E26
253

80

E26/253
М-12319

E 26 253

СБОРНИКЪ
АДМИНИСТРАТИВНЫХЪ ПОСТАНОВЛЕНІЙ
ЦАРСТВА ПОЛЬСКАГО.

ВѢДОМСТВО ФИНАНСОВЪ.

ТОМЪ XX.

О КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЯХЪ.

ZBIÓR
PRZEPISÓW ADMINISTRACYJNYCH
KRÓLESTWA POLSKIEGO.

WYDZIAŁ SKARBU.

TOM XX.

O DOBRACH RZĄDOWYCH.

1868.

H 87

Печатано по ВЫСОЧАЙШЕМУ повелѣнію.

Госуд. публичная
историческая
библиотека РСФСР
№ 29636 1978г.

Варшава. Въ типографіи И. Яворскаго.

Drukowano z rozkazu NAJWYŻSZEGO.

Warszawa. W drukarni J. Jaworskiego.

ОБЪЯСНЕНІЕ.

Въ помѣщенныхъ въ настоящемъ томѣ VII, VIII, IX, X, XI и XII (послѣдней) главахъ заключается рядъ постановленій о казенныхъ имѣніяхъ, изданныхъ съ 3 Апрѣля 1812 по 13 (25) Апрѣля 1867 года.

Всѣ эти постановленія обязательныя.

Сборникъ этотъ, подъ главнымъ руководствомъ Дѣйствительнаго Тайнаго Совѣтника, Сенатора Фундуклея, составленъ Статсъ-Референдаріемъ Лескевичемъ изъ матеріаловъ, доставленныхъ изъ Финансоваго Управленія въ Царствѣ Делегатомъ онаго, Начальникомъ Секціи Бассовскимъ.

OBJAŚNIENIE.

Tom niniejszy w tytułach: VII, VIII, IX, X, XI i XII, to jest ostatnim, obejmuje ciąg przepisów o dobrach rządowych od dnia 3 Kwietnia 1812 roku do dnia 13 (25) Kwietnia 1867 roku.

Przepisy te wszystkie obowiązują.

Zbiór niniejszy, pod zwierzchnim kierunkiem Rzeczywistego Tajnego Radcy, Senatora Fundukléja, ułożony został przez Referendarza Stanu Leśkiewicza, z materyałów dostarczonych ze strony Zarządu Finansów Królestwa, przez delegowanego od téj Władzy, Naczelnika Sekcyi Bassowskiego.

ОГЛАВЛЕНІЕ ПРЕДМЕТОВЪ,
ЗАКЛЮЧАЮЩИХСЯ ВЪ НАСТОЯЩЕМЪ ТОМѢ.

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	ПОСТАНОВЛЕНІЯ О КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЯХЪ. *(Окончаніе)*			
	ГЛАВА VII. О СРОЧНЫХЪ АРЕНДАХЪ.			
	а) О срочныхъ арендахъ и разсчетахъ съ арендаторами.			
99	Основанія для отдачи казенныхъ имѣній въ арендное содержаніе.	3 Апрѣля 1812 года.	Королевскій декретъ.	2
100	Высочайшая воля о воспрещеніи гражданскимъ и военнымъ чиновникамъ, состоящимъ на службѣ, снимать во временную аренду казенныя имѣнія, какъ на собственное имя, такъ равно и на имя подставленныхъ лицъ.	14 (26) Августа 1817 года, № 1,292.	Министръ Статсъ-Секретарь.	16
101	Постановленіе Намѣстника, опредѣляющее качества лицъ, желающихъ снять въ аренду казенныя имѣнія.	24 Января 1818 года.	Намѣстникъ Царскій, по Государственному Совѣту.	18
102	О томъ, что имѣнія послѣ устраненныхъ арендаторовъ должны быть отдаваемы въ аренду впредь до истеченія срока контракта.	20 Февраля 1827 года, № 9,927.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	24
103	Инструкція о порядкѣ составленія актовъ о пріемѣ и сдачѣ имѣній, отдаваемыхъ въ аренду.	12 Мая 1827 года, № 30547/6377.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	26

SPIS PRZEDMIOTÓW,
W TOMIE NINIEJSZYM ZAWARTYCH.

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
	PRZEPISY O DOBRACH RZĄDOWYCH. *(Dokończenie)*			
	TYTUŁ VII. O DZIERŻAWACH CZASOWYCH.			
	a) O dzierżawach czasowych i obrachunkach z dzierżawcami.			
99	Zasady do wydzierżawiania dóbr rządowych przepisane.	3 Kwietnia 1812 roku.	Dekret Królewski.	3
100	Najwyższa wola, iżby urzędnicy, tudzież wojskowi, w służbie czynnéj zostający, ani pod swém, ani pod cudzém imieniem, nie brali w czasową dzierżawę dóbr rządowych.	14 (26) Sierpnia 1817 r., Nr. 1,292.	Minister Sekretarz Stanu.	17
101	Postanowienie Namiestnika, stanowiące kwalifikacyę jaką mieć należy dla konkurencyi o dzierżawę dóbr rządowych.	24 Stycznia 1818 roku.	Namiestnik Królewski w Radzie Stanu.	19
102	Dobra po wyrugowanych dzierżawcach mają być wydzierżawiane na przeciąg lat kontraktem oznaczony.	20 Lutego 1827 r., Nr. 9,927.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	25
103	Instrukcya o sporządzaniu aktów odbiorczo-podawczych przy wydzierżawianiu dóbr.	12 Maja 1827 r., Nr. 30547/6377.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	27

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
104	Правила о порядкѣ разсмотрѣнія и окончательнаго рѣшенія дѣлъ по взаимнымъ претензіямъ и разсчетамъ Казны съ арендаторами и администраторами казенныхъ и супримованныхъ имѣній.	13 (25) Апрѣля 1834 года.	Совѣтъ Управленія Царства.	134
105	Распоряженіе, послѣдовавшее въ развитіе постановленія о разсчетахъ съ арендаторами казенныхъ и супримованныхъ имѣній.	5 Іюля 1834 года, N° 35148/11801.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	138
106	Высочайшее постановленіе объ отдачѣ въ арендное содержаніе, на продолжительные сроки, мелкихъ участковъ, остающихся за округленіемъ казенныхъ имѣній, заслуженнымъ гражданскимъ чиновникамъ Царства.	18 (30) Мая 1838 года, N° 608.	Министръ Статсъ-Секретарь.	178
107	Объясненіе лежащей на арендаторѣ обязанности содержать въ исправности строенія.	8 (20) Октября 1838 года, N°12,498.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	180
108	О томъ, что залоги по арендамъ предоставляются въ соразмѣрности арендной платы, за вычетомъ уступленныхъ процентовъ; гербовыя же пошлины взимаются только съ арендной платы, обезпеченной залогомъ.	22 Ноября (4 Декабря) 1840 года, N° 89059/27266.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	188

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
104	Prawidła co do rozpoznawania i stanowczego decydowania wzajemnych pretensyj i obrachunków z dzierżaw i administracyi, w dobrach rządowych i supprimowanych.	13 (25) Kwietnia 1834 r.	Rada Administracyjna Królestwa.	135
105	Rozporządzenie rozwijające postanowienie o obrachunkach z dzierżaw dóbr rządowych i dóbr po duchowieństwie supprimowaném.	5 Lipca 1834 r., Nr. $^{35148}/_{11801}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	139
106	Najwyższa decyzya przyzwalająca na oddawanie zasłużonym urzędnikom w długoletnie dzierżawy drobnych cząstek, pozostających od zaokrąglenia dóbr donacyjnych.	18 (30) Maja 1838 r., Nr. 608.	Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego.	179
107	Objaśnienie w przedmiocie obowiązku dzierżawcy utrzymywania w dobrym stanie budowli.	8 (20) Października 1838 roku, Nr. 12,498.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	181
108	W dzierżawach procenta od ceny dzierżawnéj potrącane nie mają być zabezpieczone osobną kaucyą. Papier stemplowy do kontraktu obliczać należy tylko od summy dzierżawnéj, kaucyą zabezpieczonéj.	22 Listopada (4 Grudnia) 1840 r., Nr. $^{89059}/_{27266}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	189

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
109	О составленіи пріемно-сдаточныхъ актовъ по имѣніямъ.	31 Іюля (12 Августа) 1843 года, N°61,328.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	190
110	Высочайшее соизволеніе на отдачу въ долговременное содержаніе имѣній, принадлежащихъ общему духовному имуществу.	5 (17) Іюля 1844 года.	Высочайшій указъ.	196
111	Постановленіе, разрѣшающее Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отдавать казенныя имѣнія въ арендное содержаніе, въ видѣ опыта, на три года, нынѣшнимъ содержателямъ, безъ торговъ, съ возвышеніемъ арендной платы на 10%.	31 Декабря (12 Января) 184$^6/_7$ г., N° 9,568.	Совѣтъ Управленія Царства.	202
112	Инструкція Губернскимъ Правленіямъ о порядкѣ дѣйствія при отдачѣ въ аренду казенныхъ имуществъ и объ условіяхъ арендныхъ контрактовъ.	12 (24) Марта 1847 года, N° $^{28197}/_{7586}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	214
113	Распоряженіе о томъ, что убытки по арендному содержанію, происшедшіе отъ недосмотра Экономическаго Ассесора, въ случаяхъ невозможности взысканія таковыхъ съ арендатора, подлежатъ взысканію съ Экономическаго Ассесора.	11 (23) Апрѣля 1847 года, N° $^{44060}/_{12012}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	242

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
109	Rozporządzenie dotyczące sporządzania w dobrach akt odbiorczo-podawczych.	31 Lipca (12 Sierpnia) 1843 roku, Nr. 61,328.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	191
110	Przyzwolenie na wypuszczanie w długoletnią dzierżawę dóbr do funduszu ogólno-religijnego należących.	5 (17) Lipca 1844 r.	Ukaz Najwyższy.	197
111	Decyzya, upoważniająca Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu do wydzierżawiania dóbr rządowych, sposobem próby na lat trzy, miejscowym dzierżawcom, z wolnéj ręki, za podwyższeniem czynszu o 10 procentu.	31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 r., Nr. 9,568.	Rada Administracyjna Królestwa.	203
112	Instrukcya dla Rządów Gubernialnych co do postępowania przy wydzierżawianiu dóbr rządowych i warunki do kontraktów.	12 (24) Marca 1847 r., Nr. 28197/7586.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	215
113	Rozporządzenie, iż straty na dzierżawie z niedozoru Assessora Ekonomicznego wynikłe, o ileby nie dały się odzyskać od dzierżawcy, ściągnięte będą od Assessora Ekonomicznego.	11 (23) Kwietnia 1847 r., Nr. 44060/12012.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	243

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
114	Постановленіе, разрѣшающее Правительственной Коммиссіи Финансовъ и Казначейства, начиная съ 1850 года, отдавать въ продолженіе слѣдующихъ 9-ти лѣтъ казенныя имѣнія въ арендное содержаніе безъ торговъ, на прежнихъ основаніяхъ.	1 (13) Сентября 1849 года, № 6,249.	Совѣтъ Управленія.	244
115	Объ условіяхъ, какія должны быть помѣщаемы въ контрактахъ относительно продажи питей.	10 (22) Января 1851 года, № $^{2006}/_{566}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	252
116	О томъ, какое число деревьевъ обязаны разводить арендаторы казенныхъ имѣній.	2 (14) Іюня 1851 года, № $^{24108}/_{9407}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	254
117	О томъ, чтобы въ условіяхъ объ арендномъ содержаніи продажи питей обозначаемы были строенія, въ которыхъ должна производиться эта продажа.	19 (31) Марта 1853 года, № $^{21101}/_{8911}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	258
118	Правила для исчисленія обязательнаго числа деревьевъ по арендамъ 3-лѣтнимъ и 6-лѣтнимъ.	2 (14) Мая 1853 года, № $^{15907}/_{6794}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	260
119	Предписаніе о томъ, чтобы, въ случаѣ неявки желающихъ снять въ аренду имѣнія, производимо было дознаніе о причинахъ, которыя и объяснять въ донесеніяхъ.	23 Іюня (5 Іюля) 1854 года, № $^{43613}/_{19791}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	262

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
114	Decyzya upoważniająca Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu do wypuszczania od roku 1850 w dzierżawę dóbr rządowych z wolnéj ręki, przez następne lat 9, podług poprzednich zasad.	1 (13) Września 1849 r., Nr. 6,249.	Rada Administracyjna.	245
115	Zastrzeżenia co do szynkowania, jakie zamieszczać należy w kontraktach.	10 (22) Stycznia 1851 r., Nr. 2006/566.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	253
116	O ilości drzewek, jaką dzierżawcy zaprowadzać powinni.	2 (14) Czerwca 1851 r., Nr. 24108/9407.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	255
117	Rozporządzenie, iż w umowach dzierżawnych o sprzedaż trunków ma być wymienioną budowla, w któréj wyszynk ma mieć miejsce.	19 (31) Marca 1853 r., Nr. 21101/8911.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	259
118	Zasady do obrachowania obowiązkowych drzewek w dzierżawach 3 i 6-o letnich.	2 (14) Maja 1853 r., Nr. 15907/6794.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	261
119	Polecenie, aby w braku ubiegających się o dzierżawę, przyczynę tego zbadać i objaśniać w przedstawieniu.	23 Czerwca (5 Lipca) 1854 roku, Nr. 43613/19791.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	263

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
120	Правило о выдачѣ свидѣтельствъ на право арендованія казенныхъ имѣній.	4 (16) Сентября 1857 года, № $^{32198}/_{15466}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	264
121	Постановленіе, указывающее основанія для отдачи казенныхъ имѣній въ арендное содержаніе съ 1860 года на 12 лѣтъ.	27 Марта (8 Апрѣля) 1859 года, № 8,198.	Совѣтъ Управленія.	284
122	Указаніе количества фруктовыхъ деревьевъ, кои должны находиться на лицо при истеченіи срока аренды.	27 Ноября (9 Декабря) 1859 года, № $^{13796}/_{5949}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	300
123	Извлеченіе изъ предписанія о производствѣ Экономическими Ассесорами изслѣдованій о потеряхъ, происшедшихъ въ имѣніяхъ по несчастнымъ случаямъ.	4 (16) Февраля 1860 года, № $^{77546}/_{36391}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	302
124	О введеніи измѣненій въ условіяхъ контракта на отдачу въ аренду дикой рыбной ловли.	16 (28) Февраля 1860 года, № $^{11598}/_{5096}$.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	302
125	Разрѣшеніе оставлять арендуемыя имѣнія за вдовами и наслѣдниками арендаторовъ на дальнѣйшія 12 лѣтъ безъ торговъ, съ условіемъ повышенія платы на 10%.	14 (26) Апрѣля 1861 года, № 2,350.	Намѣстникъ въ Царствѣ Польскомъ.	312

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
120	Przepisy, dotyczące wydawania świadectw kwalifikacyjnych do dzierżawy dóbr rządowych.	4 (16) Września 1857 r., Nr. $^{32198}/_{15466}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	265
121	Decyzya, obejmująca zasady do wydzierżawiania od roku 1860 dóbr rządowych na lat 12.	27 Marca (8 Kwietnia) 1859 roku, Nr. 8,198.	Rada Administracyjna.	285
122	Wskazanie ilości drzew owocowych, jaka znajdować się powinna przy upływie dzierżawy.	27 Listopada (9 Grudnia) 1859 r., Nr. $^{13796}/_{5949}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	301
123	Wyciąg z reskryptu przepisującego, że śledztwa strat w dobrach mają być wyprowadzane przez Assessorów Ekonomicznych.	4 (16) Lutego 1860 r., Nr. $^{77546}/_{36391}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	303
124	Wprowadzenie zmian w warunkach do wydzierżawiania rybołówstwa dzikiego.	16 (28) Lutego 1860 r., Nr. $^{11598}/_{5096}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	303
125	Upoważnienie do pozostawiania w dalszéj 12-letniéj dzierżawie z wolnéj ręki, za postąpieniem 10%, wdów i sukcessorów po zmarłych dzierżawcach.	14 (26) Kwietnia 1861 r., Nr. 2,350.	Namiestnik w Królestwie Polskiem.	313

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
126	Установленіе новыхъ условій по отдачѣ въ аренду казенныхъ имѣній.	13 (25) Мая 1864 года, № 7368/2472.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	314
127	Распоряженіе о предоставленіи крестьянамъ права охоты и рыбной ловли.	28 Октября (9 Ноября) 1864 года, № 48999/17307.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	342
128	Распоряженіе о допущеніи крестьянъ къ пользованію рыбными ловлями и тамъ, гдѣ оныя были отданы въ арендное содержаніе.	13 (25) Февраля 1865 года, № 5033/1308.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	346
129	Объясненіе, въ какомъ случаѣ арендаторы казенныхъ фольварковъ подвергаются взысканію въ пользу Казны, при разсчетахъ за неуплату костеламъ десятины.	14 (26) Іюня 1866 года, № 19103/6927.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	348
130	Распоряженіе, освобождающее отъ представленія квалификаціонныхъ свидѣтельствъ для снятія въ аренду пропинаціи.	16 (28) Декабря 1866 года, № 80310/30010.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	350
131	Увѣдомленіе о дозволеніи арендаторамъ казенныхъ имѣній производить винокуреніе безъ представленія залога.	23 Января (4 Февраля) 1867 года, № 2247/697.	Правительственная Комисія Финансовъ и Казначейства.	352

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
126	Rozporządzenie, przepisujące nowe warunki do wydzierżawienia dóbr rządowych.	13 (25) Maja 1864 r., $^{17368}/_{2472}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	315
127	Rozporządzenie w przedmiocie oddania włościanom prawa polowania i rybołówstwa.	28 Października (9 Listopada) 1864 r., Nr. $^{48999}/_{17307}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	343
128	Rozporządzenie, iż włościanie mają być wprowadzeni w posiadanie rybołówstwa nawet tam, gdzieby rybołówstwo było wydzierżawione.	13 (25) Lutego 1865 r., Nr. $^{5033}/_{1308}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	347
129	Objaśnienie, w jakim przypadku dzierżawcy folwarków rządowych mają być debitowani na rzecz Skarbu przy obrachunkach, w razie nieuiszczenia kościołom dziesięcin.	14 (26) Czerwca 1866 r., Nr. $^{19103}/_{6927}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	349
130	Rozporządzenie, uwalniające od składania kwalifikacyjnych świadectw do dzierżawy propinacyi.	16 (28) Grudnia 1866 r., Nr. $^{80310}/_{30010}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	351
131	Zawiadomienie o dozwoleniu dzierżawcom dóbr rządowych wyrabiania wódki, bez obowiązku stawiania kaucyi.	23 Stycznia (4 Lutego) 1867 r., Nr. $^{2247}/_{697}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	353

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	b) О торгахъ.			
132	О помѣщеніи въ объявленіяхъ и протоколахъ на счетъ торговъ предостереженія, что за всякую сдѣлку и раздачу денегъ за уступку виновные будутъ подлежать судебной отвѣтственности.	14 (26) Ноября 1840 года, № 70505/21758.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	356
133	Подтвержденіе о строгомъ воспрещеніи всякаго рода сдѣлокъ при торгахъ.	31 Декабря (12 Января) 1843/4 г., № 73618/23683.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	356
134	О томъ, что предлагающіе, по окончаніи торговъ, высшія суммы, должны немедленно внести оныя въ депозитъ.	28 Декабря (9 Января) 1844/5 г., № 95093/30131.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	360
135	О объясненіи въ торговыхъ листахъ всѣхъ перемѣнъ, какія могутъ прозойти съ предлагаемою къ торгамъ недвижимостію, какъ по занимаемому ею пространству, такъ и въ отношеніи другихъ условій.	13 (25) Іюля 1849 года, № 55146/18298.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	360
136	О помѣщеніи въ объявленіяхъ о торгахъ условія о дѣйствительности торговъ даже въ случаѣ явки одного только соискателя.	26 Іюня (8 Іюля) 1852 года, № 44213/17967.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	364
137	Воспрещеніе принимать, по утвержденіи торговъ, соу-	25 Мая (6 Іюня)	Правительственная Ком-	366

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
	b) O licytacyach.			
132	Rozporządzenie, iż ma być zamieszczaném w obwieszczeniach i w protokółach licytacyjnych, że wszelka zmowa i udzielanie odstępnego poszukiwane będą na drodze sądowéj.	14 (26) Listopada 1840 r., Nr. 70505/21758.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	357
133	Przypomnienie, iżby zmowy na licytacyach surowo przestrzegane były.	31 Grudnia (12 Stycznia) 1843/4 r. Nr. 73618/23683.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	357
134	Rozporządzenie, iż podający po licytacyi wyższe offerty składać je mają zaraz do depozytu.	28 Grudnia (9 Stycznia) 1844/5 r., Nr. 95093/30131.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	361
135	Rozporządzenie, iż w protokółach licytacyjnych mają być zaznaczane wszelkie zmiany, jakie zajść mogą w wydzierżawionéj posiadłości, tak co do powierzchni, jak i co do innych stosunków.	13 (25) Lipca 1849 r. Nr. 55146/18298.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	361
136	Rozporządzenie, iż w ogłoszeniach o licytacyach ma być zamieszczaném, że choćby jeden tylko konkurent zgłosił się, za pluslicytanta uważany będzie.	26 Czerwca (8 Lipca) 1852 roku, Nr. 44213/17967.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	365
137	Przepis, iż po zatwierdzeniu licytacyi, wspólnicy do dzier-	25 Maja (6 Czerw-	Kommissya Rządowa Przy-	367

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	частниковъ въ арендѣ имѣній и другихъ статей.	1855 года, № 20738/8998.	мисія Финансовъ и Казначейства.	
138	О обязанности лица, за коимъ утверждены торги, уплатить издержки, произведенныя, какъ на эти торги, такъ и на прежніе, не состоявшіеся.	16 (28) Іюня 1860 года, № 36209/16222.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	368
139	О томъ, что лица, за коими утверждены торги, не могутъ уклоняться отъ исполненія принятыхъ условій, даже и въ случаѣ неутвержденія торговъ въ опредѣленный срокъ.	29 Февраля (12 Марта) 1864 года, № 3527/1251.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	370
140	Постановленіе, дополняющее правила постановленія Совѣта Управленія Царства отъ 16 (28) Мая 1833 года о торгахъ по продажѣ разныхъ государственныхъ имуществъ.	19 Сентября (1 Октября) 1864 года.	Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Комитетъ.	372

ГЛАВА VIII.

О ЗАЛОГАХЪ.

141	Указаніе Губернскому Правленію правилъ, по которымъ оно должно разсматривать и принимать залоги на арендное содержаніе казенныхъ имѣній.	19 (31) Октября 1839 года, №86,101.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	378

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
	żawy dóbr i innych dochodów i użytków przyjmowani być nie mogą.	ca) 1855 r. Nr. $^{20738}/_{8998}$.	chodów i Skarbu.	
138	Objaśnienie, iż utrzymujący się przy licytacyi powinien ponieść koszta nietylko téj ostatniéj ale i poprzednich, które spełzły bezskutecznie.	16 (28) Czerwca 1860 r., Nr. $^{36209}/_{16222}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	369
139	Rozporządzenie, iż utrzymujący się przy licytacyi nie może się uchylić od obowiązku dotrzymania deklaracyi, nawet w takim razie, gdyby licytacya nie została potwierdzoną w terminie przepisanym.	29 Lutego (12 Marca) 1864 r., Nr. $^{3527}/_{1251}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	371
140	Postanowienie, uzupełniające przepisy postanowienia Rady Administracyjnéj Królestwa z dnia 16 (28) Maja 1833 r. o licytacyach na sprzedaż różnych nieruchomości skarbowych.	19 Września (1 Października) 1864 roku.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiém.	373

TYTUŁ VIII.

O KAUCYACH.

141	Wskazanie Rządowi Gubernialnemu zasad, podług których ma rozpoznawać i przyjmować kaucye do dzierżaw dóbr rządowych.	19 (31) Października 1839 roku, Nr. 86,101.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	379

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
142	Объясненіе о томъ, что залоги должны соотвѣтствовать годовой арендной платѣ съ податями и повинностями, причитающимися ко взносу съ арендуемыхъ казенныхъ имѣній.	22 Ноября (4 Декабря) 1840 года, № 89059/27256.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	388
143	Объясненіе о томъ, что казенные залоги не могутъ быть возмѣщаемы свидѣтельствами Центральной Ликвидаціонной Коммисіи.	23 Ноября (5 Декабря) 1853 года, № 72428/31864.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	390
144	Объясненіе о томъ, что могутъ быть принимаемы по залогамъ акціи и облигаціи Общества Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги.	28 Сентября (10 Октября) 1860 года, № 53378/24216.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	390
145	О порядкѣ оцѣнки представляемыхъ въ залогъ имѣній.	17 (29) Января 1862 года, № 19866/8804.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	392
146	Опредѣленіе различія между оцѣнкою имѣнія при продажѣ съ торговъ по судебному рѣшенію, и по раздѣлу между наслѣдниками.	7 (19) Марта 1862 года, № 49847/22391.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	396
147	Объясненіе о томъ, что могутъ быть принимаемы по залогамъ акціи и облигаціи Общества Варшавско-Бромбергской желѣзной дороги.	6 (18) Іюня 1862 года, № 8380/3642.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	400
148	Объясненіе о томъ, въ какой цѣнѣ должны быть принимае-	12 (24) Мая	Правительственная Ком-	402

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
142	Objaśnienie, że kaucya wyrównywać powinna całoroczném opłacie dzierżawnéj, tudzież podatkom i ciężarom, z dóbr wydzierżawionych do uiszczenia przypadającym.	22 Listopada (4 Grudnia) 1840 r., Nr. $^{89059}/_{27256}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	389
143	Objaśnienie, że kaucye skarbowe nie mogą być spłacane dowodami Kommissyi Centralnéj Likwidacyjnéj.	23 Listopada (5 Grudnia) 1853 r., Nr. $^{72428}/_{31864}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	391
144	Objaśnienie, że mogą być przyjmowane na kaucye akcye i obligacye Towarzystwa drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj.	28 Września (10 Października) 1860 roku, Nr. $^{53378}/_{24216}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	391
145	Wskazanie sposobu obliczania szacunku dóbr, na których kaucya ma być ubezpieczoną.	17 (29) Stycznia 1862 r., Nr. $^{19866}/_{8804}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	393
146	Wskazanie, że inaczéj ma być ustanawiany szacunek dóbr nabytych na licytacyi sądowéj, a inaczéj nabytych na licytacyi działowéj.	7 (19) Marca 1862 r., Nr. $^{49847}/_{22391}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	397
147	Objaśnienie, że mogą być przyjmowane na kaucye akcye i obligacye Towarzystwa drogi żelaznéj Warszawsko-Bydgoskiéj.	6 (18) Czerwca 1862 r., Nr. $^{8380}/_{3642}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	401
148	Objaśnienienie, w jakiéj wartości mają być przyjmo-	12 (24) Maja	Kommissya Rządowa Przy-	403

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	мы въ залогъ акціи Общества Варшавско-Вѣнской и Варшавско-Бромбергской желѣзныхъ дорогъ.	1865 года, № $^{6405}/_{1719}$.	мисія Финансовъ и Казначейства.	

ГЛАВА IX.

О СТРОЕНІЯХЪ, ДОРОГАХЪ И МОСТАХЪ ВЪ КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЯХЪ.

149	Постановленіе, предписывающее производить ревизіи строеній въ казенныхъ имѣніяхъ, и наблюдать за починкою оныхъ арендаторами.	19 Сентября 1818 года, № 7,297.	Совѣтъ Управленія.	404
150	Постановленіе о томъ, чтобы мосты въ казенныхъ имѣніяхъ были сооружаемы и починяемы арендными содержателями подобно тому, какъ въ частныхъ имѣніяхъ.	23 Сентября 1823 года, №13,288.	Намѣстникъ въ Царствѣ Польскомъ.	406
151	О томъ, что въ исчисленіи издержекъ на проектируемыя новыя строенія слѣдуетъ сообразоваться съ смѣтнымъ доходомъ съ мельницъ, корчемъ и т. п.	15 Ноября 1825 года, №65,591.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	408
152	Инструкція о постройкѣ въ казенныхъ имѣніяхъ новыхъ и починкѣ старыхъ строеній.	24 Декабря 1828 года, №90,610.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	412
153	Постановленіе, воспрещающее на разстояніи $1/4$ мили отъ пограничной черты обнов-	3 (15) Октября 1833 года,	Совѣтъ Управленія Царства.	478

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
	wane na kaucye akcye Towarzystwa dróg żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiéj i Warszawsko-Bydgoskiéj.	1865 r., Nr. 6405/1719.	chodów i Skarbu.	

TYTUŁ IX.

O BUDOWLACH, DROGACH I MOSTACH W DOBRACH RZĄDOWYCH.

149	Decyzya nakazująca dopełniać rewizye budowl w dobrach rządowych i pilnować reparacyi onych przez dzierżawców.	19 Września 1818 roku, Nr. 7,297.	Rada Administracyjna.	405
150	Postanowienie, ażeby mosty w dobrach rządowych przez dzierżawców stawiane i naprawiane były, podobnie jak w dobrach prywatnych.	23 Września 1823 roku, Nr. 13,288.	Namiestnik Królewski.	407
151	Projektowanie nowych budowli ma być regulowane odpowiednio do dochodu anszlagowego z młynów, karczem i t. p.	15 Listopada 1825 roku, Nr. 65,591.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	409
152	Instrukcya o stawianiu nowych i restauracyi starych budowl w dobrach rządowych.	24 Grudnia 1828 roku, Nr. 90,610.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	413
153	W obrębie $^1/_4$ mili od całéj linii granicznéj, odnawianie, przenoszenie i stawia-	3 (15) Paździer-	Rada Administracyjna Królestwa.	479

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	лять, переносить и строить корчмы и всякія другія строенія, вдали отъ деревень и городовъ.	№24,497.		
154	Предписаніе о доставленіи свѣдѣній, исполняютъ ли арендаторы условія контракта относительно строеній.	13 (25) Сентября 1839 года, №75,651.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	480
155	Утвержденіе распоряженія объ обезпеченіи стоимости фольварочныхъ строеній въ казенныхъ имѣніяхъ.	24 Іюня (6 Іюля) 1841 года, №33,844.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	482
156	Распоряженіе о томъ, чтобы Экономическіе Ассесоры безъ замедленія повѣряли состояніе строеній, застрахованныхъ въ Страховомъ Управленіи.	8 (20) Августа 1842 года, № 48587/16903.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	490
157	Объясненіе о томъ, что строенія въ казенныхъ имѣніяхъ должны содержаться въ исправности, не только при сдачѣ аренды, но и въ продолженіе оной.	12 (24) Сентября 1842 года, № 68795/23744.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	494
158	Установленіе формы вѣдомости о состояніи строеній въ казенныхъ имѣніяхъ.	5 (17) Марта 1843 года, № 6678/1927 и 16442/5087.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	498
159	О постройкѣ мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ и о томъ, ка-	23 Октября (4 Ноября) 1843 года,	Правительственная Коммисія Финан-	504

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
	nie karczem i wszelkiego rodzaju budowli, odosobnionych od wsi i miast, jest wzbronione.	nika 1833 roku, Nr. 24,497.		
154	Polecenie podawania wiadomości, czy dzierżawcy spełniają warunki kontraktu co do budowli.	13 (25) Września 1839 r., Nr. 75,651.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	481
155	Zatwierdzenie rozporządzenia, mającego na celu zabezpieczenie należnéj wartości budowli folwarcznych w dobrach rządowych.	24 Czerwca (6 Lipca) 1841 roku, Nr. 33,844.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	483
156	Rozporządzenie, iżby Assessorowie Ekonomiczni nie dopuszczali zwłoki w sprawdzaniu stanu budowli, w Dyrekcyi Ubezpieczeń od ognia ubezpieczonych.	8 (20) Sierpnia 1842 r., Nr. 48587/16903.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	491
157	Objaśnienie, iż budowle w dobrach rządowych powinny być w dobrym stanie, nietylko przy wyjściu dzierżawy, ale i w ciągu jéj trwania.	12 (24) Września 1842 r., Nr. 68795/23744.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	495
158	Przepisanie wzoru do wykazu o stanie budowli w dobrach rządowych.	5 (17) Marca 1843 r., Nr. 6678/1927 i 16442/5087.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	499
159	Rozporządzenie dotyczące konstrukcyi mostów w dobrach	23 Października (4 Listopada) 1843 r.	Kommissya Rządowa Przy-	505

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	кой матеріалъ долженъ быть для сего употребляемъ.	№ 25743/8199.	совъ и Казначейства.	
160	Дополненіе къ правиламъ о содержаніи мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ.	17 (29) Февраля 1844 года, № 8757/2588.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	508
161	Объ отвѣтственности Экономическихъ Ассесоровъ за прочность вновь построенныхъ зданій въ казенныхъ имѣніяхъ.	31 Марта (12 Апрѣля) 1844 года, № 95256/30812.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	514
162	Воспрещеніе покрывать крыши мятою соломою, или глиною, смѣшанною съ соломою.	2 (14) Сентября 1844 года, № 61725/19565.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	516
163	Распоряженіе о томъ, чтобы строенія снабжаемы были широкими крышечными навѣсами для стока воды.	27 Ноября (9 Декабря) 1845 года, № 51224/15569.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	520
164	Увѣдомленіе о приказаніи Намѣстника въ Царствѣ, чтобы, въ случаѣ надобности въ сверхсмѣтныхъ работахъ при пристройкѣ или починкѣ казенныхъ строеній, начальствующія лица, по исходатайствованіи на то разрѣшенія, дѣлали свои предложенія Архитекторамъ управляющимъ работами, не словесно, но на бумагѣ.	22 Іюля (3 Августа) 1846 года, № 72914/20692.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	522

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
	rządowych i materyału, z jakiego mają być stawiane.	Nr. 25743/8199.	chodów i Skarbu.	
160	Uzupełnienie przepisów, dotyczących utrzymania mostów w dobrach rządowych.	17 (29) Lutego 1844 r., Nr. 8757/2588.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	509
161	Rozporządzenie, iż Assessorowie Ekonomiczni odpowiedzialni są za trwałość nowo stawianych budowli w dobrach rządowych.	31 Marca (12 Kwietnia) 1844 r., Nr. 95256/30812.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	515
162	Rozporządzenie, iż nie wolno pokrywać dachy słomą targaną, ani gliną pomięszaną ze słomą.	2 (14) Września 1844 r., Nr. 61725/19565.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	517
163	Rozporządzenie, aby w budowlach dawać okapy dostateczne do ścieku wody.	27 Listopada (9 Grudnia) 1845 r., Nr. 51124/15569.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	521
164	Zawiadomienie o rozkazie Namiestnika Królestwa, aby w razie potrzeby robót nadanszlagowych, przy wznoszeniu lub restauracyi budowli rządowych, Naczelnik władzy, po wyjednaniu na to decyzyi, polecenie swe wydawał Budowniczemu, kierującemu robotami, nie ustnie lecz na piśmie.	22 Lipca (3 Sierpnia) 1846 r., Nr. 72914/20692.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	523

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
165	О составленіи вѣдомости о мостахъ, содержимыхъ на счетъ Казны, въ казенныхъ и поинститутскихъ имѣніяхъ, и ежегодномъ представленіи проектовъ смѣтъ приходамъ отъ такихъ мостовъ и расходамъ на ихъ содержаніе.	23 Октября (4 Ноября) 1846 года, № 103333/28893	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	524
166	Распоряженіе, указывающее основанія для составленія оцѣнки строеніямъ для застрахованія ихъ отъ огня.	20 Ноября (2 Декабря) 1847 года, № 73180/20333.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	540
167	О составленіи вѣдомости о мостахъ, находящихся въ казенныхъ имѣніяхъ, поинститутскихъ и иныхъ въ казенномъ вѣдѣніи состоящихъ.	16 (28) Февраля 1848 года, № 4577/1309.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	546
168	Объясненіе о томъ, что неполученіе смѣты или лѣса нужнаго на строенія не освобождаетъ арендатора отъ претензій Казны за невозведеніе строеній.	3 (15) Іюня 1848 года, № 27760/8487.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	554
169	Распоряженіе, предписывающее соблюденіе экономіи въ употребленіи лѣснаго матеріала обращеніемъ вниманія на необходимую величину моста и на то, нельзя ли ихъ устраивать изъ камня.	9 (21) Іюня 1848 года, № 53651/18998.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	556
170	О дозволеніи арендаторамъ строить деревянныя зданія съ каменными столбами.	16 (28) Сентября 1848 года, № 15724/4948.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	560

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
165	Zaprowadzenie kontrolli utrzymywanych kosztem Skarbu mostów w dobrach rządowych i po-instytutowych, oraz polecenie przedstawiania corocznie projektów do etatów dochodów i wydatków z tychże mostów.	23 Października (4 Listopada) 1846 r., Nr. 103333/28893	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	525
166	Rozporządzenie, przepisujące zasady do podawania taks budowl w celu zabezpieczenia od ognia.	20 Listopada (2 Grudnia) 1847 r., Nr. 73180/20333.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	541
167	Zaprowadzenie kontrolli wszelkich mostów w dobrach rządowych, po-instytutowych i w innych, zostających pod zarządem Skarbu.	16 (28) Lutego 1848 r., Nr. 4577/1309.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	547
168	Objaśnienie, że nieotrzymanie anszlagów lub drzewa na budowle, nie zwalnia dzierżawców od pretensyi Skarbu za niewystawienie budowli.	3 (15) Czerwca 1848 r., Nr. 27760/8487.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	555
169	Rozporządzenie, zalecające oszczędność w użyciu drzewa, przez zwracanie uwagi na konieczną wielkość mostów, i na to, czy one nie mogą być budowane z kamienia.	9 (21) Czerwca 1848 r., Nr. 53651/18998.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	557
170	Pozwolenie dzierżawcom stawiania budowl drewnianych w słupy murowane.	16 (28) Września 1848 r., Nr. 15724/4948.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	561

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
171	Распоряженіе о порядкѣ продажи стараго матеріала, остающагося отъ разрушившихся строеній.	30 Января (11 Февраля) 1849 года, № 96338/28960.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	564
172	Подтвержденіе правилъ, относящихся къ постройкѣ мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ и предписывающихъ входить, въ особыхъ случаяхъ, съ представленіями въ Коммисію Финансовъ.	11 (23) Августа 1849 года, № 42240/13850.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	566
173	Предписаніе объ осмотрѣ строеній, для удостовѣренія, нѣтъ ли въ нихъ бревенъ, входящихъ въ трубы и угрожающихъ пожаромъ.	17 (29) Іюля 1852 года, № 19310/7214	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	574
174	Распоряженіе о томъ, что техническія смѣты починки костеловъ должны быть разсматриваемы въ Отдѣленіи Казначейства.	2 (14) Декабря 1852 года, № 84226/35930.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	576
175	Распоряженіе объ оцѣнкѣ матеріаловъ въ строеніяхъ, негодныхъ къ употребленію.	9 (21) Декабря 1852 года, № 264/405.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	578
176	Подтвержденіе, что при устройствѣ каменныхъ фундаментовъ не слѣдуетъ употреблять глины вмѣсто извести, и что къ постройкѣ зданій послѣ пожара можно приступать не прежде, какъ по утвержденіи плана и смѣты.	16 (28) Іюня 1853 года, № 41548/17763.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	582

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
171	Rozporządzenie, przepisujące postępowanie przy sprzedaży starych materyałów z upadłych budowl.	30 Stycznia (11 Lutego) 1849 r., Nr. $^{96338}/_{28960}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	565
172	Rozporządzenie, przypominające wszystkie przepisy, dotyczące budowy mostów w dobrach rządowych, a zarazem polecające w szczególnych przypadkach czynić przedstawienia do Kommissyi Skarbu.	11 (23) Sierpnia 1849 r., Nr. $^{42240}/_{13850}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	567
173	Polecenie zrewidowania budowl, dla przekonania się, czy nie znajdują się w nich belki wpuszczane w komin, a przez to grożące pożarem.	17 (29) Lipca 1852 r., Nr. $^{19310}/_{7214}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	575
174	Rozporządzenie, iż kosztorysy napraw kościołów mają być rozbierane w Wydziale Skarbowym.	2 (14) Grudnia 1852 r., Nr. $^{84226}/_{35930}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	577
175	Zarządzenie szacowania materyałów z budowl do użytku niezdatnych.	9 (21) Grudnia 1852 r., Nr. $^{264}/_{405}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	579
176	Zwrócenie uwagi na przepis, że podmurowania nie mogą być stawiane na glinę, tylko na wapno, i że odbudowanie budowl spalonych dopiero po zatwierdzeniu planu i anszlagu następować może.	16 (28) Czerwca 1853 r., Nr. $^{41548}/_{17763}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	583

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страница
177	Воспрещеніе разбирать строенія подъ предлогомъ, что они оказались не нужными для хозяйства при новомъ устройствѣ имѣнія.	14 (26) Октября 1855 года, № 57421/27065.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	584
178	О дозволеніи арендаторамъ пользоваться камнемъ, находящимся на поверхности и внутри земли, для хозяйственныхъ надобностей и для устройства дорогъ, съ воспрещеніемъ вывоза камней за границы имѣнія, безъ особаго на то дозволенія.	8 (20) Декабря 1855 года, № 46397/21528.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	588
179	О томъ, что зданія, при возобновленіи ихъ послѣ пожара, не могутъ быть, безъ дозволенія Губернскаго Правленія, ни уменьшаемы, ни передѣлываемы для какой либо другой надобности.	28 Іюня (10 Іюля) 1856 года, № 45990/21460.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	590
180	Указаніе случаевъ, когда вся гмина обязана участвовать въ расходахъ на постройку мостовъ.	24 Іюля (5 Августа) 1857 года, № 21660/10147.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	592
181	Указаніе случаевъ, когда, при постройкѣ зданій, можно употреблять глину вмѣсто извести.	3 (15) Октября 1857 года, № 38026/18349.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	596
182	Распоряженіе, дозволяющее въ имѣніяхъ казенныхъ и со-	14 (26) Января	Правительственная Ком-	598

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
177	Rozporządzenie, iż nie wolno jest rozbierać budowl pod pretekstem, iż te, skutkiem nowego urządzenia dóbr, do gospodarstwa nie są potrzebne.	14 (26) Października 1855 r., Nr. $^{57421}/_{27065}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	585
178	Rozporządzenie, iż dzierżawca może używać kamieni znajdujących się na powierzchni lub we wnętrzu ziemi, na potrzeby miejscowe lub dla dróg kommunikacyjnych, nie wolno mu wszakże wywozić kamieni za granicę dóbr, bez oddzielnego na to upoważnienia.	8 (20) Grudnia 1855 r., Nr. $^{46397}/_{21528}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	589
179	Rozporządzenie, iż budowle po pogorzeli wznoszone, nie mogą być bez zezwolenia Rządu Gubernialnego zmniejszane, lub na inny użytek przeistaczane.	28 Czerwca (10 Lipca) 1856 r., Nr. $^{45990}/_{21460}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	591
180	Wskazanie, w jakim przypadku cała gmina pociągniętą być ma do kosztów budowy mostu.	24 Lipca (5 Sierpnia) 1857 roku, Nr. $^{21660}/_{10147}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	593
181	Wskazanie, w jakich przypadkach można używać w budowlach gliny zamiast wapna.	3 (15) Października 1857 r., Nr. $^{38026}/_{18349}$.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	597
182	Rozporządzenie, dozwalające w dobrach rządowych lub	14 (26) Stycznia	Kommissya Rządowa Przy-	599

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	стоящихъ въ казенномъ управленіи, отданныхъ во временную аренду, собирать на поверхности земли, для постройки желѣзныхъ дорогъ, камни, оставшіеся, какъ излишніе, отъ мѣстныхъ хозяйственныхъ надобностей.	1859 года, № 5,061.	мисія Финансовъ и Казначейства.	
183	Правила относительно постановки столбовъ съ таблицами и съ дорожными указателями въ казенныхъ имѣніяхъ.	26 Марта (7 Апрѣля) 1859 года, № 11439/5305.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	602
184	Дополненіе правилъ относительно постройки мостовъ въ казенныхъ и пожалованныхъ имѣніяхъ.	23 Сентября (5 Октября) 1859 года, № 56252/26465.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	604
185	Постановленіе, утверждающее Инструкцію о постройкѣ, передѣлкѣ и починкѣ церквей.	15 (27) Марта 1863 года.	Совѣтъ Управленія Царства.	608
186	Постановленіе, сохраняющее, на будущее время, шарварковыя правила, которыя обязываютъ владѣльцевъ казенныхъ имѣній и крестьянъ, на нихъ осѣдлыхъ, къ содержанію дорогъ и мостовъ.	12 (24) Ноября 1864 года, № 5,303.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.	614
187	Распоряженіе объ уплатѣ изъ Казны денегъ на постройку костеловъ.	9 (21) Марта 1865 г., № 4223/1549.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	616

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
	pod zarządem Skarbu zostających, czasowo wydzierżawionych, zbierania kamieni z powierzchni ziemi do budowy dróg żelaznych, o ile ich zbywa od miejscowych potrzeb gospodarskich.	1859 r., Nr. 5,061.	chodów i Skarbu.	
183	Przepis co do stawiania słupów z tablicami i drogowskazów w dobrach rządowych.	26 Marca (7 Kwietnia) 1859 roku, Nr. 11439/5305.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	603
184	Uzupełnienie przepisów co do budowy mostów w dobrach rządowych i darowanych.	23 Września (5 Października) 1859 r., Nr. 56252/26465.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	605
185	Postanowienie zatwierdzające Instrukcyę o budowie, restauracyi i reparacyi kościołów.	15 (27) Marca 1863 r.	Rada Administracyjna Królestwa.	609
186	Postanowienie, zachowujące do dalszego czasu przepisy szarwarkowe, wkładające na posiadaczy dóbr rządowych oraz włościan w nich osiadłych, obowiązek utrzymywania dróg, grobel i mostów.	12 (24) Listopada 1864 r., Nr. 5,303.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiém.	615
187	Rozporządzenie, dotyczące składki ze Skarbu na budowę kościołów.	9 (21) Marca 1865 r., Nr. 4223/1549.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	617

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	ГЛАВА X. О МІРСКОЙ КРЕСТЬЯНСКОЙ КАССѢ.			
188	Постановленіе объ учрежденіи мірской крестьянской кассы.	16 (28) Апрѣля 1835 года, №21,438.	Совѣтъ Управленія.	622
189	Основанія для выдачи крестьянамъ казенныхъ имѣній ссудъ изъ мірскаго крестьянскаго капитала.	22 Января (3 Февраля) 1836 года, № 36,221.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	626
190	О томъ, что займы, сдѣланные изъ мірскихъ капиталовъ, не могутъ быть уплачиваемы ликвидаціонными свидѣтельствами.	16 (28) Октября 1848 г., № 97150/29141.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	638
191	Распоряженіе о томъ, что причитающіяся съ крестьянъ супримованныхъ имѣній деньги за данные имъ на обзаведеніе рабочій скотъ и хозяйственные снаряды, должны быть приведены въ извѣстность при устройствѣ имѣній, и что поступающія изъ этого источника суммы должны быть вносимы въ Польскій Банкъ, въ пользу общей мірской крестьянской кассы.	29 Мая (10 Іюня) 1857 года, № 22356/10520.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	640

TYTUŁ X.

O KASSIE KOMMUNALNÉJ WŁOŚCIAŃSKIÉJ.

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
188	Decyzya, zaprowadzająca kassę kommunalną włościańską.	16 (28) Kwietnia 1835 r., Nr. 21,438.	Rada Administracyjna.	623
189	Zasady do udzielania włościanom dóbr rządowych pożyczek z funduszu kommunalnego włościańskiego.	22 Stycznia (3 Lutego) 1836 r., Nr. 36,221.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	627
190	Objaśnienie, że pożyczki zaciągnięte z funduszów kommunalnych, nie mogą być spłacane dowodami likwidacyjnemi.	16 (28) Października 1848 roku, Nr. 97150/29141.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	639
191	Rozporządzenie, aby należność od włościan z dóbr supprimowanych, za tak zwane inwentarze zakładowe żywe i martwe, była śledzoną przy urządzeniu dóbr, i ściągane ztąd wpływy wnoszone do Banku Polskiego na rzecz ogólnéj kassy kommunalnéj włościańskiéj.	29 Maja (10 Czerwca) 1857 roku, Nr. 22356/10520.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	641

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	ГЛАВА XI. О ЗАВЕДЕНІИ ДЛЯ ИСКУССТВЕННАГО РАЗВЕДЕНІЯ РЫБЫ.			
192	Постановленіе объ устройствѣ заведенія для искусственнаго разведенія рыбы въ Августовской губерніи.	21 Апрѣля (3 Мая) 1859 года, № 10,783.	Совѣтъ Управленія.	644
193	Распоряженіе о приведеніи въ исполненіе предыдущаго постановленія.	10 (22) Іюня 1859 года, № 29563/13701.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	652
	ГЛАВА XII. О ПРОДАЖѢ КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЙ.			
194	Высочайшій указъ, разрѣшающій продажу по частямъ государственныхъ и коронныхъ имѣній и лѣсовъ.	19 (31) Августа 1828 года.	Высочайшій указъ.	660
195	О томъ, что отыскиваніе тяжебнымъ порядкомъ правъ по межевымъ спорамъ, принадлежитъ покупателямъ имѣній.	17 Марта 1830 года, № 18631/4043.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	668
196	Извлеченіе изъ Высочайше утвержденныхъ въ 4 (16) день Августа 1865 года правилъ о выдачѣ ликвидаціонныхъ листовъ, относительно предоставленія права уплачивать	4 (16) Августа 1865 года.	Высочайшее повелѣніе.	672

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica

TYTUŁ XI.

O ZAKŁADZIE SZTUCZNEGO ZAPŁADNIANIA RYB.

192	Decyzya, zaprowadzająca zakład sztucznego rozmnażania ryb w gubernii Augustowskiéj.	21 Kwietnia (3 Maja) 1859 roku, Nr. 10,783.	Rada Administracyjna.	645
193	Rozporządzenie, wprowadzające w wykonanie powyższą decyzyę.	10 (22) Czerwca 1859 r., Nr. 29563/13701.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	653

TYTUŁ XII.

O SPRZEDAŻY DÓBR RZĄDOWYCH.

194	Ukaz Najwyższy, upoważniający do sprzedaży cząstkowéj dóbr i lasów narodowych i koronnych w Królestwie Polskiém.	19 (31) Sierpnia 1828 r.	Ukaz Najwyższy.	661
195	Dochodzenie sporów granicznych należy do nabywcy dóbr.	17 Marca 1830 r., Nr. 18631/4043.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	669
196	Wyciąg z Najwyżéj w dniu 4 (16) Sierpnia 1865 r. zatwierdzonych przepisów o wydawaniu listów likwidacyjnych, zezwalających na spłatę wierzytelności ze	4 (16) Sierpnia 1865 r.	Rozkaz Najwyższy.	673

Номеръ по порядку	СОДЕРЖАНІЕ	Число и номеръ	Власть, отъ которой послѣдовало распоряженіе	Страницы
	ликвидаціонными листами, по нарицательной цѣнѣ, казенные долги по продажѣ имѣній.			
197	Постановленіе съ объявленіемъ Высочайшаго повелѣнія о продажѣ казенныхъ имуществъ.	11 (23) и 18 (30) Декабря 1865 года.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.	674
198	Постановленіе о продажѣ съ торговъ помонастырскихъ недвижимостей въ городѣ Варшавѣ.	29 Января (10 Февраля) 1866 года.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.	682
199	Постановленіе о продажѣ помонастырскихъ имѣній.	30 Апрѣля (12 Мая) 1866 года.	Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.	692
200	Инструкція о продажѣ небольшихъ имѣній и угодій, поступившихъ въ вѣдѣніе Казны послѣ монашествующаго духовенства.	13 (25) Апрѣля 1867 года.	Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.	710
—	Заключеніе	. . . .	. . . .	726

Numer porządkowy	TREŚĆ	Data i Numer	Wymienienie Władzy, wydającéj rozporządzenie	Stronica
	sprzedaży dóbr listami likwidacyjnemi po cenie nominalnéj.			
197	Postanowienie, oznajmiające wolę Najwyższą o sprzedaży dóbr rządowych.	11 (23) i 18 (30) Grudnia 1865 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiém.	675
198	Postanowienie o sprzedaży przez licytacyę publiczną nieruchomości po-klasztornych w Warszawie.	29 Stycznia (10 Lutego) 1866 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiém.	683
199	Postanowienie o sprzedaży dóbr po-klasztornych.	30 Kwietnia (12 Maja) 1866 r.	Komitet Urządzający w Królestwie Polskiém.	693
200	Instrukcya do sprzedaży drobnych posiadłości i użytków z majątków nieruchomych po duchowieństwie klasztorném.	13 (25) Kwietnia 1867 r.	Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.	711
—	Zakończenie			727

МАТЕРІАЛЫ,

ЗАКЛЮЧАЮЩІЕ ВЪ СЕБѢ

ПОСТАНОВЛЕНІЯ

О

КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЯХЪ.

MATERYAŁY

OBEJMUJĄCE

PRZEPISY

O

DOBRACH RZĄDOWYCH.

ГЛАВА VII.

О СРОЧНЫХЪ АРЕНДАХЪ.

№ 99.

Основанія для отдачи казенныхъ имѣній въ арендное содержаніе.

(3 Апрѣля 1812 г.)

Божіею Милостію,

МЫ, ФРИДРИХЪ АВГУСТЪ,

Король Саксонскій, Герцогъ Варшавскій,

и проч., и проч., и проч.

Въ дополненіе Декрета Нашего отъ 15 Февраля текущаго года, принявъ во вниманіе представленныя Намъ Министромъ Нашимъ Финансовъ и Казначейства условія, на которыхъ отнынѣ имѣютъ быть отдаваемы въ аренду народныя имущества въ Герцогствѣ Варшавскомъ, по выслушаніи мнѣнія Нашего Государственнаго Совѣта, Мы постановили и постановляемъ слѣдующее:

Ст. 1.

Чиновники и служители, состоящіе на службѣ по Административному, Финансовому, Судебному, Военному и Полицейскому вѣдомствамъ, а также Судебные Защитники не могутъ быть допущены къ арендамъ; однакожъ этому исключенію не подлежатъ Совѣтники Департаментскіе, Уѣздные, Коммерческіе и Муниципальные, а также Мировые Судьи и Судьи Коммерческихъ Трибуналовъ.

Ст. 2.

Евреи не имѣютъ права на арендное содержаніе народныхъ имуществъ.

TYTUŁ VII.
O DZIERŻAWACH CZASOWYCH.

№ 99.
Zasady do wydzierżawiania dóbr rządowych przepisane.

(d. 3 Kwietnia 1812 r.)

Z Bożéj Łaski
FRYDERYK AUGUST,
Król Saski, Książe Warszawski,
etc., etc., etc.

W uzupełnieniu dekretu Naszego, dnia 15 Lutego roku bieżącego wydanego, zważywszy podane Nam przez Ministra Naszego Przychodów i Skarbu warunki, pod jakiemi odtąd dobra narodowe w Księstwie Warszawskiem dzierżawione być mają, po wysłuchaniu Naszej Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowimy jak następuje:

Art. 1.

Urzędnicy i officyaliści w służbie administracyjnej, skarbowej, sądowej, wojskowej, policyjnej będący, oraz obrońcy publiczni, do osiągnienia dzierżawy przystępu mieć nie mogą; pod takowe atoli wyłączenie nie podpadają Radcy departamentowi, powiatowi, handlowi, municypalni, tudzież Sędziowie pokoju i Trybunałów handlowych.

Art. 2.

Żydzi do dzierżawienia dóbr narodowych zdolnymi nie są.

Ст. 3.

Каждый желающій снять имѣніе въ аренду, если не подлежитъ исключеніямъ, опредѣленнымъ въ предыдущихъ статьяхъ, обязанъ представить о необходимыхъ для сего качествахъ, оффиціальное удостовѣреніе Административнаго начальства того департамента, въ которомъ имѣетъ жительство, а именно о томъ, что онъ обладаетъ практическими познаніями по части сельскаго хозяйства и извѣстенъ какъ образцовый земледѣлецъ, что имѣетъ достаточныя средства для заведенія и поддержанія хозяйства, и что, по кроткому обращенію съ крестьянами и тому подобнымъ качествамъ, способенъ къ управленію народными имуществами. Документы о такихъ качествахъ, если они не были прежде предъявлены въ Дирекціи народныхъ имуществъ и признаны достаточными, должны быть непремѣнно представлены при вступленіи въ переговоры. Однакожъ Директору народныхъ имуществъ и лѣсовъ предоставляется право допускать къ арендамъ и такія лица, которыя хотя и не представили о своихъ качествахъ удостовѣреній, но извѣстны ему лично и признаются имъ достойными.

Ст. 4.

Казенные должники, неуплатившіе лежащихъ на нихъ казенныхъ недоимокъ, и тѣ, которые, арендуя уже народныя имущества, оказались неисправными во взносѣ слѣдующихъ съ нихъ платежей, равно и тѣ, которые вели неосновательный споръ о претензіяхъ и притѣсняли крестьянъ, и кои изобличены въ злоупотребленіяхъ и угнетеніи, а также землевладѣльцы, или ихъ арендаторы, имѣнія которыхъ смежны съ народными имуществами, просимыми ими въ аренду, тѣмъ болѣе ведущіе споръ съ сими послѣдними о границахъ — не будутъ допускаемы къ переговорамъ.

Ст. 5.

Желающій вступить въ переговоры объ арендѣ, по порученію другаго лица, обязанъ, въ доказательство даннаго ему полномочія, представить подлинную довѣренность вмѣстѣ съ удостовѣреніемъ о личныхъ качествахъ своего довѣрителя.

Ст. 6.

Еслибы оказалось, что кто либо изъ лицъ, изъятыхъ отъ арендъ на основаніи 1, 2 и 4-й статей, вступилъ подъ чужимъ

Art. 3.

Każdy chęć dzierżawienia mający, a przeszkodzie w poprzedniczych artykułach określonej nie podległy, powinien kwalifikacyę swoją świadectwem urzędowém władzy administracyjnej tego departamentu, gdzie jest zamieszkały, udowodnić, iż posiada praktyczną gospodarstwa rolniczego znajomość, jest rządnym gospodarzem, do zaprowadzenia i utrzymywania gospodarstwa zamożny, z dobrego obchodzenia się z włościanami i tym podobnych zalet do trzymania dóbr narodowych usposobionym. Takiej kwalifikacyi dowody, jeżeli poprzedniczo w Dyrekcyi dóbr narodowych nie były okazane i za dostateczne uznane, tedy koniecznie przy wstępie do układów złożone być powinny. Wolno przecież Dyrektorowi dóbr i lasów narodowych rozciągnąć swój wybór i do nie składających takowej kwalifikacyi, jeżeli ich z własnego przekonania za kwalifikowanych uzna.

Art. 4.

Dłużnicy skarbowi, którzy się w należytościach skarbowych nie uiścili, i ci którzy już trzymając dobra narodowe regularnie rat nie opłacali, ci co niesłuszny spór o pretensye wiedli, włościan uciemiężali, nadużyć i ucisku dopuścili się, tudzież właściciele lub ich dzierżawcy graniczący z dobrami narodowemi przez siebie w dzierżawę żądanemi, tem więcej process z temi dobrami o granicę wiodący, do układów przypuszczeni nie będą.

Art. 5.

Jeżeli kto nie na swoją osobę lecz z danego sobie zlecenia chciałby w układy o dzierżawę wchodzić, obowiązany jest autentycznem pełnomocnictwem dającego zlecenie wywieść się i udzielone sobie pełnomocnictwo wraz z dowodem kwalifikacyi osobistej dającego zlecenie złożyć.

Art. 6.

Gdyby się okazało, iż kto z wyłączonych w artykułach 1, 2 i 4-m, pod pożyczonem imieniem, wszedł w dzierżawę

именемъ въ арендное владѣніе народными имуществами, то онъ тотчасъ же устраняется отъ владѣнія, а если принадлежитъ къ числу чиновниковъ, то, сверхъ того, будетъ привлеченъ къ отвѣтственности.

Ст. 7.

Никто не можетъ быть допущенъ къ переговорамъ объ арендѣ безъ предварительнаго представленія, въ видѣ задатка или залога, наличными деньгами или казенными ипотечными облигаціями, суммы, равняющейся $^1/_4$ части годоваго дохода, исчисленнаго по оцѣнкѣ, каковой задатокъ, если имѣніе будетъ отдано въ аренду соискателю по контракту, зачитается ему Казначействомъ въ счетъ платежа за первую четверть года, съ выдачею въ томъ квитанціи; но еслибы соискатель, въ продолженіе четырехъ недѣль со дня заключенія контракта, не представилъ формальнаго залога наличными деньгами, казенными облигаціями или поручною записью, явленною официально у публичнаго Нотаріуса, и обезпеченною ипотечнымъ порядкомъ на земскомъ имѣніи въ двухъ первыхъ третяхъ его цѣнности, то онъ теряетъ право на задатокъ, и Казна приступитъ къ отдачѣ имѣнія въ новую аренду.

Ст. 8.

Соискатели, отступившіе отъ переговоровъ, получаютъ обратно представленный ими задатокъ или залогъ сполна, вмѣстѣ съ документами о личныхъ ихъ качествахъ.

Ст. 9.

Переговоры относительно аренды открываются въ Апрѣлѣ мѣсяцѣ, производствомъ публичныхъ торговъ, по предварительномъ опубликованіи во всѣхъ департаментахъ сроковъ, въ которые имѣютъ быть совершены торги на отдачу въ аренду такихъ-то имѣній; закрытіе же оныхъ послѣдуетъ не позже пятнадцатаго Мая.

Ст. 10.

Торговая цѣна опредѣляется на основаніи подробныхъ исчисленій чистаго дохода съ имѣнія, и съ таковой начинаются, какъ публичные торги, такъ и частная сдѣлка о надбавкѣ, при отдачѣ имѣнія въ аренду съ вольной руки.

Ст. 11.

При отдачѣ имѣній въ аренду съ публичнаго торга, за Каз-

dóbr narodowych, od possessyi ich natychmiast odpadnie, jeżeli zaś jest urzędnikiem, pociągniętym oprócz tego ztąd zostanie do odpowiedzialności.

Art. 7.

Do układu względem dzierżawy nie można być inaczej przypuszczonym, jak za złożeniem w gotowiznie lub hypotecznych obligacyach skarbowych, titulo zadatku czyli wadyi, czwartej części summy rocznej, wyciągiem intraty okazanej; zadatek takowy, jeżeli pretendent w układ o dzierżawę wnijdzie, będzie do kassy w moc należytości za pierwszy kwartał przyjęty i zakwitowany, lecz jeżeliby pretendent w ciągu najdalej czterech tygodni od daty zawartego układu, kaucyi formalnej w gotowych pieniądzach, lub obligacyach skarbowych, albo też urzędownie przed Notaryuszem publicznym zeznanej, summie półrocznej dzierżawy wyrównywającej, na dobrach ziemskich, na pierwszych dwóch trzecich częściach ich wartości zahypotekowanej nie złożył, tedy zadatek jego przepadnie i Skarb nowe dóbr zadzierżawienie przedsięweźmie.

Art. 8.

Pretendentom, którzy w układ nie wnijdą, złożony zadatek czyli wadium całkowicie będzie zwróconym, wraz z dowodami ich osobistej kwalifikacyi.

Art. 9.

Układy względem dzierżawy przez otworzenie publicznej licytacyi, za ogłoszeniem po wszystkich departamentach terminu, na którym jakie dobra mają być wydzierżawionemi, w miesiącu Kwietniu będą rozpoczęte i najdalej na piętnastego Maja ukończone.

Art. 10.

Za szacunek na pierwsze wywołanie summa szczególnemi wyciągami intraty wynaleziona podana będzie, i od niej licytacya i ugodzenie się z wolnej ręki o summę wyższą ma się zaczynać.

Art. 11.

Przy zadzierżawieniu przez licytacyę zastrzeże się na stro-

ною оставляется право свободнаго выбора арендатора изъ числа торгующихся, не придерживаясь безусловно самой высшей предложенной цѣны.

Ст. 12.

Срокъ для отдачи въ арендное содержаніе имѣній опредѣляется вообще шестилѣтній; въ тѣхъ же случаяхъ, когда Директоръ народныхъ имуществъ можетъ предусматривать, что въ отданномъ въ аренду имѣніи придется Казнѣ ввести въ продолженіе арендцаго срока, въ цѣлости или въ части, другое устройство, или отдать оное въ безсрочную аренду,—въ контрактѣ должно быть помѣщено условіе, что арендаторъ обязанъ будетъ въ каждомъ году отказаться отъ права на аренду, съ вознагражденіемъ за каждый годъ, остающійся до истеченія срока контракта, въ соразмѣрности $^1/_{10}$ части годовой арендной платы, опредѣленной по контракту, съ каковой платы вычитаются сперва взимаемые наличными деньгами чинши, неподлежащіе подобному вознагражденію.

Ст. 13.

По утвержденіи аренды за соискателемъ, заключается съ нимъ безотлагательно письменный контрактъ, которымъ онъ принимаетъ на себя обязательство, исчисленный по оцѣнкѣ годовой доходъ съ имѣнія, а равно и предложенную имъ надбавку, сверхъ оцѣнки, уплачивать непремѣнно въ пользу Казны, въ четыре трехмѣсячные срока впередъ, какъ-то: 1-го Іюня, 1-го Сентября, 1-го Декабря, 1-го Марта каждаго года, крупною серебряною монетою въ цѣлости, или же пополамъ монетою и кассовыми билетами, выпущенными въ обращеніе на основаніи декрета Нашего отъ 1-го Декабря 1810 года, внося исправно таковые платежи въ Варшавскую главную кассу доходовъ съ народныхъ имуществъ, или въ другую, по указанію; въ случаѣ же неуплаты въ какой либо срокъ и отнюдь не далѣе шести дней послѣ перваго числа каждаго указаннаго мѣсяца полной условленной суммы, онъ подчиняетъ себя экзекуціоннымъ мѣрамъ экономической власти, постановленнымъ декретомъ Нашимъ отъ 14 Января 1812 года.

nę Skarbu wybór dowolny między licytantami, bez obowiązku trzymania się najwyższego podania.

Art. 12.

Zadzierżawienie possessyi ogólnie będzie przedsięwzięte na lat sześć, tam zaś gdzie Dyrektor dóbr narodowych przewidywać może, że dobra zadzierżawione w części lub całkowitości wypadałoby w ciągu dzierżawy inaczej Rządowi urządzić, albo na wieczystą dzierżawę wypuścić, zastrzeżoną zostanie kondycya w kontrakcie, iż possessor każdego roku kontraktu odstąpić obowiązanym będzie, za nagrodę za każdy niedotrzymany rok dziesiątej części summy kontraktem dzierżawnym rocznie ustanowionej, od której summy odtrąca się wprzódy czynsze w gotowych pieniądzach, jako tego rodzaju bonifikacyi nie podległe.

Art. 13.

Po przyznaniu dzierżawy pretendentowi, zostanie z nim natychmiast zawarty na piśmie kontrakt, którym obowiąże się summę rocznego z dóbr dochodu, wyciągiem intraty okazaną, tudzież ofiarowaną nad wyciąg wyższość, w czterech kwartalnych ratach praenumerando, jako to:

1-go Czerwca,
1-go Września,
1-go Grudnia,
1-go Marca,

każdego roku w monecie srebrnej grubej całkowicie albo przez połowę biletami kassowemi, na mocy dekretu Naszego z dnia 1-go Grudnia 1810 roku w kurs zaprowadzonemi, bez żadnego zawodu płacić, regularnie do Kassy głównej dochodów z dóbr narodowych w Warszawie lub innej wskazać się mającej oddawać; gdyby zaś na którymkolwiek terminie najpóźniej w dni sześć po pierwszym miesiącu wyrażonej summy całkowicie nie zapłacił, tedy stopniom egzekucyi przez władzę ekonomiczną dekretem Naszym z dnia 14-go Stycznia 1812 roku przepisanym, poddaje się.

Ст. 14.

Независимо отъ взноса арендной платы, арендаторъ приметъ обязательство уплачивать подати подымную, чоповую и консумціонную, страховую складку, гдѣ таковая существуетъ, а равно и всѣ прочіе налоги и личные сборы, не исключая училищнаго сбора въ натурѣ (такъ называемыхъ депутатовъ), безъ всякаго отъ Казны вознагражденія, а также вносить причитающійся съ имѣнія десятинный сборъ и мешне, и квитанціи въ уплатѣ всѣхъ этихъ сборовъ представлять при взносѣ четвертаго срочнаго платежа.

Ст. 15.

Причитающееся съ арендныхъ фольварковъ, по раскладкамъ Департаментскихъ и Уѣздныхъ властей, количество продуктовъ въ натурѣ на продовольствіе войскъ провіантомъ и фуражемъ арендаторъ будетъ обязанъ доставить въ указанный магазинъ, каковые продукты, по надлежащемъ удостовѣреніи поставки въ концѣ каждаго года магазинными квитанціями, и по оцѣнкѣ оныхъ на деньги, по справочнымъ цѣнамъ, существовавшимъ въ ближайшемъ къ имѣнію городѣ въ той четверти года, въ которой произведена поставка, и исчисленнымъ въ средней сложности, — приняты будутъ Казною вмѣсто наличныхъ денегъ въ счетъ перваго срочнаго платежа слѣдующаго года.

Ст. 16.

Все то, что, при составленіи на мѣстѣ сдаточнаго акта, будетъ найдено, описано и передано арендатору, сей послѣдній обязанъ будетъ оставить на мѣстѣ, по истеченіи срока контракта, въ такомъ же состояніи, количествѣ и стоимости; за невпесенные же въ инвентарную опись остатки, которымъ составляется особая вѣдомость съ означеніемъ ихъ цѣны, арендаторъ, если пожелаетъ удержать ихъ за собою, обязанъ при самой передачѣ представить слѣдующія за оные деньги, послѣ уплаты которыхъ они поступаютъ въ полное его распоряженіе. Выборъ предметовъ, имѣющихъ быть принятыми арендаторомъ въ натурѣ, и тѣхъ, которые могутъ быть ему переуступлены за извѣстную плату, зависитъ единственно отъ усмотрѣнія Казны, а если бы арендаторъ не согласился на покупку уступаемыхъ ему Казною предметовъ, то таковые проданы будутъ съ публичнаго торга.

Art. 14.

Oprócz summy dzierżawnej obowiąże się dzierżawca podatek dymowego, czopowego i konsumcyjny, składki ogniowe gdzie te egzystują, tudzież inne wszelkie kontrybucye i składki osobiste, należytości szkolne, tak nazwane deputaty, bez żadnego od Skarbu wynagrodzenia opłacać, niemniej należące z dóbr dziesięciny i meszne oddawać, i z tych zaspokojenia kwity przy płaceniu czwartej raty składać.

Art. 15.

Ilość produktów w naturze na żywność i furaż wojskowy, przez Władze departamentowe i powiatowe na folwarki dzierżone rozpisanych, obowiązany będzie possessor do wskazać się mającego magazynu dostawić, które Skarb, za należytem kwitami magazynowemi udowodnieniem, w końcu każdego roku, rachując też produkta ceną targową w mieście dóbr najbliższem, w kwartale w którym też produkta wydane zostały, przez średnie przecięcie wynalezioną, zamiast gotowych pieniędzy w pierwszej racie roku następującego przyjąć przyrzecze.

Art. 16.

Cokolwiek wynaleziono, dziełem podawczém na gruncie mającém się sporządzić opisano, i sobie oddano dzierżawca mieć będzie, to wszystko w takimże stanie, wielości i szacunku przy ekspiracyi kontraktu, na gruncie zostawić będzie obowiązany, zaś remanenta do inwentarza nie wprowadzone, ale osobną dezygnacyą z wyrażeniem ich szacunku wyszczególnione, dzierżawca zaraz przy podaniu, jeśli chce je zatrzymać, zapłacić będzie powinien, i dopiero od czasu onych zapłacenia do jego właścicielstwa należeć będą. Wybór, które remanenta w naturze przy possessorze być zostawione, a które za zapłaceniem będą mogły być odstąpionemi, jedynie od woli Skarbu zależy, a jeżeliby possessor remanentów, któreby mu Skarb chciał odstąpić, nie zapłacił, takowe remanenta Skarb przez licytacyę sprzeda.

Ст. 17.

Озимые, яровые и огородные посѣвы, въ томъ самомъ количествѣ и мѣрѣ, въ какихъ они будутъ переданы при вступленіи въ арендное владѣніе, должны быть при окончаніи аренды сданы и оставлены на поляхъ, хорошо воздѣланныхъ и засѣянныхъ чистыми и отборными сѣменами, въ присутствіи имѣющаго быть назначеннымъ для сего понятаго; при томъ же навозы должны быть вывезены въ паровое поле, которое должно быть по крайней мѣрѣ въ третьей части вспахано, луга же оставлены неповрежденными. Въ случаѣ же оставленія арендаторомъ неунавоженныхъ и невспаханныхъ полей, онъ заставленъ будетъ вознаградить Казну за убытки такимъ образомъ, что за каждый рабочій день заплатитъ втрое противъ смѣтной цѣны, полагая за такое число дней, какое окажется нужнымъ для совершенія неисполненныхъ работъ, и, сверхъ того, вознаградитъ преемника своего за убытки, произшедшіе отъ такого несвоевременнаго исполненія работъ, и за потравленные или подкошенные луга. Опредѣленіе размѣра вознагражденія предоставляется экономическому начальству, на рѣшенія котораго арендаторъ не въ правѣ приносить никакихъ жалобъ.

Ст. 18.

Относительно земледѣльческаго хозяйства, какъ-то: обработки и удобренія полей, луговъ, садовъ, огородовъ, хмѣльниковъ, не только фольварочныхъ, но и тѣхъ, которые состоятъ въ пользованіи крестьянъ, арендаторъ обязывается привести таковое въ самое лучшее состояніе и образцовое устройство, стараясь при томъ ознакомить крестьянъ съ болѣе правильнымъ и утонченнымъ хозяйствомъ, относительно воздѣлки полей, рытія канавъ, посадки деревьевъ, разведенія скота и тому подобныхъ отраслей земледѣлія, на которыхъ зиждется благосостояніе земледѣльца.

Арендаторъ, доказавшій явно особенное усердіе въ этомъ отношеніи, не только обратитъ на себя вниманіе Правительства при отдачѣ имѣній въ безсрочную наслѣдственную аренду, но, по мѣрѣ своихъ заслугъ, удостоится особаго поощренія.

Ст. 19.

Арендаторъ, въ первомъ году послѣ ввода въ арендное владѣніе, обязанъ завести на собственныя средства и содержать

Art. 17.

Zasiewy ozime i jare oraz ogrodowe, w jakiej kwocie i mierze przy objęciu possessyi podane będą, w takich na rolach dobrze uprawnych, czystem i zdrowem ziarnem, przy widzu wyznaczyć się mającym, oddane i zostawione być mają przy ekspiracyi, oraz nawozy w ugory powinny być wywiezione i pole najmniej w trzeciej części podorane, zaś łąki nietknięte zostawione; gdyby zaś dzierżawca wywiezienia nawozu i podorania pól zaniedbał, tedy szkodę ztąd wynikłą w tym sposobie Skarbowi wynagrodzić będzie przymuszony, to jest: za każdy dzień robocizny trzy razy więcej jak cena wyciągowa obejmuje, rachując za taką ilość dni, jaka do uzupełnienia tej zaniedbanej roboty okaże się być potrzebną, prócz tego, ubyły z tego opóźnienia zysk zapłacić i szkodę za spasione lub podkoszone łąki udeterminowaną, dzierżawcy wchodzącemu wynagrodzić musi. Udeterminowanie takowego wynagrodzenia do władzy ekonomicznej będzie należało, i przeciwko temu odwołań gdziekolwiek dzierżawca zrzecze się.

Art. 18.

Obowiąże się dzierżawca względem rolnictwa, jako to: uprawy i ulepszenia pól, łąk, sadów, ogrodów warzywnych, tudzież chmielników, nie tylko w obrębie folwarcznym znajdujących się, lecz i wiejskich, które włościanie w swej posiadłości używają, jak najdoskonalszy i najlepszy rząd gospodarski utrzymywać, starać się będzie dzierżawca o pokazanie i nauczenie jak najdokładniejszego sposobu gospodarowania co do uprawy pól, kopania rowów, sadzenia drzew, wychowu bydła i tym podobnych źródeł, które byt rolnika wspierają.

Dzierżawca, który szczególnej gorliwości w tym przedmiocie jawne okaże dowody, nie tylko przy puszczaniu dóbr w wieczny erbpacht uwagę Rządu na siebie zwróci, lecz w sposobie, zasłudze odpowiadającym, względy jego pozyska.

Art. 19.

Na jakową bydła liczbę wystarczać może pasza, stosownie do wyciągu intraty, takową dzierżawca w ciągu pierw-

въ продолженіе своей аренды такое число скота, на какое, согласно смѣтному исчисленію, достанетъ корма; затѣмъ воспрещается ему вывозить внѣ предѣловъ имѣнія, какъ сѣно, такъ и солому, подъ опасеніемъ за нарушеніе сего правила устраненія отъ аренды, за исключеніемъ только тѣхъ крайнихъ случаевъ, когда послѣдуетъ распоряженіе о поставкѣ сѣна или соломы на продовольствіе войскъ фуражемъ. Посему, еслибы при ревизіи, производимой экономическимъ чиновникомъ, оказалось, что арендаторъ не содержитъ опредѣленнаго числа рогатаго скота, а чрезъ это не удобряетъ полей навозомъ, то, по донесенію о семъ Дирекціи, онъ лишается права на дальнѣйшую аренду; подъ опасеніемъ такого же взысканія, воспрещается арендатору употреблять внѣ предѣловъ арендуемаго имѣнія переданную по смѣтѣ въ его распоряженіе издѣльную повинность.

Ст. 20.

Арендаторъ обязанъ содержать въ исправности всѣ строенія, какъ-то: городскіе, крестьянскіе, дворовые, фольварочные домы и корчмы, мельницы, пивоваренные, винокуренные и лѣсопильные заводы и вообще все то, что по сдаточному акту будетъ показано; на его обязанности лежатъ также всѣ тѣ починки, которыя могутъ быть произведены мѣстными рабочими и матеріальными средствами. Онъ долженъ равнымъ образомъ наблюдать за своевременною починкою крестьянскихъ строеній, и съ этою цѣлью арендаторъ обязывается отвести во дворѣ или въ селеніи крытое мѣсто на складъ лѣса для крестьянъ и наблюдать за тѣмъ, чтобы они не тратили напрасно отпускаемаго имъ изъ общественныхъ дачъ на постройки и починки лѣса, но употребляли бы оный единственно на поправку и поддержаніе строеній. Арендаторъ не въ правѣ производить никакихъ новыхъ построекъ безъ надлежащаго разрѣшенія.

Ст. 21.

Всякіе несчастные случаи и бѣдствія арендаторъ принимаетъ на свой страхъ и никакого вознагражденія за убытки требовать не будетъ. Въ особыхъ случаяхъ выбитія градомъ полей, пожара отъ громоваго удара и раззоренія во время войны, вознагражденіе можетъ послѣдовать на основаніи ремиссіонныхъ правилъ, но назначеніе онаго въ видѣ милости зависитъ единственно отъ Нашего Королевскаго усмотрѣнія.

szego po objęciu possessyi roku, własnym nakładem zaprowadzić i oraz w ciągu swojej dzierżawy utrzymywać winien będzie, a tak ani paszy, ani słomy ekstra fundum tych dóbr, pod odpadnieniem od possessyi, nie będzie wolno wywozić, wyjąwszy szczególnie tę konieczność, gdy na furaż wojskowy dostarczenie siana lub słomy nakazane będzie. Jeżeliby więc przy rewizyi przez urzędnika ekonomicznego przedsięwziąść się mającej, okazało się, iż possessor wyznaczonej liczby bydła nie utrzymuje, a przez to gruntu nawozem nie zasila, w takim razie za doniesieniem do Dyrekcyi, dalsza dzierżawa byłaby mu odebraną; pod tąż samą karą nie wolno dzierżawcy za granicę dzierżawy robocizny wyciągiem sobie podanej używać.

Art. 20.

Budowy wszelkie domów miejskich, włościańskich, dworskich, folwarcznych karczem, młynów, browarów, gorzelni, tartaków i tego wszystkiego co dziełem podania objęte będzie, dzierżawca w dobrym stanie utrzymywać powinien, również będzie jego obowiązkiem wszelkie te reparacye czynić, które robocizną i materyałem na gruncie znajdującemi się ułatwione być mogą, a na budowy włościańskie, aby reparowane były należytą czyniąc baczność, w tym względzie obowiąże się dzierżawca naznaczyć we dworze lub na wsi, miejsce na skład drzewa dla włościan, dachem pokryte, i dopilnuje, aby włościanie pozwolonego na budowy i reparacye z borów narodowych drzewa nie marnowali, ale go jedynie na polepszenie stanu budowli obracali; nowych żadnych budowli bez upoważnienia dzierżawca czynić nie będzie mocen.

Art. 21.

Wszelkie nieszczęścia i klęski dzierżawca na siebie przyjmuje, i żadnej bonifikacyi żądać nie będzie, szczególnie na przypadek gradobicia, ognia piorunowego i szkód podczas wojny, bonifikacya ubyłych użytków według zasad remissyjnych będzie mogła być wymierzoną, lecz jej wymiar jedynie od łaskawości Nas Króla zawisł.

Ст. 22.

За вѣрную выручку неокладныхъ доходовъ Казна не ручается, въ особенности на случай убыли какой либо части изъ владѣемыхъ арендаторомъ пахатныхъ или сѣнокосныхъ земель, или же отмѣны правительственнымъ распоряженіемъ права на взиманіе какихъ либо арендныхъ доходовъ, въ каковыхъ случаяхъ, по мѣрѣ убывшихъ доходныхъ статей, будетъ назначено вознагражденіе, сообразное съ смѣтнымъ исчисленіемъ.

Ст. 23.

При переговорахъ объ арендѣ каждаго въ частности имѣнія, смотря по относящимся къ нему обстоятельствамъ, будутъ предложены особыя условія.

Приведеніе въ исполненіе сей воли Нашей, которая должна быть внесена въ Дневникъ Законовъ, поручаемъ Министрамъ Нашимъ по принадлежности.

Въ Дрезденѣ, 3 Апрѣля 1812 года.

(подписано) Фридрихъ Августъ.

Контрасигнировалъ: Министръ, Статсъ-Секретарь

Станиславъ Бреза.

№ 100.

Высочайшая воля о воспрещеніи гражданскимъ и военнымъ чиновникамъ, состоящимъ на службѣ, снимать во временную аренду казенныя имѣнія, какъ на собственное имя, такъ равно и на имя подставленныхъ лицъ.

(14 (26) Августа 1817 года.)

Министръ Статсъ-Секретарь

имѣетъ честь сообщить Намѣстнику Высочайшую Государя Императора волю слѣдующаго содержанія:

Его Величество Государь Императоръ, извѣстясь о томъ, что правила декрета Его Величества Короля Саксонскаго, изданнаго 3 Апрѣля 1812 года, воспрещающаго всѣмъ чиновникамъ, какъ гражданскимъ, такъ и военнымъ, снимать въ аренду народныя имѣнія, не исполняются въ точности, изволилъ изъявить Высочайшую волю, чтобы издано было Намѣстникомъ по-

Art. 22.

Ewikcya żadna ze strony Skarbu za pewność dochodów niestałych nie ręczy się, szczególnie jeżeliby dzierżawcy w posiadłościach gruntów lub łąk co ubyło lub prawo jakie względem ciągnienia zadzierżawionych użytków wpływem powagi rządowej było uchylone, natenczas w miarę ubyłych pożytków indemnizacya czyli wynagrodzenie, stosownie do wyciągu intraty, zostałoby wymierzone.

Art. 23.

Warunki szczególne przy układach o dzierżawę, według okoliczności do każdych respective dóbr będą zaproponowanemi.

Wykonanie niniejszej woli Naszej, która w dzienniku praw ma być umieszczona, Ministrom Naszym, w czem do którego należy, polecamy.

w Drezdnie, dnia 3 Kwietnia 1812 roku.

(podpisano) „Fryderyk August."

przez Króla,

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *Stanisław Breza.*

№ 100.

Najwyższa wola, iżby urzędnicy, tudzież wojskowi, w służbie czynnej zostający, ani pod swém, ani pod cudzém imieniem nie brali w czasową dzierżawę dóbr rządowych.

(d. 14 (26) Sierpnia 1817 r.)

Minister Sekretarz Stanu.

Ma honor udzielić Namiestnikowi wolę Najjaśniejszego Pana wypisaną jak następuje:

Gdy Najjaśniejszy Cesarz i Król Imć zawiadomionym został, iż przepisy dekretu Najjaśniejszego Króla Imć Saskiego z daty 3-go Kwietnia 1812, zabraniającego wszelkim urzędnikom tak cywilnym jak i wojskowym, brania dóbr narodowych w dzierżawę, nie są ściśle wykonywanemi, oświadczyć zatem raczył, iż jest wolą Jego, ażeby Namiestnik wydał

становленіе, повелѣвающее строжайше исполнять распоряженія упомянутаго декрета, и чтобы, сверхъ того, Намѣстникъ приказалъ внести на разсмотрѣніе Государственнаго Совѣта проектъ постановленія, опредѣляющаго взысканія съ тѣхъ изъ числа гражданскихъ чиновниковъ и лицъ, состоящихъ на дѣйствительной службѣ въ войскахъ, которые будутъ брать казенныя имѣнія въ аренду на имя подставленныхъ лицъ. Коль скоро таковой проектъ постановленія разсмотрѣнъ будетъ Совѣтомъ, Намѣстникъ представитъ оный на Высочайшее Его Императорско Царскаго Величества утвержденіе.

Въ Царскомъ Селѣ, 14 (26) Августа 1817 года.

(подписано) *Гр. Стефанъ Грабовскій.*

№ 1,292.

№ 101.

Постановленіе Намѣстника, опредѣляющее качества лицъ, желающихъ снять въ аренду казенныя имѣнія.

(24 Января 1818 года.)

По указу Его Величества
АЛЕКСАНДРА I-го,
Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,
и проч., и проч., и проч.

Намѣстникъ Царскій, по Государственному Совѣту.

Въ дополненіе постановленія нашего, изданнаго 28 Февраля 1817 года, предписывающаго условія, на которыхъ имѣютъ быть отдаваемы въ аренду казенныя имущества, по представленію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, мы признали нужнымъ постановить слѣдующее:

Ст. 1.

Лица военнаго званія, состоящія на дѣйствительной службѣ, чиновники и служители Административнаго, Финансоваго, Судебнаго, Военнаго и Полицейскаго вѣдомства, равно публичные защитники и женщины не могутъ быть допущены къ арендамъ; однакожъ этому исключенію не подлежатъ Воеводскіе,

uchwałę, nakazującą najściślejsze zachowywanie rozporządzeń pomienionego dekretu, i ażeby prócz tego Namiestnik kazał wnieść pod roztrząśnienie Rady Stanu projekt do postanowienia, naznaczającego kary, przeciwko tym z pomiędzy urzędników cywilnych lub osób w czynnej służbie wojskowej zostających, którzyby brali w dzierżawę dobra narodowe, pod przybraném cudzém imieniem. Skoro takowy projekt do postanowienia przejdzie w Radzie, Namiestnik przedstawi go do potwierdzenia Jego Cesarsko-Królewskiej Mości.

W Carskiem Siole, dnia 14 (26) Sierpnia 1817 roku.

(podpisano) *Stefan Hr. Grabowski.*

Nr. 1,292.

№ 101.

Postanowienie Namiestnika, stanowiące kwalifikacyą, jaką mieć należy dla konkurencyi o dzierżawę dóbr rządowych.

(d. 24 Stycznia 1818 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego
ALEXANDRA I-go,
Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyj, Króla Polskiego,
etc., etc., etc.

Namiestnik Królewski, w Radzie Stanu.

W uzupełnieniu postanowienia Naszego, dnia 28 Lutego r. z. wydanego, przepisującego warunki, pod jakiemi dobra rządowe wydzierżawiane być mają, na przedstawienie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, uznaliśmy potrzebnem postanowić co następuje:

Art. 1.

Wojskowi w czynnej służbie zostający, urzędnicy i officyaliści w służbie administracyjnej, skarbowej, sądowej, wojskowej i policyjnej będący, oraz obrońcy publiczni i kobiety do osiągnienia dzierżaw przystępu mieć nie mogą; pod takowe atoli wyłączenie nie podpadają Radcy wojewódcy,

Уѣздные, Коммерческіе и Муниципальные Совѣтники, Мировые Судьи и Судьи Коммерческихъ Трибуналовъ.

Ст. 2.

Евреи не имѣютъ права на снятіе въ аренду казенныхъ имѣній.

Ст. 3.

Равнымъ образомъ не допускаются къ арендованію имѣній: казенные должники, неуплатившіе лежащихъ на нихъ казенныхъ недоимокъ, и тѣ лица, которыя, состоя уже арендаторами народныхъ имуществъ, оказались неисправными по взносу платежей, равно и тѣ, кои вчинали неосновательный искъ о претензіяхъ, притѣсняли крестьянъ, изобличены были въ злоупотребленіяхъ и насиліяхъ, а также собственники или арендаторы земскихъ имѣній, смежныхъ съ тѣми казенными имуществами, которыя они желаютъ получить въ аренду, а тѣмъ болѣе тѣ изъ нихъ, которые ведутъ споръ о границахъ между таковыми имѣніями, не могутъ быть допущены къ сдѣлкамъ.

Ст. 4.

Еслибы оказалось, что кто либо изъ подлежащихъ исключенію на основаніи предыдущихъ 1, 2 и 3-й статей, подъ чужимъ именемъ, взялъ въ аренду казенныя имѣнія, то онъ тотчасъ же устраняется отъ владѣнія; если же онъ чиновникъ, то, сверхъ того, подвергается за сіе отвѣтственности.

Ст. 5.

Каждый желающій взять имѣніе въ аренду обязанъ доказать:

a) что обладаетъ наличнымъ или имущественнымъ капиталомъ, соотвѣтствующимъ по крайней мѣрѣ двухгодичной арендной платѣ съ имѣнія, которое намѣренъ взять въ аренду, и что этотъ капиталъ можетъ быть во всякое время реализированъ по его распоряженію и обращенъ на устройство сельскаго хозяйства;

b) что онъ имѣетъ достаточное число экономическаго скота, соотвѣтствующее потребностямъ имѣнія, просимаго въ аренду, или денежныя средства на безотлагательную покупку онаго.

Ст. 6.

Каждый соискатель къ арендѣ обязанъ, сверхъ того, пред-

powiatowi, handlowi, municypalni, Sędziowie Pokoju i Trybunałów handlowych.

Art. 2.

Starozakonni do osiągnienia dzierżaw dóbr zdolnemi nie są.

Art. 3.

Wyłączeni są również od dzierżaw dóbr, dłużnicy Skarbowi, którzy się w należytościach skarbowych nie uiścili, i ci, którzy już trzymając dobra narodowe, regularnie rat nie opłacali, ci co niesłusznie spór o pretensye wiedli, włościan uciemiężali, nadużyć i ucisku dopuścili się, tudzież właściciele lub ich dzierżawcy, graniczący z dobrami narodowemi, przez siebie w dzierżawę żądanemi, a tem więcej process z temi dobrami o granicę wiodący, do układów przypuszczeni być nie mogą.

Art. 4.

Gdyby się okazało, iż kto z wyłączonych w artykułach 1, 2 i 3-m, pod pożyczoném imieniem, wszedł w dzierżawę dóbr rządowych, od possessyi ich natychmiast odpadnie; jeżeli zaś jest urzędnikiem, pociągniętym oprócz tego ztąd zostanie do odpowiedzialności.

Art. 5.

Każdy konkurent do dzierżawy obowiązany będzie wykazać:

a) iż posiada w gotowiznie lub pewnym majątku kapitał, odpowiadający dwuletniej przynajmniej opłacie etatowej z dóbr, których dzierżawy żąda, niemniej, że ten fundusz ma w każdym czasie do wolnej dyspozycyi i zrealizowania, dla zaprowadzenia gospodarstwa;

b) iż posiada in natura odpowiadający żądanej dzierżawie inwentarz bydlęcy, lub wyrównywający temu fundusz, na niezwłoczne onegoż zakupienie.

Art. 6.

Każdy konkurent do dzierżawy winien nadto udowo-

ставить удостовѣреніе правительственныхъ властей того мѣста, въ которомъ имѣетъ жительство, то есть Обводоваго Коммиcара, или Воеводской Коммисіи, въ томъ:

c) что онъ обладаетъ полнымъ знаніемъ сельскаго хозяйства, и что уже въ другихъ имѣніяхъ занимался земледѣліемъ; поэтому если онъ состоитъ, или состоялъ собственникомъ земскаго имѣнія, то долженъ доказать сіе свидѣтельствами мѣстныхъ начальствъ; если же былъ арендаторомъ частнаго имѣнія—представить свидѣтельство собственника того имѣнія о томъ, какъ онъ велъ свое хозяйство, какимъ былъ плательщикомъ, а въ особенности чѣмъ кончился между ними разсчетъ, если же аренда не окончилась, то какъ ведетъ хозяйство и исправно ли вноситъ арендные платежи;

d) что онъ во время управленія имѣніемъ обращался съ крестьянами кротко, стремясь къ улучшенію ихъ быта.

Ст. 7.

Чиновники и мѣстныя начальства, выдающія означенныя въ предыдущей статьѣ свидѣтельства, отвѣчаютъ за достовѣрность оныхъ и обязаны вознаградить Казну за убытки, могущіе возникнуть вслѣдствіе певѣрности таковыхъ свидѣтельствъ.

Ст. 8.

Каждый, получившій право на аренду обязанъ, до вступленія во владѣніе имѣніемъ представить залогъ наличными деньгами, равняющійся полугодичной арендной платѣ, исчисленной по смѣтѣ; сверхъ того, онъ обязанъ, въ продолженіе двухъ четвертей года, послѣ вступленія во владѣніе имѣніемъ, завести экономическій скотъ, въ количествѣ опредѣленномъ смѣтнымъ положеніемъ, подъ опасеніемъ за неисполненіе сего утраты права на аренду.

Ст. 9.

Дабы притомъ облегчить полученіе имѣній въ аренду тѣмъ изъ соискателей, которые въ состояніи будутъ удовлетворить условіямъ, изложеннымъ въ предыдущихъ статьяхъ, постановляется правиломъ: что на будущее время казенныя имѣнія должны быть отдаваемы въ аренду отдѣльными фольварками, на сколько это окажется совмѣстнымъ съ хозяйственнымъ устройствомъ

dnić świadectwem władz rządowych miejsca, w którém zamieszkały, to jest: Kommissarza do obwodu delegowanego i Kommissyi Wojewódzkiej:

c) iż posiada zupełną wiadomość gospodarstwa rolniczego i że już w innych dobrach trudnił się gospodarstwem; jeżeli zatem jest lub był właścicielem dóbr ziemiańskich, powinien to udowodnić świadectwami władz miejscowych krajowych, jeżeli zaś był dzierżawcą dóbr prywatnych, złożyć ma świadectwo swego jurisdatora, wykazujące jak gospodarował, jak się wypłacił, a mianowicie jak się z nim rozstał, lub jak dotąd gospodaruje i wypłaca się, jeżeli possessya nie jest ukończoną;

d) iż w czasie gospodarowania z włościanami dobrze się obchodził, dążąc do polepszenia ich bytu.

Art. 7.

Urzędnicy i władze krajowe odpowiadają za rzetelność wydawanych przez nich w poprzedzającym artykule wyrażonych świadectw, z zastrzeżeniem zwrócenia szkód, jakieby z nierzetelnego tychże wydania dla Skarbu wynikły.

Art. 8.

Każdy otrzymujący dzierżawę obowiązany będzie złożyć kaucyę w gotowiznie, wyrównywającą półrocznej opłacie dzierżawnej, etatem oznaczonej, przed objęciem dóbr w possessyę; nadto obowiązanym będzie w pierwszych dwóch kwartałach po objęciu dóbr w possessyę, zaprowadzić na grunt inwentarz bydlęcy, jaki podług anszlagu utrzymywać się powinien, a to, w razie niedopełnienia, pod utratą dzierżawy.

Art. 9.

Aby zaś konkurentom, którzy warunki w artykułach wyżej wyrażonych wyszczególnione dopełnić będą w stanie, ułatwić otrzymanie dzierżaw, stanowi się, że odtąd wydzierżawienie dóbr rządowych ma się dziać oddzielnie folwarkami, ile to z porządkiem gospodarskim da się pogodzić w ta-

имѣній, такимъ порядкомъ, чтобы при главномъ арендномъ имѣніи оставлены были только тѣ фольварки, которые необходимо нужны для хозяйственнаго распоряженія главнаго арендатора.

Ст. 10.

Исполненіе настоящаго постановленія возлагаемъ на Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія 24 Января 1818 года.

(подписано) *Загончекъ.*

№ 102.

О томъ, что имѣнія послѣ устраненныхъ арендаторовъ должны быть отдаваемы въ аренду впредь до истеченія срока контракта.

(20 Февраля 1827 г.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ дополненіе къ предписанію своему отъ 24 Января сего года, за № 6,243/1,251, и въ разрѣшеніе недоумѣнія въ томъ, на какихъ условіяхъ и на какой срокъ имѣютъ быть отдаваемы въ аренду тѣ казенныя имѣнія, которыя, послѣ устраненія задолжавшихъ арендаторовъ, назначены къ отдачѣ на ихъ рискъ въ новую аренду съ 1 Іюня сего года,—Правительственная Коммисія, основываясь на прежде изданныхъ по сему предмету распоряженіяхъ, даетъ знать, что таковое переарендованіе должно послѣдовать на условіяхъ контракта, обязательнаго въ отношеніи удаленнаго арендатора, и на время до истеченія срока тому контракту, но рискъ примѣняется только въ тѣхъ случаяхъ, когда сіе положительно оговорено въ арендномъ контрактѣ. Отдача же въ аренду тѣхъ имѣній, по которымъ удаленнымъ арендаторамъ не положено въ контрактѣ условія относительно риска, должна производиться на тѣхъ основаніяхъ и условіяхъ, ка-

ki sposób, aby przy głównem miejscu generalnej dzierżawy, tylko te folwarki pozostawione były, które do własnego zagospodarowania Naddzierżawcy nieodbicie są potrzebne.

Art. 10.

Wykonanie niniejszego postanowienia polecamy Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnej, dnia 24 Stycznia 1818 roku.

(podpisano) *Zajączek.*

№ 102.

Dobra po wyrugowanych dzierżawcach mają być wydzierżawiane na przeciąg lat kontraktem oznaczony.

(d. 20 Lutego 1827 r.)

Do wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W dalszym ciągu reskryptu swojego z dnia 24 Stycznia r. b. Nr. 6,243/1,251, chcąc usunąć wątpliwość pod jakimi warunkami i na jak długi czas wydzierżawiane być mają dobra rządowe, po eksmissyi zadłużonych dzierżawców do nowego od dnia 1-go Czerwca r. b. na ich risico wydzierżawienia ogłoszone, Kommissya Rządowa, z odwołaniem się do dawniej w tym względzie wydanych rozporządzeń, oświadcza, iż wydzierżawienie to nastąpić ma podług warunków kontraktu eksmittowanego dzierżawcę obowiązującego, i na przeciąg lat tymże kontraktem zakreślonych, lecz risico tam się tylko rozciąga, gdzie takowe kontraktem dzierżawnym wyraźnie jest zastrzeżone. Wydzierżawienie zaś tych dóbr, których eksmittowani dzierżawcy nie mają kontraktami objętego risico, odbywać się ma podług warunków i zasad roz-

кія указаны въ распоряженіи отъ 24 Января сего года, за № 6,243/1,251.

Варшава, 20 Февраля 1827 года.

Генеральный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ

(подписано) *Броцкій.*

№ 9,927.

№ 103.

Инструкція о порядкѣ составленія актовъ о пріемѣ и сдачѣ имѣній, отдаваемыхъ въ аренду (*).

(12 Мая 1827 года.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Акты о пріемѣ и сдачѣ имѣній при поступленіи оныхъ во владѣніе арендаторовъ, или въ казенную администрацію на рискъ Казны, составляютъ дѣло первостепенной важности по управленію казенными имуществами.

Между тѣмъ эти важные акты, долженствующіе заключать въ себѣ положительныя свѣдѣнія о всѣхъ предметахъ, принадлежащихъ къ составу имѣнія, отдаваемаго въ аренду или въ администрацію, нерѣдко составлялись съ величайшею небрежностью, и даже случались примѣры, что составленіе упомянутыхъ актовъ было вовсе упущено.

Опытомъ дознано, что подобнаго рода упущенія были одною изъ главныхъ причинъ безпорядковъ по Управленію, замѣшательства въ счетоводствѣ, и даже бывали случаи, что по этому поводу Казна несла убытки.

Въ отвращеніе на будущее время столь вредныхъ послѣдствій, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства постановила издать по сему предмету слѣдующія правила.

(*) Изъ настоящей инструкціи потеряли обязательную силу всѣ тѣ правила, которыя касаются крестьянскихъ отношеній.

porządzeniem z dnia 24 Stycznia r. b. Nr. 6,243/1,251 wskazanych.

Warszawa, dnia 20 Lutego 1827 roku.
Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu
(podpisano) *Brocki.*
Nr. 9,927.

№ 103.

Instrukcya o sporządzaniu aktów odbiorczo-podawczych przy wydzierżawianiu dóbr (*).

(d. 12 Maja 1827 r.)

Do wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Interessującym i nader ważnym przedmiotem w administracyi dóbr rządowych są akta odbiorczo-podawcze dóbr, spisać się winne w czasie, gdy dobra są wydzierżawione lub na risico Skarbu zaadministrowane.

To tak ważne dzieło, obejmować w sobie powinne wiadomości pewne o całości wszystkich rzeczy, dobra wydzierżawione lub zaadministrowane składających, częstokroć najniedokładniej było dopełnione, a co gorsza, że dostrzegać się dawały i takie przypadki, że spisanie tak ważnych aktów było nawet zupełnie zaniedbywane.

Doświadczenie zatem przekonało, że uchybienia takie przyczyniły się nie mało do nieporządku w administracyi, zamięszały rachunkowość, a zdarzały się i takie wypadki, że z tego powodu i Skarb publiczny został narażony na straty.

Zapobiegając więc takiemu złemu na przyszłość, postanowiła Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wydać w tym przedmiocie stały przepis, a to jak następuje:

(*) Z instrukcyi niniejszej nie obowiązuje już to wszystko, co się odnosiło do stosunków z włościanami.

Вообще.

1. При каждой отдачѣ имѣнія въ арендное содержаніе, или въ администранію на рискъ Казны, долженъ быть составленъ пріемно-сдаточный актъ на имѣніе, и только въ такомъ случаѣ не требуется составленіе сего акта, когда арендуемое имѣніе, съ особаго разрѣшенія, оставляется за арендаторомъ на дальнѣйшій срокъ, на условіяхъ прежняго контракта; если же прежній арендаторъ снимаетъ имѣніе въ содержаніе, на основаніи новаго контракта, то пріемно-сдаточный актъ долженъ быть непремѣнно составленъ.

2. Пріемъ и сдача имѣній должны начинаться съ 1 Іюня. Назначенный для сего экономическій чиновникъ обязанъ дѣйствовать безпрерывно и съ такою поспѣшностью, чтобы дѣло это было окончено и представлено на ревизію и утвержденіе Воеводской Коммисіи въ сколь можно кратчайшемъ времени.

Причемъ однакожъ Воеводская Коммисія должна имѣть въ виду, чтобы сперва происходилъ пріемъ и сдача тѣхъ имѣній, въ которыхъ на мѣсто прежнихъ арендаторовъ вводятся новые, или же вступаютъ въ управленіе казенные администраторы.

3. Для составленія пріемно-сдаточныхъ актовъ, обязывается Воеводская Коммисія назначать лица, не состоящія въ штатѣ по экономической части, число которыхъ должно соотвѣтствовать числу имѣній, подлежащихъ передачѣ, съ тѣмъ, чтобы назначенныя лица въ состояніи были окончить вполнѣ возложенное на нихъ порученіе не позже 15 Іюля; при чемъ Воеводская Коммисія должна обращать вниманіе на то, чтобы лица, назначенныя къ таковымъ занятіямъ, извѣстны ей были по своимъ способностямъ и добросовѣстности, такъ какъ за упущенія ихъ будетъ отвѣтствовать не кто другой, какъ только Воеводская Коммисія.

4. Лицу, назначенному для таковыхъ дѣйствій присвоивается званіе „Традиціоннаго Коммисара казенныхъ имуществъ.“

Такой Коммисаръ будетъ получать вознагражденіе на счетъ вводимаго во владѣніе арендатора, по принятому имъ и оговоренному въ условіяхъ контракта обязательству. Если же имѣніе передается въ администрацію на рискъ Казны, то Тра-

W ogólności.

1. Przy każdem wydzierżawieniu dóbr lub zaadministrowaniu na risico Skarbu, powinien być spisany akt odbiorczo-podawczy dóbr i tylko na taki przypadek spisywanie tego aktu jest niepotrzebne, gdy dotychczasowy dzierżawca, na mocy uzyskanej decyzyi, wyekspirowany kontrakt we wszystkich jego warunkach ma przedłużony na dalsze lata. Jeżeli zaś dotychczasowy dzierżawca pozostaje nadal w possessyi, lecz za nowym kontraktem, w takim razie akt odbiorczo-podawczy powinien być uskuteczniony.

2. Odbiór i podanie dóbr rozpoczynać się winny od dnia 1 Czerwca. Przeznaczony do téj czynności urzędnik ekonomiczny działać jest obowiązany bez przerwy i z pośpiechem tak, aby dzieło to w jak najkrótszym czasie skończone do rewizyi i zatwierdzenia Kommissyi Wojewódzkiej przedstawione było.

Przyczem wszelako Kommissya Wojewódzka będzie miała na uwadze, aby odbiór i podanie tych dóbr naprzód następowało, z ktorych possessyj dotychczasowi dzierżawcy wychodzą, i w ich miejsce nowi lub administratorowie skarbowi wprowadzeni być mają.

3. Do uskutecznienia akt odbiorczo-podawczych, Kommissya Wojewódzka obowiązaną jest przeznaczyć osoby nie będące w służbie etatowej ekonomicznej; liczba wezwać się mających zastosowana być powinna do wielości dóbr do podania przypadających, z uwagą aby wezwane osoby poruczoną im czynność najdalej do dnia 15 miesiąca Lipca zupełnie ukończyć były w stanie; przyczem Kommissya Wojewódzka baczyć na to powinna, aby osoby, które do tej czynności użyje, znane jej były z zdolności i dobrego charakteru, albowiem za uchybienia wybranych do tego osób, nie kto inny, jak tylko Kommissya Wojewódzka będzie odpowiedzialną.

4. Osoba do tej czynności użyta nosić będzie tytuł: „Kommissarz tradycyjny dóbr rządowych.“

Kommissarz taki płatnym będzie z funduszu dzierżawcy wchodzącego do possessyi, a to stosownie do obowiązku kontraktem zawarowanego. Wrazie zaś, gdy dobra oddawane będą w administracyę na risico Skarbu, Kommissarz trady-

диціонный Коммисаръ получаетъ плату на счетъ Казны, а именно изъ доходовъ передаваемаго имѣнія.

Суточное вознагражденіе такому Коммисару за труды и на путевыя издержки опредѣляется въ количествѣ девяти польскихъ злотыхъ (9 польск. зл.) въ сутки.

Хотя арендаторъ обязанъ нести издержки по передачѣ арендуемаго имѣнія, однакожъ Коммисаръ не въ правѣ требовать прямо отъ арендатора уплаты слѣдующаго ему вознагражденія, а обязанъ, по окончаніи сдаточнаго акта и представленіи онаго въ Воеводскую Коммисію, доставить туда одновременно и счетъ причитающагося ему за это вознагражденія, съ приложеніемъ дневника занятій. Воеводская же Коммисія, коль скоро исполненная Коммисаромъ работа будетъ признана ею удовлетворительною, повѣряетъ въ то же время поданный имъ счетъ и слѣдующую по оному сумму ассигнуетъ къ выдачѣ Коммисару въ видѣ аванса изъ Главнаго Воеводскаго Казначейства, предписавъ одновременно арендатору внести эти деньги въ Казначейство на возмѣщеніе аванса, съ предвареніемъ его, что въ случаѣ неуплаты приняты будутъ экзекуціонныя мѣры, о которыхъ и обязана Воеводская Коммисія сдѣлать распоряженіе въ случаѣ неустойки и наблюсти за исполненіемъ.

Лицо, приглашенное къ отправленію должности Традиціоннаго Коммисара, обязано прежде всего въ канцеляріи Воеводской Коммисіи, въ присутствіи Предсѣдателя или заступающаго его мѣсто, исполнить присягу на вѣрное исполненіе порученныхъ ему дѣйствій и охраненіе интересовъ Казны. Затѣмъ должны быть вручены Коммисару инструкція и приложенныя при семъ формы, а также дѣла, необходимыя для его дѣйствій и списокъ имѣній, предназначенныхъ къ пріему и сдачѣ, съ поименованіемъ фамилій нынѣшныхъ и будущихъ арендаторовъ или администраторовъ.

5. Долженствующій составиться Коммисаромъ пріемно-сдаточный актъ имѣнія долженъ заключать въ себѣ:

a) описаніе состоянія имѣнія и всѣхъ составныхъ частей имѣнія, какъ въ недвижимостяхъ, такъ и въ движимыхъ предметахъ, и сдачу всѣхъ этихъ принадлежностей всту-

cyjny zapłacony będzie z funduszów skarbowych, a mianowicie z dochodów dóbr zaadministrowanych.

Płaca takiego Kommissarza za pracę i na koszta podróży przeznacza się dziennie po złp. 9, wyraźnie złotych polskich dziewięć.

Jak bądź za podanie dóbr wydzierżawionych Kommissarza tradycyjnego dzierżawca opłacać jest w obowiązku, przecież Kommissarz tradycyjny zapłaty tej prosto od dzierżawcy domagać się nie będzie miał prawa, lecz powinnością jego będzie, skoro dzieło podawczo-odbiorcze ukończy i złoży w Kommissyi Wojewódzkiej, podać zaraz i likwidacyę przypadającego mu za to wynagrodzenia, w dziennik czynności zaopatrzoną. Zaś Kommissya Wojewódzka, jak tylko uskutecznione przez Kommissarza dzieło uzna za dobre, natychmiast zrewiduje podaną likwidacyę, a jaka z likwidacyi tej należytość dla Kommissarza przypadnie, tę rozkaże Kassie głównej wojewódzkiej sposobem awansu natychmiast Kommissarzowi zapłacić, a obok tego zaraz wezwie dzierżawcę, aby kwotę tę, na zniesienie zrobionego awansu, bezzwłocznie do Kassy wniósł, a to pod zastrzeżeniem egzekucyi administracyjnej, którą Kommissya Wojewódzka w razie uchybienia zarządzić i skutku dopilnować jest w obowiązku.

Wezwana osoba na Kommissarza tradycyjnego powinna naprzód w biurze Kommissyi Wojewódzkiej, przed Prezesem lub jego zastępcą, wykonać przysięgę na wierność Skarbowi publicznemu w postępowaniu przy czynności do jakiej zostaje użytą. Poczem takiemu Kommissarzowi doręczone być powinny instrukcya i wzory, które się tu niżej przepiszą, niemniej akta, jakieby do tego dzieła potrzebnemi się okazały, jak równie specyfikacya dóbr do odbioru i podania przeznaczonych, z wymienieniem nazwisk dotychczasowych i przyszłych ich dzierżawców lub administratorów.

5. Akt odbiorczo-podawczy dóbr, któren przez Kommisarza tradycyjnego dopełnionym być ma, zawierać w sobie powinien:

a) opisanie stanu dóbr i tego wszystkiego, co tylko te dobra składa, tak w nieruchomościach, jako też i w ruchomościach, i podług tego oddanie wchodzą-

пающему во владѣніе или управленіе имѣніемъ арендатору, или администратору;

b) учетъ выбывающаго арендатора или администратора того имѣнія и изслѣдованія въ подробностяхъ, въ какой степени исполнены выбывающимъ принятыя обязательства.

Для совершенія сего предписывается въ руководство слѣдующая инструкція.

Въ подробностяхъ.

Относительно отдѣла *a*.

6. По полученіи предписанія Воеводской Коммисіи о составленіи пріемно-сдаточнаго акта на имѣніе, Традиціонный Коммисаръ въ то же время извѣщаетъ, какъ выбывающаго арендатора или администратора имѣнія, такъ равно и вступающаго во владѣніе или управленіе онымъ о днѣ прибытія своего на мѣсто и начатія дѣйствій, съ тѣмъ, чтобы эти заинтересованныя лица находились въ то время на мѣстѣ лично, или прислали своихъ повѣренныхъ. Повѣстка эта вручается заинтересованнымъ лицамъ подъ росписку каждаго изъ нихъ, для пріобщенія ея къ дѣлу.

Коммисаръ, по прибытіи своемъ въ имѣніе, предназначенное къ пріему и сдачѣ, обязанъ сперва созвать всѣхъ солтысовъ и хозяевъ селеній, какъ барщинныхъ, такъ и чиншевыхъ, и объявить имъ въ присутствіи прежнихъ и новыхъ арендаторовъ и администраторовъ, что срокъ владѣнія или управленія симъ имѣніемъ нынѣшнему арендатору или администратору къ 1 числу Іюня кончился, и что онъ выбываетъ, а съ того же времени обязанности ихъ въ отношеніи выбывающаго они должны исполнять въ пользу вновь вступающаго. Еслибы однакожъ, по исполненію лежащихъ на крестьянахъ обязанностей, по случаю новаго устройства, должны были быть введены съ того времени напредь, какія либо перемѣны, то о таковыхъ должно быть тотчасъ же объявлено солтысамъ и прочимъ наличнымъ хозяевамъ, съ приказаніемъ извѣстить о томъ прочихъ крестьянъ по своимъ селеніямъ. О таковомъ объявленіи долженъ быть составленъ особый протоколъ слѣдующаго содержанія:

cemu w ich possessyę i zarządzenie dzierżawcy lub administratorowi;

b) obliczenie dzierżawcy lub administratora wychodzącego z possessyi albo zarządzenia tych dóbr, i wykrycie w szczególności jak daleko wychodzący przyjęte obowiązki wykonał.

Do uzupełnienia tego wszystkiego przepisuje się instrukcya.

W szczególności.

Co do oddziału ad *a*.

6. Za otrzymaniem od Kommissyi Wojewódzkiej wezwania do uskutecznienia aktu odbiorczo-podawczego dóbr, Kommissarz tradycyjny obowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić tak wychodzącego z possessyi lub zarządzenia dóbr dzierżawcę lub administratora, jak równie i przychodzącego, o dniu, w którym na grunt przybędzie i czynność tę rozpocznie, z wezwaniem, aby w tym czasie ci interessanci osobiście lub przez umocowanych na gruncie dóbr byli obecni. Zawiadomienie to ma być doręczone interessantom za rewersem, od każdego odebrać się winnym, który z kolei do akt wszyć należy.

Skoro zaś Kommissarz tradycyjny na grunt do dóbr, przedmiotem tradycyi być mających, przybędzie, obowiązany jest naprzód przywołać wszystkich Sołtysów i gospodarzów wsi, tak zarobnych jako też i czynszowych, którym w obecności wychodzącego i przychodzącego dzierżawcy lub administratora zapowie, że possessya tych dóbr albo zarządzenie dotychczasowemu dzierżawcy lub administratorowi z dniem 1-go Czerwca zakończyła się, że już z niej wychodzi i że obowiązki ich, jakie mieli względem wychodzącego, od tego czasu należeć już będą nowo wchodzącemu.

Wszakże gdyby w wykonaniu ciążących włościan obowiązków od tego czasu na przyszłość, z powodu nowego urządzenia, miały zajść jakie zmiany, te zaraz Sołtysom i innym obecnym gospodarzom winny być oświadczone z poleceniem, aby o tem zawiadomili każdy w swojej wsi innych włościan.

Przy tem oświadczeniu ma być spisany protokół ogólnego zawiadomienia:

a) что срокъ арендпаго контракта прежняго арендатора къ 1 числу Іюня такого-то года истекъ, и что имѣніе сіе, въ томъ составѣ, въ какомъ оно было имъ арендуемо (въ случаѣ какой либо перемѣны, она должна быть означена въ протоколѣ съ объявленіемъ о ней крестьянамъ), на основаніи контракта, заключеннаго такого-то числа, отдано въ арендное содержаніе Г-ну N на столько-то лѣтъ. Еслибы, на основаніи вновь заключеннаго съ нынѣшнимъ арендаторомъ контракта, имѣніе оставлено было въ его владѣніи на дальнѣйшій срокъ, то Коммисаръ объявитъ о томъ крестьянамъ посредствомъ солтысовъ и внесетъ въ протоколъ: что имѣніе N оставлено вновь на столько-то лѣтъ въ арендномъ владѣніи нынѣшняго содержателя.

Если же имѣніе передается въ управленіе администратору, установленному на рискъ Казны, то о семъ должно быть также объявлено крестьянамъ, со внесеніемъ въ протоколъ слѣдующей оговорки:

b) что съ тѣхъ поръ ихъ отношенія къ прежнему арендатору или администратору сего имѣнія прекращаются, и что отнынѣ, въ предѣлахъ лежащихъ на нихъ обязанностей въ экономическомъ, или административно-полицейскомъ отношеніяхъ, они должны повиноваться новому арендатору или администратору и исполнять всѣ повинности, возложенныя на нихъ по престаціоннымъ табелямъ.

При составленіи сего протокола, Коммисаръ обязанъ прочитать крестьянамъ престаціонную табель и положеніе о повинностяхъ, которыя они должны отбывать въ пользу владѣльца, а именно объяснить имъ:

1) сколько и въ какой срокъ обязанъ каждый хозяинъ, халупникъ или коморникъ—уплачивать чинша наличными деньгами арендатору, или посредствомъ солтыса въ Обводовое Казначейство;

2) сколько рабочихъ дней тяглыхъ и пѣшихъ, и въ какое время обязанъ отбывать въ пользу двора каждый хозяинъ, халупникъ и коморникъ, въ продолженіе года, съ объясненіемъ, въ какіе часы обязанъ начинать и оканчивать дневную барщин-

a) że dotychczasowemu dzierżawcy kontrakt dzierżawny z dniem 1 Czerwca r. ... skończył się, i że dobra te, tak jak one przez niego były dzierżawione (a jeżeli zaszła jaka zmiana, ta ma być wymieniona w protokóle i włościanie o tem uwiadomieni), od tegoż 1 Czerwca r. b. na fundamencie kontraktu pod datą ... zawartego, wydzierżawione zostały panu N, a to na lat .... Jeżeliby zaś na fundamencie nowo zawartego kontraktu dotychczasowy dzierżawca pozostał w dalszej possessyi, w takim razie Kommissarz tradycyjny przez Sołtysów włościan zawiadomi i do protokółu zapisze:

że pan N, dotychczasowy dzierżawca dóbr N, pozostał znowu na lat .... w tych dobrach w possessyi.

Jeżeli zaś podanie dóbr miało się uskutecznić w zarząd administratorowi, na risico Skarbu ustanowionemu, w takim razie włościanie równie o tem zawiadomieni być powinni, i oświadczenie to do protokółu zapisane.

b) że odtąd z stosunków z dotychczasowym dzierżawcą lub administratorem tych dóbr wychodzą, i że o tyle o ile ciążą ich obowiązki pod względem ekonomicznym lub administracyjno-policyjnym, powinni temu nowemu dzierżawcy lub administratorowi być posłuszni i uiszczać to wszystko, do czego stosownie do tabell prestacyjnych są obowiązani.

Przy spisaniu tego protokółu Kommissarz obowiązany jest odczytać włościanom tabelle prestacyjne i regulamin powinności dworowi uiszczać się winnych, a mianowicie zawiadomić ich:

1) wiele i w którym czasie obowiązany jest każdy gospodarz, zagrodnik lub komornik zapłacić czynszu gotowym groszem, czy to dzierżawcy lub przez ręce Sołtysa Kassie obwodowej;

2) wiele dni sprzężajnych i pieszych obowiązany jest każdy gospodarz, zagrodnik, komornik przez rok i w których terminach uiścić dworowi robocizny, z objaśnieniem w jakim czasie obowiązany jest rozpoczynać i kończyć dzienną robo-

ную работу. Если по принятому въ той мѣстности обыкновенію, издѣльная повинность отбывается по урочному положенію, то Коммисаръ обязанъ объяснить крестьянамъ, сколько они должны исполнить работы въ барщинный день, упряжный или пѣшій, напр.

a) сколько морговъ хозяйственныхъ или иныхъ по мѣстному обыкновенію обязаны вспахать, заралить и взборонить,

b) сколько и какого хлѣба въ день вымолотить;

3) на какое разстояніе крестьянинъ можетъ быть посланъ съ продуктами и сколько корцевъ обязанъ везти на одноконной или пароконной подводѣ, съ предвареніемъ, что они не обязаны платить мостоваго, перевознаго и дорожнаго сбора;

4) какіе сборы въ зерновомъ хлѣбѣ и другія данины въ натурѣ, и въ какой срокъ крестьяне обязаны вносить въ пользу арендатора;

5) сколько каждый хозяинъ, халупникъ и коморникъ обязанъ уплатить въ теченіе года и въ какіе сроки: податей и какого рода, страховой складки отъ огня, училищнаго сбора и т. п.;

6) сколько и кому слѣдуетъ уплатить съ каждаго селенія десятиннаго сбора въ натурѣ или наличными деньгами.

7. По объявленіи всего вышеизложеннаго крестьянамъ и внесеніи о томъ оговорки въ протоколъ, Традиціонный Коммисаръ, въ присутствіи вступающаго въ арендное владѣніе содержателя, объяснитъ крестьянамъ, что сверхъ этого они не обязаны отбывать въ пользу арендатора никакихъ другихъ повинностей, и что онъ не въ правѣ требовать съ нихъ болѣе, а вписавъ и сіе объясненіе въ протоколъ, тѣмъ и заключитъ таковой, въ удостовѣреніе чего, протоколъ этотъ обязаны подписать присутствующіе крестьяне порядкомъ селеній, выбывающій арендаторъ или администраторъ, равно какъ и вступающій во владѣніе или управленіе, и, наконецъ, самъ Коммисаръ.

8. Затѣмъ Коммисаръ, избравъ изъ числа наличныхъ крестьянъ по два хозяина съ каждаго селенія, принадлежащаго къ тому же имѣнію, наилучше ознакомленныхъ съ мѣстностью и жительствующихъ въ ней отъ рожденія, взявъ притомъ съ собою для соображенія планъ имѣнія, если таковой находится,

ciznę pańszczyznianą. Jeżeli jest zwyczaj, że robocizna w tem miejscu odbywa się na wymiar, w takim razie Kommissarz tradycyjny obowiązany jest objaśnić włościan wiele przy odbyciu dnia pańszczyznianego, sprzężajnego lub pieszego wyrobić np:

a) wiele ma morgów gospodarskich lub jakie są w miejscowym zwyczaju, wyorać, zradlić, ubronować,

b) wiele i jakiego zboża przez dzień wymłócić;

3) w jak daleką podróż włościanin może być wysłany z produktami i wiele korcy obowiązany jest wziąść na uprzęż jedno-bydlęcą a wiele na uprzęż paro-bydlęcą, i że nie są obowiązani opłacać mostowego, przewozowego i drogowego;

4) jakie osepy i inne daniny w naturze, i w którym czasie włościanie obowiązani dzierżawcy uścić;

5) wiele każdy gospodarz, zagrodnik i komornik obowiązany jest w roku i w których terminach zapłacić podatku i jakiego rodzaju składki do Towarzystwa ogniowego, na szkółki i t. p.

6) wiele w szczególności każda wieś, obowiązana jest uiścić dziesięciny i dokąd, czy te w ziarnie lub gotowym groszem.

7. Po zainformowaniu w powyższym sposobie włościan, i zapisaniu tego wszystkiego do protokółu, Kommissarz tradycyjny w obecności wchodzącego do possessyi dzierżawcy, zapowie włościanom, że nadto do żadnych powinności więcej dla dzierżawcy nie są obowiązani, i że ten nic więcej żądać od nich nie ma prawa, a zapisawszy i to ostatnie zapowiedzenie do protokółu, na tem go zakończy; poczem na dowód obecni włościanie koleją wsiami, wychodzący z possessyi lub zarządzenia dzierżawca lub administrator, jak równie i wchodzący, a nakoniec Kommissarz tradycyjny protokół ten podpisać są obowiązani.

8. Następnie Kommissarz tradycyjny wybrawszy z pomiędzy obecnych włościan po dwóch gospodarzy z każdej wsi, do dóbr tych należącej, najlepszą wiadomość o miejscu posiadających, i np. od urodzenia tam zamieszkałych, wziąwszy jeszcze do tego w pomoc mappę tych dóbr, jeżeliby ta

обязанъ вмѣстѣ съ понятыми изъ мѣстныхъ хозяевъ и съ выбывающими и вступающими арендаторами или администраторами—объѣхать кругомъ границы имѣнія и, основываясь на объясненіяхъ о дѣйствительномъ направленіи граничныхъ межъ, почерпнутыхъ отъ мѣстныхъ жителей и выбывающаго арендатора, или изъ плана и прежняго пріемно-сдаточнаго акта, указать вступающему арендатору или администратору всѣ болѣе бросающіеся въ глаза знаки, вдоль этой границы, какъ напр. копцы, большіе камни, деревья, дороги, овраги, болота, косогоры, и т. п., а притомъ описать въ протоколѣ всю окружность границъ передаваемаго имѣнія, не исключая изъ сего той полосы границы, входящей въ составъ окружной межи, которая пролегаетъ между частными имѣніями и угодьями казенныхъ крестьянъ, со всѣми болѣе замѣчательными знаками.

При таковомъ обозрѣніи, Традиціонный Коммисаръ обязанъ распросить понятыхъ и выбывающаго арендатора или администратора, не подлежатъ ли эти границы какому либо спору, и не нарушаются ли владѣльцами смежныхъ частныхъ имѣній, не возбужденъ ли судебнымъ порядкомъ споръ о границахъ, и если о томъ производится искъ, то о какомъ именно пространствѣ и съ какими угодіями, и въ какомъ положеніи нынѣ находится дѣло.

Совершивъ такимъ порядкомъ обозрѣніе и указаніе имѣнія въ полномъ его ограниченіи, Коммисаръ предложитъ вступающему арендатору или администратору тщательно наблюдать за цѣлостью границъ, послѣ чего составленный о сей ревизіи протоколъ подписывается всѣми участвующими въ актѣ лицами.

9. Послѣ такого общаго обозрѣнія, Коммисаръ приступаетъ къ пріему отъ выбывающаго и къ сдачѣ вступающему арендатору или администратору имѣнія въ подробностяхъ; съ этою цѣлью избравъ въ свидѣтели двухъ солтысовъ или мѣстныхъ хозяевъ, хорошо ознакомленныхъ со всѣми предметами, принадлежащими къ тому имѣнію, читаетъ въ присутствіи ихъ вступающему арендатору, подробную вѣдомость статьямъ дохода, отдаваемымъ по контракту въ аренду, то есть ту самую вѣдомость, которая обыкновенно прилагается къ контрактамъ, и всѣ

egzystowała, z wybranemi gospodarzami miejscowemi tudzież z dzierżawcami wychodzącym i wchodzącym lub administratorem, obowiązany jest objechać granicę tych dóbr na około, i tak jak ta ma rzeczywisty swój bieg, za powzięciem informacyi od miejscowych ludzi i wychodzącego dzierżawcy albo z mappy lub też poprzedniczego aktu odbiorczo-podawczego, wskazać wszystkie uderzające oko ludzkie znaki tej granicy, np. kopce i kamienie wielkie, drzewa, drogi, parowy, błota, wąwozy i t. p. wchodzącemu dzierżawcy lub administratorowi, a przy tem cały obwód graniczny dóbr podających się, nie wyłączając od tego pasma granicznego (które do całości obwodu granicznego należy) pomiędzy dobrami prywatnemi a gruntami włościan rządowych ciągnącego się, ze wszystkiemi znakami, oko ludzkie uderzającemi, do protokółu zapisać.

Przy rewizyi tej obowiązany jest Kommissarz tradycyjny przybranych gospodarzy, tudzież wychodzącego dzierżawcę lub administratora badać, czy granice te są spokojne i nienaruszone przez posiadaczów ościennych dóbr prywatnych, czy nie toczy się o granice te spór w Sądzie, o jak wielką i z jakiemi użytkami przestrzeń, i na jakim stopniu ten obecnie znajduje się.

Dopełniwszy zaś w powyższy sposób rewizyę i okazanie dóbr w całym ich obwodzie, wezwie dzierżawcę lub administratora wchodzącego, aby tej troskliwie pilnował, poczem spisany tej rewizyi protokół wszystkie osoby do aktu wchodzące podpiszą.

9. Po takiem ogólnem zawiadomieniu, z kolei Kommissarz tradycyjny przystąpi do odebrania wychodzącemu i oddania wchodzącemu dzierżawcy lub administratorowi possessyi w szczegółach, w tym więc celu przybrawszy sobie na świadków dwóch Sołtysów, lub gospodarzy miejscowych, znajomość o wszystkich rzeczach (przedmiotem tej possessyi będących) posiadających, w przytomności dobranych świadków, głośno odczyta dzierżawcy wchodzącemu do possessyi wykaz szczegółów, podług kontraktu z intratą wydzierżawionych, to jest ten sam wy-

эти предметы въ томъ самомъ порядкѣ, въ какомъ они показаны по вѣдомости, помѣщаетъ въ сдаточномъ протоколѣ, составленномъ въ дополненіе прежняго, означеннаго въ 7-мъ пунктѣ настоящаго распоряженія.

Если же имѣніе это передается администратору на рискъ Казны, то Коммисаръ обязанъ указать администратору, со внесеніемъ въ сдаточный протоколъ, статьи дохода съ имѣнія на основаніи вѣдомости о доходахъ, находящейся при смѣтѣ, согласно общему распоряженію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 23 Августа 1826 года, за № 54,618/2,470, объ учрежденіи администраціи въ казенныхъ имѣніяхъ на рискъ Казны.

10. Затѣмъ Коммисаръ читаетъ вступающему во владѣніе или управленіе имѣніемъ арендатору или администратору, съ запискою о семъ въ протоколъ, какихъ именно повинностей онъ имѣетъ право требовать каждый годъ съ крестьянъ селеній, принадлежащихъ къ тому имѣнію и отданныхъ въ аренду по контракту, или въ управленіе администратора, согласно смѣтѣ, какъ-то:

a) денежныхъ сборовъ,

b) издѣльной повинности,

c) данинъ въ натурѣ.

А дабы вступающій во владѣніе или управленіе имѣніемъ могъ имѣть положительныя свѣдѣнія о томъ на всякій случай, Коммисаръ обязанъ, къ составленному по сему предмету протоколу пріобщить списанныя и засвидѣтельствованныя имъ копіи съ подробныхъ престаціонныхъ табелей.

11. По исполненіи всего вышеизложеннаго, Коммисаръ, общe съ выбывающимъ и вступающимъ арендаторомъ или администраторомъ и съ понятыми, обязаны осмотрѣть на мѣстѣ всѣ крестьянскія усадьбы, какъ чиншевыя и барщинныя, такъ равно и огородныя, и затѣмъ внести въ протоколъ объясненіе о томъ:

a) въ какой степени обсѣменены крестьянскія озимыя и

kaz, który zwykle przy kontrakcie bywa dołączony i w tym samym porządku, jak są w wykazie wyszczególnione, wszystkie te szczegóły zamieści do protokółu tradycyjnego, który w dalszym ciągu już spisanego (według punktu 7-go niniejszego rozporządzenia) pisać będzie.

Jeżeli zaś possessya ta podawaną była administratorowi, na risico Skarbu ustanowionego, w takim razie Kommissarz tradycyjny powinien wskazać administratorowi i do protokółu tradycyjnego zapisać szczegóły intratę w dobrach tych stanowiące, według wykazu intrat w anszlagu znajdującego się, z zastosowaniem się do ogólnego rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z d. 23 Sierpnia 1826 roku za Nr. 54,618/2,476, względem zaprowadzenia w dobrach rządowych administracyi na risico Skarbu, wydanego.

10. Dalej Kommissarz tradycyjny odbierającemu w possessyę lub zarządzenie dobra dzierżawcy albo administratorowi odczyta i do protokółu zapisze wiele ma w każdym roku żądać od włościan wsi do tych dóbr należących powinności podług kontraktu wydzierżawionych lub według anszlagu administratorowi pod zarząd i do wymagania podać się winnych, jako to:

a) opłat w gotowym groszu;

b) robocizny;

c) danin w naturaliach.

Ażeby zaś wchodzący w possessyę lub zarządzenie dóbr miał o tem dokładną na każden przypadek wiadomość, Kommissarz tradycyjny obowiązany jest do spisanego przy tym przedmiocie protokółu załączyć wypisane i przez siebie poświadczone kopije tabell szczegółowych prestacyjnych.

11. Po dopełnieniu tego co się dopiero powiedziało, Kommissarz tradycyjny wspólnie z wychodzącym z possessyi lub zarządzenia dóbr, tudzież z wchodzącym w possessyę lub zarządzenie, jak równie z dobranemi świadkami, obowiązani są zrewidować na miejscu wszystkie włościańskie osady tak czynszowe, pańszczyzniane, jako też zagrodnicze, a następnie do protokółu zapisane być powinny:

a) jak daleko są zaprowadzone na gruntach włościań-

яровыя поля, то есть сдѣланы ли полные или неполные посѣвы и на какой запашкѣ;

b) запаханы ли уже крестьянами паровыя поля и въ какой части, а также вывезенъ ли ими навозъ на поля, или же они занимаются еще вывозкою онаго;

c) вполнѣ ли обсѣменены крестьянскіе огороды;

d) въ какомъ видѣ содержатся крестьянами сѣнокосные луга;

e) проведены ли крестьянами на земляхъ канавы, если того требуетъ положеніе сихъ земель;

f) содержатъ ли крестьяне въ исправности свои строенія, и въ какомъ видѣ они находятся нынѣ;

g) содержатъ ли въ исправности заборы вокругъ строеній и овощныхъ огородовъ;

h) занимаются ли разведеніемъ при своихъ усадьбахъ фруктовыхъ и другихъ деревъ;

i) какое вообще благосостояніе крестьянъ, а именно: имѣютъ ли они соотвѣтствующее мѣстной потребности число рабочаго скота;

k) сколько въ каждомъ селеніи состоитъ пустопорожнихъ усадьбъ чиншевыхъ, барщинныхъ и огородничьихъ, когда каждая изъ этихъ усадьбъ опустѣла и по какой причинѣ, была ли обсѣменена при опустѣніи и въ какой части, или же, напротивъ, не была обсѣменена вовсе, оставилъ ли на оной строенія и въ какомъ состояніи, кто до настоящаго времени пользовался такими усадьбами и въ какой части, имѣются ли нынѣ на этихъ усадьбахъ нужныя строенія и въ какомъ состояніи, обсѣменены ли онѣ на текущій годъ, въ какой части и кѣмъ именно, а также вспахано ли ихъ паровое поле по крайней мѣрѣ въ половинѣ.

Требуемыя по пункту *k*, свѣдѣнія, по тщательномъ собраніи оныхъ посредствомъ мѣстнаго распроса, независимо отъ внесенія оныхъ въ протоколъ, должны быть еще показаны въ особой вѣдомости, составленной по формѣ лит. *a*, и приложенной къ протоколу;

l) не происходятъ ли споры о границахъ между крестьянскими землями и смежными, частными или казен-

skich zasiewy ozime i jare, to jest czy te są kompletne lub nie i na jakiej uprawie roli;

b) czy włościanie ugory i w jakiej części już podorali i czy gnoje powywozili na pole, lub czy wywożeniem onych trudnią się;

c) czy poobsiewali kompletnie swoje ogrody;

d) jak są przez włościan utrzymywane łąki;

e) czy włościanie w swych gruntach utrzymują rowy, w razie gdy położenie tych gruntów tego wymaga;

f) czy włościanie utrzymują w należytym stanie swoje zabudowania, a mianowicie jaki ich stan obecny;

g) czy utrzymują w przyzwoitym stanie ogrodzenia, przy zabudowaniach i ogrodach warzywnych;

h) czy trudnią się pielęgnowaniem na swych siedliskach drzew owocowych i dzikich;

i) jaka jest w ogólności zamożność włościan a mianowicie, czy ci posiadają odpowiednią potrzebie gruntowej liczbę i rodzaj inwentarza;

k) wiele jest w respective wsi pustych osad czynszowych, pańszczyznianych i zagrodniczych, kiedy każda z tych osad opustoszała, i z jakiej przyczyny, czy opustoszona z zasiewami i w jakiej części, lub całkiem bez zasiewów, i czy zostawiona była na niej budowla i w jakim stanie, kto z takich osad i w jakiej części do tego czasu użytkował, czy osady te teraz mają potrzebne budowle i w jakim stanie, czy na rok obecny są obsiane i w jakiej części i przez kogo i czy ugor na ich polach przynajmniej w połowie jest podorany.

Z wiadomości ad *k*, po dokładnem ich wybadaniu na gruncie, oprócz zapisania ich do protokółu, powinien jeszcze być sporządzony i do protokółu załączony wykaz, podług wzoru lit. *a*.

l) czy między gruntami włościańskiemi nie zachodzą spory graniczne z ościennemi dobrami prywatnemi

ными имѣніями, какое пространство оспариваемыхъ пахатныхъ, сѣнокосныхъ или пастбищныхъ земель, когда возникли споры, а если они происходятъ съ частными имѣніями, то производится ли о семъ судебный искъ и что по оному до сихъ поръ сдѣлано.

Записавъ въ протоколъ собранныя указаннымъ выше порядкомъ свѣдѣнія, Коммисаръ, по совмѣстномъ совѣщаніи со всѣми участвующими въ актѣ лицами, обязанъ внести въ протоколъ, въ послѣдовательномъ порядкѣ, особыя по каждому изъ предметовъ, означенныхъ выше подъ лит. *a* до *l*, настоящаго пункта, предположенія относительно мѣръ, какія слѣдовало бы принять въ видахъ поддержанія и улучшенія приходящихъ, или пришедшихъ въ упадокъ крестьянскихъ усадьбъ.

Притомъ Коммисаръ предложитъ, со внесеніемъ въ протоколъ, вступающему во владѣніе арендатору заняться безотлагательно попеченіемъ о крестьянахъ и, согласно принятому арендныкъ контрактомъ обязательству, постараться склонить ихъ къ содержанію въ исправности хозяйствъ, найденныхъ при ревизіи въ неудовлетворительномъ состояніи, а также къ поддержанію разстроенныхъ и улучшенію пришедшихъ въ упадокъ во всѣхъ подробностяхъ, въ которыхъ при ревизіи замѣчено упущеніе.

Если же имѣніе передается въ управленіе установленному на рискъ Казны администратору, то Коммисаръ сдѣлаетъ ему предложеніе, отъ имени Воеводской Коммисіи, заняться улучшеніемъ состоянія крестьянскихъ хозяйствъ, приходящихъ или пришедшихъ въ упадокъ, и о томъ помѣститъ оговорку въ протоколѣ.

Послѣ чего составленный протоколъ подписывается Традиціоннымъ Коммисаромъ, обще со всѣми участвующими въ актѣ лицами.

12. Въ послѣдовательномъ порядкѣ Коммисаръ передаетъ, съ запискою въ протоколъ, въ завѣдываніе вступающаго въ аренду или управленіе—непостоянные доходы въ тѣхъ мѣстностяхъ, гдѣ таковые существуютъ, съ поясненіемъ, изъ какихъ статей они состоятъ, сообразно съ доходною вѣдомостью, и съ указаніемъ способа взиманія этихъ доходовъ. Послѣ чего про-

lub rządowemi, o jak wielką obszerność gruntów ornych, łąk lub pastwisk, jak dawno one powstały, a jeżeli spór zachodzi z dobrami prywatnemi, czy jest o to rozpoczęty process sądowy i na jakim stopniu ten zostaje.

Gdy Kommissarz tradycyjny zebrane w powyższy sposób wiadomości do protokółu zapisze, po naradzeniu się wspólnem ze wszystkiemi osobami, do aktu tego wchodzącemi, z kolei zapisać jest w obowiązku w tym protokóle propozycye, jakie środki należałoby przedsięwziąść do podniesienia upadającego lub też upadłego stanu osad włościańskich, a to w szczególności co do każdej kategoryi, jak są wymienione wyżej pod lit. *a*, do inclusive *l*, w niniejszym punkcie.

Przytem Kommissarz tradycyjny wezwie w tym protokóle wchodzącego do possessyi dzierżawcę, aby ten zaraz zajął się opieką włościan i, stosownie do przyjętego obowiązku kontraktem dzierżawnym, starał się onych nakłaniać do utrzymywania w dobrym stanie gospodarstw, które na takim stopniu w czasie odbytej rewizyi były znalezione, i do prowadzenia zaniedbanych oraz do podniesienia upadłych, a to we wszystkich szczegółach, które potrzebę tego przy odbytej rewizyi okazały.

W razie zaś, gdy dobra oddawane będą w zarząd administratorowi, na risico Skarbu ustanowionemu, tedy Kommissarz tradycyjny wezwanie o zatrudnienie się polepszeniem upadającego lub upadłego stanu gospodarstw włościańskich, w imieniu Kommissyi Wojewódzkiej do administratora uczyni, i równie takowe w protokóle zapisać powinien.

Poczem spisany dotąd protokół wspólnie z Kommissarzem tradycyjnym podpiszą znowu wszystkie osoby do aktu tego wchodzące.

12. W dalszym ciągu, Kommissarz tradycyjny wskaże odbierającemu w dzierżawę lub w zarząd possessyę i do protokółu zapisze dochody niestałe, a to w respective miejscu, gdzie egzystują i z wymienieniem, z jakich zródeł takowe stosownie do wykazu intrat składają się, jak równie w jakim sposobie dochody te pobierane być mogą. Poczem spi-

токолъ о непостоянныхъ доходахъ утверждается подписями всѣхъ участвующихъ лицъ.

За тѣмъ Коммисаръ приступаетъ къ указанію вступающему арендатору или администратору и къ описанію въ протоколѣ пахатныхъ земель и огородовъ, съ находящимися на нихъ посѣвами, а также луговъ и пастбищъ, нижеслѣдующимъ порядкомъ:

А) Относительно пахатныхъ полей:

1) въ сколькихъ поляхъ ведется хозяйство;

2) какое названіе носитъ каждое поле и какое имѣетъ ограниченіе;

3) вполнѣ ли обсѣменены выбывающимъ арендаторомъ или администраторомъ лежащія въ сѣвооборотѣ на текущій годъ озимыя и яровыя поля, а также хорошо ли произведена обработка земли, здоровыми ли сѣменами и въ надлежащее ли время совершенъ посѣвъ; если же поля окажутся не вполнѣ засѣянными, или же обсѣменены на недостаточно воздѣланной землѣ, негодными или несвойственными сѣменами, или, наконецъ, въ слишкомъ позднее время, то произвести обмѣръ прентомъ, въ $7\frac{1}{2}$ локтей, и показать, сколько прентовъ заключаетъ въ себѣ такое пространство, а потомъ совмѣстно съ участвующими въ актѣ лицами опредѣлить: къ какому классу принадлежитъ почва земли на запущенномъ пространствѣ, какимъ зерномъ слѣдовало оное обсѣменить и какимъ оно дѣйствительно обсѣменено, какой урожай въ соотвѣтствующемъ почвѣ онаго зернѣ зачитается обыкновенно на доходъ, именно по смѣтному положенію сего имѣнія, и какого урожая можно ожидать съ несвойственнаго посѣва и какой цѣнности смотря по роду зерна.

Затѣмъ Коммисаръ приступаетъ къ обозрѣнію и указанію съ запискою въ протоколъ:

4) въ какомъ размѣрѣ вспахано уже выбывающимъ арендаторомъ или администраторомъ паровое поле; въ случаѣ же неисполненія этой обязанности противъ условій контракта, обязательнаго въ отношеніи выбывающаго арендатора, или противъ принятаго въ сельскомъ хозяйствѣ обыкновенія, съ коимъ обязаны согласоваться администраторы въ казенныхъ имѣ-

sany protokół co do dochodów niestałych stwierdzony być ma podpisami wszystkich osób, do aktu wchodzących.

Następnie Kommissarz tradycyjny przystąpi do wskazania wchodzącemu dzierżawcy lub administratorowi i opisania w protokóle gruntów ornych i ogrodów, znajdujących się na tych zasiewów, niemniej łąk i pastwisk, a to w następującym sposobie.

A) Co do pól:

1) W wielu polach gospodarstwo jest prowadzone;

2) Jak się w szczególności każde pole nazywa i jakie są jego granice;

3) Czy pola pod zasiew ozimy i jary, na rok obecny przypadłe, wychodzący possessor lub administrator w komplecie i na przyzwoicie uprawnej roli, zdrowem ziarnem, i w przyzwoitym czasie zasiał; wrazie zaś gdyby poła znalezione zostały niedosiane albo obsiane na niedoprawnej roli, albo też niezdrowem i niestosownym ziarnem lub też nakoniec obsiane w bardzo opóźnionej porze, zmierzyć prętem 7 i pół łokciowym, i wykazać wiele prętów taka przestrzeń, w sobie obejmuje, nadto wspólnie z obecnemi temu aktowi osobami ocenić, do jakiej klassy ziemia zdefektowanej przestrzeni należy, jakim ziarnem powinna była być, a jakim jest obsiana, jaki plon z takiej ziemi w odpowiedniem ziarnie zwykle rachuje się na intratę, a mianowicie, według zasady przyjętej w anszlagu tych dóbr, a jakiego z defektowanego obsiewu i w jakiej wartości stosownie do rodzaju ziarna spodziewać się można.

Dalej przekona się, wskaże i do protokółu zapisze:

4) Jak daleko pole ugorowe przez wychodzącego dzierżawcę lub administratora już podorane zostało; wrazie zaś, gdyby się temu obowiązkowi już to stosownie do warunku kontraktu, któremu się wychodzący dzierżawca poddał, albo stosownie do zwyczaju w gospodarstwie rolniczem przyjętego, do którego administratorowie w dobrach rządowych sto-

ніяхъ, напр. если паровое поле въ цѣлости или въ меньшей части не вспахано, Традиціонный Коммисаръ долженъ невспаханное пространство перемѣрить вышеуказапнымъ порядкомъ и, опредѣливъ количество прентовъ невоздѣланныхъ паровъ, исчислить, сколько потребуется для исполненія сего рабочихъ тяглыхъ дней, а затѣмъ разспросить на мѣстѣ, по какой цѣпѣ платится обыкновенно въ тамошнемъ околоткѣ упряжный рабочій день, и всѣ эти свѣдѣнія внести въ протоколъ о сей ревизіи.

5) Послѣ того еще Коммисаръ удостовѣрится, вывезены ли выбывающимъ арендаторомъ или администраторомъ на поля и огороды — зимніе навозы, а если при ревизіи найдетъ ихъ невывезенными вовсе, то обязанъ при содѣйствіи хозяевъ, приглашенныхъ къ сему акту въ качествѣ свидѣтелей, опредѣлить въ то же время, сколько можно полагать пароконныхъ возовъ невывезеннаго навоза, сколько возовъ, смотря по разстоянію полей, подлежащихъ въ томъ году унавоженію, можно вывезти на одной подводѣ въ одинъ день, и почемъ платится обыкновенно въ околоткѣ такой рабочій день. Всѣ вышеизложенныя подробности должны быть внесены въ протоколъ.

B) Относительно огородовъ. При ревизіи огородовъ Коммисаръ дѣйствуетъ на тѣхъ же основаніяхъ, какія указаны относительно незасѣянныхъ пахатныхъ полей.

C) Относительно луговъ. Всѣ луга, принадлежащіе къ имѣнію и вошедшіе въ составъ доходныхъ статей онаго, должны быть вступающему арендатору или администратору указаны поодиночно на мѣстѣ и внесены въ протоколъ, съ поименованіемъ названія и границъ каждаго изъ нихъ, и съ объясненіемъ, принадлежитъ ли каждый лугъ къ разряду отдѣльныхъ или полевыхъ луговъ, и въ какомъ состояніи передается выбывающимъ арендаторомъ или администраторомъ. Еслибы какой либо сѣнокосъ въ цѣлости или въ части ока-

sować się powinni (zadość nie stało np. gdyby pole ugorowe całkiem lub też w mniejszej połowie jego całości podorane nie było, Kommissarz tradycyjny obowiązany jest niepodoraną przestrzeń, jak wyżej prętem zmierzyć, a wykazawszy ilość prętów niepodoranego ugoru, obliczyć potrzebną ilość do tego dni sprzężajnych a następnie na miejscu powziąść wiadomość, po czemu zwykle w tamtejszej okolicy sprzężaj robocizny opłaca się, poczem wszystkie te wiadomości powinny być zapisane do prowadzonego przy tej rewizyi protokółu.

5. Potem jeszcze przekona się Kommissarz tradycyjny, czy wychodzący dzierżawca albo administrator wywiózł na pole i ogrody gnoje zimowe, dla czego i przy rewizyi tego szczegółu, jeżeliby znalazł, że gnoje zimowe w zupełności nie były wywiezione, tedy obowiązany będzie zaraz za zniesieniem się z gospodarzami, którzy jako świadkowie do aktu tego należeć będą, ocenić wiele być może parokonnych fur gnoju niewywiezionego, wiele razy jedną furą przez jeden dzień ze względem na odległość pól, które umierzwić w tym roku wypadało, tego gnoju wywieźć można, i po czemu się zwykle w tej okolicy taka robocizna dziennie opłaca. Wszystkie powyższe szczegóły, powinny być zapisane do protokółu.

B) Co do ogrodów warzywnych: Przy rewizyi ogrodów Kommissarz tradycyjny postąpi sobie tak, jak jest przepisano co do gruntów, pod zasiewy przypadłych, a niedosianych.

C) Co do łąk: Wszystkie łąki, jakie tylko do dóbr tych należeć mogą i do intraty ich są policzone, powinny być wchodzącemu dzierżawcy lub administratorowi poszczególnie na miejscu wskazane i do protokółu zapisane, z wymienieniem każdej nazwiska i granicy, oraz czy ta jest oddzielną lub polną łąką, niemniej czy w zakonserwowanym stanie przez wychodzącego dzierżawcę lub administratora jest zostawioną.

или въ части оказался потравленнымъ, то такое поврежденное пространство должно быть перемѣрено и оказавшееся количество прентовъ занесено въ протоколъ, съ поясненіемъ, къ какому классу принадлежитъ потравленный лугъ, и состоитъ ли въ разрядѣ отдѣльныхъ, или полевыхъ луговъ.

D) Относительно пастбищъ. При указаніи пастбищъ Традиціонный Коммисаръ обязанъ, на основаніи собранныхъ на мѣстѣ свѣдѣній, объяснить вступающему арендатору или администратору объ ихъ положеніи и границахъ въ каждой отдѣльной мѣстности, какое названіе носитъ каждое изъ нихъ, состоитъ ли въ общемъ пользованіи Фольварка, крестьянъ и мѣстнаго приходскаго Священника, или же принадлежитъ исключительно одному двору, и все это помѣстить въ протоколѣ.

14. Пропинаціонный доходъ, если таковой по контракту передается вступающему арендатору или администратору въ предѣлахъ сдаваемаго имѣнія, долженъ быть указанъ Коммисаромъ на мѣстѣ, съ запискою въ протоколъ, въ каждомъ особомъ селеніи или иной мѣстности, въ которыхъ существуютъ корчмы или питейные домы, и гдѣ только Казна, какъ собственникъ того имѣнія, пользуется правомъ продажи питей, если пропинація въ этихъ мѣстностяхъ включена въ арендную смѣту.

15. Если къ передаваемому имѣнію принадлежатъ доходы съ водяныхъ и вѣтряныхъ мельницъ, лѣсопильныхъ или кирпичныхъ заводовъ, а также съ рыбной ловли, и таковые отданы равнымъ образомъ въ аренду или въ управленіе, то Коммисаръ обязанъ каждую изъ этихъ статей указать на мѣстѣ и внести въ протоколъ, съ означеніемъ названія каждой доходной статьи и съ объясненіемъ, какимъ порядкомъ, согласно арендному контракту или смѣтѣ, можетъ быть извлекаемъ доходъ съ каждаго предмета арендаторомъ или установленнымъ отъ Казны администраторомъ.

16. Если въ передаваемомъ имѣніи находится живой или мертвый хозяйственный инвентарь, то таковой долженъ быть принятъ отъ выбывающаго арендатора или администратора, и

Na przypadek zaś, gdyby która z łąk była całkiem lub w jakiej części spaszoną, w takim razie przestrzeń zdefektowana ma być prętem mierzona, obliczona ilość prętów do protokółu zapisana, z wiadomością do jakiej klassy zdefektowana łąka należy i czy jest oddzielną lub polną.

D) Co do pastwisk. Przy wskazaniu pastwisk, Kommissarz tradycyjny obowiązany jest wchodzącego dzierżawcę lub administratora, stosownie do powziętej wiadomości, na miejscu poinformować, o ich położeniu i granicach w każdem szczególnem miejscu, jakie każde z nich ma nazwisko, czy jest w spólnem użytkowaniu folwarku, włościan i księdza miejscowego, lub też tylko wyłącznie samemu dworowi służy co wszystko równie do protokółu zapisane być winno.

14. Dochód z propinacyi, jeżeli ten stosownie do kontraktu wchodzącemu possessorowi jest wydzierżawiony albo też jeżeli do ustanowionego administratora należeć ma w obrębie dóbr przedmiotem tradycyi będących, Kommissarz tradycyjny, podając takowy, obowiązany jest wskazać na miejscu i do protokółu zapisać, w respective wsi lub innem miejscu, w których karczmy albo domy szynkowne egzystują, i gdzie tylko prawo propinowania Skarbowi, jako dziedzicowi dóbr tych służy, i skoro propinacya z takiego miejsca do anszlagu tej dzierżawy była policzoną.

15. Jeżeli do dóbr, przedmiotem tradycyi będących, należą użytki z młynów wodnych i wietrznych, z tartaków, cegielni i połowu ryb, i te równie zostały wydzierżawione lub zaadministrowane, Kommissarz tradycyjny obowiązany jest każden z tych szczegółów na miejscu wskazać i do protokółu zapisać z wymienieniem każdego nazwiska oraz z objaśnieniem w jakim sposobie stosownie do kontraktu dzierżawnego lub też anszlagu z każdego takiego szczegółu, dzierżawca lub administrator na rachunek Skarbu użytki ciągnąć może.

16. Jeżeli w dobrach przedmiotem tradycyi będących, znajduje się inwentarz gruntowy żywy lub martwy, ten od wychodzącego dzierżawcy lub administratora ma być ode-

переданъ вновь вступающему въ арендное владѣніе или управленіе слѣдующимъ порядкомъ:

Коммисаръ обязанъ предварительно предложить выбывающему арендатору—избрать съ своей стороны свѣдущее лицо для оцѣнки инвентаря, и независимо отъ сего пригласить, со стороны Казны, другаго свѣдущаго оцѣнщика; оба оцѣнщики должны исполнить присягу въ добросовѣстной оцѣнкѣ каждаго предмета, протоколъ же о приводѣ ихъ къ присягѣ долженъ быть приложенъ въ видѣ документа къ сдаточному протоколу.

При оцѣнкѣ и пріемѣ по оной отъ выбывающаго и при сдачѣ вступающему арендатору или администратору хозяйственнаго инвентаря, должна быть составлена подробная опись по формѣ лит. *B*, по коей въ отдѣлѣ лит. *a*, показать живой инвентарь, въ отдѣлѣ же лит. *b*, мертвый инвентарь. Въ концѣ описи установленная изъ средней сложности оцѣнка стоимости инвентаря должна быть сведена въ одинъ итогъ, и полученная такимъ образомъ общая сумма стоимости, какъ въ описи, такъ и въ пріемно-сдаточномъ протоколѣ, должна быть прописана складомъ и засвидѣтельствована подписями оцѣнщиковъ, приглашенныхъ свидѣтелей, а равно выбывающаго и вступающаго арендатора или администратора и Традиціоннаго Коммисара.

Для оцѣнки мѣдной и желѣзной посуды и деревянныхъ сосудовъ въ пивоваренныхъ и винокуренныхъ заводахъ, могутъ быть приглашаемы въ оцѣнщики только соотвѣтственные мастера, а именно: котельникъ, кузнецъ и бочаръ.

Если въ числѣ наличныхъ предметовъ, составляющихъ живой и мертвый инвентарь, найдены будутъ Коммисаромъ ненужные, то онъ обязанъ сдѣлать въ протоколѣ предположеніе о продажѣ оныхъ, съ объясненіемъ причинъ, оправдывающихъ это предположеніе. Послѣ чего Воеводская Коммисія, если найдетъ предположеніе Коммисара основательнымъ, можетъ войти о томъ съ представленіемъ въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

17. Затѣмъ Коммисаръ, пригласивъ специалиста (Архитектора), а въ случаѣ его отсутствія, плотника, знающаго хорошо строительную часть, въ присутствіи двухъ свидѣтелей, а также

brany i wstępującemu do possessyi dzierżawcy lub w zarząd administratorowi oddany w następującym sposobie.

Kommissarz tradycyjny obowiązany jest naprzód wezwać wychodzącego z possessyi, aby ze swej strony obrał sobie znawcę do oszacowania inwentarza, a obok tego wezwie drugiego znawcę do szacowania tego inwentarza ze strony Skarbu; znawcy powinni wykonać przysięgę na rzetelne podawanie, każdy ze swej strony ceny każdego szczegółu; protokół wykonanej przysięgi winien być dołączony do protokółu podawczego jako dowód.

Przy szacowaniu i według oszacowania odebrania od wychodzącego i oddania wchodzącemu dzierżawcy lub administratorowi inwentarza, ma być spisana specyfikacya szczegółowa podług wzoru lit. B, w której oddziale lit. *a*, zapisany będzie inwentarz żywy, a w oddziale lit. *b*, inwentarz martwy. Na końcu specyfikacyi ustanowiona wartość inwentarza z średniego przecięcia, powinna być podsummowaną i ogólna summa wartości tak na specyfikacyi jako też w protokóle odbiorczo - podawczym, wyraźnie literami wypisaną, i podpisami taksatorów, dobranych świadków, tudzież wychodzącego i wchodzącego dzierżawców lub administratorów, i Kommissarza tradycyjnego zaświadczona.

Do oszacowania naczyń miedzianych i żelaznych, niemniej do ocenienia naczyń drewnianych w browarach i gorzelniach na taksatorów nie mogą być inni wybierani, jak tylko właściwi majstrowie, a mianowicie, kotlarz, kowal i bednarz.

Jeżeli Kommissarz tradycyjny z znajdujących się szczegółów na gruncie i inwentarz żywy lub martwy składających, znalazł które niepotrzebne, obowiązany będzie w protokóle zrobić propozycyę do jego sprzedaży, z opisaniem usprawiedliwienia dla czego tę propozycyę czyni. Poczem Kommissya Wojewódzka, uznawszy słuszność przedstawienia Kommissarza, może o to uczynić swój wniosek do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

17. Następnie Kommissarz tradycyjny, przybrawszy znawcę (Budowniczego) a w nieobecności jego cieślę, dobrze na budownictwie znającego się, w przytomności oraz dwóch do-

выбывающаго и вступающаго арендатора или администратора, приступаетъ къ ревизіи и описанію находящихся въ имѣніи и составляющихъ собственность Казны разнаго рода строеній, какъ жилыхъ, такъ равно хозяйственныхъ, пропинаціонныхъ, промышленныхъ, училищныхъ и другихъ. Описаніе это составляется имъ по формѣ лит. *С.*

Означенная вѣдомость, долженствующая заключать въ себѣ подробное описаніе состоянія строеній и засвидѣтельствованная подписями всѣхъ лицъ, участвующихъ въ этой ревизіи, прилагается въ видѣ документа къ пріемно-сдаточному протоколу, въ которомъ по этому поводу нѣтъ уже никакой надобности помѣщать подробное описаніе строеній.

При семъ поставляется непремѣннымъ условіемъ, чтобы вѣдомость о строеніяхъ составлена была съ величайшею точностью, чтобы описаніе въ оной каждаго строенія порознь, заключало въ себѣ не только родъ строенія, матеріалъ изъ котораго оно построено и наружное его состояніе, но, сверхъ того, всѣ внутреннія составныя части, напр. желѣзныя, мѣдныя, стеклянныя, мраморныя, глиняныя, съ означеніемъ размѣра и объема каждой изъ нихъ. Поэтому, при описаніи строеній, Коммисаръ обязанъ въ точности руководствоваться предписанною формою лит. *С*, о которой говорится выше; составленное же такимъ порядкомъ описаніе, должно быть также утверждено подписями всѣхъ лицъ, присутствующихъ при ревизіи.

Если по произведенной ревизіи окажется и признано будетъ спеціалистомъ и Коммисаромъ, что какое либо строеніе, для обезпеченія мѣстнаго дохода, должно быть поспѣшно починено или вовсе перестроено, то Коммисаръ обязанъ, по соглашеніи съ Архитекторомъ, сдѣлать въ передаточномъ протоколѣ предположеніе о починкѣ или перестройкѣ, съ подробнымъ объясненіемъ частей строенія, требующихъ починки, и съ изложеніемъ обстоятельствъ, по которымъ возведеніе вновь проектированнаго зданія признается необходимымъ.

18. По окончаніи ревизіи и описанія строеній, Коммисаръ приступаетъ по порядку къ описанію оградъ, заборовъ, находящихся между ними воротъ и калитокъ, по формѣ лит. *D*, каковое описаніе по засвидѣтельствованіи его подписями всѣхъ

branych świadków, wychodzącego i wchodzącego dzierżawcy lub administratorów, przedsięwziąść powinien rewizyę i opisanie budowli mieszkalnych, gospodarskich, propinacyjnych i innych przemysłowych, niemniej szkolnych w dobrach tych znajdujących się, i własnością Skarbu będących, a to podług wzoru lit. C.

Wykaz ten będzie stanowił szczegółowe opisanie stanu budowli, zaświadczony być ma podpisami wszystkich osób, do tej rewizyi należących, i jako dowód dołączony do protokółu odbiorczo-podawczego; w samym więc protokóle już o budowlach nie ma potrzeby opisywania w szczegółach.

Zastrzega się tylko, aby sporządzenie wykazu budowlanego było jak najdokładniejsze, aby opisanie w tym wykazie w szczególności każdej budowli obejmowało w sobie nie tylko rodzaj budowli, z jakiego materyału wystawiona, jej stan zewnętrzny, ale nadto wszystkie szczegóły wewnętrzne np. żelazne, miedziane, szklanne, marmurowe, kaflowe, przy wymienieniu każdego wielkości i objętości. Do wzoru więc do opisania budowli, przy niniejszym wyżej ad *c*, przepisanego, Kommissarz tradycyjny ściśle stosować się będzie.

Sporządzone zaś w powyższy sposób opisanie budowli, ma być także zaświadczone podpisami wszystkich osób, przy rewizyi znajdujących się.

Jeżeli przy odbytej rewizyi okaże się, i przez biegłego tudzież Kommissarza tradycyjnego uznaném będzie, że która budowla, dla utrzymania intraty gruntowej, spiesznie zreperowaną, albo na nowo odbudowaną być powinna, Kommissarz tradycyjny w takim przypadku obowiązany jest za zniesieniem się z Budowniczym reparacyę tę lub nową restauracyę w protokóle tradycyjnym zaproponować z objaśnieniem szczegółowem części budowli reparacyi wymagających, z usprawiedliwieniem nieodzownej potrzeby budowli do wystawienia nowo proponowanej.

18. Skończywszy Kommissarz tradycyjny rewizyę i opisanie budowli, z kolei przystąpi do opisania parkanów, płotów, znajdujących się pomiędzy niemi bram i furtek, a to podług wzoru lit. D, które zaświadczone podpisami wszyst-

лицъ, участвующихъ въ ревизіи, должно быть приложено документомъ къ передаточному протоколу, въ которомъ слѣдуетъ сдѣлать о семъ соотвѣтственную оговорку.

19. Затѣмъ Коммисаръ, въ присутствіи лицъ, означенныхъ въ предыдущемъ 18 пунктѣ, производитъ ревизію и описаніе фруктовыхъ и другихъ деревьевъ, которыя арендаторъ, согласно условіямъ контракта, обязанъ былъ разводить въ саду и между строеніями, а также возлѣ заборовъ на всемъ усадебномъ пространствѣ; описаніе сіе составляется порядкомъ, указаннымъ въ формѣ подъ лит. *D*, и прилагается въ видѣ документа къ передаточному протоколу, въ которомъ о томъ дѣлается оговорка.

20. Послѣ того Коммисаръ, съ участіемъ тѣхъ же лицъ, приступаетъ къ осмотру и описанію всѣхъ находящихся на поверхности фольварочныхъ земель—канавъ, а именно на земляхъ пахатныхъ, огородныхъ, сѣнокосныхъ и пастбищныхъ; каковое описаніе должно быть составлено по формѣ лит. *F*, и по утвержденіи его подписями всѣхъ находящихся при ревизіи лицъ, прилагается документомъ къ передаточному протоколу, со внесеніемъ въ оный соотвѣтственной о томъ оговорки.

21. Въ концѣ Традиціонный Коммисаръ, основываясь на свѣдѣніяхъ, извлеченныхъ изъ дѣлъ и собранныхъ на мѣстѣ, сообщаетъ вступающему арендатору или администратору объясненіе, со внесеніемъ въ передаточный протоколъ, о томъ, какіе сборы и налоги, въ какомъ количествѣ—деньгами, хлѣбомъ и иными продуктами и припасами, и въ какіе сроки, уплачиваются ежегодно съ сего имѣнія, напр. сколько и въ какіе сроки вносится казенныхъ податей, десятиннаго сбора, страховыхъ отъ огня, училищныхъ и т. п. складокъ.

22. Наконецъ, если въ передаваемомъ имѣніи находятся Экономическое Управленіе или Управленіе Гминнаго Войта, то Коммисаръ, совмѣстно съ вышеозначенными лицами, обязанъ обревизовать канцелярію и произвести повѣрку дѣлъ противъ описи, для удостовѣренія, всѣ ли дѣла находятся на лицо; въ случаѣ же недостатка какого либо дѣла внести о томъ оговорку въ передаточный протоколъ, съ объясненіемъ выбывающаго

kich osób, do rewizyi należących, jako dowód do protokółu tradycyjnego załączone, a w protokóle wzmianka o tem uczyniona być ma.

19. Po opisaniu parkanów i płotów przedsięweźmie Kommissarz, w przytomności osób ad 18, rewizyę i opisanie drzew owocowych i dzikich, które dzierżawca stosownie do kontraktu dzierżawnego w ogrodzie i pomiędzy zabudowaniami, jak równie przy ogrodzeniach na całym siedlisku utrzymywać był obowiązany, opisanie to ma być dopełnione w sposób jak wzór lit. D, wskazuje, które równie jako dowód do protokółu dołączyć, a w protokóle wzmiankę o tem uczynić należy.

20. Z kolei potem Kommissarz tradycyjny z temiż samemi osobami przystąpi do zrewidowania i opisania wszystkich rowów na powierzchni gruntów folwarcznych, a mianowicie w gruntach ornych, ogrodach, łąkach i pastwiskach będących, które to opisanie dopełnione być winno podług wzoru lit. F, a po zaświadczeniu jego rzetelności przez wszystkie rewizyi obecne osoby, jako dowód załączone być ma do protokółu tradycyjnego, przy zapisaniu o tem stosownej w nim wzmianki.

21. W ostatku Kommissarz tradycyjny na fundamencie akt i powziętej miejscowej wiadomości oświadczy wchodzącemu dzierżawcy lub administratorowi i zapisze pro informatione do protokółu tradycyjnego, jakie w każdym roku z dóbr tych, w których terminach, w jakich kwotach, gotowizną lub w zbożu, albo nakoniec w innych produktach, i artykułach przypadają do uiszczenia opłaty i datki, np. wiele się z tych dóbr i w których ratach w ciągu roku uiszcza podatków publicznych, dziesięcin, składek do Towarzystwa ogniowego i naukowego (szkolnego) i t. p.

22. Nakoniec jeżeliby w dobrach tych sprawowane były urzędy ekonomiczny, Wójta gminy, Kommissarz tradycyjny obowiązany jest wspólnie ze wszystkiemi osobami, jak wyżej, zrewidować kancellaryę, sprawdzić czyli stosownie do repertorium znajdują się wszystkie akta, a gdyby których brakowało, zapisać to do protokółu tradycyjnego, wraz z tłumaczeniem wychodzącego dzierżawcy lub administrato-

арендатора или администратора, по какой причинѣ не оказалось таковаго дѣла, и сдѣлать о томъ отмѣтку по описи; напротивъ, еслибы въ экономическомъ или войтовскомъ архивѣ найдено было дѣло невнесенное въ опись, то Коммисаръ, оговоривъ о томъ въ передаточномъ протоколѣ, вноситъ дѣло въ опись и скрѣпляетъ таковую своею подписью.

Затѣмъ Коммисаръ составляетъ вѣдомость всѣмъ предписаніямъ начальства и отношеніямъ другихъ присутственныхъ мѣстъ, адресованнымъ на имя выбывающаго арендатора, по званію исправляющаго должность Гминнаго Войта той мѣстности, или Экономическаго управителя, а по день составленія сего акта оставшимся безъ исполненія.

Въ вѣдомости этой Коммисаръ помѣститъ объясненіе, какое исполненіе требуется по каждой въ особенности бумагѣ и сколько на это нужно употребить времени лицу, имѣющему заниматься исполненіемъ.

Вѣдомость сія должна быть приложена къ передаточному протоколу, и въ семъ послѣднемъ помѣщена о томъ оговорка.

Послѣ того, Коммисаръ обязанъ составить инвентарную опись канцелярской движимости, напр. печатей, чернилицъ, песочницъ, стульевъ, шкафовъ, если таковые составляютъ мѣстную собственность имѣнія, а притомъ внести въ сей инвентарь и опись дѣламъ, которая должна быть въ немъ помѣщена въ доказательство, сколько и какихъ дѣлъ хранится на мѣстѣ.

Что касается казенныхъ печатей, какъ-то: Экономическаго или Гминнаго Управленія, то хотя бы таковыя составляли собственность выбывающаго арендатора или администратора, Коммисаръ оставитъ ихъ на мѣстѣ, внесетъ въ инвентарь, и передастъ по оному вступающему арендатору или администратору.

23. По исполненіи всего вышеприсаннаго, Коммисаръ, въ присутствіи выбывающаго арендатора или администратора и приглашенныхъ въ свидѣтели двухъ хозяевъ, объявитъ вступающему арендатору или администратору, что все то, что описано и указано ему было передаточнымъ протоколомъ и приложенными къ оному документами — оставляется на мѣстѣ въ его

ra z jakiej przyczyny akt tych brakuje, jak niemniej zapisać o tem wzmiankę w repertorium, wrazie zaś gdyby się akta jakie znalazły w archiwum ekonomicznem lub wójtowskiem, któreby repertorium nie były objęte, Kommissarz tradycyjny, zrobiwszy o tem wzmiankę w protokóle tradycyjnym, zapisze one do repertorium, poczem Kommissarz repertorium to zawidymuje.

Dalej Kommissarz spisze wykaz wszystkich rozporządzeń władz lub odezw innych urzędów do wychodzącego z possessyi dzierżawcy, jako sprawującego w tem miejscu urząd Wójta gminy i ekonomiczny, zaadressowanych, a do daty spisania obecnego aktu niewykonanych zaległych numerów.

W wykazie tym Kommissarz wymieni jakiego każdy numer w szczególności potrzebuje załatwienia i wiele na to osoba, załatwieniem jego zatrudnić się mająca, czasu potrzebować będzie.

Wykaz ten ma być do protokółu tradycyjnego załączony i w protokóle o tem zapisana wzmianka.

Następnie Kommissarz tradycyjny obowiązany jest opisać inwentarz utensyliów kancellaryjnych np. pieczęci, kałamarzów, piaseczniczków, stołków, szaf, gdyby te własnością gruntową były; do inwentarza tego zapisze Kommissarz i repertorium akt, które tam jako dowód, wiele i jakich akt znajduje się na gruncie, mieścić się powinno.

Wszakże co do pieczęci rządowych np. Urzędu ekonomicznego lub wójtowskiego, choćby te na przypadek były własnością wychodzącego dzierżawcy lub administratora, te Kommissarz na gruncie zatrzyma, do inwentarza zamieści, i podług tego wchodzącemu dzierżawcy lub administratorowi odda.

23. Po uzupełnieniu tego wszystkiego co się wyżej przepisało, Kommissarz tradycyjny, w obecności wychodzącego dzierżawcy lub administratora, tudzież dobranych dwóch gospodarzów jako świadków oświadczy wchodzącemu dzierżawcy lub administratorowi, że to wszystko co tylko protokółem tradycyjnym i załączonemi do niego dowodami zostało

распоряженіе и ввѣряется его надзору, и что все это онъ обязанъ содержать въ описанномъ состояніи, и сдать въ такомъ же видѣ при передачѣ имѣнія, по окончаніи арендныго владѣнія или управленія онымъ, подъ опасеніемъ отвѣтственности, опредѣленной на подобные случаи арендымъ контрактомъ, или, еслибы въ контрактѣ не было о семъ упомянуто, то подъ страхомъ отвѣтственности, постановленной на подобные случаи, въ статьяхъ 1382, 1383, 1384 и 1385 Гражданскаго Кодекса.

Заключенный такимъ порядкомъ протоколъ сперва долженъ подписать выбывающій арендаторъ или администраторъ, прописавъ на ономъ слова: „по вышеизложенному описанію оставлено мною имѣніе.“

Послѣ чего протоколъ подписывается вступающимъ арендаторомъ, внизу сдѣланной имъ предварительно на ономъ слѣдующей надписи: „по вышеизложенному описанію принято мною имѣніе“ (подписано) N N.

Затѣмъ обязаны подписаться на немъ присутствующіе свидѣтели, а въ заключеніе все это утверждаетъ своею подписью Традиціонный Коммисаръ.

24. Этимъ оканчивается пріемно-сдаточный актъ, который въ томъ же порядкѣ, въ какомъ онъ составлялся, долженъ быть сшитъ въ одинъ томъ, и каждая его страница перенумерована прописью, сверху же на оберткѣ долженъ быть надписанъ слѣдующій заголовокъ:

„Пріемно-сдаточный актъ казеннаго имѣнія N, состоящаго въ экономіи N, обводѣ N, воеводствѣ N, составленный при передачѣ имѣнія въ арендное владѣніе (или казенную администрацію) на 1827/33 годы, заключающій въ себѣ N страницъ.“

Съ этого акта Коммисаръ оставляетъ вступающему арендатору или администратору засвидѣтельствованную имъ достовѣрную копію, а затѣмъ переходитъ къ дѣйствіямъ, указаннымъ выше

Въ отдѣлѣ *b*,

то есть займется сличеніемъ прежняго передаточнаго акта съ составленнымъ имъ нынѣ актомъ и опредѣленіемъ, въ какой мѣрѣ выбывающій арендаторъ удовлетворилъ принятымъ обяза-

opisane i co mu było okazane, zostawia się na gruncie pod jego zarząd i dozór, że to wszystko podług opisanego stanu utrzymać i przy zdaniu dóbr wychodząc z ich possessyi lub zarządzenia w takimże stanie oddać jest w obowiązku, a to pod odpowiedzialnością, jaka na taki przypadek kontraktem dzierżawnym jest zastrzeżona, albo też wrazie gdyby kontrakt o tem milczał, tedy pod odpowiedzialnością, jaka na takie przypadki jest zastrzeżona artykułami 1,382, 1,383, 1,384 i 1,385 Kodeksu cywilnego.

Tak zakończony protokół, naprzód powinien podpisać wychodzący dzierżawca lub administrator, z zapisaniem na nim poprzednio słów: „podług powyższego opisania zostawiłem dobra.“

Następnie wchodzący dzierżawca powinien podpisać ten protokół, z zapisaniem na nim poprzednio słów: „podług powyższego opisania odebrałem dobra“ (podpisano) NN.

Poczem podpisać się na nim winni attentujący świadkowie, a to wszystko zaświadczyć swym podpisem Kommissarz tradycyjny jest obowiązany.

24. Na tem się skończy akt odbiorczo-podawczy, który powinien być w porządku jak był prowadzony, w jeden volumen zszyty i każda jego stronnica przez wyraźne słowa zaliczbowana, na okładce zaś zapisany tytuł:

„Akt odbiorczo-podawczy dóbr rządowych N, w ekonomii N, w obwodzie N, w województwie N, położonych, przy ich podaniu w possessyę (lub administracyę skarbową) na lata 1827/33 spisany, składający się z stronnic ....“

Poczem Kommissarz tradycyjny tego aktu kopię przez siebie za rzetelność poświadczoną, zostawi wprowadzonemu dzierżawcy lub administratorowi, a następnie przedsięweźmie czynność,

Oddziałem ad *b*,

wyżej zastrzeżoną, to jest zatrudni się porównaniem aktu tradycyjnego poprzedniego, z aktem dopiero przez siebie dopełnionym, wykazaniem jak daleko wychodzący dzierżawca obo-

тельствамъ, и какія по этому случаю возникаютъ претензіи со стороны Казны или арендатора.

25. Приступивъ къ этому дѣйствію, Коммисаръ начнетъ отдѣльный протоколъ подъ заглавіемъ:

„Повѣрочный протоколъ по исполненію контрактныхъ условій Г-мъ N N, выбывающимъ изъ владѣнія арендаторомъ казеннаго имѣнія N въ N годахъ.“

Или еслибы сіе имѣніе состояло доселѣ въ администраціи на рискъ Казны, то протоколъ сей долженъ имѣть слѣдующее заглавіе:

„Повѣрочный протоколъ по исполненію Г-мъ N N, выбывающимъ казеннымъ администраторомъ казеннаго имѣнія N, возложенныхъ на него инструкціею обязанностей, по управленію тѣмъ имѣніемъ въ N годахъ, какъ въ отношеніи надзора, такъ равно и въ отношеніи веденія хозяйства.“

26. Начавъ этотъ протоколъ, Коммисаръ потребуетъ сперва отъ выбывающаго арендатора отчета въ исполненіи имъ всѣхъ условій, заключающихся въ кончившемся нынѣ контрактѣ; затѣмъ, разсматривая сей контрактъ, по порядку изложенія въ немъ условій, напр. по § 3-му, потребуетъ отъ арендатора предъявленія квитанціи во взносѣ арендныхъ платежей за все время его аренды, а по представленіи таковыхъ арендаторомъ, составитъ реестръ этихъ квитанцій въ нижеслѣдующихъ графахъ:

a) номеръ по порядку,
b) число выдачи квитанціи,
c) номеръ, выставленный Казначействомъ на квитанціи,
d) количество внесенныхъ денегъ { наличностью, претензіями, итого,
e) за который годъ,
f) въ какое Казначейство.

Составленный такимъ порядкомъ реестръ Коммисаръ, утвердивъ своею подписью, прилагаетъ въ видѣ документа къ протоколу, въ которомъ дѣлаетъ о семъ оговорку, а квитанціи возвращаетъ арендатору.

27. За симъ по § 5-му Коммисаръ потребуетъ отъ арендатора представленія квитанцій въ уплатѣ казенныхъ податей, складокъ

wiązkom zadosyć uczynił i jakie ztąd Skarb lub dzierżawca pretensye mieć mogą.

25. Przedsięwziąwszy więc Kommissarz tradycyjny tę czynność, rozpocznie oddzielny protokół pod tytułem:

„Protokół sprawdzenia jak daleko wychodzący z possessyi NN, dzierżawca dóbr rządowych N, w latach N, dopełnił warunków kontraktowych.“

Albo też gdyby dobra te zostawały dotąd w administracyi na risico Skarbu, tedy protokół ten ma mieć tytuł:

„Protokół sprawdzenia jak daleko wychodzący z zarządu dóbr rządowych N, administrator skarbowy N, w ciągu prowadzonej przez siebie administracyi, w latach N, pod względem dozoru powierzonych mu dóbr, i prowadzonego w nich gospodarstwa włożonym nań instrukcyą obowiązkom zadosyć uczynił.“

26. Rozpocząwszy ten protokół, wezwie naprzód wychodzącego dzierżawcę, aby się usprawiedliwił z dopełnienia wszystkich warunków w skończonym dopiero jego kontrakcie zawartych, jakoż wziąwszy ten kontrakt z porządku objętych w nim warunków np. stosownie do § 3-go, zażąda od dzierżawcy kwitów z opłaconych rat dzierżawnych, z całego ciągu dzierżawy skończonym kontraktem zakreślonej, a skoro dzierżawca takowe złoży, Kommissarz tradycyjny spisze tych kwitów specyfikacyę w następujących rubrykach:

a) numer porządkowy;

b) data kwitu;

c) numer przez Kassę na kwicie zapisany;

d) kwota opłacona { gotowizną, pretensyami, razem;

e) za który rok;

f) do której Kassy.

Spisaną w tym sposobie specyfikacyę Kommissarz zaświadczywszy swym podpisem załączy jako dowód do protokółu, zapisawszy w nim o tem wzmiankę, kwity zaś dzierżawcy zwróci.

27. Następnie stosownie do § 5-o Kommissarz tradycyjny wezwie dzierżawcę, aby złożył kwity z uiszczenia podatków pu-

и другихъ сборовъ, слѣдующихъ съ сего имѣнія, напр. десятиннаго сбора и т. п., которые арендаторъ, по вышеозначенному контрактному условію, обязанъ былъ внести изъ своего собственнаго имущества, не требуя отъ Казны вознагражденія; когда же таковыя будутъ представлены, составитъ изъ нихъ указаннымъ въ предыдущемъ 26 пунктѣ порядкомъ —реестръ, который, по засвидѣтельствованіи своею подписью, приложитъ къ протоколу, съ запискою въ ономъ надлежащей о семъ оговорки, а квитанціи возвратитъ арендатору. Независимо отъ сего, Коммисаръ потребуетъ отъ мѣстнаго Обводоваго Коммисара и Обводоваго Казначейства увѣдомленія о томъ, не числится ли на имѣніи, бывшемъ во владѣніи арендатора, какихъ либо недоимокъ въ платежахъ или повинностяхъ, и полученныя увѣдомленія, какъ Обводоваго Коммисара, такъ и Казначейства прилагаетъ къ протоколу, сдѣлавъ въ немъ о томъ оговорку.

28. На основаніи § 6 контракта, Коммисаръ потребуетъ отъ арендатора предъявленія документа о томъ, представленъ ли имъ въ обезпеченіе Казны по окончившейся арендѣ, и какой именно залогъ и гдѣ таковой находится въ сохраненіи, по предъявленіи же таковаго документа, извлеченныя изъ него свѣдѣнія, съ означеніемъ чиселъ и количества денегъ внесетъ въ протоколъ, а документъ возвратитъ арендатору.

29) Согласно § 7 контракта, Коммисаръ созываетъ поочередно селеніями всѣхъ крестьянъ и въ присутствіи выбывающаго арендатора спрашиваетъ ихъ, не имѣютъ ли къ нему (арендатору) претензій:

a) по искамъ его противъ нихъ, производимымъ судебнымъ порядкомъ, безъ вѣдома Правительства;

b) по употребленію издѣльной повинности не въ томъ порядкѣ, какой былъ указанъ ему престаціонною табелью;

c) по употребленію издѣльной повинности внѣ предѣловъ имѣнія;

d) по случаю требованія издѣльной повинности не въ назначенные для сего сроки;

e) по принужденному найму крестьянъ въ работы и по другимъ дѣйствіямъ арендатора въ ущербъ крестьянъ.

Въ случаѣ заявленія крестьянами претензій на арендатора, по какому нибудь изъ прописанныхъ выше предметовъ, Ком-

blicznych składek i innych ciężarów do dóbr tych przywiązanych jako to np. dziesięcin i t. p., które podług powołanego warunku kontraktowego, w ciągu swej possessyi, bez żądania ze Skarbu wynagrodzenia, z własnych funduszów uiścić był w obowiązku, a gdy i te przez dzierżawcę będą złożone, tedy w podobnym sposobie jak ad 26, spisze onych specyfikacyę i zaświadczoną przez siebie załączy do protokółu, a zapisawszy w nim o tem wzmiankę, same kwity dzierżawcy zwróci. Obok zaś tego jeszcze Kommissarz tradycyjny zażąda od Kommissarza w obwód tameczny delegowanego i od Kassy obwodowej zawiadomienia, czy dobra te za lata w których dzierżawca dóbr rzeczonych był possessorem nie zalegają w jakiej opłacie lub powinności, otrzymane zaś takie zawiadomienie tak od Kommissarza jako też Kassy, załączy równie do protokółu, zapisawszy o tem w nim wzmiankę.

28. Podług § 6-go kontraktu, zażąda Kommissarz od dzierżawcy dowodu, czy na pewność Skarbu, za skończoną dzierżawę, stawił i jaką kaucyę, i w jakim depozycie ta znajduje się, a gdy mu taki dowód okazany będzie, wiadomość z niego powziętą, z wymienieniem dat i kwoty pieniężnej, do protokółu zapisze a dowód dzierżawcy zwróci.

29. Stosownie do § 7-go kontraktu Kommissarz tradycyjny przywoła kolejno wsiami wszystkich włościan i, w obecności wychodzącego dzierżawcy, zapyta ich czy nie mają do niego (wychodzącego dzierżawcy) pretensyi:

a) z processowania ich w drodze sądowej, bez wiedzy Rządu;

b) z używania robocizny w innym sposobie jak mu to tabellą prestacyjną było wskazane;

c) z używania robocizny pańszczyznianej, za obrębem dóbr;

d) z wymagania robocizny pańszczyznianej nie w terminach na to przeznaczonych;

e) z najmu przymusowego robocizny, tudzież innych postępowań dzierżawcy na szkodę włościan.

W razie zaś gdyby włościanie z pretensyami do dzierżawcy z którego bądź z powyższych tytułów oświadczyli się,

мисаръ производитъ тотчасъ же, по отдѣльному протоколу, мѣстное дознаніе о таковыхъ претензіяхъ и, записавъ въ заключеніе въ томъ же протоколѣ, по каждому извѣту, объясненіе обжалованнаго арендатора, прилагаетъ сей протоколъ въ видѣ документа къ общему, указанному въ предыдущей 25-ой статьѣ, протоколу, съ надлежащею въ немъ о томъ оговоркою. Постановляется общимъ правиломъ, что каждое объясненіе привлеченнаго къ отвѣту арендатора, внесенное въ протоколъ, должно, если въ томъ встрѣтится надобность, быть повѣряемо посредствомъ протоколярнаго снятія допросовъ съ людей, имѣющихъ о томъ вѣрное свѣдѣніе и заслуживающихъ довѣрія. Въ случаѣ же непредъявленія крестьянами никакой претензіи на выбывающаго арендатора, Коммисаръ составляетъ только по этому предмету краткій протоколъ, который и прилагаетъ въ видѣ документа къ общему протоколу, съ надлежащею о томъ оговоркою въ семъ послѣднемъ.

Относительно случаевъ, указанныхъ въ настоящемъ 29-мъ пунктѣ, присовокупляется здѣсь, что, наравнѣ съ арендаторомъ, обязанъ также оправдать себя и выбывающій администраторъ, управлявшій имѣніемъ на рискъ Казны.

30. По § 8-му контракта, арендаторъ обязался, въ продолженіе арендснаго срока, не допустить опустѣнія ни одной изъ переданныхъ ему съ повинностями крестьянскихъ усадьбъ, а притомъ можетъ быть еще и такой случай, что арендаторъ, по особому контрактному условію, принялъ на себя обязательство заселить, въ продолженіе арендснаго срока, извѣстное число усадьбъ изъ числа тѣхъ, которыя, при вступленіи его во владѣніе имѣніемъ, находились впустѣ; поэтому на обязанности Коммисара лежитъ, сдѣлать по передаточному протоколу, а именно по свѣдѣніямъ внесеннымъ въ таковой на основаніи пункта 11-го сего распоряженія, достовѣрное дознаніе на мѣстѣ, въ какой степени арендаторъ можетъ быть обвиненъ въ неисполненіи своихъ обязательствъ, о чемъ и внести оговорку въ общій протоколъ, веденный на основаніи пункта 25-го настоящаго распоряженія.

Независимо отъ сего обязывается Коммисаръ по каждому особому селенію, въ коемъ окажутся опустѣвшія усадьбы, изслѣдовать, участвовалъ ли арендаторъ въ платежѣ всѣхъ пода-

Kommissarz tradycyjny dopełni onych zaraz na gruncie, podług oddzielnie spisać się winnego protokółu, sprawdzenie, a przyjąwszy na ostatku do tegoż samego protokółu tłómaczenie na każden zarzut od zaskarżonego dzierżawcy, protokół ten jako dowód do prowadzonego ogólnego protokółu, podług przepisu ad 25 załączy, i wzmiankę o tem w nim zapisze. Za ogólne się zaś prawidło wskazuje, iż każde tłómaczenie się zaskarżonego lub zdefektowanego dzierżawcy do protokółu podane, jeżeli tego wyniknie potrzeba, powinno być sprawdzone przez protokólarną indagacyę z ludzi, którzyby o tem mieli pewną wiadomość i na wiarę zasługiwali. Gdyby zaś ten przypadek okazał się, że włościanie żadnych do wychodzącego dzierżawcy nie mieli pretensyj, w takim razie Kommissarz tradycyjny spisze tylko w tym przedmiocie krótki protokół i uczyniwszy o tem w ogólnym protokóle wzmiankę jako dowód do niego załączy.

Zastrzega się tu, że co do przypadków niniejszym 29 punktem opisanych i wychodzący z zarządu dóbr administrator, na risico Skarbu dobra administrujący, podobnie jak dzierżawca usprawiedliwić się jest w obowiązku.

30. Podług § 8-go kontraktu, zastrzeżono dzierżawcy, aby żadna z podanych mu z powinnościami osad włościańskich w ciągu possessyi tym kontraktem zakreślonej nie opustoszała, jak równie może być jeszcze i ten przypadek, że dzierżawca szczególnym warunkiem przyjął obowiązek osiedlenia pewną liczbę pustek w ciągu swej possessyi z tych, które wchodząc do possessyi zastał, obowiązkiem zatem jest Kommissarza tradycyjnego zaraz na gruncie przekonać się z protokółu tradycyjnego, a mianowicie z wiadomości podług punktu 11-go niniejszego rozporządzenia do niego zapisanych, o ile wiadomości te mogą obwiniać dzierżawcę, zapisze to Kommissarz do protokółu ogólnego, podług punktu 25-go niniejszego rozporządzenia prowadzonego.

Oprócz tego, obowiązany jest Kommissarz tradycyjny, w respective każdej wsi, gdzie puste osady będą znalezione, badać, czy dzierżawca z tych osad przykładał się do opła-

тей и налоговъ, коими было обложено селеніе во время его аренды, а еслибы арендаторъ сего не исполнялъ, то, по отобраніи и внесеніи въ протоколъ его объясненія, Коммисаръ постарается дознать, сколько вообще причиталось съ селенія ко взносу таковыхъ податей и налоговъ за время, въ которое арендаторъ обязанъ былъ уплачивать оные за опустѣвшія усадьбы, сколько въ этотъ счетъ внесено селеніемъ и сколько осталось въ недоимкѣ, для той именно цѣли, чтобы выбывающій арендаторъ могъ быть привлеченъ къ уплатѣ за опустѣвшія усадьбы въ соразмѣрности общей суммы, причитавшейся ко взносу со всего селенія.

Сверхъ того, въ виду лежащаго на арендаторѣ, согласно настоящему контрактному условію, обязательства, въ силу коего онъ долженъ, при выбытіи изъ аренды, оставить на поляхъ опустѣвшихъ усадьбъ полные озимые и яровые посѣвы, въ половинѣ вспаханные пары и засѣянные огороды, Коммисаръ, для удостовѣренія о томъ, въ какой мѣрѣ арендаторъ удовлетворилъ сему условію, внесетъ въ протоколъ, указанный въ предыдущемъ 25-мъ пунктѣ сего распоряженія, свѣдѣніе изъ передаточнаго протокола, означенное въ пунктѣ 11-мъ сего же распоряженія, и вмѣстѣ съ тѣмъ произведетъ на мѣстѣ повѣрку, съ запискою въ протоколъ, по всѣмъ тѣмъ обстоятельствамъ, какія указаны въ предыдущемъ 13-мъ пунктѣ относительно недосѣвовъ, недостаточной обработки земли и невспаханныхъ фольварочныхъ паровъ.

Дабы однакожъ въ настоящемъ случаѣ собраны были полныя доказательства съ обѣихъ сторонъ, Коммисаръ обязанъ помѣстить въ протоколѣ объясненіе арендатора, которое онъ признаетъ нужнымъ представить въ свое оправданіе, и котораго всегда слѣдуетъ требовать отъ него, если онъ оказался виновнымъ.

Изложенныя въ настоящемъ пунктѣ правила относительно арендаторовъ распространяются и на администраторовъ, управляющихъ имѣніями на рискъ Казны, которые, при передачѣ управленія, обязаны дать отчетъ по завѣдываемымъ ими опустѣвшимъ усадьбамъ.

31. По § 9-му контракта, арендаторъ обязанъ сдать хозяйственный инвентарь, какъ живой, такъ и мертвый in quali

ty wszystkich podatków publicznych i ciężarów, które wieś ta przez ciąg jego possessyi ponosiła, a jeżeliby tego dzierżawca nie dopełniał, w takim razie po odebraniu i zapisaniu do protokółu jego tłómaczenia, Kommissarz dojść starać się będzie, wiele przez ten czas jak dzierżawca z opustoszałych osad podatki i ciężary uiszczać był w obowiązku, wieś ta podatków i ciężarów tych w ogóle uiścić była w obowiązku, i wiele na rachunek tego uiściła, a wiele zalega, a to dla tego, aby w proporcyi ogólnej, należytość którą wieś uiścić była powinna, wychodzący dzierżawca był pociągnięty do zaspokojenia za osady opustoszałe.

Nadto ponieważ według tego warunku kontraktu dzierżawca wychodzący z possessyi obowiązany jest na gruntach opustoszałych osad zasiewy ozime i jare kompletne, a ugory podorane w połowie i ogrody obsiane zostawić, dla ściągnienia więc dowodu, jak daleko dzierżawca temu obowiązkowi zadość uczynił, Kommissarz tradycyjny do protokółu, podług punktu 25-go niniejszego rozporządzenia prowadzonego, zapisze wiadomość z protokółu tradycyjnego, podług punktu 11-go tego rozporządzenia opisaną, a oraz sprawdzi na gruncie i do protokółu zapisze wszystko, jak jest przepisano w rozporządzeniu obecném, pod punktem 13-m co do niedosiewów, niedoprawy roli, niepodoranych ugorów folwarcznych.

Wszakże, aby w obecnym przypadku był dowód kompletny pro et contra, Kommissarz tradycyjny obowiązany jest przyjąć do protokółu tłómaczenie się dzierżawcy, jakieby, w razie znalezienia go być winnym, podał na swoją obronę, o co go zawsze zapytać potrzeba.

Zastrzega się także, że z zarządzenia pustkami i administratorowie, na risico Skarbu dobrami administrujący, przy zdaniu administracyi obowiązani są tak się usprawiedliwiać, jak jest wyżej w punkcie niniejszym dla dzierżawców przepisano.

31. Według § 9-go kontraktu, dzierżawca obowiązany jest oddać inwentarz gruntowy, jaki mu był przy wejściu do po-

et quanto, то есть, въ томъ самомъ качествѣ и стоимости, въ какихъ принятъ былъ имъ при вступленіи въ арендное владѣніе, оставить полные озимые и яровые на фольварочныхъ поляхъ посѣвы—здоровыми и свойственными почвѣ сѣменами и на хорошо воздѣланной землѣ, вспахать до половины паровыя поля, обсѣменить огороды и вывезти вполнѣ навозы на поля и огороды.

Въ виду сего Коммисаръ, повѣривъ прежній передаточный актъ, вновь имъ составленнымъ актомъ, изготовитъ подробную сличительную вѣдомость и сдѣлаетъ по каждому предмету выводы, показывающіе, въ какой мѣрѣ арендаторъ можетъ быть признанъ оправданнымъ, или же Казна въ правѣ простирать на него претензію, и съ этою цѣлью, въ семъ послѣднемъ случаѣ, потребуетъ отъ него объясненія и внесетъ оное въ протоколъ. Составленная, по передаточнымъ актамъ, сличительная вѣдомость имѣетъ быть приложена, въ видѣ документа, къ общему учетному протоколу, съ надлежащею о томъ въ семъ послѣднемъ оговоркою.

Относительно сего пункта, администраторъ, выбывающій изъ управляемаго имъ на рискъ Казны имѣнія, обязанъ оправдать себя тѣмъ же порядкомъ, какой указанъ въ отношеніи арендаторовъ.

32. Сообразно § 10-му контракта, Коммисаръ произведетъ на мѣстѣ повѣрку съ запискою въ протоколъ, не вывозилъ ли арендаторъ соломы внѣ предѣловъ содержимаго имъ имѣнія.

33. По § 11-му контракта, арендаторъ обязанъ былъ въ продолженіе арендцаго срока содержать въ исправности строенія, какъ жилыя, такъ равно пропинаціонныя и хозяйственныя, и, при выбытіи изъ арендцаго владѣнія, сдать оныя въ исправномъ видѣ, а именно обязывался собственными средствами, не требуя отъ Казны вознагражденія:

a) производить маловажныя починки, не превышающія 100 польскихъ злотыхъ на каждое отдѣльное строеніе;

b) перекрыть въ каждомъ году одну двадцатую часть соломенныхъ крышъ, находящихся на фольварочныхъ и корчемныхъ строеніяхъ;

sessyi zostawiony in quali et quanto, to jest w tej samej jakości i szacunku, a to tak żywy jako też i martwy, zostawić zasiewy ozime i jare na gruntach folwarcznych kompletne, zdrowem i stosownem ziarnem i na przyzwoicie uprawnej roli, ugory w połowie podorane, ogrody obsiane, gnoje w zupełności na pole i ogrody wywiezione.

Z tego powodu Kommissarz tradycyjny sporządzi porównanie szczegółowe podług aktu tradycyi poprzedniego, i aktu dopiero przez siebie sporządzonego i w szczegółach wykaże, czy dzierżawca z tego tytułu za usprawiedliwionego ma być uznany, lub też należy do niego formować pretensyę Skarbu, dla czego w tym ostatnim przypadku odbierze od niego tłómaczenie i do protokółu zapisze, coby miał na swoją obronę. Sporządzone zaś porównanie aktów tradycyi ma być jako dowód do ogólnego protokółu obrachunkowego dołączone i w protokóle wzmianka o tem zapisana.

Co do tego punktu administrator wychodzący z dóbr, na risico Skarbu administrowanych, obowiązany jest tak usprawiedliwić się, jak wyżej dla dzierżawców jest przepisano.

32. W myśl § 10-go kontraktu, Kommissarz tradycyjny dopełni na gruncie sprawdzenie i takowe do protokółu zapisze, czy dzierżawca nie wywoził słomy za granicę dóbr dzierżawionych.

33. Podług § 11-go kontraktu dzierżawca np. obowiązany był budowle mieszkalne, propinacyjne i gospodarskie w stanie użytecznym przez ciąg possessyi utrzymywać, i przy wyjściu w takim stanie oddać, a mianowicie własnym kosztem bez żądania wynagrodzenia od Skarbu:

a) uskuteczniać małe reperacye, nieprzechodzące kwoty złp. 100 w szczególności przy każdej budowli;

b) w każdym roku pokryć jedną dwudziestą część dachów słomianych, na budowlach folwarcznych i karczemnych znajdujących się;

c) содержать въ исправности ограды, находящіяся возлѣ фольварочныхъ и пропинаціонныхъ строеній, а также вокругъ огородовъ и садовъ.

Коммисаръ, на основаніи прежняго передаточнаго и нынѣ имъ составленнаго такого же акта, обязанъ изготовить подробную сравнительную вѣдомость о числѣ и состояніи всѣхъ строеній и оградъ, и такимъ порядкомъ обнаружить всѣ недостатки, могущіе оказаться въ настоящемъ ихъ видѣ, какъ въ отношеніи числа строеній и оградъ вообще, такъ равно въ отношеніи нѣкоторыхъ наружныхъ и внутреннихъ частей тѣхъ же строеній и оградъ въ подробности, и, пригласивъ спеціалиста (Архитектора или плотника), поручитъ ему произвести оцѣнку недостатковъ, послѣ чего оцѣнка сія, составленная сообразно подробной перечневой вѣдомости и удостовѣренная подписью спеціалиста, должна быть приложена, въ видѣ документа, къ общему учетному протоколу, съ надлежащею въономъ оговоркою.

За тѣмъ Коммисаръ произведетъ протоколярнымъ порядкомъ изслѣдованіе по показаніямъ мѣстныхъ людей о томъ:

относительно пункта a, совершалъ ли арендаторъ въ продолженіе своего владѣнія маловажныя починки строеній, какія были эти починки и какихъ именно строеній;

относительно пункта b, перекрывалъ ли арендаторъ соломенныя крыши, сколько прентовъ перекрыто этихъ крышъ и на какихъ именно строеніяхъ;

относительно пункта c, принимались ли арендаторомъ мѣры къ содержанію въ исправности оградъ вокругъ фольварочныхъ и пропинаціонныхъ строеній, а также вокругъ огородовъ и садовъ, и отчего эти ограды найдены нынѣ въ неисправномъ видѣ.

Наконецъ, такъ какъ, на основаніи вышеприведеннаго контрактнаго условія, арендаторъ обязанъ былъ наблюдать за содержаніемъ въ исправности и крестьянскихъ строеній, то Коммисаръ, въ случаѣ ветхости оныхъ, произведетъ мѣстное дознаніе о томъ, прилагалъ ли арендаторъ съ своей стороны стараніе къ поддержанію приходящихъ въ упадокъ строеній, и по какимъ препятствіямъ не могли быть исправлены въ нихъ поврежденія.

c) utrzymywać ogrodzenia przy budowlach folwarcznych, propinacyjnych i przy ogrodach warzywnych i owocowych.

Kommissarz tradycyjny naprzód na fundamencie poprzedniego aktu tradycyi, tudzież aktu dopiero przez siebie dopełnionego, sporządzi w szczegółach wykaz porównawczy ilości i stanu wszystkich budowli i ogrodzeń, i tym sposobem wykryć jest obowiązany wszelkie defekta, jakieby tak co do ilości budowli i ogrodzeń w ogóle, jako też co do niektórych części zewnętrznych i wewnętrznych tychże budowli i ogrodzeń w szczególe, podług obecnego stanu okazać się mogły, a zawezwawszy znawcę (Budowniczego lub cieślę) zleci mu oszacowanie zdefektowanych szczegółów, poczem oszacowanie to podług tabellarycznego wykazu szczegółowego spisane i przez znawcę zaświadczone, jako dowód, ma być dołączone do protokółu ogólnego obrachunkowego i o tem wzmianka w nim zapisana.

Następnie Kommissarz dopełni protokólarne śledztwo, z ludzi gruntowych:

ad a) czy dzierżawca w ciągu swej possessyi uskutecznił małe reperacye budowli, jakie one były, i przy których respective budowlach;

ad b) czy dzierżawca poszywał dachy słomiane, wiele prętów tych dachów pokrył, i na których respective budowlach;

ad c) czy dzierżawca starał się o utrzymanie w dobrym stanie ogrodzeń przy budowlach folwarcznych i propinacyjnych, tudzież przy ogrodach warzywnych i owocowych i co było powodem, że ogrodzenie to w niedobrym stanie znaleziono.

W ostatku jeszcze ponieważ, według powyższego warunku kontraktowego, dzierżawca obowiązany był pilnować, aby i budowle włościańskie w dobrym były utrzymywane stanie, wrazie więc gdyby ich stan był złym, Kommissarz sprawdzi na gruncie czy dzierżawca dokładał starania ze swej strony do polepszenia pogorszonego ich stanu, i co było na przeszkodzie, że pogorszenie to zreperowanem być nie mogło.

Послѣ того Коммисаръ потребуетъ еще объясненія отъ арендатора и внесетъ таковое въ протоколъ.

Въ тѣхъ случаяхъ, когда имѣніе принимается не отъ арендатора, а отъ администратора, управлявшаго онымъ на рискъ Казны, изложенное въ семъ пунктѣ правило, касательно представленія объясненія арендаторомъ, относится и къ администратору.

34. Въ § 12-мъ контракта, на обязанность арендатора возложено охранять переданныя ему при вступленіи въ арендное владѣніе фруктовыя и дикія деревья и, сверхъ того, посадить извѣстное число тѣхъ деревьевъ, въ продолженіе своего владѣнія, и какъ первыя, такъ и послѣднія сдать при выбытіи изъ аренды. Почему Коммисаръ обязанъ, на основаніи прежняго и нынѣ имъ самимъ составленнаго передаточнаго акта, составить сравнительную вѣдомость этимъ деревьямъ, и приложить таковую, какъ документъ, къ общему учетному протоколу, со внесеніемъ въ оный соотвѣтственной о томъ оговорки; если же по этой вѣдомости окажется недочетъ, то Коммисаръ потребуетъ отъ арендатора протоколярнымъ порядкомъ объясненія и, по повѣркѣ онаго посредствомъ мѣстнаго дознанія, приложитъ все это производство, въ видѣ документа, къ учетному протоколу.

Отъ представленія такого же объясненія, въ случаѣ встрѣтившейся въ томъ надобности, не освобождаются при сдачѣ имѣнія и администраторы, управлявшіе онымъ на рискъ Казны.

35. По § 13-му контракта, арендаторъ, въ продолженіе аренднаго владѣнія, обязанъ исправно вести: экономическіе реестры прихода и расхода всѣхъ матеріаловъ и наличныхъ денегъ; книги шинкарей и другихъ плательщиковъ, обязанныхъ вносить въ пользу арендатора деньги и разные предметы въ натурѣ; книги мастеровъ, занимающихся приготовленіемъ питей на винокурномъ и пивоварномъ заводахъ, какъ-то: пивовара, винокура, солодовника. Обязанность Коммисара состоитъ въ истребованіи отъ арендатора этихъ книгъ и реестровъ, при чемъ онъ долженъ наблюсти, чтобы арендаторъ, представляя книги и

Poczem Kommissarz odbierze jeszcze tłómaczenie od dzierżawcy i do protokółu zapisze.

Zastrzega się, że gdzie zajdzie przypadek, że nie dzierżawca lecz administrator na risico Skarbu ustanowiony dobra zdawać będzie, co do punktu niniejszego obowiązany jest tak się usprawiedliwić, jak dla dzierżawców jest przepisano.

34. Pod § 12-m kontraktu np. włożony jest obowiązek na dzierżawcę, aby zostawione mu na gruncie przy wejściu do possessyi drzewa owocowe i dzikie utrzymywał i nadto, aby jeszcze w ciągu swej possessyi pewną ilość tych drzew zasadził, i tak pierwsze jako też i drugie przy wyjściu z possessyi oddał; do Kommissarza tradycyjnego należeć więc będzie zrobić na fundamencie aktu tradycyjnego poprzedniego, tudzież aktu takiego, dopiero przez siebie sporządzonego, wykaz porównawczy tych drzew, któren jako dowód do protokółu ogólnego obrachunkowego dołączony i wzmianka o tem w protokóle tym zapisaną być ma; a jeżeliby się podług tego wykazu okazał defekt, Kommissarz tradycyjny pociągnie dzierżawcę do protokólarnego tłómaczenia się, następnie tłómaczenie dzierżawcy przez protokólarne śledztwo na gruncie sprawdzi i całe to sprawdzenie równie jako dowód do protokółu obrachunkowego dołączy.

Od takiego usprawiedliwienia się nie są wolni i administratorowie przy zdaniu dóbr, na risico Skarbu administrowanych, gdzie ten przypadek miał miejsce.

35. Podług § 13-go kontraktu np. obowiązany jest dzierżawca przez ciąg possessyi tym kontraktem zakreślonej, zapisywać punktualnie rejestry ekonomiczne przychodu i rozchodu wszystkich artykułów i gotowego grosza, książki karczmarzy i innych kontrybuentów, naturaliami i gotowym groszem dzierżawcy uiszczać się obowiązanych, książki majstrów, fabrykacyą trunków w gorzelni i browarze trudniących się, jako to np. piwowara, gorzelanego i mielcarza. Do Kommissarza tradycyjnego należeć będzie wezwać dzierżawcę, aby rejestra te i książki zaraz złożył jemu (Kommissarzowi), przyczem wszelako obowiązkiem będzie Kommissarza dopilnować

реестры, подвелъ въ нихъ итоги и утвердилъ оные собственноручною подписью, на послѣднемъ листѣ, въ удостовѣреніе ихъ вѣрности. По принятіи означенныхъ книгъ, Коммисаръ производитъ ревизію оныхъ, и замѣченныя въ нихъ упущенія вноситъ въ общій учетный протоколъ, къ которому прилагаетъ и самыя книги, въ видѣ документа.

Еслибы арендаторъ не въ состояніи былъ представить Коммисару требуемыя отъ него книги и реестры, или еслибы представленныя имъ книги ведены были невѣрно, то Коммисаръ потребуетъ отъ арендатора объясненія и внесетъ оное въ протоколъ, а если въ томъ встрѣтится надобность, произведетъ на мѣстѣ протоколярную повѣрку сего объясненія, посредствомъ снятія показаній съ лицъ, могущихъ имѣть о семъ свѣдѣнія, и все это производство приложитъ въ видѣ документа къ учетному протоколу.

36. Что касается границъ имѣнія, цѣлость которыхъ, согласно § 14-му контракта, арендаторъ обязался охранять и защищать, то Коммисаръ долженъ сперва просмотрѣть прежній актъ о передачѣ имѣнія нынѣ выбывающему арендатору, и сличить таковой съ нынѣ же имъ составленнымъ передаточнымъ актомъ. Въ результатѣ таковаго сличенія можетъ оказаться, что нарушеніе границъ послѣдовало:

a) или до ввода во владѣніе нынѣ выбывающаго арендатора;

b) или во время его владѣнія.

Въ первомъ случаѣ, Коммисаръ обязанъ сдѣлать выправку по допросному протоколу, изготовленному при составленіи пріемно-сдаточнаго акта, согласно пункту 8-му настоящаго распоряженія, и если окажется, что арендаторъ въ продолженіе своего владѣнія не принималъ охранительныхъ мѣръ, относительно споровъ о границахъ, существовавшихъ при вступленіи его во владѣніе, а именно: если допустилъ нарушившаго владѣніе сосѣда до явнаго пользованія спорною землею, не принялъ достаточныхъ мѣръ для защиты правъ Казны, или вовсе не ходатайствовалъ по производимому о томъ иску въ первой инстанціи, обыкновенныхъ судебныхъ мѣстъ, то Коммисаръ сдѣлаетъ о томъ оговорку въ учетномъ протоколѣ.

aby dzierżawca składając te rejestry i książki podsummował, i za rzetelność ich w końcu każdego rejestru i każdej książki podpisem własnoręcznym zaświadczył. Kommissarz tradycyjny odebrawszy takowe zrewiduje i wszelkie uchybienia jakieby w nich postrzegł do protokółu ogólnego obrachunkowego zanotuje, i jako dowód, załączy je do tegoż protokółu.

Wszakże gdyby się zdarzył jaki przypadek, że dzierżawca rejestrów ani książek nie był w stanie złożyć Kommissarzowi, albo też złożone były prowadzone niedokładnie, Kommissarz tradycyjny w takim razie odbierze i do protokółu zapisze tłómaczenie od dzierżawcy, poczem jeżeli tego potrzeba wyniknie, sprawdzi to tłómaczenie protokólarnie zaraz na miejscu, z zasięgnąć się winnemi zeznaniami od ludzi, wiadomości o tem mieć mogących, i całe to sprawdzenie jako dowód do protokółu obrachunkowego dołączy.

36. Co do całości granic, których dzierżawca stosownie do § 14-go kontraktu w ciągu swej possessyi pilnować i bronić przyjął obowiązek, Kommissarz tradycyjny, co do tego przypadku naprzód powinien odczytać poprzedni akt tradycyi, na rzecz teraz wychodzącego dzierżawcy spisany, i porównać go z aktem dopiero przez siebie sporządzonym, z takiego porównania mogą się okazać dwa przypadki, to jest:

a) naruszone granice, przed wejściem do possessyi wychodzącego teraz dzierżawcy, tudzież
b) w ciągu jego possessyi.

W przypadku więc ad *a*, Kommissarz tradycyjny powinien powziąść informacyę z protokółu badań przy spisaniu aktu odbiorczo-podawczego, podług punktu 8-go niniejszego rozporządzenia dopełnionych, a jeżeli by się ztąd okazało, że dzierżawca obrony w ciągu swej possessyi odebranych przy wejściu do niej sporów granicznych zaniedbał, już to przez dozwolenie napastującemu sąsiadowi wykonywania jawnej possessyi na gruncie spornym, albo też przez słabą obronę, lub też zupełne zaniechanie popierania rozpoczętej o to sprawy w pierwszej instancyi sądownictwa zwyczajnego, zapisze to wszystko do protokółu obrachunkowego.

На томъ же основаніи поступаетъ Коммисаръ и въ случаѣ нарушенія границъ, означенномъ въ пунктѣ *b.*

Въ обоихъ вышеупомянутыхъ случаяхъ, Коммисаръ обязанъ истребовать отъ выбывающаго арендатора объясненіе и, въ случаѣ встрѣтившейся надобности, произвести по оному повѣрку, посредствомъ изслѣдованія на мѣстѣ, и повѣрочный актъ вмѣстѣ съ объясненіемъ арендатора приложить, въ видѣ документа, къ общему учетному протоколу.

Въ случаѣ нахожденія въ передаваемомъ имѣніи Управленія Гминнаго Войта и Экономическаго Управленія,—въ каковомъ случаѣ отправленіе обѣихъ этихъ должностей, на основаніи вышеприведеннаго 14-го § контракта, возложено было на обязанность выбывающаго арендатора,—онъ долженъ, при выбытіи изъ владѣнія, отдать отчетъ въ дѣйствіяхъ своихъ по этой части.

По сему поводу, Коммисаръ обязанъ предварительно разсмотрѣть составленный имъ пріемно-сдаточный актъ, а еслибы по оному невозможно было собрать достаточныхъ свѣдѣній, то посредствомъ допроса мѣстныхъ жителей произвести дознаніе:

А) Относительно Войтовскаго Управленія:

1) не отягощалъ ли арендаторъ живущихъ въ этой гминѣ крестьянъ неравномѣрною раскладкою дорожныхъ шарварковъ въ натурѣ и другихъ общественныхъ повинностей;

2) не обременялъ ли онъ крестьянъ, чрезъ неуравнительное размѣщеніе войскъ, военнымъ постоемъ или доставкою подводъ на надобность войскъ;

3) не причинилъ ли арендаторъ, въ качествѣ Гминнаго Войта, ущерба подвѣдомственнымъ ему крестьянамъ несоразмѣрною раскладкою казенныхъ податей и другихъ сборовъ, росписанныхъ ко взносу административнымъ начальствомъ, или самовольнымъ взиманіемъ и обращеніемъ въ свою пользу какихъ либо сборовъ неразрѣшенныхъ начальствомъ;

4) не притѣснялъ ли арендаторъ, по званію Гминнаго Войта, погорѣвшихъ крестьянъ при выдачѣ имъ вознагражденія изъ суммъ Страховаго Общества.

Co się zaś przepisało co do przypadku ad *a*, stosować to należy i do przypadku ad *b*.

Wszelako Kommissarz tradycyjny w obudwu przypadkach obowiązany jest odebrać jeszcze od wychodzącego dzierżawcy tłómaczenie i takowe, jeżeliby tego okazała się potrzeba, przez śledztwo na gruncie sprawdzić, i tak dopełnione sprawdzenie wraz z tłómaczeniem dzierżawcy jako dowód do protokółu ogólnego obrachunkowego załączyć.

Dalej jeszcze może być i ten przypadek, że w dobrach tych ma miejsce urząd Wójta gminy i Urząd ekonomiczny, w takim więc przypadku wychodzący z possessyi dzierżawca, podług powyższego § 14-go kontraktu, miał obowiązek sprawować te obadwa urzędy, z sprawowania więc tych urzędów przy wyjściu z possessyi winien się usprawiedliwić.

Z tego powodu Kommissarz tradycyjny obowiązany jest naprzód poinformować się z aktu odbiorczo-podawczego, dopiero przez siebie dopełnionego, a gdzieby z tego aktu nie otrzymał jeszcze dostatecznych wiadomości, przez protokólarną indagacyę z ludzi miejscowych badać:

A) Co do urzędu wójtowskiego:

1) czy dzierżawca nie przeciążał włościan w gminie tej osiadłych nieproporcyonalnemi rozkładami, do odbywania szarwarków drogowych w naturze, i innych posług publicznych;

2) czy przez nieproporcyonalną dyslokacyę, nie byli włościanie przeciążeni kwaterunkiem wojska, albo dostawą podwód temuż wojsku;

3) czy dzierżawca, jako Wójt gminy, nie pokrzywdził włościan przez nieproporcyonalny rozkład opłat podatków publicznych i innych składek, do uiszczenia przez władze administracyjne nakazanych, albo też przez dopuszczenie się pobierania arbitralnego jakich opłat, które przez władzę nie były upoważnione, i obrócenie takowych na swój użytek;

4) czy dzierżawca, jako Wójt gminy, nie pokrzywdził włościan pogorzelą dotkniętych w wypłacie wynagrodzenia, z Towarzystwa ogniowego udzielonego.

По всѣмъ этимъ предметамъ Коммисаръ обязанъ допросить сперва крестьянъ въ каждомъ селеніи, данныя ими противъ арендатора показанія повѣрить съ дѣлами, напр. Обводоваго Коммисара, Обводоваго Казначейства, Гминнаго Войта, а именно съ раскладками всѣхъ податей, общественныхъ налоговъ и складокъ, а за тѣмъ сличить оныя съ оцѣночными реестрами застрахованныхъ въ Страховомъ Обществѣ строеній, для удостовѣренія, подвергались ли крестьяне платежу всѣхъ этихъ сборовъ, пропорціонально количеству владѣемыхъ ими земель, и получено ли каждымъ погорѣвшимъ крестьяниномъ вознагражденіе въ томъ самомъ количествѣ, въ какомъ оно было ему признано и ассигновано.

Если же по какой либо изъ этихъ категорій окажется на арендаторѣ начетъ, то о таковыхъ начетахъ Коммисаръ составляетъ особую вѣдомость и прилагаетъ оную въ видѣ документа къ учетному протоколу, въ которомъ дѣлаетъ о семъ надлежащую оговорку.

В) Относительно Экономическаго Управленія:

1) приведены ли арендаторомъ въ исполненіе всѣ распоряженія Воеводской Коммисіи, послѣдовавшія къ нему, по званію экономическаго управителя, въ продолженіе арендкаго срока, а также исполнены ли полученныя имъ требованія посторонних Экономическихъ Управленій, о чемъ Коммисаръ дѣлаетъ выправку по составленному имъ пріемно-сдаточному акту, а именно по протоколу, изготовленному согласно пункту 22-му настоящаго распоряженія, въ доказательство же прилагаетъ къ учетному протоколу копію вѣдомости, приложенной къ тому пункту передаточнаго акта;

2) сданы ли арендаторомъ всѣ войтовскія и экономическія дѣла, а также канцелярская движимость; если же, по сличеніи прежняго передаточнаго акта съ нынѣшнимъ, окажется какой либо недостатокъ, то о немъ слѣдуетъ упомянуть въ учетномъ протоколѣ;

3) имѣлъ ли арендаторъ въ продолженіе своего владѣнія, по званію Экономическаго управителя, надлежащее попеченіе о колонистахъ и крестьянахъ, проживающихъ въ предѣлахъ имѣ-

Co do tych wszystkich przypadków Kommissarz wybadać naprzód powinien włościan w każdej wsi, otrzymane zeznania przeciwko dzierżawcy sprawdzać z aktami np. Kommissarza Obwodowego, Kassy obwodowej, z aktami, gminnemi, a mianowicie rozkładami wszelkich podatków i ciężarów publicznych, tudzież składek, a następnie z katastrami zabudowań w Towarzystwie ogniowém zapewnionych porównywać i przekonywać się czy włościanie pociągani byli do uiszczenia tego wszystkiego w proporcyi posiadanego przez siebie gruntu i czy każdy włościanin pogorzelą dotknięty otrzymał wynagrodzenie w tej samej ilości, w jakiej mu przyznane i zaassygnowane zostało.

Jeżeli zaś z takiego zdarzenia w szczególności przy którejbądź kategoryi okazał się defekt, defektów więc tych wszystkich Kommissarz sporządzi oddzielny wykaz, i ten do protokółu obrachunkowego jako dowód załączy, zapisawszy w protokóle tym o tém wiadomość.

B) Co do Urzędu ekonomicznego.

1) Czy dzierżawca do czasu oddania possessyi wykonał wszystkie rozporządzenia przez Kommissyę Wojewódzką do niego, jako sprawującego Urząd ekonomiczny, w ciągu trwającej jego possessyi wydane, lub inne rekwizycye od równych sobie Urzędów otrzymane, potem więc Kommissarz przekonać się winien z aktu odbiorczo-podawczego, dopiero przez siebie dopełnionego, a mianowicie z protokółu podług punktu 22-go niniejszego rozporządzenia spisanego; na dowód zaś Kommissarz dołączy do protokółu obrachunkowego kopię wykazu, jaki przy tym punkcie protokółu tradycyjnego znajduje się.

2) Czy dzierżawca akta tak wójtowskie jako i ekonomiczne, tudzież utensylia kancellaryjne oddał kompletnie, a jeżeliby z porównania poprzedniego z teraźniejszym aktem tradycyi okazał się jaki defekt, o tym w protokóle obrachunkowym wspomni.

3) Czy dzierżawca, jako sprawujący Urząd ekonomiczny przez ciąg swojej possessyi, rozciągał troskliwą opiekę nad kolonistami i włościanami, w obrębie tych dóbr zamieszkałe-

нія, а именно принималъ ли соотвѣтственныя мѣры для поощренія ихъ къ трудолюбію, къ улучшенію хозяйства, то есть къ старательному воздѣлыванію земли, къ охраненію луговъ, къ разведенію лошадей и скота, къ возведенію и починкѣ необходимыхъ хозяйственныхъ строеній, къ содержанію чистоты и опрятности вблизи своихъ жилищъ и т. п.;

4) не причинилъ ли арендаторъ Казнѣ ущерба, оставленіемъ чиншевыхъ и барщинныхъ усадьбъ въ пользованіи крестьянъ неблагонадежныхъ, лѣнивыхъ и несостоятельныхъ, а чрезъ это задолжавшихъ Казнѣ въ платежѣ чиншей и отбываніи экономическихъ повинностей, и въ уплатѣ податей и другихъ общественныхъ налоговъ; доносилъ ли о семъ Воеводской Коммисіи въ то же время, когда означенные крестьяне стали приходить въ обѣдненіе, принималъ ли мѣры къ ихъ устраненію и къ передачѣ ихъ усадьбъ, болѣе благонадежнымъ и болѣе зажиточнымъ людямъ; въ оправданіе себя по всѣмъ этимъ обстоятельствамъ, арендаторъ долженъ представить дѣловыя бумаги, прочія же обстоятельства Коммисаръ повѣряетъ посредствомъ протоколярнаго разспроса мѣстныхъ крестьянъ;

5) если въ этомъ имѣніи существуетъ хлѣбный магазинъ, или общиная касса, то Коммисаръ обязанъ произвести учетъ арендатора на основаніи веденныхъ по сему предмету контролей и, въ случаѣ оказавшагося по онымъ недочета, внести о томъ оговорку въ учетный протоколъ.

Во всѣхъ однакожъ случаяхъ, изложенныхъ выше подъ лит. *A* и *B*, еслибы выбывающій арендаторъ оказался виновнымъ, Коммисаръ обязанъ истребовать отъ него объясненіе протоколярнымъ порядкомъ, и, въ случаѣ встрѣтившейся надобности, повѣрить оное съ дѣлами, или же произвести по оному повѣрку посредствомъ разспроса свѣдущихъ людей, и приложить повѣрочный актъ къ учетному протоколу, сдѣлавъ въ семъ послѣднемъ соотвѣтственную о томъ оговорку.

Все, что предписано въ настоящемъ 36-мъ пунктѣ касательно оправданія со стороны выбывающихъ изъ владѣнія арендаторовъ, примѣняется въ точности и къ администраторамъ, управлявшимъ имѣніями на рискъ Казны, которые при сдачѣ имѣній обязаны относительно сего пункта представить въ свое оправданіе вышеуказанныя доказательства.

mi, to jest czy nakłaniał ich do pracy, rządnego gospodarowania, a mianowicie, aby należycie uprawiali grunta, konserwowali łąki, chodowali konie i bydło, wznosili i reperowali potrzebne w gospodarstwie budowle, utrzymywali czystość około swych mieszkań i t. p.

4) Czy dzierżawca nie przyczynił się do straty Skarbu, przez cierpienie na osadach czynszowych lub pańszczyznianych nierządnych, niepracowitych i niezamożnych włościan, a to z powodu zadłużenia się ich Skarbowi w czynszach, i powinnościach ekonomicznych albo podatkach i innych ciężarach publicznych, czy o tem zaraz, wrazie kiedy zaczęli tacy włościanie upadać w swojej zamożności, donosił Kommissyi Wojewódzkiej, i czy starał się o ich wyeksmitowanie i osiedlenie ich gospodarstw porządniejszemi i zamożniejszemi ludźmi, co wszystko dzierżawca aktami usprawieliwić, a resztę Kommissarz przez protokólarne badanie ludzi miejscowych sprawdzić winien.

5) Jeżeli w tych dobrach egzystuje magazyn lub kassa kommunalna (gromadzka), Kommissarz obowiązany jest podług kontrolli w tym celu utrzymywanej dzierżawcę obrachować, a jeżeli się ztąd okazał jaki defekt, ten do protokółu obrachunkowego zapisać.

We wszystkich jednak przypadkach wyżej ad A, i ad B, wymienionych, gdzieby tylko dzierżawca wychodzący wykazywał się być winnym, obowiązany jest Kommissarz przyjąć od niego do protokółu tłómaczenie, i to, jeżeliby się okazała potrzeba, z aktami albo przez protokólarne badanie ludzi o tem wiadomych sprawdzić, i sprawdzenie takie przy zapisaniu stosownej w protokóle obrachunkowym wzmianki, do tegoż protokółu załączyć.

Co się w punkcie niniejszym 36-m przepisało do usprawiedliwienia dla wychodzących z possessyi dzierżawców, to samo ma być stosowane i do administratorów, na risico Skarbu dobrami administrujących, którzy zdając administracyę dóbr, obowiązani są co do tego punktu tak się usprawiedliwić, jak powyżej wskazanem zostało.

37. По § 17-му контракта, арендатору строго воспрещено во время своего владѣнія отмѣнять что либо или вводить какія либо преобразованія, или же установлять новыя крестьянскія данины или повинности, а также возбранено ему переуступать арендныя права на имѣніе кому либо другому.

Согласно съ этимъ Коммисаръ обязанъ произвести протоколярно изслѣдованіе на мѣстѣ, не происходилъ ли какой либо случай нарушенія сказанныхъ условій, въ продолженіе владѣнія выбывающаго арендатора, и объ оказавшемся оговорить въ учетномъ протоколѣ, приложивъ къ нему, въ видѣ документа, слѣдственный протоколъ.

Относительно преобразованія крестьянскихъ повинностей, къ оправданію должны быть привлечены и администраторы, управлявшіе имѣніями на рискъ Казны, при сдачѣ ими этихъ имѣній.

38. Коммисаръ обязанъ также изслѣдовать, не принуждалъ ли арендаторъ, въ продолженіе своего владѣнія, въ предѣлахъ арендуемыхъ имъ имѣній, солтысовъ къ отбыванію повинностей и не вымогалъ ли съ нихъ данинъ въ натурѣ, такъ какъ, по § 21-му контракта, онъ не въ правѣ былъ требовать таковыхъ, а обязанъ былъ взимать опредѣленную за тѣ повинности по престаціонной табели денежную плату; объ исполненіи затѣмъ арендаторомъ сего условія, Коммисаръ сдѣлаетъ оговорку въ учетномъ протоколѣ, съ приложеніемъ къ нему слѣдственнаго протокола.

Этимъ оканчивается протоколъ о повѣркѣ исполненія или неисполненія арендаторомъ или администраторомъ лежащихъ на нихъ обязанностей, каковой протоколъ, по прочтеніи онаго и истребованіи объясненій отъ сдающихъ имѣніе арендатора или администратора, долженъ быть ими совмѣстно съ Коммисаромъ подписанъ.

Послѣ чего Коммисаръ, подобравъ всѣ принадлежащія къ этому протоколу приложенія сошьетъ ихъ вмѣстѣ съ самымъ протоколомъ въ надлежащей очереди въ одинъ томъ, скрѣпитъ по страницамъ четкими словами, и надпишетъ на обверткѣ слѣдующій заголовокъ:

„Дѣло о повѣркѣ, произведенной о томъ, въ какой степени Г-ъ N N, арендаторъ или администраторъ N казеннаго

37. Podług § 17-go kontraktu np. dzierżawca ma sobie zakazane, aby w ciągu trwającej possessyi nie ważył się kassować lub przeistaczać albo też nowych tworzyć danin i powinności włościańskich, tudzież z[illegible]akazane mu jest przedzierżawienie dóbr komu innemu: [illegible] Kommissarz tradycyjny zatem jest w obowiązku przez [illegible] protokólarne śledztwo badać na gruncie, czy jaki z powyższych przypadków, w ciągu possessyi wychodzącego dzierżawcy, nie miał miejsca, a jak tę okoliczność znajdzie tak ją do protokółu obrachunkowego zapisze, przy załączeniu za dowód do protokółu badawczego.

Co do zmiany powinności włościańskich i administratorów, na risico Skarbu dobrami rządowemi administrujących, do usprawiedliwienia pociągać należy, przy zdaniu administracyi.

38. Badać także Kommissarz winien, czy dzierżawca w ciągu swej possessyi nie znaglał Sołtysów w obrębie dóbr dzierżawionych do odbywania powinności i uiszczania danin w naturze, albowiem np. podług § 21-go kontraktu wymagać tego nie miał prawa, i za te powinności gotowym groszem udeterminowaną w tabelli prestacyjnej opłatę pobierać był obowiązany; jak więc dzierżawca zadosyć temu warunkowi uczynił, Kommissarz przy załączeniu protokółu badawczego, rzecz tę do protokółu obrachunkowego zapisze.

Na tem się skończy protokół sprawdzonych dopełnionych lub nie obowiązków dzierżawcy albo administratora, który po odczytaniu i odebraniu tłómaczenia od usprawiedliwiającego się dzierżawcy albo administratora, tenże dzierżawca lub administrator razem z Kommissarzem podpisać są obowiązani.

Poczem Kommissarz uporządkowawszy wszystkie należące do tego protokółu anneksy, razem z nim w przyzwoitej kolei w jeden volumen zszyje, stronice tego voluminu przez wyraźne słowa zaliczbuje a następnie na okładce tego voluminu tytuł da następujący:

„Akta dopełnionego sprawdzenia jak daleko NN. dzierżawca albo administrator (z possessyi lub administracyi),

имѣнія въ N экономіи, въ N годахъ, удовлетворилъ лежащимъ на немъ обязанностямъ, составленное въ N году и заключающее N листовъ."

39. Составленные вышеуказаннымъ порядкомъ пріемно-сдаточный и повѣрочный акты Коммисаръ обязанъ представить въ Воеводскую Коммисію, причемъ въ то же время представляетъ и счетъ причитающагося ему вознагражденія за таковыя дѣйствія, съ приложеніемъ къ нему дневника занятій, который онъ долженъ вести во время своей командировки.

40. Воеводская Коммисія, получивъ отъ Коммисара оба эти акта, обязана немедленно обревизовать оные, и если найдетъ ихъ достаточными, разсмотрѣть поданный Коммисаромъ счетъ и сдѣлать распоряженіе о выдачѣ ему авансомъ изъ Воеводскаго Казначейства, на счетъ общихъ казенныхъ доходовъ, причитающагося количества денегъ, о взысканіи же этой суммы съ арендатора или администратора предписаннымъ, въ пунктѣ 7-мъ настоящаго распоряженія, порядкомъ дать одновременно надлежащее предписаніе.

41. По обревизованіи обоихъ представленныхъ Коммисаромъ актовъ, Воеводская Коммисія обязана составить формальный разсчетъ съ арендаторомъ, за все арендное время и по всѣмъ условіямъ окончившаго свое дѣйствіе контракта, основываясь на доставленныхъ Коммисаромъ актахъ и руководствуясь формою, приложенною при предписаніи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, отъ 26 Апрѣля с. г., за № 21,304/3,392, подъ лит. *B*, каковой разсчетъ имѣетъ быть представленъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, въ назначенный тѣмъ же предписаніемъ срокъ.

42. Все то, что предписано выше касательно составленія пріемно-сдаточнаго акта, на имѣніе, и акта о повѣркѣ исполненія или неисполненія принятыхъ обязательствъ, въ случаѣ выбытія арендатора, относится также и къ случаямъ, въ которыхъ, по истеченіи срока контракта, имѣніе оставляется по новому контракту въ дальнѣйшемъ арендномъ владѣніи прежняго

w latach .... dóbr rządowych .... w ekonomii .... przyjętym obowiązkom zadosyć uczynił, spisane w roku .... a składające się z kart ....“

39. Dopełnione w powyższym sposobie tak akt odbiorczo-podawczy, jako też i akt sprawdzenia dopełnionych obowiązków, Kommissarz przesłać powinien Kommissyi Wojewódzkiej, przytem zaraz poda likwidacyą przypadającego mu za tę czynność wynagrodzenia, w dziennik czynności, który przez ciąg jej odbywania zapisywać powinien, zaopatrzoną.

40. Kommissya Wojewódzka otrzymawszy od Kommissarza obadwa te akty, bezzwłocznie one zrewidować jest obowiązana, a skoro takowe uzna za dostateczne, natychmiast podaną przez Kommissarza likwidacyę rozpozna i należytość jaka w stosunku zrewidowanej likwidacyi przypadać będzie, z ogólnych wpływów skarbowych Kassie wojewódzkiej do wypłaty sposobem awansu poleci, i obok tego zaraz zarządzi ściągnienie tej kwoty od dzierżawcy albo administratora, w sposób jak się przepisało w punkcie 7-m niniejszego rozporządzenia; dalej,

41. Po dopełnionej rewizyi złożonych przez Kommissarza obudwóch aktów, Kommissya Wojewódzka obowiązaną jest sporządzić obrachunek formalny z dzierżawcą z całej tenuty i ze wszystkich warunków kontraktu skończonego, a to na fundamencie akt przez Kommissarza tradycyjnego złożonych i podług wzoru reskryptem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 26 Kwietnia za Nr. 21,304/3,392, pod lit. B, przepisanego, któren w terminie tym reskryptem przeznaczonym Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu do zatwierdzenia przedstawionym być ma.

42. Cokolwiek się wyżej przepisało, tak do spisania aktu odbiorczo-podawczego dóbr, jako też i do aktu sprawdzenia dopełnionych lub nieprzyjętych obowiązków, w przypadku, gdy dzierżawca wychodzi z possessyi, to wszystko ma być wykonane i na taki przypadek, gdy się dzierżawcy skończy a następnie za nowym kontraktem w possessyi dalszej

содержателя, ибо акты эти должны быть, подъ страхомъ отвѣтственности, составляемы непремѣнно каждый разъ, когда, по окончаніи срока, прекращается дѣйствіе арендннаго контракта, такъ какъ при такомъ лишь строгомъ соблюденіи формальностей, по управленію имѣніями, можно имѣть положительное свѣдѣніе о состояніи оныхъ и принимать соотвѣтственныя мѣры къ предотвращенію зла.

43. Администраторы, управляющіе казенными имѣніями на рискъ Казны, при сдачѣ этихъ имѣній обязаны также дать отчетъ по всѣмъ вышеизложеннымъ предметамъ, въ какой степени, во время своего управленія, исполнили принятыя ими обязанности, какъ въ хозяйственномъ отношеніи, такъ равно и по отправленію должностей Экономическаго Управителя и Гминнаго Войта; если же при производствѣ вышеозначенной повѣрки откроются на нихъ какіе либо недочеты, то таковымъ должна быть составлена особая вѣдомость, подкрѣпленная документами, и вмѣстѣ съ оными приложена къ отчету по управленію, послѣ чего, какъ самый отчетъ, такъ и начеты, представляются на дальнѣйшее разсмотрѣніе.

Изложенныя въ настоящемъ распоряженіи правила должны возымѣть дѣйствіе съ 1 Іюня сего года, относительно имѣній, по которымъ арендные контракты истекаютъ къ тому сроку, или оканчивается управленіе оными, и должны быть приняты въ руководство при повѣркѣ исполненія арендаторами контрактныхъ условій, или администраторами—возложенныхъ на нихъ особыми инструкціями обязанностей, а равно и при окончательныхъ съ ними разсчетахъ.

Сообщая Воеводской Коммисіи подробное и по возможности сокращенное наставленіе о дѣйствіяхъ по вышеизложенному предмету, точное примѣненіе котораго наиболѣе зависитъ отъ распорядительности ея и удачнаго выбора лицъ въ Коммисары, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предлагаетъ Воеводской Коммисіи обращать постоянное вниманіе на этотъ важный предметъ, столь тѣсно связанный съ казеннымъ интересомъ, и употреблять всѣ усилія, дабы

tych dóbr zostaje; jak skoro się bowiem dzierżawcy kontrakt skończy, akta te koniecznie i pod odpowiedzialnością dopełnione być powinny, gdyż tylko przy tak akuratnym postępowaniu w administracyi dóbr można mieć obraz ich stanu i w miarę jakim się ten przedstawia, przedsiębrać środki zapobiegające złym skutkom.

43. Administratorowie, na risico Skarbu dobrami rządowemi administrujący, zdając administracyę, obowiązani są także usprawiedliwić się co do szczegółów, które się wyżej wymieniło, jak daleko przez ciąg swej administracyi w dobrach pod względem ekonomicznym lub pod względem sprawowania Urzędów ekonomicznego i wójtowskiego przyjętym obowiązkom zadosyć uczynili; jakie więc tylko przy dopełnieniu przepisanego wyżej sprawdzenia wykryte zostaną na nich defekta, tych ma być sporządzony oddzielny wykaz, i w dowody zaopatrzony, dołączony być winien do rachunku administracyjnego, i w takim przypadku, razem z rachunkiem, przedstawione będą do dalszej decyzyi.

To wszystko, co się niniejszém rozporządzeniem przepisało, ma wejść w egzekucyą od 1 Czerwca roku bieżącego, co do ekspirujących, lub z administracyi wychodzących, i podług tego ma być dopełnione sprawdzenie wykonanych lub nie obowiązków, kontraktami na dzierżawców a instrukcyami na administratorów włożonych i obliczenie ostateczne.

Ma Kommissya Wojewódzka szczegółową teraz informacyę ile być mogło skoncentrowaną, do postępowania w tych przypadkach; ścisłe stosowanie się do tej informacyi od jej baczenia i trafnego wyboru osób na Kommissarzów najwięcej zawisło, dla czego Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wzywa Kommissyę Wojewódzką, aby nie spuszczając w najmniejszym punkcie z swej uwagi tak ważnego i ty-

указанныя выше дѣйствія исполнялись всегда по точному смыслу настоящаго распоряженія, такъ какъ отъ неуклоннаго исполненія онаго зависитъ успѣшное управленіе казенными имуществами и охраненіе отъ ущерба казенной собственности.

Варшава, 12 Мая 1827 года.

Генеральный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ

(подписано) *Броцкій.*

№ 30,547/6,377.

le interessującego Rząd przedmiotu, dokładała ciągle usilnego starania, iżby dzieło wyżej wskazane w myśl niniejszego rozporządzenia dopełniane zawsze było, gdyż od tego jedynie porządek administracyi dóbr i całość funduszu publicznego zależeć będzie.

Warszawa, dnia 12 Maja 1827 roku.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu
(podpisano) *Brocki.*

Nr. 30,547/6,377.

Приложеніе 1-ое къ № 103-му.

Лит. А.

ВѢДОМОСТЬ

опустѣвшимъ колоніальнымъ, чиншевымъ, барщиннымъ и огородничьимъ усадьбамъ въ N имѣніи, принадлежащемъ къ N казенной экономіи, найденнымъ при ревизіи имѣнія во время составленія пріемно-сдаточнаго акта въ N году.

Составлена Традиціоннымъ Коммисаромъ такого-то числа, мѣсяца и года.

номера по порядку	родъ усадьбы	въ колоніи или селеніи	подъ какимъ номеромъ записано по престаціонной табели	послѣ выбывающаго или умершаго колониста или крестьянина	При про[redacted]зведенной на мѣстѣ ревизіи во врем[redacted] [redacted]ріема и сд[redacted] имѣнія найдены впустѣ крестьянскія усадьбы																	Примѣчанія
					съ огородомъ				съ па[шнями]								со строеніями					
									въ озимомъ полѣ				въ яровомъ полѣ									
					обсѣмѣненнымъ на пространствѣ хозяйственныхъ		необсѣмѣненнымъ на пространствѣ хозяйственныхъ		обсѣмѣненными на пространствѣ хозяйственныхъ		необсѣмѣненными на пространствѣ хозяйственныхъ		обсѣмѣненными на пространствѣ хозяйственныхъ		необсѣмѣненными на пространствѣ хозяйственныхъ		жилымъ домомъ	скотскимъ дворомъ	хлѣбнымъ сараемъ		без всякихъ строеній	
					моргов и прентовъ								моргов и прентовъ				въ какомъ состояніи.					
1	Колоніальная	Недоля	17	Іогана Бухъ	1	—	1	60	15	—	16	-	10	—	20	—	въ худомъ и неудобномъ къ починкѣ	нѣтъ	нѣтъ		-	Бѣжалъ скрытно за границу въ 18 . . году.
2	Чияшевая	Струпевая	21	Михаила Палюха	-	—	2	-	—	—	15	-	—	—	15	—	-	—	—		1	Послѣ истребленія войсками въ 1812 году строеній, вышелъ изъ селенія въ N году.
3	Издѣльная или барщинная	Выдмухъ	5	Яна Коваль-[redacted]	1	—	—	—	15	—	—	-	15	-	—	—	въ хорошемъ состояніи	въ хорошемъ состояніи	въ хорошемъ состояніи		—	Оставилъ и выбылъ на жительство въ частное имѣніе въ N году.
4	Огород-[redacted]	тоже	1	Павла Буднаго	—	—	2	—		—	—	-	—	—	—	—	—	—	—		1	Со времени переустройства сего селенія въ N году не было на оной строеній и осѣдлости.

Annex 1-szy do Nr. 103-go.

Lit. A.

W Y K A Z

osad pustych, kolonialnych, czynszowych, pańszczyznianych i zagrodniczych w kluczu N, do ekonomii rządowej N, należących, znalezionych przy rewizyi dóbr, w czasie spisania aktu odbiorczo-podawczego w roku ....

Sporządzony przez Kommissarza tradycyjnego, dnia ... miesiąca .... roku ....

Przy odbytej na gruncie rewizyi w czasie odbioru i podś… znalezione puste osady włościańskie																				
W ilości podług liczby bieżącej	Natury	W kolonii lub we wsi	Zapisano w tabelli prestacyjnej pod Nr.	Po koloniście lub włościaninie wyszłym albo zmarłym	Z ogrodem				Z p…mi							Z budowlami			Bez żadnej budowli	Uwagi
					Zasianym w ilości gospodarskich		Niedosianym w ilości gospodarskich		Ozimina				Jara			Domem mieszkalnym	Oborą	Stodołą		
									Obsianemi w ilości gospodarskich		Niedosianemi w ilości gospodarskich		…gospodarskich	Niedosianemi w ilości gospodarskich						
					Morgów i prętów								Morgów i prętów			W stanie				
1	Kolonia	Niedoła	17	Johanie Buch	1	—	1	60	15	—	16	—	—	20	—	Złym i do reperacyi niezdatnym	Żadnej	Żadnej	—	Zemknął pokryjomu za granicę w roku ...
2	Czynszowa	Strupiowa	21	Michale Paluchu	—	—	2	—	—	—	15	—	—	15	—	—	—	—	1	Po spaleniu w roku 1812 budowli przez wojsko, wyszedł ze wsi w roku ...
3	Zarobna czyli pańszczyźniana	Wydmuch	5	Janie Kowalskim	1	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	W dobrym stanie	W dobrym stanie	W dobrym stanie	—	Opuścił i przeniósł się na mieszkanie do dóbr prywatnych w roku ...
4	Zagrodnicza	ditto	1	Pawle Budnym	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	Od czasu urządzenia tej wsi w roku ..., nie była zabudowana i osiedlona.

Приложеніе 2-е къ № 103-му.

Лит. В.

ИНВЕНТАРНАЯ ОПИСЬ

хозяйственнаго скота и земледѣльческихъ снарядовъ, переданныхъ въ пользованіе Ивану Опалу въ N казенномъ имѣніи, отданномъ въ аренду на 1827/33 г.

Номеръ по порядку.	Исчисленіе предметовъ	Стоимость по оцѣнкѣ произведенной оцѣнщикомъ со стороны Казны		оцѣнщикомъ, избраннымъ со стороны арендатора		въ средней сложности	
		польскіе злот. и грош.					
	а) *Домашній скотъ.*						
	1) Лошади.						
	Гнѣдой мѣринъ 8 лѣтъ, разбитый передними ногами	60	—	54	—	57	—
	2) Рогатый скотъ.						
1	Корова красная 7 лѣтъ	54	—	42	—	48	—
	3) Овцы.						
36	Матокъ четырехлѣтнихъ	422	—	288	—	360	—
2	Барановъ четырехлѣтнихъ	30	—	20	—	25	—
58	4) Свиньи.						
1	Боровъ четырехлѣтній	30	—	24	—	27	—
4	Матокъ двухлѣтнихъ	80	—	60	—	70	—
	b) *Земледѣльческіе и другіе снаряды*						
	1) Принадлежность пивоварнаго завода.						
	(Здѣсь прописать все то, что окажется при мѣстной передачѣ.)						
	2) Земледѣльческіе снаряды и приборы.						
	(Здѣсь прописать все оказавшееся при мѣстной передачѣ.)						
	итого						

(прописью)

(Въ концѣ слѣдуетъ оговорить о существующихъ въ имѣніи: общинномъ хлѣбномъ запасномъ магазинѣ или кассѣ крестьянскаго общества, съ показаніемъ наличнаго запаса и рода хлѣба, а также наличной суммы въ общественной кассѣ.)

Annex 2-gi do Nr. 103-go.

Lit. B.

SPECYFIKACYA

inwentarza gruntowego, tak żywego jako też martwego, zostawiającego się do użycia Janowi Opałowi w dobrach rządowych N, wydzierżawionych mu na lata 1827/33.

Numer bieżący	Wyszczególnienie	Wartość podług szacunku					
		Biegłego ze strony Skarbu przybranego		Biegłego ze strony dzierżawcy przydanego		Z średniego przecięcia	
		Złotych polskich i groszy					
	a) *Inwentarz żywy.*						
	1) Konie.						
	Koń gniady lat 8 mający, schwacony na przednie nogi	60	—	54	—	57	—
	2) Bydło rogate.						
1	Krowa czerwona mająca lat 7	54	—	42	—	48	—
	3) Owce.						
36	Maciorek czteroletnich	422	—	288	—	360	—
2	Baranów czteroletnich.	30	—	20	—	25	—
58	4) Świń.						
1	Kiernoz lat 3 mający	30	—	24	—	27	—
4	Macior dwuletnich	80	—	60	—	70	—
	b) *Inwentarz martwy.*						
	1) Naczynia browarniane.						
	Tu pisać co się okaże przy tradycyi gruntowej.						
	2) Sprzęty i naczynia gospodarskie.						
	Tu pisać co się okaże przy tradycyi gruntowej.						
	Summa . . .						
	Wyraźnie						

(Na końcu trzeba zamieścić uwagę, czy w tych dobrach egzystuje magazyn kommunalny lub kassa kommunalna włościan, i w jakiej ilości i gatunku zboża, lub w jakiej wysokiej kwocie pieniężnej.)

Приложеніе 3-е къ N⁰ 103-му.

Лит. С.

ОПИСЬ

всѣмъ строеніямъ фольварочнымъ, жилымъ, хозяйственнымъ, пропинаціоннымъ и училищнымъ, составляющимъ собственность Казны, какъ владѣльца имѣнія, въ N имѣніи, принадлежащемъ къ составу N казенной экономіи.

Составленная при передачѣ имѣнія въ аренду (или казенную администрацію) на N годы, Г-ну N Традиціоннымъ Коммисаромъ, такого-то числа, мѣсяца и года.

(Подпись)

Названіе фольварка или селенія.	Строеніе.				Стоимость строенія, въ какой застраховано въ Страховомъ Обществѣ по каластру.	Описаніе внутреннихъ составныхъ частей строенія.	Примѣчанія.
	длиною	шириною	вышиною	изъ какого главнаго матеріала возведено, и когда именно, а также въ какомъ состояніи найдено при ревизіи.			
	локтей				злот. и грош.		
1) Въ фольваркѣ N.	30	18	$3\frac{1}{2}$	Домъ для арендатора (амтовый) каменный, покрытый голандскою черепицею съ одною каменною трубою, — построенный съ подряда въ N году, за сумму 00 польск. злот, находится въ исправномъ состояніи . . . . *Примѣчаніе* Если строеніе деревянное, то здѣсь слѣдуетъ означить, на каменномъ ли фундаментѣ, построено ли изъ бревенъ, на срубъ или изъ брусьевъ, впущенныхъ въ столбъ, имѣетъ ли каменную или деревянную, смазанную глиною трубу.	15000	При входѣ въ этотъ домъ, двустворчатая дверь съ французскимъ замкомъ, въ исправномъ видѣ, съ двумя задвижками и двумя засовками сверху и внизу; надъ дверью окошко изъ трехъ цѣльныхъ стеколъ, въ сѣняхъ полъ изъ 3-дюймовыхъ досокъ, прикрѣпленныхъ желѣзными гвоздями; отсюда прямо дверь одностворчатая въ кухню съ захлопкою и двойными петлями желѣзными, въ исправномъ видѣ; надъ дверью окошко изъ двухъ цѣльныхъ стеколъ; въ кухнѣ полъ вымощенъ кирпичемъ, очагъ каменный, обведенный желѣзною полосою, шириною въ 3 дюйма и толщиною въ одинъ дюймъ. Влѣво изъ сѣней ведетъ двустворчатая дверь въ прихожую комнату, съ французскимъ замкомъ въ исправности и съ двойными желѣзными петлями; въ комнатѣ три окна, каждое изъ двухъ половинъ по три стекла, на желѣзныхъ петляхъ съ крючьками для застегиванія Изъ этой комнаты влѣво ведетъ дверь въ бокоушку, одностворчатая съ французскимъ замкомъ, съ желѣзными петлями, въ бокоушкѣ одно окошко въ томъ видѣ, какъ въ прихожей. Въ обѣихъ комнатахъ полъ изъ 3-дюймовыхъ досокъ, приколоченныхъ желѣзными гвоздями, печи бѣлыя изразцовыя по образцу московскихъ съ желѣз- [illegible] (Такимъ порядкомъ слѣдуетъ описывать весь внутренній составъ дома, а также и каждое особое строеніе по его составу.) *Примѣчаніе.* Для руководства при описаніи строеній занимающимися передачею имѣній Коммисарамъ, присовокупляется здѣсь, что при описяхъ мельницъ, валаленъ, пильныхъ заводовъ, шлюзъ и т. п., должны быть подробно описываемы всѣ, какъ наружные, такъ и внутренніе колеса, машины и ихъ [illegible]	Домъ сей въ .... году былъ починенъ въ слѣдующихъ подробностяхъ (прописать передѣланныя подробности). Починка эта, произведенная подрядчикомъ N стоила Казнѣ, включая въ то число цѣнность лѣса, согласно ревизіонному протоколу составленному Архитекторомъ N, или по подрядному контракту 000 польск. злот.

Annex 3-ci do Nr. 103-go.

Lit.

OPISANIE

wszelkich budowli folwarcznych, mieszkalnych, gospodarskich propinacyjnych i szkolnych, własnością Skarbu, jako dziedzica dóbr będących w dobrach N, do ekonomii rządowej N, należących.

Dopełnione przy spisaniu aktu odbiorczo-podawczego dóbr tych w possessyę lub administracyę skarbową na lata .... panu N, przez Kommissarza tradycyjnego, dnia ....

(podpisano)

Nazwisko folwarku lub wsi	Budowli				Wartość budowli zapewniona w Towarzystwie ogniowem podług katastru	
	Długość	Szerokość	Wysokość	Nazwisko materyału panującego, kiedy ta została wzniesiona, i w jakim stanie przy rewizyi znaleziona		
	Łokci				Złotych	groszy
1. Na folwarku N.	30	18	$3^1/_2$	Dom dla dzierżawcy (amtowy) masiv murowany, pokryty dachówką holenderską z kominem jednym murowanym, wystawiony przez entreprenera w roku .... za wynagrodzeniem summy złp. ..... znajduje się teraz w dobrym stanie. . . . . . *Uwaga*. Jeżeli budowla drewniana, potrzeba opisać tu, czy jest na podmurowaniu, czy w węgieł, łądki lub słupy w ziemię wkopane stawiana, czy ma komin murowany lub lepiony.	16,000	

Opisanie szczegółów, znajdujących się wewnątrz budowli	Uwagi
Do domu tego wchodząc są drzwi podwójne z zamkiem francuzkim kompletnym, dwoma zasuwkami, z sztychhakami u dołu i u góry nad drzwiami jest okno o trzech szybach całych, w sieni podłoga z balów trzy calowych, gwoździami żelaznemi przymocowanych, z której wprost idą drzwi pojedyncze do kuchni, u drzwi znajduje się klamka i dwoje zawiasów kompletnych, wszystko żelazne, nad drzwiami okienko o dwóch szybkach całych, wewnątrz kuchni posadzka z cegły, ognisko murowane i prętem żelaznym 3 cale szerokim a jeden cal grubym obwiedzione. Wyszedłszy z kuchni po lewej ręce idą drzwi podwójne do pierwszego pokoju z zamkiem francuzkim kompletnym i na zawiasach żelaznych podwójnych, w pokoju znajduje się trzy okien, każde o dwóch kwaterach, a każda kwatera o trzech szybach szkła, kwatery na zawiasach żelaznych z haczykami do zamykania. Z tego pokoju na lewo idą pojedyncze drzwi z zamkiem francuzkim na zawiasach żelaznych, do drugiego pokoju, gdzie jest jedno okno, w takim samym składzie, jak okna pokoju pierwszego. W obu pokojach podłoga położona z balów 3 calowych, gwoździami żelaznemi przymocowanych, piece z białych kafli moskiewskich z blachami żelaznemi. (Tym sposobem należy opisać cały skład domu wewnątrz i podobnie każdą inną budowlę podług jej składu). *Uwaga.* Zwraca się tu tylko szczególniej uwaga Kommissarza trudniącego się tradycyą dóbr i opisaniem budowli, aby przy opisaniu budowy młynów, foluszów, tartaków, śluz itp. nie przepomniał opisać wszystkich kół, machin, sposobu ich okucia, a to tak zewnątrz jako też i wewnątrz znajdujących się.	Dom ten w roku .... w następujących szczegółach był reperowany (wypisać szczegóły wyreperowane) Reparacya ta, przez entreprenera N, wykonana, kosztowała Rząd inclusive wartości drzewa, podług protokółu rewizyjnego, przez budowniczego N, sporządzonego, lub kontraktu entreprysy zł...

Приложеніе 4-ое къ № 103-му.

Лит. D.

ОПИСАНІЕ

оградъ, заборовъ и находящихся между оными воротъ и калитокъ въ N казенномъ имѣніи, составленное на основаніи личной ревизіи, произведенной при передачѣ сего имѣнія въ арендное владѣніе Г-ну N N, на N годы, Традиціоннымъ Коммисаромъ, ... числа . . . . . мѣсяца . . . . . года.

въ фольваркѣ или селеніи.	номеръ текущій.	названіе мѣстностей.	оградъ: [illegible]	оградъ: деревянныхъ въ столбахъ изъ досокъ	оградъ: рѣшетчатыхъ	заборовъ: живыхъ	заборовъ: жердяныхъ	заборовъ: плетней	Примѣчанія.
			п р [illegible] т о в ъ						
1) Въ фольваркѣ N.	1	Вокругъ фруктоваго сада, начиная съ праваго угл фольварочнаго дома, до лѣваго угла того же дома, находит каменная ограда изъ камня на известь штукатуренная с обѣихъ сторонъ известкою, съ настилкою сверху изъ жж ного кирпича, и замазкою, только въ одинъ локоть, вы шиною въ три локтя отъ земли, возведенная въ N год подрядчикомъ N, и стоившая Казнѣ N польск. злот., въ ис правности . . . . Въ оградѣ этой вблизи отъ угла дома находятс ворота на двухъ каменныхъ столбахъ, отворяющіяся н двѣ стороны изъ досокъ съ поручнями, съ приколоче нымъ къ нимъ замкомъ, каждая половина оныхъ ходи на тройныхъ желѣзныхъ петляхъ съ таковою же захло кою и желѣзнымъ пробоемъ, устроеннымъ для запирані на висячій замокъ—оба замка въ исправномъ видѣ.	116		—	—	—	—	*Относительно 1-го номера* Въ 1823 году произве дена была починка этой ограды въ слѣдующихъ подробностяхъ: (поименовать) Починка эта обошлась Казнѣ по подрядному контракту и пріемному протоколу въ 000 польск злотыхъ
	2	Съ угла фруктоваго сада вправо до овчарни ст итъ ограда на каменныхъ столбахъ изъ жженаго кирпи на известь, сдѣланная изъ 3-дюймовыхъ досокъ, вышино въ $3\frac{1}{2}$ локтя отъ земли, построенная въ N году, арен даторомъ N, собственными средствами съ безплатною выд чею лѣса изъ казенныхъ дачъ; ограда сія находится в исправномъ видѣ . . . . Въ оградѣ этой находятся ворота изъ двухъ поло винъ изъ досокъ, каждая половина на двухъ желѣзныхъ петляхъ съ деревянными поручнями и внутреннимъ за комъ—въ исправности. *Примѣчаніе.* Такимъ же порядкомъ слѣдуетъ опи сывать въ подробностяхъ всѣ проч ограды и заборы.	60	—	—	—	—	—	*Относительно 2-го номера.* Ограда эта требуетъ слѣдующей починки: (показать.)

Annex 4-ty do Nr. 103-go.

Lit. D.

OPISANIE

parkanów i płotów, tudzież znajdujących się pomiędzy niemi bram i furtek, w dobrach rządowych N, na fundamencie naocznej rewizyi w czasie tradycyi tych dóbr w possessyą panu N, dzierżawcy, na lata ..., dopełnione przez Kommissarza tradycyjnego.

dnia .... mca .... roku ....

Przy odbytej rewizyi naocznej w czasie odbioru i podania dóbr w roku ... naleziono ogrodzeń w parkanach i płotach									Uwaga.
			Parkanów i płotów			Płotów			
Na folwarku lub wsi	Numer bieżący	W miejscu tak zwanem	murowanych	w słupy dylami wyłożonych	w sztachety	żywych	żerdziowych	plecionych	
			Prętów						
1. Na folwarku N	1	Przy ogrodzie owocowym, poczynając od prawego węgła domu folwarcznego naokoło, aż do lewego węgła tegoż domu stoi parkan murowany z kamieni, na wapno sadzonych, z obu dwóch boków wapnem tynkowany, z kapturem na wierzchu z cegły palonej na spód położonym, zawiera grubości łokieć jeden, a wysokości nad poziom łokci 3, postawiony w roku ..., przez entreprenera N, za któren Skarb zapłacił złp .... znajduje się w dobrym stanie. W parkanie tym niedaleko węgła domu jest brama, między słupami murowanemi, na podwój otwierająca się, z tarcic, z poręczą i zamkiem do tejże bramy przybitym, każda połowa tej bramy obraca się na 3 dużych zawiasach żelaznych z klamką i ryglem żelaznym do zamykania na kłódkę przysposobionym; obadwa te zamknięcia są w dobrym stanie.	116	—	—	—		—	Ad 1. Parkan ten w roku 1823 był reperowany w następujących szczegółach. (wymienić) Reparacya ta kosztowała Skarb podług kontraktu entrepryzy i protokółu odbiorczego złp. .
	2	Od rogu ogrodu owocowego w prawo aż do owczarni stoi parkan w słupy murowany z cegły palonej na wapno, balami 3 calowemi wyłożony, wysoki łokci 3 i pół nad poziom, postawiony w roku ..., przez dzierżawcę N, własnym jego kosztem, Skarb na to wydał bezpłatnie z swych lasów drzewo. Parkan ten jest w dobrym stanie. W parkanie tym jest brama na podwój otwierająca się, z tarcic, każda połowa na dwóch żelaznych zawiasach z poręczą drewnianą i z zamkiem wewnętrznym, w dobrym stanie. *Uwaga:* W podobnym sposobie, wszystkie inne płoty i parkany opisywać w szczegółach należy.	60	—	—	—	—	—	Ad 2. Parkan ten potrzebuje naprawy następującej: (wymienić)

Приложеніе 5-ое къ № 103-му.

Лит. Е.

ПОДРОБНАЯ ОПИСЬ

фруктовымъ и дикимъ деревьямъ, оказавшимся въ N казенномъ имѣніи по произведенной мѣстной ревизіи, при пріемѣ и передачѣ сего имѣнія въ арендное содержаніе Г-ну N на N годы, составленная Традиціоннымъ Коммисаромъ . . . . . числа . . . . . мѣсяца . . . . года.

При произведенной мѣстной ревизіи во время пріема и сдачи имѣнія въ N найдено деревьевъ

въ фольваркѣ	номеръ текущій.	въ мѣстности.	фруктовыхъ: яблоней	фруктовыхъ: грушей	фруктовыхъ: сливъ	фруктовыхъ: вишенъ	дикихъ: липъ	дикихъ: тополей	дикихъ: вербъ	Примѣчанія.
			ш	т	у	к	ъ			
1) Въ фольваркѣ N.	1	Въ фруктовомъ саду, позади фольварочнаго дома, находится между улицами живыхъ деревьевъ . .	20	27	19	26	—	—	—	
	2	Въ томъ же саду въ сѣверной сторонѣ находится разсадникъ молодыхъ деревъ, заключающій въ себѣ	116	208	60	40	—	200	—	
	3	Возлѣ ограды фруктоваго сада находится кругомъ живыхъ деревьевъ	—	—	—	—	4	30	26	

Примѣчаніе. Въ томъ же порядкѣ показать всѣ деревья, съ означеніемъ мѣстности, въ коей находятся.

Annex 5-ty do Nr. 103-go.

Lit. E.

S P E C Y F I K A C Y A

drzew owocowych i dzikich w dobrach rządowych N, w czasie odbytej naocznej rewizyi przy odebraniu i podaniu tych dóbr w possessyą panu N, na lata ... znalezionych, sporządzona przez Kommissarza tradycyjnego

dnia ...., mca .... roku ....

Przy odbytej rewizyi naocznej w czasie odbioru i podania dóbr w roku .... znaleziono drzew										Uwagi
			Owocowych				Dzikich			
Na folwarku	Numer bieżący	W miejscu tak zwanem	jabłonek	gruszek	śliwek	wisien	lip	topol	wierzb	
			Sztuk							
1. Na folwarku N.	1	W ogrodzie owocowym, zaraz za domem folwarcznym położonym, znajduje się przy kwaterach drzew żywych. . .	20	27	19	26	—	—	—	
	2	W tym ogrodzie przy stronie północnej jest szkółka drzewek, obejmująca w sobie żywych młodzi	116	208	60	40	—	200	—	
	3	Przy płocie ogrodu owocowego naokoło jest drzew żywych	—	—	—	—	4	30	26	
		Uwaga. W powyższym sposobie należy zapisać wszystkie drzewa z wyrażeniem miejsca, w którém znajdują się..								

Приложеніе 6-ое къ № 103-му.

Лит. F.

ОПИСАНІЕ

каналовъ, найденныхъ на поверхности фольварочныхъ земель въ N казенномъ имѣніи при пріемѣ и сдачѣ онаго въ N году въ арендное владѣніе Г-ну N, на N годы, составленное Традиціоннымъ Коммисаромъ . . . . числа . . . . мѣсяца. . . . года.

При произведенной мѣстной ревизіи во время пріема и сдачи имѣнія въ N году найдено							
на земляхъ пахатныхъ и сѣнокосныхъ	номеръ текущій.	Въ мѣстностяхъ.	каналовъ: прентовъ	шириною: въ верху (футовъ)	шириною: въ низу (футовъ)	глубиною (футовъ)	Примѣчанія.
1) Фольварка N.	1	Въ полѣ N у N болота, отъ упуста N до луговъ N и чрезъ эти луга къ болоту N, находится прорытыхъ въ N году каналовъ на собственный счетъ арендатора N. .	306	6$\frac{1}{2}$	2	4	*Относительно 1-го номера.* Каналъ этотъ, въ особенности на лугу N, былъ уже поправляемъ на счетъ Казны въ N году, за что заплачено подрядчику N — 000 польск. злот.
	2	Въ полѣ N, при дорогѣ, прилегающей отъ селенія N въ городъ N, находится каналъ, вырытый на счетъ Казны, за что уплачено подрядчику — N польск. злот. Каналъ этотъ проходитъ возлѣ самой сказанной дороги до рѣчки N, на протяженіи	400	4	1$\frac{1}{2}$	3	*Относительно 2-го номера.* Каналъ этотъ требуетъ поправки, такъ какъ во многихъ мѣстахъ вода останавливается на провалахъ.

Annex 6-ty do Nr. 103-go.

Lit. F.

OPISANIE

rowów na powierzchni gruntów folwarcznych, w dobrach rządowych N, przy odebraniu ich i podaniu w roku ..... w possessyę panu N, na lata .... znalezionych, sporządzone przez Kommissarza tradycyjnego,

dnia .... mca .... roku ....

Przy rewizyi naocznie odbytej w czasie odbioru i podania dóbr w roku .... znaleziono

W gruntach i łąkach	Numer bieżący	W miejscach tak zwanych	Rowów: Prętów	Rowów: Szerokich u wierzchu (Stóp)	Rowów: Szerokich u spodu (Stóp)	Rowów: głębokich (Stóp)	Uwagi
1. Folwarku N,	1	W polu N, nad błotem N, od upustu N, do łąki N, i przez tę łąkę do błota N, znajduje się wybity rów w roku .... kosztem dzierżawcy N.	306	$6^1/_2$	2	4	*Ad 1.* Rów ten szczególniej w łące N, był już kosztem Skarbu poprawiany w roku .... za co zapłacono entreprenerowi złp. ....
	2	W polu N, przy drodze, z wsi N, do miasta N, idącej, znajduje się rów wybity kosztem Skarbu, za co zapłacono entreprenerowi złp. ..... Rów ten idzie przy samej drodze wyżej wymienionej, aż do strugi N, ciągnie się	400	4	$1^1/_2$	3	*Ad 2.* Rów ten potrzebuje poprawienia, albowiem w wielu miejscach woda się na zawałach zatrzymuje.

№ 104.

Правила о порядкѣ разсмотрѣнія и окончательнаго рѣшенія дѣлъ по взаимнымъ претензіямъ и разсчетамъ Казны съ арендаторами и администраторами казенныхъ и супримованныхъ имѣній.

(13 (25) Апрѣля 1834 г.)

По указу Его Величества
НИКОЛАЯ I,
Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства,

принимая во вниманіе, что существующій доселѣ порядокъ разсчетовъ съ арендаторами и администраторами казенныхъ и супримованныхъ имѣній влечетъ за собою слишкомъ многосложное дѣлопроизводство, требующее продолжительнаго времени и усиленной дѣятельности, отъ недостатка которой происходитъ вредная остановка въ текущихъ дѣлахъ по части Финансоваго Управленія,- по выслушаніи мнѣній Правительственной Коммисій Финансовъ и Казначейства, а также Высшей Счетной Палаты, сообразно съ 29 и 30 статьями постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 14 Августа 1821 года, предписывающаго учрежденіе Административныхъ властей, постановилъ слѣдующее:

Ст. 1.

Разсмотрѣніе и окончательное рѣшеніе дѣлъ о взаимныхъ претензіяхъ и разсчетахъ по арендному владѣнію и управленію казенными и супримованными имѣніями, лежащее доселѣ, на основаніи постановленія Царскаго Намѣстника, отъ 7 Апрѣля 1818 года, на обязанности Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, поручается на будущее время Воеводскимъ Коммисіямъ.

Ст. 2.

При разсмотрѣніи и рѣшеніи дѣлъ о взаимныхъ претензіяхъ Казны и арендаторовъ или администраторовъ казенныхъ имѣній, не дозволяется Воеводскимъ Коммисіямъ присуждать

№ 104.

Prawidła co do rozpoznawania i stanowczego decydowania wzajemnych pretensyj i obrachunków z dzierżaw i administracyi, w dobrach rządowych i supprimowanych.

(d. 13 (25) Kwietnia 1834 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA I-go,
Cesarza Wszech Rossyj, Króla Polskiego,
etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Zważywszy, że dotychczasowe formy przy obrachowaniu się z dzierżawcami i administratorami dóbr rządowych i supprimowanych odbywają się na długiej drodze, że takie postępowanie wymaga dłuższego czasu i większej siły działalnej, gdyż w przeciwnym razie tworzy się szkodliwa w służbie skarbowej zaległość; po wysłuchaniu zdań Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, jak niemniej Najwyższej Izby Obrachunkowej, stosownie do artykułu 29 i 30-go postanowienia Namiestnika Królewskiego daty 14 Sierpnia 1821 roku, przepisującego organizacyę władz administracyjnych, postanowiła co następuje:

Art. 1.

Rozpoznawanie i stanowcze decydowanie wzajemnych pretensyj i obrachunków z dzierżaw i administracyi w dobrach rządowych i supprimowanych, dotąd według postanowienia Namiestnika Królewskiego daty 7 Kwietnia 1818 r., do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu należące, odtąd porucza się Kommissyom Wojewódzkim.

Art. 2.

Przy rozpoznaniu i decydowaniu wzajemnych pretensyj między Skarbem, dzierżawcami i administratorami dóbr rządowych, nie wolno będzie Kommissyom Wojewódzkim przy-

вознагражденіе по другимъ претензіямъ, кромѣ тѣхъ, которыя основаны на условіяхъ арендлаго контракта и общихъ административныхъ постановленіяхъ, или которыя особымъ рѣшеніемъ высшей власти положительно признаны будутъ подлежащими удовлетворенію; въ противномъ случаѣ Члены Воеводской Коммисіи, за превышеніе предоставленной имъ власти, подвергаются отвѣтственности, лично и по имуществу. Наблюденіе за исполненіемъ сего правила возлагается на Высшую Счетную Палату, при ревизіи кассовыхъ отчетовъ.

Ст. 3.

Учетъ каждой взаимной претензіи и составленіе общаго разсчета, равно и дальнѣйшія дѣйствія по удовлетворенію искателей слѣдующимъ вознагражденіемъ, на основаніи утвержденныхъ окончательно разсчетовъ, должны происходить на основаніи нормальныхъ правилъ, изданныхъ съ этою цѣлью Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства.

Ст. 4.

Всѣ дѣла о взаимныхъ претензіяхъ и разсчетахъ по арендному владѣнію и управленію казенными и супримованными имѣніями, переданныя изъ Воеводскихъ Коммисій на разсмотрѣніе и рѣшеніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, исключительно по день обнародованія настоящаго постановленія, должны быть разрѣшены Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства; всѣ же остальныя, какъ находящіяся въ Воеводскихъ Коммисіяхъ въ числѣ дѣлъ нерѣшенныхъ, такъ и могущія впредь возникнуть, Воеводскія Коммисіи властны сами разсматривать и рѣшать окончательно, съ соблюденіемъ правилъ, изложенныхъ въ предыдущей 2-й статьѣ настоящаго постановленія.

Ст. 5.

Приведеніе въ дѣйствіе настоящаго постановленія, которое имѣетъ быть внесено въ Дневникъ Законовъ, поручается Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства и Высшей Счетной Палатѣ.

Состоялось въ Варшавѣ, 13 (25) Апрѣля 1834 года.

Намѣстникъ Его Императорско-Царскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ, Генералъ-Фельдмаршалъ,

(подписано) *Князь Варшавскій, Графъ Паскевичъ Эриванскій.*

znawać innych należności jak tylko takie, które kontraktem dzierżawnym, ogólnemi przepisami administracyjnemi, lub szczególną decyzyą władzy wyższej zostały wyraźnie zapewnione, a to pod odpowiedzialnością członków Kommissyi Wojewódzkiej, z osoby i majątku, w razie postąpienia nad zakres służącej władzy, czego Najwyższa Izba Obrachunkowa przy rewizyi rachunków kassowych przestrzegać będzie.

Art. 3.

Obrachowanie każdej wzajemnej pretensyi i sporządzenie ogólnego obrachunku, tudzież dalsze ostateczne zaspokojenie przypadającej należności z zatwierdzonego stanowczo obrachunku, dziać się powinno podług normalnych przepisów, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu na ten cel wydanych.

Art. 4.

Wszystkie wzajemne pretensye i obrachunki z dzierżaw i administracyi dóbr rządowych i supprimowanych, które do wyłącznie dnia ogłoszenia niniejszego przepisu zostały wyekspedyowane z biur Kommissyj Wojewódzkich do zadecydowania Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarku, rozpoznane i zadecydowane być powinny przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu; wszelkie zaś inne pozostałe jeszcze jako zaległe w biurach Kommissyj Wojewódzkich i na przyszłość nowo powstać mogące, z względem na artykuł 2-i niniejszego postanowienia, Kommissye Wojewódzkie same stanowczo rozpoznawać i decydować będą mocne.

Art. 5.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w dzienniku praw ma być zamieszczone, Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu i Najwyższej Izbie Obrachunkowej poleca.

Działo się w Warszawie, dnia 13 (25) Kwietnia 1834 r.

Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiej Mości w Królestwie Polskiem, Generał-Feldmarszałek, Książe Warszawski

(podpisano) *Hrabia Paskewicz Erywański.*

№ 105.

Распоряженіе, послѣдовавшее въ развитіе постановленія о разсчетахъ съ арендаторами казенныхъ и супримованныхъ имѣній.

(5 Іюля 1834 г.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Изъ постановленія Совѣта Управленія Царства, отъ 13 (25) Апрѣля сего года (*), Воеводская Коммисія освѣдомится: что разсмотрѣніе и окончательное рѣшеніе всѣхъ дѣлъ о взаимныхъ претензіяхъ и разсчетахъ по арендному владѣнію и управленію казенными и супримованными имѣніями, возникшихъ въ періодѣ существованія Царства, принадлежавшее доселѣ, на основаніи постановленія Намѣстника въ Царствѣ, отъ 7 Апрѣля 1818 года, Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, поручено отнынѣ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Въ развитіе сего постановленія, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ Воеводской Коммисіи слѣдующую инструкцію:

Глава I.

О предметахъ взаимныхъ претензій и разсчетовъ, подлежащихъ разсмотрѣнію и окончательному рѣшенію Воеводской Коммисіи.

§ 1.

Согласно 1-й статьѣ вышеупомянутаго постановленія, разсмотрѣніе и окончательное рѣшеніе дѣлъ о взаимныхъ претензіяхъ и разсчетахъ по арендному владѣнію и управленію казенными и супримованными имѣніями, возникшихъ въ періодъ существованія Царства, принадлежитъ непосредственно Воеводской Коммисіи въ предѣлахъ подлежащаго воеводства.

На этомъ основаніи Воеводская Коммисія властна разсматривать, рѣшать и утверждать окончательно:

a) всѣ претензіи Казны къ арендаторамъ и арендаторовъ къ Казнѣ по владѣнію казенными и супримованными имѣніями со временъ Царства. Арендаторами казенныхъ и супри-

---

(*) Постановленіе это помѣщено выше въ настоящемъ Сборникѣ.

№ 105.

Rozporządzenie rozwijające postanowienie o obrachunkach z dzierżaw dóbr rządowych i dóbr po duchowieństwie supprimowaném.

(d. 5 Lipca 1834 r.)

Do wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa, daty 13 (25) Kwietnia r. b. (*) poweźmie Kommissya Wojewódzka wiadomość:

że rozpoznanie i stanowcze decydowanie wszelkich wzajemnych pretensyj i obrachunków z epoki Królestwa, z dzierżaw i administracyi dóbr rządowych i supprimowanych, dotąd według postanowienia Namiestnika Królewskiego daty 7 Kwietnia 1818 r. do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu należące, odtąd poruczone zostało Kommissyom Wojewódzkim.

W rozwinięciu tego postanowienia Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wydaje Kommissyi Wojewódzkiej co do tego instrukcyę wykonawczą.

TYTUŁ I.

O przedmiotach wzajemnych pretensyj i obrachunków, jakie należeć będą do rozpoznania i stanowczej decyzyi Kommissyi Wojewódzkiej.

§ 1.

Stosownie do artykułu 1-go wymienionego wyżej postanowienia, attrybucya rozpoznawania i stanowczego decydowania wzajemnych pretensyj i obrachunków z dzierżaw i administracyi dóbr rządowych i supprimowanych z epoki Królestwa należy bezpośrednio do Kommissyi Wojewódzkiej, w respective województwie.

Na tej zasadzie mocna jest Kommissya Wojewódzka rozpoznawać, stanowczo decydować i zatwierdzać:

a) wszelkie pretensye Skarbu do dzierżawców i dzierżawców do Skarbu publicznego z dzierżaw dóbr rządowych i supprimowanych z epoki Królestwa. Za dzierżawców dóbr

(*) Postanowienie to mieści się powyżej w niniejszym Zbiorze.

мованныхъ имѣній считаются всѣ тѣ лица, которыя владѣютъ или будутъ владѣть оными по временнымъ, а также по безсрочнымъ или эмфитевтическимъ привилегіямъ;

b) общіе разсчеты съ срочными и эмфитевтическими арендаторами казенныхъ и супримованныхъ имѣній, по истеченіи арендныхъ сроковъ;

c) отчеты по управленію казенными и супримованными имѣніями, состоящими въ непосредственномъ завѣдываніи Казны.

Глава II.

Объ основаніяхъ, коими Воеводская Коммисія обязана руководствоваться при разсмотрѣніи и рѣшеніи дѣлъ о взаимныхъ претензіяхъ и разсчетахъ.

§ 2.

Присужденіе въ пользу Казны или арендатора вознагражденія по арендныхъ обязательствамъ, или же утвержденіе приходовъ и расходовъ, показанныхъ въ отчетѣ по управленію, можетъ послѣдовать:

a) на основаніи однихъ только положительно оговоренныхъ условій, принятыхъ въ утвержденныхъ арендныхъ контрактахъ; слѣдовательно претензіи, могущія возникать изъ сомнительныхъ условій, должны быть представляемы на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства;

b) на основаніи утвержденныхъ смѣтъ;

c) на основаніи законно дарованныхъ эмфитевтическихъ привилегій на владѣніе имѣніемъ въ продолженіе опредѣленнаго числа лѣтъ или пожизненно;

d) на основаніи общихъ или частныхъ распоряженій Правительственной Коммисіи, относительно суммъ, показанныхъ по отчетамъ сверхъ условій контракта, или сверхъ смѣтнаго положенія.

§ 3.

Въ тѣхъ случаяхъ, когда взаимная арендная претензія или показанный по отчету администратора расходъ не подкрѣпляется основаніями, указанными въ предыдущемъ 2-мъ параграфѣ, Воеводская Коммисія, подъ опасеніемъ круговой отвѣтственности всѣхъ членовъ присутствія, постановившихъ рѣшеніе

rządowych i supprimowanych uważają się wszyscy ci, którzy te dobra za kontraktami peryodycznemi, wieczystemi lub emfiteutycznemi przywilejami posiadają lub posiadać będą;

b) obrachunki ogólne z peryodycznemi i emfiteutycznemi dzierżawcami dóbr rządowych i supprimowanych po skończeniu się tenut;

c) rachunki przychodów i wydatków z dóbr rządowych i supprimowanych, bezpośrednio na Skarb administrowanych.

TYTUŁ II.

O zasadach, jakich się Kommissya Wojewódzka powinna trzymać przy rozpoznawaniu i stanowczém decydowaniu wzajemnych pretensyj i obrachunków.

§ 2.

Głównemi zasadami do przyznania należności Skarbowi lub dzierżawcy z przyjętych obowiązków dzierżawnych, albo też do akceptacyi przychodu i wydatku w rachunku administracyjnym podanych, są:

a) same tylko wyraźne rachunki w zatwierdzonych kontraktach dzierżawnych przyjęte. Pretensye zatem, z warunków wątpliwych wynikać mogące, przedstawione być powinny do decyzyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu;

b) zatwierdzone etaty;

c) przywileje emfiteutyczne na posiadanie dóbr przez określoną liczbę lat lub do kresu życia obdarowanych legalnie nadane;

d) ogólne lub szczególne rozporządzenia Kommissyi Rządowej co do należności nad warunki kontraktu lub etatu w rachunkach zamieszczonych.

§ 3.

Gdzie pretendowana wzajemna należność dzierżawna lub zamieszczony w rachunku administracyjnym wydatek nie będzie miał za sobą zasady § 2-m wskazanej, Kommissya Wojewódzka, pod solidarną odpowiedzialnością całego składu, do decyzyi interessu należącego, nie jest mocną pretendowanej

по дѣлу, не въ правѣ утвердить претензію или расходъ, а напротивъ обязана отвергнуть сдѣланное о томъ предположеніе, какъ незаконное.

§ 4.

Оцѣнка каждой претензіи и каждаго общаго разсчета по арендному владѣнію или управленію имѣніемъ и постановленіе по онымъ окончательнаго рѣшенія должны происходить въ общихъ засѣданіяхъ Воеводской Коммисіи, по предварительномъ разсмотрѣніи таковыхъ въ Отдѣленіи и по засвидѣтельствованіи младшимъ и старшимъ Рахмистрами, Начальникомъ Секціи и Коммисаромъ Финансоваго Отдѣленія въ томъ, что претензія или разсчетъ основаны на контрактѣ и дѣйствующихъ постановленіяхъ.

Сверхъ того, состоявшіяся по такимъ предметамъ опредѣленія Воеводской Коммисіи должны быть непремѣнно подписаны (на черновыхъ отпускахъ) всѣми членами, входящими въ составъ рѣшающаго дѣло присутствія; поэтому, если кто либо изъ членовъ такого присутствія (по причинѣ разногласія съ мнѣніемъ большинства) не можетъ подписать состоявшагося опредѣленія, то обязанъ мнѣніе свое по этому предмету внести собственноручно въ протоколъ засѣданія Воеводской Коммисіи, послѣ чего содержащая особое мнѣніе разномыслящаго члена, выписка изъ сего протокола, засвидѣтельствованная Генеральнымъ Секретаремъ, должна быть представлена съ первоотходящею послѣ сего засѣданія почтою на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, а впредь до воспослѣдованія сего разрѣшенія, опредѣленіе Воеводской Коммисіи должно быть пріостановлено исполненіемъ.

Глава III.

Объ условіяхъ, какія должны быть соблюдаемы при разсмотрѣніи и опредѣленіи взаимныхъ и арендныхъ претензій.

§ 5.

Если дѣло идетъ о зачисленіи по Финансовому Казначейству къ поступленію отъ арендатора сверхсмѣтнаго платежа, то есть взысканія сверхъ причитающихся съ него по контракту или по привилегіи въ пользу Казны срочныхъ арендныхъ платежей и проч., то счетъ о таковомъ сверхсмѣтномъ казенномъ взысканіи долженъ быть непремѣнно удостовѣренъ:

należności lub wydatku akceptować, lecz przeciwnie propozycyę taką obowiązana jest stanowczo jako nielegalną odrzucić.

§ 4.

Ocenienie i stanowcze decydowanie każdej w szczególności pretensyi lub ogólnego obrachunku z dzierżawy i administracyi, po poprzedniém przygotowawczém rozpoznaniu i poświadczeniu w Wydziale przez Rachmistrza, Nadrachmistrza, Naczelnika Sekcyi i Kommissarza Skarbu za zgodność z kontraktem i przepisami, dziać się powinno na posiedzeniach ogólnych Kommissyi Wojewódzkiej.

Nadto decyzye Kommissyi Wojewódzkiej, nad takiemi przedmiotami wydane, podpisywane być muszą (na minutach pism przygotowawczych) przez wszystkich członków, decydujące plenum składających, dla czego jeżeliby któren z członków, do decydującego plenum należących, (z względu na różniące się rozumienie interessu) nie mógł wydanej decyzyi podpisać, w takim razie obowiązany on jest zdanie swe w tym przedmiocie własnoręcznie zapisać do protokółu posiedzeń Kommissyi Wojewódzkiej, poczem wypis z tego protokółu, w rozciągłości pisma różniącego się w zdaniu członka, sporządzony i przez Sekretarza Jeneralnego poświadczony, najpierwszą po tej sessyi odchodzącą pocztą do decyzyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu przedstawiony być ma, a dopóki decyzya w tym względzie przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu wydaną nie zostanie, decyzyę Kommissyi Wojewódzkiej w egzekucyi wstrzymać należy.

Tytuł III.

O warunkach jakie zachowane być winny przy rozpoznawaniu i stanowieniu wzajemnych dzierżawnych pretensyj.

§ 5.

Jeżeli będzie szło o zadebitowanie dzierżawcy do Kassy skarbowej nad wskazanie etatowe, to jest nad to, do czego dzierżawca na zasadzie kontraktu lub przywileju tytułem rat dzierżawnych etc. do opłaty w Kassie został zobowiązany, w takim razie likwidacya tej nadetatowej skarbowej należności powinna być koniecznie udowodniona:

a) подпискою арендатора въ подлинникѣ, въ копіи или выпискѣ (смотря по возможности), помѣщенною въ числѣ условій арендна́го контракта, или заявленною посредствомъ отдѣльнаго акта, въ томъ, что онъ дѣйствительно обязанъ уплатить въ Казну таковую сумму. Такими подписками почитаются также и условія грамотъ на эмфитевтическую аренду, коимъ арендаторы фактически подчинились принимая оныя;

b) копіями или выписками (по сущности дѣла) съ актовъ, удостовѣряющихъ, что сумма, показанная на арендаторѣ, внесена въ счетъ въ томъ самомъ количествѣ, въ какомъ она причитается съ него, согласно данному имъ обязательству.

Удостовѣряющими актами считаются всякаго рода акты, обнаруживающіе цифру платежа, смотря по роду обязательства, какъ напр. люстраціи, оцѣночныя исчисленія доходовъ, престаціонныя табели, пріемно-сдаточные акты, повѣрочные акты объ исполненіи арендныхъ обязательствъ, оцѣнки, произведенныя экспертами, вѣдомости о существующихъ въ городахъ справочныхъ цѣнахъ на продукты, повѣрочные протоколы и т. п.

Въ случаѣ невозможности приложить къ счету какой либо изъ вышеозначенныхъ актовъ въ подлинникѣ, на копіи или выпискѣ съ онаго должна быть непремѣнно сдѣлана оговорка о томъ, гдѣ находится подлинный актъ, подъ опасеніемъ недѣйствительности документа.

§ 6.

Если дѣло идетъ о признаніи за арендаторомъ права на вознагражденіе отъ Казны, то счетъ о таковомъ вознагражденіи долженъ быть удостовѣренъ, смотря по роду и свойству онаго.

Самое существенное условіе состоитъ въ томъ, что каждый счетъ арендатора долженъ быть удостовѣренъ законнымъ заявленіемъ со стороны Казны объ уплатѣ арендатору того вознагражденія, на которое онъ простираетъ въ представленномъ имъ счетѣ.

Законнымъ почитается такое лишь заявленіе, которое изложено либо въ условіяхъ утвержденныхъ арендныхъ контрактовъ и привилегій, либо въ общихъ или частныхъ распоряженіяхъ, изданныхъ уполномоченными къ тому правительственными мѣстами. Такія заявленія должны быть непремѣнно при-

a) deklaracyą dzierżawcy w oryginale lub kopii (wypisie) jak się możność będzie okazywała, czy to przez warunek w kontrakcie dzierżawnym lub ekstra tego kontraktu przez oddzielny akt oświadczoną, że do zapłacenia tej kwoty Skarbowi jest obowiązany. Za takie deklaracye uważają się także i warunki przywilejów emfiteutycznych, którym się dzierżawcy przez ich akceptacyę de facto poddali;

b) kopiami lub wypisami (co do rzeczy) akt probujących, że należność ta w takiej a nie innej wysokości, stosownie do zobowiązania się dzierżawcy, do ustanowienia przypadała.

Probującemi aktami uważają się wszelkie akty wyświecające wysokość należności, z względu na jakość zobowiązania się jak np. lustracye, wyciągi intrat, tabelle prestacyjne, akta podawczo-odbiorcze, akta sprawdzenia o dopełnieniu obowiązków dzierżawnych, detaksacye biegłych, wykazy cen produktów na targach miast praktykowanych, protokóły dopełnionych sprawdzeń etc.

Gdzie tylko nie dozwoli możność, którегobądź z takich aktów dołączyć do likwidacyi w oryginale, tam na jego kopii lub wypisie zapisaną być powinna koniecznie wiadomość gdzie się oryginał znajduje, a to pod nieważnością dowodu.

§ 6.

Jeżeli będzie szło o przyznanie należności dla dzierżawcy od Skarbu, wtedy taka likwidacya udowodnioną być powinna z względem na jej naturę.

Najpierwszym jest warunkiem, że każda likwidacya dzierżawcy musi być koniecznie udowodniona legalną deklaracyą, ze strony Skarbu oświadczoną, do udzielenia wynagrodzenia, którego się dzierżawca przez podaną likwidacyą dopomina.

Za legalne deklaracye takie tylko oświadczenia uważać należy, które się mieszczą w warunkach zatwierdzonych kontraktów dzierżawnych, przywilejów lub w rozporządzeniach ogólnych albo szczególnych, przez władze do tego upoważnione wydanych. Deklaracye takie w kopiach lub wypisach

ложены къ счетамъ въ засвидѣтельствованныхъ копіяхъ или выпискахъ, съ тѣмъ, чтобы при засвидѣтельствованіи оговорено было, гдѣ именно хранится подлинникъ; въ противномъ случаѣ, заявленіе считается недѣйствительнымъ.

Сверхъ того, правильность счета арендатора должна быть удостовѣрена, смотря по роду показанной по оному претензіи, а именно:

а) Если счетъ поданъ о вознагражденіи за уплату обыкновенныхъ податей, то въ удостовѣреніе онаго прилагается выписка изъ окладнаго реестра и подлинная квитанція Казначейства, выданная по установленной формѣ; если же уплачены были чрезвычайныя подати, то, сверхъ означенныхъ документовъ, должна быть еще приложена выписка изъ общаго правительственнаго распоряженія, если окажется невозможнымъ приложить частный наказъ административнаго начальства, заключающій въ себѣ ссылку на это распоряженіе.

Въ тѣхъ однакожъ случаяхъ, когда подати уплачены были обществомъ (то есть обще съ крестьянами или другими арендаторами) подъ одну квитанцію Казначейства, подлинная квитанція прилагается въ видѣ документа къ счету, а засвидѣтельствованная копія съ оной можетъ быть оставлена въ рукахъ того лица, у котораго хранилась подлинная квитанція, съ оговоркою на сей копіи о томъ, куда отосланъ подлинникъ въ объясненіе же этой общей квитанціи прилагается, сверхъ того, къ счету выписка изъ раскладки или окладнаго реестра, удостовѣряющая, что показанная въ квитанціи сумма должна была поступить отъ поименованныхъ въ ней плательщиковъ, и протоколъ о произведенной на мѣстѣ повѣркѣ, что требуемая арендаторомъ по этой квитанціи часть денегъ внесена была имъ самимъ, безъ участія мѣстныхъ крестьянъ, или кого либо другаго изъ лицъ, значащихся въ квитанціи.

При чемъ предваряется, что личные налоги ни подъ какимъ видомъ не могутъ быть относимы къ разряду податей, подлежащихъ по арендному контракту вознагражденію, такъ какъ въ контрактахъ говорится только о такихъ податяхъ, которыми обложены статьи арендныхъ доходовъ.

Сверхъ того, если въ контрактѣ оговорено, что арендаторъ имѣетъ право на вознагражденіе за уплаченныя подати лишь

poświadczonych dołączone być muszą do likwidacyj; zastrzega się przy tem zapisanie przy poświadczeniu wiadomości, gdzie sam oryginał znajduje się, a to pod nieważnością dowodu w razie niezachowania tej formalności.

Dalej likwidacyę dzierżawcy usprawiedliwić należy, jak rodzaj pretensyi będzie tego wymagał, i tak:

a) jeżeli likwidacya jest podaną o wynagrodzenie uskutecznionej opłaty podatków zwyczajnych, powinny ją usprawiedliwiać wypis z rejestru bierczego i oryginalny kwit kassowy, w przepisanej formie wydany; jeżeli zaś opłata podatku była nadzwyczajną tedy, oprócz powyższych dowodów, winien jeszcze dołączony być wypis z ogólnego rozporządzenia Rządu, jeżeliby szczególny nakaz władzy administracyjnej, któren by się na to postanowienie odwoływał, dołączony być nie mógł.

Wszakże gdyby zachodził przypadek, że opłata podatku kommunalnie (to jest wspólnie z gromadą lub inną dzierżawą), za jednym kwitem kassowym, była uiszczona, w takim razie kwit oryginalny winien być użyty jako dowód do likwidacyi a kopia jego poświadczona zostawiona być może w rękach, w których oryginał znajdował się, z zapisaniem na niej wiadomości o obrocie oryginału, lecz oprócz tego, dla objaśnienia tak ogólnego kwitu, dołączony być winien do likwidacyi wypis z rozkładu lub rejestru bierczego, podług którego opłata kwitem objęta, przez kontrybuentów tam wymienionych powinna była być uiszczona, jak niemniej protokół sprawdzenia na gruncie dopełnionego, że likwidowana przez dzierżawcę z tego kwitu część opłaty przez niego samego była uiszczoną, bez przyłożenia się włościan miejscowych lub kogo innego do tego kwitu wchodzących.

Ostrzega się przytem, że opłaty podatków osobistych pod żadnym względem za podatki, podług kontraktu dzierżawnego do wynagrodzenia zapewnione, brane być nie mogą, gdyż kontrakty tylko o podatkach użytki dzierżawne obowiązujących traktują.

Nadto w przypadku gdzie kontrakt wynagrodzenie podatku zastrzega pod warunkiem, jeżeli nie jest potrącony od

въ томъ случаѣ, когда эти подати не были вычтены изъ смѣтнаго дохода, принятаго въ основаніе при опредѣленіи арендной платы, то, для удостовѣренія въ томъ, что вычетъ дѣйствительно не былъ сдѣланъ, слѣдуетъ приложить также къ счету и выписку изъ оцѣночной вѣдомости доходамъ, или изъ арендной смѣты, которая служила основаніемъ договора о размѣрѣ арендной платы.

b) Если по счету требуется вознагражденіе за оплаченные вмѣсто Казны сборы и данины въ натурѣ въ пользу духовныхъ, учебныхъ и другихъ учрежденій, то въ удостовѣреніе счета должны быть приложены:

1) подлинная квитанція получателя, на которой собственноручная подпись его должна быть засвидѣтельствована мѣстнымъ Гминнымъ Войтомъ (по мѣстожительству получателя), а также

2) выписка изъ арендной смѣты, удостовѣряющая, что эта повинность въ томъ самомъ количествѣ и на тотъ же предметъ, какъ означено въ квитанціи, подлежитъ уплатѣ съ этой аренды, и что при опредѣленіи арендной платы не была вычтена изъ дохода.

c) Если по счету требуется вознагражденіе за работы, произведенныя на счетъ Казны, какъ собственника имѣнія, по подряду, то въ удостовѣреніе онаго должны быть приложены:

1) подрядный контрактъ, утвержденный уполномоченнымъ къ тому начальствомъ, а за неимѣніемъ контракта, по крайней мѣрѣ, разрѣшеніе того начальства;

2) утвержденная смѣта, по которой послѣдовало распоряженіе объ исполненіи работъ;

3) ревизіонно-пріемный протоколъ, составленный подлежащимъ техническимъ чиновникомъ и засвидѣтельствованный, какъ имъ самимъ, такъ равно и экономическимъ чиновникомъ (разумѣется того округа, въ которомъ исполнены работы) въ томъ, что порученныя работы произведены удовлетворительно;

4) протоколъ о произведенномъ на мѣстѣ удостовѣреніи, что арендаторъ не употреблялъ для производства работъ мѣстныхъ крестьянъ подъ видомъ безплатнаго шарварка.

dochodu na opłatę dzierżawną, podług anszlagu do kontraktu przyjętego, w takim razie dla usprawiedliwienia, że nie jest potrącony, powinien jeszcze być dołączony do likwidacyi wypis z tego wykazu intrat czyli anszlagu dzierżawnego, któren przy umawianiu się o opłatę dzierżawną służył za podstawę.

b) Jeżeli likwidacya jest podaną o wynagrodzenie opłat lub danin w naturze, w zastępstwie Skarbu funduszom, duchownym, szkolnym etc. uiszczonych, na jej usprawiedliwiedliwienie powinny być dołączone:

1) kwit oryginalny percypienta, za własnoręczność podpisu przez Wójta gminy miejscowej (w której percypient mieszka) poświadczony, tudzież
2) wypis z anszlagu dzierżawnego, dla usprawiedliwienia, że ciężar ten co do swej jakości i wielości, tak jak według kwitu został zaspokojony, dzierżawę tę obowiązuje, i że przy stanowieniu do kontraktu opłaty dzierżawnej nie był potrącony.

c) Jeżeli likwidacya podana jest o wynagrodzenie należności za uskutecznioną na rachunek Skarbu, jako dziedzica dóbr, entrepryzę, powinna ona być udowodniona:

1) kontraktem entrepryzy przez władzę do tego upoważnioną zatwierdzonym, lub w braku kontraktu, przynajmniej jej upoważnieniem;
2) anszlagiem zatwierdzonym, podług którego entrepryza do wykonania była wskazaną;
3) protokółem rewizyjno-odbiorczym urzędnika, w tej sztuce biegłego, z poświadczeniem tak tegoż urzędnika jako też i urzędnika ekonomicznego (ma się rozumieć okręgu, w którym entrepryza była wykonaną), że poruczona entrepryza dokładnie została uskutecznioną;
4) protokółem sprawdzenia na gruncie, że dzierżawca do robót przy tej entrepryzie pod pozorem szarwarku bezpłatnego, włościan miejscowych nie użył.

Всѣ эти документы должны быть приложены въ подлинникахъ.

d) Если счетъ поданъ о вознагражденіи за убыль доходовъ, вслѣдствіе экономическо-административнаго распоряженія или судебнаго рѣшенія объ отчужденіи отъ аренды нѣкоторыхъ или всѣхъ статей арендпаго дохода, то въ оправданіе сего счета слѣдуетъ прилагать:

1) копію или выписку изъ экономическаго распоряженія, изданнаго уполномоченнымъ къ тому начальствомъ, или же извлеченіе сущности судебнаго рѣшенія, на основаніи которыхъ послѣдовало отчужденіе отъ аренды доходной статьи, смотря по тому, какимъ порядкомъ произошло отчужденіе;
2) выписку изъ акта объ отчужденіи доходной статьи (передаточнаго), для опредѣленія времени, съ котораго послѣдовалъ убытокъ дохода;
3) выписку изъ оцѣночной вѣдомости о доходахъ съ аренды, принятой въ основаніе при опредѣленіи въ контрактѣ размѣра арендной платы, для удостовѣренія, что количество вознагражденія исчислено въ соразмѣрности потеряннаго дохода съ отчужденнаго предмета.

Здѣсь слѣдуетъ замѣтить, что, при системѣ совокупной отдачи имѣній въ аренду, нерѣдко случается, что условленная по контракту арендная плата выше или ниже противъ той цифры дохода, какая опредѣлена по смѣтному исчисленію; а потому въ подобныхъ случаяхъ вознагражденіе за отчужденный предметъ, слѣдующее по смѣтному исчисленію, должно быть увеличено или уменьшено такимъ процентомъ, какой составляетъ разница между смѣтною цифрою дохода и цифрою арендной платы, установленной по контракту. При чемъ въ подобныхъ случаяхъ слѣдуетъ прилагать выписку контрактнаго условія, опредѣляющаго размѣръ арендной платы.

e) Если счетъ поданъ о вознагражденіи за убытки въ арендныхъ доходахъ, причиненные случайными бѣдствіями, какъ напр. пожаромъ, градомъ, наводненіемъ и скотскимъ падежемъ, то онъ долженъ быть удостовѣряемъ по правиламъ, указаннымъ въ такъ называемомъ ремисіонномъ уставѣ, а именно:

1) убытки, возникшіе въ періодъ контракта, дѣйствіе ко-

Wszystkie te dowody powinny być dołączone w oryginałach.

d) Jeżeli likwidacya jest podana o wynagrodzenie użytków dzierżawnych, przez zarządzenie ekonomiczno-administracyjne lub na zasadzie wyroku sądowego, w części, albo też w jakiej całości, od dzierżawy odjętych, powinna ona być usprawiedliwiona:

1) kopią lub wypisem zarządzenia ekonomicznego, przez władzę do tego upoważnioną wydanego, albo też wypisem sentencyi wyroku sądowego, na zasadzie których użytek od dzierżawy został odjęty, a to podług tego jak któren z powyższych wypadków miał miejsce;
2) wypisem z aktu odjęcia użytku (tradycyi), jako dowodu do przyjęcia terminu a quo od którego strata rachować się winna;
3) wypisem z wykazu intrat wydzierżawionych (anszlagu) do przyjęcia opłaty dzierżawnej w kontrakcie za podstawę przyjętego, dla usprawiedliwienia, w jakiej wysokości wynagrodzenie z tego tytułu przypada, w miarę jakości i wielości utraconego przedmiotu.

Zwraca się tu uwaga, że przy metodzie ryczałtowego wydzierżawienia dóbr częstokroć się zdarza, że summa dzierżawna w kontrakcie umówiona jest wyższą lub niższą od tej, jaka jest wykazem intrat (anszlagiem) ustanowiona; gdzie więc taki okaże się przypadek, tam wynagrodzenie za utracony użytek, podług wykazu intrat przypadające, o tyle wypada zwiększyć lub zmniejszyć, to jest w takiej proporcyi, jak się ma różniąca się summa dzierżawna w anszlagu do summy kontraktem dzierżawnym, do opłaty umówionej. Dla czego w takim zdarzeniu należy załączyć wypis warunku z kontraktu, wysokość opłaty dzierżawnej stanowiącego.

e) Jeżeli likwidacya jest podana o wynagrodzenie strat w dzierżawie z losowych przypadków wynikłych, jak np. ognia, gradobicia, wylewu wody, i pomoru na bydło, powinna ona być usprawiedliwiona, podług form regulaminami remissyjnemi przepisanych, i tak:

1) stratę wynikłą w tenucie trwania kontraktu, którego

тораго началось до наступленія 1817/18 экономическаго года, то есть до 1 Іюня 1817 года, должны быть исчисляемы и вознаграждаемы единственно на основаніяхъ, указанныхъ ремисіоннымъ уставомъ отъ 26 Іюля 1816 года;

2) убытки, возникшіе въ періодъ контракта, коего дѣйствіе началось съ 1 Іюня 1817 года, до послѣдняго числа Мая 1823 года, слѣдуетъ исчислять и вознаграждать на основаніяхъ, постановленныхъ ремисіоннымъ уставомъ отъ 18 Февраля 1817 года;

3) убытки, возникшіе въ періодъ дѣйствія контракта, исполненіе котораго началось съ 1 Іюня 1823 и до 15 Октября 1831 года, исчислять и вознаграждать единственно на основаніяхъ, опредѣленныхъ въ ремисіонномъ уставѣ отъ 9 Марта 1826 г., за № 63,614/8,450, и, наконецъ,

4) убытки, возникшіе въ періодъ дѣйствія контракта, исполненіе котораго началось съ 15 Октября 1831 года, исчислять и вознаграждать на тѣхъ основаніяхъ, какія опредѣлены послѣднимъ ремисіоннымъ уставомъ отъ 15 Октября 1831 года, за № 48,362/10,263, и проч.

f) Если по счету требуется вознагражденіе за поставку вмѣсто Казны разныхъ продуктовъ и проч. въ военные магазины и на удовлетвореніе непосредственныхъ требованій войскъ, какъ это имѣло мѣсто во время послѣдней войны въ краѣ, въ 1830 и 1831 годахъ, то въ удостовѣреніи такого счета слѣдуетъ въ точности руководствоваться правилами, изложенными въ особыхъ инструкціяхъ, изданныхъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства отъ 17 Февраля 1832 года, за № 5,005/907, отъ 17 Апрѣля 1832 г., за № 15,055/2,550, и 15 Мая 1832 года, за № 16,793/2,860.

Здѣсь слѣдуетъ еще упомянуть о двухъ случаяхъ, неоговоренныхъ въ приведенной выше инструкціи отъ 17 Февраля 1832 года, которые могутъ произойти при учетѣ претензій вслѣдствіе послѣдней войны.

Къ первому изъ этихъ случаевъ слѣдуетъ отнести по-

skutki zaczynały się przed rokiem ekonomicznym, 1817/8 to jest przed dniem 1 Czerwca 1817 obliczać i do wynagrodzenia przyznawać należy, tylko pod warunkami regulaminem remissyjnym daty 26 Lipca 1816 roku wskazanemi;

2) stratę wynikłą w tenucie trwania, kontraktu dzierżawnego, ktorego skutki brały początek w czasie od 1 Czerwca 1817 roku, do ostatniego Maja 1823 roku obliczać i uskuteczniać należy podług warunków regulaminem remissyjnym daty 18 Lutego 1817 r. przepisanych;

3) straty wynikłe w tenucie trwania kontraktu, zaczynającego się w skutkach w czasie od 1 Czerwca 1823 roku do 15 Października 1831 roku obliczane i przyznawane być powinny jedynie pod warunkami regulaminem remissyjnym daty 9 Marca 1826 roku, za Nr. 63,614/8,450 przepisanemi, nakoniec,

4) straty wynikłe w tenucie trwania kontraktu, zaczynającego się w skutkach po dniu 15 Października 1831 roku, obliczane i stanowione być powinny podług warunków ostatnim regulaminem remissyjnym daty 15 Października 1831 r. za Nr. 48,362/10,263 et sequen: wskazanych.

f) Jeżeli likwidacya jest podana o wynagrodzenie za dostarczenie w zastępstwie Skarbu rozmaitych produktów etc. na zaopatrzenie magazynów wojskowych lub zaspokojenie bezpośrednich rekwizycyj wojska, jak to miało miejsce wczasie ostatniej wojny w kraju w latach 1830 i 1831, tedy w usprawiedliwieniu takiej likwidacyi należy ściśle stosować się do warunków szczególną instrukcyą pod datą 17 Lutego 1832 roku, za Nr. 5,005/907 i 17 Kwietnia 1832 roku, za Nr. 15,055/2,550, d. 15 Maja 1832 r., za Nr. 16,793/2,860 przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu przepisanych.

O dwóch wypada tu jeszcze powiedzieć przypadkach, instrukcyą daty 17 Lutego 1832 roku wyżej zacytowaną nieobjętych, które przy obrachowaniu pretensyj z skutków ostatniej wojny wynikłych zachodzą.

Do pierwszego z tych przypadków należy postanowie-

становленіе Правительства отъ 29 Іюля 1831 года, за № 8,367/2,145, изданное во время возстанія, по которому бывшей Польской Арміи предоставлено было право на взиманіе фуража непосредственно съ жителей, въ случаѣ неоказавшагося необходимаго фуража въ мѣстныхъ магазинахъ.

Согласно статьѣ 3-й этого постановленія, выдача квитанціи на забранные такимъ порядкомъ у жителей продукты предоставлена была Командирамъ корпусовъ, отъ коихъ откомандированы были отряды; квитанціи же эти должны были быть свидѣтельствуемы еще Военными Коммисарами въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ сіи послѣдніе находились, а означенное въ тѣхъ квитанціяхъ количество продуктовъ, согласно положительной оговоркѣ приведенной выше статьи, должно было быть прописываемо буквами.

Слѣдовательно, по мѣрѣ представленія, въ подкрѣпленіе претензій, такого рода документовъ (то есть реквизиціонныхъ квитанцій), надлежитъ входить въ разсмотрѣніе, соблюдены ли въ нихъ предписанныя 3-ею статьею вышеприведеннаго постановленія формальности, и не была ли выдана также квитанція до 29 Іюля 1831 года, такъ какъ, въ обоихъ этихъ случаяхъ, квитанція должна быть признана незаконною и поэтому—отвергнута.

Въ удостовѣреніе претензіи, основанной на законной квитанціи, должны быть, сверхъ того, приложены:

1) засвидѣтельствованная копія съ вышеупомянутаго постановленія;
2) выписка о справочныхъ цѣнахъ на хлѣбъ и фуражъ, существовавшихъ въ мѣстномъ обводовомъ городѣ въ продолженіе того мѣсяца, въ которомъ выдана квитанція.

Ко второму случаю, неупомянутому въ инструкціи, изданной Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства 17 Февраля 1832 года, за № 5,005/907, относится необходимость указанія порядка, въ какомъ должны быть удостовѣряемы счеты о претензіяхъ арендаторовъ, подвергшихся разоренію въ военное время.

Необходимость эта вытекаетъ изъ арендныхъ контрактовъ, заключенныхъ на 12-лѣтнюю аренду, срокъ которымъ истекъ

nię Rządu pod datą 29 Lipca 1831 roku za Nr. 8,367/2,145 w czasie wojny rewolucyjnej wydane, podług którego byłe Wojsko Polskie upoważnione było do furażowania bezpośrednio u mieszkańców, w razie, gdyby potrzebnego furażu w miejscowych magazynach nie znaleziono.

Podług art. 3-go tego postanowienia zabrane w ten sposób mieszkańcom produkty mocni byli kwitować Dowódcy korpusów odkomenderowanych oddziałów, których kwity powinny jeszcze były być poświadczone przez Kommissarzów Wojennych, tam gdzieby ci byli obecni, nadto wyrażona w tych kwitach ilość produktów, wedle uczynionego w cytowanym wyżej artykule wyraźnego zastrzeżenia, powinna być wypisaną literami.

O ile zatem nastręczy się, że na usprawiedliwienie się pretensyi takiego rodzaju dowód (to jest kwit rekwizycyjny) będzie złożony, przestrzegać należy, czy w nim zachowaną jest akuratność art. 3-m postanowienia wyżej zacytowanego przepisana, i czy data takiego kwitu nie poprzedza daty 29 Lipca 1831 roku, gdyż w razie okazania się w takim kwicie któregobądź z powyższych przypadków, uznany on być powinien za nielegalny i jako taki odrzucony.

Pretensyę zaś z kwitu legalnego likwidowaną powinny nadto jeszcze wspierać:

1) kopia postanowienia wyżej zacytowanego, za rzetelność poświadczona;
2) wypis cen targowych produktów na targach w mieście tego obwodu (w miesiącu, w którym kwit został wydany) praktykowanych.

Drugim przypadkiem, instrukcyą daty 17 Lutego 1832 roku za Nr. 5,005/907 przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu przepisaną nie objętym, jest potrzeba wskazania sposobu, podług jakiego likwidacye pretensyj za doznane zabory i klęski wojenne winny być usprawiedliwione.

Potrzebę tę przedstawiają kontrakty dzierżawne o 12-o letnią dzierżawę zawarte, które w latach 1831, 1832 i 1833

въ 1831, 1832 и 1833 годахъ. Контрактами этими, въ § 11 относительно аренды казенныхъ, а въ § 10 относительно аренды супримованныхъ имѣній, выговорено въ пользу арендаторовъ условіе: что за чрезвычайныя поставки продуктовъ и всѣ прочія экстраординарныя доставки, могущія потребоваться отъ арендатора и надлежаще удостовѣренныя приказаніями Правительственныхъ властей, по справочнымъ цѣнамъ, за прочіе же убытки, понесенные вслѣдствіе разоренія въ военное время и исчисленные на началахъ, какъ указанныхъ уже постановленіемъ Князя Царскаго Намѣстника отъ 20 Февраля 1816 года, такъ и впредь могущихъ быть постановленными, арендаторъ получаетъ вознагражденіе посредствомъ зачета, при взносѣ четвертаго, то есть мартовскаго арендцаго платежа, въ каждомъ экономическомъ году.

Такъ какъ относительно порядка учета этихъ претензій, кромѣ предписанныхъ вышеприведеннымъ постановленіемъ Намѣстника Царства отъ 20 Февраля 1816 года правилъ, никакихъ другихъ законоположеній донынѣ издано не было, то въ указанномъ выше случаѣ слѣдуетъ руководствоваться сказаннымъ постановленіемъ Намѣстника.

Убытки и военныя бѣдствія, по случаю которыхъ арендаторъ можетъ простирать претензію, могутъ быть двоякаго рода, а именно состоять:

1) въ захватѣ у аренднаго владѣльца такихъ продуктовъ, которые вошли въ смѣтное исчисленіе, какъ предметъ аренднаго дохода, и по уборкѣ съ полей и луговъ хранились въ хозяйственныхъ складахъ, и
2) въ выкошеніи или истребленіи такихъ же продуктовъ на поляхъ и лугахъ.

Захватъ экономическаго скота и земледѣльческихъ и другихъ снарядовъ, составляющихъ собственность арендатора, упадаетъ на его собственный счетъ.

Учетъ претензій, означенныхъ въ первомъ пунктѣ, производится по § 6—13 и 18 постановленія Царскаго Намѣстника отъ 20 Февраля 1816 года; претензіи же, означенныя во второмъ пунктѣ, исчисляются и опредѣляются по § 54 того же постановленія. Поэтому, если счетъ поданъ будетъ о вознаграж-

kończyły się. Kontrakty te § 11-m co do dzierżaw dóbr rządowych i § 10-m co do dzierżaw dóbr supprimowanych zapewniły dzierżawcom, iż liwerunki nadzwyczajne, oraz wszelkie inne nadzwyczajne, od dzierżawcy żądać się mogące dostarczenia, rozkazami władz rządowych przynależnie udowodnione, według cen targowych, inne zaś szkody z klęski wojny pochodzące, podług już istniejących zasad, uchwałą Księcia Namiestnika Królewskiego, daty 20 Lutego 1816 roku objętych, lub w przyszłości postanowić się mających, w czwartej racie każdego roku gospodarczego, czyli w racie Marcowej będą im wynagrodzone.

Do obliczenia pretensyj na takiem zapewnieniu opartych, oprócz zasad cytowaną wyżej uchwałą Namiestnika Królestwa daty 20 Lutego 1816 roku przepisanych, żadne inne dotąd nie zostały wydane, z tego powodu w przypadku, jaki tu zachodzi, trzymać się wypada uchwały Namiestnika dopiero powołanej.

Szkody i klęski wojenne, z powodu których dzierżawca może przyjść z pretensyą, mogą być dwojakiego znaczenia:

1) zabory produktów dzierżawnych to jest takich, które anszlagiem na opłatę dzierżawną są rachowane, już z pól i łąk zebranych i w składach gospodarskich znajdujących się, i
2) wycięcie lub wypalenie takichże produktów na polach i łąkach.

Inwentarz albowiem żywy i martwy o ileby był własnością dzierżawcy a zaborowi uległ, liczy się na jego (dzierżawcy) szkodę.

Pretensye należące do kategoryi pierwszej powinny być obliczane podług § 6—13 i 18-go uchwały Namiestnika Królewskiego daty 20 Lutego 1816 roku, zaś pretensye kategoryi drugiej obliczać i stanowić należy podług § 54-go tejże uchwały. Dla czego, jeżeli likwidacya będzie podana o wy-

деніи убытковъ по первому пункту, то въ удостовѣреніе онаго слѣдуетъ прилагать:

1) письменное доказательство (квитанцію Командира, взявшаго продукты, или показаніе понесшаго убытки арендатора, подтвержденное присягою) о томъ, какіе продукты и въ какомъ количествѣ были дѣйствительно взяты. Арендаторъ обязанъ даже подтвердить присягою, что означенные продукты дѣйствительно были забраны выдавшимъ квитанцію въ томъ количествѣ и качествѣ, въ какомъ они показаны въ квитанціи;

2) составленное на мѣстѣ экономическимъ чиновникомъ, посредствомъ разспросовъ, протоколярное удостовѣреніе о томъ, что взятые продукты происходили изъ урожая того экономическаго года, въ которомъ послѣдовалъ заборъ оныхъ войсками, и именно съ тѣхъ только (а не съ другихъ какихъ либо) фольварковъ, которые входятъ въ составъ аренднаго имѣнія, ибо въ противномъ случаѣ претензія должна быть отвергнута;

3) перечневую вѣдомость, заключающую сравненіе общаго количества продуктовъ (въ корцахъ, возахъ, центнерахъ, съ означеніемъ ихъ величины), доставленныхъ въ каждомъ году съ того имѣнія, по раскладкамъ и реквизиціямъ на продовольствіе войскъ, съ общимъ же количествомъ урожая этихъ продуктовъ, принятымъ въ соображеніе при исчисленіи арендныхъ доходовъ и опредѣленіи арендной платы, такъ какъ имѣющее опредѣлиться вознагражденіе за убытки ни въ какомъ случаѣ не можетъ превышать цѣнности годоваго урожая, показанной по смѣтѣ въ числѣ валоваго дохода, по которому опредѣлена была арендная плата;

4) вѣдомость о справочныхъ цѣнахъ на продукты, существовавшихъ въ воеводскомъ городѣ въ продолженіе того экономическаго года, въ которомъ забраны были продукты, вычисленныхъ изъ средней сложности цѣнъ цѣлаго года, и, наконецъ,

5) протоколярное удостовѣреніе о томъ, что забранные продукты, за которые требуется вознагражденіе, происходятъ изъ одних только арендныхъ фольварковъ, и что въ это число не входятъ вовсе продукты крестьянъ, принадлежащихъ къ арендуемому имѣнію.

Если же будетъ заявлена претензія о вознагражденіи за

nagrodzenie szkód w kategoryi pierwszej, powinna być usprawiedliwiona:

1) dowodem piśmiennym (kwitem Komendanta, któren zabór dokonał lub zaprzysiężonym, przez poszkodowanego dzierżawcę wywodem słownym) co do jakości, ilości i rzeczywistości zabranych produktów. Nawet dzierżawca obowiązany jest zaprzysiądz, że jakość i ilość produktów w kwicie mieszcząca się przez wydawcę tegoż kwitu rzeczywiście była zabraną;

2) sprawdzeniem protokólarném przez urzędnika ekonomicznego na gruncie przez indagacye dopełnić się winném, że zabrane produkta pochodziły ze zbiorów tego roku ekonomicznego, w którym zabór miał miejsce, i nie z innych folwarków jak tylko z tych, które dzierżawę tę składają, albowiem w przeciwnym razie pretensya odrzuconą być powinna;

3) tabellarycznem porównaniem materyalnej wysokości produktów (np. ilości korcy, fur, centnarów i jakich) na potrzeby wojska, w skutek rozkładów i rekwizycyj razem w respective roku z dóbr tych dostarczonych, z takąż materyalną wysokością tych produktów w anszlagu dzierżawnym na opłatę dzierżawną policzoną, gdyż pod żadnym względem oznaczyć się mające ztąd wynagrodzenie wartości produkcyi rocznej, podług zamieszczenia anszlagowego przyjętej, i na opłatę dzierżawną brutto policzonej, przechodzić nie może.

4) Wykazem cen targowych, podług całorocznej frakcyi tegoż samego roku ekonomicznego, w którym zabór miał miejsce, w mieście wojewódzkiem na targach praktykowanych, a nakoniec [illegible]

5) Sprawdzeniem protokólarnem, że zabrane produkta, przedmiotem tej likwidacyi będące, z samych tylko dzierżawnych folwarków pochodzą, i że produkta włościan, do tej dzierżawy należących, w zabór ten bynajmniej nie wchodzą.

Jeżeli zaś likwidacya będzie podaną o wynagrodzenie

убытки, означенные во второмъ пунктѣ, то счетъ удостовѣряется на основаніи правилъ, постановленныхъ ремисіонными уставами объ учетѣ и опредѣленіи размѣра убытковъ, послѣдовавшихъ отъ случайныхъ бѣдствій.

Здѣсь только слѣдуетъ указать на обстоятельства, изложенныя въ предыдущемъ пунктѣ лит. *e* настоящаго параграфа, которымъ должно руководствоваться въ примѣненіи ремисіоннаго устава, имѣющаго служить основаніемъ къ исчисленію размѣра убытковъ, за которые требуется арендаторомъ вознагражденіе.

§ 7.

Основанія для учета претензій арендаторовъ за неисполненную крестьянами во время послѣдней войны издѣльную повинность указаны уже въ инструкціи, изданной Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства отъ 17 Февраля 1832 года, за № 5,005/907, о которой говорится выше, въ пунктѣ *f* § 6-го.

§ 8.

Въ видахъ сохраненія въ цѣлости и въ должномъ порядкѣ документовъ, представленныхъ въ удостовѣреніе счетовъ о претензіяхъ, и въ предупрежденіе утраты токовыхъ, предписывается, чтобы всѣ счеты и принадлежащіе къ нимъ документы были сшиваемы въ томы, перенумерованные по листамъ, и чтобы на оберткѣ оныхъ надписываемо было число листовъ, находящихся въ каждомъ томѣ, подъ опасеніемъ, за несоблюденіе сего порядка, дисциплинарнаго взысканія 25 польск. злот. съ виновнаго дѣлопроизводителя. Сверхъ того, постановляется правиломъ, что всѣ документы, пересылаемые при одной исходящей бумагѣ, должны быть сшиты въ одинъ томъ, хотя бы таковые принадлежали къ нѣсколькимъ счетамъ; раздѣленіе на особые томы допускается лишь въ такомъ случаѣ, когда сіе окажется необходимымъ по значительному объему документовъ.

Глава IV.

О разрѣшеніи Казначействамъ реализаціи присужденныхъ арендныхъ претензій.

§ 9.

По окончательномъ присужденіи какой либо претензіи Казны къ арендатору, или арендатора къ Казнѣ, должно быть въ

szkód z kategoryi 2-ej, powinna ona być usprawiedliwiona podług warunków do obliczania i stanowienia liquidum strat z przypadków losowych pochodzących, regulaminami remissyjnemi wskazanych.

Zwraca się tu tylko uwaga na przypadek przechodni, w ustępie *c* niniejszego paragrafu wyżej wskazany, którego się trzymać wypada przy użyciu regulaminu remissyjnego, gdy przyjdzie ustanowić podług tych zasad wysokość straty, przez dzierżawcę likwidowanej.

§ 7.

Do obliczenia pretensyj dzierżawców, za nieodrobioną przez włościan pańszczyznę, w czasie ostatniej wojny, już wskazane są warunki w instrukcyi pod datą 17 Lutego 1832 roku za Nr. 5,005/907, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu przepisanej, o której się wyżej w § 6-tym, w ustępie *f*, powiedziało.

§ 8.

Dla utrzymania w całości i porządku wszystkich dowodów, likwidowane pretensye usprawiedliwiających, i dla zapobieżenia ich uronieniu, nakazuje się, pod karą korrekcyjną, złp. 25 przez referenta zapłacić się mającą, aby wszystkie likwidacye i dowody do nich należące były zszywane w volumina, karty numerem zaliczbowane, a na okładce voluminu aby zapisane było zaświadczenie z wielu kart taki volumen składa się. Nadto zachować należy porządek, aby przy każdej expedycyi nie więcej było jak jeden volumen, choćby przy expedycyi tej więcej jak jedna było likwidacyj, jedynie albowiem wrazie większej objętości dowodów można one podzielić na dwa lub więcej voluminów.

Tytuł IV.

O podawaniu Kassom do realizowania przyznanych pretensyj dzierżawnych.

§ 9.

Po zdecydowaniu stanowczem każdej pretensyi Skarbu do dzierżawcy, lub dzierżawcy do Skarbu, powinno być na-

то же время дано распоряженіе Казначейству о реализаціи таковой. Къ распоряженію прилагаются всѣ счеты и документы, оправдывающіе претензію, подлежащую удовлетворенію. Притомъ поставляется условіемъ, чтобы въ распоряженіяхъ излагаемы были обстоятельно соображенія по каждой присуждаемой претензіи, съ приведеніемъ главныхъ основаній оной и со ссылкою на документы, прилагаемые въ подкрѣпленіе каждой претензіи. Суммы утвержденныхъ претензій должны быть выражаемы въ ассигновкахъ не только цифрами но и прописью, сверхъ того, не допускаются въ ассигновкахъ никакія почистки, поправки и помарки, въ противномъ случаѣ ассигновка признается недѣйствительною.

Независимо отъ сего, Воеводская Коммисія обязана имѣть наблюденіе, чтобы въ распоряженіяхъ, даваемыхъ Казначействамъ, помѣщаемы были одни только предметы, относящіеся къ Казначействамъ. Согласно съ этимъ, если встрѣтится случай, что, при разсмотрѣніи и утвержденіи общаго разсчета съ арендаторомъ, будетъ предстоять надобность въ изданіи частнаго кассоваго распоряженія, то сіе распоряженіе должно быть издано особо съ приложеніемъ только къ нему въ подлинникахъ, копіяхъ, или выпискахъ (смотря по обстоятельствамъ) документовъ, относящихся собственно къ этому предмету.

§ 10.

Если дѣло будетъ касаться реализаціи претензіи, простираемой Казною къ арендатору, то Воеводская Коммисія, руководствуясь общимъ распоряженіемъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, отъ 29 Ноября 1831 года, за № 30,769/5,245, при соблюденіи указанныхъ въ томъ распоряженіи правилъ, должна прежде всего предписать Казначейству, оказавшуюся въ долгу на арендаторѣ сумму, зачислить по кассовымъ счетамъ къ поступленію, подъ тою статьею, къ какой оная принадлежитъ по свойству своему и по принятому порядку кассоваго счетоводства.

При томъ одновременно должна быть приготовлена повѣстка къ арендатору, на которомъ зачислено взысканіе, съ предложеніемъ объ уплатѣ въ продолженіе 30 дней (со дня врученія повѣстки), въ указанное Казначейство причитающейся съ него суммы. Въ повѣсткѣ о томъ должны быть подробно изло-

tychmiast wydane do Kassy upoważnienie dla jej zrealizowania. Do upoważnienia dołączone być winny wszystkie likwidacye i dowody, assygnujące się do zrealizowania pretensye usprawiedliwiające.

Zastrzega się przy tem, aby assygnacye mieściły w sobie dokładne motiwa każdej przyznającej się należności, z powołaniem się na pryncypalną zasadę pretensyi i daty dowodów, respective pretensyę wspierających. Summy przyznanych assygnacyą należności mają być nietylko liczbami, ale i słowami pisane, pod nieważnością assygnacyi, żadne skrobanie, ani mazanie, przekreślanie nie może mieć miejsca.

Nadto wszystko jeszcze, Kommissya Wojewódzka przestrzegać jest obowiązana, aby w rozporządzeniach do Kassy wydawanych same tylko przedmioty, tejże Kassy dotyczące, mieściły się. Dla czego gdzie będzie zachodził przypadek, że przy zdecydowaniu ogólnego z dzierżawcą obrachunku, wypadnie wydać jakie szczególne rozporządzenie kassowe, w takim razie rozporządzenie to powinno być oddzielnie wydane, przy załączeniu tylko do niego w oryginałach, kopiach lub wypisach (jak wypadnie) dowodów samego tego przedmiotu dotyczących.

§ 10.

Jeżeli będzie szło o zrealizowanie pretensyi Skarbu do dzierżawcy zaregulowej, Kommissya Wojewódzka, stosując się do ogólnego rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu daty 29 Listopada 1831 r., za Nr. 30,769/5,245, przy zachowaniu warunków w tym rozporządzeniu przepisanych, rozkazać winna Kassie naprzód kwotę, o którą dzierżawca został zadebitowany, w kontrollach kassowych przypisać do rubryki przybytku, a to pod tytułem do jakiegoby ona z natury swej i wedle przyjętego porządku manipulacyi kassowej należała, dalej

Jednocześnie powinno być przygotowane zawiadomienie do zdebitowanego dzierżawcy, a zarazem i wezwanie do zapłacenia w przeciągu dni 30 (po doręczeniu wezwania) wskazanej mu Kassie kwoty, o którą został debitowany. W za-

жены основанія и документы, въ силу которыхъ зачислено на немъ взысканіе.

Повѣстка эта препровождается къ Коммисару того обвода, въ коемъ должникъ имѣетъ жительство, съ предписаніемъ вручить ему таковую подъ росписку, которую и представить для пріобщенія къ дѣламъ Воеводской Коммисіи, а по истеченіи 30 дней со дня выдачи росписки, принять въ отношеніи должника понудительныя мѣры административной экзекуціи, еслибы въ означенный срокъ взыскиваемая съ него сумма не была имъ уплачена.

§ 11.

Принятыя экзекуціонныя мѣры ко взысканію присужденной Казнѣ суммы, не могутъ быть пріостановлены даже и въ такомъ случаѣ, когда арендаторъ, на котораго обращено взысканіе, принесетъ жалобу высшей власти на послѣдовавшее по этому предмету рѣшеніе, какъ это постановлено дѣйствующимъ доселѣ Королевскимъ декретомъ отъ 14 Января 1812 года (Дневн. Закон. Герцогства Варшавскаго томъ IV, стр. 343), которымъ хотя и допускается обжалованіе должникомъ отяготительнаго для него рѣшенія, но вмѣстѣ съ тѣмъ положительно оговорено, что приведеніе въ исполненіе такихъ рѣшеній, не смотря на принесенную противъ нихъ жалобу, отнюдь не должно быть останавливаемо.

§ 12.

Если дѣло идетъ о реализаціи претензіи арендатора къ Казнѣ, присужденной въ его пользу, то удовлетвореніе его слѣдующимъ вознагражденіемъ должно быть отнесено на счетъ назначеннаго на сей предметъ смѣтнаго кредита, но при ассигнованіи выдачи денегъ изъ Казначейства, Воеводская Коммисія обязана, подъ опасеніемъ отвѣтственности, удостовѣриться предварительно о томъ, что всѣ слѣдовавшія къ тому времени съ арендатора въ Казну платежи, не исключая предстоящаго по взносу ближайшаго аренднаго платежа, пополнены; ибо главнымъ условіемъ поставляется, что претензія арендатора ни подъ какимъ предлогомъ не можетъ быть удовлетворена наличными деньгами, если, по вышеуказаннымъ статьямъ, числится на немъ какая либо казенная недоимка. Прежде всего долженъ

wiadomieniu o tem powinien być poinformowany dokładnie o zasadach i dowodach, na mocy których zadebitowano go.

Zawiadomienie to przesłane być winno na ręce Kommissarza tego obwodu, w którym zadebitowany ma swoje mieszkanie, z poleceniem aby Kommissarz Obwodu kazał mu takowe doręczyć za rewersem i uzyskany rewers, aby do akt Kommissyi Wojewódzkiej nadesłał, aby po upływie dni 30 od daty wydanego przez dłużnika rewersu znaglił go środkami egzekucyi administracyi do zapłacenia poszukiwanej na nim kwoty, w razie gdyby temu nie uczynił zadość w oznaczonym na to czasie.

§ 11.

Zarządzona egzekucya o zapłacenie przyznanej Skarbowi należności nie może być wstrzymaną, w przypadku gdyby zdebitowany dzierżawca od decyzyi w tym interessie przeciwko niemu wydanej odwołał się do wyższej władzy, a to z uwagi na obowiązujący dotąd dekret Królewski daty 14 Stycznia 1812 r. (Dziennika Praw Ks. War. tom IV stron. 343), któren lubo dozwala egzekwowanym odwołania się od decyzyj za uciążliwe uważanych, zastrzega jednak wyraźnie, że egzekucya takich decyzyj, chociażby były zaskarżone, wstrzymaną być nie powinna.

§ 12.

Jeżeli będzie szło o zrealizowanie przyznanej pretensyi dzierżawcy od Skarbu, zaspokojenie jej powinno być wskazanem z funduszu, jaki na ten cel jest oznaczony, lecz Kommissya Wojewódzka, wydając assygnacyę do Kassy pod odpowiedzialnością przekonać się powinna o wypłatności dzierżawcy w tem wszystkiem, coby od niego Skarbowi w tym czasie a nawet do włącznie najbliższej nadchodzącej najpierwszej raty należało. Za pryncypalny albowiem warunek przepisuje się, że pod żadnym względem dzierżawca nie może być zaspokojony w swojej pretensyi gotowizną, jeżeliby podług tego, jak się wyżej powiedziało, nawzajem coś przypadało od niego Skarbowi.

быть сдѣланъ вычетъ слѣдующихъ въ Казну недоимокъ, и выдача наличныхъ денегъ арендатору, въ удовлетвореніе присужденной ему претензіи, можетъ быть произведена лишь въ томъ случаѣ, когда на немъ не состоитъ уже болѣе никакого долга.

§ 13.

О каждомъ ассигнованіи денегъ изъ Казначейства, въ удовлетвореніе претензіи арендатора, долженъ быть въ то же время увѣдомляемъ и интересованный арендаторъ, съ подробнымъ объясненіемъ, какія изъ показанныхъ по его счету претензій и на какомъ основаніи признаны подлежащими удовлетворенію, а какія изъ нихъ и по какимъ именно причинамъ отвергнуты. Документы, относящіеся къ отвергнутымъ претензіямъ, должны быть возвращаемы просителю.

Всѣ этого рода увѣдомленія должны быть посылаемы посредствомъ Обводовыхъ Коммисаровъ, съ предписаніемъ вручить таковые заинтересованнымъ лицамъ подъ росписку, которая препровождается, какъ документъ, въ Воеводскую Коммисію, для пріобщенія къ дѣламъ.

§ 14.

Воеводская Коммисія, обязывается предварить всѣхъ арендаторовъ казенныхъ и супримованныхъ имѣній, посредствомъ Воеводскихъ Вѣдомостей о томъ, что каждый изъ нихъ долженъ соблюдать тотъ порядокъ, чтобы о всякой своей претензіи, вытекающей изъ контракта, заявлять, тотчасъ послѣ возникновенія ея, посредствомъ подачи въ Воеводскую Коммисію счетовъ, составленныхъ и удостовѣренныхъ по формамъ, о которыхъ Воеводская Коммисія, примѣняясь къ дѣйствующимъ узаконеніямъ, должна извѣстить ихъ, съ приложеніемъ соотвѣтственныхъ образцовъ.

Такіе счеты должны быть составляемы самими арендаторами, и потому никто изъ чиновниковъ не можетъ заниматься этимъ дѣломъ, подъ опасеніемъ взысканія за противное штрафа въ 50 польскихъ злотыхъ.

Глава V.

О составленіи общихъ разсчетовъ по окончаніи арендного владѣнія или управленія.

а) О разсчетахъ по арендамъ.

§ 15.

Непосредственно по истеченіи арендного срока, опредѣлен-

Przedewszystkiem powinna być uskuteczniona kompensata, i tylko o tyle dzierżawca w przyznanej mu pretensyi może być w części lub całkowicie zaspokojony gotowizną, o ileby nie było w możności kompensowania.

§ 13.

O każdem wydaniu do Kassy assygnacyi, celem zaspokojenia przyznanej dzierżawcy należności, powinien być także zawiadomiony interessowany dzierżawca. W zawiadomieniu tem należy go dokładnie poinformować, które z poliwidowanych przez niego pretensyj i na jakiej zasadzie są przyjęte, a które i dla czego uchylone zostały. Dowody, do uchylonych pretensyj należące, zwracać należy pretensorowi.

Wszystkie takie zawiadomienia powinny być przesyłane za pośrednictwem Kommissarzów Obwodowych, z poleceniem doręczenia takowych interessantom za rewersem, któren jako dowód do akt Kommissyi Wojewódzkiej nadesłany być powinien.

§ 14.

Kommissya Wojewódzka obowiązana jest przez dziennik wojewódzki ostrzedz wszystkich dzierżawców dóbr rządowych i supprimowanych, że powinnością jest każdego z nich pilnować tej punktualności, aby każdą swą pretensyę, z kontraktu wypływającą, jak tylko ona okaże się, natychmiast podawali do biura Kommissyi Wojewódzkiej, a to w likwidacyach sporządzonych i udowodnionych podług form, o których Kommissya Wojewódzka, z względem na istniejące co do tego przepisy, przez zakommunikowanie im stosownych wzórów, poinformować ich powinna.

Likwidacye takie sami dzierżawcy sporządzać są obowiązani, i dla tego pod karą korrekcyjną złp. 50 zakazuje się, aby żaden z urzędników nie ważył się tą czynnością zatrudniać.

Tytuł V.

O załatwieniu obrachunków ogólnych, po skończeniu się tenut dzierżawnych i administracyjnych.

a) O obrachunkach dzierżawnych.

§ 15.

Zaraz po skończeniu się tenuty dzierżawnej, kontraktem

наго контрактомъ, долженъ быть съ каждымъ арендаторомъ составленъ общій разсчетъ по арендѣ. Разсчетъ этотъ начинается производствомъ мѣстной повѣрки съ составленіемъ акта о томъ, въ какой степени исполнены были арендныя обязательства, заключающіяся либо въ истекшемъ срочномъ контрактѣ, либо въ эмфитевтической или пожизненной привилегіи. Этотъ повѣрочный актъ объ исполненіи обязательствъ, вытекающихъ изъ срочныхъ контрактовъ, составляется по формамъ и правиламъ, указаннымъ въ общемъ распоряженіи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 12 Мая 1827 года, за № 30,547/6,377. Что же касается повѣрки исполненія обязательствъ, по эмфитевтическимъ или пожизненнымъ привилегіямъ, то относящіеся сюда акты должны быть составляемы по формамъ и правиламъ, изложеннымъ въ распоряженіи Правительственной Коммисіи отъ 3 Сентября 1828 года, за № 50/6.

§ 16.

По разсмотрѣніи акта о повѣркѣ исполненія взаимныхъ арендныхъ обязательствъ и послѣ оцѣнки и окончательнаго утвержденія взаимныхъ арендныхъ претензій, могущихъ открыться по сему акту, долженъ быть составленъ общій арендный разсчетъ за все время аренды. Этотъ общій разсчетъ составляется по той же формѣ, какая соблюдается до настоящаго времени, на основаніи распоряженія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 21 Апрѣля 1828 года, за № 27,430/5,638.

Общій разсчетъ составляется въ двухъ экземплярахъ и къ каждому изъ нихъ долженъ быть приложенъ, какъ велось донынѣ, реестръ всѣхъ претензій, простираемыхъ арендаторомъ къ Казнѣ за все время аренднаго владѣнія, и признанныхъ Казною основательными или отвергнутыхъ.

Такіе разсчеты въ правѣ утверждать сама Воеводская Коммисія, по утвержденіи же одинъ экземпляръ разсчета, вмѣстѣ съ реестромъ претензій, препровождается къ подлежащему Обводовому Коммисару, съ предписаніемъ вручить таковой подъ росписку заинтересованному арендатору, росписку же препроводить въ Воеводскую Коммисію для пріобщенія къ дѣламъ ея.

Сверхъ того, если по разсчету окажется какая либо казен-

zakreślonej, powinien być z każdym dzierżawcą uskuteczniony ogólny obrachunek dzierżawy. Obrachunek ten zaczynać się ma od spisania na gruncie aktu sprawdzenia o ile przyjęte skończonym kontraktem peryodycznym, lub przywilejem emfiteutycznym, albo dożywotnim obowiązki dzierżawne zostały spełnione.

Akt ten co do sprawdzenia obowiązków z kontraktów peryodycznych pochodzących, spisany być powinien podług form i warunków rozporządzeniem ogólnem, pod datą 12 Maja 1827 roku za Nr. 30,547/6,377 przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu przepisanych. Co się zaś dotycze sprawdzenia wykonania obowiązków z przywilejów emfiteutycznych lub dożywotnich wypływających, akt taki spisać należy podług form i warunków rozporządzeniem Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, daty 3 Września 1828 roku za Nr. 50/6 wskazanych.

§ 16.

Po rozpoznaniu aktu sprawdzenia wykonania wzajemnych obowiązków dzierżawnych i po ocenieniu i zdecydowaniu wykryć się mogących nim (tym aktem) wzajemnych pretensyj dzierżawnych sporządzony być powinien następnie ogólny obrachunek dzierżawny z całej tenuty. Ogólny ten obrachunek sporządzony być ma podług tej samej formy, jaka wedle rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu daty 21 Kwietnia 1828 roku, Nr. 27,430/5,638, dotąd jest zachowywana.

Rachunek ogólny formowany być winien w dwóch egzemplarzach i przy każdym egzemplarzu winien być jak dotąd wykaz wszystkich pretensyj w tej tenucie przez dzierżawcę do Skarbu polikwidowanych, przez Skarb przyjętych, i uchylonych.

Rachunki takie Kommissya Wojewódzka mocną jest sama zatwierdzać, po zatwierdzeniu zaś jeden egzemplarz takiego rachunku, wraz z wykazem pretensyj ma być przesłany Kommissarzowi właściwego obwodu z poleceniem, aby go kazał za rewersem doręczyć interessowanemu dzierżawcy, i aby uzyskany rewers zwrócony był do akt Kommissyi Wojewódzkiej, nadto,

Jeżeliby z zatwierdzonego obrachunku okazywała się ja-

ная недоимка, подлежащая взысканію съ арендатора, то одновременно должно быть предписано арендатору о взносѣ таковой въ Казначейство, въ продолженіе 40 дней со дня врученія разсчета, Обводовому же Коммисару—о понужденіи арендатора мѣрами административной экзекуціи, въ случаѣ неуплаты имъ денегъ въ положенный срокъ.

Воеводская Коммисія не въ правѣ останавливать дѣйствіе наряженной экзекуціи, хотя бы даже арендаторомъ принесена была высшему начальству жалоба на ея рѣшеніе, по причинамъ, изложеннымъ въ предыдущей 11-й статьѣ.

§ 17.

Еслибы по утвержденному общему разсчету за все время аренды, оказалась со стороны арендатора переплата въ Казну, то Воеводская Коммисія обязана распорядиться о выдачѣ арендатору, изъ Казначейства, переплаченнаго излишка, изъ назначенной на сей предметъ по смѣтѣ суммы, или наличными деньгами, если арендаторъ выбылъ уже изъ владѣнія, или же посредствомъ зачета таковаго излишка въ счетъ будущихъ платежей, если по вновь заключенному контракту, имѣніе оставлено въ дальнѣйшемъ владѣніи арендатора.

§ 18.

Если по произведенной повѣркѣ исполненія арендныхъ обязательствъ окажется, что арендаторъ удовлетворилъ всѣмъ условіямъ контракта или привилегіи и, по утвержденному общему разсчету, не состоитъ на немъ никакая казенная недоимка, то Воеводская Коммисія по утвержденіи разсчета въ правѣ распорядиться о выдачѣ арендатору залога, представленнаго имъ въ обезпеченіе Казны по окончившейся арендѣ. При чемъ поставляется на видъ, что опредѣленіе по этому предмету можетъ быть постановлено не иначе, какъ въ общемъ засѣданіи Воеводской Коммисіи, порядкомъ, предписаннымъ въ предыдущемъ 4-мъ параграфѣ; такъ какъ за выдачу залога безъ предварительнаго удостовѣренія о бездоимочномъ взносѣ въ Казну всѣхъ платежей, слѣдующихъ за аренду, по которой представленъ былъ залогъ, старшій Рахмистръ, Начальникъ Секціи казенныхъ имуществъ, Коммисаръ Финансоваго Отдѣленія и всѣ члены Воеводской Коммисіи, участвовавшіе въ рѣшеніи этого дѣла, подвергаются круговой отвѣтственности.

ka reszta do poszukiwania dła Skarbu, jednocześnie ma być poleconem dzierżawcy, aby takową w przeciągu dni 40-tu, po doręczeniu rachunku w Kassie zapłacił, Kommissarzowi Obwodowemu zaś, aby go znaglił krokami egzekucyi administracyjnej w razie, gdyby się temu w oznaczonym czasie nie stało zadosyć.

Nie wolno jest Kommissyi Wojewódzkiej wstrzymywać zarządzonej egzekucyi, chociażby nawet dzierżawca od jej decyzyi do wyższej władzy odwołał się, a to z uwagi na przyczynę w § 11-m wyżej wymienioną.

§ 17.

Jeżeliby po zatwierdzeniu ogólnego obrachunku z całej skończonej tenuty okazywała się reszta dla dzierżawcy od Skarbu, Kommissya Wojewódzka obowiązaną będzie wydać do Kassy dyspozycyę, iżby takową z funduszu na ten cel oznaczonego, dzierżawcy wypłaciła, a to albo gotowizną, wrazie, gdyby dzierżawca ten wyszedł już z possessyi, lub też przez kompensatę, gdyby za nowo zawartym kontraktem pozostawał w dalszej tych dóbr dzierżawie.

§ 18.

Jeżeli dzierżawca według aktu sprawdzenia i wykonania obowiązków dzierżawnych wszystkim warunkom kontraktu, lub przywileju zadosyć uczynił, i podług zatwierdzonego ogólnego obrachunku nic nie pozostał z tej dzierżawy dłużnym Skarbowi, w takim razie, po zatwierdzeniu obrachunku, mocna będzie Kommissya Wojewódzka zaraz zadysponować wydanie dzierżawcy kaucyi, która skończoną tenutę dzierżawną Skarbowi zabezpieczyła. Lecz zastrzega się wyraźnie, że decyzya w tym przedmiocie nie może być inaczej wydana, jak tylko na ogólném posiedzeniu Kommissyi Wojewódzkiej w formie § 4-ym wyżej przepisanej. Za wydanie albowiem kaucyi, bez poprzedniczego przekonania się, że Skarb z tej dzierżawy (którą ona poręczała) został zupełnie zaspokojony, Nadrachmistrz i Naczelnik Sekcyi dóbr, Kommissarz Skarbu i wszyscy członkowie Kommissyi Wojewódzkiej, do decyzyi takiego interessu wpływający, solidarnie do odpowiedzialności pociągnięci będą.

b) О разсчетахъ по управленію имѣніями.

§ 19.

Отчеты, представляемые ежегодно по имѣніямъ, состоящимъ въ непосредственномъ казенномъ управленіи, должны быть разсматриваемы и утверждаемы на основаніяхъ, указанныхъ въ подробной инструкціи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 23 Августа 1826 года, за № 54,618/9,472.

Въ инструкціи этой введено донынѣ лишь одно измѣненіе, что окончательное утвержденіе отчетовъ по управленію имуществами, на основаніи приведеннаго въ началѣ сего постановленія Совѣта Управленія, принадлежитъ не Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, а Воеводской Коммисіи.

§ 20.

Каждый утвержденный отчетъ по управленію долженъ быть тотчасъ же приведенъ въ исполненіе во всѣхъ подробностяхъ, въ особенности же вмѣняется въ обязанность, подъ опасеніемъ отвѣтственности, чтобы всѣ открытыя по отчету казенныя недоимки были въ то же время взысканы сполна.

Воеводская Коммисія, принявъ въ основаніе опредѣленный, по утвержденному отчету, чистый доходъ съ имѣнія, обязана немедленно дать распоряженіе Казначейству о приведеніи въ исправность доходныхъ казначейскихъ счетовъ по означенному имѣнію, за тотъ годъ, за который утвержденъ отчетъ по управленію, именно о введеніи по смѣтнымъ окладамъ измѣненій, сообразно утвержденному отчету.

Къ этому распоряженію, долженъ быть приложенъ, въ видѣ документа, главный (подлинный) экземпляръ отчета по управленію имѣніемъ, со всѣми принадлежащими къ нему приложеніями.

§ 21.

При выдачѣ администратору залога соблюдаются тѣ же предосторожности и формальности, какія указаны въ предыдущей 18-й статьѣ настоящей инструкціи въ отношеніи арендаторовъ.

b) O obrachunkach administracyjnych.

§ 19.

Rachunki corocznie z dóbr na rzecz Skarbu bezpośrednio administrowanych, rozpoznawane i decydowane być powinny podług zasad i form szczególną do tego instrukcyą, pod datą 23 Sierpnia 1826 roku za Nr. 54,618/9,472 przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu wydaną wskazanych.

W instrukcyi tej dotąd tylko ta zmiana zaprowadza się, że zatwierdzenie stanowcze rachunków administracyjnych, według postanowienia Rady Administracyjnej, na wstępie obecnej instrukcyi zacytowanego, nie do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu lecz do Kommissyi Wojewódzkiej należy.

§ 20.

Każden zdecydowany obrachunek administracyjny winien być natychmiast wprowadzony w egzekucyą, a to we wszystkich jego szczegółach, szczególniej zastrzega się pod odpowiedzialnością, aby wykryte tym rachunkiem należności dla Skarbu, we wszystkich jego szczegółach natychmiast były ściągnięte.

Podług wykrytego i ustanowionego zatwierdzonym rachunkiem dochodu netto, zaraz Kommissya Wojewódzka obowiązaną jest wydać rozporządzenie do Kassy, w celu uregulowania w kontrollach kassowych należności poborowej z tych dóbr, a mianowicie z roku, za któren rachunek administracyjny został zdecydowany, a to co do zmian, jakieby przeciwko należności etatem dla Kassy zamierzonej, podług zdecydowanego rachunku zachodzić mogły.

Przy rozpoznaniu takiem, jako dowód powinien być załączony główny egzemplarz (unicat) rachunku administracyjnego, z wszystkiemi należącemi do niego allegatami.

§ 21.

Przy wydaniu kaucyi administratora zastrzega się zachowanie tej samej ostrożności i form, jakie są wskazane w § 18-m niniejszej instrukcyi co do dzierżawców.

Глава VI.

Распоряженія общія.

§ 22.

Начиная съ 1 Іюня текущаго года, Воеводская Коммисія обязывается, подъ опасеніемъ отвѣтственности, наблюдать за тѣмъ, чтобы общіе разсчеты по окончившимся арендамъ и по управленію казенными имѣніями—были непремѣнно вполнѣ обревизованы въ продолженіе слѣдующаго года, по окончаніи аренды или управленія.

Для надзора за дѣйствіями по этому предмету возлагается на обязанность Воеводской Коммисіи доставлять ежегодно въ Іюлѣ мѣсяцѣ, въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, именную вѣдомость:

a) арендаторамъ, которымъ окончился срокъ аренды, какъ по случаю истеченія арендныхъ контрактовъ, такъ равно и по случаю устраненія ихъ отъ владѣнія. Арендаторами считаются также и эмфитевтическіе и пожизненные владѣльцы;

b) администраторамъ, кои въ продолженіе истекшаго экономическаго года, управляли непосредственно на счетъ Казны казенными или супримованными имѣніями.

Изъ этой вѣдомости Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства будетъ почерпать свѣдѣніе о числѣ и родѣ отчетовъ, подлежащихъ, въ каждомъ году, разсмотрѣнію Воеводской Коммисіи.

Сверхъ того, чтобы поставить Правительственную Коммисію въ возможность удостовѣриться, что эти отчеты были въ продолженіе того года вполнѣ обревизованы Воеводскою Коммисіею, она обязана представлять, въ Іюнѣ мѣсяцѣ слѣдующаго года, въ Правительственную Коммисію особую вѣдомость, изъ коей можно было бы почерпнуть достовѣрное свѣдѣніе, не только объ исполненіи этой обязанности, но и о результатахъ, оказавшихся по каждому обревизованному отчету.

Притомъ Воеводская Коммисія предупреждается, что за неразсмотрѣніе въ какомъ либо году, всѣхъ подлежащихъ въ томъ же году ревизіи отчетовъ, она подвергнется отвѣтственности, опредѣленной постановленіемъ Совѣта Управленія Царства отъ 17 Февраля (1 Марта) 1833 года, въ отношеніи чиновниковъ за упущенія по службѣ, къ каковой отвѣтственно-

Tytuł VI.

Rozporządzenia ogólne.

§ 22.

Pod odpowiedzialnością obowiązana jest Kommissya Wojewódzka, począwszy od 1 Czerwca r. b. pilnować porządku, aby rachunki ogólne skończonych dzierżaw i administracyj koniecznie w ciągu następnego roku (po skończeniu się tenuty dzierżawnej lub administracyjnej) w zupełności były załatwione.

Dla utrzymania więc co do tego kontrolli, powinnością będzie Kommissyi Wojewódzkiej, każdego roku w miesiącu Lipcu, podać Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu wykaz imienny:

a) dzierżawców, którym tenuty dzierżawne skończyły się czy to przez ekspiracyę kontraktów dzierżawnych lub przez eksmissyę. Za dzierżawców uważają się i dzierżawcy emfiteutyczni lub dożywotni;

b) administratorów, którzy przez upłyniony rok ekonomiczny dobra rządowe lub supprimowane bezpośrednio na rzecz Skarbu administrowali.

Z wykazu takiego Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu będzie miała wiadomość wiele Kommissyi Wojewódzkiej w tym roku i jakich rachunków przypadało do załatwienia.

Ażeby zaś następnie jeszcze miała wiadomość, że rachunki te w ciągu tego roku zostały przez Kommissyę Wojewódzką w zupełności załatwione, Kommissya Wojewódzka obowiązaną będzie, zaraz w miesiącu Czerwcu następnego roku ekonomicznego, podać Kommissyi Rządowej drugi wykaz, któren nietylko przekona Kommissyę Rządową o spełnieniu tego obowiązku, ale nadto dostarczy wiadomości o rezultatach jakie z respective załatwionego rachunku wyprowadzone zostały.

Zapowiada się wyraźnie, że niezałatwienie w zupełności wszystkich obrachunków, na respective rok do załatwienia przypadających, ściągnie odpowiedzialność postanowieniem Rady Administracyjnej Królestwa daty 17 Lutego (1 Marca) 1833 roku, na opuszczających swe obowiązki urzędników rozciągniętą, która w szczególności tych urzędników dotknąć

сти привлечены будутъ преимущественно тѣ чиновники, которые окажутся виновными въ запущеніи дѣлъ, относящихся къ упомянутымъ отчетамъ.

Указанныя мѣры взысканія непремѣнно будутъ приняты въ Іюнѣ мѣсяцѣ 1835 года, если къ тому времени, т. е. въ продолженіи 1834/35 года, не будутъ вполнѣ разсмотрѣны и утверждены всѣ отчеты, какъ по арендамъ оконченнымъ къ 1 Іюня 1834 года, такъ и по управленію казенными имѣніями.

§ 23.

Такъ какъ, согласно ст. 4-й приведеннаго выше постановленія Совѣта Управленія, разсмотрѣніе и окончательное рѣшеніе всѣхъ претензій и разсчетовъ по арендному владѣнію и управленію казенными имѣніями со временъ существованія Царства, какъ оставшихся нерѣшенными отъ прежняго времени, такъ и текущихъ, со дня обнародованія того постановленія принадлежитъ уже Воеводской Коммисіи, то тѣ изъ числа упомянутыхъ претензій и разсчетовъ, которыя по день публикаціи сказаннаго постановленія въ Дневникѣ Законовъ, то есть по 10 Іюня 1834 года, не были представлены на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, подлежатъ разсмотрѣнію и рѣшенію самой Воеводской Коммисіи.

Представленными до 10 Іюня 1834 года на разсмотрѣніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, почитаются тѣ претензіи и разсчеты, которые отправлены изъ Воеводской Коммисіи прежде наступленія того дня. Слѣдовательно все то, что отправлено было по этотъ день изъ Воеводской Коммисіи въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, подлежитъ разсмотрѣнію и рѣшенію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, а то, что осталось къ сему числу на мѣстѣ или въ канцеляріи Воеводской Коммисіи, подлежитъ разсмотрѣнію и рѣшенію сей послѣдней.

§ 24.

Указавъ Воеводской Коммисіи порядокъ дѣйствія при разсмотрѣніи и рѣшеніи дѣлъ о претензіяхъ и разсчетахъ по арендному владѣнію и управленію казенными и супримованными имѣніями, Правительственная Коммисія въ заключеніе сочла нужнымъ обратить вниманіе Воеводской Коммисіи на важность введ-

będzie musiała, przy których zaległość interessów obrachunkowych okaże się.

Zapowiedzenie to niezawodnie w swych skutkach zaraz w miesiącu Czerwcu 1835 roku spełnioném będzie, w razie gdyby wszystkie rachunki skończonych z dniem 1 Czerwca 1834 roku tenut dzierżawnych i administracyjnych w ciągu roku 1834/5 rozpoznane i zdecydowane nie zostały.

§ 23.

Ponieważ od dnia ogłoszenia postanowienia Rady Administracyjnej, na wstępie zacytowanego, podług art. 4-go tegoż postanowienia, rozpoznanie i stanowcza decyzya wszystkich pretensyj i rachunków dzierżawnych i administracyjnych z epoki Królestwa, tak zaległych jako i bieżących, należy już do Kommissyi Wojewódzkiej, przeto o ile takie pretensye, i obrachunki do dnia ogłoszenia tegoż postanowienia, które w Dzienniku Praw na dniu 10 Czerwca 1834 roku przypadało, nie zostały do decyzyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu przedstawione, rozpoznawać i decydować one już będzie sama Kommissya Wojewódzka.

Przedstawienie pretensyi lub obrachunku do decyzyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu wtenczas uważa się za dokonane przed dniem 10 Czerwca 1834 roku, jeżeli przed tym dniem z biura Kommissyi Wojewódzkiej zostało wyekspedyowaném. A zatem to co do tego dnia zostało wyekspedyowaném z biura Kommissyi Wojewódzkiej do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, to należeć będzie do rozpoznania i decyzyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, to zaś co do tego dnia pozostało na gruncie lub w biurze Kommissyi Wojewódzkiej ulega już rozpoznawaniu i decyzyi samej Kommissyi Wojewódzkiej.

§ 24.

Takie wskazawszy Kommissyi Wojewódzkiej formy do postępowania przy rozpoznaniu i decydowaniu pretensyj obrachunków dzierżawnych i administracyjnych z dóbr rządowych i supprimowanych, w ostatku Kommissya Rządowa ujrzała jeszcze potrzebę zwrócić całą uwagę Kommissyi Wo-

ряемыхъ ея попеченію казенныхъ интересовъ и на отвѣтственность, какой она подвергается за дѣйствія, противныя существующимъ постановленіямъ. Ошибочнымъ съ ея стороны было бы мнѣніе, что рѣшенія ея по дѣламъ о разсчетахъ не будутъ впредь подчинены никакому контролю. По силѣ статьи 2-й постановленія Совѣта Управленія, по настоящему предмету, надзоръ за дѣйствіями Воеводской Коммисіи, по этой части, порученъ Высшей Счетной Палатѣ, которая, при ревизіи отчетовъ Казначействъ, будетъ вмѣстѣ съ тѣмъ обращать вниманіе и на правильность и законность рѣшеній Воеводской Коммисіи. Независимо отъ сего, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства оставляетъ за собою право прибѣгать къ чрезвычайнымъ мѣрамъ, для удостовѣренія, на сколько будетъ соблюдаемъ Воеводскою Коммисіею указанный въ настоящей инструкціи порядокъ. Поэтому на членахъ Воеводской Коммисіи лежитъ священный долгъ, при разсмотрѣніи и рѣшеніи всѣхъ дѣлъ по разсчетамъ, строго руководствоваться указанными ей основаніями и недопускать никакого отъ нихъ отступленія, такъ какъ каждое нарушеніе предписанныхъ правилъ подвергнетъ виновныхъ законной отвѣтственности.

Варшава, 5 Іюля 1834 года.

Директоръ Отдѣленія, Статсъ-Совѣтникъ

(подписано) *Пивницкій.*

№ 35,148/11,801.

№ 106.

Высочайшее постановленіе объ отдачѣ въ арендное содержаніе, на продолжительные сроки, мелкихъ участковъ, остающихся за округленіемъ казенныхъ имѣній, заслуженнымъ гражданскимъ чиновникамъ Царства.

(18 (30) Мая 1838 г.)

Отзывъ Министра Статсъ-Секретаря къ Намѣстнику въ Царствѣ.

По разсмотрѣніи въ Государственномъ Совѣтѣ по Департаменту Дѣлъ Царства Польскаго внесеннаго въ оный по Вы-

jewódzkiej na ważność interessu Skarbu publicznego, pod jej rozporządzenie oddanego, i na odpowiedzialność jaka jej jest zapowiedziana, wrazie gdyby się w nim dopuściła postąpienia przepisanym zasadom przeciwnego. Niech się Kommissya Wojewódzka nie uprzedza zdaniem, że decyzye jej w interessach obrachunkowych nie będą już miały nad sobą żadnej kontrolli. Podług artykułu 2-go postanowienia Rady Administracyjnej, z którego ta rzecz idzie, przestrzeganie postępowania Kommissyi Wojewódzkiej w tym przedmiocie, poruczonem zostało Najwyższej Izbie Obrachunkowej, która rewidując rachunki kassowe, zwracać będzie zarazem uwagę, i na prawość decyzyi Kommissyi Wojewódzkiej. Nadto jeszcze i Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu zostawia sobie środki nadzwyczajnego przekonywania się o ile zachowywany będzie przez nią (Kommissyę Wojewódzką) wskazany niniejszą instrukcyą porządek. Dla czego świętym jest obowiązkiem Kommissyi Wojewódzkiej przy ocenieniu i decydowaniu wszystkich interessów obrachunkowych, trzymać się ściśle wskazanych jej zasad i żadnego nad te przestąpienia nie dopuszczać, każde albowiem przestąpienie za obręb przepisami wskazany, uczyni ją Skarbowi Publicznemu odpowiedzialną.

Warszawa, dnia 5 Lipca 1834 roku.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu

(podpisano) *Piwnicki.*

Nr. 35,148/11,801.

№ 106.

NAJWYŻSZA decyzya przyzwalająca na oddawanie zasłużonym urzędnikom w długoletnie dzierżawy drobnych cząstek, pozostających od zaokrąglenia dóbr donacyjnych.

(d. 18 (30) Maja 1838 r.)

ODEZWA MINISTRA SEKRETARZA STANU DO NAMIESTNIKA KRÓLESTWA.

Po rozpoznaniu w Radzie Państwa w Departamencie do spraw Królestwa Polskiego, wniesionego na Radę z NAJ-

сочайшему повелѣнію представленія Г. Генералъ-Адъютанта Раутенстрауха отъ 16 (28) Марта сего года, относительно отдачи заслуженнымъ гражданскимъ чиновникамъ въ арендное содержаніе на продолжительные сроки, мелкихъ участковъ остающихся за округленіемъ казенныхъ имѣній, поступающихъ въ частную собственность по Всемилостивѣйшему пожалованью, послѣдовало мнѣніе Совѣта, удостоенное Высочайшаго утвержденія въ 25 день истекшаго Апрѣля.

Представляя почтительнѣйше Вашей Свѣтлости сообщенный исправляющимъ должность Государственнаго Секретаря списокъ съ таковаго мнѣнія, съ польскимъ онаго переводомъ, имѣю честь быть съ совершеннѣйшимъ высокопочитаніемъ и преданностію.

Въ С.-Петербургѣ, 18 (30) Мая 1838 года.

(подписано) *И. Туркуллъ.*

№ 608.

№ 107.

Объясненіе лежащей на арендаторѣ обязанности содержать въ исправности строенія.

(8 (20) Октября 1838 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Содержаніе въ исправности и постепенное приведеніе въ лучшій видъ строеній въ казенныхъ имѣніяхъ, а въ особенности отданныхъ въ арендное содержаніе съ 1834 года, должно быть предметомъ постоянной и внимательной заботливости со стороны Губернскаго Правленія и Экономическихъ Ассесоровъ, по той именно причинѣ, что условія контрактовъ, заключаемыхъ съ того года, возлагаютъ сію обязанность исключительно на самихъ арендаторовъ.

Хотя въ § 11-мъ общихъ условій, предписанныхъ съ 1834 года, для отдачи въ аренду казенныхъ имѣній, достаточно разъяснены обязанности арендатора въ этомъ отношеніи, въ изданныхъ же вслѣдствіе сего распоряженіяхъ отъ 6 Марта и 5

WYŻSZEGO rozkazu, przedstawienia Generała Adjutanta Rautenstraucha pod dniem 16 (28) Marca r. b. co do oddania zasłużonym cywilnym urzędnikom w dzierżawę na długoletnie termina drobnych cząstek, pozostających od zaokrąglenia dóbr skarbowych, przechodzących na własność prywatną, za NAJMIŁOŚCIWSZEM nadaniem, zapadła decyzya Rady, NAJWYŻEJ zatwierdzona w d. 25 Kwietnia.

Mam zaszczyt przedstawić Waszej Książęcej Mości udzielone przez pełniącego obowiązki Sekretarza Stanu kopię tej decyzyi z polskiem tłumaczeniem.

w Petersburgu, dnia 18 (30) Maja 1838 roku.

(podpisano) *Ig. Turkułł.*

Nr. 608.

№ 107.

Objaśnienie w przedmiocie obowiązku dzierżawcy utrzymywania w dobrym stanie budowli.

(d. 8 (20) Października 1838 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Utrzymanie i stopniowe doprowadzenie do stanu lepszego budowli w dobrach rządowych, mianowicie od roku 1834 wydzierżawionych, zwracać powinno ciągłą i baczną uwagę Rządu Gubernialnego tudzież Assessorów Ekonomicznych, z tego szczególniej powodu, że warunki kontraktów od powyższej epoki zawieranych przenoszą ten obowiązek w zupełności na dzierżawców.

Lubo § 11-ty ogólnych warunków, do dzierżawy dóbr rządowych od roku 1834 przepisanych dostatecznie wyjaśnia obowiązki dzierżawcy pod tym względem, i wydane w skutku tego rozporządzenia w dniu 6 Marca i 5 Sierpnia t. r.

Августа того же года, за № 16,485/5,443 и 60,458/20,143, указанъ Губернскому Правленію порядокъ наблюденія за исполненіемъ арендаторами этого обязательства, за всѣмъ тѣмъ однакожъ Правительственная Коммисія, въ виду настоятельной необходимости подчинить строгому контролю тѣхъ въ особенности арендаторовъ, въ пользу которыхъ сдѣлана была сбавка извѣстнаго процента съ аредной платы на содержаніе въ исправности строеній, и не допустить, чтобы эта сумма отвлекаема была отъ существеннаго своего назначенія, заботясь притомъ, чтобы строенія въ казенныхъ имѣніяхъ, при возложенной на арендаторовъ общей обязанности ихъ содержанія, не пришли со временемъ въ разрушеніе, и чтобы самыя имѣнія не подверглись чрезъ это разоренію и пониженію стоимости, а Казна ущербу доходовъ, считаетъ нужнымъ возобновить вышеупомянутыя распоряженія, и подтвердить Губернскому Правленію и Экономическимъ Ассесоромъ о строгомъ наблюденіи за исполненіемъ оныхъ. Независимо же отъ сего, усматривая изъ нѣсколькихъ примѣровъ, что не всѣ Губернскія Правленія правильно понимаютъ настоящее значеніе обязанности арендаторовъ, и по большей части ограничиваются наблюденіемъ за тѣмъ, чтобы арендаторы употребляли на починку строеній лишь тѣ проценты, какіе сбавлены были Казною на сей предметъ при отдачѣ имѣній въ аренду, не вникая вовсе, соотвѣтствуютъ ли эти средства дѣйствительной надобности, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, для указанія прочныхъ по сему предмету основаній, признала нужнымъ дополнительно предписать слѣдующее:

1) Хотя Казна, при отдачѣ имѣній въ аренду съ публичнаго торга, или въ особенныхъ случаяхъ съ вольной руки, сбавляетъ съ арендной платы опредѣленный процентъ на строенія, но изъ этого не слѣдуетъ заключать, чтобы арендаторъ не былъ обязанъ дѣлать болѣе значительныя затраты, тѣмъ болѣе, что количество сего процента не означается въ контрактѣ, но напротивъ, по содержанію онаго, арендаторъ, принимая это пособіе, признаетъ оное достаточнымъ, какъ на производство всѣхъ починокъ, такъ и на возведеніе необходимыхъ новыхъ строеній, слѣдовательно не стѣсняется тѣмъ, что издержки могутъ быть выше или ниже; такъ какъ въ случаѣ

Nr. 16,485/5,443 i 60,458/20,143 wskazują w jaki sposób Rząd Gubernialny winien dopilnować czy dzierżawcy dopełniają swego zobowiązania, Kommissya Rządowa jednak mając na uwadze potrzebę rozciągnienia scisłej kontrolli nad temi szczególniej dzierżawcami, którym na utrzymanie budowli pewien procent od summy dzierżawnej został potrącony, a to dla tego, aby fundusz takowy od przeznaczenia swego nie został odwrócony, jako też aby budowle w dobrach rządowych, przy ogólném włożeniu na dzierżawców obowiązku ich utrzymywania, nie były z czasem zrujnowane i przez to same dobra na zniszczenie i utratę wartości, Skarb zaś dochodów, narażony, widzi potrzebę ponowić rozporządzenie powyższe i obostrzyć obowiązek Rządu Gubernialnego oraz Assessorów Ekonomicznych czuwania nad ich wykonywaniem, przekonywając się przytem z kilku wypadków, że nie wszystkie Rządy Gubernialne podług jednej zasady uważają obowiązek dzierżawców, i po większej części ograniczają go na tem, aby dzierżawca wkładał na budowle tylko procent jaki Rząd na to potrącił przy wydzierżawieniu, bez względu, czy to odpowiada potrzebie; dla położenia więc w tej mierze stałej zasady, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu uznała potrzebę dodatkowo rozporządzić:

1) Chociaż Rząd, przy wydzierżawieniu dóbr przez licytacyę lub w szczególnych wypadkach z wolnej ręki, potrąca oznaczony procent na budowle, nie idzie zatem, iżby dzierżawca nie był obowiązany czynić wyższego nakładu, albowiem ilość takowego procentu nie jest wyłuszczona w kontrakcie lecz przeciwnie, według jego osnowy dzierżawca poprzestał na tym funduszu, przyjmując go za dostateczny tak na dopełnienie wszelkich reparacyj, jako też dostawienie nowych budowli, potrzebnych, a zatem bez względu czy koszta będą znaczniejsze lub niższe. Jak albowiem za wyższość tych kosztów dzierżawca nie ma prawa do wynagrodzenia, tak

высшихъ издержекъ арендаторъ не въ правѣ требовать вознагражденія, и на оборотъ, не отвѣчаетъ также за то, еслибы по мѣстнымъ обстоятельствамъ, не требовалось израсходованіе полной суммы, предоставленной ему уступкою сказанныхъ процентовъ.

2) Руководствуясь этимъ основаніемъ, Экономическій Ассесоръ при производствѣ ежегодной ревизіи строеній, обязанъ обращать болѣе вниманія на ихъ состояніе, чѣмъ на размѣръ опредѣленнаго Казною процента. Если по таковой ревизіи онъ замѣтитъ, что арендаторъ не исполняетъ принятаго имъ обязательства, то долженъ указать ему протоколярнымъ порядкомъ, какія строенія онъ обязанъ возвести вновь и какія починить, назначивъ ему срокъ для исполненія этихъ работъ. При этомъ Правительственная Коммисія поставляетъ на видъ Губернскому Правленію, что не существуетъ никакого противорѣчія между пунктомъ 2-мъ предписанія отъ 5 Августа 1834 года, за № 60,458, въ силу котораго Ассесоръ долженъ указывать арендаторамъ, какія строенія и въ какое время должны быть имъ возведены, а пунктами 3-мъ того же предписанія, и 2-мъ распоряженія отъ 6 Марта того же года, за № 16,485, изъ коихъ первымъ постановлено, что въ имѣніяхъ, отданныхъ въ аренду съ 1834 года, ни необходимыя постройки, ни смѣты, не будутъ предписываемы со стороны Казны,- послѣднимъ же предоставлено усмотрѣнію арендаторовъ производить постройки или поправлять то или другое строеніе, не стѣсняясь формами смѣтъ касательно обширности и расположенія, и употреблять въ расходъ опредѣленный, при установленіи арендной платы, процентъ на строенія впередъ за нѣсколько лѣтъ, или даже за весь арендный срокъ, такъ какъ на Ассесоровъ возложена обязанность указывать на необходимость постройки тѣмъ только арендаторамъ, кои замѣчены ими будутъ въ безпечности или нерадѣніи по исполненію сего, по тому уваженію, что Казна въ правѣ требовать, во всякое время, отъ арендатора исполненія обязательствъ, и потому подобное дѣйствіе не составляетъ нарушенія § 11-го арендпаго контракта.

3) Въ тѣхъ случаяхъ, когда Казна отпускаетъ безплатно лѣсъ на возведеніе строенія, должна быть составлена Архитекторомъ смѣта, которую Губернское Правленіе, по обревизова-

nie jest on równie odpowiedzialnym za to, gdyby nie okazała się potrzeba na gruncie wydatkowania całego funduszu, jaki w powołanych procentach był mu zostawiony.

2) Z tej zasady wynika, że Assessor Ekonomiczny odbywając corocznie rewizyę budowli więcej powinien przywiązywać uwagi do stanu ich, niżeli do wysokości oznaczonego przez Rząd procentu.

Jeżeli przy dopełnieniu takowej rewizyi przekona się, iż dzierżawca nie czyni zadosyć temu obowiązkowi, wskaże mu protokólarnie jakie budowle stawiać lub naprawiać winien, przyczem przeznaczy mu termin do uskutecznienia. W tem miejscu Kommissya Rządowa zwraca uwagę Rządu Gubernialnego, iż nie zachodzi żadna sprzeczność między ustępem 2-m reskryptu z dnia 5 Sierpnia 1834 r. Nr. 60,458, polecającym Assessorowi, aby wskazywał dzierżawcom które budowle i kiedy mają stawiać, a między ustępem 3-m tegoż reskryptu i 2-m rozporządzenia z dnia 6 Marca tegoż roku, za Nr. 16,485, z których pierwszy stanowi, iż w dobrach od roku 1834 wydzierżawionych nie potrzeba budowli, ani anszlagi ze strony Skarbu nie będą przepisywane, drugi zaś dozwala dzierżawcom, stawiać lub naprawiać tę, albo ową budowlę, bez ograniczenia formami anszlagów co do obszerności i układu, oraz pozwala tymże dzierżawcom wyłożyć z góry za lat kilka lub za cały przeciąg dzierżawy procent policzony na budowle przy ustanowieniu summy dzierżawnej, włożony jest bowiem na Assessorów obowiązek wskazywać potrzebę budowli tym jedynie dzierżawcom, których obojętnymi lub niedbałymi w dopełnieniu tego znajdą, a to ze względu, że Skarb ma prawo w każdym czasie wymagać po dzierżawcy dopełnienia warunków i dla tego krok podobny, nie jest złamaniem § 11-go kontraktu dzierżawnego.

3) Gdzie Rząd dodaje drzewo bezpłatnie na wystawienie tej budowli, powinien być anszlag sporządzony przez Budowniczego, który Rząd Gubernialny, po zrewidowaniu, przed-

ніи, представляетъ въ Правительственную Коммисію, вмѣстѣ съ доказательствами о необходимости постройки такого строенія, какое означено въ проектѣ. Если же необходимый для сего лѣсъ не можетъ быть отпущенъ, или не требуется арендаторомъ, то составленіе смѣты вовсе ненужно, а Экономическій Ассесоръ обязанъ только удостовѣриться при годовой ревизіи о томъ, что постройка произведена прочно и соотвѣтственно потребности, мнѣніе же свое по сему предмету помѣстить въ протоколъ совокупно съ замѣчаніями, если признаетъ нужнымъ сдѣлать таковыя арендатору.

4) Если на починку строеній Казна отпускаетъ безплатно лѣсъ, то оставшіеся старые, негодные къ употребленію матеріалы должны быть проданы съ публичнаго торга въ пользу Казны; если же лѣсъ не былъ отпущенъ, то вышеозначенные матеріалы принадлежатъ арендатору, каковой порядокъ соблюдается и при отстройкѣ сгорѣвшихъ строеній.

5) Если въ продолженіе аренднаго срока строеніе, по причинѣ своей ветхости, бури или другаго чрезвычайнаго происшествія, подверглось разрушенію, то отстройка онаго должна быть произведена самимъ арендаторомъ, такъ какъ онъ обязанъ по окончаніи аренды сдать все въ томъ самомъ видѣ, въ какомъ было ему передано при вступленіи во владѣніе, и на его отвѣтственности лежатъ обыкновенныя и чрезвычайныя, предвидимыя и непредвидимыя происшествія. То же самое разумѣется и о случаяхъ пожара, въ которыхъ арендаторъ обязанъ построить вмѣсто сгорѣвшаго другое строеніе, соотвѣтствующее мѣстной потребности, съ тѣмъ, что цѣнность таковаго ни въ какомъ случаѣ не должна быть ниже вознагражденія, причитающагося отъ Страховаго Общества. Въ случаѣ однакожъ истребленія пожаромъ строенія, Губернское Правленіе обязано имѣть строгое наблюденіе за выдачею причитающагося отъ Страховаго Общества вознагражденія, и съ этою цѣлью предписать Обводовымъ Казначействамъ, чтобы, на будущее время, безъ разрѣшенія Губернскаго Правленія, а именно Секціи казенныхъ имуществъ, не выдавали арендаторамъ вознагражденія за сгорѣвшія строенія въ казенныхъ имѣніяхъ; при выдачѣ же таковыхъ разрѣшеній, Губернское Правленіе должно принять мѣры, чтобы вознагражденіе, а въ особенности первая половина она-

stawiać będzie Kommissyi Rządowej wraz z dowodami, że budowla jest potrzebną tego układu, jaki projektem oznaczony. Jeżeli zaś drzewo nie może być dodane albo dzierżawca wcale go nie żąda, sporządzenie anszlagów nie jest potrzebne, jedynie przy rewizyi rocznej, Assessor Ekonomiczny powinien się przekonać czy budowla wystawiona jest trwale i odpowiednio potrzebie, a zdanie swoje w tej mierze do protokółu zamieści wraz z uwagami, jeżeli znalazł potrzebę uczynić je dzierżawcy.

4) Skoro do naprawy budowli Rząd doda bezpłatnie drzewo, pozostałe materyały stare, do użytku nie przydatne, powinny być sprzedane przez licytacyę, na rzecz Skarbu; gdyby zaś drzewo nie było dodane, materyały powyżej w mowie będące należą do dzierżawcy i to samo przy odbudowaniu budowli pogorzałych.

5) Jeżeli budowla w ciągu dzierżawy upadła przez starość, burzę lub inny nadzwyczajny przypadek, dzierżawca winien się odbudować, jako obowiązany po skończeniu dzierżawy wszystko oddać w tym samym stanie, w jakim przy wejściu było mu oddane, oraz jako przyjmujący na siebie wszelkie wypadki zwyczajne i nadzwyczajne, przewidziane, i nieprzewidziane. Toż samo stosuje się do wypadków pogorzeli, dzierżawca obowiązany jest wystawić w miejsce spalonej budowli inną potrzebie gruntowej odpowiednią, lecz pod żadnym względem nie będącą mniejszej wartości od funduszu z Towarzystwa ogniowego przypadającego. Na przypadek jednak wydarzyć się mogącej pogorzeli, Rząd Gubernialny obowiązany jest prowadzić ścisłą kontrollę nad funduszem z Towarzystwa ogniowego należącym się; w tym celu zaleci wszystkim Kassom obwodowym, ażeby odtąd wypłaty bonifikacyi na rachunek pogorzeli w dobrach rządowych na ręce dzierżawców nie uskuteczniały, bez upoważnienia Rządu Gubernialnego, mianowicie Sekcyi dóbr rządowych; wydając zaś upoważnienie Rząd Gubernialny powinien się zabezpieczyć szczególniej co do pierwszej połowy bonifikacyi, iżby

го не была употреблена ни на какой другой предметъ, какъ только на отстройку сгорѣвшаго строенія; что же касается второй половины вознагражденія, то таковая, какъ подлежащая уплатѣ по окончаніи постройки, можетъ быть выдаваема изъ Казначейства арендаторамъ по ихъ требованію.

Постановляя таковыя дополнительныя правила, Правительственная Коммисія возлагаетъ на Губернское Правленіе, а въ особенности на Экономическихъ Ассесоровъ, строгую отвѣтственность, на случай допущеннаго разрушенія строеній въ какомъ либо казенномъ имѣніи, по недостатку надзора и безпечности.

Варшава, 8 (20) Октября 1838 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Ленскій.*

№ 12,498.

№ 108.

О томъ, что залоги по арендамъ представляются въ соразмѣрности арендной платы, за вычетомъ уступленныхъ процентовъ; гербовыя же пошлины взимаются только съ арендной платы, обезпеченной залогомъ.

(22 Ноября (4 Декабря) 1840 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ разрѣшеніе рапорта Краковскаго Губернскаго Правленія отъ 11 (23) Ноября сего года, за № 40,103, по вопросу о томъ: слѣдуетъ ли требовать отъ арендаторовъ казенныхъ имѣній обезпеченія залогомъ процентовъ, уступленныхъ въ ихъ пользу на строенія, Правительственная Коммисія даетъ знать: что, по смыслу § 6-го арендныхъ контрактовъ, представляемый арендаторомъ залогъ долженъ равняться годовой арендной платѣ, со включеніемъ податей и налоговъ, причитающихся съ арендуемаго имѣнія; слѣдовательно въ этотъ разсчетъ не входятъ проценты, вычитаемые съ арендной платы на строенія, мосты, взиманіе чиншей и случайныя бѣдствія, тѣмъ болѣе, что пред-

na co innego użytą nie była, lecz jedynie na odbudowanie pogorzałej budowli, co do drugiej połowy tę dzierżawcy mogą wprost z Kassy podnosić, jako wypłacalną po skończonem budowaniu.

Powyższe dodatkowe rozporządzenie Kommissya Rządowa stanowiąc wkłada na Rząd Gubernialny i w szczególności na Assessorów Ekonomicznych surową odpowiedzialność, na przypadek dopuszczonego zniszczenia budowli, w którychkolwiek dobrach rządowych, przez nierozciągnienie należytego dozoru i troskliwości.

Warszawa, dnia 8 (20) Października 1838 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Łęski.*

Nr. 12,498.

№ 108.

W dzierżawach procenta od ceny dzierżawnej potrącane nie mają być zabezpieczone osobną kaucyą. Papier stemplowy do kontraktu obliczać należy tylko od summy dzierżawnej, kaucyą zabezpieczonej.

(d. 22 Listopada (4 Grudnia) 1840 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W rozwiązaniu rapportu Rządu Gubernialnego Krakowskiego z dnia 11 (23) Listopada r. b. Nr. 40,103, którym zapytuje: czy od potrąconego dzierżawcom dóbr rządowych procentu na budowle, ma być wymagane zabezpieczenie kaucyonalne; Kommissya Rządowa oświadcza, że § 6-ty kontraktów dzierżawnych wskazuje, że kaucya, którą dzierżawca stawić jest obowiązany, powinna wyrównywać tylko całorocznej opłacie dzierżawnej, tudzież podatkom i ciężarom z dóbr wydzierżawionych do uiszczenia przypadającym; procenta zatem na budowle, mosty, rendantura czynszów, i przypadki losowe, od ceny dzierżawnej potrącone, do tego nie należą,

писаніемъ отъ 8 (20) Октября 1838 года, за № 12,498/3,490, арендаторы освобождены отъ представленія подробныхъ счетовъ въ употребленіи процентовъ на постройки. Изъ этого слѣдуетъ, что обезпеченіе этихъ процентовъ залогами вовсе ненужно и не должно быть требуемо, такъ какъ они обезпечиваются уже, совокупно съ прочими обязательствами, залогомъ, представленнымъ въ соразмѣрности годовой арендной платы, или арендныхъ срочныхъ платежей, а необходимо только по этому уваженію, имѣть наблюденіе за исправнымъ взносомъ срочныхъ платежей.

Настоящее разрѣшеніе послужитъ вмѣстѣ съ тѣмъ Губернскому Правленію руководствомъ при опредѣленіи размѣра гербовыхъ пошлинъ, съ подлинныхъ арендныхъ контрактовъ, каковыя пошлины должны быть исчисляемы только въ соразмѣрности суммы арендной платы, податей и вычетовъ, которые арендаторъ, на основаніи контракта и по содержанію настоящаго объясненія, обязанъ обезпечить залогомъ.

Варшава, 22 Ноября (4 Декабря) 1840 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Ленскій.*

№ 89,059/27,266.

№ 109.

О составленіи пріемно-сдаточныхъ актовъ по имѣніямъ.

(31 Іюля (12 Августа) 1843 г.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ изданной Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства инструкціи 12 Мая 1827 года, № 30,547/6,377, изложены были правила о порядкѣ составленія пріемно-сдаточныхъ актовъ при переоброчкѣ имѣній и перемѣнѣ арендатора. Между прочимъ было постановлено, чтобы подобные акты составлялись не позже 15 Іюля перваго года новой аренды. Правило это соблюдается менѣе всѣхъ прочихъ, и вслѣдствіе того пріемные акты, составляемые въ зимнее время или даже на другой годъ, не могутъ свидѣтельствовать о дѣйствительномъ состояніи имѣ-

zwłaszcza, że dzierżawcy, reskryptem daty 8 (20) Października r. 1838 Nr. 12,498/3,490 uwolnieni zostali od szczegółowego wyrachowania się z potrąconego procentu budowlanego, z tego zatem wypływa, że zabezpieczenie tyle razy wspominanych procentów kaucyami jest niepotrzebnem i wymaganem być nie powinno, bo je zabezpiecza już razem z innemi obowiązkami kaucya, do wysokości rocznej ceny dzierżawnej czyli rat dzierzawnych stawiona; potrzeba tylko, ze względu na taką okoliczność, pilnować, aby opłata rat dzierżawnych punktualnie była uiszczaną.

Rozwiązanie niniejsze posłuży zarazem Rządowi Gubernialnemu za wskazówkę przy obliczaniu stempla szacunkowego, do głównych egzemplarzy kontraktów dzierżawnych, to jest, że papier stemplowy powinien być obliczony tylko od summy dzierżawnej tudzież podatków i tych wszystkich potrąceń, które dzierżawca, według osnowy kontraktu i powyższego objaśnienia kaucyą zabezpieczać ma obowiązek.

Warszawa, dnia 22 Listopada (4 Grudnia) 1840 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Łęski.*

Nr. 89,059/27,266.

№ 109.

Rozporządzenie dotyczące sporządzania w dobrach akt odbiorczo-podawczych.

(d. 31 Lipca (12 Sierpnia) 1843 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Instrukcya wydana przez Kommissyę Rządową w dniu 12 Maja 1827 roku pod Nr. 30,547/6,377 objęła dostateczne przepisy jak mają być robione akta odbiorczo-podawcze, przy nowem dóbr wydzierżawieniu ze zmianą dzierżawcy. Między innemi włożyła obowiązek, że akt podobny powinien być ukończony najpóźniej w dniu 15-tym Lipca pierwszego roku nowej dzierżawy. Ten przepis ze wszystkich jest najmniej zachowany, skutek z tego, że akt odbiorczy, w zimowej porze albo w roku następnym sporządzony, nie

нія во время смѣны содержателей, какъ это было замѣчено особо командированнымъ чиновникомъ, и пополняются словесными показаніями содержателей, а также данными, заимствованными изъ передаточнаго акта предшествовавшей аренды. Столь поверхностное исполненіе вовсе не соотвѣтствуетъ цѣли и превращаетъ дѣло въ пустую формальность, тогда какъ пріемно-сдаточный актъ есть документъ весьма важный, опредѣляющій, въ какой степени исполнены бывшимъ содержателемъ обязательства имъ на себя принятыя, служащій не только мѣриломъ претензій, кои должны быть предъявлены Казною къ неисправному арендатору, но и предостереженіемъ противъ разстройства или урона цѣнности имѣнія, а также—важнымъ указателемъ того, что должно требовать отъ новаго содержателя. Причина поздняго составленія актовъ заключается въ намѣренномъ обращеніи этого дѣла, для лицъ, которымъ оно поручается въ постоянное занятіе и средство къ жизни; такимъ образомъ пользамъ отдѣльныхъ лицъ приносится въ жертву несравненно важнѣйшій интересъ Казны.

Сверхъ того, составители пріемно-сдаточныхъ актовъ, находясь безъ надзора, занимаются служебными обязанностями по собственному усмотрѣнію и употребляютъ для сего время, остающееся у нихъ отъ другихъ занятій. Отсюда, при составленіи сдаточныхъ актовъ, неоднократно бывали случаи, что на одинъ и тотъ же актъ употреблялось болѣе года, къ крайнему обремененію для содержателей, обязанныхъ платить за работу, и не взирая на то, что, при повѣркѣ занятій, Губернское Правленіе принимаетъ во вниманіе количество времени, на нихъ употребленнаго. Хотя нынѣ и не предвидится надобности въ составленіи большаго числа сдаточныхъ актовъ, за то въ 1846 году переоброчкѣ будетъ подлежать весьма много казенныхъ имѣній; поэтому, дабы заблаговременно упредить замѣченныя упущенія, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства вмѣняетъ Губернскому Правленію въ обязанность имѣть, для приведенія дѣла въ надлежащій порядокъ, неослабное наблюденіе за лицами къ оному употребляемыми, именно:

1) Прежде всего обратить вниманіе на самый выборъ лицъ и назначать такихъ, на коихъ можно вполнѣ положиться при исполненіи труда, имѣющаго важное матеріальное значеніе. До-

wykazuje rzeczywistego stanu dóbr jak powinien w chwili zmiany dzierżawców, podług naocznego przekonania się zesłanego do tej czynności, lecz jest uzupełniany podług ustnych podań dzierżawców i przepisanemi szczegółami z aktu podawczego na poprzednią tenutę. Takie rzeczy tej wykonywanie odbiega zupełnie celu i zmienia się na pozorne tylko zadosyć uczynienie formalności; przeciwnie zaś akt odbiorczo-podawczy ma bardzo ważne przeznaczenie, stanowiąc kontrollę jak wyszły dzierżawca zobowiązaniom swoim odpowiedział, podstawę skrupulatną pretensyj, które Skarb może mieć do niego, rękojmię zapobieżenia upadkowi stanu i wartości dóbr, wskazówkę najważniejszą czego pod tym względem wymagać od dzierżawcy wchodzącego. Powód opóźniania z sporządzaniem tego rodzaju aktów ten bywa, żeby osoby do tej czynności używane miały ciągłe zatrudnienie i z niego sposób nieprzerwany utrzymania; dla interessu więc prywatnego, staje się ofiarą większej nieporównanie wartości interess Skarbu.

Przytem użyci do robienia aktów podawczych zostając bez dozoru, pracując kiedy i jak im się podoba, lub kiedy obok innych zatrudnień czas znajdą, wystawiają czynność na przewłokę, i nieraz przy zrobieniu aktu podawczego jednych dóbr bywały wypadki, że więcej jak rok czasu przepędzili, z uciążeniem dzierżawców do opłaty obowiązanych, jakkolwiek Rząd Gubernialny przy rewizyi czynności ocenia one pod względem potrzebnego czasu. Wprawdzie w teraźniejszych latach mało będzie aktów podawczych do robienia, lecz gdy w roku 1846 znaczniejsza liczba dóbr przypadnie do nowego wydzierżawienia, aby więc wcześnie przysposobić środki zaradzające dotychczasowym zboczeniom, Kommissya Rządowa zwraca uwagę Rządu Gubernialnego, iżby dla przyprowadzenia rzeczy na drogę należytego porządku rozciągnął ściślejszą kontrollę nad osobami użytemi do tej czynności, mianowicie:

1) Przedewszystkiem zabezpieczyć należy wybór osób, ażeby z zaufaniem można polegać na ich działaniu, którego rzetelność ma nie małą wartość materyalną. Przeznaczone

вольно большое вознагражденіе, по 1 руб. 35 коп. въ сутки, за этотъ трудъ полагаемое, позволяетъ требовать выбора людей, надлежаще къ тому приготовленныхъ, съ тѣмъ, что, въ случаѣ недостатка такихъ людей въ губерніи, Губернское Правленіе можетъ, безъ затрудненія, пригласить изъ другихъ губерній. О каждомъ такомъ лицѣ слѣдуетъ завести особое дѣло, со включеніемъ формулярнаго о службѣ его списка и всѣхъ документовъ, относящихся къ его службѣ, правамъ и преимуществамъ.

2) Въ Отдѣленіи казенныхъ имуществъ и лѣсовъ вести контроль всѣмъ, на этихъ лицъ возлагаемымъ порученіямъ; при чемъ наблюдать, чтобы занятія распредѣлялись между ними безъ пристрастія по мѣрѣ способностей, трудолюбія и исправности каждаго, а также обнаруженной имъ заботливости объ интересѣ Казны и казенныхъ крестьянъ. Не поручать за одинъ разъ одному и тому же лицу составленія нѣсколькихъ актовъ, особенно такихъ, для которыхъ потребовалось бы значительное время, такъ какъ въ подобныхъ случаяхъ руководящіеся корыстными видами начинаютъ всѣ работы разомъ, а потомъ отлагаютъ ихъ на дальнѣйшее время, или же избираютъ самыя привлекательныя, совершенно пренебрегши остальными

3) Означенныя должности, хотя и непостоянныя, доставляютъ весьма приличныя средства къ содержанію; посему, при отправленіи оныхъ, лица, коимъ онѣ ввѣрены, должны подчиняться правиламъ, обязательнымъ для штатныхъ чиновниковъ; и затѣмъ не въ правѣ удаляться отъ занятій, хотя бы на самое непродолжительное время, безъ вѣдома и разрѣшенія Губернскаго Правленія. По окончаніи работъ, они обязаны письменно донести о перемѣнѣ своего мѣста пребыванія, какъ Губернскому Правленію, такъ и Экономическому Ассесору.

4) Во время занятій, сказанныя лица должны представлять, каждые 15 дней, журналы о работахъ своихъ Экономическому Ассесору, которому Губернское Правленіе будетъ давать знать о каждомъ возложенномъ на нихъ порученіи по составленію пріемно-сдаточныхъ актовъ. Ассесоръ обязанъ имѣть за этимъ дѣломъ непосредственное наблюденіе; и счеты причитающемуся за труды вознагражденію представляются въ Губернское Правленіе не иначе, какъ чрезъ него, по надлежащей съ его стороны повѣр-

im wynagrodzenie po rs. 1 kop. 35 dziennie, ponieważ jest dość znaczne, uprawnia wymaganie, aby do tej czynności przypuszczać tylko osoby z dostateczném usposobieniem, których liczba jest tak znaczna, że gdyby nadspodziewanie Rząd Gubernialny doznał ich braku w swej gubernii, bez trudności mogą przybyć z innej. Każdej więc z tych osób, należy założyć akta osobiste, w nich lista stanu jego służby, wszelkie dowody zasług i kwalifikacyi mieścić się powinny.

2) W Sekcyi dóbr i lasów należy zaprowadzić i utrzymywać kontrollę wydawanych tym osobom poleceń, bacząc na stosunkowy podział czynności z bezstronnością pomiędzy wszystkich, ze względem na zdolność, pilność, akuratność każdego, oraz gorliwość o dobro Skarbu i włościan rządowych. Kilka aktów, zwłaszcza dłuższego czasu potrzebujących, nie powierzać razem jednemu, bo w takim razie powodowani rachubą własnych korzyści, wszystkie zaczynają, odkładając na później ukończenie, albo wybierają tylko powabniejsze, innych zupełnie zaniedbują.

3) Jakkolwiek to urzędowanie nie jest stałe, gdy jednak przynosi przyzwoity sposób do życia, w czasie więc wykonywania tych czynności powinni ulegać przepisom, stałych urzędników obowiązującym, a zatem od rozpoczętej czynności nie oddalać się nigdzie, choćby na czas najkrótszy, bez wiedzy i zezwolenia Rządu Gubernialnego, a po skończeniu o zmianie pobytu tak Rządowi Gubernialnemu jako też Assessorowi Ekonomicznemu piśmiennie donieść.

4) W ciągu odbywania czynności, powinni składać Assessorowi Ekonomicznemu dzienniki co dni 15, którego Rząd Gubernialny winien jednocześnie zawiadamiać jak tylko wydaje komu polecenie do zrobienia aktu odbiorczo-podawczego. Assessor powinien nad tą czynnością bezpośrednio czuwać, likwidacye należności przez niego tylko, po sprawdzeniu, ocenieniu i sprostowaniu, a nie inaczej, mają być Rzą-

кѣ и исправленіи; онъ же собираетъ и повѣряетъ сдаточные акты, дѣлаетъ, кому слѣдуетъ, замѣчанія за медленность въ ихъ составленіи и, наконецъ, въ случаѣ надобности, входитъ въ Губернское Правленіе съ представленіями объ устраненіи ненадежныхъ составителей.

5) Содержатель имѣнія не въ правѣ непосредственно уплачивать деньги за составленіе сдаточнаго акта,—ни вполнѣ, ни частями, въ видѣ заимообразныхъ выдачъ. Лица, вопреки сему получившія деньги, навсегда устраняются отъ занятій. Арендатора, при заключеніи съ нимъ контракта, предупреждать, что за нарушеніе настоящаго правила онъ подвергается отвѣтственности, какъ за подкупъ чиновника.

Въ заключеніе, надлежитъ сказать, что упомянутыя лица неправильно носятъ названіе Традиціонныхъ Коммисаровъ; отнынѣ слѣдуетъ называть ихъ: командированными для передачи казенныхъ имѣній арендньімъ содержателямъ.

Варшава, 31 Іюля (12 Августа) 1843 года.
№ 61,328.

№ 110.

Высочайшее соизволеніе на отдачу въ долговременное содержаніе имѣній, принадлежащихъ общему духовному имуществу.

(5 (17) Іюля 1844 года.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію,
МЫ, НИКОЛАЙ I,
Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій,
и проч., и проч., и проч.

Желая привести въ должное устройство подуховныя имѣнія, состоящія въ завѣдываніи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, и улучшить бытъ крестьянъ ихъ, равно увеличить и упрочить получаемые съ сихъ имѣній доходы, Мы, по представленію Совѣта Управленія Нашего Царства Польскаго, постановили и постановляемъ:

dowi Gubernialnemu przedstawiane; on także ma naprzód odbierać i sprawdzać akta podawcze, zaniedbujących się w tej czynności napominać, a w końcu przedstawiać Rządowi Gubernialnemu do usunięcia.

5) Opłata należności za zrobienie aktu podawczego nie może być uiszczaną robiącemu, ani całkowicie, ani sposobem częściowego zaliczenia wprost przez dzierżawcę, przeciwnie postępujący ma być od czynności oddalony i nigdy do niej już nieużywany; dzierżawca zaś przy zawieraniu kontraktu ostrzeżony, że uległby skutkom z prawa, jak za przekupstwo urzędników.

Nakoniec osoby takie noszą niewłaściwie tytuł Kommisarzy tradycyjnych, odtąd więc ma być nazwanie: delegowany do oddawania dzierżawcom dóbr rządowych.

Warszawa, dnia 31 Lipca (12 Sierpnia) 1843 roku.
Nr. 61,328.

№ 110.

Przyzwolenie na wypuszczanie w długoletnią dzierżawę dóbr do funduszu ogólno-religijnego należących.

(d. 5 (17) Lipca 1844 r.)

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożéj Łaski,
MY MIKOŁAJ I-szy,
Cesarz i Samowładca Wszech Rossyj, Król Polski,
etc., etc., etc.

Zamierzywszy dobra do funduszu ogólno-religijnego należące, w zarządzie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu zostające, uporządkować, los włościan w nich zamieszkałych polepszyć, niemniej dochody z takowych dóbr pobierane powiększyć i ustalić, na przedstawienie Rady Administracyjnej Naszego Królestwa Polskiego, postanowiliśmy i stanowimy:

Ст. 1.

Имѣнія, принадлежащія общему духовному имуществу, за исключеніемъ лѣсовъ, должны быть отдаваемы въ долговременное арендное содержаніе, не менѣе какъ на 25, и не болѣе какъ на 50 лѣтъ. Самая же отдача сихъ имѣній въ таковое содержаніе, будетъ производиться съ публичныхъ торговъ, на основаніяхъ, установленныхъ для кратковременныхъ арендъ.

Ст. 2.

Каждый, кому имѣніе отдано будетъ въ долговременное арендное содержаніе, обязанъ, въ продолженіе первыхъ двѣнадцати лѣтъ, устроить и очиншевать крестьянъ, сообразно правиламъ, опредѣленнымъ въ утвержденномъ Нами 4 (16) Октября 1835 года, Положеніи объ устройствѣ имѣній поступающихъ въ частную собственность по Всемилостивѣйшему пожалованію. По мѣрѣ же ускоренія арендаторомъ исполненія сихъ обязательствъ, можетъ быть продолженъ ему на такое же число лѣтъ, срокъ долговременнаго аренднаго содержанія имѣнія, съ тѣмъ, что по истеченіи договореннаго первоначально срока долговременной аренды, будетъ доплачивать въ пользу Казны, за отсроченное время, десять процентовъ сверхъ арендной суммы.

Ст. 3.

Устройство крестьянъ, поддержаніе строеній ихъ и другія, сопряженныя съ тѣмъ издержки, арендаторъ обязанъ произвести собственнымъ иждивеніемъ, безъ всякаго со стороны Правительства вспомоществованія, и безъ всякаго въ какомъ бы ни было случаѣ вознагражденія.

Ст. 4.

Еслибы для соотвѣтственнѣйшаго надѣленія крестьянъ оказалось нужнымъ при устройствѣ ихъ занять часть фольварчныхъ земель, луговъ или пастбищъ, въ такомъ случаѣ арендаторъ не можетъ тому противиться и никакого за сіе вознагражденія требовать не въ правѣ, ибо въ видѣ таковаго вознагражденія, онъ будетъ получать отъ крестьянъ съ уступленныхъ имъ участковъ поземельную плату, какая будетъ опредѣлена сообразно основаніямъ, установленнымъ въ вышеупомянутомъ утвержденномъ Нами 4 (16) Октября 1835 года, Положеніи для имѣній, поступающихъ въ частную собственность по Всемилостивѣйшему пожалованію.

Art. 1.

Dobra, do funduszu ogólno-religijnego należące, wypuszczane być mają, wyłącznie lasów, w długoletnią czasową dzierżawę, najmniej na lat 25, a najwięcej na lat 50. Wypuszczanie to odbywać się będzie przez publiczną licytacyę, na zasadach dla czasowych dzierżaw przepisanych.

Art. 2.

Każdy, któremu długoletnia dzierżawa dóbr tych przyznaną zostanie, obowiązany będzie, w przeciągu pierwszych lat dwunastu, urządzić i oczynszować włościan w duchu zasad dla dóbr rozdarowanych, wolą Naszą, w dniu 4 (16) Października 1835 roku objawioną, przepisanych. O ileby zaś dzierżawca rzeczonych dóbr prędzej to wykonał, o tyle w nagrodę długoletnia dzierżawa przedłużoną być mu może, pod warunkiem, iż po upłynieniu pierwotnie umówionego terminu długoletniej dzierżawy, płacić będzie do Skarbu, za czas przedłużony, o 10 procent dzierżawę wyższą.

Art. 3.

Urządzenie włościan, podniesienie ich budowli, i inne wydatki, z tą czynnością połączone, dzierżawca własnym nakładem wykonać powinien, bez żadnej ze strony Rządu pomocy, i bez żadnego w jakimkolwiek bądź wypadku wynagrodzenia.

Art. 4.

Gdzieby dla polepszenia uposażenia osad włościańskich okazała się przy urządzeniu potrzeba zajęcia części gruntów, łąk lub pastwisk folwarcznych, dzierżawca temu sprzeciwiać się i żadnego z tego tytułu wynagrodzenia żądać nie może, gdyż takowe znajdzie w opłacie czynszu od włościan, jaka od utraconego gruntu, w duchu zasad dla dóbr darowanych, wolą Naszą w dniu 4 (16) Października 1835 roku przepisanych, ustanowioną będzie.

Ст. 5.

Крестьяне, уклоняющіеся отъ предложеннаго имъ устройства, не будутъ имѣть права на окупъ отъ личныхъ повинностей, а Правительство Царства Польскаго, въ такомъ случаѣ распорядится изслѣдованіемъ во всей точности причинъ таковаго несогласія крестьянъ и приметъ надлежащія къ устраненію оныхъ мѣры.

Ст. 6.

Тѣ изъ нынѣшнихъ арендаторовъ, заключенные съ коими контракты оканчиваются не прежде, какъ чрезъ 6 лѣтъ или еще позже, будутъ имѣть право на оставленіе взятыхъ ими въ аренду имѣній, въ содержаніи своемъ до 25-ти лѣтъ, безъ торговъ, съ тѣмъ, что лѣта прежняго контракта, какъ истекшія, такъ и остающіяся еще, зачислены будутъ въ новую аренду, равно съ обязательствомъ устройства и очиншеванія крестьянъ безъ всякаго за сіе вознагражденія, въ продолженіе 6-ти лѣтъ со дня отсрочки, и съ тѣмъ, чтобы за будущіе годы, они вносили 10% болѣе теперешней арендной платы.

Ст. 7.

Совѣту Управленія Царства предоставляется опредѣлить подробныя условія, на коихъ должны быть основываемы контракты о долговременномъ арендномъ содержаніи, равно утверждать таковые контракты, и окончательно разрѣшать всякія могущія встрѣтиться недоумѣнія въ дѣйствіяхъ по сему предмету, если бы доходили на его разсмотрѣніе.

Ст. 8.

Исполненіе настоящаго указа Нашего, который долженъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, поручается Правительственнымъ Коммисіямъ Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, равно Финансовъ и Казначейства, каждой по принадлежности.

Данъ въ Царскомъ Селѣ, Іюля 5 (17) дня 1844 года.

(подписано) „НИКОЛАЙ."

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь

Іг. Туркуллъ.

Art. 5.

Włościanie, którzy urządzenia nie przyjmą, nie będą mieli prawa stania się czynszownikami, Rząd jednak Królestwa każe w takim przypadku jak najściślej przyczyny tej niechęci wybadać i środki zaradcze obmyśleć.

Art. 6.

Dotychczasowi dzierżawcy, których kontrakty dopiero za lat 6 lub jeszcze się później kończą, mają prawo do 25-letniej dzierżawy trzymanych przez siebie dóbr z wolnej ręki, pod warunkiem, iż lata dawnego kontraktu, bądź już upłynione, bądź jeszcze do wytrzymania pozostające, do nowej długoletniej dzierżawy zaliczone będą, tudzież pod obowiązkiem urządzenia i oczynszowania włościan, bez żadnego za to wynagrodzenia, w przeciągu pierwszych lat 6, licząc od daty uzyskanego przedłużenia, oraz opłacenia do Skarbu, za czas przedłużonej dzierżawy, o 10 procent wyższą dzierżawę.

Art. 7.

Rada Administracyjna Królestwa upoważnioną zostaje do wskazania warunków szczegółowych, na jakich osnowa kontraktów o długoletnią dzierżawę zasadzać się będzie, niemniej do zatwierdzenia takowych kontraktów i rozstrzygania ostatecznego wszelkich; przy podobnej czynności zachodzić mogących trudności, jeżeliby takowe wymagały jej decyzyi.

Art. 8.

Wykonanie niniejszego ukazu Naszego, który w Dzienniku Praw umieszczony być ma, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, tudzież Przychodów i Skarbu, w czem do której należy, polecamy.

Dan w Carskiem Siole, dnia 5 (17) Lipca 1844 roku.

(podpisano) „НИКОЛАЙ"

przez Cesarza i Króla,

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *Ig. Turkułł.*

№ 111.

Постановленіе, разрѣшающее Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отдавать казенныя имѣнія въ арендное содержаніе, въ видѣ опыта, на три года нынѣшнимъ содержателямъ, безъ торговъ, съ возвышеніемъ арендной платы на 10%.

(31 Декабря (12 Января) 1846/7 г.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Со времени Прусскаго въ здѣшнемъ краѣ правленія, почти до 1831 года, преимущество въ отдачѣ казенныхъ имѣній безъ торговъ въ арендное содержаніе даваемо было арендаторамъ, извѣстнымъ по своей исправности, хорошему съ крестьянами обхожденію и умѣнью вести сельское хозяйство; публичные же торги допускались тогда только, когда содержатели имѣній не имѣли упомянутыхъ выше качествъ.

Къ продолженію срока аренды нерѣдко побуждалъ недостатокъ положительныхъ свѣдѣній о дѣйствительныхъ доходахъ, смѣту которыхъ надлежало повѣрить и обревизовать на мѣстѣ, что въ свою очередь имѣло послѣдствіемъ несвоевременное окончаніе разсчетовъ съ арендаторами. Съ устраненіемъ этого рода препятствій, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, предполагая съ 1 Іюня 1832 года отдать имѣнія въ арендное содержаніе съ публичныхъ торговъ, исходатайствовала на сей конецъ разрѣшеніе Совѣта Управленія отъ 15 (27) Декабря 1833 года.

Убѣдившись на опытѣ, что тогдашнія нормальныя арендныя условія не ограждали вполнѣ Казны отъ разнородныхъ притязаній арендаторовъ и затрудняли окончательные съ ними разсчеты, Финансовое Управленіе измѣнило эти условія въ томъ, что вмѣсто лежащей на немъ обязанности возводить нужныя строенія, а въ случаяхъ чрезвычайныхъ, какъ-то: пожара, градобитія, неурожая и проч., вмѣсто дозволенія арендаторамъ доказывать понесенные убытки, вычло 15% изъ общаго дохода, и на счетъ оныхъ отнесло всѣ издержки по постройкамъ и убытки по недоборамъ, за что арендаторъ, при безплатномъ от-

№ 111.

Decyzya, upoważniająca Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu do wydzierżawiania dóbr rządowych, sposobem próby na lat trzy, miejscowym dzierżawcom, z wolnej ręki, za podwyższeniem czynszu o 10 procentu.

(d. 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

Od czasu Rządu Pruskiego aż niemal do roku 1831, dzierżawcom dóbr rządowych wypłatnym, łagodnie obchodzącym się z włościanami i należycie gospodarstwo prowadzącym, przyznawano pierwszeństwo do dalszych possessyj z wolnej ręki, te tylko dobra wypuszczano drogą publicznej licytacyi, których dzierżawcy nie mieli przymiotów wyżej wymienionych.

Do przedłużań kontraktów częstokroć przyczyniał się i brak dokładnych wiadomości o rzeczywistych intratach; których anszlagi na gruncie sprawdzić, a następnie zrewidować wypadało. Brak ten był powodem niepokończenia w swoim czasie obrachunków z dzierżawcami. Jak tylko przeszkody te usunięto, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu zamierzyła wydzierżawiać, od 1 Czerwca 1832 roku, dobra drogą licytacyi, i wyjednała na ten cel stosowne przyzwolenie Rady Administracyjnej z dnia 15 (27) Grudnia 1833 r.

Władza Skarbowa przekonana doświadczeniem, że ówczesne normalne warunki dzierżawne niedostatecznie zasłaniały Skarb od różnorodnych pretensyj dzierżawców i utrudniały ostateczne z niemi rachunki, warunki takowe zmieniła w tem, że zamiast przyjmowania na siebie obowiązków stawiania budowli potrzebnych i w razach wypadków nadzwyczajnych, jako to, ognia, gradobicia, nieurodzaju i t. p. dozwalania dzierżawcom udowadniania strat poniesionych, potrąciła z ogólnego dochodu 15%, jako fundusz na budowle i niedobory,

пускѣ казеннаго лѣса, обязывался возводить нужныя строенія, и не требовать вознагражденія за всякаго рода случайныя потери.

Кромѣ этихъ существенныхъ измѣненій въ условіяхъ арендныхъ контрактовъ, введены въ нихъ еще и другія второстепенныя измѣненія. Какъ тѣ, такъ и другія въ совокупности направлены были къ тому, чтобы доставить Казнѣ вѣрный доходъ, а арендаторамъ отнять поводъ къ толкованіямъ, претензіямъ и разсчетамъ.

Опытъ доказалъ, что, вслѣдствіе увеличившагося соискательства на снятіе въ аренду казенныхъ имѣній, удалось не только покрыть уступленные проценты, но и увеличить доходъ Казны противъ прежняго въ сложности на $8^1/_2$ процентовъ.

При всѣхъ однако хорошихъ результатахъ безусловнаго соблюденія системы публичныхъ торговъ, стали проявляться и вредныя для Казны стремленія.

Первые годы этой системы были вообще выгодны. Впослѣдствіи, когда замѣчено, что результаты торговъ зависятъ отъ самихъ торгующихся, и что не всегда дѣйствительная цѣнность имѣній, но и страсть увлекаетъ ихъ иногда за предѣлы разсудительнаго разсчета, тогда соревнованіе начало остывать, и между торгующимися стали проявляться стачки.

Нашлись спекуланты, имѣвшіе въ виду не снять имѣніе въ аренду, а воспользоваться лишь при торгахъ подкупомъ, въ особенности отъ такихъ арендаторовъ, которые неохотно согласились бы перейти изъ имѣнія со скотомъ и всѣмъ хозяйствомъ, оставаясь нѣсколько лѣтъ на одномъ мѣстѣ. Сіи послѣдніе жертвуютъ единовременно извѣстною суммою, и такимъ образомъ избавляются отъ соискателей.

Такіе случаи осязаемые только по послѣдствіямъ, но въ первоначальномъ ихъ зародышѣ едва ли уловимые, хотя и обращали на себя вниманіе Финансоваго Управленія, которое предпринимало къ отвращенію ихъ различныя мѣры, но мѣры эти не принесли ожидаемой пользы и сдѣлали только торгующихся болѣе осторожными; въ результатѣ же оказалось, что выгоды отъ публичныхъ торговъ стали уменьшаться, и нерѣдко даже спекулантъ, или арендаторъ, не желая, или не будучи въ

za który dzierzawca z dodaniem drzewa z lasów rządowych potrzebne budowle stawiać i straty z wszelkich wypadków ponosić przyjął na siebie.

Obok tych głównych zmian w warunkach dzierżawnych, dodano i inne podrzędne, a wszystkie razem zmierzały do tego, aby Skarbowi zapewnić wpływ dochodów, dzierżawcom odjąć możność do formowania kwestyj, pretensyj i rozrachunków.

Jakoż doświadczenie wykryło, że skutkiem obudzonej do dzierżaw dóbr rządowych konkurencyi, nietylko ustąpione procenta pokryte zostały, ale nadto Skarb otrzymał większy dochód jak dawniej z przecięcia o 8 i pół %.

Lecz obok dobrych skutków z bezwarunkowego systematu licytacyjnego, wyrodziły się i dążenia dla Skarbu szkodliwe.

Pierwsze lata licytacyi były poniekąd korzystne, później gdy się spostrzeżono, iż skutki licytacyi zawisły od samych kontrybuentów, i że nie zawsze prawdziwe ocenianie wartości dóbr, lecz i namiętność prowadzi ich niekiedy nad zakres roztropnego rachunku, ubieganie się stygnąć i wzajemne porozumienia wiązać się zaczęły.

Objawili się również i spekulanci, którzy nie dzierżawy dóbr rządowych, lecz raczej mają na celu korzyść z odstępnego przy licytacyach, zwłaszcza od takich dzierżawców, co zasiedzieli w miejscu, niechętnie z inwentarzami i całem gospodarstwem wynosićby się chcieli, tacy poświęcają na raz pewną summę i tym sposobem z krzywdą Skarbu od współubiegania się okupują.

Wypadki te w skutkach tylko widoczne, a w samym zawiązku trudne do uchwycenia, jakkolwiek zwracały uwagę władzy skarbowej i różne przedsiębrano środki, aby im zapobiedz, przecież te pożądanego skutku nie odniosły, i tylko strony ostrożniejszemi czyniły, w rezultacie zaś okazało się, iż korzyści z licytacyi zaczęły się zmniejszać, a często nawet spekulant lub dzierżawca, nie chcący lub nie mogący

состояніи дать отступнаго, значительно надбавлялъ арендную сумму, но въ первыхъ уже годахъ дѣлался несостоятельнымъ, а отдача на его рискъ имѣнія въ новое содержаніе вовлекала Казну по большей части въ убытки.

Отдача казенныхъ имѣній въ аренду съ публичныхъ торговъ, продолжается уже 14 лѣтъ и почти всѣ казенныя имѣнія поочередно прошли эту пробу.

Между содержаніемъ казенныхъ имѣній и предпріятіями другаго рода разница состоитъ въ томъ, что чѣмъ продолжительнѣе срокъ онаго, тѣмъ больше является охотниковъ взять его въ аренду. Между ними, безъ сомнѣнія, заслуживаютъ преимущества тѣ, которые, при состоятельности, обладаютъ знаніемъ сельскаго хозяйства, не скупятся на расходы для болѣе усовершенствованной обработки земли посредствомъ орудій, замѣняющихъ отчасти силу человѣка и рабочаго скота, и затрачиваютъ капиталъ на воздѣлываніе и утучненіе луговъ, на посѣвъ кормовыхъ травъ, на содержаніе достаточнаго числа скота, и на улучшеніе породы онаго. Такой хозяинъ, извлекая изъ своего труда и капитальныхъ затратъ большую прибыль, легче можетъ подѣлиться ею съ собственникомъ отданнаго ему въ аренду имѣнія, и одинъ только представляетъ надежное ручательство въ томъ, что возвышая стоимость ввѣреннаго ему имѣнія, не сдѣлаетъ притѣсненій крестьянамъ и не разоритъ хозяйственныхъ строеній.

Хотя подобные арендаторы встрѣчаются весьма рѣдко, однако многіе могутъ сдѣлаться такими, если открыть имъ къ тому средства. Тѣмъ изъ нихъ, которые въ продолженіе содержанія понынѣ арендъ оказались исправными, старательными о благосостояніи имѣній и хорошо обращаются съ крестьянами, можно бы продолжить срокъ аренды на слѣдующія 12 лѣтъ безъ торговъ, съ возвышеніемъ только арендной платы на 10 процентовъ.

Если подобное условіе не будетъ принято, или содержатели не будутъ имѣть качествъ, требуемыхъ отъ порядочныхъ арендаторовъ, въ такомъ случаѣ казенныя имѣнія могли бы быть отдаваемы въ аренду съ публичныхъ торговъ, съ тѣмъ, что еслибы торги не доставили Казнѣ того дохода, какимъ она пользовалась донынѣ, то срокъ аренды могъ бы быть со-

dać odstępnego, wpędzony w znaczne podwyższenie dzierżawy zaraz w pierwszych latach stawał się niewypłatnym, a wydzierżawienie na risico jego dóbr sprowadzało straty, które po największej części na Skarb spadały.

Wydzierżawienie dóbr rządowych przez licytacyę trwa już lat 14 kolejno, przeto niemal wszystkie majątki rządowe, przez tę próbę przeszły.

Dzierżawa dóbr rządowych od innych przedsięwzięć różni się w tem, że im dłużej trwać może, tem pewniej zwabia konkurentów, między któremi na pierwszeństwo niewątpliwie zasługują ci, co obok funduszów, posiadają znajomość gospodarstwa wiejskiego, nie szczędzą nakładów na dokładniejszą uprawę roli, za pomocą narzędzi, siłę ludzi i zwierząt w części zastępujących, na uprawę i użyznianie łąk, na siew traw pastewnych, na utrzymanie dostatecznej liczby inwentarzy i poprawę ich gatunku; taki odnosząc z pracy i nakładów większe korzyści, może snadniej się onemi podzielić z właścicielem oddającym dobra w dzierżawę, on tylko daje prawdziwą rękojmię, że wartość dóbr sobie powierzonych podnosi, po nim spodziewać się należy, że i włościanina nie uciśnie i budowli nie zniszczy.

Jakkolwiek nie często natrafia się na podobnych dzierżawców, jednakże takiemi wielu stać się może, byleby im do tego nastręczyć sposobność. Tym co wciągu dotychczasowej dzierżawy okazali się wypłatnymi, dbałymi o stan dóbr i dobrze wychodzącemi z włościanami, możnaby z wolnej ręki na dalsze 12-cie lat dzierżawy przedłużyć, za podwyższeniem z ich strony opłaty Skarbowi o 10 procent.

W razie nieprzyjęcia tego warunku i w braku wymaganych od dobrego dzierżawcy przymiotów, zawsze dobra tylko drogą licytacyi publicznej, na lat dwanaście wydzierżawiane były, i to z warunkiem, że gdyby skutkiem licytacyi, Skarb nie otrzymał przynajmniej dotychczasowego dochodu, czas trwania dzierżawy może być skró-

кращенъ до 6-ти и даже до 3-хъ лѣтъ, по мѣрѣ разности, происходящей въ арендной суммѣ.

Сверхъ того, во всякомъ случаѣ, будутъ ли имѣнія отданы съ торговъ, или съ вольной руки, надлежало бы принять неизмѣннымъ правиломъ, чтобы нынѣшнія главныя условія въ отношеніи къ крестьянамъ, строеніямъ и безусловной отвѣтственности содержателей, за всякіе непредвидимые случаи, остались въ своей силѣ.

Еслибы Совѣтъ Управленія допустилъ изъятіе отъ системы публичныхъ торговъ, для взаимной пользы Казны и образцовыхъ арендаторовъ, въ такомъ случаѣ надлежало бы поручить Губернскимъ Правленіямъ, а въ особенности Гражданскимъ Губернаторамъ, чтобы они, всякій разъ, когда основательно удостовѣрятся о хорошемъ хозяйствѣ, о справедливомъ обращеніи съ крестьянами, о порядочномъ состояніи строеній, объ исправномъ взносѣ платежей и вообще о дѣйствительной пользѣ отъ оставленія аренды на слѣдующія 12 лѣтъ за прежнимъ содержателемъ, съ обязанностью возвысить арендную плату на 10-ть процентовъ, входили о томъ съ представленіями въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, которая по разсмотрѣніи этихъ предположеній, если найдетъ оныя уважительными, будетъ испрашивать разрѣшенія Совѣта Управленія на заключеніе контракта безъ торговъ.

Представляя о всемъ вышеизложенномъ Совѣту Управленія, въ рапортѣ своемъ отъ 23 Декабря (4 Января) с. г., за № 68,516/19,530, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства присовокупила еще, что такъ какъ внесенное въ теперешніе контракты, условіе о расторженіи оныхъ въ случаѣ устройства и очиншеванія крестьянъ имѣетъ послѣдствіемъ то, что аренды дѣйствительно становятся трехлѣтними, и какъ этого условія нельзя упустить изъ вида, то по мнѣнію Правительственной Коммисіи слѣдовало бы: сохраняя въ своей силѣ означенное условіе, предоставлять арендаторамъ удерживать за собою арендуемыя имѣнія, впредь до истеченія срока контрактовъ, и, сверхъ того, обнадеживать ихъ и въ дальнѣйшемъ 12-лѣтнемъ содержаніи, если они построятъ собственнымъ иждивеніемъ службы для работниковъ и дворы для рабочаго скота, примутъ на себя сборъ крестьянскихъ чиншей, и, по окончаніи срока первоначальнаго контракта, обяжутся въ теченіи

cony do 6 a nawet do 3 lat, w miarę różnicy w cenie dzierżawnej zachodzącej.

W każdym zaś razie wydzierżawienia, czy z wolnej ręki, lub też przez licytacye, aby teraźniejsze warunki główne dotyczące włościan, budowli i bezwarunkowego przyjęcia przez dzierżawców risico wszelkich wypadków losowych, pozostały bez zmiany.

Jeżeliby Rada Administracyjna dopuściła odstąpienia od systematu licytacyjnego dla skarbowej i rządowych dzierżawców korzyści, w takim razie włożyćby należało obowiązek na Rządy Gubernialne, a szczególnie na samych Gubernatorów, aby w razach przekonania się gruntownego o dobrym sposobie prowadzenia gospodarstwa, o przyzwoitem obchodzeniu się z włościanami, o porządnym stanie budowli, o regularnej wypłatności, zgoła o rzeczywistej korzyści z pozostawienia dzierżawcy na dalsze lat 12, z obowiązkiem podniesienia opłaty dzierżawnej o 10 procent, uczynili do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu stosowne wnioski; ta zaś Władza, gdy powody oceni i uzasadnionemi je znajdzie, stosowne do decyzyi Rady Administracyjnej poniesie przedstawienie o upoważnienie do zawarcia kontraktu z wolnej ręki.

Przedstawiając o tem Radzie Administracyjnej w rapporcie swoim z dnia 23 Grudnia (4 Stycznia) r. b. Nr. 68,516/19,530 Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu nadmieniła jeszcze: że ponieważ urządzenie i oczynszowanie włościan, z zastrzeżeniem w dotychczasowych kontraktach na taki wypadek możności ich rozwiązania, sprawia że istotnie dzierżawy stają się trzechletniemi, a jednak warunku tego pominąć nie można, przeto Kommissya Rządowa sądziła, iżby wypadało obok takiego warunku, zostawić dzierżawcom wolność pozostania w tych dzierżawach, do ukończenia się kontraktów, zapewniając im dalszą dwunastoletnią ich dzierżawę, jeśli potrzebne budowle czeladnie i dla inwentarza roboczego własnym kosztem wystawią, podejmą się poboru czynszów włościańskich, niemniej jeśli po upłynieniu pierwszego kontraktu na drugi termin dwunastoletni przyrzekną płacić dzierżawę o 10 procent wyższą, tym sposobem powód

слѣдующихъ 12-ти лѣтъ, вносить арендную плату 10 процентами выше. Такимъ образомъ надежда, остаться и впредь содержателями находящихся у нихъ въ арендѣ имѣній, смягчитъ нѣкоторымъ образомъ отяготительное условіе, по которому съ перемѣною барщины на чиншъ, арендаторъ лишается пособія въ работахъ со стороны поселянъ; Казна же получитъ ту выгоду, что при сохраненіи дохода, будетъ имѣть не только возможность избѣжать издержекъ на перемѣну системы хозяйства, неминуемую послѣ очиншеванія крестьянъ, но и перейти безъ сотрясеній и затратъ къ новой системѣ хозяйства, которая устранила бы арендаторовъ отъ соискательства, а отъ Казны потребовала бы значительныхъ издержекъ. Предположеніе это перемѣнило бы нѣкоторыя временныя аренды, въ аренды съ продолжительнѣйшимъ срокомъ, но такая перемѣна соединена съ очевидною пользою и сообразна даже съ Высочайшею волею, ибо Государь Императоръ указомъ 5 (17) Іюля 1844 года, изъявилъ согласіе на отдачу имѣній Духовнаго вѣдомства въ аренду на продолжительные сроки.

Разсмотрѣвъ представленіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства и находя, что предположенія ея объ оставленіи казенныхъ имѣній въ управленіи опытныхъ хозяевъ клонятся къ охраненію казеннаго интереса и къ благоустройству казенныхъ имѣній, Совѣтъ предположенія сіи утвердилъ, и вслѣдствіе того разрѣшилъ:

1) Арендаторамъ о которыхъ Губернскія Правленія и Гражданскіе Губернаторы засвидѣтельствуютъ, что они хорошо ведутъ хозяйство, справедливо поступаютъ съ крестьянами, заботятся о храненіи въ порядкѣ строеній, исправно вносятъ арендные платежи и, сверхъ того, ведутъ себя безукоризненно въ политическомъ отношеніи,—предоставлять дальнѣйшее содержаніе имѣній на 12 лѣтъ, съ условіемъ возвышенія арендной платы на 10 процентовъ.

2) Предписать Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, чтобы она, по полученіи представленій Губернаторовъ по сему предмету и по разсмотрѣніи оныхъ, вносила эти представленія каждый разъ съ подробными объясненіями, на окончательное рѣшеніе Совѣта Управленія.

pozostania w dzierżawie na czas dłuższy, złagodzi poniekąd warunek uciążliwy odebrania im pomocy włościańskiej, przez zamianę pańszczyzny na opłatę czynszową; dla Skarbu zaś ta zapewni się korzyść, iż obok zachowania dochodu uniknie wydatków na przemianę gospodarstwa, jaka po oczynszowaniu włościan koniecznie nastąpi, i bez wstrząśnień i nakładów przejdzie zwolna w nowy system gospodarstwa, który dla dzierżawców byłby odstraszający, a dla Skarbu stałby się powodem do znacznych nakładów. Wniosek ten przemieniłby niektóre czasowe na przydłuższe dzierżawy, lecz z widoczną korzyścią, bo i Najjaśniejszy Pan ukazem z dnia 5 (17) Lipca 1844 roku dozwolić już raczył na długoletnie dzierżawy dóbr, do funduszu religijnego należących.

Rada rozważywszy przedstawienie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, przekonawszy się z niego, że przedstawione przez nią wnioski dogadzają interessowi Skarbu, że zarazem zapewniają korzyść dobrom rządowym, przez pozostawienie ich w administracyi doświadczonych gospodarzy, wyrzekła: że do takowych się przychyla i w skutek tego zezwala:

1) Ażeby dotychczasowym dzierżawcom dóbr rządowych, na poświadczenie Rządów Gubernialnych a szczególniej samych Gubernatorów, o dobrym sposobie prowadzenia gospodarstwa, o przyzwoitem obchodzeniu się z włościanami, o porządnym stanie budowli, o regularnej wypłatności, a obok tego o nienagannem postępowaniu pod względem politycznym, pozostawiona była dalsza dzierżawa dóbr na następne lat 12, z obowiązkiem podniesienia summy dzierżawnej o 10 procent.

2) Ażeby Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, po otrzymaniu przedstawienia Gubernatorów w tej mierze, zajmowała się rozpoznawaniem takowych, a następnie przedstawiała je po szczególe do ostatecznej decyzyi Rady Administracyjnej.

3) Если кто либо изъ нынѣшнихъ арендаторовъ не согласится возвысить 10-ю процентами арендную плату на послѣдующія 12 лѣтъ, въ такомъ случаѣ отдавать имѣнія въ аренду не иначе, какъ съ публичныхъ торговъ, и когда на торгахъ не представится возможности получить за имѣніе прежній доходъ, то сокращать срокъ аренды до 6-ти и даже до 3-хъ лѣтъ, по мѣрѣ разности, происходящей въ арендной платѣ.

4) Во всякомъ случаѣ, будутъ ли имѣнія отданы въ аренду съ вольной руки, или съ торговъ, — оставить въ полной силѣ нынѣшнія главныя условія контрактовъ, въ отношеніи къ крестьянамъ, строеніямъ и къ безусловному принятію арендаторами на свой рискъ всѣхъ непредвидимыхъ случаевъ.

5) Оставлять помѣщаемое нынѣ въ арендныхъ контрактахъ условіе о правахъ Казны на расторженіе контракта, въ случаѣ устройства и очиншеванія крестьянъ, по истеченіи первыхъ 3-хъ лѣтъ, вслѣдствіе чего всѣ нынѣшнія аренды становятся 3-лѣтними, и предоставлять арендаторамъ на волю удерживать за собою имѣнія до истеченія срока контракта, обѣщая имъ отдать имѣніе въ содержаніе на послѣдующія 12-ть лѣтъ, если они собственнымъ иждивеніемъ выстроятъ службы для работниковъ и дворы для рабочаго скота, примутъ на себя сборъ крестьянскихъ чиншей, и, кромѣ того, по истеченіи срока первому контракту, обяжутся въ продолженіи послѣдующихъ 12 лѣтъ, платить 10-ю процентами свыше прежней арендной суммы.

6) Наконецъ, Совѣтъ постановилъ, чтобы всѣ эти распоряженія, измѣняющія принятыя доселѣ основанія, для отдачи въ аренду казенныхъ имѣній, имѣли, въ видѣ опыта, обязательную силу только въ теченіе 3-хъ лѣтъ, начиная съ нынѣшняго года, и чтобы Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства озаботилась о немедленномъ распространеніи ихъ между арендаторами, для предупрежденія ихъ заблаговременно, что только справедливымъ обращеніемъ съ крестьянами, хорошимъ веденіемъ хозяйства и исправностью во взносѣ арендныхъ платежей, могутъ они достигнуть продолженія срока

3) Ażeby w razie nieprzyjęcia przez dotychczasowego dzierżawcę opłacenia na następne 12 lat summy dzierżawnej o 10% podwyższonej, dobra nie inaczej wydzierżawione były, jak drogą publicznej licytacyi, z warunkiem, że gdyby skutkiem licytacyi Skarb nie otrzymał przynajmniej dotychczasowego dochodu, czas trwania dzierżawy skrócony był do 6, a nawet do 3 lat, w miarę różnicy ceny dzierżawnej zachodzącej.

4) Ażeby w każdym razie czy to wydzierżawienia z wolnej ręki, czy też przez licytacyę, teraźniejsze warunki główne, dotyczące włościan, budowli i bezwarunkowego przyjęcia przez dzierżawcę risico wszelkich wypadków losowych, pozostały bez zmiany.

5) Ażeby przy zachowaniu domieszczanego w kontraktach dzierżawnych warunku, że na przypadek urządzenia i oczynszowania włościan, służy Rządowi prawo rozwiązywania takowych po upływie lat 3-ch, przez co pomienione dzierżawy stają się trzechletniemi, pozostawioną była dzierżawcom możność pozostawania w tych dzierżawach, do ukończenia się dzierżawy, i zapewnioną im była dalsza 12-letnia dzierżawa, jeżeli potrzebne budowle czeladnie i dla inwentarza roboczego własnym kosztem wystawią, podejmą się poboru czynszów włościańskich, niemniej jeżeli, po upływie pierwszego kontraktu, przyrzekną na drugi termin 12 letni, płacić dzierżawę o 10 procent wyższą.

6) Nakoniec mieć chciała Rada, aby wszystkie powyższe rozporządzenia, zmieniające przyjęte dotąd zasady, co do sposobu wydzierżawiania dóbr rządowych, obowiązywały sposobem próby jedynie na przeciąg lat 3; poczynając od roku bieżącego, niemniej żeby Kommissya Rządowa postarała się o niezwłoczne upowszechnienie takowych pomiędzy dzierżawcami, w celu wczesnego uprzedzenia ich, że jedynie przez dobre obchodzenie się z włościanami, rządne gospodarowanie i regularne uiszczanie się Skarbowi z rat dzierżawnych, prze-

заключенныхъ съ ними контрактовъ, на послѣдующія 12-ть лѣтъ.

Варшава, 31 Декабря (12 Января) 1846/7 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь (подписано) *Ѳ. Лебренъ.*

№ 9,568.

№ 112.

Инструкція Губернскимъ Правленіямъ о порядкѣ дѣйствія при отдачѣ въ аренду казенныхъ имуществъ, и объ условіяхъ арендныхъ контрактовъ.

(12 (24) Марта 1847 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Препроводивъ въ Губернское Правленіе при предписаніи отъ 27 Февраля (11 Марта) сего года, за № 7,733/2,168, выписку изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія отъ 31 Декабря (12 Января) 1846/7 года, за № 9,568, коимъ разрѣшено измѣнить существовавшій доселѣ порядокъ отдачи въ аренду казенныхъ имѣній съ 1 Іюня сего года, и препровождая при семъ общія условія, на которыхъ имѣютъ быть заключаемы арендные контракты съ 1 Іюня сего года, особо на аренду имѣній состоящихъ изъ разныхъ статей дохода, и особо на аренду пропинаціонныхъ доходовъ, подъ лит. *А* и *В*, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ слѣдующую подробную инструкцію о порядкѣ дѣйствія на будущее время при отдачѣ въ аренду казенныхъ имуществъ:

1) Для облегченія заключенія контрактовъ, изготовлены для нихъ печатные бланки, съ помѣщеніемъ въ нихъ общихъ условій и съ оставленіемъ пробѣловъ, которые должны быть пополняемы по мѣрѣ надобности, а именно на бланкахъ для контрактовъ на аренду имѣній подъ лит. *А*:

a) Въ § 1-мъ слѣдуетъ поименовать лишь одни фольварки и селенія, безъ означенія находящихся въ нихъ особыхъ статей дохода, отдаваемыхъ въ совокупную аренду, по

dłużenia kontraktów dzierżawnych, na następne lat 12, spodziewać się mogą.

Warszawa, dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 roku.

Zgodno z protokółem:

Sekretarz Stanu (podpisano) *T. Le Brun.*

Nr. 9,568.

№ 112.

Instrukcya dla Rządów Gubernialnych co do postępowania przy wydzierżawianiu dóbr rządowych i warunki do kontraktów.

(d. 12 (24) Marca 1847 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Przesławszy już Rządowi Gubernialnemu przy reskrypcie daty 27 Lutego (11 Marca) r. b. Nr. 7,733/2,168 kopię wypisu z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnej z d. 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 roku, Nr. 9,568, która dozwoliła zmienić dotychczasowe postępowanie przy wydzierżawianiu dóbr rządowych od 1 Czerwca r. b. i przesyłając tu w załączeniu ogólne warunki do kontraktów dzierżawnych od 1 Czerwca b. r. zawierać się mających, oddzielne o dzierżawy dóbr, złożonych z rozmaitych użytków, i oddzielne o dzierżawy samego prawa propinacyi, literami *a* i *b* oznaczone, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu do postępowania na przyszłość przy wydzierżawianiu dóbr rządowych, wydaje następującą szczegółową instrukcyę:

1) Dla ułatwienia zawierania kontraktów warunki ogólne zostały wydrukowane, a w nich są zostawione otwarte miejsca, które podług potrzeby zapełniane być winny, a mianowicie w drukach do umów o dzierżawy dóbr lit. A:

a) W § 1-szym wymienić wypada same tylko folwarki i wsie, bez wyszczególnienia użytków, wsród nich będących i łącznie wydzierżawianych, lecz wymienić

вмѣсто того должно показать принадлежащія къ тѣмъ фольваркамъ и селеніямъ статьи дохода, изъятыя изъ аренды. Особыя доходныя статьи прописываются въ 1 § лишь въ томъ случаѣ, когда онѣ находятся внѣ фольварковъ и селеній, отдаваемыхъ въ аренду, какъ напр. чинши съ городовъ, десятинный сборъ съ частныхъ имѣній и т. п. Если пропинація изъята будетъ изъ аренды, то оговорку о ней въ § 1 слѣдуетъ зачеркнуть, а на полѣ означить, сколько словъ перечеркнуто, каковая замѣтка должна быть скрѣплена, по крайней мѣрѣ, первоначальными буквами фамиліи арендатора; сверхъ того, въ пробѣлѣ дальнѣйшаго 22 §, слѣдуетъ помѣстить оговорку въ словахъ: пользованіе правомъ пропинаціи изъемлется изъ аренды.

b) Если въ аренду отдается горнозаводское казенное имѣніе, то въ концѣ контракта въ оставленномъ для сего пробѣлѣ слѣдуетъ помѣстить:

§ 00.

„Арендаторъ обязывается уступить свои права на такую часть земель, какую потребуется занять для полей и другихъ заведеній казеннаго горнозаводства, по предварительномъ извѣщеніи его за пять мѣсяцевъ до того, съ освобожденіемъ отъ взноса платы за отчужденную такимъ порядкомъ часть дохода, по разсчету, произведенному Губернскимъ Правленіемъ; еслибы однакожъ потерянный доходъ превышалъ десятую долю общаго дохода, показаннаго по прилагаемой вѣдомости, то арендаторъ въ правѣ будетъ отказаться отъ дальнѣйшей аренды, но о намѣреніи своемъ обязанъ увѣдомить Губернское Правленіе въ продолженіе 30 дней со дня полученія извѣщенія объ отчужденіи.“

„Остающуюся въ излишкѣ отъ мѣстной потребности барщинную повинность крестьянъ селеній, расположенныхъ на разстояніи $1^1/_2$ мили отъ горныхъ заводовъ, арендаторъ обязанъ, по мѣрѣ требованія, отдавать въ наемъ казенному горнозаводству по цѣнѣ, уплачиваемой имъ самимъ Казнѣ, въ соразмѣрности общей арендной суммы. Наемъ издѣльной повинности для какихъ либо

należy użytki od dzierżawy wyłączone a do folwarków lub wsi w § 1-m wymienionych należące. Oddzielne użytki w § 1-m w takim tylko razie wymienić należy, jeżeli one leżą po za obrębem folwarku lub wsi wydzierżawionych, jak np. czynsze z miast i t. p. dziesięcina z dóbr prywatnych i t. p. Jeżeli propinacya od dzierżawy będzie wyłączona, w takim razie należy w § 1-m przekreślić wyrażenie o propinacyi i na boku zanotować wiele wyrazów przekreślono, a tę wzmiankę dzierżawca przynajmniej pierwszemi literami swego nazwiska podznaczyć powinien, oprócz tego w miejscu próżnem niżej § 22-go należy domieścić zastrzeżenie, w słowach: użytkowanie z prawa propinowania wyłącza się z dzierżawy.

b) Jeżeli będzie szło o dzierżawę dóbr rządowo-górniczych zamieścić należy przy końcu umowy w zostawionem na to miejscu.

§ 00.

„Dzierżawca obowiązuje się odstąpić część gruntów na kopalnie i zakłady górnictwa rządowego, jaka się okaże potrzebną, a to za poprzedniem na 5 miesięcy wypowiedzeniem i zwolnieniem od opłaty za utracony dochód w tym sposobie odjęty; gdyby wszakże dochód ten, przez Rząd Gubernialny wyrachować się mający, przenosił dziesiątą część dochodu wykazem załączonym objętego, w takim razie dzierżawca mocen będzie zrzec się dalszej dzierżawy, jeżeli o swoim zamiarze w ciągu dni 30 od daty otrzymanego wypowiedzenia Rząd Gubernialny zawiadomi.“

„Zbywającą od potrzeb gruntowych pańszczyznę z wsi o półtory mili od fabryk górniczych położonych, obowiązany jest dzierżawca, w miarę żądania, wynajmować Górnictwu rządowemu podług takiej ceny, jaką w stosunku ryczałtowej ceny dzierżawnej

другихъ цѣлей воспрещается подъ опасеніемъ отвѣтственности, постановленной въ § 8 за притѣсненіе крестьянъ.“

c) Принадлежащій къ нынѣ арендуемымъ имѣніямъ мѣстный инвентарь, какъ-то: экономическій скотъ и земледѣльческія орудія, если не встрѣтится въ томъ мѣстныхъ препятствій, долженъ быть немедленно проданъ съ публичнаго торга; въ случаѣ же невозможности произвести таковую продажу, о чемъ Губернское Правленіе обязывается представить въ Правительственную Коммисію особое объясненіе, въ контрактѣ слѣдуетъ прибавить:

§ 00.

„Находящійся въ имѣніи, отдаваемомъ въ аренду по настоящему контракту, казенный инвентарь арендаторъ обязанъ принять въ свое завѣдываніе по оцѣнкѣ, произведенной экспертами, изъ коихъ одинъ назначается со стороны Казны, а другой со стороны арендатора, и установленной окончательно Экономическимъ Ассесоромъ въ сдаточномъ актѣ, изъ средней сложности цѣнъ; таковой инвентарь арендаторъ по истеченіи арендъаго срока, обязанъ сдать въ томъ самомъ числѣ и видѣ, не взирая на повышеніе или пониженіе цѣнъ, такъ какъ оцѣнка его имѣетъ только цѣлью ближайшее означеніе качества предмета и отнесеніе на страхъ арендатора случайныхъ бѣдствій.“

d) Если арендный контрактъ заключается послѣ 1 Іюня, то въ торговомъ протоколѣ (когда аренда отдается съ публичнаго торга) и въ арендныхъ условіяхъ, слѣдуетъ помѣстить:

§ 00.

„За несвоевременное вступленіе во владѣніе отданнымъ въ аренду имѣніемъ, арендаторъ не будетъ простирать къ Казнѣ никакой претензіи и довольствуется результатомъ, какой будетъ показанъ по управленію имѣніемъ съ 20 Мая (1 Іюня) 1847 года.“

e) Если въ какомъ либо имѣніи встрѣтится въ первомъ трехлѣтіи надобность произвести очиншеваніе крестьянъ

sam Skarbowi opłaca. Wynajmowanie robocizny na inne cele zabrania się pod odpowiedzialnością w § 8-m za uciążenie włościan zastrzeżoną.“

c) Gdzie znajdują się w dotychczasowych dzierżawach dóbr inwentarze gruntowe żywe i martwe, i jeżeli nie zachodzą żadne miejscowe przeszkody, powinny być one zaraz przez publiczną licytacyę sprzedane, gdzieby to zaś nie mogło być dopełnionem, Rząd Gubernialny tę okoliczność Kommissyi Rządowej osobnym rapportem usprawiedliwi, a w umowie należy dodać:

§ 00.

„Inwentarz, w dobrach niniejszą umową wydzierżawionych znajdujący się i własnością Skarbu będący, obowiązany jest dzierżawca przyjąć podług szacunku, przy akcie podawczym przez biegłych jednego ze strony Skarbu, a drugiego ze strony dzierżawcy, wybrać się mogącego, a ostatecznie przez Assessora Ekonomicznego z średniego przecięcia ustanowionego; inwentarz ten dzierżawca obowiązany jest przy wyjściu z dzierżawy powrócić w tej samej ilości i jakości bez względu na podniesienie lub zniżenie ceny, gdyż oszacowanie jego ma na celu bliższe tylko oznaczenie jakości przedmiotu i przeniesienie na dzierżawcę wypadków losowych.“

d) W razie jeżeli spisanie umowy dzierżawnej nastąpi po dniu 1 Czerwca, należy w protokóle licytacyjnym (gdyby w tej drodze przedsiębrano wydzierżawienie) i w umowie dzierżawnej zamieścić:

§ 00.

„Za późne objęcie possessyi dóbr zadzierżawionych dzierżawca żadnej pretensyi do Skarbu Królestwa formować nie będzie i poprzestaje na rezultacie, jaki z administracyi od 20 Maja (1 Czerwca) 1847 roku prowadzonej wykazany zostanie.“

e) Jeżeli w których dobrach w ciągu pierwszych trzech lat wypada oczynszować włościan, o czem Rząd Gu-

о чемъ Губернское Правленіе обязано прежде всего положительно удостовѣриться изъ дѣлъ своихъ, то относительно такихъ имѣній § 17-й общихъ условій слѣдуетъ измѣнить, оставляя за Казною право очиншеванія, даже въ первыхъ годахъ арендпаго срока.

f) Въ § 10 мъ общихъ контрактныхъ условій, Губернское Правленіе должно означать число когтей хищныхъ птицъ, какое арендаторъ обязанъ представить ежегодно, или же вмѣсто оныхъ опредѣленное уже въ контрактѣ соразмѣрное число волчьихъ или лисьихъ ушей. Число когтей опредѣляется Губернскимъ Правленіемъ, въ соразмѣрности дохода съ однихъ фольварочныхъ земель, показаннаго по оцѣночной вѣдомости, полагая на каждые 100 руб. дохода по шести паръ когтей. Если доходъ ниже этой цифры, то и число когтей соразмѣрно уменьшается.

g) Такъ какъ, на основаніи нынѣ существующихъ правилъ, арендаторы, отправляющіе должность Гминныхъ Войтовъ, не обязаны платить особаго процентнаго сбора на содержаніе Гминныхъ Войтовъ, то въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ таковыя обязанности не отправляются арендаторами, а также на случай установленія отдѣльнаго Гминнаго Войта, слѣдуетъ въ § 13-мъ арендпаго контракта опредѣлить и прописать размѣръ особаго на сей предметъ сбора, какъ полнаго, такъ и соразмѣрной части онаго, смотря по тому, составляетъ ли имѣніе, отдаваемое въ аренду, цѣлую гмину, или же часть оной. Нормальное число дымовъ въ цѣлой гминѣ, опредѣляется въ 600 дымовъ, а сборъ на содержаніе Гминнаго Войта можетъ быть въ такомъ случаѣ опредѣленъ въ 300 руб.; но по мѣрѣ большаго или меньшаго числа дымовъ, находящагося въ цѣлой гминѣ, таковой сборъ можетъ быть пропорціонально увеличенъ или уменьшенъ (посредствомъ тройнаго правила). На этомъ основаніи опредѣляется сборъ въ тѣхъ случаяхъ, когда отдаваемое въ аренду имѣніе не составляетъ полной гмины и когда арендаторъ обязанъ вносить только извѣстную часть сбора. Однакожъ размѣръ сбора на содержаніе Гминнаго Войта ни въ какомъ случаѣ не можетъ быть ниже 100 руб.,

bernialny z akt swych, przedewszystkiem dokładnie przekonać się winien, w takim razie co do tych dóbr § 17-y ogólnych warunków należy zmienić, przez zastrzeżenie możności oczynszowania nawet w pierwszych latach dzierżawy.

f) W § 10-m ogólnych warunków umowy zamieszczać będzie Rząd Gubernialny liczbę szponów z ptaków drapieżnych, jaką dzierżawca corocznie odstawić ma obowiązek lub w ich miejscu wyrażoną już w umowie stosunkową liczbę uszów wilczych lub lisich. Liczbę szponów Rząd Gubernialny wyrachuje w stosunku dochodu z samego gruntu folwarcznego, wykazem źródeł objętego, rachując od każdych 100 rubli dochodu, sześć par szponów. Jeżeli dochód będzie niższy w takim razie i liczbę szponów stosunkowo niższą podać należy.

g) Ponieważ według teraz przyjętych zasad, dzierżawcy pełniący obowiązek Wójtów gmin, nie będą osobno płacić procentu na utrzymanie Wójtów gminy; tam więc gdzie takich obowiązków dzierżawcy nie wykonywają, tudzież na przypadek, gdy oddzielny Wójt gminy będzie ustanowiony, należy do § 13-go umowy dzierżawnej oznaczyć i wyrazić ilość oddzielnej na ten cel opłaty, czy to całkowitej lub stosunkowej jej części, w miarę jak dobra zadzierżawione całość lub część gminy stanowią. Za normalną liczbę dymów całej gminy, przyjmuje się liczba 600, a opłata na Wójta może być w takim przypadku na rs. 300 oznaczoną, lecz w miarę jak cała gmina zawiera większą lub mniejszą ilość dymów, opłata takowa może być zwiększoną lub zmniejszoną stosunkowo (przez rachunek reguły trzech). Podług takiej zasady oznaczoną ma być opłata w przypadku, gdy dobra zadzierżawione nie stanowią całej gminy i gdy tylko dzierżawca w części do opłaty jest obowiązany. W żadnym jednak wypadku opłata na Wójta, nie może być niższą od 100 rubli, chociażby liczba

хотя бы число дымовъ, составляющихъ въ настоящее время отдѣльную гмину, было соразмѣрно ниже.

h) Въ контрактахъ на отдачу въ аренду отдѣльныхъ пропинацій, Губернское Правленіе должно соблюдать слѣдующія правила: въ § 1 прописывать пропинаціонныя строенія и заведенія, по удостовѣреніи на мѣстѣ въ томъ, что они дѣйствительно существуютъ, а также означать, принадлежитъ ли право продажи и выдѣлки питей во всѣхъ мѣстахъ означенныхъ въ контрактѣ исключительно Казнѣ, или же еще кому либо другому; по § 4 обязанность возведенія недостающихъ новыхъ строеній относится главнымъ образомъ къ пропинаціямъ, доставляющимъ болѣе значительный доходъ и отданнымъ въ аренду на болѣе продолжительный срокъ, а потому въ тѣхъ случаяхъ, когда пропинація отдана въ аренду только на одинъ годъ, или когда доходъ не соотвѣтствуетъ обязанности, Губернское Правленіе должно входить въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства съ особыми предположеніями, съ оговоркою, что содержаніе въ исправности существующихъ строеній и отстройка новыхъ вмѣсто сгорѣвшихъ во всякомъ случаѣ возложены на обязанность арендатора.

i) Если отдача въ аренду имѣнія послѣдуетъ на рискъ прежнихъ арендаторовъ, устраняемыхъ отъ владѣнія, то срокъ аренды опредѣляется съ 1 Іюня до конца арендproperго періода, а условія контракта вполнѣ примѣняются къ тѣмъ, какія заключались въ контрактѣ, принятомъ устраненнымъ арендаторомъ, со включеніемъ лишь, по мѣрѣ надобности, дополнительнаго условія, указаннаго въ предыдущемъ пунктѣ *d*, относительно непростиранія претензіи о несвоевременномъ вступленіи во владѣніе.

k) Если придется отдать въ аренду однѣ только рыбныя ловли, то арендный контрактъ совершается исключительно на эту статью и долженъ заключать свойственныя оной условія, примѣненныя къ календарю, въ которомъ указаны правила пользованія рыболовствомъ.

l) Въ случаяхъ предвидѣнныхъ въ 16 и 17 §§-хъ общихъ условій аренднаго контракта, когда нѣкоторые арендные

dymów stosunkowo była niższa, jeżeli one stanowią teraz oddzielną gminę.

h) W umowach o dzierżawy oddzielnych propinacyj, Rząd Gubernialny winien zachować następujące uwagi, jako to:

w § 1-m wpisywać budowle i zakłady propinacyjne, po sprawdzeniu na gruncie, że się rzeczywiście znajdują, oraz wyrażać, czy Skarbowi służy wyłączne prawo szynkowania i wyrabiania trunków we wszystkich miejscach w umowie oznaczonych, lub służy komu więcej; w § 4-m obowiązek stawiania nowych brakujących budowli stosuje się głównie do propinacyj, większy dochód przynoszących i na dłuższy okres wydzierżawionych, w przypadku zatem, gdzie dzierżawa jest jednoroczna lub dochód nie odpowiedni obowiązkowi, tam Rząd Gubernialny wnioski szczególne Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu przedstawi, z uwagą, że utrzymywanie istniejących budowli w dobrym stanie i odbudowanie spalonych zawsze do dzierżawcy będzie należeć.

i) Jeżeli wydzierżawienie dóbr nastąpi na risico dotychczasowych dzierżawców zakwalifikowanych do eksmissyi, okres przeciągu dzierżawy ma być oznaczony od 1 Czerwca do końca dzierżawy i warunki umowy zupełnie zastosowane do osnowy, jakie kontrakt przez eksmitowanego dzierżawcę przyjęty obejmuje, z domieszczeniem tylko, w miarę potrzeby, dodatkowego warunku, obecnie w ustępie *d* wskazanego, co do nieroszczenia pretensyi za późne objęcie possessyi.

k) Na przypadek gdzie samo rybołówstwo potrzeba będzie wydzierżawić, w takim razie umowa dzierżawna spisana być powinna jedynie w tym przedmiocie, i obejmować właściwe warunki, w zastosowaniu się do kalendarza, warunki w użytkowaniu rybołówstwa wskazującego.

l) W przypadkach przewidzianych § 16 i 17-m ogólnych warunków umów dzierżawnych, kiedy niektóre

доходы будутъ изъяты изъ аренды, или когда послѣдуетъ устройство или очиншеваніе крестьянъ, въ извѣщеніяхъ о томъ слѣдуетъ увѣдомлять арендатора о размѣрѣ арендной платы, какую онъ обязанъ будетъ вносить въ Казну со времени введенія измѣненій въ пользованіи доходными статьями.

2) Казенныя имѣнія, по которымъ дѣйствіе настоящихъ контрактовъ прекращается съ 1-го Іюня сего года, должны быть отданы въ аренду на 12 лѣтъ; но отдѣльные пропинаціонные доходы, какъ напр. въ имѣніяхъ горнозаводскихъ, согласно 3-му пункту распоряженія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 9 (21) Ноября 1835 г., за № 65,164/21,267, могутъ быть отдаваемы въ содержаніе на одинъ, на два и отнюдь не болѣе какъ на три года, по усмотрѣнію Губернскаго Правленія и по мѣрѣ предполагаемаго усиленія или уменьшенія дѣйствія горныхъ заводовъ, о чемъ слѣдуетъ предварительно войти въ сношеніе съ мѣстнымъ Горнымъ Управленіемъ; отдача пропинаціоннаго дохода въ трехлѣтнее содержаніе допускается и въ тѣхъ еще случаяхъ, когда въ первый назначенный для торговъ срокъ никто не пожелаетъ снять ихъ въ аренду на 1 или на 2 года.

Казенные пропинаціонные доходы въ городахъ должны быть отдаваемы въ аренду лишь на такой срокъ, какой остается еще до прекращенія дѣйствія контрактовъ по откупамъ консумціонныхъ доходовъ, по тому уваженію, чтобы на будущее время тѣ и другіе доходы могли быть одновременно и совокупно отдаваемы въ аренду съ публичнаго торга.

Контракты на аренду обоихъ родовъ пропинаціонныхъ доходовъ, означенныхъ въ настоящемъ пунктѣ, должны быть составляемы по условіямъ, приложеннымъ выше подъ лит. *В*.

3) Опредѣленіе размѣра арендной платы для тѣхъ арендаторовъ, кои на основаніи приведеннаго въ началѣ постановленія Совѣта Управленія, допускаются къ дальнѣйшей арендѣ безъ торговъ, должно происходить на слѣдующихъ основаніяхъ:

Настоящій арендный доходъ, значащійся по смѣтѣ 1847/8 года, составляетъ . . . . 2,000 руб.

но такъ какъ въ эту сумму включена складка

dochody z dzierżawy będą odjęte, lub urządzenie albo oczynszowanie włościan nastąpi, należy przy wypowiedzeniu zawiadomić dzierżawcę o wysokości ceny dzierżawnej, jaką, skutkiem zarządzonej w użytkach zmiany, dzierżawca będzie miał obowiązek opłacać.

2) Wydzierżawienie dóbr rządowych, którym dotychczasowe kontrakty z dniem 1 Czerwca r. b. kończą się, ma być wykonane na lat 12, lecz propinacye oddzielne jak np. w dobrach górniczych, w myśl punktu 3-go rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 9 (21) Listopada 1835 roku, Nr. 65,164/21,267 na rok 1, na lat 2, a najwięcej, w miarę widoków lub zmniejszenia się fabryk, stosownie do uznania Rządu Gubernialnego, za poprzedniem zniesieniem się z miejscową administracyą Górnictwa, na lat 3 tylko wydzierżawione być mogą, oraz także propinacye na lat 3 wydzierżawić, w przypadku, jeżeli na pierwszym terminie licytacyjnym nikt nie zechce deklarować się na rok 1 lub na lat 2.

Propinacye skarbowe w miastach na taki tylko przeciąg czasu wydzierżawione być powinny, na jaki służą obecne kontrakty o dzierżawy dochodów konsumcyjnych, a to dla tego, aby w przyszłości obadwa te dochody łącznie i jednocześnie do licytacyi ogłoszone i wydzierżawione być mogły.

Dla obu rodzajów propinacyi w tym punkcie wymienionych, służyć będą do umów warunki powyżej pod lit. *B* załączone.

3) Przy stanowieniu wysokości ceny dzierżawnej dla dzierżawców, podług powołanej na wstępie decyzyi Rady Administracyjnej, do utrzymania w dalszej possessyi z wolnej ręki kwalifikujących się, zachowaną być powinna taka zasada:

Dotychczasowy dochód dzierżawny podług etatu na rok 1847/8 wynosi . . . . rs. 2,000;

lecz, że ta summa połączona jest ze składką

на содержаніе Гминнаго Войта, о которой говорится въ § 14 контракта, въ количествѣ . . . . . . 150 руб.

то за вычетомъ оной арендная плата, предложенная при торгахъ, составляетъ . . . . 1,850 руб.

къ сему присовокупляется плата за право малой охоты на фольварочныхъ земляхъ въ соразмѣрности 1% съ показаннаго по смѣтѣ 00 года, валоваго дохода съ тѣхъ же земель въ количествѣ 1,000 руб. с., если таковая плата не была донынѣ включена. 10 руб.

всего . . 1,860 руб.

къ этой суммѣ слѣдуетъ прибавить 10% надбавки, сверхъ платимой арендной суммы . . . . 186 руб.

затѣмъ общая арендная плата составляетъ. . 2,046 руб.

Складка на содержаніе Гминнаго Войта, вычтенная, какъ выше, въ количествѣ 150 руб. сер. (по смыслу пункта 1 лит. *h*, настоящаго распоряженія), не должна быть взимаема, если арендатору поручено исправленіе должности Гминнаго Войта; если же эта обязанность отправляется арендаторомъ сосѣдняго имѣнія или лицомъ, получающимъ особое жалованье изъ казенныхъ суммъ, то упомянутая складка должна быть оговорена въ соотвѣтственномъ мѣстѣ § 13-го условій новаго арендного контракта, и показана подлежащею поступленію въ Казну, вмѣстѣ съ условленною въ § 1-мъ контракта арендною платою.

4) Всѣ казенныя имѣнія, по которымъ арендные контракты оканчиваются въ текущемъ году, если нынѣшніе арендаторы оныхъ не будутъ допущены къ дальнѣйшему содержанію безъ торговъ, или не пожелаютъ оставить за собою аренду на послѣдующія 12 лѣтъ, на указанныхъ Совѣтомъ Управленія условіяхъ, должны быть немедленно отданы въ арендное содержаніе на 12 лѣтъ, посредствомъ гласныхъ публичныхъ торговъ, съ соблюденіемъ правила, изложеннаго въ 3-мъ пунктѣ вышеприведеннаго постановленія Совѣта Управленія, что еслибы на торгахъ Казна не получила по крайней мѣрѣ нынѣшняго дохода, то арендный срокъ долженъ быть сокращенъ до 6-ти а даже до 3-хъ лѣтъ, смотря по большей или меньшей разницѣ предложенной арендной платы, о чемъ въ объявленіи о торгахъ, а равно въ торговыхъ протоколахъ, должно быть сдѣлано соотвѣтственное предостереженіе.

na Wójta gminy, w § 14-tym kontraktu dzierżawnego wymienioną . . . . „ 150,

po potrąceniu więc tej, opłata dzierżawna przez licytacyę osiągnięta wynosi . . . . „ 1,850,

do tego przyłącza się dochód za małe polowanie, w stosunku intraty z gruntów folwarcznych, anszlagiem z r. .... brutto rs. 1,000 wykazanej, licząc 1 procent, jeżeli ten dotąd nie był doliczony . . . . „ 10,

ogół wynosi „ 1,860,

do tej summy dodane być powinno 10 procentu jako podwyżka postąpiona . . . . „ 186,

ogólna cena dzierżawna wynosi „ 2,046.

Składka zaś na Wójta gminy, jak wyżej np. rs. 150 potrącona, nie będzie wymaganą (w myśl punktu 1-go ustępu lit. *h* niniejszego rozporządzenia) jeżeli dzierżawca ma powierzony obowiązek pełnienia urzędu Wójta gminy; tam zaś gdzie ten urząd wykonywany jest przez sąsiedniego dzierżawcę lub przez osobę oddzielnie z funduszów skarbowych płatną, wzmiankowana kwota wyrażona być ma w właściwem miejscu § 13-go nowych warunków umowy dzierżawnej, i do poboru razem z umówioną w § 1-m kontraktu sumą dzierżawną do wymagania wskazać ją należy.

4) Wszystkie dobra rządowe, których kontrakty dzierżawne w roku bieżącym kończą się, a dotychczasowi dzierżawcy nie będą uznani za kwalifikujących się do utrzymania ich w dalszej possessyi z wolnej ręki, lub nie zechcą pozostać na następne lat 12, pod warunkami przez Radę Administracyjną wskazanemi, winny być bez zwłoki ogłoszone do wolnej konkurencyi na lat 12, w drodze publicznej, głośnej licytacyi, i na tej drodze wydzierżawione, z uwagą na punkt 3-ci powołanego wyżej rozporządzenia Rady Administracyjnej, że gdyby na licytacyi Skarb nie otrzymał przynajmniej dotychczasowego dochodu, czas trwania dzierżawy skrócony będzie do lat 6, a nawet do lat 3, w miarę różnicy osiągniętej ceny dzierżawnej, o czem w obwieszczeniu i w protokółach licytacyjnych stosowne ostrzeżenie uczynione być powinno.

5) Всѣ прочіе казенные доходы, какъ-то: съ пропинацій, съ луговъ, съ мельницъ, съ перевозовъ, съ рыбной ловли и т п., состоящіе во временной арендѣ, срокъ которой истекаетъ къ 1 Іюня сего года, должны быть также отданы въ новое арендное содержаніе съ публичнаго торга. Изъ сего однакожъ исключаются мелкія статьи, какъ-то: казенныя площади въ городахъ, войтовства и солтыства, вышедшія изъ привилегированнаго владѣнія и состоящія въ чрезполосности съ городскими землями, а также отдѣльныя мельницы и лѣсопильные заводы, равно казенные земельные участки, лежащіе между частными имѣніями, и поступающіе въ текущемъ году въ распоряженіе Казны, о которыхъ, какъ подлежащихъ отдачѣ въ безсрочную аренду на основаніи Высочайшей воли, объявленной въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 5 (17) Іюля 1844 года, за № 1,744, должны быть составлены отдѣльныя доходныя смѣты и представлены при особыхъ рапортахъ въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, для опредѣленія съ нихъ канона, подати офяры и вкупнаго сбора, а равно для сдѣланія распоряженій объ отдачѣ ихъ въ безсрочную аренду съ публичнаго торга. Однакожъ, въ случаѣ невозможности отдать таковыя статьи въ вѣчную аренду въ текущемъ году, онѣ могутъ быть отданы въ срочное содержаніе на три года съ публичныхъ торговъ.

6) Дабы въ заключаемыхъ временныхъ контрактахъ не были пропущены, при подробномъ исчисленіи, вновь прибывшія статьи арендныхъ доходовъ, и наоборотъ, дабы въ тѣхъ же контрактахъ не было упоминаемо о такихъ предметахъ дохода, которые по разнымъ причинамъ не существуютъ уже на мѣстѣ, вмѣняется въ обязанность, при установленіи размѣра арендной платы (безъ различія, отдаются ли имѣнія въ аренду съ торга, или безъ торговъ), по точному смыслу распоряженія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, отъ 27 Февраля (11 Марта) сего года, за № 7,733/2,168, тщательно разсматривать дѣла, относящіяся къ прежней арендѣ, и, на основаніи извлеченныхъ изъ нихъ свѣдѣній, составлять вѣдомость объ источникахъ, кои должны на будущее время составлять арендный доходъ.

Свѣдѣнія, помѣщаемыя обыкновенно въ объявленіяхъ о срокахъ назначенныхъ торговъ на отдачу имѣній въ аренду, а равно прилагаемыя къ арендымъ контрактамъ, должны основываться именно на вышеуказанной повѣркѣ.

5) Wszystkie inne dochody skarbowe, jako to: propinacye, łąki, młyny, przewozy, rybołówstwa i t. p. w czasowej dzierżawie będące, o które kontrakty od dnia 1 Czerwca r. b. kończą się, również powinny być przez publiczną licytacyę na nowo wydzierżawione. Drobne wszakże realności jako to: płace skarbowe po miastach, wójtostwa i sołtystwa, wyszłe z uprzywilejowanej possessyi, a wśród gruntów miejskich położone, oraz oddzielne młyny i tartaki, jakoteż części gruntów rządowych, wśród dóbr prywatnych położone, o ile są do wolnej dyspozycyi w roku bieżącym, jako według Najwyższéj Najjaśniejszego Pana Woli, odezwą Ministra Sekretarza Stanu z d. 5 (17) Lipca 1844 r. Nr. 1,744 objawionej, do wieczystego wydzierżawienia kwalifikujące się, winny być oddzielone i z nowemi anszlagami intraty przedstawione szczegółowo Kommissyi Rządowej, w celu ustanowienia kanonu i ofiary oraz wkupnego, jakoteż wydania zarządzeń do wieczystego ich drogą licytacyi wydzierżawienia. Jeżeliby jednak wieczyste wydzierżawienie takich realności w roku bieżącym nastąpić nie mogło, można je wydzierżawić czasowo na lat trzy, przez licytacyę.

6) Ażeby w wykazie nie były przemilczane w czasowej umowie źródła nowo przybyłych dochodów dzierżawnych, albo też, aby w tychże umowach nie wzmiankowano o takich objektach, które z rozmaitych powodów nie egzystują już na gruncie, przy stanowieniu praetium dzierżawnego, (czy to z wolnej ręki lub do licytacyi), w zastosowaniu się do rozporządzenia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu daty 27 Lutego (11 Marca) r. b. Nr. 7,733/2,168 powinny być ściśle przejrzane akta upływającej dzierżawy i, podług wiadomości z nich powziętej, uformowany wykaz źródeł dochód dzierżawny na przyszłość stanowić mających.

Wykazy zaś w obwieszczeniach o terminach do wydzierżawienia dóbr oznaczonych zwykle zamieszczane, tudzież do kontraktów dzierżawnych dołączone, na zastrzeżonem wżejy sprawdzeniu opierać się winny.

7) Одновременно съ отсылкою объявленій о торгахъ для напечатанія въ Официальной Газетѣ и въ Губернскихъ Вѣдомостяхъ, должна быть представлена въ Правительственную Коммисію вѣдомость имѣніямъ и недвижимостямъ, отдаваемымъ въ аренду съ публичнаго торга, съ означеніемъ опредѣленной для торговъ арендной цѣны, арендпаго срока и времени производства торговъ. Подобныя вѣдомости слѣдуетъ доставлять въ Правительственную Коммисію при каждой публикаціи о возобновленіи торговъ.

8) При публикаціи объявленій и производствѣ торговъ на отдачу въ аренду казенныхъ имѣній и доходовъ, Губернское Правленіе, подъ опасеніемъ отвѣтственности, должно неуклонно соблюдать изданныя по сему предмету Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства правила, а именно:

a) Распоряженія отъ 12 Февраля 1834 г., № 11,871/3,807, 18 Марта того же года, за № 15,978/5,219, и отъ 31 Декабря (12 Января) 1843/4 года, за № 73,518/27,683, касающіяся соблюденія предосторожностей и помѣщенія въ торговыхъ протоколахъ предостереженій о недѣйствительности торговъ и о послѣдствіяхъ въ случаѣ уличенія соискателей въ дачѣ и пріемѣ денегъ за отказъ отъ торговъ.

b) Распоряженіе отъ 28 Января 1835 г., № 6,592/2,152, указывающее порядокъ назначенія и публикаціи сроковъ и производства торговъ, а равно форму свидѣтельствъ о качествахъ контрагентовъ, какія должны быть ими представляемы для приложенія къ торговому протоколу, и при томъ предписывающее правила, относительно представленія всѣми соискателями, прежде начатія торговъ, опредѣленнаго залога, относительно предварительнаго прочтенія и подписанія ими въ доказательство сего условій арендпаго договора, относительно пополненія залога въ соразмѣрности предложенной на торгахъ цѣны за аренду и помѣщенія о всемъ томъ соотвѣтственной оговорки въ торговомъ протоколѣ, въ концѣ котораго должно быть помѣщено условіе, что таковой, въ отношеніи предложившаго высшую цѣну контрагента, возымѣетъ законную силу формальнаго арендпаго контракта со

7) Przy wydaniu obwieszczeń do Gazety Rządowej i Dziennika Gubernialnego, jednocześnie nadesłany być powinien Kommissyi Rządowej wykaz dóbr i realności, w drodze licytacyi wydzierżawić sie mających, z wyszczególnieniem ustanowionego praetium dzierżawnego, przeciągu dzierżawy i terminu do licytacyi. Podobne wiadomości mają być w każdym razie udzielane Kommissyi Rządowej, o ile ogłoszenie dalszych licytacyi ponowić wypadnie.

8) Przy ogłoszeniu i odbywaniu licytacyi na dzierżawy dóbr i dochodów skarbowych, Rząd Gubernialny, pod własną odpowiedzialnością, winien mieć na pilnej uwadze przepisy Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, jako to:

a) Rozporządzenia z dnia 12 Lutego 1834 roku, Nr. 11,871/3,807, z d. 18 Marca t. r. Nr. 15,978/5,219, i z dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) 1843/4 roku Nr. 73,518/27,683, dotyczące zachowania ostrożności i zamieszczania w protokółach licytacyjnych zapowiedzeń o nieważności licytacyi i o skutkach w razie dowiedzionego dawania i przyjmowania odstępnego, przez współkonkurentów.

b) Rozporządzenie z dnia 28 Stycznia 1835 roku, Nr. 6,592/2,152, wskazujące sposób oznaczania i ogłaszania terminów, oraz odbywania licytacyj, tudzież formę, w której świadectwa kwalifikujące od pretendentów wymagane, i do protokółów licytacyjnych składane być mają, obok złożenia przed licytacyą oznaczonego vadium, za poprzedniem przyjęciem i podpisaniem, na dowód odczytania, warunków umowy dzierżawnej, co dopełnić winni wszyscy współubiegający się, z uwagą na obowiązek doliczenia stosunkowej wyższości vadium w miarę postąpionej ceny dzierżawnej, o czem wszystkiem protokół licytacyjny stosowną wiadomość obejmować powinien, z zastrzeżeniem w końcu, że on tak jak formalny kontrakt dzierżawny obowiązuje plus licytanta zaraz od

времени подписанія онаго арендаторомъ, въ отношеніи же Казны Царства сдѣлается обязательнымъ со времени утвержденія онаго Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства.

c) Распоряженіе отъ 1 (13) Іюня 1835 года, за № 50,649/16,602, возбраняющее допускать къ торгамъ на аренду казенныхъ имѣній тѣхъ изъ соискателей, или нынѣшнихъ арендаторовъ, которые уличены въ угнетеніи крестьянъ, хотя бы впослѣдствіи крестьяне отказались отъ вознагражденія, или же были удовлетворены арендаторомъ.

Сверхъ того, не могутъ быть допущены къ снятію въ аренду казенныхъ имѣній всѣ тѣ лица, которыя въ прежнее время задолжали Казнѣ, и до настоящаго времени показываются по казначейскимъ книгамъ, или по канцелярскимъ контролямъ, условно сложенныхъ недоимокъ, въ числѣ казенныхъ должниковъ.

d) Распоряженіе отъ 9 (21) Ноября 1835 года, за № 65,164/21,267, предписывающее къ опредѣленной арендной платѣ, прибавлять 1% за право малой охоты, каковой процентъ не значится донынѣ въ числѣ доходовъ съ имѣній, отдаваемыхъ въ аренду въ текущемъ году, съ тѣмъ однакожъ условіемъ, что такъ какъ, согласно дѣйствующимъ въ настоящее время правиламъ, арендаторъ не можетъ производить малой охоты на крестьянскихъ земляхъ, то положенный 1% долженъ быть исчисляемъ въ соразмѣрности смѣтнаго валоваго дохода съ однихъ лишь фольварочныхъ земель, относя сіе правило, какъ къ имѣніямъ отдаваемымъ въ аренду съ публичнаго торга, такъ равно и къ тѣмъ, которыя отдаются въ содержаніе безъ торговъ.

e) Распоряженіе отъ 16 (28) Ноября 1838 года, за № 89,228/29,569, предписывающее, чтобы чинши и десятины, какъ денежныя, такъ и зерновыя, показанные особыми статьями по окладнымъ листамъ Уѣздныхъ Казначействъ, съ селеній, расположенныхъ на разстояніи одной мили отъ арендуемаго имѣнія, включены были въ число арендныхъ доходовъ, служащихъ основаніемъ для

chwili jak go dzierżawca podpisze, a zaś Skarb Królestwa wtenczas obowiązywać zacznie, kiedy przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu zatwierdzony zostanie.

c) Rozporządzenie z dnia 1 (13) Czerwca 1835 roku, Nr. 50,649/16,602, zabraniające przypuszczać do licytacyi o dzierżawy rządowe tych pretendentów lub dotychczasowych dzierżawców, którzy przekonani zostali o uciemiężeniu włościan, bez względu, że włościanie zrzekli się za to wynagrodzenia, albo że za nie wynagrodzeni zostali.

Nadto wszyscy ci nie mogą być dopuszczani do dzierżaw dóbr rządowych, którzy w latach poprzednich zadłużyli się Skarbowi i dotąd w księgach kassowych, lub kontrolli biurowej warunkowo umorzonych zaległości, są jako dłużnicy wykazywani.

d) Rozporządzenie z dnia 9 (21) Listopada 1835 roku, Nr. 65,164/21,267, zastrzegające doliczania do intraty na praetium wskazanej 1 procent za małe polowanie, które w dotychczasowych dochodach z dóbr, w roku bieżącym mających być wydzierżawionemi, nie mieści się, z uwagą jednak, że gdy według obecnie przyjętych zasad, użytek z małego polowania nie może należeć do dzierżawców z przestrzeni włościańskich, procent więc 1 obliczany być ma w stosunku intraty anszlagowej brutto, z samych jedynie gruntów folwarcznych, a to tak przy dobrach przez licytacyę wydzierżawianych jako i tych, które będą z wolnej ręki puszczane.

e) Rozporządzenie z dnia 16 (28) Listopada 1838 roku Nr. 89,228/29,569, nakazujące aby czynsze i dziesięciny pieniężne i korcowe oddzielnie na etatach Kass powiatowych do poboru wskazane, z wsi o 1 milę od dzierżaw odległych, doliczane były do intrat dzierżawnych, mianowicie do ustanowionego praetium li-

опредѣленія торговой цѣны, за вычетомъ 10% на недоборъ и издержки по взиманію.

f) Распоряженія отъ 5 (17) Января 1837 года, за № 92,413/30,724, и отъ 23 Ноября (5 Декабря) 1838 года, за № 93,601/29,985, о порядкѣ повѣрки и удостовѣренія о качествахъ и состоятельности мѣстныхъ крестьянъ, изъявившихъ желаніе снять въ аренду съ торговъ имѣніе, къ которому они принадлежатъ.

g) Распоряженіе отъ 3 (15) Февраля 1838 года, за № 11,981/3,341, о томъ, чтобы Губернское Правленіе, не приступая къ заключенію арендныхъ контрактовъ на отдачу въ содержаніе тѣхъ имѣній, за которыя предложенная на торгахъ цѣна не достигаетъ по крайней мѣрѣ получаемой донынѣ арендной платы, со включеніемъ въ оную чиншей и десятинъ, тотчасъ же по прошествіи срока торговъ, доносило Правительственной Коммисіи о результатѣ оныхъ, съ приложеніемъ торговаго протокола, и въ то же время дѣлало публикацію о вызовѣ къ новымъ торгамъ, съ назначеніемъ цѣны, предложенной на послѣднихъ торгахъ.

h) Если же на послѣднихъ торгахъ предложена будетъ выгодная для Казны цѣна, то въ день окончанія торговъ, и отнюдь не позже слѣдующаго за онымъ дня, долженъ быть арендаторомъ подписанъ арендный контрактъ, который, совмѣстно съ торговымъ протоколомъ и доказательствами публикаціи торговъ, представляется въ Правительственную Коммисію съ первоотходящею же почтою.

9) При заключеніи арендныхъ контрактовъ и представленіи оныхъ на утвержденіе, обязывается Губернское Правленіе соблюдать слѣдующія правила:

a) Въ § 1-мъ арендныхъ контрактовъ, должны быть подробно описаны всѣ доходныя статьи, составляющія предметъ аренды, какъ это сказано въ предыдущемъ 1-мъ пунктѣ сего предписанія;

b) Къ каждому экземпляру контракта должны быть приложены:

aa) вѣдомость объ источникахъ арендныхъ доходовъ, составленная въ той послѣдовательности, въ какой они описаны въ контрактѣ, и сообразно съ дѣйствительнымъ ихъ положеніемъ;

citi, z potrąceniem procentu 10 na niedobór i rendanturę.

f) Rozporządzenia z dnia 5 (17) Stycznia 1837 roku, Nr. 92,413/30,724, i z dnia 23 Listopada (5 Grudnia) 1838 r. Nr. 93,601/29,985, obejmujące sposób sprawdzania i usprawiedliwiania kwalifikacyj włościan, oraz ich zamożności, jeżeliby oświadczyli chęć ubiegania się o dzierżawę dóbr miejscowych, do których należą.

g) Rozporządzenie z dnia 3 (15) Lutego 1838 roku, Nr. 11,981/3,341, zastrzegające, ażeby Rząd Gubernialny na dzierżawę tych dóbr, z których na odbytej licytacyi nie osiągnięto przynajmniej summy dotychczasowej, włącznie zaliczonych do niej czynszów i dziesięcin, wstrzymywał się z zawieraniem kontraktów dzierżawnych, lecz zaraz po terminie licytacyjnym, donosił o jego rezultacie Kommissyi Rządowej, przy dołączeniu protokółu odbytej licytacyi i ogłaszał natychmiast nowe termina z oznaczeniem na praetium kwotę na ostatniej licytacyi postąpioną.

h) Jeżeli zaś na ostatniej licytacyi osiągnięta będzie korzystna dla Skarbu offerta, tegoż samego dnia, kiedy licytacya skończyła się, a najpóźniej nazajutrz powinna być przez dzierżawcę podpisana umowa dzierżawna i łącznie z protokółem licytacyi oraz z dowodami jej ogłoszenia najpierwszą pocztą przedstawiona Kommissyi Rządowej.

9) Przy zawieraniu i przedstawianiu do potwierdzenia umów dzierżawnych, zachowa Rząd Gubernialny następujące warunki:

a) W § 1-m umów dzierżawnych dokładnie wyrażone być mają wszystkie użytki, przedmiotem dzierżawy będące, jak to wyżej w punkcie 1-m zastrzeżono.

b) Do każdego egzemplarza umowy dzierżawnej załączone być mają:

aa) wykaz źródeł dochodów dzierżawnych, zgodny z istotnym stanem na gruncie i podług ich wymienienia w kontrakcie dzierżawnym;

bb) табель о крестьянскихъ повинностяхъ, если таковыя причислены къ аренднымъ доходамъ, по предварительной однакожъ повѣркѣ, не включены ли въ оную такія повинности, отъ которыхъ крестьяне освобождены, а если въ ней не показаны ни количество, ни родъ постоянной издѣльной повинности, которую должны отбывать крестьяне, то слѣдуетъ дополнить оную прописаніемъ этихъ свѣдѣній;

cc) положеніе объ устройствѣ крестьянскихъ повинностей, предоставленныхъ по арендному контракту въ пользу арендатора; если же обязанности крестьянъ не опредѣлены въ немъ съ должною точностью, то слѣдуетъ дополнить оное на общихъ основаніяхъ, предписанныхъ для оцѣнки издѣльной повинности.

Положеніе о барщинной повинности должно непремѣнно заключать оговорку о томъ, на какомъ разстояніи крестьяне обязаны, въ замѣнъ барщины, отбывать поѣздки, съ какою поклажею, и сколько миль зачитается за одинъ рабочій день. При чемъ поставляется условіемъ, что поѣздки, требуемыя отъ крестьянъ въ замѣнъ барщинной повинности, не должны превышать шести миль разстоянія. Условіе это должно быть ясно оговорено въ положеніи.

Изъ сего правила изъемлются такія поѣздки, которыя крестьяне обязаны, согласно престаціонной табели, отбывать отдѣльно въ продолженіе года, независимо отъ обыкновенной барщинной повинности. Наконецъ къ контрактамъ прилагается:

dd) календарь съ изложеніемъ правилъ о пользованіи рыбною ловлею, если эта статья причислена также къ аренднымъ доходамъ. Прилагая при семъ письменный экземпляръ этого календаря, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ опубликовать оный тотчасъ, посредствомъ припечатанія въ Губернскихъ Вѣдомостяхъ, а на будущее время, въ видахъ распространенія въ казенныхъ имѣніяхъ свѣдѣній о необходимости охраненія рыбы, возобновлять таковую публикацію ежегодно въ Январѣ мѣсяцѣ.

bb) tabelle powinności włościan, w razie jeżeli te do źródeł dochodów dzierżawnych będą zaliczone; pierwej jednak sprawdzić należy, czy w tychże tabellach nie mieszczą się powinności, od których włościanie zostali uwolnieni, a gdzie rzeczone tabelle nie wykazują, ile w każdym tygodniu stałej robocizny i jakiego rodzaju wykonywać powinni, należy to uzupełnić;

cc) regulamin powinności włościan, o ile one podług umowy dzierżawnej do użytku dzierżawcy należeć mają, który o ileby niedokładnie oznaczał obowiązki włościan, należy go uzupełnić podług zasad ogólnych, anszlagowych, do wyrachowania robocizny gruntowej przepisanych.

W regulaminie pańszczyznianym, koniecznie powiedzianem być powinno, jak daleko włościanie obowiązani są odbywać za pańszczyznę podróże, z jakim ładunkiem i wiele mil za dzień jeden liczyć się powinno.

Zastrzega się, że podróże za pańszczyznę dalsze nad 6 mil wymagane od włościan być nie mogą, i to zastrzeżenie w regulaminie wyraźnie oznaczyć należy.

Wyłączają się tylko od tego warunku takie podróże, które włościanie oprócz zwyczajnej pańszczyzny oddzielnie, podług tabelli prestacyjnej, w ciągu roku odbyć są obowiązani; dalej dołączony być ma:

dd) kalendarz z przepisami do użytkowania z rybołówstwa, wrazie gdyby ono także zaliczane było do źródeł dzierżawnych, który się tu przesyła w egzemplarzu odpisanym; nadto Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca jeszcze, ażeby kalendarz ten natychmiast przez dziennik gubernialny drukiem ogłosił, i dla upowszechnienia w dobrach rządowych potrzeby ochrony ryb, ogłoszenie to w przyszłości co rok w miesiącu Styczniu ponawiał.

10) По точному смыслу § 10-го общихъ арендныхъ условій, относительно пользованія малою охотою, слѣдуетъ предписать Экономическимъ Ассесорамъ, ежегодно въ Апрѣлѣ мѣсяцѣ производить пріемъ отъ арендаторовъ, подъ протоколярную квитанцію, когтей и лбовъ съ ушами хищныхъ звѣрей и птицъ, и препровождать оныя при особыхъ рапортахъ прямо въ Губернское Правленіе, для уничтоженія протоколярнымъ порядкомъ.

11) Для вѣрнѣйшаго исполненія кондиціи, помѣщенной въ § 11-мъ общихъ арендныхъ условій, въ передаточныхъ актахъ должно быть означаемо число деревьевъ, изъ какого должны состоять фруктовые сады и разсадники, какъ фруктовыхъ, такъ и дикихъ деревьевъ, которыя арендаторъ обязанъ пополнять ежегодно.

12) Согласно § 12-му общихъ условій, Губернское Правленіе, дѣлая распоряженіе о вводѣ арендатора во владѣніе, предпишетъ Экономическому Ассесору—передать арендатору, для руководства, подъ протоколярную росписку, формы реестровъ, какіе должны быть ведены по смыслу того параграфа, и притомъ наблюсти за тѣмъ, чтобы арендаторъ, при вступленіи во владѣніе, снабдилъ крестьянъ квитанціонными книжками для записки исполненныхъ ими повинностей, входящихъ въ составъ арендныхъ доходовъ. Каждая такая книжка означается соотвѣтственнымъ номеромъ усадьбы, по порядку, принятому въ престаціонной табели. Формы вышеупомянутыхъ реестровъ, относительно раздѣленія ихъ на статьи, должны быть составлены примѣнительно къ указаніямъ инструкціи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 25 Августа 1826 года, за № 54,618/9,472, о заведеніи реестровъ при поступленіи имѣній въ казенное управленіе.

13) По § 19-му условій на аренду имѣній, и по § 15-му условій на отдачу въ аренду пропинаціонныхъ доходовъ, Губернское Правленіе обязывается имѣть наблюденіе за представленіемъ въ опредѣленный тѣми параграфами срокъ, а во всякомъ случаѣ до ввода во владѣніе, полнаго залога въ обезпеченіе правъ Казны, подъ опасеніемъ строжайшей отвѣтственности за неисполненіе этой обязанности. Одновременно съ полученіемъ и отсылкою въ депозитъ Губернскаго Казначейства таковаго залога, Губернское Правленіе обязано донести о томъ Правительственной Коммисіи, съ показаніемъ количества и рода представленнаго обезпеченія.

10) W myśl § 10-go ogólnych warunków dzierżawnych co do użytku z małego polowania, należy polecić Assessorom Ekonomicznym odbieranie od dzierżawców co rok w miesiącu Kwietniu, za protokólarnem pokwitowaniem, szponów i uszów z nosami zwierząt i ptaków drapieżnych i odsyłania ich przy szczegółowych rapportach wprost Rządowi Gubernialnemu, który takowe protokólarnie niszczyć nakaże.

11) Dla pewniejszego skutku zastrzeżenia w § 11-tym ogólnych warunków dzierżawnych, w aktach podawczych winna być zamieszczona liczba drzew, z jakiej ogrody owocowe, oraz szkółki drzew owocowych i dzikich składać się, i przez dzierżawcę co rok uzupełniane być mają.

12) Ażeby Rząd Gubernialny podług § 12-go ogólnych warunków, zaraz przy zarządzeniu wprowadzenia dzierżawcy do possessyi, przez Assessora Ekonomicznego doręczył dzierżawcy, za protokólarnem pokwitowaniem, sposobem doradczym, wzory do zaprowadzenia i utrzymywania rejestrów, o których w tymże paragrafie jest mowa, tudzież jednocześnie zarządził dopilnowanie, aby dzierżawca od początku swej possessyi doręczył włościanom książeczki, do kwitowania ich z odbytej powinności na intratę dzierżawcy zaliczonych. Każda taka książeczka powinna być oznaczona właściwym numerem osady, podług porządku w tabelli prestacyjnej przyjętego. Wzory do wzmiankowanych rejestrów zastosowane być winny z podziałem na tytuły do instrukcyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 25 Sierpnia 1826 r. Nr. 54,618/9,472, względem zaprowadzenia rejestrów przy zajęciu w administracyą skarbową dóbr wskazanych.

13) Ażeby Rząd Gubernialny w myśl § 19-go umowy dzierżawnej o dobra, oraz § 15-go umowy dzierżawnej o propinacyę, dopilnował zaraz w terminie tamże oznaczonym, a w każdym razie przed oddaniem possessyi, ściągnąć całkowitą rękojmię, a to pod najsurowszą odpowiedzialnością za zaniedbanie tego obowiązku. Jednocześnie z odzyskaniem i odesłaniem do depozytu Kassy gubernialnej rzeczonej rękojmi, winien będzie o tem donosić Kommissyi Rządowej, z wymienieniem wysokości i rodzaju złożonej na ten cel summy.

14) Въ дальнѣйшее развитіе распоряженій Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства: отъ 17 Ноября 1828 года, за № 81,251/17,273, отъ 31 Марта (11 Апрѣля) 1844 года, за № 61,555/19,824, и отъ 29 Августа (10 Сентября) 1846 года, за № 13,369/3,567, Губернское Правленіе обязано подтвердить Окружнымъ Экономическимъ Ассесорамъ и наблюсти за исполненіемъ, чтобы они въ опредѣленный срокъ представляли протоколы періодическихъ объѣздовъ, заключающіе повѣрку исполненія арендаторами каждаго принятаго, по арендному контракту, обязательства, съ объясненіемъ причинъ неисполненія. На будущее время никакая отговорка со стороны Экономическаго Ассесора, о невозможности представленія къ назначенному сроку протоколовъ ежегоднаго объѣзда, не можетъ быть принята въ уваженіе, но каждый такой Ассесоръ, какъ не исполняющій лежащихъ на немъ обязанностей, долженъ быть представленъ къ отрѣшенію отъ должности, о чемъ Губернское Правленіе обязано предварить письменно всѣхъ Окружныхъ Ассесоровъ.

15) Въ заключеніе, Правительственная Коммисія подтверждаетъ распоряженіе свое отъ 9 (21) Ноября 1835 года, за № 65,164/21,267, возлагающее на обязанность Губернскаго Правленія наблюденіе за скорымъ и правильнымъ составленіемъ пріемно-сдаточныхъ актовъ о передачѣ имѣній и другихъ недвижимостей во владѣніе новыхъ арендаторовъ, а равно и общихъ разсчетовъ по арендамъ, коимъ срокъ истекаетъ въ настоящемъ году, подъ опасеніемъ отвѣтственности, опредѣленной въ томъ же распоряженіи.

Варшава, 12 (24) Марта 1847 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго, Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гуминскій*.

№ 28,197/7,586.

Примѣчаніе. Отъ 22 Іюня (4 Іюля) 1847 года, за № 28,755/7,737, предписано Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства, взимать съ арендаторовъ по 5 коп. въ возмѣщеніе расходовъ, употребленныхъ на бумагу и напечатаніе контрактныхъ бланковъ.

14) Ażeby ponowił rozkazy Assessorom Ekonomicznym okręgowym, w dalszém rozwinięciu rozporządzeń Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 17 Listopada 1828 roku Nr. 81,251/17,273, z dnia 31 Marca (11 Kwietnia) 1844 roku Nr. 61,555/19,824, i z dnia 29 Sierpnia (10 Września) 1846 roku Nr. 13,369/3,567, w przedmiocie objazdów peryodycznych, oraz skutku dopilnował, iżby ciż Assessorowie w oznaczonym terminie składali protokóły z tychże objazdów, objaśniające sprawdzenie, o ile dzierżawcy co do każdego warunku kontraktem dzierżawnym przyjętego zadosyć uczynili lub nie i dla czego? Wszakże odtąd żadna wymówka Assessora Ekonomicznego, o niemożności złożenia na oznaczony czas protokółów z każdorocznego objazdu, przyjętą być nie może, ale każdy taki Assessor uznany, za niespełniającego należycie swych obowiązków, przedstawiony być ma do uwolnienia od służby, o czem wszystkich okręgowych Assessorów winien Rząd Gubernialny szczegółowo uprzedzić na piśmie.

15) Zresztą przypomina Kommissya Rządowa rozporządzenia swoje z dnia 9 (21) Listopada 1835 r. Nr. 65,164/21,267, wkładające na Rząd Gubernialny obowiązek dopilnowania spiesznego z dokładnością sporządzenia aktów odbiorczo-podawczych dóbr i innych użytków na rzecz nowych dzierżawców, tudzież obrachunków ogólnych ze skończonych w roku bieżącym dzierżaw, a to pod odpowiedzialnością, w temże rozporządzeniu zastrzeżoną.

Warszawa, dnia 12 (24) Marca 1847 roku.

Z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Gumiński.*
Nr. 28,197/7,586.

Uwaga. W reskrypcie z dnia 22 Czerwca (4 Lipca) 1847 roku Nr. 28,755/7,737, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleciła ściągać od dzierżawców po kopiejek 5, na zwrot kosztów, na papier i druk kontraktu wyłożonych.

№ 113.

Распоряженіе о томъ, что убытки по арендному содержанію, происшедшіе отъ недосмотра Экономическаго Ассесора, въ случаяхъ невозможности взысканія таковыхъ съ арендатора, подлежатъ взысканію съ Экономическаго Ассесора.

(11 (23) Апрѣля 1847 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Одинъ изъ содержателей казенныхъ имѣній, по нерадѣнію своему и недостатку надлежащаго количества хозяйственнаго скота, а также несвоевременнымъ посѣвамъ, довелъ имѣніе до такого разстройства, что нынѣ, по устраненіи его и назначеніи на его счетъ торговъ на отдачу того имѣнія въ новое содержаніе, доходъ значительно уменьшился, и Казна подверглась убыткамъ. Виновнымъ въ семъ случаѣ оказывается Окружной Ассесоръ, не обращавшій надлежащаго вниманія на неисполненіе обязанностей содержателемъ и на то, что сей послѣдній не дѣлалъ ни озимыхъ, ни яровыхъ посѣвовъ. Въ слѣдствіе сего отвѣтственность за происшедщіе убытки, по мѣрѣ несостоятельности содержателя къ пополненію оныхъ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства возложила на Экономическаго Ассесора. Въ отвращеніе столь вредныхъ послѣдствій пренебреженія служебными обязанностями на будущее время, а также въ видахъ побужденія къ усерднѣйшему, съ большимъ радѣніемъ о казенномъ интересѣ, исполненію этихъ обязанностей, такой же отвѣтственности во всѣхъ подобныхъ случаяхъ будутъ подвергаемы и прочіе Окружные Экономическіе Ассесоры. О таковомъ постановленіи своемъ Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ Губернскому Правленію—объявить всѣмъ подвѣдомственнымъ Экономическимъ Ассесорамъ, съ предупрежденіемъ, что отнынѣ всѣ убытки для Казны, происшедшіе отъ недосмотра кого либо изъ нихъ, въ случаѣ невозможности взысканія съ содержателей имѣній, будутъ взыскиваться съ Ассесоровъ.

№ 113.

Rozporządzenie, iż straty na dzierżawie z niedozoru Assessora Ekonomicznego wynikłe, o ileby nie dały się odzyskać od dzierżawcy, ściągnięte będą od Assessora Ekonomicznego.

(d. 11 (23) Kwietnia 1847 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Jeden z dzierżawców dóbr rządowych przez nierząd, zaniedbanie się, nieutrzymywanie inwentarza odpowiedniego, i nie wprowadzenie zasiewów, przyprowadził dobra przez siebie dzierżawione do tak opuszczonego stanu, iż obecnie po wyeksmitowaniu go i wystawieniu ich na licytacyę do nowego na jego risico wydzierżawienia, osiągnięty został dochód znacznie zmniejszony, a Skarb narażonym jest na zawód i straty. Z takiego wypadku spada wina na Assessora okręgowego, gdyż nie zwracał uwagi na opuszczenie się w obowiązkach dzierżawcy i był obojętnym, iż tenże zasiewów ozimych i jarych nie zaprowadził, za straty więc ztąd wynikłe a to o tyle, o ile ich dzierżawca sam zaspokoić nie będzie w możności, Kommissya Rządowa włożyła nieodwołalną odpowiedzialność i obowiązek wynagrodzenia ich Skarbowi na Assessora Ekonomicznego. Dla uniknienia zaś na przyszłość tak szkodliwych skutków, z lekceważenia obowiązków służby wynikających, a skłonienia do staranniejszego przestrzegania, powinności i troskliwości o dobro Skarbu, rygor ten będzie rozciągać w podobnych zdarzeniach do wszystkich Assessorów Ekonomicznych okręgowych, i w tym celu poleca Rządowi Gubernialnemu, aby decyzyę takową do wiadomości tymże podał i uprzedził, że odtąd straty, jakich Skarb z winy któregokolwiek z Assessorów dozna, o ile te od dzierżawcy odzyskanemi byćby nie mogły, przez niedozorującego

Губернское Правленіе обязано имѣть за симъ надлежащій надзоръ.

Варшава, 11 (23) Апрѣля 1847 года.
№ 44,060/12,012.

№ 114.

Постановленіе, разрѣшающее Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, начиная съ 1850 года, отдавать въ продолженіе слѣдующихъ 9-ти лѣтъ казенныя имѣнія въ арендное содержаніе безъ торговъ, на прежнихъ основаніяхъ.

(1 (13) Сентября 1849 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Въ видахъ улучшенія состоянія казенныхъ имѣній и возвышенія выручаемаго съ нихъ Казною Царства дохода, введеніемъ системы отдачи оныхъ безъ торговъ въ 12-лѣтнее арендное содержаніе нынѣшнимъ ихъ арендаторамъ, Совѣтъ Управленія, примѣняясь къ основаніямъ, изложеннымъ, для введенія этой системы, въ представленіи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 23 Декабря (4 Января) 1846/7 года, № 68,516, опредѣленіемъ своимъ отъ 31 Декабря (12 Января) 1846/7 года, № 9,568, постановилъ:

1) чтобы казенныя имѣнія отдаваемы были безъ торговъ въ дальнѣйшее 12-лѣтнее арендное содержаніе теперешнимъ ихъ арендаторамъ, съ повышеніемъ арендной суммы на 10%, если они представятъ свидѣтельство подлежащаго Гражданскаго Губернатора о хорошемъ веденіи ими хозяйства, о справедливомъ обращеніи съ крестьянами, о содержаніи въ порядкѣ строеній и объ исправномъ взносѣ платежей, и, сверхъ того, удостовѣреніе о своей благонадежности въ политическомъ отношеніи. При чемъ однакожъ Совѣтъ Управленія оставилъ за собою право постановлять рѣшенія во всѣхъ частныхъ случаяхъ;

2) чтобы, въ случаѣ отказа нынѣшнихъ арендаторовъ въ уплатѣ, въ продолженіе слѣдующихъ 12 лѣтъ, арендной суммы съ надбавкою 10%, казенныя имѣнія отдаваемы были въ аренду не иначе, какъ съ публичныхъ торговъ, и чтобы, если пред-

Assessora zaspakajane będą, nad czem i Rząd Gubernialny czuwać jest w obowiązku.

Warszawa, dnia 11 (23) Kwietnia 1847 roku.

Nr. 44,060/12,012.

№ 114.

Decyzya upoważniająca Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu do wypuszczania od roku 1850 w dzierżawę dóbr rządowych z wolnej ręki, przez następne lat 9, podług poprzednich zasad.

(d. 1 (13) Września 1849 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

Przewidywana rękojmia podniesienia stanu dóbr rządowych i należnego z nich Skarbowi Królestwa dochodu, w systemacie wydzierżawienia dóbr tych z wolnej ręki dotychczasowym dzierżawcom na lat najmniej 12, skłoniła Radę Administracyjną, że na podstawie zasad, celem zaprowadzenia takowego systemu, w przełożeniu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 23 Grudnia (4 Stycznia) roku 1846/7, Nr. 68,516 przytoczonych, postanowiła decyzyą z d. 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 roku Nr. 9,568:

1) aby ci dzierżawcy dóbr rządowych, którzyby pozyskali od Gubernatorów Cywilnych poświadczenie o dobrym sposobie prowadzenia gospodarstwa, o przyzwoitém obchodzeniu się z włościanami, o utrzymaniu w dobrym stanie budowli i o regularnej wypłatności, tudzież za któremi przemawiałaby opinia o nienaganném postępowaniu pod względem politycznym, przypuszczeni byli do possessyi dóbr na dalsze lat 12, z obowiązkiem podniesienia opłaty dzierżawnej o 10 procent, w czem jednak szczegółowe wyrzeczenie Rada Administracyjna sobie zachowała;

2) aby w razie nieprzyjęcia przez dotychczasowego dzierżawcę obowiązku opłacania na następne lat 12 ceny dzierżawnej, o 10 procent zwiększonej, dobra rządowe nieinaczej jak przez licytacye były wydzierżawione, a gdyby Skarb

ложенная на нихъ сумма будетъ меньше получаемаго донынѣ дохода, срокъ аренды, сообразно этому уменьшенію, былъ сокращаемъ до 6-ти и даже до 3-хъ лѣтъ;

3) чтобы во всякомъ случаѣ, будутъ ли имѣнія отданы въ аренду съ вольной руки, или съ публичныхъ торговъ, прежнія главныя условія, касающіяся попеченія о крестьянахъ, содержанія въ исправности строеній и безусловнаго принятія арендаторамъ всѣхъ убытковъ и случайныхъ бѣдствій на свой рискъ, оставлены были безъ измѣненія;

4) чтобы, въ случаѣ приступленія къ устройству и очиншеванію крестьянъ и расторженія по сему поводу арендныхъ контрактовъ, предоставлено было арендаторамъ—остаться въ имѣніи до истеченія срока аренднаго владѣнія, съ обезпеченіемъ за ними права на дальнѣйшее 12-лѣтнее содержаніе, если они обяжутся возвести на свой счетъ нужныя службы и строенія, для рабочаго скота, взимать крестьянскіе чинши и уплачивать въ продолженіе слѣдующихъ 12-ти лѣтъ арендную сумму съ надбавкою 10%. При чемъ оговорено Совѣтомъ, что это постановленіе должно, въ видѣ опыта, имѣть обязательную силу въ продолженіи трехъ лѣтъ, начиная съ 1847 года.

Примѣняясь къ этому постановленію, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства отдавала въ 1847, 1848 и 1849 годахъ, казенныя имѣнія въ аренду на указанныхъ въ немъ основаніяхъ.

Результатомъ этой мѣры было, что Казна отдала въ аренду безъ торговъ:

Въ годахъ	Имѣній	Съ годовымъ доходомъ		За уплатою		Болѣе въ годъ	
		руб.	коп.	руб.	коп.	руб.	коп.
1847	22	25,752	24½	28,625	47	2,893	22½
1848	8	11,741	20	12,900	64½	1,159	42½
1849	22	19,827	48	22,079	21	2,251	73
итого	52	57,320	92½	63,605	30½	6,284	38

и получила такимъ образомъ, вслѣдствіе примѣненія новой арендной системы, 10,96% чистой прибыло.

nie otrzymał w tej drodze dotychczasowego dochodu, aby czas trwania dzierżawy, w miarę osiągniętej ceny, do lat 6-ciu a nawet trzech był skrócony;

3) aby w każdym razie, czy dzierżawienie dóbr nastąpi z wolnej ręki, lub też przez licytacyę, dawniejsze warunki główne, dotyczące opieki nad włościanami, utrzymywania w dobrym stanie budowli i przyjęcia przez dzierżawcę bezwarunkowego risico, niemniej poddania się wypadkom losowym pozostały bez zmiany;

4) aby w razie urządzenia i oczynszowania włościan, i z tego powodu rozwiązania umów dzierżawnych, pozostawiona była dzierżawcom możność pozostania przy possessyi do jej końca, z zapewnieniem im dalszej 12-letniej dzierżawy, jeżeli potrzebne budowle czeladnie oraz dla inwentarza roboczego, własnym podejmą kosztem, i podejmą się poboru czynszów włościańskich, z przyjęciem obowiązku opłacania na drugi peryod 12 letni ceny dzierżawnej o 10 procent wyżej; zastrzegła zaś Rada, aby decyzya ta obowiązywała sposobem próby, na przeciąg lat trzech, poczynając od roku 1847.

W ścisłem zastosowaniu się do tego przepisu, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, dokonywała w latach 1847, 1848 i 1849 wydzierżawienie dóbr rządowych, a liczebny rezultat takowej operacyi przedstawił przekonanie:

że wydzierżawiono z wolnej ręki:

w roku	realności	Z dochodem rocznym		Za opłatą roczną		Więcej rocznie	
		rub. sr.	kop.	rub. sr.	kop.	rub. sr.	kop.
1847	22	25,752	$24\frac{1}{2}$	28,625	47	2,893	$22\frac{1}{2}$
1848	8	11,741	20	12,900	$62\frac{1}{2}$	1,159	$42\frac{1}{2}$
1849	22	19,827	48	22,079	21	2,251	73
Razem	52	57,320	$92\frac{1}{2}$	63,605	$30\frac{1}{2}$	6,284	38

a zatem Skarb Królestwa odniósł z takowego wydzierżawienia korzyści 10,96 procent;

Въ то же время отдано въ аренду съ публичныхъ торговъ:

Въ годахъ	Имѣній	Съ годовымъ доходомъ		За уплатою		Болѣе въ годъ	
		руб.	коп.	руб.	коп.	руб.	коп.
1847	39	33,017	7	34,744	58½	1,727	51½
1848	19	18,429	81	18,627	74	197	93
1849	16	14,380	76½	14,666	4½	285	28
итого	74	65,827	64½	68,038	37	2,210	72½

то есть: отдача имѣній въ аренду этимъ порядкомъ обезпечила Казнѣ на такой же какъ выше срокъ, только 3,34 процента прибыли, или, по сравненіи обѣихъ этихъ операцій, Казна получила доходъ, относящійся первый ко второму, какъ 3,58, къ 1.

Опредѣленный вышеозначеннымъ постановленіемъ Совѣта срокъ опыта истекаетъ уже съ концомъ настоящаго года; поэтому нынѣ необходимо избрать систему, на основаніи которой казенныя имѣнія должны быть отдаваемы въ аренду на будущее время.

Имѣя это обстоятельство въ виду и принимая въ уваженіе:

что вышеуказанный результатъ отдачи казенныхъ имѣній, въ видѣ опыта въ 1847, 1848 и 1849 годахъ положительно говоритъ въ пользу удержанія впредь основаній, предписанныхъ упомянутымъ постановленіемъ Совѣта Управленія, то есть въ пользу рѣшительнаго принятія системы отдачи въ аренду имѣній нынѣшнимъ арендымъ содержателямъ оныхъ безъ торговъ, и на основаніяхъ, изложенныхъ въ томъ же постановленіи и въ предыдущихъ пунктахъ настоящаго постановленія,—тѣмъ болѣе, что система торговъ примѣняема уже была ко всѣмъ казеннымъ имѣніямъ, и что на этомъ пути невозможно достигнуть увеличенія доходовъ, ни разсчитывать на попеченіе арендаторовъ объ имуществѣ Казны, составляющемъ предметъ владѣнія;

что система отдачи имѣній въ дальнѣйшее 12-лѣтнее содержаніе нынѣшнимъ арендаторамъ представляетъ надежное ручательство возвышенія цѣнности оныхъ, потому что аренда-

że drogą licytacyi publicznej wydzierżawiono:

w roku	realności	Z dochodem rocznym		Za opłatą roczną		Więcej rocznie	
		rub. sr.	kop.	rub. sr.	kop.	rub. rs.	kop.
1847	39	33,017	7	34,744	58½	1,727	51½
1848	19	18,429	81	18,627	74	197	93
1849	16	14,380	76½	14,666	4½	285	28
Razem	74	65,827	64½	68,038	37	2,210	72½

to jest z wydzierżawienia w tej drodze i w tymże samym, jak wyżej czasie, Skarb miał korzyści tylko 3,34 procentu, czyli po porównaniu dwóch wspomnionych operacyj, otrzymał dochód w stosunku jak 3,58 do 1.

Oznaczony decyzyą powyższą okres próby, z upływem roku bieżącego koniec swój bierze; obecnie więc należy wybrać system, według którego wydzierżawienie dóbr rządowych na przyszłość ma być wykonywane, w tym zaś względzie mając na uwadze:

że wymieniony wyżej rezultat z wydzierżawienia dóbr rządowych w latach próby 1847/9 doradza wyraźnie utrzymanie nadal zasad decyzyą Rady Administracyjnéj, w początku powołaną, przepisanych, to jest przemawia za stanowczem na przyszłość przyjęciem systemu wydzierżawiania dóbr rzeczonych z wolnej ręki wykwalifikowanym dotychczasowym dzierżawcom, pod warunkami w tejże decyzyi tu powyżej wymienionemi, zwłaszcza, że przez próbę licytacyjną już wszystkie majątki Skarbu przeszły, zatem w tej drodze nie można spodziewać się wyższych korzyści, ani też rachować na opiekę dzierżawców nad własnością Skarbu, stanowiącą przedmiot possessyi;

że w systemacie utrzymywania dzierżawców przy dalszej 12 letniej dzierżawie, spoczywa rękojmia podniesienia wartości dóbr, bo zyski wynikające z ulepszeń poczynionych

торы находятъ въ томъ поощреніе къ затратамъ на улучшеніе хозяйства и имѣютъ достаточно времени для извлеченія изъ нихъ соотвѣтственныхъ выгодъ, и для возмѣщенія понесенныхъ ими издержекъ;

что, при недостаткѣ требуемыхъ отъ хорошаго арендатора качествъ, имѣнія могутъ быть по прежнему отдаваемы въ аренду съ торговъ;

что обязательныя нынѣ арендныя условія вполнѣ ограждаютъ Казну, такъ какъ на основаніи оныхъ арендаторъ не можетъ простирать къ Казнѣ никакихъ претензій, ни требовать отъ нея никакихъ льготъ и даже отпуска лѣса на хозяйственныя строенія;

и что, наконецъ, опытъ доказалъ всю обманчивость выгодныхъ на торгахъ предложеній, вызванныхъ по большей части соревнованіемъ соискателей, кои въ увлеченіи возвышаютъ арендную сумму до крайнихъ предѣловъ,—

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казназейства, въ представленіи своемъ отъ 25 Августа (6 Сентября) сего года, за № 69,446, испрашиваетъ разрѣшенія Совѣта впредь, начиная съ 20 Мая (1 Іюня) 1850 года, съ котораго времени слѣдуетъ отдать въ новую аренду 163 имѣнія и недвижимости съ годовымъ доходомъ въ 130,841 руб. 81 коп.,—принять для отдачи казенныхъ имѣній въ аренду постояннымъ правиломъ основанія, указанныя въ постановленіи его отъ 31 Декабря (12 Января) 1846/7 года, за № 9,568, и, сверхъ того, для сокращенія излишней переписки между Совѣтомъ Управленія и Финансовымъ вѣдомствомъ по каждому особому случаю, предоставить Коммисіи Финансовъ право—собственною властью утверждать заключаемые ею съ прежними арендными владѣльцами контракты, на основаніи предписанныхъ относительно ихъ качествъ правилъ, безъ предварительнаго сношенія съ Совѣтомъ Управленія.

Удостовѣрившись изъ рапорта Коммисіи Финансовъ о выгодныхъ результатахъ, полученныхъ вслѣдствіе отдачи въ дальнѣйшее содержаніе безъ торговъ казенныхъ имѣній теперешнимъ арендаторамъ, на основаніяхъ предписанныхъ постановленіемъ Совѣта отъ 31 Декабря (12 Января) 1846/7 года, въ видѣ опыта на 3 года, Совѣтъ положилъ:

przez dzierżawców mają dostateczny czas na wynagrodzenie wydatków;

że w braku wymaganych od dobrego dzierżawcy przymiotów, nie jest zamkniętą droga do wydzierżawienia dóbr przez licytacyę, a warunki dzierżawne teraz obowiązujące są tak ścisłe, że na zasadzie onych dzierżawca żadnej pretensyi do Rządu formować, jakiejkolwiek bądź ulgi żądać, a nawet drzewa do budowli gruntowych domagać się nie może;

że wreszcie doświadczenie przekonało, iż wysokie offerty, na licytacyach postąpione, są zawodnemi, bo najczęściej dla zapamiętałej konkurencyi, przez namiętnego licytanta wygórowane zostały;

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu upraszała Radę Administracyjną, w przedstawieniu z dnia 25 Sierpnia (6 Września) r. b. Nr. 69,446, aby zasady swej decyzyi, z dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 roku, Nr. 9,568, względem wydzierżawienia dóbr rządowych wskazane, rozciągnęła już nie sposobem próby, ale stale od dnia 20 Maja (1 Czerwca) 1850 roku, w którym to terminie przypada do nowego wydzierżawienia dóbr i realności 163, z dochodem dotychczasowym rocznym rs. 130,841 kop. 81, i nadto z tą zmianą, aby dla zmniejszenia Radzie oraz władzy skarbowej zbytecznej w każdym szczegółowym przypadku korrespondencyi, sama Kommissya Skarbu, bez odnoszenia się do Rady, upoważnioną była potwierdzać umowy dzierżawne, na podstawie ścisle ocenianej do dotychczasowych dzierżawców kwalifikacyi.

Rada przekonawszy się z rapportu Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, o korzyściach, jakie wynikły z wydzierżawienia dóbr rządowych z wolnej ręki dotychczasowym dzierżawcom, na zasadach przez decyzyę Rady z d. 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 roku, sposobem próby na lat trzy, ustanowionych, wyrzekła:

1) начиная съ 20 Мая (1 Іюня) 1850 г. правила, изложенныя въ упомянутомъ выше постановленіи Совѣта, относительно отдачи въ арендное содержаніе казенныхъ имѣній, принять по сему предмету постояннымъ основаніемъ на 9 лѣтъ;

2) предоставить Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, не входя съ представленіемъ въ Совѣтъ Управленія, утверждать собственною властью заключаемые на семъ основаніи съ арендаторами контракты, строго наблюдая, чтобы арендаторъ вмѣщалъ въ себѣ требуемыя отъ него качества.

Варшава, 1 (13) Сентября 1849 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Лебренъ.*

№ 6,249.

№ 115.

Объ условіяхъ, какія должны быть помѣщаемы въ контрактахъ относительно продажи питей.

(10 (22) Января 1851 г.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Усматривая, что нѣкоторыя Губернскія Правленія, при отдачѣ въ аренду имѣній съ пропинаціею, или отдѣльныхъ пропинаціонныхъ доходовъ въ имѣніяхъ, состоящихъ подъ управленіемъ Финансоваго вѣдомства, не обращаютъ вниманія на положительное условіе, оговоренное въ пунктѣ 1 подъ лит. *h*, общаго распоряженія отъ 12 (24) Марта 1847 г., за № 28,197/7,586, въ которомъ сказано: что въ § 1 арендныхъ контрактовъ слѣдуетъ прописывать пропинаціонныя строенія и заведенія, по удостовѣреніи на мѣстѣ, съ поименованіемъ, гдѣ дѣйствительно находятся, а также означать, принадлежитъ ли право продажи и выдѣлки питей во всѣхъ мѣстахъ, означенныхъ въ контрактѣ, исключительно Казнѣ, или же еще кому либо другому; и что, сверхъ

1) że poczynając od dnia 20 Maja (1 Czerwca) roku przyszłego 1850, zasady w decyzyi powyższej Rady, co do wydzierżawienia dóbr rządowych wskazane, już nie sposobem próby, ale stale na przeciąg lat dziewięciu do dzierżaw dóbr rządowych stosowane być mają;

2) że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu upoważnioną zostaje sama przez się, bez odnoszenia się do Rady, zatwierdzać umowy dzierżawne, na zasadzie zasad pomienionych zawierać się mające, a to po najściślejszem ocenieniu kwalifikacyi dotychczasowych dzierżawców.

Warszawa, dnia 1 (13) Września 1849 roku.

Zgodno z protokółem:
Sekretarz Stanu,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Le Brun.*
Nr. 6,249.

№ 115.

Zastrzeżenia co do szynkowania, jakie zamieszczać należy w kontraktach.

(d. 10 (22) Stycznia 1851 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Dostrzegłszy, iż niektóre Rządy Gubernialne, przy wydzierżawianiu dóbr z propinacyą lub oddzielnych propinacyj w dobrach, pod zarządem władzy skarbowej będących, nie zwracają uwagi na wyraźne zastrzeżenie rozporządzeniem ogólnem z dnia 12 (24) Marca 1847 roku Nr. 28,197/7,586 w punkcie 1-m pod lit. *h* wskazane, gdzie powiedziano:

że w §. 1-m umów dzierżawnych, należy wpisywać budowle, zakłady propinacyjne, po sprawdzeniu na gruncie, z wymienieniem gdzie się rzeczywiście znajdują, oraz wyrazić, czy Skarbowi służy wyłączne prawo szynkowania i wyrabiania trunków we wszystkich miejscach, w umowie oznaczonych, lub służy komu więcej,

того, въ арендныхъ контрактахъ, гдѣ дѣло идетъ только о правѣ раздробительной продажи питей, неправильно употребляется слово: „пропинація,“ вмѣсто слова: „шинкованіе,“—Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію, на будущее время, для устраненія притязаній со стороны арендаторовъ на право винокуренія, строго примѣнять упомянутое выше правило, какъ къ торговымъ условіямъ, если отдача въ аренду происходитъ съ публичнаго торга, такъ равно и къ контрактамъ на безсрочныя или временныя аренды, ибо въ противномъ случаѣ таковые контракты будутъ возвращаемы безъ утвержденія на счетъ Губернскаго Правленія.

Варшава, 10 (22) Января 1851 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго, Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гуминскій.*

№ 2,006/566.

№ 116.

О томъ, какое число деревьевъ обязаны разводить арендаторы казенныхъ имѣній.

(2 (14) Іюня 1851 г.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Варшавское Губернское Правленіе рапортомъ отъ 8 (20) Марта 1851 года, за № 24,647/3,274, испрашивало разъясненія сущности § 11 контрактовъ, заключаемыхъ съ 1847 года на отдачу въ аренду казенныхъ имѣній, а именно возбудило вопросъ о томъ, какое число фруктовыхъ и дикихъ деревьевъ должно быть по смыслу того параграфа насаждаемо въ упомянутыхъ имѣніяхъ.

По поводу сего вопроса Правительственная Коммисія даетъ Губернскому Правленію слѣдующее наставленіе:

Въ первыхъ девяти годахъ арендногo періода арендаторъ обязанъ, независимо отъ охраненія возращенныхъ уже, посадить вновь такое число фруктовыхъ деревьевъ, какое придется на весь арендный періодъ по количеству средняго годоваго озимоваго посѣва, полагая по двѣ штуки на каждой корецъ посѣва; такъ напр.

a nadto, że w umowach dzierżawnych, gdzie idzie tylko o prawo szynkowania wyraz „propinacyi“ nie właściwie jest używany, lecz przez wyraz „szynkowanie“ zastąpionym być winien; Kommissya Rządowa przeto poleca Rządowi Gubernialnemu, aby odtąd celem uniknienia ze strony dzierżawców roszczenia prawa do produkcyi wódki, tak w warunkach licytacyjnych, jeżeli w tej drodze wydzierżawienie nastąpi, jakoteż w umowach wieczystych lub czasowych, do powyższego przepisu ściśle stosował się, gdyż w razie przeciwnym umowy takowe bez potwierdzenia na koszt Rządu Gubernialnego zwracane będą.

Warszawa, dnia 10 (22) Stycznia 1851 roku.

Z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Gumiński.*
Nr. 2,006/566.

№ 116.

O ilości drzewek jaką dzierżawcy zaprowadzać powinni.

(d. 2 (14) Czerwca 1851 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Rząd Gubernialny Warszawski rapportem daty 8 (20) Marca 1851 roku Nr. 24,647/3,274 zażądał bliższego objaśnienia osnowy § 11-go kontraktów o dzierżawy dóbr rządowych, od roku 1847 zawieranych, a mianowicie, zrobił zapytanie, jaka według ducha tego paragrafu ilość drzew owocowych i dzikich ma być wysadzoną. Z powodu tej kwestyi Kommissya Rządowa następującą wydaje Rządowi Gubernialnemu informacyę:

Drzew owocowych w każdym roku z pierwszych lat dziewięciu tenuty dzierżawnej, obok utrzymania dawnych, tyle dzierżawca wysadzić winien, ile wypadnie rachując po dwie sztuki od każdego korca jednorocznego wysiewu oziminy, i tak naprzykład, jeżeli oziminy wysiewa się z prze-

если количество годоваго посѣва на фольваркѣ, въ сложности всѣхъ фольварочныхъ полей, составляетъ 117 корцевъ, то арендаторъ обязанъ посадить въ продолженіе 12-лѣтняго періода аренды 234 штуки фруктовыхъ деревьевъ, или въ каждомъ изъ первыхъ 9 лѣтъ по 26 штукъ. Исполненіе же сего въ первыхъ девяти годахъ требуется собственно потому, что послѣдніе три года предназначаются для насажденія деревьевъ вмѣсто погибшихъ.

Что же касается дикихъ деревьевъ, то число оныхъ, при составленіи передаточнаго акта, опредѣляется по мѣрѣ оказавшейся въ нихъ мѣстной потребности для предохраненія строеній отъ пожара, для украшенія переднихъ и заднихъ дворовъ, для обсадки дорогъ и для охраненія канавъ отъ занесенія пескомъ или укрѣпленія ихъ береговъ; такъ напр. если для всѣхъ этихъ предметовъ потребуется, сверхъ прежнихъ, посадить дикихъ деревьевъ 1,800 штукъ, то арендаторъ въ первыхъ девяти годахъ арендного періода долженъ посадить ежегодно 200 штукъ.

Опредѣленное вышеуказаннымъ порядкомъ число деревьевъ, какъ фруктовыхъ, такъ и дикихъ, должно быть внесено въ передаточный актъ. Претензія Казны за непосаженныя въ вышеозначенной пропорціи фруктовыя и дикія деревья, и за истребленіе прежде возращенныхъ опредѣляется ежегодно и обращается на арендатора. Впрочемъ о настоящемъ распоряженіи Губернское Правленіе немедленно поставитъ въ извѣстность Окружныхъ Экономическихъ Ассесоровъ, и предпишетъ имъ принять оное къ точному руководству при составленіи или повѣркѣ передаточныхъ актовъ, на основаніи утвержденныхъ арендныхъ контрактовъ, дѣйствующихъ съ 1 Іюня 1847 года, а равно при учетѣ съ того времени арендаторовъ имѣній, состоящихъ въ завѣдываніи Казны.

Варшава, 2 (14) Іюня 1851 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гуминскій.*

№ 24,108/9,407.

cięcia wszystkich pól folwarcznych rocznie na folwarku korcy 117, to dzierżawca wysadzić winien za całą 12 letnią tenutę dzierżawną drzew owocowych sztuk 234, czyli w każdym roku z pierwszych lat 9 po sztuk 26. Dla tego zaś w pierwszych latach dziewięciu, że trzy ostatnie pozostawione są na odsadzenie drzew wypaść mogących.

Co zaś do drzew dzikich, tych ilość, przy spisaniu aktu podawczego, ustanowioną być winna w stosunku miejscowej potrzeby, jaka się być okaże dla ochrony budowli od ognia, dla upiększenia dziedzińców i podwórzy, dla wysadzenia dróg oraz dla zasłonięcia rowów od zawiewu piaskiem lub umocnienia ich boków, i tak jeżeli dla spełnienia tego zamiaru, potrzeba będzie oprócz dawniejszych wysadzić drzew dzikich sztuk 1,800, w takim razie każdego roku z pierwszych lat 9 tenuty dzierżawnej wysadzić winien dzierżawca sztuk 200.

Wynaleziona i ustanowiona w powyższym sposobie ilość drzew owocowych i dzikich zapisaną być winna w akcie podawczym. Za niedosadzenie w tej progressyi drzewek owocowych i dzikich lub też zniszczenie dawnych, co rok pretensya Skarbu ma być ustanowioną i do dzierżawców regulowaną; zresztą o rozporządzeniu niniejszem winien Rząd Gubernialny zawiadomić niezwłocznie Assessorów Ekonomicznych okręgowych, z poleceniem ścisłego stosowania się przy sporządzaniu lub sprawdzaniu aktów podawczych, na zasadzie zatwierdzonych umów dzierżawnych od 1 Czerwca 1847 roku obowiązujących, i przy obrachowaniu od tejże epoki dzierżawców dóbr, pod zarządem skarbowym będących.

Warszawa, dnia 2 (14) Czerwca 1851 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 24,108/9,407.

№ 117.

О томъ, чтобы въ условіяхъ объ арендномъ содержаніи продажи питей обозначаемы были строенія, въ которыхъ должна производиться эта продажа.

(19 (31) Марта 1852 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Предписаніями отъ 17 (29) Ноября 1849 года, за № 101,110/34,648, и отъ 10 (22) Января 1851 года, за № 2,006/566, поставлено было на видъ Губернскимъ Правленіемъ, что, при отдачѣ въ содержаніе казенныхъ имѣній, вмѣстѣ съ пропинаціями, или же одного пропинаціоннаго дохода въ имѣніяхъ вѣдомства Финансоваго Управленія, не соблюдаются правила, установленныя въ предписаніи отъ 12 (24) Марта 1847 года, за № 28,197/4,586, гдѣ, въ пунктѣ 1, лит. *h*, сказано: въ § 1-мъ арендныхъ условій надлежитъ означать, по мѣстной повѣркѣ, строенія и заведенія, для продажи питей, съ указаніемъ пунктовъ ихъ нахожденія и съ объясненіемъ, имѣетъ ли Казна исключительное право выдѣлки и продажи питей во всѣхъ пунктахъ, договоромъ опредѣленныхъ, или же право это принадлежитъ кому либо другому. О точномъ соблюденіи сего было и впослѣдствіи неоднократно подтверждаемо.

По смыслу вышеприведенныхъ распоряженій, право на пропинацію или продажу питей тамъ лишь должно быть отдаваемо въ аренду, гдѣ есть заведенія для выдѣлки горячихъ напитковъ и корчмы или шинки для продажи оныхъ. Не смотря на это, часто случается, что, при отдачѣ въ содержаніе продажи питей, въ арендныхъ условіяхъ или въ описаніи дохода, поименовываются всѣ селенія, къ арендуемому имѣнію принадлежащія, безъ разбора, существуютъ ли тамъ корчмы, или нѣтъ. Въ слѣдствіе сего содержатели, тамъ гдѣ нѣтъ корчемъ, нанимаютъ крестьянскія жилыя избы, для продажи въ нихъ питей, или, по устарѣвшему обыкновенію, возлагаютъ на крестьянъ очередную продажу горячихъ напитковъ,—что не только

№ 117.

Rozporządzenie, iż w umowach dzierżawnych o sprzedaż trunków ma być wymienioną budowla, w której szynk ma mieć miejsce.

(d. 19 (31) Marca 1853 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Reskryptami z dnia 17 (29) Listopada 1849 roku Nr. 101,110/34,648, i powtórnym z dnia 10 (22) Stycznia 1851 roku Nr. 2,006/566, zwrócono uwagę Rządów Gubernialnych, że przy wydzierżawieniu dóbr rządowych z propinacyą, lub oddzielnych propinacyj w dobrach rządowych, pod zarządem władz skarbowych będących, nie zachowują przepisu rozporządzeniem z dnia 12 (24) Marca 1847 roku Nr. 28,197/4,586 wskazanego, gdzie pod punktem 1-m lit. *h*, powiedziano: że w § 1-m umów dzierżawnych należy wpisywać budowle i zakłady propinacyjne, po sprawdzeniu na gruncie, z wymienieniem gdzie się rzeczywiście znajdują, oraz wyrażać, czy Skarbowi służy wyłączne prawo szynkowania i wyrabiania trunków we wszystkich miejscach w umowie oznaczonych, lub służy komu więcej, i z tego powodu zarazem ponowiono polecenie, ścisłego do tych rozporządzeń stosowania się.

Podług brzmienia wspomnionych rozporządzeń, prawo propinowania, lub szynkowania, tam tylko wydzierżawione być winno, gdzie zakłady do wyrobu trunków i karczmy lub domy szynkowe do prowadzenia szynku znajdują się, gdy zaś mimo to, dostrzegać się jeszcze daje, że w przypadkach, gdzie idzie o wyszynk trunków, w umowach dzierżawnych lub w wykazach intraty wyszczególniane są wszystkie wsie do wydzierżawionych realności należące, bez względu, czy w nich karczmy egzystują lub nie, przez co dzierżawcy w tych wypadkach, gdzie nie ma karczem, albo najmują od włościan domy mieszkalne, na zaprowadzenie w nich szynku, lub też narzucają na nich dawny zwyczaj kolejnego

противно правиламъ, но и имѣетъ вредное вліяніе на крестьянъ, такъ какъ каждый изъ нихъ, при отдачѣ дома своего въ наймы подъ шинокъ, или при очередной продажѣ питей въ собственномъ домѣ, находитъ удобный случай къ употребленію горячихъ напитковъ черезъ мѣру; отсюда не только получается дурной примѣръ для домашней прислуги и дѣтей, но и самое хозяйство приходитъ въ упадокъ.

Въ отвращеніе изложеннаго, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію: при новой, съ 1 Іюня, отдачѣ въ содержаніе упомянутыхъ статей, предоставлять право выдѣлки питей лишь тамъ, гдѣ имѣются для сего заведенія и особыя постройки; раздробительная же продажа можетъ быть разрѣшаема лишь въ пунктахъ нахожденія корчемъ и шинковъ.

До наступленія назначеннаго для торговъ срока, Губернское Правленіе обязано собирать всѣ нужныя свѣдѣнія по изъясненному предмету, и за тѣмъ включать въ торговые листы надлежащія поясненія, для видимости заинтересованныхъ лицъ.

Варшава, 19 (31) Марта 1853 года.

№ 21,101/8,911.

№ 118.

Правила для исчисленія обязательнаго числа деревьевъ по арендамъ 3-лѣтнимъ и 6-лѣтнимъ.

(2 (14) Мая 1853 г.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ дополненіе общаго распоряженія отъ 2 (14) Іюня 1851 года, за № 24,108/9,407, разъясняющаго сущность § 11 дѣйствующихъ съ 1847 года общихъ условій на отдачу въ арендное содержаніе казенныхъ имѣній и опредѣляющаго обязательное число фруктовыхъ и дикихъ деревьевъ, которыя должны быть насаждены въ двѣнадцатилѣтнихъ арендахъ,—Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, въ разрѣшеніе возбужденныхъ рапортомъ Люблинскаго Губернскаго Правленія, отъ 16

szynkowania trunków; a to nietylko że sprzeciwia się przepisom, ale nadto wywiera szkodliwy wpływ na samych włościan, bo każdemu z nich wynajmującemu swój dom na szynk, lub przymuszonemu do szynkowania trunków w własnym domu, nastręcza się sposobność użycia takowych nad miarę, co nietylko daje zły przykład dla domowników i dzieci, ale nadto przyczynia się do upadku gospodarstwa, przeto Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby przy nowem od dnia 1 Czerwca r. b. wydzierżawieniu podobnych użytków, tam tylko wskazywał prawo wyrabiania trunków, gdzie są zakłady i odpowiednie budowle propinacyjne, a samo prawo szynkowania tam, gdzie karczmy egzystują i wyszynk trunków praktykuje się.

O czem winien Rząd Gubernialny, przed terminem licytacyi, dostatecznie przekonać się, i w protokółach licytacyjnych stosowną uwagę dla wiadomości interessantów zapisać.

Warszawa, dnia 19 (31) Marca 1853 roku.
Nr. 21,101/8,911.

№ 118.

Zasady do obrachowania obowiązkowych drzewek w dzierżawach 3 i 6-cio letnich.

(d. 2 (14) Maja 1853 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W uzupełnieniu ogólnego rozporządzenia, z dnia 2 (14) Czerwca 1851 roku Nr. 24,108/9,407, rozwijającego § 11-ty ogólnych warunków do dzierżaw dóbr rządowych od roku 1847 służących, mianowicie względem obowiązkowej ilości sadzenia drzew owocowych i dzikich, przy dwunasto-letnich dzierżawach, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, powodowana zapytaniem Rządu Gubernialnego Lubelskiego, z dnia 16 Lutego (1 Marca) r. b. Nr. 20,890/8,595, w jaki

Февраля (1 Марта) сего года, за № 20,890/8,595, вопроса о томъ, какимъ порядкомъ должно быть примѣняемо вышеупомянутое распоряженіе къ трехлѣтнимъ и шестилѣтнимъ арендамъ, допускаемымъ по большей части въ отношеніи конфискованныхъ имѣній,—постановляетъ слѣдующее дополнительное по этому предмету правило: при трехлѣтнихъ арендахъ, насажденіе обязательнаго числа фруктовыхъ и дикихъ деревьевъ, согласно съ условіями контракта, производится въ первые два года аренднаго періода, въ третій же и послѣдній годъ пополняется то число обоихъ родовъ деревьевъ, какое окажется недостающимъ вслѣдствіе усышки или по другимъ причинамъ; при шестилѣтнихъ же арендахъ, первое четырехлѣтіе предназначается для насажденія обязательнаго числа новыхъ деревьевъ, а послѣдніе два года для пополненія убыли. Правило это Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію принять къ руководству при составленіи разсчетовъ по арендамъ трехъ и шестилѣтнимъ, а настоящее распоряженіе объявить всѣмъ трехлѣтнимъ и шестилѣтнимъ арендаторамъ казенныхъ имѣній посредствомъ подлежащихъ Экономическихъ Ассесоровъ, на будущее же время, при отдачѣ въ новую аренду имѣній на три года или на шесть лѣтъ, § 11 общихъ условій объяснять на вышеизложенномъ основаніи.

Варшава, 2 (14) Мая 1853 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Гуминскій.*

№ 15,907/6,794.

№ 119.

Предписаніе о томъ, чтобы, въ случаѣ неявки желающихъ снять въ аренду имѣнія, производимо было дознаніе о причинахъ, которыя и объяснять въ донесеніяхъ.

(23 Іюня (5 Іюля) 1854 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Бываютъ случаи, что къ снятію въ аренду нѣкоторыхъ казенныхъ имѣній и доходовъ не является вовсе соискателей. При-

sposób to ogólne rozporządzenie należy wprowadzić w wykonanie, przy dzierżawach trzech lub sześcio-letnich, praktykowanych po większej części przy dobrach skonfiskowanych, następującą dodatkową udziela w tym względzie decyzyę. Przy dzierżawach trzechletnich, pierwsze dwa lata przeznaczają się na wysadzenie obowiązkowej, stosownie do osnowy kontraktu, ilości drzewek owocowych i dzikich, zaś rok trzeci ostatni służyć winien na uzupełnienie i dosadzenie tej ilości obu rodzajów drzewek, która z powodu uschnięcia, lub z innych wypadków, w dwóch pierwszych latach ubyła, zaś w sześcio-letnich cztery pierwsze lata przeznaczają się na wysadzenie obowiązkowej ilości nowych drzewek, a dwa ostatnie na dosadzenie ubytków. Tej więc zasady Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu trzymać się, przy sporządzaniu obrachunków z dzierżaw trzech i sześcio-letnich, i decyzyę powyższą ogłosić, za pośrednictwem właściwych Assessorów Ekonomicznych, wszystkim dzierżawcom trzech- i sześcio-letnim, a nadto, przy nowem odtąd wydzierżawieniu dóbr na lat trzy lub sześć, § 11-ym ogólnych warunków objaśniać w sposób wyżej wskazany.

Warszawa, dnia 2 (14) Maja 1853 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 15,907/6,794.

№ 119.

Polęcenie, aby w braku ubiegających się o dzierżawę, przyczynę tego zbadać i objaśniać w przedstawieniu.

(d. 23 Czerwca (5 Lipca) 1854 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Są wypadki, że do niektórych dzierżaw i dochodów dóbr rządowych nie ma konkurentów, a takie zdarzenia nie

нимая во вниманіе, что подобные факты не могутъ существовать безъ явныхъ и естественныхъ причинъ,—и что Губернскія Правленія въ большей части случаевъ, не входя въ изслѣдованіе вызвавшихъ оные обстоятельствъ, представляютъ неоснованныя ни на чемъ заключенія о пониженіи арендной суммы, Правительственная Коммисія постановляетъ на будущее время правиломъ: въ тѣхъ случаяхъ, гдѣ не имѣется желающихъ снять имѣнія въ аренду, Губернское Правленіе обязывается безотлагательно изслѣдовать дѣйствительную причину неявки соискателей и таковую, съ изложеніемъ обстоятельствъ, оправдывающихъ необходимость пониженія цѣны, объяснять всякій разъ подробно въ донесеніяхъ о подобномъ результатѣ торговъ.

Варшава, 23 Іюня (5 Іюля) 1854 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Гуминскій.*

№ 43,613/19,791.

№ 120.

Правило о выдачѣ свидѣтельствъ на право арендованія казенныхъ имѣній.

(4 (16) Сентября 1857 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Замѣтивъ, что заключающіяся въ постановленіи Намѣстника въ Царствѣ отъ 24 Января 1818 г. правила о выдачѣ желающимъ свидѣтельствъ на право арендовать казенныя имѣнія и о допущеніи ихъ къ сему, не соблюдаются подлежащими Управленіями,—въ слѣдствіе чего Казна Царства терпитъ двойные убытки, съ одной стороны, лишаясь доходовъ съ имѣній, а съ другой —отъ недостатка надзора за имѣніями,—Правительственная Коммиссія признала необходимымъ подтвердить означенныя правила Уѣзднымъ Начальникамъ и сообщить имъ форму свидѣтельствъ на право аренды. Увѣдомляя объ этомъ Губернское Правленіе, Коммисія препровождаетъ при семъ, для свѣдѣнія и ру

mogą istnieć bez widocznych i naturalnych przyczyn; ponieważ zaś najczęściej Rządy Gubernialne onych nic dochodzą, i przedstawiają gołosłowne wnioski za zniżeniem ceny dzierżawnej, przeto Kommissya Rządowa stanowi, aby odtąd Rząd Gubernialny w takich przypadkach, gdzie zachodzi brak konkurentów, niezwłocznie starał się zbadać rzeczywistą przyczynę braku konkurentów i takową jak niemniej okoliczności uzasadniające potrzebę zniżenia ceny przy każdem szczegółowém przedstawieniu podobnego wypadku objaśniał.

Warszawa, dnia 23 Czerwca (5 Lipca) 1854 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 43,613/19,791.

№ 120.

Przepisy dotyczące wydawania świadectw kwalifikacyjnych do dzierżawy dóbr rządowych.

(d. 4 (16) Września 1857 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Dostrzegając, że przepisy postanowieniem Namiestnika Królewskiego z dnia 24 Stycznia 1818 r. objęte, względem udzielania konkurentom do dzierżaw dóbr rządowych świadectw kwalifikacyjnych i przypuszczania ich do takowych dzierżaw, nie są przez władze pośrednie ściśle wykonywanemi, a przez to Skarb Królestwa narażony bywa na straty z zawodu w zamierzonych dochodach i w zabezpieczeniu dobrego stanu dóbr, Kommissya Rządowa uznała potrzebę ponowienia tych przepisów wprost Naczelnikom Powiatowym, oraz wskazania im wzoru do udzielania wzmiankowanych świadectw kwalifikacyjnych, o czem zawiadamiając Rząd Gubernialny przesyła mu, dla wiadomości i ścisłego w czem go dotycze stosowania się, kopię rozporządzenia w dniu dzisiej-

ководства, копію съ разосланнаго Уѣзднымъ Начальникамъ распоряженія, а также копію съ формы означенныхъ свидѣтельствъ.

Такъ какъ упомянутыя свидѣтельства, согласно циркуляру Правительственной Коммисіи отъ 28 Января 1835 года, за № 6,592/2,152, разосланному въ бывшія Воеводскія Коммисіи, должны быть утверждаемы Губернскими Правленіями, въ томъ, что́ касается новыхъ соискателей аренды, на основаніи засвидѣтельствованія Уѣзднаго Начальника, буде соискатель неизвѣстенъ Губернскому Правленію, или, въ противномъ случаѣ, по собственному убѣжденію сего послѣдняго, когда имѣются свѣдѣнія въ дѣлахъ его; относительно же настоящихъ арендаторовъ на основаніи повѣрки дѣла на мѣстѣ, Окружными Экономическими Ассесорами,—посему Губернское Правленіе, по представленіи въ оное выданнаго Уѣзднымъ Начальникомъ свидѣтельства на право аренды, обязано разсмотрѣть, имѣютъ ли желающіе арендовать казенныя и въ вѣдѣніи Казны состоящія имѣнія всѣ требуемыя для сего качества, и навести по сему предмету надлежащія справки въ дѣлахъ своихъ, принявъ къ руководству циркуляръ Правительственной Коммисіи отъ 1 (13) Іюня 1835 г., за № 50,649/16,602, въ силу котораго арендаторы, притѣснявшіе крестьянъ и подвергавшіе ихъ незаконному тѣлесному наказанію, не могутъ быть допускаемы, хотя бы, по добровольному соглашенію, крестьяне и простили имъ вину, къ арендѣ казенныхъ имѣній. По точномъ удостовѣреніи, что никакихъ препятствій нѣтъ, Губернское Правленіе должно утвердить свидѣтельство, съ поясненіемъ основаній, которыми при семъ руководствовалось.

Для собранія надлежащихъ свѣдѣній о правахъ арендаторовъ, Губернское Правленіе обязано, въ Сентябрѣ мѣсяцѣ каждаго года, передавать Окружнымъ Экономическимъ Ассесорамъ вѣдомости имѣніямъ, подлежащимъ отдачѣ въ новую аренду въ слѣдующемъ году, предписавъ имъ, чтобы они удостовѣрились, посредствомъ протоколярныхъ допросовъ на мѣстѣ: о порядкѣ, въ какомъ находится хозяйство; о томъ, исправно ли уплачиваются арендныя деньги; каково состояніе фольварочныхъ и пропинаціонныхъ строеній, а также мельничныхъ, гдѣ есть мельницы; какъ исполняются прочія контрактныя условія; какъ обра-

szym do Naczelników Powiatowych wydanego, wraz z kopią wzoru do rzeczonych świadectw.

Ponieważ zaś takowe świadectwa, według ogólnego rozporządzenia Kommissyi Rządowej z dnia 28 Stycznia 1835 roku Nr. 6,592/2,152, do byłych Kommissyj Wojewódzkich wydanego, powinny być potwierdzane przez właściwy Rząd Gubernialny co do nowych pretendentów, czy to na podstawie zapewnienia Naczelnika Powiatu, jeżeli pretendent nie jest Rządowi Gubernialnemu znanym, czy też na zasadzie własnego przekonania, albo na fundamencie jego akt właściwych, a co do dotychczasowych dzierżawców—na zasadzie sprawdzenia stanu rzeczy na gruncie przez Assessorów Ekonomicznych okręgowych; powinien przeto Rząd Gubernialny, po złożeniu mu dowodu kwalifikacyi, wydanego przez Naczelnika Powiatu, wszystkie wymagane od ubiegających się o dzierżawy dóbr, pod zarządem Skarbu będących, przymioty kwalifikacyjne sprawdzić, przez porównanie ich ze swemi aktami przedmiotowemi, z uwagą na ogólne rozporządzenie Kommissyi Rządowej z d. 1 (13) Czerwca 1835 roku, Nr. 50,649/16,602, według którego dzierżawcy przekonani o uciemiężanie włościan i o nieprawne karanie ich cielesne, chociażby im włościanie, w skutek wzajemnego dobrowolnie porozumienia się, winę ustąpili lub zaspokojeni byli, do konkurencyi o dzierżawę dóbr rządowych nie mogą być przypuszczani, a następnie po dokładnem przekonaniu się, że żadne nie zachodzą zarzuty, na świadectwie kwalifikacyjnem zapisał potwierdzenie onego, z wyrażeniem na jakiej zasadzie takowe opiera.

Wszakże, aby Rząd Gubernialny miał do takiego potwierdzenia materyały, względem kwalifikacyj dotychczasowych dzierżawców, winien każdego roku w miesiącu Wrześniu przesłać Assessorom Ekonomicznym okręgowym wykazy dóbr do nowego w roku następnym wydzierżawienia przypadających, z poleceniem, iżby po najścislejszem protokólarnem przekonaniu się na gruncie co do każdego dzierżawcy, kończącego w roku następnym possessyę, o rządności, wypłatności i zamożności, o stanie utrzymywanych budowli folwarcznych i propinacyjnych, oraz młynarskich, gdzie do dzierżawy na-

щается арендаторъ съ крестьянами, буде послѣдніе причислены къ арендѣ,—и свѣдѣнія сіи представили Губернскому Правленію до истеченія Ноября, съ добросовѣстнымъ заключеніемъ и подробнымъ объясненіемъ, подъ страхомъ отвѣтственности за послѣдствія, могущія возникнуть отъ неправильныхъ дѣйствій по сему предмету.

Въ объявленіяхъ о торгахъ на отдачу въ новую аренду казенныхъ имѣній и въ приглашеніяхъ арендаторовъ къ заключенію договоровъ объ оставленіи ихъ на будущее время, при арендѣ, безъ торговъ, если кто изъ нихъ имѣетъ на то право, Губернское Правленіе обязано помѣщать условія, чтобы желающіе ходатайствовать объ арендѣ казенныхъ имѣній заблаговременно испрашивали установленныя свидѣтельства подлежащихъ Уѣздныхъ Начальниковъ.

Независимо отъ сего, Правительственная Коммисія признала не лишнимъ предложить Губернскому Правленію принять за правило, чтобы впредь никто изъ постороннихъ лицъ, желающихъ арендовать казенныя или другія, въ вѣдѣніи Казны состоящія имѣнія, а также нынѣшніе арендаторы этихъ имѣній, буде, и по окончаніи контрактовъ, пожелаютъ продолжать аренду того же самаго имѣнія, или ходатайствовать о предоставленіи имъ другого,—не допускались ни къ торгамъ, ни къ договорамъ безъ торговъ, если не представятъ свидѣтельствъ Уѣздныхъ Начальниковъ на право аренднаго содержанія, по формѣ, нынѣ установленной Правительственною Коммисіею, и если свидѣтельство это не будетъ утверждено подлежащимъ Губернскимъ Правленіемъ.

Буде означенныя свидѣтельства окажутся впослѣдствіи невѣрными, выдавшій оныя Уѣздный Начальникъ и Губернское Правленіе, ихъ утвердившее, подвергнутся отвѣтственности, опредѣленной въ ст. 7-ой вышеприведеннаго постановленія Намѣстника въ Царствѣ.

Кромѣ сего, Правительственная Коммисія предписываетъ: до истеченія срока, опредѣленнаго для производства торговъ на отдачу въ аренду казенныхъ имѣній и всѣхъ статей доходовъ, состоящихъ въ вѣдѣніи Казны, Губернскому Правленію заблаговременно составлять контрактныя условія, соотвѣтственно пред-

leżą młyny, tudzież o sposobie wykonywania innych warunków kontraktowych i o postępowaniu z włościanami, jeżeli do dzierżawy należą, przedstawiali Rządowi Gubernialnemu, przed upływem miesiąca Listopada, sumienną i szczegółową opinię, pod osobistą odpowiedzialnością, za skutki z nierzetelnego pod tym względem działania wyniknąć mogące.

W obwieszczeniach zaś terminów do nowego wydzierżawienia dóbr, do zarządu skarbowego należących, przez licytacyę lub w wezwaniach dotychczasowych dzierżawców do układów o pozostawienie ich nadal przy possessyi z wolnej ręki, jeżeli któremu do tego służy tytuł, powinien Rząd Gubernialny czynić zastrzeżenia, aby pragnący ubiegać się o pozyskanie od Rządu dzierżawy dóbr, wcześnie przed oznaczonym terminem, po świadectwo kwalifikacyjne do Naczelników właściwych powiatów zgłaszali się.

Obok tego Kommissya Rządowa uznała właściwem wskazać Rządowi Gubernialnemu za prawidło, aby odtąd nikt tak z obcych osób, pragnących pozyskać dzierżawę dóbr rządowych i innych, pod zarządem skarbowym zostających, jako też dotychczasowi dzierżawcy takichże dóbr, o ile po ekspiracyi służących im kontraktów zechcą utrzymać się w dalszej possessyi na miejscu, lub ubiegać się o dzierżawę innych, do zarządu skarbowego należących, nie byli przypuszczani do licytacyi ani do układów z wolnej ręki, jeżeli nie pozyskają od właściwego Naczelnika Powiatu świadectwa kwalifikacyjnego, w formie obecnie przez Kommissyę Rządową przepisanej, i jeżeli takowe świadectwo przez właściwy Rząd Gubernialny zatwierdzonem nie zostanie.

W razie bowiem jeżeli następnie okaże się nierzetelność takich świadectw, wydający je Naczelnik Powiatu i potwierdzający Rząd Gubernialny solidarnie do odpowiedzialności, ze skutkami w art. 7-m powołanego postanowienia Namiestnika Królewskiego zastrzeżonemi, pociągnięci zostaną.

Nadto Kommissya Rządowa zastrzega, aby odtąd przy wydzierżawieniu dóbr rządowych i innych, oraz wszelkich użytków do zarządu skarbowego należących, przez licytacyę, Rząd Gubernialny, przed nadejściem oznaczonego terminu, przygotowywał warunki kontraktowe, przedmiotowi dzierżawy

мету аренды и мѣстнымъ обстоятельствамъ, на основаніи предписаній Правительственной Коммисіи отъ 12 (24) Марта 1847 года, за № 28,197/7,586, и 16 (28) Января 1852 г., за № 8,760/3,309, а также особыхъ распоряженій той же Коммисіи.

Въ началѣ условій помѣщать: что желающіе арендовать имѣнія или угодья приступаютъ къ торгамъ съ точнымъ знаніемъ о существующихъ источникахъ дохода и по надлежащемъ удостовѣреніи въ родѣ и качествѣ земель, а также въ состояніи имѣнія; и что въ этомъ отношеніи со стороны Казны не требуется никакого ручательства. Таковыя условія должны быть предъявляемы прибывающимъ въ срокъ, на торги, до открытія оныхъ, и въ доказательство согласія этихъ лицъ на предложенныя условія, требовать отъ нихъ подписокъ въ томъ. О семъ упоминать въ протоколѣ о торгахъ, который, вмѣстѣ съ протоколомъ, свидѣтельствомъ на право аренды и прочими документами, представлять въ Правительственную Коммисію. Такой же порядокъ долженъ быть соблюдаемъ и Окружными Экономическими Ассесорами, при производимыхъ ими, по распоряженію Губернскаго Правленія, торгахъ на отдачу въ арендное содержаніе мелкихъ угодій, находящихся въ дальнемъ разстояніи отъ губернскаго города. Въ этомъ случаѣ однако, въ избѣжаніе отступленій, слѣдуетъ препровождать къ означеннымъ Ассесорамъ составленную въ Губернскомъ Правленіи форму, заключающую вышеизложенныя условія.

Хотя, согласно предписанію, при семъ въ копіи прилагаемому, Уѣздные Начальники, по смыслу ст. 3-ей вышеприведеннаго постановленія Намѣстника въ Царствѣ, и обязаны строго наблюдать, чтобы арендаторы казенныхъ и другихъ, въ вѣдѣніи Казны состоящихъ имѣній, въ продолженіе арендпаго времени, не пріобрѣтали въ собственность и не брали въ арендное содержаніе частныхъ имѣній, граничащихъ съ находящимися у нихъ въ арендномъ содержаніи казенными,—Правительственная Коммисія возлагаетъ на Губернское Правленіе—наблюдать, посредствомъ Окружныхъ Экономическихъ Ассесоровъ, чтобы подоб-

i miejscowości odpowiednie, do warunków ogólnych, rozporządzeniami Kommissyi Rządowej z d. 12 (24) Marca 1847 r. Nr. 28,197/7,586, i z d. 16 (28) Stycznia 1852 roku, Nr. 8,760/3,309 wskazanych, oraz do szczegółowych decyzyj Kommissyi Rządowej zastosowane; na samym czele tych warunków winno być zamieszczone:

że konkurenci przystępują do licytacyi dóbr lub użytków, po dokładném przez nich poinformowaniu się o istniejących obecnie źródłach intraty i po należytém na gruncie rozpoznaniu stanu co do rodzaju i kultury gruntów, tudzież położeniu dóbr w mowie będących, i że żadna ze strony Rządu za jakikolwiekbądź szczegół nie zapewnia się ewikcya. Warunki te winny być stawającym, należycie wykwalifikowanym pretendentom, w terminie licytacyi przed jej rozpoczęciem, do odczytania podawane, i w dowód ich akceptacyi z wyrażeniem daty terminu przez każdego z nich własnoręcznie podpisane. O czem na początku protokółu licytacyjnego należy uczynić wzmiankę i wraz z protokółem licytacyjnym, z zatwierdzoném świadectwem kwalifikacyjném, tudzież z kompletnémi dowodami obwieszczenia licytacyi przedstawiać Kommissyi Rządowéj. Podobnież postępować winni Assessorowie Ekonomiczni okręgowi, o ile im Rząd Gubernialny poruczy odbyć licytacyę na gruncie o dzierżawę drobnych realności, odlegle od miasta gubernialnego położonych, lecz w każdym takim razie, dla uniknienia jakiegokolwiek uchybienia, przesyłać im należy przygotowany w biurze Rządu Gubernialnego dokładny wzór, obejmujący właściwe warunki, w sposobie wyżéj zastrzeżonym.

W końcu jakkolwiek według załączonego wyżéj w kopii zarządzenia, Naczelnicy Powiatowi, dla skutku art. 3-go powołanego na początku postanowienia Namiestnika Królewskiego, mają polceconem ściśle przestrzegać, iżby dzierżawcy dóbr rządowych i innych, pod zarządem skarbowym zostających, w ciągu trwającéj ich possessyi nie nabywali na własność lub nie brali w dzierżawę dóbr prywatnych, graniczących z trzymanémi od Rządu dobrami, wszelako Kommissya Rządowa wkłada i na Rząd Gubernialny takiż obowiązek, iżby podobnych wypadków, za pośrednictwem Assessorów Ekono-

ныхъ случаевъ не допускалось, подъ опасеніемъ отвѣтственности за все, могущіе произойдти отъ того убытки для Казны.

Настоящее распоряженіе, заключающее въ себѣ дополненіе къ общимъ правиламъ объ отдачѣ въ аренду имѣній, состоящихъ въ вѣдѣніи Казны, указанныхъ въ распоряженіи Правительственной Коммисіи отъ 8 (20) Декабря 1854 года, за № 76,943/35,529, Губернское Правленіе обязано немедленно разослать, въ копіи, ко всѣмъ Окружнымъ Экономическимъ Ассесорамъ, вмѣстѣ съ прилагаемыми при семъ для нихъ копіями, въ такомъ числѣ экземпляровъ, какое требуется по числу экономическихъ округовъ, а также вмѣстѣ съ предписаніями Уѣзднымъ Начальникамъ и свидѣтельствами на право аренды; при чемъ предписать, чтобы во всемъ, касающемся ихъ обязанности, чиновники сіи строго примѣнялись къ этимъ правиламъ. Губернское Правленіе, съ своей стороны, обязано руководствоваться означенными правилами, не дозволяя себѣ ни малѣйшаго отступленія.

Варшава, 4 (16) Сентября 1857 года.

№ 32,198/15,466.

Приложеніе 1-ое къ № 120-му.

N Уѣздный Начальникъ N губерніи.

На основаніи собственнаго убѣжденія, выдаю настоящее свидѣтельство на право арендованія казенныхъ и другихъ, въ вѣдѣніи Казны состоящихъ имѣній, и, вмѣстѣ съ тѣмъ, удостовѣряю, что Г-нъ (упомянуть имя и фамилію, а также, владѣетъ ли собственнымъ имѣніемъ или арендуетъ, съ поименованіемъ названія и рода имѣній и названія округа, гдѣ находится имѣніе):

1) имѣетъ постоянное мѣсто жительства (назвать это мѣсто);

2) владѣетъ имуществомъ (поименовать) или капиталомъ, въ количествѣ ...... руб. сер. (означать прописью и цифрами), и капиталомъ этимъ всегда располагать можетъ, въ особенности принявъ отъ Казны, въ арендное содержаніе, казенное имѣніе;

micznych okręgowych nie dopuszczał, pod odpowiedzialnością za szkodliwe ztąd dla Skarbu skutki.

Reskrypt niniejszy, obejmujący uzupełnienie ogólnych przepisów do wydzierżawienia dóbr, pod zarządem skarbowym będących, rozporządzeniem Kommissyi Rządowéj z d. 8 (20) Grudnia 1854 r. Nr. 76,943/35,529 wskazanych, winien Rząd Gubernialny niezwłocznie przesłać w kopii wszystkim Assessorom Ekonomicznym okręgowym, wraz z kopiami, załączonemi tu dla nich, w tylu egzemplarzach, ile jest okręgów ekonomicznych, zarządzenia, do Naczelników Powiatowych wydanego, i wzoru do świadectw kwalifikacyjnych, z poleceniem ścisłego do tych przepisów, o ile służby dotyczą, stosowania się, tudzież sam je mieć na pilnej uwadze i w niczem od tychże przepisów odstępować nie jest władnym.

w Warszawie, d. 4 (16) Września 1857 r.

Nr. 32,198/15,466.

1-szy Annex do Nr. 120-go.

Naczelnik Powiatu N, w Gubernii N.

Na zasadzie własnego przekonania, udziela niniejsze świadectwo kwalifikacyjne do pozyskania dzierżawy dóbr rządowych i innych, pod zarządem skarbowym zostających, iż P. (wymienić imię i nazwisko, oraz wyrazić, czy jest właścicielem lub dzierżawcą dóbr, z wymienieniem ich nazwiska i natury, tudzież nazwiska okręgu, w którym są położone):

1) zamieszkuje dotąd stale (wymienić miejsce zamieszkania);

2) posiada w gotowiźnie (lub pewnym majątku, który należy wymienić) kapitał w ilości rubli srebrnych (wymienić ilość słowami i liczbami), i że fundusz ten ma w każdym czasie wolny do dyspozycyi, mianowicie do użycia przy objęciu w dzierżawę dóbr żądanych od Rządu;

3) имѣетъ собственный домашній скотъ, необходимый для обработки земли въ имѣніи, которое предполагаетъ взять въ аренду; именно: (означить прописью и цифрами количество лошадей, воловъ, коровъ, молодаго рогатаго скота, овецъ, а также хозяйственныя и земледѣльческія принадлежности);

4) достаточно ознакомленъ съ земледѣльческимъ хозяйствомъ, потому что (упомянуть, занимался ли и въ какихъ именно годахъ, а также занимается ли хозяйствомъ, въ какихъ именно и чьихъ имѣніяхъ, а если былъ арендаторомъ частныхъ имѣній, то какихъ именно и чьихъ, какъ велъ хозяйство, исправно ли уплачивалъ аренду, и какъ разсчитался съ владѣльцемъ имѣнія; если же срокъ аренды не истекъ, то исправно ли уплачиваетъ арендныя деньги);

5) во время занятія хозяйствомъ въ вышепоименованныхъ имѣніяхъ, съ крестьянами обращался хорошо и старался объ улучшеніи ихъ быта;

6) не подвергался ни одному изъ тѣхъ случаевъ, по которымъ, согласно ст. 1 и 3-ей постановленія Намѣстника въ Царствѣ отъ 24 Января 1818 г., помѣщеннаго въ дополнительномъ томѣ Дневника Законовъ Царства, на стр. 233 и 240-ой, могъ бы лишиться права арендовать казенныя имѣнія;

7) въ удостовѣреніе истины настоящаго свидѣтельства, подвергая себѣ всѣмъ послѣдствіямъ, въ ст. 7-ой вышеозначеннаго постановленія опредѣленнымъ, собственноручно подписуюсь и прилагаю казенную печать.

Въ N,.... дня..... мѣсяца..... года.

(Подпись Уѣзднаго Начальника.)

(Мѣсто печати)

Вышеозначенное свидѣтельство, выданное Г-у N, (здѣсь упоминать, по собственному ли убѣжденію, или на основаніи удостовѣренія Уѣзднаго Начальника или Экономическаго Ассесора, и означить имена и фамиліи этихъ чиновниковъ) утверждается.

Въ N,.... дня..... мѣсяца..... года.

Гражданскій Губернаторъ . . . . .

Совѣтникъ Финансоваго Отдѣленія . . . .

Начальникъ Отдѣленія имуществъ и лѣсовъ . . . .

3) posiada własny inwentarz żywy, mogący być wprowadzonym do żądanej od Rządu dzierżawy, jako to: (wyszczególnić słowami i liczbami ilość koni, wołów, krów, młodego bydła rogatego, owiec, trzody chlewnej, tudzież narzędzia i sprzęty gospodarcze rolnicze);

4) posiada zupełną znajomość gospodarstwa rolniczego, gdyż (tu wymienić czy trudnił się i w których latach, lub czy dotąd trudni się gospodarstwem, w jakich z nazwiska i czyich dobrach, a jeżeli był lub jest dzierżawcą dóbr prywatnych, obok wyrażenia ich nazwiska i czyją są własnością, wymienić, jak tam gospodarował, jak się wypłacał, i jak się z właścicielem tych dóbr rozstał, lub jak dotąd gospodaruje i wypłaca się, jeżeli possessya nie jest ukończona);

5) w czasie gospodarowania w dobrach wyżej wymienionych, z włościanami dobrze obchodził się, z dążnością do polepszenia ich bytu;

6) zresztą nie zostaje w żadnym z takich przypadków, które podług art. 1-go i 3-go postanowienia Namiestnika Królewskiego z d. 24 Stycznia 1818 roku, w tomie dodatkowym Dziennika Praw Królestwa, na stronicach 233 i 240 umieszczonego, pozbawiają kwalifikacyi do dzierżawienia dóbr rządowych;

7) za rzetelność osnowy niniejszego świadectwa, poddając się odpowiedzialności i jej skutkom, w art. 7-m powołanego postanowienia zastrzeżonym, w dowód tego przy wyciśnięciu urzędowej pieczęci własnoręcznie podpisuję się.

w N, dnia...... miesiąca...... roku......

(miejsce pieczęci) (Podpis Naczelnika Powiatu)

Rząd Gubernialny N, powyższe świadectwo wydane panu NN, (tu wymienić, czy na zasadzie własnego przekonania, czy też polegając na zapewnieniu Naczelnika Powiatu lub Assessora Ekonomicznego okręgu, oraz wymienić imię i nazwisko tych urzędników) zatwierdza.

w N, dnia...... miesiąca...... roku......

Gubernator Cywilny . . . .
Radca Gubernialny Wydziału Skarbowego . . . . . .
Naczelnik Sekcyi Dóbr i Lasów . . . .

Приложеніе 2-ое къ № 120-му.

N Уѣздному Начальнику.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ постановленіи Намѣстника въ Царствѣ, заключающемся въ дополнительномъ томѣ Дневника Законовъ, на стр. 223 и 240-ой, отъ 24 Января 1818 г., разосланномъ при предписаніи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 6 Февраля т. г., за № 1,806, тогдашнимъ Воеводскимъ Коммисіямъ, для объявленія, посредствомъ Воеводскихъ Дневниковъ,—указано, кто именно не имѣетъ права арендовать казенныя имѣнія, и кто можетъ ходатайствовать о предоставленіи ему аренды оныхъ, а также какіе для того надлежитъ представить документы, именно:

А) Не имѣютъ права арендовать:

согласно ст. 1-ой, военные, состоящіе въ дѣйствительной службѣ, чиновники и служители Административнаго, Финансоваго, Судебнаго, Военнаго и Полицейскаго вѣдомства, а также адвокаты и женщины:

согласно ст. 2-ой, Евреи;

согласно ст. 3-ей, казенные должники, неуплатившіе слѣдующихъ съ нихъ Казнѣ денегъ, и тѣ, кои, арендуя казенное имѣніе, своевременно не уплачивали арендныхъ денегъ; тѣ, которые вели процессъ по неосновательнымъ претензіямъ, притѣсняли крестьянъ, дѣлали злоупотребленія, а также владѣльцы или арендаторы имѣній, граничащихъ съ казенными, которыя намѣрены взять въ аренду.

В) Лица, не подходящія ни подъ одну изъ поименованныхъ категорій, могутъ ходатайствовать о предоставленіи имъ въ аренду казенныхъ имѣній, съ тѣмъ, что, согласно ст. 5 и 6-ой вышеприведеннаго постановленія, каждое изъ нихъ должно представить свидѣтельство Обводоваго Коммисара (нынѣ Уѣзднаго Начальника) или Воеводской Коммисіи (нынѣ Губернскаго Правленія), съ объясненіемъ:

a) мѣста постояннаго жительства;

b) что владѣетъ наличными деньгами или имѣніемъ, со-

2-gi Annex do Nr. 120-go.

Do Naczelnika Powiatu N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Postanowieniem Namiestnika Królewskiego z d. 24 Stycznia 1818 r., przy reskrypcie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 6 Lutego t. r. Nr. 1,806, ówczesnym Kommissyom Wojewódzkim przesłanym, dla upowszechnienia przez dzienniki urzędowe wojewódzkie, które mieści się w dodatkowym tomie Dziennika Praw Królestwa na stronnicach 223 i 240, wskazaną została zasada, kto wyłączony jest od możności dzierżawienia dóbr rządowych, a kto może ubiegać się o takowe dzierżawy i jaką pierwej powinien udowodnić kwalifikacyę, mianowicie:

A) Nie mają przystępu do osiągnienia dzierżaw:

według art. 1-go, wojskowi, w czynnej służbie zostający, urzędnicy i officyaliści w służbie administracyjnej, skarbowej sądowej, wojskowej i policyjnej będący, oraz obrońcy publiczni i kobiety;

według art. 2-go, starozakonni;

według art. 3-go, dłużnicy Skarbowi, którzy się w należnościach skarbowych nie uiścili i ci, którzy już trzymając dobra rządowe, regularnie rat nie opłacili, ci co niesłusznie spór o pretensye wiedli, włościan uciemiężali, nadużyć i ucisku dopuścili się, tudzież właściciele lub ich dzierżawcy, graniczący z dobrami rządowemi przez siebie w dzierżawę żądanemi.

B) Nie będący w powyższych przypadkach mogą ubiegać się do pozyskania dzierżawy, lecz każdy taki konkurent, według art. 5 i 6-go powołanego postanowienia, powinien udowodnić świadectwem Władz, pod których zarządem jest zamieszkały, to jest: Kommissarza Obwodowego (teraz Naczelnika Powiatu) i Kommissyi Wojewódzkiej (teraz, Rządu Gubernialnego):

a) miejsce stałego zamieszkania;

b) iż posiada w gotowiźnie lub pewnym majątku kapi-

отвѣтствующими по крайней мѣрѣ двухгодовой арендной платѣ съ имѣнія, которое предполагаетъ взять въ аренду, и что имуществомъ своимъ можетъ свободно располагать, во всякое время, на хозяйственныя надобности;

c) что имѣетъ достаточное количество рабочаго скота, или необходимый на безотлагательную покупку онаго капиталъ;

d) что достаточно ознакомленъ съ земледѣльческимъ хозяйствомъ, и что уже въ другихъ имѣніяхъ занимался хозяйствомъ. Поэтому, если онъ состоитъ или былъ владѣльцемъ земскаго имѣнія, то обязанъ представить о томъ свидѣтельство мѣстнаго начальства, а если арендовалъ частныя имѣнія—свидѣтельство владѣльцевъ оныхъ, о томъ, какъ велъ онъ хозяйство, уплатилъ ли все сполна, и какъ сдѣлалъ разсчетъ съ владѣльцемъ; если же срокъ аренды не истекъ, то о томъ, какъ ведетъ хозяйство и исправно ли уплачиваетъ арендныя деньги;

e) что во время занятія хозяйствомъ съ крестьянами обращался хорошо и старался объ улучшеніи ихъ быта.

Согласно ст. 7-ой, лица и вѣдомства отвѣчаютъ за справедливость выданныхъ ими свидѣтельствъ; въ случаѣ же какой либо неправильности, отвѣчаютъ за понесенные отъ того Казною убытки.

Въ распоряженіи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 1 (13) Іюня 1835 года, № 50,649/16,602, разосланномъ въ бывшія Воеводскія Коммисіи, предписано: арендаторы казенныхъ имѣній, уличенные въ вымогательствѣ отъ крестьянъ излишнихъ повинностей, или въ томъ, что незаконно подвергали ихъ тѣлесному наказанію, не могутъ быть допускаемы къ дальнѣйшей арендѣ, даже и въ томъ случаѣ, еслибы крестьяне, по добровольной сдѣлкѣ съ ними, простили претерпѣнныя обиды еще до окончанія арендпаго срока, не смотря на то, что крестьянамъ предоставлено право входить самимъ въ соглашеніе съ арендаторами о вознагражденіи или прощеніи претерпѣнныхъ отъ нихъ сими послѣдними обидъ.

Не смотря на столь положительное правило, а также на то,

tał odpowiadający dwuletniej przynajmniej opłacie etatowej z dóbr, których dzierżawy żąda, niemniej że ten fundusz ma w każdym czasie wolny do zrealizowania, na potrzeby gospodarstwa;

c) iż posiada w naturze odpowiadający żądanej dzierżawie inwentarz lub wyrównywający temu fundusz, na niezwłoczne onego zakupienie;

d) iż posiada zupełną wiadomość gospodarstwa rolniczego i że już w innych dobrach trudnił się gospodarstwem; jeżeli zatem jest lub był właścicielem dóbr ziemskich, powinien to udowodnić świadectwami Władz miejscowych krajowych; jeżeli zaś był dzierżawcą dóbr prywatnych, złożyć ma świadectwo swego jurysdatora, wykazujące, jak gospodarował, jak się wypłacił, a mianowicie jak się z nim rozstał, lub jak dotąd gospodaruje i wypłaca się, jeżeli possesya nie jest ukończoną;

e) iż w czasie gospodarowania z włościanami dobrze się obchodził, dążąc do polepszenia ich bytu.

Według art. 7-go urzędnicy i Władze krajowe odpowiadają za rzetelność wydanych przez nich świadectw, wyżej wzmiankowanych, z warunkiem zwrócenia szkód, jakieby z nierzetelnego tychże wydania dla Skarbu wynikły.

W rozporządzeniu zaś Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 1 (13) Czerwca 1835 r. Nr. 50,649/16,602 do byłych Kommissyj Wojewódzkich wydanem, oznajmiono: że w przypadkach, gdzie dzierżawcy dóbr rządowych przekonani o uciążliwe postępowanie w wymaganiu powinności od włościan, lub o nieprawne tychże karanie cielesne, przed expiracyą trwającej im possesyi zaspokoili pokrzywdzonych, skutkiem dobrowolnego z niemi porozumienia się, jakkolwiek służy włościanom prawo układania się z dzierżawcami, o wynagrodzenie lub darowanie krzywd od nich doznanych, mimo tego przecież, żaden z takich dzierżawców, który o krzywdzenie włościan przekonany będzie, chociaż mu winę włościanie ustąpili, lub przez niego byli nagrodzeni, nie może być do konkurencyi o dzierżawę dóbr rządowych przypuszczony.

Pomimo tak wyraźnych przepisów i bez względu na ogól-

что въ распоряженіи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, отъ 28 Января 1835 года, № 6,592/2,152, разосланномъ въ бывшія Воеводскія Коммисіи, предписано было тогдашнимъ Обводовымъ Коммисарамъ (нынѣ Уѣздные Начальники) въ точности примѣняться, при выдачѣ свидѣтельствъ на право аренды, къ вышеприведенному постановленію, подъ опасеніемъ отвѣтственности, и на каждомъ свидѣтельствѣ удостовѣрять, что оно выдано на основаніи предварительнаго удостовѣренія о положеніи вещей; не смотря на предписаціе, чтобы означенныя свидѣтельства, подъ страхомъ недѣйствительности, утверждались надлежащею Воеводскою Коммисіею (нынѣ Губернское Правленіе), по предварительной повѣркѣ съ дѣлами,—оказывается: что вышеозначенныя распоряженія вовсе не исполняются; что Уѣздные Начальники, не убѣдившись, дѣйствительно ли предъявившіе желаніе арендовать казенныя имѣнія подходятъ подъ всѣ требуемыя для этого условія, поверхностно и равнодушно относятся къ предмету, полагаясь, весьма часто, лишь на изустныя показанія заинтересованныхъ лицъ, или на свидѣтельства сосѣднихъ помѣщиковъ, и выдаютъ свидѣтельства, безъ соблюденія установленной формы, безъ необходимыхъ свѣдѣній и удостовѣренія справедливости свидѣтельствъ, Губернскія же Правленія принимаютъ таковыя свидѣтельства, не наводятъ надлежащихъ справокъ по нимъ въ дѣлахъ, и представляютъ, безъ утвержденія, въ Правительственную Коммисію.

Отъ несоблюденія упомянутыхъ правилъ, Казна Царства терпитъ разнаго рода убытки, такъ какъ, въ нерѣдкихъ случаяхъ, арендаторы, въ противность условіямъ контракта, не бываютъ въ состояніи, до вступленія въ аренду, представить требуемый залогъ, а по вступленіи закупить, въ продолженіе первыхъ 8-ми недѣль, рабочій скотъ и орудія необходимыя для веденія хозяйства, иногда же, за недостаткомъ средствъ, не могутъ удержать имѣніе въ арендѣ, даже до истеченія трехлѣтняго срока,— то, въ избѣжаніе подобныхъ случаевъ, Правительственная Коммисія считаетъ нужнымъ напомнить N Уѣздному Начальнику вышеозначенныя правила, и, вмѣстѣ съ тѣмъ, для установленія единообразія въ

ne rozporządzenie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 28 Stycznia 1835 r. Nr. 6,592/2,152, którem, za pośrednictwem byłych Kommissyj Wojewódzkich, polecono ówczesnym Kommissarzom Obwodowym (teraz Naczelnikom Powiatowym), aby przy wydawaniu konkurentom do dzierżaw dóbr rządowych świadectw kwalifikacyjnych, ściśle do warunków powołanego postanowienia stosowali się, pod odpowiedzialnością, i świadectwa takowe wydawali z zapewnieniem na każdem, że świadectwo to udzielone zostało na mocy poprzedniego dostatecznego przekonania się o stanie rzeczy, tudzież zastrzeżono, iżby takie świadectwa, pod nieważnością ich, potwierdzone były przez właściwą Kommissyę Wojewódzką (teraz Rząd Gubernialny), po poprzedniem sprawdzeniu onych z aktami przedmiotowemi; okazuje się wszelako zupełne zaniedbanie powyższych rozporządzeń, gdyż Naczelnicy Powiatowi wcale nie przekonywają się, czy zgłaszający się do nich po uzyskanie kwalifikacyi do dzierżaw dóbr rządowych, rzeczywiście takową co do wszystkich wymaganych przymiotów posiadają, lecz powierzchownie z obojętnością na skutki rzecz traktując, częstokroć polegają na ustnem podaniu stron interessowanych, lub na pokładnych przez nich świadectwach obywateli sąsiednich, wydają wzmiankowane świadectwa w różnej formie, z pominięciem potrzebnych wiadomości i bez zaręczenia za rzetelność tychże świadectw, a Rządy Gubernialne również przyjmują takie świadectwa, bez należnego porównania ich ze swemi aktami, i bez zatwierdzenia przedstawiają Kommissyi Rządowej.

Ponieważ skutkiem tych uchybień, Skarb Królestwa narażony bywa na zawód i liczne straty, bo pozyskujący dzierżawę dóbr rządowych częstokroć nie są w stanie, jak warunki dzierżawne wymagają, przed objęciem possessyi, złożyć należnej kaucyi, lub po objęciu possessyi, najdalej w ciągu pierwszych ośmiu tygodni, zaprowadzić na gruncie dóbr zadzierżawionych, odpowiedni miejscowości, własny inwentarz żywy i martwy, oraz narzędzia i naczynia do prowadzenia gospodarstwa potrzebne: a nawet dla braku funduszów pierwszych trzech lat wytrzymać nie mogą; w celu zatem uniknienia podobnych wypadków, Kommissya Rządowa postanowiła przypomnieć niniejszym wprost Naczelnikowi Powiatu N, wymienione wyżej przepisy,

ихъ исполненіи, препровождаетъ форму свидѣтельства на право аренды, о коемъ упомянуто выше, предписывая выдавать свидѣтельства безъ малѣйшаго замедленія и пристрастія, со всею добросовѣстностію. При этомъ Правительственная Коммисія предваряетъ Уѣзднаго Начальника:

1) что впредь никто изъ постороннихъ конкурентовъ, желающихъ арендовать казенныя, подуховныя, поіезуитскія и конфискованныя имѣнія, а также и нынѣшніе арендаторы сихъ имѣній, буде, по окончаніи контрактныхъ сроковъ, пожелаютъ оставить за собою аренду тѣхъ же имѣній или взять другія, Казеннаго вѣдомства, не будутъ допускаемы ни къ торгамъ, ни къ договорамъ безъ торговъ, ни къ пріобрѣтенію права на аренду такихъ имѣній отъ другихъ лицъ, если не получатъ отъ подлежащаго Уѣзднаго Начальника установленнаго свидѣтельства на право аренды, Губернскимъ Правленіемъ утвержденнаго;

2) что если, на основаніи такого свидѣтельства, имѣніе будетъ взято въ аренду, и съемщикъ окажется не въ состояніи внести, въ опредѣленные арендными условіями сроки, полный залогъ, закупить рабочій скотъ и необходимыя хозяйственныя принадлежности, своевременно уплачивать арендныя деньги, казенныя подати и другія мѣстныя повинности, то выдавшій свидѣтельство Уѣздный Начальникъ, а также Губернское Правленіе, согласно ст. 7-ой вышеприведеннаго постановленія Намѣстника въ Царствѣ, солидарно обязаны будутъ вознаградить Казну за происшедшіе отъ сего убытки;

3) что упомянутыя свидѣтельства, выданныя не самимъ Уѣзднымъ Начальникомъ или правящимъ, съ разрѣшенія высшаго начальства, его должность, будутъ считаться недѣйствительными, не подлежащими къ принятію.

Въ избѣжаніе отвѣтственности для себя за послѣдствія, Уѣздный Начальникъ обязанъ, по поступленіи требованія о выдачѣ свидѣтельства на право аренды, предварительно убѣдиться: удовлетворяетъ ли проситель всѣмъ требованіямъ вышеприведеннаго постановленія, и за тѣмъ, убѣдившись въ томъ, не-

a zarazem dla jednostajnego ich wykonywania przesyła mu wzór do udzielania świadectw kwalifikacyjnych, o których tu mowa, z poleceniem wydawania ich w każdym razie bez najmniejszej zwłoki i z całą sumiennością, usuwając wszelkie uboczne względy. Przytem Kommissya Rządowa uprzedza Naczelnika Powiatu:

1) że odtąd nikt zgoła tak z obcych konkurentów, pragnących pozyskać dzierżawę dóbr rządowych, supprimowanych, po-jezuickich i skonfiskowanych, jako też dotychczasowi dzierżawcy tychże dóbr, o ile, po ekspiracyi służących im kontraktów, zechcą nadal utrzymać się w dzierżawie tych samych dóbr, lub ubiegać się o dzierżawę innych dóbr, pod zarządem Skarbowym zostających, nie będą przypuszczeni do licytacyi, lub do układów z wolnej ręki, albo do nabycia praw do takich dóbr przez cessye, jeżeli nie pozyskają od Naczelnika Powiatu, w którym zamieszkują, świadectwa kwalifikacyjnego, w formie powyżej wskazanej wydanego, a przez właściwy Rząd Gubernialny zatwierdzonego;

2) że jeżeli pozyskujący na zasadzie takiego świadectwa dzierżawę, nie będzie w stanie, w terminach warunkami dzierżawnemi oznaczonych, złożyć kaucyi całkowitej, zaprowadzić własnych inwentarzy żywych i martwych, oraz opłacać regularnie rat dzierżawnych, podatków skarbowych i innych ciężarów gruntowych, natenczas wydający świadectwo kwalifikacyjne Naczelnik Powiatu, i zatwierdzający je Rząd Gubernialny pociągnięci będą solidarnie, w myśl powołanego wyżej art. 7-go postanowienia Namiestnika Królewskiego, do odpowiedzialności, i do wynagrodzenia Skarbowi Królestwa strat, z tego powodu wyniknąć mogących;

3) że wzmiankowane świadectwa, jeżeli nie będą wydane i podpisane przez samego Naczelnika Powiatu, lub jego zastępcę, do pełnienia obowiązków tego urzędu od wyższej Władzy upoważnionego, uznane zostaną za niedostateczne i przyjmowane nie będą.

Aby zaś Naczelnik Powiatu nie uległ skutkom zastrzeżonej odpowiedzialności, powinien w razie zgłoszenia się osoby, żądającej świadectwa kwalifikacyjnego, przedewszystkiem przekonać się o stanie rzeczy, mianowicie: przekonać się czy żądający dowodu kwalifikacyjnego posiada te wszystkie przy-

медленно выдать ему свидѣтельство, какого онъ дѣйствительно заслуживаетъ, по установленной формѣ, безъ малѣйшихъ затрудненій, такъ какъ на Уѣзднаго Начальника падаетъ отвѣтственность не только за неправильность выдачи свидѣтельства, но и за промедленія.

Кромѣ сего, Уѣздный Начальникъ, получивъ отъ Губернскаго Правленія увѣдомленіе объ утвержденіи арендпаго контракта и о количествѣ причитающихся въ Казну платежей и залога, обязанъ истребовать всѣ эти платежи въ опредѣленные сроки, не допуская, ни подъ какимъ видомъ, малѣйшей медленности.

Въ заключеніе, Правительственная Коммисія подтверждаетъ, чтобы, согласно статьѣ 3-ей вышеприведеннаго постановленія, въ коемъ, между прочими условіями, воспрещается арендовать казенныя имѣнія владѣльцамъ или арендаторамъ имѣній, смежныхъ съ казенными, Уѣздный Начальникъ не допускалъ, подъ личною отвѣтственностію, арендаторовъ казенныхъ и въ вѣдѣніи Казны состоящихъ имѣній, во все время арендпаго срока, пріобрѣтать въ собственность и брать въ аренду частныя имѣнія, граничащія съ казенными; буде же что либо подобное окажется, немедленно доносить Губернскому Правленію и Правительственной Коммисіи.

Варшава, 4 (16) Сентября 1857 года.

№ 32,198/15,466.

№ 121.

Постановленіе, указывающее основанія для отдачи казенныхъ имѣній въ арендное содержаніе съ 1860 года на 12 лѣтъ.

(27 Марта (8 Апрѣля) 1859 г.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Совѣтъ Управленія, по представленію Коммисіи Финансовъ отъ 23 Декабря (4 Января) 1846/7 г., за № 68,516, въ видахъ улучшенія состоянія казенныхъ имѣній, и увеличенія съ

mioty, jakich powołane postanowienie Rządu wymaga, a następnie wydać żądającemu świadectwo w przepisanej obecnie formie, na jakie rzeczywiście zasługuje, bez jakichkolwiek utrudzeń, gdyż nietylko za rzetelność świadectw kwalifikacyjnych, ale i za zwłokę w udzieleniu tychże, ciąży na Naczelniku Powiatu odpowiedzialność.

Nadto, Naczelnik Powiatu, po otrzymaniu od Rządu Gubernialnego zawiadomienia, o zatwierdzonym kontrakcie dzierżawnym i o wysokości opłat skarbowych, oraz należnej kaucyi, obowiązany jest ściągnąć takowe w oznaczonych terminach, nie dopuszczając pod jakimbądź względem najmniejszej zwłoki.

Przytem Kommissya Rządowa wkłada obowiązek na Naczelnika Powiatu, aby ze względu na art. 3-ci powołanego na początku postanowienia, w którem między innemi warunkami wzbronione jest dopuszczenie do dzierżaw rządowych właścicieli dóbr ziemskich lub ich dzierżawców graniczących z dobrami rządowemi, ściśle przestrzegał, pod osobistą odpowiedzialnością, iżby dzierżawcy dóbr rządowych lub innych, pod zarządem Skarbowym zostających, w ciągu służącej im possessyi, nie nabywali na własność lub w dzierżawę dóbr prywatnych, graniczących z trzymanemi od Rządu dobrami, a o ile to wydarzy się, natychmiast o tem nietylko Rządowi Gubernialnemu ale jednocześnie i Kommissyi Rządowej donosił.

w Warszawie, dnia 4 (16) Września 1857 r.

Nr. 32,198/15,466.

№ 121.

Decyzya, obejmująca zasady do wydzierżawiania od roku 1860 dóbr rządowych na lat 12.

(d. 27 Marca (8 Kwietnia) 1859 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

W skutek przełożenia Kommissyi Skarbu z d. 23 Grudnia (4 Stycznia) 1846/7 r. Nr. 68,516 Rada Administracyjna, celem podniesienia stanu dóbr rządowych i dochodów z tych-

нихъ доходовъ, рѣшеніемъ отъ 31 Декабря (12 Января) тогоже года за № 9,568, постановилъ:

1) что тѣ арендаторы казенныхъ имѣній, которые получатъ отъ Гражданскихъ Губернаторовъ одобрительное свидѣтельство объ управленіи хозяйствомъ, о хорошемъ обращеніи съ крестьянами, о содержаніи въ исправномъ состояніи строеній и о своевременномъ взносѣ слѣдуемыхъ съ нихъ платежей, а также тѣ, о которыхъ дано будетъ хорошее мнѣніе въ политическомъ отношеніи, могутъ быть допускаемы къ арендному содержанію имѣній на дальнѣйшія 12-ть лѣтъ, съ тѣмъ лишь условіемъ, что возвысятъ арендную плату на 10%. Утвержденіе же заключаемыхъ на это контрактовъ, Совѣтъ предоставилъ себѣ;—

2) что въ случаѣ непринятія нынѣшнимъ арендаторомъ обязательства платить въ послѣдующія 12 лѣтъ 10% болѣе, казенныя имѣнія не иначе могутъ быть отдаваемы въ арендное содержаніе, какъ съ торговъ; а еслибы Казна этимъ путемъ не выручила прежняго дохода, то чтобы арендный срокъ, по мѣрѣ предложенной на торгахъ суммы, былъ сокращаемъ до 6, и даже до 3-хъ лѣтъ;—

3) что во всякомъ случаѣ, взято ли будетъ имѣніе въ арендное содержаніе съ торговъ, или безъ оныхъ, всѣ прежнія на это содержаніе главныя условія, относительно попеченія о крестьянахъ, относительно содержанія въ хорошемъ состояніи строеній и безусловнаго принятія арендаторомъ на свой рискъ всѣхъ непредвидимыхъ послѣдствій и случайныхъ событій, остаются безъ измѣненія;—

4) что, въ случаѣ устройства и очиншеванія поселянъ, а тѣмъ самымъ расторженія арендныхъ контрактовъ, арендаторамъ предоставляется возможность содержать имѣніе до истеченія аренднаго срока съ тѣмъ, что они будутъ имѣть право на дальнѣйшее 12-лѣтнее содержаніе, если только возведутъ на свой счетъ нужныя для работниковъ и рабочаго скота строенія, а также примутъ на себя обязанність взимать съ крестьянъ чинши, и платить Казнѣ въ послѣдующіе 12-ть лѣтъ 10 процентами болѣе прежней арендной платы.

При томъ Совѣтъ Управленія постановилъ, что помянутое рѣшеніе его обязательно будетъ, въ видѣ опыта, въ продолженіе 3-хъ лѣтъ, начиная съ 1847 года.

że, decyzyą z d. 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 r. N. 9,568 postanowiła:

1) Aby ci dzierżawcy dóbr rządowych, którzyby pozyskali od Gubernatorów Cywilnych poświadczenie o dobrym sposobie prowadzenia gospodarstwa, o przyzwoitem obchodzeniu się z włościanami, o utrzymaniu w dobrym stanie budowli, i o regularnej wypłatności, tudzież za którymi przemawiałaby opinia o nienagannem postępowaniu pod względem politycznym, przypuszczeni byli do possessyi dóbr na dalsze lat 12, z obowiązkiem podniesienia opłaty dzierżawnej o 10% procentu, w czem jednak szczegółowe wyrzeczenia Rada Administracyjna sobie zachowała.

2) Aby w razie nieprzyjęcia przez dotychczasowego dzierżawcę obowiązku opłacania na następne lat 12 ceny dzierżawnej o 10% procent zwiększonej, dobra rządowe nieinaczej jak przez licytacye były wydzierżawiane, a gdyby Skarb nie otrzymał w tej drodze dotychczasowego dochodu, aby czas trwania dzierżawy, w miarę osiągniętej ceny, do lat 6 a nawet 3-ch był skrócony.

3) Aby w każdym razie, czy wydzierżawienie dóbr nastąpi z wolnej ręki lub też przez licytacyę, dawniejsze warunki główne, dotyczące opieki nad włościanami, utrzymania w dorym stanie budowl i przyjęcia przez dzierżawcę bezwarunkowego risico, niemniej poddania się wypadkom losowym, pozostały bez zmiany.

4) Aby, w razie urządzenia i oczynszowania włościan i z tego powodu rozwiązania umów dzierżawnych, pozostawiona była dzierżawcom możność pozostania przy possessyi do jej końca, z zapewnieniem im dalszej 12-toletniej dzierżawy, jeżeli potrzebne budowle czeladne oraz dla inwentarza roboczego własnym wystawią kosztem i podejmą się poboru czynszów włościańskich, z przyjęciem opłacania na drugi peryod 12-toletni ceny dzierżawnej o 10% procent wyższej.

W końcu zastrzegła Rada, aby decyzya ta obowiązywała sposobem próby na przeciąg lat 3-ch, poczynając od r. 1847.

Впослѣдствіи Совѣтъ Управленія, удостовѣрясь изъ представленія Коммисіи Финансовъ отъ 25 Августа (6 Сентября) 1849 г., за № 69,446, о выгодахъ извлекаемыхъ Казною изъ отдачи имѣній безъ торговъ на вышеизложенныхъ основаніяхъ, тѣмъ арендаторамъ, кои содержали оныя въ 1846—1849 годахъ, рѣшеніемъ 1 (13) Сентября 1849 года, за № 6,249, постановилъ:

1) что, начиная съ 20 Мая (1 Іюня) 1850 г. указанныя въ постановленіи Совѣта отъ 31 Декабря (12 Января) 1846/7 года, за № 9,568, основанія для отдачи въ арендное содержаніе казенныхъ имѣній, должны быть примѣняемы уже не въ видѣ опыта, а постоянно въ продолженіи 9 лѣтъ;—

2) что Коммисіи Финансовъ разрѣшается, безъ представленія въ Совѣтъ, утверждать арендные контракты на вышеозначенныхъ основаніяхъ, по внимательному впрочемъ разсмотрѣнію правъ тѣхъ арендаторовъ, которые содержатъ имѣнія.

Независимо отъ сего, Совѣтъ Управленія, по представленію Коммисіи Финансовъ отъ 8 (20) Декабря 1849 года о томъ, что къ объявленнымъ торгамъ на отдачу въ продолжительное арендное содержаніе подуховныхъ имѣній, на указанныхъ въ Высочайшемъ указѣ отъ 5 (17) Іюля 1844 года основаніяхъ, не явились соискатели по поводу возлагаемой на арендаторовъ обременительной обязанности устроить и очиншевать крестьянъ на свой счетъ съ принятіемъ на себя платежа подати офяры, взимаемой съ этого рода имѣній соразмѣрно 50% чистаго дохода и на основаніи Высочайшаго указа 29 Декабря (10 Января) 1848/9 года, увеличенной еще въ половину,—постановленіемъ отъ 9 (21) Декабря 1849 г., за № 8,657, разрѣшилъ, въ случаѣ безуспѣшности вторичныхъ торговъ на отдачу въ продолжительное арендное содержаніе сказанныхъ имѣній, пріостанавливать таковую отдачу, не требовать отъ арендаторовъ этихъ имѣній увеличенной подати офяры и отдавать такія имѣнія въ арендное содержаніе на принятыхъ для казенныхъ имѣній основаніяхъ; кромѣ того, войти съ особымъ представленіемъ о соотвѣтственномъ измѣненіи основаній относительно отдачи въ аренду на продолжительные сроки вышеупомянутыхъ имѣній.

Въ развитіи сего послѣдняго рѣшенія, Правительственная Коммисія Финансовъ, для поощренія соискателей къ снятію въ

Następnie Rada Administracyjna przekonawszy się z przedstawienia Kommissyi Skarbu z d. 25 Sierpnia (6 Września) 1849 r. Nr. 69,446, o korzyściach, jakie wynikły z wydzierżawiania dóbr z wolnéj ręki dotychczasowym dzierżawcom w latach 1846 — 1849 decyzyą z dnia 1 (13) Września 1849 r. Nr. 6,249 wyrzekła:

1) że poczynając od dnia 20 Maja (1 Czerwca) 1850 r. zasady w decyzyi jéj z dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 r. Nr. 9,568 co do wydzierżawiania dóbr rządowych wskazane, już nie sposobem próby, ale stale na przeciąg lat 9 do dzierżaw dóbr rządowych stosowane być mają;

2) że Kommissya Skarbu upoważnioną zostaje sama przez się, bez odnoszenia się do Rady, zatwierdzać umowy dzierżawne, na powyższych zasadach zawierać się mające, a to po najściślejszém ocenieniu kwalifikacyi dotychczasowych dzierżawców. Prócz tego, Rada Administracyjna powodowana przedstawieniem Kommissyi Skarbu z dnia 8 (20) Grudnia 1849 r., że ogłoszone licytacye na długoletnie wydzierżawianie dóbr funduszu ogólno-religijnego, podług zasad Najwyższym Ukazem z dnia 5 (17) Lipca 1844 r. wskazanych, nie zwabiły konkurentów, dla uciążliwego obowiązku urządzenia i oczynszowania włościan własnym kosztem dzierżawców, i warunku ponoszenia przez nich podatku ofiary, który z dóbr téj natury wymagany jest w stosunku 50% czystéj intraty, a na zasadzie Najwyższego Ukazu z dnia 29 Grudnia (10 Stycznia) 1848/9 r. podwyższony został jeszcze o połowę, decyzyą z dnia 9 (21) Grudnia 1849 r. Nr. 8,657 upoważniła, aby, na przypadek niepowiedzenia się drugiéj licytacyi na długoletnie wydzierżawienie dóbr rzeczonych, zaniechać jeszcze onego, nie wymagać od dzierżawców dóbr takich opłaty podwyższonéj ofiary i dobra te wydzierżawiać czasowo, podług warunków do dóbr rządowych przyjętych, a jednocześnie przedsięwziąść modyfikacyę zasad pod względem długoletniego wydzierżawienia, zastosowaną do położenia rzeczy.

W rozwinięciu téj ostatniéj decyzyi Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, dla przystępniejszéj konkurencyi dla

долголѣтнюю аренду подуховныхъ имѣній, признала полезнымъ распространить на нихъ, съ 1850 года, тѣ же самыя контрактныя условія, какія были приняты и обязательны съ 1847 года въ отношеніи отдачи въ арендное содержаніе казенныхъ имѣній, а также имѣній, перешедшихъ въ Казну послѣ политическихъ выходцевъ, съ тѣмъ только измѣненіемъ, относительно обязанности устройства и очиншеванія крестьянъ, что Финансовое вѣдомство само, вмѣсто долголѣтняго арендатора, совершаетъ эти дѣйствія посредствомъ своихъ чиновниковъ, по истеченіи первыхъ 3-хъ лѣтъ арендпаго содержанія, а арендаторъ обязывается платить Казнѣ:

a) въ возвратъ издержекъ, понесенныхъ на устройство имѣній, по 10 руб. с. съ каждой экономической уволоки арендуемаго имѣнія, и

b) на переносъ крестьянскихъ строеній послѣ устройства крестьянъ 3-лѣтнюю стоимость отправляемыхъ ими повинностей.

Сверхъ того, по уваженію, что съ подуховныхъ имѣній, какъ упомянуто выше, взимается подать офяра, установленная соразмѣрно 50% съ чистаго дохода, и что подать эта, уменьшаемая въ случаѣ испытанныхъ и доказанныхъ арендаторомъ бѣдствій, которыя даютъ ему право на льготу въ податяхъ, значительно истощаетъ назначаемую на сей предметъ по росписи, такъ называемую аллевіаціонную сумму,—Коммисія Финансовъ опредѣлила: при отдачѣ въ арендное содержаніе подуховныхъ имѣній съ 20 Мая (1 Іюня) 1856 г., отмѣнить сборъ подати офяры въ видѣ налога и соразмѣрно тому увеличить арендный доходъ, дабы, въ случаѣ доказаннаго бѣдствія и случайныхъ событій, арендаторъ имѣлъ только право на льготу въ другихъ податяхъ, за исключеніемъ офяры.

Въ примѣненіи вышеприведенныхъ рѣшеній Совѣта Управленія, и объясненнаго выше порядка, отдача въ арендное содержаніе казенныхъ, подуховныхъ, эдукаціонныхъ и конфискованныхъ имѣній доставила въ продолженіе 9 лѣтъ, т. е. съ 1850 по 1858 годъ включительно, слѣдующій результатъ:

długoletnich dzierżaw dóbr funduszu ogólno-religijnego, uznała właściwém rozciągnąć do nich w r. 1850 też same warunki kontraktowe, jakie do wydzierżawienia dóbr rządowych, oraz dóbr po wychodźcach politycznych, całkowicie na rzecz Skarbu przeszłych, za obowiązujące od r. 1847 przyjęte były, z tą tylko zmianą co do obowiązku urządzenia i oczynszowania włościan, że władza Skarbowa, w zastępstwie długoletniego dzierżawcy, sama przez swoich urzędników czynność tę dopełni, po upływie 3-ch lat dzierżawy, a długoletni dzierżawca zapłaci Skarbowi:

a) tytułem zwrotu kosztów urządzenia dóbr po rs. 10 od każdéj włóki przestrzeni ekonomicznéj, wydzierżawione dobra składającéj;

b) tytułem kosztów na przeniesienie budowl włościańskich, po urządzeniu, trzechletnią wartość dotychczasowych powinności włościańskich.

Nadto z uwagi, że do dóbr funduszu ogólno-religijnego przywiązany jest, jak wyżéj nadmieniono, podatek ofiary, w stosunku 50% czystéj intraty ustanowiony, który jako potrącony z ceny dzierżawnéj, w razie klęski losowéj, i udowodnienia przez dzierżawcę prawa do allewiacyi w podatkach wyczerpuje znakomicie fundusz allewiacyjny; Kommissya Skarbu postanowiła przy wydzierżawieniu czasowém lub długoletniém dóbr funduszu ogólno-religijnego z d. 20 Maja (1 Czerwca) 1856 r. podatek ofiary duchownéj z poboru pod tytułem podatku uchylić, a o tyle dochód dzierżawny zwiększyć, skutkiem czego, na przypadek udowodnionéj klęski i wypadków losowych, allewacya w podatkach, z pominięciem ofiary, będzie dzierżawcom przyznaną. W zastosowaniu się zatém do powołanych decyzyj Rady Administracyjnéj i podług wyjaśnionych dopiero zasad wykonywano wydzierżawienie dóbr rządowych funduszu ogólno-religijnego, funduszu edukacyjnego i skonfiskowanych, przez lat 9, to jest od r. 1850 do włącznie 1858 r. a rezultat ztąd wynikł taki:

19*

1) По отдачѣ имѣн въ содержаніе безъ торговъ:

Годы	Число имѣній	Смѣтный годовой доходъ		Годовая арендная плата		За тѣмъ болѣе въ годъ	
		руб.	коп.	руб.	коп.	руб.	коп.
1850	91	76,881	2½	85,297	60	8,416	57½
1851	61	47,134	67½	52,274	84	5,140	16½
1852	13	15,158	10½	16,958	86	1,805	75½
1853	15	13,669	73½	17,118	87	3,449	13½
1854	8	6,972	3	7,701	87	729	84
1855	7	3,811	3½	4,296	51	485	47½
1856	10	4,118	63	4,919	25½	800	62½
1857	10	12,404	59½	13,618	67½	1,214	17
1858	25	12,855	82	14,887	56½	2,031	74½
итого	240	193,000	65	217,074	13½	24,073	48½

то есть получено 12% болѣе, которые превышаютъ предположенные Казною къ выручкѣ 10% потому, что съ 1856 года въ арендную сумму нѣкоторыхъ имѣній, для облегченія аллевіаціонной суммы, включены подати офяра и subsidium charitativum, которыя составляютъ ежегодно 3,088 руб. 14½ коп. сер. и не взимаются отдѣльно съ арендаторовъ, а также потому, что съ нѣкоторыхъ имѣній, вслѣдствіе устройства оныхъ, опредѣленъ высшій противъ прежняго арендный доходъ.

1) z wydzierżawienia z wolnéj ręki:

W roku	Realność	Z dochodem rocznym		Za opłatą roczną		Osiągnięto więcéj rocznie	
		rsr.	kop.	rsr.	kop.	rsr.	kop.
1850	91	76,881	2½	85,297	60	8,416	57½
1851	61	47,134	67½	52,274	84	5,140	16½
1852	13	15,158	10½	16,958	86	1,805	75½
1853	15	13,669	73½	17,118	87	3,449	13½
1854	8	6,972	3	7,701	87	729	84
1855	7	3,811	3½	4,296	51	485	47½
1856	10	4,118	63	4,919	25½	800	62½
1857	10	12,404	59½	13,618	67½	1,214	17
1858	25	12,855	82	14,887	56½	2,031	74½
Razem	240	193,000	65	217,074	13½	24,073	48½

czyli osiągnięto korzyść, wyrównywającą proc. 12%, która przenosi zamierzony procent 10% dla tego, że od r. 1856 doliczono do niektórych cen dzierżawnych, dla ulgi funduszu allewiacyjnego, podatki ofiary i subsidium charitativum, wynoszące rocznie rs. 3,088 kop. 12½, których oddzielnie dzierżawcy opłacać nie będą, oraz z powodu zastosowania przy niektórych pozycyach cen dzierżawnych, przez wprowadzone w wykonanie urządzenia, w wyższych summach ustanowionych;

2) По отдачѣ имѣній въ арендное содержаніе съ торговъ:

Годы	Число имѣній	Смѣтной годовой доходъ		Годовая арендная плата		За тѣмъ получено			
						болѣе		менѣе	
		руб.	коп.	руб.	коп.	руб.	коп.	руб.	коп.
1850	84	84,862	47½	80,916	15	—	—	3,946	32
1851	26	21,375	87½	19,513	23½	—	—	1,862	64
1852	8	5,857	28½	6,431	75	574	46½	—	—
1853	18	37,137	49	39,966	64	2,629	15	—	—
1854	11	24,910	73	21,174	82½	—	—	1,735	90½
1855	12	5,810	90	6,054	8	243	18	—	—
1856	19	12,650	6½	19,200	27½	6,550	21	—	—
1857	12	24,166	35	35,576	30½	11,409	95½	—	—
1858	7	5,345	97	7,132	5	1,786	8	—	—
всего	197	222,317	14	237,965	31½	23,193	4	7,544	86½
или за вычетомъ пониженія . . .						7,544	86½		
получено прибыли равняющейся 7%.						15,648	17½		

Эти результаты доказываютъ, что отдача имѣній въ арендное содержаніе безъ торговъ прежнимъ и имѣющимъ надлежащія качества и права арендаторамъ несравненно выгоднѣе для Казны, чѣмъ безусловное примѣненіе аукціонной системы, которая, какъ это уже выше объяснено, оказывалась весьма часто несостоятельною и даже вредною для Казны.

Кромѣ того, какъ вышеприведенныя рѣшенія Совѣта Упра-

2) z wydzierżawienia zaś przez licytacyę:

W roku	Realność	Z dochodem rocznym		Z opłatą roczną		Osiągnięto rocznie			
						więcéj		mniéj	
		rsr.	kop.	rsr.	kop.	rsr.	kop.	rsr.	kop.
1850	84	84,862	47½	80,916	15	—	—	3,946	32
1851	26	21,375	87½	19,513	23½	—	—	1,862	64
1852	8	5,857	28½	6,431	75	574	46½	—	—
1853	18	37,137	49	39,966	64	2,629	15	—	—
1854	11	24,910	73	21,174	82½	—	—	1,735	90½
1855	12	5,810	90	6,054	8	243	18	—	—
1856	19	12,650	6½	19,200	27½	6,550	21	—	—
1857	12	24,166	35	35,576	30½	11,409	95½	—	—
1858	7	5,345	97	7,132	5	1,786	8	—	—
Razem	197	222,317	14	237,965	31½	23,193	4	7,544	86½
czyli po potrąceniu mniejszości .						7,544	86½		
otrzymano korzyści w ilości . . . wyrównywającéj 7%.						15,648	17½		

Ponieważ rezultaty powyższe dowodzą, że wypuszczanie miejscowym należycie wykwalifikowanym dzierżawcom dóbr z wolnej ręki znakomicie korzystniejszém jest dla Skarbu, niżeli użycie bezwarunkowo systematu licytacyjnego, który, jak już Kommissya Rządowa poprzednio wyjaśniła, okazał się nawet częstokroć zawodnym i szkodliwym Skarbowi i ponieważ powołane decyzye Rady Administracyjnéj nie rozciągają

вленія не распространяются на имѣнія, срокъ содержанія которыхъ оканчивается въ 1859 году и число которыхъ простирается до 49, съ годовымъ доходомъ всего 43,573 руб. 27½ коп. сер., и какъ въ числѣ оныхъ находится съ арендным доходомъ въ 40,318 руб. 76 коп. 41 такихъ имѣній, арендаторамъ которыхъ, по силѣ § 21 заключенныхъ съ ними въ 1847 году на 12 лѣтъ контрактовъ, Казна предоставила право снять и на другія 12 лѣтъ въ содержаніе эти имѣнія безъ торговъ, если они представятъ доказательства о своей благонадежности и согласятся увеличить платимую донынѣ арендную сумму еще 10% (каковое право предоставлено и всѣмъ прочимъ арендаторамъ, взявшимъ имѣнія въ 12-лѣтнее арендное содержаніе съ 1848 по 1858 годъ); то по симъ уваженіямъ Коммисія Финансовъ, въ представленіи своемъ отъ 17 (29) Декабря 1858 года, № 60,917, испрашиваетъ разрѣшенія Совѣта Управленія о разрѣшеніи ей руководствоваться и впредь изложенными въ вышеприведенныхъ постановленіяхъ Совѣта правилами, при отдачѣ, по мѣрѣ истеченія нынѣшнихъ контрактовъ въ 1859 и въ слѣдующихъ годахъ,—въ новое арендное содержаніе, какъ казенныхъ, такъ и другихъ имѣній, состоящихъ въ вѣдѣніи Казны. Сверхъ того, Коммисія Финансовъ, въ видахъ поспѣшнѣйшаго хода дѣлъ и для сокращенія переписки по этой отрасли службы, проситъ дозволенія, чтобы она, какъ и донынѣ, была въ правѣ, безъ особаго каждый разъ разрѣшенія Совѣта, разсматривать права и качества нынѣшнихъ арендаторовъ и затѣмъ отдавать имъ имѣнія въ дальнѣйшее 12-лѣтнее содержаніе безъ торговъ, и утверждать заключенные съ ними контракты, если признаетъ ихъ права основательными, а также если они согласятся надбавить сверхъ платимой ими арендной суммы, еще по 10%.

Въ заключеніе Коммисія Финансовъ испрашиваетъ еще разрѣшенія на освобожденіе нынѣшнихъ арендаторовъ, удостовѣрившихъ свою благонадежность и права на дальнѣйшее арендное содержаніе, отъ обязанности представлять свидѣтельства о безукоризненномъ поведеніи въ политическомъ отношеніи, по тому уваженію, что должности Военныхъ Начальниковъ по губерніямъ Царства, отъ которыхъ подобныя свидѣтельства были выдаваемы, Высочайшимъ указомъ отъ 10 Апрѣля 1858 года упразднены, а установленные вмѣсто нихъ Коменданты губернскихъ го-

się już do dzierżaw w r. 1859 expirujących, a liczba ich wynosi 49, z dochodem rs. 43,573 kop. $27\frac{1}{2}$, z tych zaś 41 dzierżawców, płacących dotąd razem rs. 40,318 kop. 76, mają w § 21-m respective zawartych z nimi w r. 1847 na lat 12-e umów zapewnienie możności utrzymania się na drugi 12-to letni okres z wolnéj ręki, jeżeli udowodnią należną kwalifikacyę, tymże warunkiem zastrzeżoną, i postąpią 10% procentu nad ilość opłacanéj dotąd dzierżawy, a takież samo zapewnienie mają wszyscy dzierżawcy, z którymi 12-to letnie kontrakty w następnych od 1848 do włącznie 1858 latach zawarte zostały. Kommissya Skarbu przeto upraszała Radę Administracyjną w przedstawieniu z dnia 17 (29) Grudnia 1858 r. Nr. 60,917, aby zasady rzeczonemi decyzyami jéj objęte za prawidła do postępowania przy wydzierżawianiu dóbr rządowych i innych pod zarządem Skarbu zostających, o ile dotychczasowe kontrakty w r. 1859 i w następnych latach expirować będą, przyjąć dozwoliła, tudzież, aby dla należnego pośpiechu w czynnościach téj części służby i oszczędzenia korrespondencyi upoważniła Kommissyę Skarbu, iżby sama jak dotąd, bez szczegółowego odnoszenia się do Rady, była mocną rozpoznawać kwalifikacye dotychczasowych dzierżawców, a jeśli takowe usprawiedliwią, oraz nad ostatnią cenę dzierżawną postąpią 10%, przyznawać im dalszą dzierżawę z wolnéj ręki na lat 12-e, tudzież zatwierdzać zawarte z nimi umowy dzierżawne.

Obok tego Kommissya Skarbu uczyniła wniosek za uwolnieniem odtąd miejscowych dzierżawców wykwalifikowanych do dalszéj possessyi z wolnéj ręki, od obowiązku usprawiedliwiania się z postępowania pod względem politycznym, posady bowiem Naczelników wojennych po guberniach w Królestwie, od których opinie pod tym względem były wymagane, zostały Najwyższym rozkazem z dnia 10 Kwietnia 1858 r. zniesione, a ustanowieni w miejsce ich Komendanci miast gubernialnych, według zatwierdzonéj dla nich Najwyżéj pod

родовъ, на основаніи Высочайше утвержденной 12 Апрѣля тогоже года Инструкціи для нихъ, назначены только для завѣдыванія въ этихъ городахъ военными этапами, и что хотя, согласно Высочайшей волѣ, сообщенной Коммисіи въ выпискѣ изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія отъ 30 Мая (11 Іюня) 1858 г., за № 3,765, политическая часть возложена на Начальника III Округа Корпуса Жандармовъ, однако требованіе этимъ путемъ означенныхъ свидѣтельствъ подвергало бы отдачу казенныхъ имѣній въ арендное содержаніе излишней и вредной для Казны проволочкѣ.

Совѣтъ, имѣя въ виду, что отдача казенныхъ имѣній въ арендное содержаніе безъ торговъ прежнимъ отличившимся своимъ хозяйствомъ и исправностью содержателямъ, съ обязанностью надбавить сверхъ платимой ими арендной суммы 10%, оказалась въ продолженіе 12-лѣтняго опыта во всѣхъ отношеніяхъ полезною, постановилъ представленіе Правительственной Коммисіи Финансовъ утвердить, а именно:

1) разрѣшить этой Правительственной Коммисіи, чтобы она въ 1859 году и въ послѣдующихъ за тѣмъ годахъ, впредь до изданія другихъ распоряженій, руководствовалась при отдачѣ въ 12-лѣтнее арендное содержаніе состоящихъ въ вѣдѣніи ея имѣній правилами, изображенными въ постановленіяхъ Совѣта Управленія отъ 31 Декабря (12 Января) 1846/7 года, а равно отъ 1 (13) Сентября и 9 (21) Декабря 1849 года, и утверждала сама заключаемые на семъ основаніи контракты;

2) для устраненія проволочки при отдачѣ въ аренду имѣній, дозволить Коммисіи Финансовъ не требовать отъ арендаторовъ, желающихъ взять оные безъ торговъ, на основаніи вышеприведенныхъ постановленій, представленія особыхъ свидѣтельствъ о безукоризненномъ ихъ поведеніи въ политическомъ отношеніи, такъ какъ само собою разумѣется, что арендаторъ, который бы въ этомъ отношеніи подвергся замѣчанію, не можетъ воспользоваться вышеозначеннымъ преимуществомъ.

Варшава, 27 Марта (8 Апрѣля) 1859 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь (подписано) *Карницкій*.

№ 8,198.

dniem 12 Kwietnia t. r. instrukcyi, przeznaczeni są tylko do zarządzania w tych miastach etapami wojennemi; — jakkolwiek zaś w skutek Najwyższéj woli, przez wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj z d. 30 Maja (11 Czerwca) 1858 r. Nr. 3,765 oznajmionéj, część polityczna włożona jest na Naczelnika 3-go Okręgu Korpusu Żandarmów, odnoszenie się jednak tą drogą po wzmiankowaną opinię, naraziłoby przedmiot wydzierżawienia dóbr rządowych na szkodliwą dla Skarbu zwłokę.

Rada zważając, że wypuszczanie miejscowym należycie wykwalifikowanym, odznaczającym się w gospodarstwie, dzierżawcom dóbr z wolnéj ręki, z obowiązkiem postąpienia nad płaconą przez nich cenę dzierżawną 10% procentu, okazało się w ciągu 12-to letniego doświadczenia, pod każdym względem korzystném, postanowiła do przedstawienia Kommissyi Skarbu przychylić się, a mianowicie:

1) Upoważnić tę Kommissyę Rządową, ażeby w r. 1859 i w latach następnych, dopóki inne rozporządzenia wydane nie będą, trzymała się przy wydzierżawieniu na lat 12-e dóbr, pod jéj zarządem zostających, prawideł decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7, oraz z dnia 1 (13) Września i z dnia 9 (21) Grudnia 1849 r. objętych i sama zatwierdzała zawarte na téj zasadzie kontrakty.

2) Dla nienarażania przedmiotu wydzierżawienia dóbr na zwłokę, dozwolić Kommissyi Skarbu, ażeby nie żądała od dzierżawców pragnących wziąść je bez licytacyi, na zasadzie wyszczególnionych wyżéj decyzyj, składania osobnych świadectw, co do sprawowania się pod względem politycznym, albowiem samo przez się rozumie się, że dzierżawca, któryby pod tym względem ściągnął na siebie zarzut, nie może być dopuszczonym do dobrodziejstwa, o którém mowa.

w Warszawie, d. 27 Marca (8 Kwietnia) 1859 roku.

Zgodno z protokółem:
Sekretarz Stanu (podpisano) *Karnicki.*
Nr. 8,198.

№ 122.

Указаніе количества фруктовыхъ деревьевъ, кои должны находиться на лицо при истеченіи срока аренды.

(27 Ноября (9 Декабря) 1859 года.)

N. Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ объясненіе § 11 общихъ арендныхъ условій, обязательныхъ съ 1847 года, Коммисія Финансовъ, циркуляромъ отъ 2 (14) Іюня 1851 г., за № 24,108/9,407, объявила, что арендаторы имѣній обязаны насадить, въ добавокъ къ имѣвшимся уже фруктовымъ деревьямъ, столько новыхъ, сколько приходится при разсчетѣ по два дерева отъ каждаго корца ежегоднаго озимаго посѣва.

По ближайшемъ обсужденіи приведеннаго § 11-го временныхъ контрактовъ, усмотрѣно, что имъ требуется въ каждомъ фольваркѣ фруктовый садъ, съ такимъ по крайней мѣрѣ количествомъ насажденій, какое должно быть при разсчетѣ по два фруктовыхъ дерева на каждый корецъ озимаго посѣва, и что за каждое недостающее, по сему разсчету, дерево, содержатель долженъ уплатить по 75 коп. сер. штрафа. Посему Коммисія Финансовъ считаетъ нужнымъ измѣнить вышеприведенное распоряженіе свое отъ 2 (14) Мая 1853 года, за № 15,907/6,794, такъ: что арендаторъ имѣнія въ такомъ лишь случаѣ подвергается уплатѣ означеннаго штрафа, когда онъ, по истеченіи срока содержанія, не оставитъ на мѣстѣ того количества деревьевъ прежняго и новаго насажденія, какое должно быть при разсчетѣ по двѣ штуки отъ каждаго корца годоваго озимаго посѣва.

Установляемое нынѣ число фруктовыхъ деревьевъ принимать въ основаніе при ежегодной ревизіи имѣній и повѣркѣ исполненія контрактныхъ условій содержателями.

Варшава, 27 Ноября (9 Декабря) 1859 года.

№ 13,796/5,949.

№ 122.

Wskazanie ilości drzew owocowych, jaka znajdować się powinna przy upływie dzierżawy.

(d. 27 Listopada (9 Grudnia) 1859 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W objaśnieniu § 11-go ogólnych warunków dzierżawnych, od r. 1847 obowiązujących, Kommissya Skarbu ogólném rozporządzeniem z d. 2 (14) Czerwca 1851 r. Nr. 24,108/9,407 oświadczyła, że dzierżawcy mają pozostawiać, oprócz dawnych, jeszcze tyle drzew owocowych, ile ich wypadnie, licząc od każdego korca jednorocznego wysiewu oziminy po dwa drzewka.

Zastanowiwszy się jednak bliżéj nad osnową i duchem pomienionego § 11-go kontraktów czasowych i zważając, że ten mieć chce, aby na każdym folwarku był ogród owocowy i zawierał w sobie nigdy mniéj nad taką ilość drzew owocowych, ile ich wypada, licząc po sztuk dwie od każdego korca wysiewu oziminy, a to pod karą zapłacenia Skarbowi za każde brakujące w stosunku powyższym drzewo kop. 75, Kommissya Skarbu więc powyższe rozporządzenie, oraz następne z d. 2 (14) Maja 1853 roku Nr. 15,907/6,794 w tém zmienia, że w takim jedynie razie dzierżawców do opłacenia oznaczonéj kary pociągać należy, jeżeli który z nich wychodząc z possessyi nie pozostawi dawnych i nowo wysadzonych tyle drzewek owocowych, ile ich być powinno, licząc po dwie sztuki od każdego korca jednorocznego wysiewu oziminy.

Tęż samą ilość drzew owocowych należy brać za podstawę przy corocznéj rewizyi dóbr i sprawdzaniu, o ile dzierżawcy warunki kontraktowe spełniają.

w Warszawie, d. 27 Listopada (9 Grudnia) 1859 r.

Nr. 13,796/5,949.

№ 123.

Извлеченіе изъ предписанія о производствѣ Экономическими Ассесорами изслѣдованій о потеряхъ, происшедшихъ въ имѣніяхъ по несчастнымъ случаямъ.

(4 (16) Февраля 1860 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Всѣ изслѣдованія, имѣющія предметомъ ущербъ въ доходѣ съ казенныхъ имѣній, должны производиться Экономическими Ассесорами, которые, по должности своей, имѣютъ надзоръ за этими имѣніями.

Губернское Правленіе обязано сообразоваться съ настоящимъ распоряженіемъ, подъ опасеніемъ, что неподлежаще произведенныя изслѣдованія будутъ возвращаемы на счетъ виновныхъ.

Варшава, 4 (16) Февраля 1860 года.
№ 77,546/36,391.

№ 124.

О введеніи измѣненій въ условіяхъ контракта на отдачу въ аренду дикой рыбной ловли.

(16 (28) Февраля 1860 г.)

Августовскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ послѣдствіе распоряженій отъ 8 (20) Декабря 1854 г., за № 176,943/35,529, и отъ 4 (16) Сентября 1857 г., за № 32,198/15,466, указывающихъ общія условія и подробныя правила, касающіяся аренды казенныхъ имѣній и доходныхъ статей, Правительственная Коммисія постановила дополнить §§ 10 и 13 контрактныхъ условій слѣдующимъ образомъ.

1) При отдачѣ съ 20 Мая (1 Іюня) 1860 г., въ аренд-

№ 123.

Wyciąg z reskryptu przepisującego, że śledztwa strat w dobrach mają być wyprowadzane przez Assessorów Ekonomicznych.

(d. 4 (16) Lutego 1860 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Wszelkie śledztwa, wpływ na kassowość mieć mogące, w dobrach rządowych przez mających nadzór nad temiż dobrami Assessorów Ekonomicznych winny być uskuteczniane; winien przeto Rząd Gubernialny ściśle stosować się do tego przepisu, gdyż w przeciwnym razie śledztwa podobne bez rozbioru na koszt winnych zwracane będą.

w Warszawie, d. 4 (16) Lutego 1860 r.

Nr. 77,546/36,391.

№ 124.

Wprowadzenie zmian w warunkach do wydzierżawiania rybołówstwa dzikiego.

(d. 16 (28) Lutego 1860 r.)

Do Rządu Gubernialnego Augustowskiego.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

W następstwie rozporządzeń z dnia 8 (20) Grudnia 1854 r. Nr. 176,943/35,529, z dnia 4 (16) Września 1857 r. Nr. 32,198/15,466, wskazujących ogólne warunki i szczegółowe przepisy, dotyczące wydzierżawienia dóbr i użytków rządowych, Kommissya Rządowa postanowiła §§ 10 i 13-y warunków kontraktowych uzupełnić w takim sposobie:

1) Przy wydzierżawieniu od d. 20 Maja (1 Czerwca) 1860 r.

ное содержанiе имѣнiй съ рыбною ловлею въ озерахъ, помѣщать впредь въ арендныхъ контрактахъ дополнительное условiе въ слѣдующемъ изложенiи:

При производствѣ дикой рыбной ловли, составляющей одну изъ важнѣйшихъ отраслей промышленности въ здѣшнемъ краѣ, слѣдуетъ строго наблюдать за охраненiемъ молодой рыбы и не допускать обезрыбѣнiя водъ; а такъ какъ для общественной пользы современемъ предполагается устроить, по мѣрѣ признанной надобности и на сколько сiе дозволитъ мѣстность, казенныя заведенiя для искуственнаго размноженiя и разведенiя рыбъ въ озерахъ, находящихся въ казенныхъ имѣнiяхъ или состоящихъ въ вѣдѣнiи Казны, то Казна Царства отдаетъ рыболовство въ озерахъ, причисленное къ арендному доходу, по § 1 настоящаго контракта въ пользованiе арендатора, съ условiемъ:

a) Что рыбная ловля въ озерахъ, принадлежащихъ къ арендуемому имѣнiю, запрещается безусловно во время повсемѣстнаго метанiя икры всѣми обыкновенными рыбными породами, то есть: съ 3 (15) Апрѣля по 3 (15) Августа.

Въ озерахъ же, въ которыхъ находятся селява и сѣя, кромѣ вышеозначеннаго срока, не дозволяется рыбная ловля съ 3 (15) Сентября до истеченiя Ноября мѣсяца, то есть во время метанiя икры рыбою этихъ двухъ родовъ.

b) Сѣти, употребляемыя для рыбной ловли въ лѣтнее время, должны быть непремѣнно рѣдкiя, то есть заключать въ первой части невода петли по крайней мѣрѣ въ полтора квадратныхъ дюйма, чтобы пойманныя молодыя рыбы могли свободно ускользать изъ сѣти, густыя же сѣти могутъ быть употребляемы только въ зимнiе мѣсяцы, въ которые ловится уклея и снѣтка.

c) Во время ловли арендаторъ обязанъ всю молодую рыбу большихъ породъ, недостигшую надлежащаго возраста, выпускать по возможности обратно въ озеро, при вытаскиванiи сѣтей изъ воды. То же самое относится къ селявѣ и къ такъ называемымъ водянымъ старостамъ, то есть къ самымъ большимъ рыбамъ изъ своей породы, которыя при каждой ловлѣ должны быть тотчасъ выпускаемы изъ сѣтей въ озеро. Сѣя же, какъ предоставленная исклю-

dóbr, do których należy rybołówstwo w jeziorach, ma być odtąd w umowach dzierżawnych zamieszczany dodatkowy warunek w słowach:

Przy wykonywaniu rybołówstwa dzikiego, jako jednej z ważniejszych gałęzi przemysłu w kraju tutejszym, należy ściśle przestrzegać ochrony narybku i nie dopuszczać wyrybienia wód, a ponieważ, dla powszechnego dobra w przyszłości, mają być w miarę uznania potrzeby i o ile na to miejscowość pozwoli, zaprowadzone zakłady rządowe sztucznego rozpładniania i chowu ryb w jeziorach, położonych w dobrach rządowych i pod zarządem Skarbowym zostających, przeto Skarb Królestwa rybołówstwo w jeziorach, do intraty dzierżawnej w § 1 niniejszej umowy zaliczone, oddaje dzierżawcy w używalność, z warunkiem:

a) że połów w jeziorach do tej dzierżawy należących w ogólności zabroniony zostaje w czasie powszechnego tarcia się wszystkich pospolitych gatunków ryb t. j. od dnia 3 (15) Kwietnia do dnia 3 (15) Sierpnia.

W tych zaś jeziorach, w których znajdują się Sielawa i Sieja, oprócz dopiero wyrażonego terminu, nie wolno jest przedsiębrać połowu ryb od dnia 3 (15) Października do końca miesiąca Listopada, jako w czasie tarcia się tych dwóch gatunków;

b) że siecie do połowu ryb używane w miesiącach letnich, nie mogą być inne, jak rzadkie t. j. mające w pierwszej połowie niewodu wiązane oka przynajmniej na jeden i pół cala w kwadrat, aby złowione młode ryby, mogły swobodnie z sieci uchodzić. Gęste zaś sieci mogą być używane tylko w miesiącach zimowych, w których poławia się Uklej i Stynka;

c) że przy połowie dzierżawca obowiązany jest wszelkie ryby młode z gatunków większych, jeszcze nie dorosłe, przy wyciąganiu sieci z wody, o ile się to da wykonać, wpuszczać napowrót do jeziora, zastrzeżenie to ściąga się i do Sielawy, oraz do tak zwanych Starostów wodnych t. j. ryb największych w swoim gatunku, które od połowu do połowu zaraz z sieci do jeziora napowrót wpuszczane być winny, Sieja zaś,

чительно въ собственность Казны, не можетъ быть вовсе ловима.

d) Такъ какъ ежегодная постоянная ловля препятствуетъ большимъ породамъ рыбы къ достиженію надлежащаго возраста и вѣса, то Казенное вѣдомство можетъ пріостановить въ нѣкоторыхъ озерахъ рыбную ловлю на два или на три года. Арендаторъ же не въ правѣ простирать по сему поводу никакой претензіи, ибо временный отъ сего ущербъ будетъ вознагражденъ ему съ избыткомъ вслѣдствіе увеличенія роста и прибыли рыбъ, послѣдовавшей во время прекращенія ловли.

e) Еслибы, по усмотрѣнію Казны, оказалось на будущее время нужнымъ отнять рыбную ловлю или часть ея въ водахъ нѣкоторыхъ озеръ, въ такомъ случаѣ арендаторъ уступитъ указанныя ему озера Казнѣ въ какомъ бы то ни было году, безъ всякаго спора, довольствуясь единственно вознагражденіемъ въ томъ размѣрѣ, въ какомъ доходъ съ этого источника исчисленъ въ общей арендной суммѣ.

f) Арендаторъ долженъ всякій разъ производить рыбную ловлю не иначе, какъ съ вѣдома и подъ надзоромъ лица, назначеннаго для сего Губернскимъ Правленіемъ.

g) Въ заключеніе, арендаторъ, пользуясь рыбною ловлею, обязанъ строго примѣняться къ правиламъ и ограниченіямъ, указаннымъ въ вышеизложенныхъ условіяхъ, подъ опасеніемъ утраты своихъ правъ и взысканій, опредѣленныхъ въ Уложеніи о наказаніяхъ уголовныхъ и исправительныхъ. Кромѣ того, такъ какъ Правительство предполагаетъ дополнить современемъ общія правила о рыбной ловлѣ, въ видахъ улучшенія и приведенія ея въ устройство, то арендаторъ обязывается подчиняться и долженствующимъ быть изданными постановленіямъ.

Всѣ вышеозначенныя условія должны быть помѣщаемы также и въ контрактахъ, заключаемыхъ на отдачу въ текущемъ и въ слѣдующихъ годахъ въ аренду одной только рыбной ловли въ отдѣльныхъ озерахъ. Но для того, чтобы эти условія были строго соблюдаемы, Губернское Правленіе, при всякомъ приведеніи въ исполненіе утвержденнаго контракта, заключающаго въ

jako wyłącznie na własność Skarbu zatrzymana, wcale łowioną być nie może;

d) że gdy ciągłe co rok połowy nie dozwalają większym gatunkom ryb dorosnąć do właściwej wielkości i wagi, przeto Władza Skarbowa będzie mogła wstrzymać w niektórych jeziorach połów na rok, na dwa i trzy lata. Dzierżawca zaś żadnej z tego powodu nie będzie rościł pretensyi, gdyż cząstkowe stąd straty pokryte mu zostaną sowicie powiększeniem się wzrostu i przybytkiem ryb, przez czas wstrzymania połowu nastąpić mającem;

e) że jeżeli w widokach Skarbu na przyszłość uznaną zostanie potrzeba odjąć rybołówstwo lub jego część na wodach niektórych jezior, w takim razie dzierżawca jeziora, jakie mu wskazane będą, odstąpi Skarbowi w każdym roku, bez żadnej reklamacyi, poprzestając jedynie na wynagrodzeniu w takiej wysokości, w jakiej zaliczono mu z tego źródła dochód do ryczałtowej ceny dzierżawnej;

f) że w każdym razie, połowy ryb dzierżawca winien dopełniać nie inaczej, tylko z wiedzą i pod nadzorem osoby, którą Rząd Gubernialny wyznaczy;

g) że nadto w ogólności dzierżawca przy użytkowaniu z rybołówstwa, pod utratą kwalifikacyi i pod rygorem kar, Kodeksem kar głównych i poprawczych przepisanych, winien się ściśle stosować do zastrzeżeń powyższemi warunkami wskazanych, — nadto, ponieważ zamiarem jest Skarbu uzupełnić ogólne przepisy o rybołówstwie, do przyszłego tegoż uporządkowania i ulepszenia dążące, dzierżawca więc i tym ulegać obowiązuje się.

Wszystkie powyższe warunki winny być również zamieszczane do umów przy wydzierżawieniu w roku bieżącym lub w przyszłości samego rybołówstwa w jeziorach oddzielnych. Aby zaś takowe warunki ściśle były przestrzegane, w tym celu, przy każdem wprowadzeniu w wykonanie zatwierdzonej z takiemi co do rybołówstwa warunkami umowy

себѣ подобныя условія относительно рыбной ловли, обязано немедленно сообщить оныя Окружнымъ Экономическимъ Ассесорамъ, Лѣснымъ Управленіямъ и Казеннымъ Гминнымъ Войтамъ и указать имъ, какія именно озера поручаются ихъ надзору по производству въ нихъ рыбной ловли, и донести о семъ одновременно Правительственной Коммисіи. Къ сему Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что условія для рыбной ловли въ Вигерскихъ озерахъ, заключающіяся въ предписаніи Главнаго Директора, Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, отъ 14 (26) Января с. г., за № 1,978/873, на сколько они не согласны съ настоящими, симъ отмѣняются.

(Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ)

Въ послѣдствіе распоряженій отъ 8 (20) Декабря 1854 г., за № 76,943/35,529 и отъ 4 (16) Сентября 1857 года, за № 32,198/15,466, указывающихъ общія условія и подробныя правила, касающіяся аренды казенныхъ имѣній и доходныхъ статей, Правительственная Коммисія постановила дополнить § 13 контрактныхъ условій слѣдующимъ образомъ:

2) Такъ какъ, согласно постановленію Намѣстника Царства отъ 10 Мая 1817 г., арендаторы казенныхъ имѣній обязаны исполнять безвозмездно должность Гминныхъ Войтовъ и таковое обязательство выговариваемо было въ арендныхъ контрактахъ, заключавшихся съ 1817 до 1846 года; такъ какъ и съ 1847 г. дѣйствующими донынѣ общими контрактными условіями, въ § 13, возлагается на обязанность арендаторовъ безплатное исправленіе должности Гминныхъ Войтовъ; и какъ, сверхъ того, Гминныя Управленія учреждены именно для удобства жителей подлежащей гмины, и на содержаніе оныхъ должны вносить опредѣленный сборъ не только арендаторы, если они сами не исполняютъ должности Гминнаго Войта, но и очиншеванные усадебники, уплачивая первые по 5 процентовъ съ арендной суммы, а послѣдніе по 5 процентовъ въ соразмѣрности уплачиваемаго ими чинша; то по этимъ соображеніямъ Правительственная Коммисія постановила: правило, заключающееся въ распоряженіи ея отъ 12 (24) Марта 1847 г., за № 28,197/7,856, въ 1-мъ пунктѣ лит. *g*, и въ пунктѣ 3, какъ несовмѣстное съ § 13 контрактныхъ условій, отмѣнить, и

dzierżawnej, winien je Rząd Gubernialny zakommunikować niezwłocznie Assessorom Ekonomicznym Okręgowym, Urzędom leśnym i Wójtom gmin rządowych, oraz wskazać im, które jeziora do ich nadzoru przy połowach ryb należeć mają, i o tem jednocześnie Kommissyi Rządowej donieść; przytem Kommissya Rządowa dodaje, że warunki do rybołówstwa na jeziorach Wigierskich, jakie wskazane zostały w reskrypcie Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu z dnia 14 (26) Stycznia r. b. Nr. 1,978/873 o ile różnią się od niniejszych ustają.

(Do wszystkich Rządów Gubernialnych)

W następstwie rozporządzeń z dnia 8 (20) Grudnia 1854 roku Nr. 76,943/35,529 i z dnia 4 (16) Września 1857 roku Nr. 32,198/15,466, wskazujących ogólne warunki i szczegółowe przepisy, dotyczące wydzierżawienia dóbr i użytków rządowych, Kommissya Rządowa postanowiła § 13-y warunków kontraktowych uzupełnić w takim sposobie:

2) Ponieważ według postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 10 Maja 1817 r. dzierżawcy dóbr rządowych czynności Wójtów gminnych powinni wykonywać bezpłatnie i taki obowiązek w kontraktach dzierżawnych od r. 1817 do r. 1846 zawieranych był zastrzeganym; ponieważ i od roku 1847 dotąd obowiązujące warunki ogólne kontraktowe w § 13-m wkładają na dzierżawców obowiązki Wójtów gminnych bezpłatnie wypełniać; gdy obok tego Zarządy gminne służą głównie dla dogodności mieszkańców respective gminy, a do utrzymania tych Zarządów, tak dzierżawcy, o ile sami nie są Wójtami gminy, po 5% procentu w stosunku opłacanego dochodu dzierżawnego, jako też osadnicy oczynszowani po 5% proc. w stosunku opłacanego czynszu przykładać się powinni; z tych zatem zasad Kommissya Rządowa postanowiła przepis rozporządzeniem swoim z dnia 12 (24) Marca 1847 r. N. 28,197/7,856 w punkcie 1-m lit. *g*, i w punkcie 3-m objęty, jako z osnową powołanego § 13-go warunków kontraktowych nie zgodny, uchylić, a przy nowem od dnia 20 Maja (1 Czerwca) 1860 r. i na przyszłość wydzierżawieniu

впредь, начиная съ 20 Мая (1 Іюня) 1860 года, при отдачѣ въ арендное содержаніе имѣній казенныхъ или состоящихъ въ вѣдѣніи Казны, особенно же тѣхъ, которыя еще не устроены, исключенные изъ оцѣнки доходовъ проценты на содержаніе Гминныхъ Войтовъ возстановить, какъ обязательный сборъ, по новымъ оцѣнкамъ дохода, составляемымъ на основаніи дѣлъ объ устройствѣ имѣній; не допускать вычета процентовъ на вышеозначенный предметъ; неприведенныя до сихъ поръ въ исполненіе новыя оцѣнки дохода исправить согласно указаннымъ нынѣ основаніямъ, изложеніе же упомянутаго § 13 общихъ арендныхъ условій, считающихся обязательными съ 1847 года, какъ совершенно соотвѣтствующаго вышеприведеннымъ основаніямъ оставить безъ измѣнія, и только въ томъ же § 13, гдѣ находится пробѣлъ для опредѣленія количества платы на содержаніе Гминнаго Войта, помѣщать слова: по 5 процентовъ въ годъ, въ соразмѣрности условленной въ § 1-мъ арендной платы.

Однакожъ само собою разумѣется, что арендаторы, которые сами состоятъ въ должности Гминныхъ Войтовъ, во все продолженіе исправленія этихъ обязанностей не подлежатъ платежу означенныхъ процентовъ.

Къ изложеннымъ выше правиламъ Губернское Правленіе обязано примѣняться со всею строгостью, подъ опасеніемъ отвѣтственности, и отнынѣ, представляя на утвержденіе арендные контракты, сообщать свѣдѣнія, самъ ли арендаторъ, съ которымъ Губернское Правленіе заключило представляемый контрактъ, или посредствомъ содержимаго на свой счетъ лица, исправляетъ обязанности Гминнаго Войта; въ заключеніяхъ же своихъ по кассовой части, по тѣмъ арендамъ, въ которыхъ арендаторы не исполняютъ должности Войтовъ, отмѣчать проценты, опредѣленные въ § 13-мъ контракта, для сдѣланія надлежащаго распоряженія относительно взысканія оныхъ вмѣстѣ съ арендною платою.

Варшава, 16 (28) Февраля 1860 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гуминскій.*

№ 11,598/5,096.

dóbr rządowych i pod zarządem skarbowym zostających, tych mianowicie, które jeszcze nie są urządzone, potrącone w wykazach intraty procenty na utrzymanie Wójta gminy, do wymagalnej opłaty przywrócić; w nowych wykazach intraty na podstawie operatów urządzenia uformowanych, potrącenie procentów na powyższy cel pomijać, niewprowadzone dotąd w wykonanie nowe wykazy intraty, stosownie do niniejszej zasady, sprostować; osnowę wzmiankowanego § 13-go ogólnych warunków dzierżawnych, od roku 1847 za obowiązujące wskazanych, zupełnie powyższym zasadom odpowiednią utrzymać, a tylko w tymże § 13-m, gdzie jest otwarte miejsce na oznaczenie ilości opłaty na Wójta gminy, domieszczać wyrazy: „po 5% proc. rocznie w stosunku umówionej w § 1-m ceny „dzierżawnej.“

Wszakże, samo przez się rozumie się, że którzy dzierżawcy sami są Wójtami gminy, tacy rzeczonego procentu, przez czas sprawowania czynności wójtowskich, opłacać Skarbowi nie będą.

Do wskazanych powyżej zasad obowiązany jest Rząd Gubernialny jak najściślej zastosować się, pod odpowiedzialnością, a przy przedstawieniu odtąd umów dzierżawnych do zatwierdzenia, zamieszczać wiadomość, czy dzierżawca, z którym zawarł przedstawiającą się umowę, sam lub przez utrzymywanego swoim kosztem zastępcę, pełni obowiązki Wójta gminy, i czyniąc wnioski pod względem kassowym, przy tych dzierżawach, gdzie dzierżawcy nie pełnią urzędów wójtowskich, powinien domieszczać zastrzeżone w § 13-m umowy procenty, w celu wskazania ich do poboru łącznie z ceną dzierżawną.

w Warszawie, dnia 16 (28) Lutego 1860 r.

Z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 11,598/5,096.

№ 125.

Разрѣшеніе оставлять арендуемыя имѣнія за вдовами и наслѣдниками арендаторовъ на дальнѣйшія 12 лѣтъ безъ торговъ, съ условіемъ повышенія платы на 10%.

(14 (26) Апрѣля 1861 г.)

Въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

Статсъ-Секретарь при Совѣтѣ Управленія.

Вслѣдствіе представленія Правительственной Коммисіи отъ 6 (18) Апрѣля, за № 5,580, имѣю честь сообщить, что Его Сіятельство Князь Намѣстникъ въ Царствѣ, принявъ во вниманіе изъясненныя въ томъ представленіи обстоятельства, изволилъ согласиться отдать Марьяннѣ Тржебинской, нынѣшней арендной содержательницѣ казенные фольварки Прокустодію и Канонію, принадлежащіе къ имѣнію Пекары и состоящіе въ Радомской губерніи, въ аренду безъ торговъ на дальнѣйшія 12-ть лѣтъ, начиная съ 20 Мая (1 Іюня) текущаго года, съ уплатою 10 процентами выше прежняго дохода, то есть 327 руб. 6½ коп. въ годъ, съ тѣмъ однакожъ условіемъ, оговореннымъ и въ прежнемъ контрактѣ, что оставленіе за нею аренды не должно ни въ чемъ нарушать права третьихъ лицъ, то есть прочихъ наслѣдниковъ покойнаго мужа ея, если таковыя будутъ ими заявлены и доказаны.

Къ сему присовокупляю, что Его Сіятельство, во избѣжаніе впредь переписки по дѣламъ подобнаго рода, разрѣшаетъ Правительственной Коммисіи оставлять арендуемыя имѣнія на дальнѣйшія 12 лѣтъ, безъ торговъ, съ надбавкою 10 процентовъ, за вдовами и наслѣдниками, оставшимися послѣ смерти арендаторовъ, если они будутъ соединять въ себѣ необходимыя качества и согласятся на условіе содержать соотвѣтственнаго администратора для управленія имѣніями.

Варшава, 14 (26) Апрѣля 1861 года.

Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Карницкій.*

№ 2,350.

№. 125.

Upoważnienie do pozostawiania w dalszej 12 letniej dzierżawie z wolnej ręki, za postąpieniem 10%, wdów i sukcessorów po zmarłych dzierżawcach.

(d. 14 (26) Kwietnia 1861 r.)

Do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

SEKRETARZ STANU PRZY RADZIE ADMINISTRACYJNEJ.

W skutku przedstawienia Kommissyi Rządowej z dnia 6 (18) Kwietnia Nr. 5,580, mam honor oświadczyć, że JO. Książe Namiestnik Królestwa, z uwagi na okoliczności w przedstawieniu tém wymienione, zezwolić raczył na pozostawienie Maryanny Trzebińskiej, dotychczasowej dzierżawczyni folwarków rządowych zwanych Prokustodya i Kanonia fundi Piekary, w gubernii Radomskiej położonych, nadal przy dzierżawie z wolnej ręki tychże folwarków na lat 12, poczynając od dnia 20 Maja (1 Czerwca) r. b., za opłatą dotychczasowego dochodu, zwiększonego procentem 10%, czyli rocznie rsr. 327 kop. 6½, z zastrzeżeniem, jakie w dotychczasowej tenucie miało miejsce, że pozostawienie jej w dzierżawie niczem uwłaczać nie będzie prawom osób trzecich, to jest innych sukcessorów zmarłego jej męża, gdyby z takowymi wystąpili i udowodnili.

Nadmieniam przytem, że Jego Książęca Mość, dla uniknienia korrespondencyi w tego rodzaju interessach, upoważnia Kommissyę Rządową do pozostawiania w dalszej 12 letniej dzierżawie z wolnej ręki, za postąpieniem 10% proc., takich wdów i sukcessorów po zmarłych dzierżawcach, którzy usprawiedliwią potrzebną kwalifikacyę i poddadzą się warunkowi co do utrzymywania odpowiedniego administratora do zarządu dobrami.

w Warszawie, dnia 14 (26) Kwietnia 1861 r.

Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Karnicki.*

Nr. 2,350.

№ 126.

Установленіе новыхъ условій по отдачѣ въ аренду казенныхъ имѣній.

(13 (25) Мая 1864 г.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

По случаю измѣненій, произшедшихъ не только въ отношеніяхъ Казны Царства къ арендаторамъ казенныхъ и въ вѣдѣніи Казны состоящихъ имѣній, но и въ мѣстныхъ обстоятельствахъ, вслѣдствіе новаго устройства имѣній и очиншеванія крестьянъ, а также отмѣны барщины въ неустроенныхъ имѣніяхъ и замѣна ея окупомъ, установленнымъ Высочайшимъ указомъ 4 (16) Мая 1861 г., наконецъ, на основаніи указаній опыта, Коммисія Финансовъ измѣнила нормальныя условія договоровъ по отдачѣ означенныхъ имѣній во временное арендное содержаніе, дѣйствовавшія по 20 Мая (1 Іюня) 1862 г., и постановила, въ предписаніи отъ 28 Февраля (12 Марта) 1862 г., № 4,432/1,870, новыя условія, болѣе соотвѣтствовавшія положенію дѣла. Сими нормальными условіями, разосланными въ печатныхъ экземплярахъ, Правительственная Комисія предписала руководствоваться при составленіи договоровъ на отдачу въ аренду имѣній, вполнѣ или частями, какъ не устроенныхъ еще, такъ и устроенныхъ во время Прусскаго владычества и требующихъ новаго устройства; при чемъ предписала заключать договоры согласно тѣмъ нормальнымъ условіямъ, съ присовокупленіемъ дополнительнаго § 21-го, о обязательныхъ для арендатора послѣдствіяхъ устройства имѣній.

Такъ какъ нынѣ означенное распоряженіе подлежитъ измѣненію, вслѣдствіе Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) сего года, по которому земли, находящіяся во владѣніи крестьянъ, какъ въ частныхъ и Всемилостивѣйше пожалованныхъ имѣніяхъ (маіоратахъ), такъ и въ институтскихъ (разныхъ учрежденій) и казенныхъ, поступили въ собственность крестьянъ, владѣющихъ этими землями съ 3 (15) Апрѣля т. г., и съ того числа освобожденныхъ, разъ навсегда, отъ всѣхъ, безъ изъятія, повинностей, какими обложены были въ пользу

№ 126.

Rozporządzenie, przepisujące nowe warunki do wydzierżawienia dóbr rządowych.

(d. 13 (25) Maja 1864 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z powodu zaszłych zmian nietylko w stosunkach Skarbu Królestwa z dzierżawcami dobr rządowych i pod zarządem Skarbowym zostających, ale także w miejscowościach, skutkiem urządzenia dóbr i oczynszowania w nich włościan, nadto z przyczyny odjęcia dzierżawcom w dobrach nieurządzonych pańszczyzny, która zamienioną została na okup prawny, NAJWYŻSZYM Ukazem z d. 4 (16) Maja 1861 r. postanowiony, wreszcie z różnych okoliczności, doświadczeniem stwierdzonych, Kommissya Skarbu sprostowała warunki ogólne do umów zawieranych o czasowe dzierżawy dóbr rzeczonych, do dnia 20 Maja (1 Czerwca) 1862 r. służące, i wskazała od tej daty rozporządzeniem z dnia 28 Lutego (12 Marca) 1862 r. Nr. 4,432/1,870, inne, ówczasowemu stanowi rzeczy odpowiednie, podług których, jak były w przysłanych Rządowi Gubernialnemu egzemplarzach wydrukowane, poleciła jednocześnie spisywać umowy o dzierżawę dóbr w całości lub w części nieurządzonych, jakoteż za Rządu Pruskiego uregulowanych i nowemu urządzeniu podlegających, również kazała spisywać, podług tych samych warunków, lecz z dodaniem po § 21-m dodatkowego, w przedmiocie skutków urządzenia, którym dzierżawca poddać się był obowiązany.

Ponieważ obecnie rozporządzenie powołane i dotąd obowiązujące, ulega znowu zmianie, skutkiem Ukazu NAJWYŻSZEGO z d. 19 Lutego (2 Marca) b. r. na mocy którego, grunta zostające w posiadaniu włościan tak w dobrach prywatnych i NAJMIŁOŚCIWIEJ rozdarowanych (majoratach), jak niemniej w dobrach instytutowych (różnych zakładów) i rządowych, przeszły na zupełną własność włościan, będących w posiadaniu tych gruntów od d. 3 (15) Kwietnia b. r. i od tej daty uwolnieni zostali raz na zawsze od wszelkich, bez żadnego wyłączenia, po-

владѣльца, именно: отъ барщины, окупа наличными деньгами, осыпей, чинша, данинъ и проч.; кромѣ того, на основаніи второго Высочайшаго указа того же числа, существовавшее доселѣ устройство сельскихъ гминъ подверглось измѣненію,—то на отдачу въ аренду, съ 20 Мая (1 Іюня) текущаго года, казенныхъ и въ вѣдѣніи Казны состоящихъ имѣній Правительственная Коммисія составила новыя, соотвѣтствующія настоящему положенію дѣлъ условія, которыя, въ 48 печатныхъ экземплярахъ, всего на 2 руб. 76 коп., считая по 23 коп. за 4 экземпляра, нужныхъ для каждаго содержателя, при семъ препровождаетъ.

Экземпляры сіи Губернское Правленіе обязывается хранить въ складѣ печатныхъ бланковъ и гербовой бумаги, и записать на приходъ по подлежащей контрольной книгѣ, для отчетности въ израсходованіи и полученіи денегъ. Вышеупомянутую сумму предписать Губернскому Казначейству внести въ статьѣ: „случайные доходы,“ для взиманія выручки отъ Смотрителя бланковъ и гербовой бумаги. Послѣдній обязанъ, по распоряженіямъ Губернскаго Правленія, выдавать, въ случаѣ надобности въ заключеніи арендныхъ договоровъ, потребное число экземпляровъ, со взиманіемъ съ арендаторовъ по 23 коп. за 4 экземпляра, и полученныя такимъ образомъ деньги вносить въ Казначейство, въ счетъ вышеупомянутыхъ доходовъ.

Согласно прилагаемымъ при семъ условіямъ, должны быть заключаемы договоры объ отдачѣ въ аренду только вновь устроенныхъ имѣній; договоры же на отдачу въ аренду имѣній, еще не устроенныхъ, къ числу коихъ принадлежатъ устроенныя во время Прусскаго владычества и подлежащія нынѣ новому устройству, хотя и должны быть заключаемы на тѣхъ же основаніяхъ, но съ присовокупленіемъ дополнительнаго условія въ § 20-мъ, а именно: „Казна Царства предоставляетъ себѣ право, по усмотрѣнію, произвести устройство имѣнія NN и исчислить доходы онаго; арендаторъ же обязанъ безусловно подчиниться послѣдствіямъ этого устройства, по приведеніи онаго въ исполненіе, и въ семъ случаѣ, если арендная плата, установленная § 1-мъ, подвергнется измѣненію, арендаторъ обязанъ будетъ уплачивать такую сумму, какая придется по новому исчисле-

winności, jakiemi na korzyść dziedzica obłożeni byli, t. j. od pańszczyzny, od okupu w gotowiźnie, od osepów, czynszu, danin i t. p., a obok tego na mocy drugiego Ukazu Najwyższego tejże samej daty, co wyżej powołany, i dotychczasowe urządzenie gmin wiejskich uległo zmianie, przeto do nowego od dnia 20 Maja (1 Czerwca) b. r. wydzierżawienia dóbr rządowych i pod zarządem Skarbowym zostających, Kommissya Rządowa ułożyła odpowiednie obecnemu stanowi rzeczy warunki, które w drukowanych egzemplarzach 48, wartości rs. 2 kop. 76, licząc za 4 egzemplarze, do jednej dzierżawy potrzebne, po kop. 23, przy niniejszem załącza.

Egzemplarze takowe rozkaże Rząd Gubernialny zachować w składzie swoim druków i stempla, obok zapisania onych na przychód do właściwej kontrolli, przy wyrachowaniu się z obrotu, oraz wpływu należności za nie, którą w ilości wyżej wymienionej należy wskazać Kassie gubernialnej do zaprenotowania pod tytułem: „dochody przypadkowe,“ i pobrania jej od dozorcy druków i stempla; ten zaś obowiązany jest za dyspozycyami Rządu Gubernialnego, gdzie zajdzie potrzeba zawarcia umowy dzierżawnej, wydawać żądaną ilość egzemplarzy, za opłatą po kop. 23 za 4 egzemplarze, przez właściwego dzierżawcę uiścić się winną, i takim sposobem uzbierane wpływy wnosić do wzmiankowanej Kassy, na rzecz powyższej prenotacyi.

Warunki, przesyłające się obecnie, mają być używane w takim stanie do umów zawieranych o dzierżawę dóbr nowourządzonych; lecz umowy o dzierżawę dóbr jeszcze nieurządzonych, do których należą dobra za Rządu Pruskiego uregulowane i obecnie nowej regulacyi ulegające, lubo podług tych samych warunków zawierane być mają, przecież obejmować powinny dodatkowy warunek, pod § 20-m wpisać się mający, w słowach:

„zastrzega sobie Skarb Królestwa możność urządzenia dóbr NN, i nowego ich wyanszlagowania w każdym roku dzierżawy; dzierżawca więc bezwarunkowo poddaje się skutkom tego urządzenia, gdy ono będzie spełnione, a wtenczas jeżeli cena dzierżawna w § 1-m umówiona ulegnie zmianie, dzierżawca taką summę, jaka nowym anszlagiem będzie ustanowioną, od czasu wprowadzenia w wykonanie urządze-

нію дохода, съ надбавкою 10%, со времени приведенія въ дѣйствіе новаго устройства. Буде бы уплату вновь установленной суммы арендаторъ счелъ для себя обременительною, въ такомъ случаѣ предоставляется ему право отказаться отъ аренды, съ тѣмъ однако, чтобы письменное объявленіе о томъ было имъ представлено въ Губернское Правленіе въ теченіе перваго года по полученіи увѣдомленія объ окладѣ новой арендной суммы, по крайней мѣрѣ за шесть мѣсяцевъ до 20 Мая (1 Іюня) слѣдующаго года; по минованіи этого срока, арендаторъ будетъ обязанъ остаться при арендѣ до истеченія срока, означеннаго въ договорѣ, уплачивая арендную сумму, установленную послѣ устройства имѣнія, по новому исчисленію, съ надбавкою 10 процентовъ; кромѣ того, возвести на свой счетъ или перенести въ другое мѣсто всѣ хозяйственныя, мельничныя и пропинаціонныя постройки, а также строенія для распродажи питей, буде въ томъ окажется надобность, не требуя отъ Казны никакого за то вознагражденія."

Къ сему Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что условіе объ исполненіи обязанности Гминнаго Войта, помѣщавшееся до сего времени въ арендныхъ контрактахъ, оставлено ею и въ настоящихъ условіяхъ, въ виду нѣкотораго времени, необходимаго для развитія и приведенія въ дѣйствіе Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) текущаго года, объ устройствѣ сельскихъ гминъ. Соотвѣтственно этому указу, включено въ контрактъ условіе, значащееся въ § 16-мъ. Какъ, по силѣ второго изъ Высочайшихъ указовъ отъ приведеннаго числа, всѣ крестьянскія повинности отмѣнены съ 3 (15) Апрѣля сего года, то и надлежитъ исключить ихъ изъ вѣдомостей доходамъ съ имѣній, вполнѣ или отчасти не устроенныхъ.

Посему Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію сдѣлать въ упомянутыхъ вѣдомостяхъ надлежащія измѣненія, стоимость же отмѣненныхъ повинностей записать, для свѣдѣнія при установленіи поземельной подати съ крестьянъ, въ книгахъ подлежащихъ Уѣздныхъ Казначействъ,

nia na gruncie, opłacać będzie Skarbowi z doliczeniem 10% procentu. Jeżeliby zaś dzierżawca, nowo ustanowić się mającym dochodem sądził się być uciążonym, w takim razie wolno mu będzie domagać się rozwiązania umowy, które odmówionem mu nie zostanie, gdy takowe oświadczenie, w pierwszym roku po zawiadomieniu go o wysokości tego dochodu, złoży na piśmie Rządowi Gubernialnemu, przynajmniej na pół roku przed dniem 20 Maja (1 Czerwca) następnego roku, inaczej w razie uchybienia tego terminu, uważany będzie za pozostającego w dzierżawie nadal, aż do upływu czasu tąż umową oznaczonego, a nadto będzie w obowiązku płacić cenę dzierżawną, nowym anszlagiem po urządzeniu ustanowioną, z procentem 10%, niemniej wystawić lub przenieść własnym kosztem wszelkie budowle gospodarskie, młynowe, propinacyjne i do wyszynku trunków potrzebne, jeżeli to wskutek urządzenia okaże się koniecznem, bez czynienia z tego tytułu jakiejbądź pretensyi do Skarbu Królestwa.

W tem miejscu Kommissya Rządowa objaśnia Rząd Gubernialny, że lubo zastrzeżenie, dotyczące sprawowania urzędu Wójta gminy, dotychczas w umowach dzierżawnych mieszczące się, utrzymała w przesyłających się wyżej warunkach dzierżawnych, uczyniła to jednak ze względu na czas rozwinięcia i wprowadzenie w wykonanie Najwyższego Ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) r. b. o urządzeniu gmin wiejskich, dla tego też celem zapewnienia jego skutków zamieściła w § 16-m rzeczonych warunków stosowne zastrzeżenie, że zaś według drugiego Ukazu Najwyższego tejże daty niewymagalne są od dnia 3 (15) Kwietnia r. b. jak się wyżej nadmieniło, wszelkie powinności włościańskie, przeto, o ile one mieszczą się w dotychczasowych wykazach intraty z dóbr, w części lub w całości dotąd nieurządzonych, pominięte być powinny w wykazach tychże.

Z tego więc powodu Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby wykazy w mowie będące stosownie sprostował, a wartość niewymagalnych powinności, dla śladu, do czasu ustanowienia podatku gruntowego od włościan, w księgach właściwych Kass powiatowych zaprenotował, a

съ донесеніемъ, въ то же время, о каждомъ имѣніи отдѣльно Правительственной Коммисіи.

При заключеніи новыхъ арендныхъ договоровъ, Губернское Правленіе обязано въ точности сообразоваться съ распоряженіями, полученными, въ разное время, отъ Правительственной Коммисіи, по поводу разсмотрѣнія правъ арендаторовъ на продолженіе аренды, или же при утвержденіи торговыхъ протоколовъ о новой отдачѣ имѣній въ арендное содержаніе. Надлежитъ также имѣть въ виду циркуляръ Правительственной Коммисіи отъ 8 (20) Декабря 1854 г., № 76,943/35,529, въ коемъ предписано:

пунктъ 8,—означать въ арендномъ договорѣ мосты, содержаніе которыхъ лежитъ на обязанности арендатора;

пунктъ 9,—возлагать на арендаторовъ обязанность содержать паромы въ мѣстахъ, гдѣ существуютъ переправы.

Не слѣдуетъ также упускать изъ вида циркуляръ отъ 28 Февраля (12 Марта) сего года, за № 4,432/1,870, въ коемъ указанъ порядокъ представленія арендныхъ договоровъ и относящихся къ нимъ приложеній; равнымъ образомъ имѣть въ виду, что о каждомъ арендаторѣ, заслуживающемъ возобновленія аренды безъ торговъ, надлежитъ представлять заключеніе Гражданскаго Губернатора, согласно постановленію Совѣта Управленія отъ 31 Декабря (12 Января) 1846/7 г., № 9,568, препровожденному въ Губернское Правленіе при предписаніи Правительственной Коммисіи отъ 27 Февраля (11 Марта) 1847 г., № 7,723/2,168,—а также, что въ каждомъ представленіи объ утвержденіи арендныхъ договоровъ Губернское Правленіе, на основаніи распоряженія отъ 16 (28) Февраля 1860 года, за № 11,598/5,096, обязано доносить, кто именно исправляетъ должность Гминнаго Войта въ имѣніяхъ, предположенныхъ къ отдачѣ въ аренду, и на какомъ основаніи исчислена стоимость гербовой бумаги, употребленной для аренднаго договора.

Въ заключеніе, Правительственная Коммисія даетъ знать, что, буде бы кто изъ настоящихъ арендаторовъ, получившихъ разрѣшеніе на продолженіе аренды съ 20 Мая (1 Іюня), не согласился принять составленныхъ нынѣ арендныхъ условій, или вновь установленной арендной платы, въ такомъ случаѣ

jednocześnie oddzielnemi co do każdych dóbr rapportami Kommissyi Rządowej donosił.

Przy zawieraniu nowych umów dzierżawnych, Rząd Gubernialny obowiązany jest ściśle stosować się do szczegółowych zarządzeń Kommissyi Rządowej, wydawanych bądź po ocenieniu kwalifikacyi dotyczasowych dzierżawców do dalszej possessyi, bądź po zatwierdzeniu protokółów licytacyj odbytych na nowe dóbr wydzierżawienie, z upoważnieniem do spisania umów, a nadto powinien mieć na bacznej pamięci ogólne rozporządzenie Kommissyi Rządowej z dnia 8 (20) Grudnia 1854 r. Nr. 76,943/35,529, zastrzegające:

w punkcie 8, wyszczególnianie mostów w umowie dzierżawnej, kosztem dzierżawcy utrzymywać się winnych;

w punkcie 9, włożenie na dzierżawcę obowiązku utrzymywania statków przewozowych, gdzie przeprawy istnieją;

tudzież nie pomijać z uwagi rozporządzenie ogólne, na początku powołane, z dnia 28 Lutego (12 Marca) 1862 r. Nr. 4,432/1,870, w punkcie wskazującym sposób przedstawiania umów dzierżawnych i dołączania do nich potrzebnych annexów, pamiętając także:

aby co do każdego dzierżawcy, zasługującego na pozostawienie go przy dalszej possessyi, z wolnej ręki, udzielaną była opinia przez samego Gubernatora Cywilnego, jak to mieć chce decyzya Rady Administracyjnej z dnia 31 Grudnia (12 Stycznia) 1846/7 r. Nr. 9,568, przesłana Rządowi Gubernialnemu przy reskrypcie Kommissyi Rządowej z d. 27 Lutego (11 Marca) 1847 r. Nr. 7,723/2,168, oraz,

aby przy każdém przedstawieniu umów dzierżawnych do zatwierdzenia, donosił przez kogo sprawowany jest urząd Wójta gminy w dobrach, przedmiotem wydzierżawienia będących, jak to przepisuje rozporządzenie z dnia 16 (28) Lutego 1860 roku Nr. 11,598/5,096, i według jakiej zasady obliczoną została wartość papieru stemplowego, do umowy dzierżawnéj użytego.

Nakoniec dodaje Kommissya Rządowa, że jeżeliby który z dotychczasowych dzierżawców, mający przyznaną od dnia 20 Maja (1 Czerwca) b. r. dalszą possessyę, w której zostaje, nie zgodził się na przyjęcie ułożonych teraz warunków dzierżawnych, lub na przyjęcie nowo ustanowionej ceny dzierżawnej, w takim

Губернское Правленіе обязано немедленно объявить торги на отдачу имѣнія въ новое, 12-лѣтнее содержаніе, на основаніи нынѣ указанныхъ условій.

Варшава, 13 (25) Мая 1864 года.

№ 7,368/2,472.

Приложеніе къ № 126-му.

Договоръ объ отдачѣ въ аренду N имѣнія.

Между N Губернскимъ Правленіемъ и Господиномъ. . . . заключенъ договоръ объ отдачѣ въ аренду имѣнія . . . . . на слѣдующихъ условіяхъ:

§ 1.

Губернское Правленіе отдаетъ Господину . . . . . въ аренду на . . . лѣтъ, то есть съ 20 Мая (1 Іюня) 186 . по 20 Мая (1 Іюня) 18 . . года, имѣніе . . . . ., находящееся въ . . . . . губерніи, именно:

. . . .

вмѣстѣ съ правомъ пропинаціи, т. е. съ правомъ выкуривать и продавать напитки, за сумму . . . . . руб. сер. ежегодно, прописью . . . . руб. сер., которую арендаторъ обязывается уплачивать впередъ, въ полугодовые сроки, а именно:

въ Іюнѣ мѣсяцѣ, по новому стилю, ... руб. сер.
въ Декабрѣ мѣсяцѣ „ „ . . . . руб. сер.
итого . . . . . . руб. сер.

ежегодно, ходячею монетою, въ Губернское или иное Казначейство, по указанію Губернскаго Правленія.

§ 2.

Исключаются изъ аренды лѣса и кустарники, состоящіе въ вѣдѣніи Лѣснаго Управленія, находящіяся при рѣкахъ машины (биндуги) для сплава лѣснаго матеріала, а также всякаго рода минералы ископаемыя, на поверхности земли или въ нѣдрахъ ея находящіеся. Глину, песокъ и камень арендаторъ въ правѣ употреблять, но только для построекъ и починокъ необходи-

razie obowiązany jest Rząd Gubernialny niewłocznie ogłosić taką dzierżawę do wolnej konkurencyi na lat 12, w drodze publicznej licytacyi, pod warunkami obecnie wskazanemi.

w Warszawie, d. 13 (25) Maja 1864 r.

Nr. 7,368/2,472.

Annex do Nr. 126-go.

Umowa o dzierżawę dóbr ......

Między Rządem Gubernialnym ...... a panem ...... zawartą została umowa o dzierżawę dóbr ...... pod następującemi warunkami:

§ 1.

Rząd Gubernialny wypuszcza panu ...... w dzierżawę na lat ... to jest od dnia 20 Maja (1 Czerwca) 186 . r. do dnia 20 Maja (1 Czerwca) 18 . . r. trwać mającą, dobra ...... w gubernii ...... położone, a mianowicie:

. . . .

. . . .

wraz z prawem propinowania, to jest z prawem wyrabiania i sprzedawania trunków, a to za summę roczną rsr. ..... wyraźnie summę rubli srebrem .... którą obowiązuje się dzierżawca w dwóch półrocznych ratach z góry, a mianowicie:

w mcu Czerwcu nowego kalendarza rsr. ....
i w mcu Grudniu „ „ rsr. ....
razem jak wyżej rsr. ....

każdego roku, w monecie kurs kassowy mającej, do Kassy powiatowej, lub innej, jaką Rząd Gubernialny wskaże, regularnie opłacać.

§ 2.

Wyłączają się od dzierżawy lasy i zarośla, pod zawiadywaniem Urzędu leśnego zostające, bindugi nadrzeczne dla spławu drzewa, tudzież wszelkiego rodzaju minerały, czyli rzeczy kopalne, bądź na powierzchni ziemi, albo w jéj wnętrzu będące. Glinę jednak, piasek, zwir i kamienie mocen jest dzierżawca używać, lecz tylko do budowl, ulepszeń i robót na gruncie

мыхъ на мѣстѣ. Съ разрѣшенія Губернскаго Правленія, арендаторъ можетъ употреблять торфъ въ мѣстахъ, не занятыхъ Лѣснымъ Управленіемъ, если отъ сего не произойдетъ вреда для удобной земли. На отказъ въ торфѣ арендаторъ не въ правѣ заявлять претензію. Арендаторъ можетъ извлекать доходы изъ арендуемаго имѣнія, сохраняя въ цѣлости, какъ самое имѣніе, такъ и отдѣльныя статьи дохода.

§ 3.

Еслибы все имѣніе или какая часть его, въ случаяхъ, означенныхъ въ общихъ правилахъ, или вслѣдствіе административныхъ распоряженій, или, наконецъ, тяжбы, начавшейся не по винѣ арендатора, отошла отъ арендуемыхъ владѣній, то арендаторъ освобождается, вполнѣ или въ нѣкоторой части, отъ уплаты арендныхъ денегъ, слѣдующимъ образомъ: если взято будетъ или отойдетъ, по процессу, все имѣніе,—арендныя условія прекращаются безъ вознагражденія въ пользу арендатора; буде же отдѣлится только часть имѣнія,—арендная плата должна быть уменьшена, соотвѣтственно стоимости отошедшихъ статей дохода, объявленной при торгахъ, съ соразмѣрною надбавкою, если арендная плата превышаетъ исчисленную по оцѣнкѣ, и съ такою же, на-оборотъ, сбавкою, буде арендная плата ниже оцѣночной. За исключеніемъ вышеозначенныхъ случаевъ, арендаторъ не въ правѣ заявлять претензіи на уменьшеніе доходовъ или убыль нѣкоторыхъ статей, такъ какъ Казна, при отдачѣ въ аренду всего имѣнія, не принимаетъ на себя отвѣтственности за отдѣльныя статьи дохода, а арендаторъ самъ обязанъ предварительно убѣдиться о состояніи имѣнія и объ источникахъ доходовъ.

§ 4.

Кромѣ арендной платы, арендаторъ долженъ собственными средствами уплачивать подати, сборы и другія повинности, какъ-то: казенныя, церковныя, училищныя, гминныя и пр., истекающія изъ административныхъ и полицейскихъ правилъ, обыкновенныя и чрезвычайныя, настоящія и будущія, какія

potrzebnych. Może także dzierżawca, za poprzedniem zezwoleniem Rządu Gubernialnego, używać na potrzebę gruntową torfu z miejsc przez Administracyę leśną nie zajętych, i o ile to bez uszkodzenia użytków z powierzchni będzie mogło nastąpić; w razie przeto odmówienia otworzenia kopalni torfu, dzierżawca z tego powodu żadnej pretensyi rościć nie będzie miał prawa. Z wydzierżawionych sobie przedmiotów użytkować będzie dzierżawca jako rządny gospodarz, z zachowaniem całości dóbr i szczególnych źródeł dochodu.

§ 3.

Jeżeliby całe dobra lub jaki szczegół na użytek publiczny, w przypadkach prawem ogólném oznaczonych, albo też w skutek zarządzeń administracyjnych, były zajęte, albo skutkiem processu bez winy dzierżawcy z possessyi odpadły, w takim razie uwolniony będzie dzierżawca w całości lub w części od opłaty ceny dzierżawnej w sposobie następującym: jeżeliby całe dobra były zajęte, lub przez process odpadły, w takim razie umowa dzierżawna w skutkach swoich nadal ustaje, bez oddzielnego dla dzierżawcy wynagrodzenia; — jeżeli część tylko w tym sposobie odjętą zostanie, natenczas odpowiednie zmniejszenie ceny dzierżawnej wyrachowane będzie, w stosunku wartości źródeł zamieszczonych w anszlagu, z dodaniem stosunkowej przewyżki, jeżeli cena umowna od anszlagowej jest wyższa, i nawzajem z potrąceniem różnicy, jeżeliby była niższa. — Oprócz wypadków wyżej przytoczonych, dzierżawca nie może rościć żadnej pretensyi bądź za zmniejszenie się dochodu, lub za ubytek niektorych źródeł; Władza skarbowa wydzierżawia bowiem dobra ryczałtem, nie daje rękojmii za szczegóły, a rzeczą jest dzierżawcy, o rzeczywistym stanie dóbr, o rodzaju i zamożności dochodów, jakie według swej pracy i nakładów osiągnąć może, na gruncie przekonać się.

§ 4.

Oprócz summy dzierżawnej obowiązany jest dzierżawca opłacać i ponosić z własnych funduszów, bez odwoływania się do Skarbu Królestwa wszelkie podatki, składki i inne ciężary: skarbowe, kościelne, szkolne, gminne i wszelkie z przepisów administracyjnych i policyjnych wypływające, zwyczajne

причитаться могутъ на долю Казны, какъ владѣльца имѣнія. Пользоваться льготами арендаторъ можетъ въ тѣхъ случаяхъ, когда оныя предоставляются на общихъ для землевладѣльцевъ основаніяхъ.

§ 5.

Арендаторъ долженъ довольствоваться такимъ состояніемъ имѣнія, какое найдетъ при вступленіи въ управленіе онымъ, и не въ правѣ будетъ простирать по сему поводу никакой къ Казнѣ претензіи. Недостающія постройки, улучшенія и работы, необходимыя для увеличенія доходовъ и сохраненія имѣнія въ хорошемъ состояніи, какъ напр. мосты, ограды, рвы и проч., онъ долженъ произвести на собственный счетъ. Строенія, принятыя при вступленіи во владѣніе, арендаторъ обязанъ исправлять и постоянно содержать въ надлежащемъ видѣ и порядкѣ, а въ случаѣ разрушенія, по ветхости или случайнымъ образомъ, строить новыя, съ оставленіемъ ихъ въ исправности, при окончаніи аренды, въ пользу Казны, безъ особаго за то̀ вознагражденія, довольствуясь лишь уступкою процента изъ арендной платы. Вознагражденія, ассигнуемыя Страховымъ Управленіемъ за сгорѣвшія во время арендная содержанія зданія, поступаютъ въ пользу арендатора и должны имъ быть употреблены на постройку новыхъ. При постройкѣ зданій, арендаторъ обязанъ примѣняться къ мѣстнымъ хозяйственнымъ надобностямъ; не въ правѣ, безъ разрѣшенія Губернскаго Правленія, переносить постройки изъ одного фольварка въ другой, или измѣнять ихъ назначеніе, либо сокращать число строеній, найденныхъ имъ въ имѣніи. Во всякомъ случаѣ зданія должны строиться изъ камня или кирпича съ известью, или деревянныя въ уголъ, на каменномъ фундаментѣ, съ тѣмъ, что вмѣсто каменныхъ зданій не могутъ быть поставлены деревянныя.

§ 6.

Для удостовѣренія о способѣ веденія хозяйства и состояніи построекъ въ отданныхъ въ аренду имѣніяхъ, Окружной Экономическій Ассесоръ обязанъ производить ревизіи, въ присутствіи арендатора; всякія исправленія и улучшенія въ хо-

i nadzwyczajne, teraźniejsze i przybyć mogące, do których Skarb Królestwa, jako właściciel dóbr i wydzierżawionych użytków, może być obowiązany. Do ulgi zaś w podatkach i ciężarach będzie mieć prawo dzierżawca w przypadkach, gdzie ją przepisy ogólne dla właścicieli gruntowych zapewniają.

§ 5.

Dzierżawca poprzestaje na takim stanie dóbr, w jakim one przy wejściu w posiadanie odbierze, i nie będzie mógł żadnej z tego tytułu rościć do Skarbu Królestwa pretensyi. Obowiązuje się brakujące budowle, potrzebne ulepszenia i roboty dla pomnożenia użytków i zachowania dóbr w stanie użytecznym, jak np. mosty, ogrodzenia, rowy i t. p. własnym nakładem stawiać i dopełniać. Oddane sobie przy objęciu dóbr budowle, ulepszenia i roboty obowiązuje się w ciągu dzierżawy naprawiać, restaurować i ciągle w dobrym utrzymywać stanie i porządku, a w razie upadku, czy to w skutek starości, lub przypadku losowego, na nowo odbudować i wszystko przy wyjściu z dzierżawy w dobrym stanie na gruncie zostawić, bez oddzielnego ze strony Skarbu Królestwa wynagrodzenia, poprzestając na procencie, jaki już z umówionej ceny dzierżawnej na ten cel potrącony został. Wynagrodzenie z Dyrekcyi Ubezpieczeń za spalone w ciągu dzierżawy budowle, należeć będzie do dzierżawcy, jako fundusz na ich odbudowanie. Przy stawianiu budowli obowiązany jest dzierżawca stosować się do potrzeby gospodarskiej gruntowej; nie może bez zezwolenia Rządu Gubernialnego przenosić budowl z jednego folwarku na inny, przeistaczać ich przeznaczenia, ani zmniejszać budowl w chwili objęcia dzierżawy znalezionych. W każdym zaś razie budowle stawiane być winny albo murowane z kamienia lub cegły na wapno, albo drewniane w węgieł na podmurowaniu, z tem wszakże zastrzeżeniem, że w miejsce murowanych budowli drewniane stawiane być nie mogą.

§ 6.

W celu przekonywania się o sposobie prowadzonego gospodarstwa i o stanie budowl w dobrach wydzierżawionych, Assessor Ekonomiczny okręgowy obowiązany jest dopełniać peryodyczne ich rewizye, przy tych więc rewizyach dzierżaw-

зяйствѣ, кои при семъ признаны будутъ Экономическимъ Ассесоромъ нужными, арендаторъ долженъ исполнять въ назначенные для того сроки.

Новыя постройки и болѣе значительныя починки должны производиться на основаніи техническихъ смѣтъ. Еслибы однако составленіе сихъ послѣднихъ Уѣзднымъ Архитекторомъ и утвержденіе Губернскимъ Правленіемъ, до того замедлилось, что срокъ, назначенный для производства работъ, сталъ приближаться къ концу, въ такомъ случаѣ арендаторъ обязанъ произвести работы безъ смѣты, примѣняясь къ мѣстнымъ потребностямъ, а равно къ условіямъ относительно постройки зданій, въ § 5-мъ настоящаго договора заключающимся. Буде Уѣздный Архитекторъ найдетъ необходимымъ исправить что либо въ постройкахъ, то арендаторъ обязанъ это исполнить.

Менѣе значительныя исправленія существующихъ строеній и покрышка домовъ могутъ производиться безъ смѣтъ.

§ 7.

Арендаторъ долженъ, не далѣе 8 недѣль послѣ принятія въ свое вѣдѣніе имѣнія, завести свой собственный рабочій скотъ и необходимыя хозяйственныя принадлежности; обязанъ также, во все время аренднаго срока, содержать домашній скотъ въ такомъ количествѣ, какое требуется для обработки и удобренія земли, и какое можетъ быть прокормлено мѣстною паствою, такъ какъ обязанность эта составляетъ одно изъ главнѣйшихъ условій, дающихъ право на аренду.

§ 8.

Арендаторъ довольствуется такимъ состояніемъ полей, луговъ, фольварочныхъ огородовъ, корчемныхъ усадьбъ, посѣвовъ и обработки земли, какое найдетъ при вступленіи въ аренду; обязанъ однако заботиться объ улучшеніи хозяйства, а при передачѣ аренды, всѣ огороды и поля, кои въ хозяйственномъ порядкѣ должны быть засѣяны, какъ прежніе, такъ и во время аренды приспособленные, обработать надлежащимъ образомъ и засѣять хорошимъ зерномъ, или иными растеніями; всѣ паро-

ca obowiązuje się być obecnym, i wszelkie restauracye budowl oraz ulepszenia w gospodarstwie, przez Assessora Ekonomicznego za potrzebne uznane, punktualnie w terminach na miejscu oznaczonych, wykonać.

Nowe budowle i ważniejsze ich reparacye wykonywane być powinny podług anszlagów technicznych; jeżeliby zaś sporządzenie tych anszlagów przez Budowniczego powiatowego, lub ich zatwierdzenie przez Rząd Gubernialny i doręczenie dzierżawcy tak były opóźnione, iżby termin wystawienia lub restauracyi budowli, na gruncie wskazany, upływał, w takim razie dzierżawca powinien bez anszlagu budowle na termin oznaczony wystawić lub wyrestaurować, w ścisłem zastosowaniu się do miejscowej potrzeby, i do zastrzeżeń względem stawiania budowli, poprzednim § 5-m niniejszej umowy objętych; lecz względem takich budowli, bez anszlagu wykonanych, dzierżawca poddaje się rewizyi ich przez Budowniczego powiatowego, oraz obowiązkowi uzupełnienia tychże budowli, jeżeliby tego podług uznania Budowniczego zachodziła potrzeba.

Pomniejsze zaś reparacye istniejących budowli, i pokrycie dachów, bez anszlagu dopełniać należy.

§ 7.

Obowiązany jest dzierżawca, najdalej w ciągu ośmiu tygodni po objęciu dóbr, zaprowadzić swój własny inwentarz żywy i martwy, narzędzia i naczynia do prowadzenia gospodarstwa potrzebne, i obowiązuje się przez cały przeciąg dzierżawy utrzymywać inwentarz żywy w takiej ilości, jaka do uprawy i umierzwienia ziemi jest potrzebną, i jaka paszą miejscową wyżywioną być może, gdyż obowiązek ten stanowi jeden z główniejszych warunków kwalifikacyi do dzierżawy.

§ 8.

Poprzestaje dzierżawca na takim stanie pól, łąk, ogrodów folwarcznych, osad karczemnych, zasiewów i upraw, w jakim je przy objęciu dóbr znajdzie; obowiązuje się jednak polepszać gospodarstwo, a przed wyjściem z posiadania wszystkie ogrody i pola, jakie z porządku gospodarskiego do zasiewu przypadają, tak dawniejsze, jako i w ciągu dzierżawy przysposobione, należycie uprawić, oraz ziarnem zdrowem i czystem, tudzież innemi roślinami zasiane i zasadzone zostawić, ugory zaś wszyst-

выя поля вполовинѣ вспахать, зимній и весенній навозъ, подготовленный къ исходу Апрѣля мѣсяца, вывезти въ поле. Въ случаѣ неисполненія этого условія, арендаторъ уплатитъ отъ всякаго незасѣяннаго морга по 7 руб. 50 коп., за необработку по 90 коп., за невывозку навоза по $7\frac{1}{2}$ коп. съ пароконнаго воза.

Воспрещается арендатору вывозить солому за предѣлы арендуемыхъ имъ имѣній, подъ опасеніемъ уплаты тройной стоимости вывезеннаго.

§ 9.

Арендатору предоставляется охотиться за зайцами и птицами, но только на фольварочныхъ земляхъ и въ дозволенное лѣсными полицейскими правилами время; въ особенности же воспрещается охотиться съ гончими и борзыми собаками и ловить дичь силками или иным способомъ. За нарушеніе сихъ правилъ, арендаторъ подвергнется взысканію, установленному въ лѣсныхъ правилахъ.

Пользуясь правомъ рыбной ловли на водахъ, принадлежащихъ къ фольварку, арендаторъ обязанъ примѣняться къ времени, означенному въ хозяйственномъ рыбномъ календарѣ, и къ правиламъ, объявленнымъ въ официальномъ Губернскомъ Дневникѣ, подъ опасеніемъ уплаты штрафа 5 руб. сер. за всякое нарушеніе. Арендаторъ обязанъ содержать и пополнять сданный ему рыбный приплодъ, а если таковаго при вступленіи въ аренду не нашелъ, то самъ его завести, и при передачѣ аренды оставить безъ всякаго вознагражденія.

§ 10.

Такъ какъ Казна требуетъ: чтобы въ каждомъ фольваркѣ находился фруктовый садъ, въ такомъ размѣрѣ, чтобы, среднимъ числомъ, на каждый корецъ озимаго посѣва приходились по два фруктовыхъ дерева; чтобы строенія, дворы и дороги въ казенныхъ имѣніяхъ обсажены были, хотя бы и дикими, деревьями, то арендаторъ обязанъ не только сберегать деревья, найденныя имъ при вступленіи въ аренду, но и пополнять недостающее количество, ежегодно сажая такое число деревъ, какое, по девятилѣтней сложности, причитаться будетъ на каждый годъ; кромѣ того, деревья, убывшія въ теченіе аренднаго срока, замѣнять другими, такъ, чтобы, съ истеченіемъ 9 лѣтъ, насажденія

kie w połowie podorać, oraz gnoje zimowe i wiosenne, jakie do końca Kwietnia będą przygotowane, w całości na pola wywieść, a w razie niedopełnienia tego warunku, od każdego morga za brak zasiewu po rsr. 7 kop. 50, za niepodoranie po kop. 90, za niewywiezienie gnojów po kop. $7\frac{1}{2}$ od fury parokonnej, zapłacić.

Niewolno jest dzierżawcy wywozić ani wydawać słomy za obręb dóbr wydzierżawionych, pod karą zapłacenia potrójnej wartości zabranej słomy z gruntu.

§ 9.

Dzierżawca ma prawo polowania na zające i ptastwo, lecz tylko na gruntach folwarcznych, oraz tylko w czasie i w sposobie przepisami policyi leśnej określonych, mianowicie zaś niewolno polować z chartami i ogarami, ani też łowić zwierzyny jakiemibądź narzędziami i sidłami. Za uchybienia tym przepisom, ulegać będzie dzierżawca karom, jakie w przepisach leśnych są oznaczone.

Przy użytkowaniu z rybołówstwa na wodach, do folwarków należących, stosować się będzie dzierżawca do czasu oznaczonego kalendarzem gospodarstwa rybnego i do przepisów przez dziennik urzędowy gubernialny drukiem ogłoszonych, pod karą rsr. 5 za każde uchybienie; obowiązany jest zarybek mu oddany utrzymywać i uzupełniać, a gdyby żadnego przy objęciu dóbr nie zastał, obowiązuje się ze względu na miejscowość zaprowadzić stosowny zarybek i przy wyjściu zostawić go, bez osobnego wynagrodzenia.

§ 10.

Ponieważ Władza skarbowa wymaga, ażeby na każdym folwarku był ogród owocowy, w stosunku wysiewu, rachując na jeden korzec wysiewu ozimego, z średniego przecięcia wszystkich pól folwarcznych wziętego, dwa drzewa owocowe, tudzież aby budowle, dziedzińce i drogi w dobrach rządowych drzewami chociażby i dzikiemi były obsadzone, obowiązuje się dzierżawca przeto, nietylko pielęgnować drzewa, przy objęciu dzierżawy znalezione, ale nadto o ileby drzew brakowało do stanu zamierzonego one dopełnić, w tym sposobie, iż co rok taka ilość drzew zasadzoną być powinna, jaka w stosunku rozkładu lat dziewięciu na każdy rok wypadnie, a nadto, ubyłe w ciągu

находились въ требуемомъ количествѣ. Еслибы арендаторъ не исполнилъ, въ которомъ либо году, означенной обязанности, и въ слѣдующемъ году не оказалось такого количества живыхъ деревъ, какое должно было быть въ исходѣ весны предшествовавшаго года, въ такомъ случаѣ онъ обязанъ заплатить за всякое недостающее фруктовое дерево по 75 коп., а за всякое дикое по 30 коп., не прибѣгая къ оправданію, что недостатокъ сей произошелъ отъ независящихъ причинъ.

Исполненіе этой обязанности будетъ признаваться однимъ изъ главныхъ условій, дающихъ право на дальнѣйшую аренду до такой степени, что неисполненіе одной этой обязанности, хотя бы всѣ прочія были исполнены, лишаетъ арендатора права на дальнѣйшее содержаніе имѣнія.

§ 11.

Арендаторъ обязанъ вести вѣдомости посѣвамъ и уборкѣ хлѣба и прочихъ растеній, въ снопахъ и корцахъ, а также уборкѣ сѣна и пастбищныхъ растеній, кромѣ того, вѣдомости о приходѣ и расходѣ питей.

Означенныя вѣдомости, для составленія коихъ можно въ Губернскомъ Правленіи получить формы, должны писаться четко, безъ почистокъ и помарокъ; изъ нихъ своевременно оконченныя должны быть оставляемы въ мѣстномъ архивѣ, при окончаніи арендныго срока. Неисполненіе сего будетъ служить доказательствомъ безпорядочнаго веденія хозяйства и лишитъ арендатора права на дальнѣйшую аренду.

§ 12.

Вмѣняется въ обязанность арендатору наблюдать за цѣлостію имѣнія и отдѣльныхъ угодій, отданныхъ ему въ содержаніе, подъ опасеніемъ отвѣтственности за убытки. О всякомъ нарушеніи границъ, арендаторъ долженъ донести Губернскому Правленію; въ отношеніи надзора и защиты границъ, онъ долженъ примѣняться къ распоряженіямъ и инструкціямъ сего послѣдняго. Преимущественно обязанъ арендаторъ защищать въ Мировомъ Судѣ права Казны по владѣнію землею, согласно постановленію Намѣстника въ Царствѣ 18 Сентября 1827 года (Дневникъ Законовъ, томъ IV), а также въ ипотечныхъ дѣ-

dzierżawy drzewa ciągle innemi zapełniać, tak żeby z upływem lat dziewięciu w zamierzonej ilości znajdowały się. Jeżeliby dzierżawca temu obowiązkowi w którym roku uchybił, i gdyby w następnym roku nie znaleziono drzew żywych w takiej ilości, jaka z końcem wiosny roku poprzedzającego znajdować się była powinna, w takim razie obowiązany będzie dzierżawca za każde brakujące drzewko owocowe zapłacić po 75 kopiejek, a za drzewo dzikie kopiejek 30, bez możności odwoływania się do przypadków losowych.

Obowiązek powyższy będzie również jednym z ważnych warunków kwalifikacyi dzierżawcy do pozostawienia go w dalszej dzierżawie; a nawet w razie niewykonania tego obowiązku, chociażby dzierżawca innym warunkom zadosyć uczynił, odmówione mu zostanie przyznanie dalszej dzierżawy z wolnej ręki.

§ 11.

Prowadzić obowiązuje się dzierżawca rachunki czyli rejestra wysiewu i zbioru zboża, i innych roślin w snopach i korcach, tudzież zbioru siana i roślin pastewnych, tudzież rejestra przychodu i rozchodu trunków.

Rachunki te, do których na żądanie może w Rządzie Gubernialnym otrzymać wzory, powinny być czytelnie prowadzone bez skrobania i zamazywania, a nadto rachunki podobne, zamykane w właściwym czasie, winny być przy końcu dzierżawy na gruncie w archiwum miejscowém pozostawione, brak bowiem takowych, jako dowód nieporządnego gospodarstwa i niedbałości dzierżawcy, odejmować mu będzie kwalifikacyę do dalszej dzierżawy.

§ 12.

Obowiązkiem będzie dzierżawcy przestrzegać possessyi i całości dóbr i szczególnych użytków w posiadanie mu oddanych, a to pod opowiedzialnością za szkody z utraty posiadania wyniknąć mogące. O każdem naruszeniu granic natychmiast Rządowi Gubernialnemu donosić, a pod względem dozoru i obrony do jego rozporządzeń i wydawanych w tym przedmiocie instrukcyj stosować się powinien. W szczególności zaś obowiązany jest wnosić obronę w Sądzie Pokoju, tak w sprawach possessyjnych, w myśl postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 18 Września 1827 r. (Dziennik Praw tom IV), jako też hypo-

лахъ. Расходы на вчинаніе исковъ, на производство суточныхъ денегъ судебнымъ членамъ и вознагражденіе экспертовъ и свидѣтелей, какіе окажутся необходимыми, будутъ возвращены Казною Царства. Наконецъ, арендаторъ обязанъ исполнять, безплатно, всѣ порученія административныхъ властей по предмету мѣстной администраціи. Обязанность Гминнаго Войта, съ сопряженными съ нею расходами, арендаторъ обязанъ исполнять безплатно, хотя бы къ гминѣ его присоединены были деревни и усадьбы, не принадлежащія къ арендуемому имъ имѣнію. Въ случаѣ, еслибы арендаторъ оказался неспособнымъ къ исполненію должности Гминнаго Войта, или же Правительству угодно было назначить Войтомъ кого либо другого, арендаторъ обязанъ уплачивать на содержаніе его 5% изъ сбавленной ему, по § 1-му, арендной платы, и, кромѣ того, отвести ему, безплатно, землю подъ огородъ и луга, а также квартиру, соразмѣрно обширности фольварочныхъ строеній и по усмотрѣнію Финансоваго вѣдомства. Мѣстные: экономическій, войтовскій и тяжебный архивы арендаторъ долженъ содержать въ надлежащемъ порядкѣ; въ случаѣ же упущеній, приведеніе дѣлъ въ порядокъ сдѣлано будетъ на его счетъ, и, кромѣ того, на немъ будетъ лежать отвѣтственность за потерю дѣлъ, бумагъ и документовъ.

§ 13.

Воспрещается арендатору, безъ вѣдома и предварительнаго разрѣшенія Губернскаго Правленія, отдавать арендуемыя имъ имѣнія или отдѣльныя угодья кому либо другому въ аренду, подъ опасеніемъ недѣйствительности такого договора и удаленія, во всякое время, незаконныхъ арендаторовъ.

Когда доказано будетъ, что арендаторъ переуступилъ аренду кому либо, безъ разрѣшенія Губернскаго Правленія, то арендаторъ удаленъ будетъ отъ аренды, а арендуемое имъ имѣніе будетъ отдано въ аренду, съ публичныхъ торговъ, на его счетъ.

§ 14.

Въ случаѣ кончины арендатора до истеченія аренднаго срока, наслѣдникамъ его предоставляется право остаться по конецъ аренды, или же отказаться отъ сей послѣдней. О же-

tecznych; wydatki jednak gotowe na wypisy i wręczenia aktów processowych, tudzież na dyety członkom sądowym i wynagrodzenia biegłych i świadków, jakie okażą się potrzebne, przez Skarb Królestwa będą powrócone. Wreszcie dzierżawca dopełniać będzie bezpłatnie zlecenia, jakieby Władza właściwa wydała pod względem administracyi miejscowej. Obowiązki Wójta gminy, z przywiązanemi do nich wydatkami i ciężarami, wypełniać będzie dzierżawca bezpłatnie, chociażby do gminy tej przyłączone były wsie lub osady do dzierżawy niniejszej nie należące. Na przypadek zaś, gdyby dzierżawca przepisanej kwalifikacyi do sprawowania obowiązków Wójta gminy nie posiadał, albo wolą było Władzy właściwej oddzielnego Wójta gminy ustanowić, w takim razie dzierżawca obowiązanym będzie opłacać na uposażenie Wójta rocznie po 5% procentu od postąpionej w § 1-m ceny dzierżawnej, i oprócz tego dostarczyć dla niego bezpłatnie grunta na ogród, wydzielić łąkę i mieszkanie, w miarę obszerności zabudowań folwarcznych i uznania Władzy skarbowej. Archiwum miejscowe, ekonomiczne, wójtowskie i processowe, utrzymywać będzie dzierżawca w należytym porządku, gdyż wrazie wykrytego zaniedbania, uporządkowanie akt na koszt jego będzie dopełnione, a w każdym razie odpowiedzialny staje się dzierżawca za stratę jakichkolwiek akt, papierów i dowodów.

§ 13.

Nie wolno jest dzierżawcy bez wiedzy i poprzedniego zezwolenia Rządu Gubernialnego, wydzierżawionych mu dóbr lub szczególnych użytków komu innemu przedzierżawiać, albo w poddzierżawę wypuszczać, a to pod nieważnością i exmissyą w każdym czasie nieupoważnionych posiadaczy. Dzierżawca sam oddalony będzie z dzierżawy i dobra, na jego niebezpieczeństwo, wystawione będą na nowe wydzierżawienie, jeżeliby udowodnionem zostało, że całe dobra lub znakomitszą ich część bez upoważnienia Rządu Gubernialnego przedzierżawił komu obcemu.

§ 14.

Na przypadek śmierci dzierżawcy w ciągu trwania kontraktu, spadkobiercom jego wolno będzie pozostać do końca dzierżawy, albo jej się zrzec. Spadkobiercy obowiązani będą

ланіи своемъ отказаться отъ аренды наслѣдники обязаны увѣдомить Губернское Правленіе по крайней мѣрѣ за три мѣсяца до конца экономическаго года, т. е. до 1-го Марта нов. ст.; по исполненіи этого условія, они отвѣтствуютъ за аренду только по 1 Іюня того года. Еслибы о намѣреніи своемъ отказаться отъ аренды наслѣдники увѣдомили позже означеннаго времени, въ такомъ случаѣ обязаны арендовать имѣніе до конца слѣдующаго экономическаго года. Во всякомъ случаѣ наслѣдники, остающіеся во владѣніи арендуемымъ имѣніемъ, обязаны предъявить права свои на аренду, такъ какъ въ противномъ случаѣ, или еслибы между соискателями возникъ споръ о наслѣдствѣ, Финансовое вѣдомство объявитъ, на ихъ рискъ, торги на отдачу имѣнія въ аренду, а между тѣмъ, на ихъ счетъ и отвѣтственность, немедленно должно быть учреждено казенное управленіе.

§ 15.

Казна Царства предоставляетъ себѣ право, съ 20 Мая (1 Іюня) каждаго года, по предварительному, за 5 мѣсяцевъ впередъ, увѣдомленію, отобрать отъ арендатора какую либо отдѣльную статью дохода, размѣръ коей не превышаетъ $^1/_{10}$ части общаго дохода, означеннаго въ приложенной при семъ вѣдомости. Въ такомъ случаѣ арендаторъ освобождается отъ уплаты соразмѣрной части арендной суммы, исчисленной согласно § 3-му, безъ особаго за то вознагражденія.

Еслибы все имѣніе поступило въ частную собственность, въ такомъ случаѣ арендаторъ обязанъ, по истеченіи первыхъ трехъ лѣтъ аренды, передать имѣніе 20 Мая (1 Іюня) подлежащаго года, безъ вознагражденія, если получитъ о томъ увѣдомленіе за годъ. Буде въ частную собственность перешло болѣе $^1/_{10}$ части имѣнія, въ такомъ случаѣ, по полученіи о томъ объявленія за годъ впередъ, арендаторъ въ правѣ или отказаться отъ аренды, безъ вознагражденія, или арендовать часть имѣнія, остающуюся въ вѣдѣніи Казны. Объявленіе объ отказѣ отъ аренды арендаторъ обязанъ представить въ Губернское Правленіе, не позже какъ за 5 мѣсяцевъ до конца экономическаго года; въ противномъ случаѣ онъ обязанъ будетъ остаться при арендѣ остальной части имѣнія и платить арендную сумму, съ вычетомъ, установленнымъ § 3-мъ настоящаго договора.

o zamiarze zrzeczenia się dzierżawy zawiadomić Rząd Gubernialny, przynajmniej na trzy miesiące przed końcem roku gospodarskiego, to jest przed dniem 1 Marca, nowego kalendarza, a gdy to dopełnią, tylko do dnia 1 Czerwca tego samego roku za dzierżawę będą odpowiedzialni. Jeżeliby zaś o chęci zrzeczenia się później udzielili wiadomość, w takim razie dotrzymać muszą dzierżawę do końca następnego roku gospodarskiego. W każdym przypadku zostający przy dzierżawie spadkobiercy, obowiązani są udowodnić swą do dzierżawy kwalifikacyę, a gdyby jej nie udowodnili, lub jeżeliby pomiędzy zgłaszającymi się do dzierżawy z tytułu spadku spór zachodził, w takim razie Władza skarbowa na ich zysk lub stratę, dobra przez publiczną licytacyę do upływu lat trwającej umowy w dzierżawę wypuści, a nim to nastąpi, zarząd na ich koszt i odpowiedzialność z swego ramienia ustanowi.

§ 15.

Skarb Królestwa zastrzega sobie możność odjęcia dzierżawcy z dniem 20 Maja (1 Czerwca) każdego roku, za poprzedniem na 5 miesięcy zapowiedzeniem, jakiego szczegółu, który jednak dziesiątej części dochodu, podług wykazu do niniejszej umowy dołączonego, przenosić nie może. W takim razie dzierżawca uwolniony zostanie od opłaty odpowiedniej części ceny dzierżawnej, stosownie do § 3-go wyrachować się mającej, bez oddzielnego za odjęcie wynagrodzenia.

Jeżeliby zaś całe dobra przeszły na własność prywatną, w takim razie dzierżawca obowiązany będzie, po upływie pierwszych trzech lat dzierżawy, ustąpić z dóbr z dniem 20 Maja (1 Czerwca) każdego roku, bez wynagrodzenia, za rocznem wprzódy wypowiedzeniem. Jeżeliby część dóbr, a większa niżeli dziesiąta, stała się własnością prywatną, w takim razie po otrzymaniu rocznego wypowiedzenia, będzie miał prawo dzierżawca albo zrzec się całkowitej dzierżawy, bez wynagrodzenia, albo zatrzymać resztę dóbr pozostałą przy własności Skarbu Królestwa. Deklaracyę swoją względem zrzeczenia się, najpóźniej na 5 miesięcy, przed końcem roku gospodarskiego, Rządowi Gubernialnemu nadesłać powinien, wrazie przeciwnym uważany będzie za pozostającego przy reszcie dóbr, z potrąceniem ceny dzierżawnej, podług zasady wskazanej § 3-m niniejszej umowy.

§ 16.

Арендаторъ, не смотря на какія бы то ни было обстоятельства, обыкновенныя или необыкновенныя, предвидѣнныя и непредвидѣнныя, ни въ какомъ случаѣ не освобождается отъ исполненія принятыхъ имъ на себя условій.

Кромѣ того, арендаторъ обязанъ подчиниться всѣмъ послѣдствіямъ, какія, при развитіи Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) 1864 г., объ устройствѣ крестьянъ и сельскихъ гминъ, могутъ возникнуть и имѣть вліяніе на аренду и арендныя условія,—и за то не въ правѣ требовать вознагражденія отъ Казны Царства.

§ 17.

Для обезпеченія Казны Царства въ исполненіи настоящаго договора и исправной уплаты слѣдующихъ ей денегъ, арендаторъ обязанъ, въ теченіе двухъ недѣль со дня увѣдомленія его объ утвержденіи настоящаго договора, до вступленія во владѣніе арендуемымъ имѣніемъ, представить въ Казначейство сумму, соотвѣтствующую годовой арендной платѣ, вмѣстѣ съ податями, въ закладныхъ листахъ или казенныхъ четырехпроцентныхъ облигаціяхъ, или же въ наличныхъ деньгахъ, или, наконецъ, въ ипотечномъ обезпеченіи на земскихъ имѣніяхъ, въ $^2/_3$ частяхъ стоимости оныхъ, съ соблюденіемъ формъ и условій, какія относительно залоговъ указаны въ общихъ правилахъ Финансоваго вѣдомства. Если размѣръ арендной платы, по смыслу §§ 3 и 15-го, подвергнется измѣненію, въ такомъ случаѣ и залогъ долженъ быть, соразмѣрно, увеличенъ или уменьшенъ.

§ 18.

Въ случаѣ неисполненія какого либо изъ условій, заключающихся въ настоящемъ договорѣ, арендаторъ подвергнется административной экзекуціи, со всѣми ея послѣдствіями, и взысканію, опредѣленному въ особыхъ условіяхъ. Еслибы не была сдѣлана какая либо постройка, или не исполнена какая либо работа, Казна Царства, по усмотрѣнію своему, въ правѣ распорядиться производствомъ работъ, посредствомъ торговъ. При неуспѣшности экзекуціонныхъ мѣръ, Казна въ правѣ, до истеченія

§ 16.

Dzierżawca bierze na siebie wszelkie wypadki losowe, zwyczajne i nadzwyczajne, przewidziane i nieprzewidziane, i w żadnym wypadku nie może się uwolnić od spełnienia obowiązków umową przyjętych.

Nadto, poddaje się dzierżawca wszelkim skutkom, jakie z rozwinięcia Ukazów Najwyższych z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku, o uwłaszczeniu włościan i o urządzeniu gmin wiejskich Najmiłościwiej zapadłych, wyniknąć i wpływ mieć mogą na niniejszą dzierżawę i warunki dzierżawne, a to bez roszczenia za to jakiegokolwiek wynagrodzenia od Skarbu Królestwa.

§ 17.

W celu zabezpieczenia Skarbu Królestwa w dopełnieniu warunków niniejszej umowy i ułatwienia środków odzyskania należytości, jaka z niewykonania przypadać może, obowiązuje się dzierżawca w ciągu dwóch tygodni, od daty zawiadomienia go o potwierdzeniu niniejszej umowy i przed dopuszczeniem go do objęcia dóbr, złożyć do Kassy skarbowéj summę, wyrównywającą rocznej cenie dzierżawnej i podatkom, a to bądź w listach zastawnych, bądź w obligacyach skarbowych 4%, bądź też gotowizną, lub wreszcie wystawić zabezpieczenie hypoteczne na dobrach ziemskich w $^2/_3$ częściach szacunku, podług przepisów skarbowych ustanowić się mającego, a to wszystko z zachowaniem form i warunków, jakie co do rękojmi, i ogólnemi rozporządzeniami Władzy skarbowej są wskazane. Jeżeli wysokość ceny dzierżawnej, przy zastosowaniu §§ 3 i 15-go, ulegnie zmianie, w takim razie i rękojmia stosunkowo zwiększoną lub zniżoną być powinna.

§ 18.

Na przypadek niewypełnienia któregokolwiek z obowiązków, niniejszą umową przyjętych, dzierżawca ulegać będzie egzekucyi administracyjnej z wszelkiemi jej skutkami i karom przy szczególnych warunkach oznaczonym. Wrazie niewystawienia budowli, lub niewykonania jakiej roboty, Skarb Królestwa, w miarę swego uznania, mocen będzie zarządzić wykonanie ich przez ogłoszenie licytacyi; jeżeliby zaś środki egzekucyi nie przyniosły zupełnego skutku, Władza skarbo-

арендпаго срока, отдать имѣніе въ аренду съ торговъ, а при недостаткѣ соискателей, и безъ торговъ, съ тѣмъ, что въ случаѣ отдачи имѣнія въ аренду за низшую цѣну, недостающее количество доплачиваетъ арендаторъ; отъ высшей же цѣны онъ не въ правѣ требовать излишка. Безъ предварительныхъ экзекуціонныхъ мѣръ, Казна въ правѣ отдать имѣніе въ аренду, со всѣми вышеизложенными послѣдствіями, въ такомъ случаѣ, когда арендаторъ не представитъ залога, не заведетъ рабочаго скота, или лишится одного изъ условій, кои, согласно постановленію Намѣстника въ Царствѣ отъ 24 Января 1818 г., необходимы для полученія права арендовать имѣніе.

§ 19.

Если арендаторъ исполнитъ всѣ принятыя на себя обязательства, именно: своевременно будетъ уплачивать арендныя деньги, содержать строенія въ хорошемъ состояніи и порядкѣ, заведетъ потребное количество рабочаго скота, приведетъ въ лучшее состояніе обработку и удобреніе земли, произведетъ осушку болотъ, заведетъ фруктовые сады, рыбное хозяйство, и вообще будетъ исправнымъ и распорядительнымъ хозяиномъ и исполнитъ условія, въ §§ 7, 10 и 11-мъ предписанныя; притомъ же и согласится вносить арендную плату на 10% выше, въ такомъ случаѣ пріобрѣтетъ право арендовать то же самое имѣніе на второй 12-лѣтній періодъ. Предоставленіе правъ на дальнѣйшую аренду зависитъ отъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства; поэтому всякія жалобы на ея рѣшенія не будутъ принимаемы во вниманіе, да таковыхъ арендаторъ обязывается и не подавать.

§ 20.

. . . .

§ . . .

Всѣ расходы по отдачѣ имѣнія въ аренду, а именно: объявленія о торгахъ, напечатаніе бланковъ, гербовая бумага, почтовыя издержки, передача имѣнія въ аренду, а за тѣмъ повѣрка, исполнены ли условія договора, арендаторъ обязанъ принять на себя.

wa wydzierżawi dobra, do upływu lat umową określonych, przez publiczną licytacyę, a w braku konkurencyi, z wolnej ręki, z tym skutkiem, że uchybiający dzierżawca staje się odpowiedzialnym za różnicę ceny, gdyby dobra za niższą cenę były wydzierżawione, a nie będzie mógł żądać przewyżki, gdyby wyższa cena była postąpioną. Bez poprzednich zaś kroków egzekucyjnych, Władza Skarbowa wydzierżawi dobra z takimże dla dzierżawcy skutkiem, w tym wypadku, gdyby dzierżawca rękojmii nie wystawił, inwentarza nie wprowadził, albo utracił inny z przymiotów, przez postanowienie Namiestnika Królewskiego z dnia 24 Stycznia 1818 roku jako kwalifikacya do dzierżawy wymaganych.

§ 19.

Jeżeli zaś dzierżawca wypełni obowiązki przyjęte, a mianowicie, jeżeli, obok wypłatności, utrzymywać będzie budowle w dobrym stanie i porządku, zaprowadzi należytą ilość inwentarzy, polepszy uprawę i umierzwienie gruntu, miejsca błotniste osuszy, założy ogrody owocowe, gospodarstwo rybne w miarę możności zaprowadzi i w ogóle pozyszcze zaletę rządnego i rzetelnego gospodarza i wypełni ściśle warunki w §§ 7, 10 i 11-m wyżéj przepisane, a przytém postąpi nadal o 10 procent wyższą cenę dzierżawną, natenczas nabędzie tytułu do przedłużenia mu dzierżawy z wolnéj ręki na drugi okres 12-letni. Uznanie kwalifikacyi do dalszéj dzierżawy, od Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu zawisło, reklamacye przeto, przeciwko jéj decyzyi w téj mierze, miejsca mieć nie mogą i tych się niniejszym dzierżawca zrzeka.

§ 20.

. . . .

. . . .

. . . .

§ . . .

Koszta wydzierżawienia, jako to: ogłoszenia licytacyi, druku, stempla, poczty i oddania dóbr w dzierżawę, a po jej skończeniu koszta sprawdzenia, o ile warunki umowy spełnione zostały, dzierżawca zaspokoić obowiązuje się.

§ . . .

Настоящій договоръ, составленный въ 4 экземплярахъ, обязателенъ для арендатора со дня подписанія онаго, для Казны же Царства—со времени утвержденія Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства.

§ . . .

По утвержденіи договора, составленъ будетъ, на мѣстѣ, сдаточный протоколъ, съ описаніемъ состоянія имѣнія, границъ и граничныхъ знаковъ, а также рода и состоянія строеній и другихъ предметовъ, принадлежащихъ къ арендѣ.

Составленъ въ N, ... дня . . . мѣсяца . . . . 186 .

Губернское Правленіе настоящій договоръ утверждаетъ своею подписью, съ засвидѣтельствованіемъ руки подписавшихся лицъ.

Гражданскій Губернаторъ . . . . . .

Совѣтникъ Финансоваго Отдѣленія . . . . .

Начальникъ Секціи Имуществъ и Лѣсовъ . . . . .

№ 127.

Распоряженіе о предоставленіи крестьянамъ права охоты и рыбной ловли.

(28 Октября (9 Ноября) 1864 года)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ статьѣ 16 Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) с. г., объ устройствѣ крестьянъ, изображено:

„Право охоты на всемъ пространствѣ земель, которыя пріобрѣтаются крестьянами, принадлежащими къ одному сельскому обществу, равно какъ и право рыбной ловли въ водахъ, къ тѣмъ землямъ прилегающихъ, принадлежатъ не каждому хозяину порознь, а всему сельскому обществу.“

„Рыбныя ловли, устроенныя помѣщиками въ искуственныхъ, принадлежащихъ имъ прудахъ, остаются въ исключительномъ владѣніи тѣхъ помѣщиковъ.“

При предоставленіи крестьянамъ означенныхъ угодій, встрѣтились нѣкоторыя затрудненія; а именно въ тѣхъ мѣстностяхъ,

§ . . .

Umowa niniejsza w czterech egzemplarzach spisana, obowiązuje dzierżawcę od daty jej podpisania, względem Skarbu Królewstwa, dopiero po zatwierdzeniu przez Kommissyę Rządową Przychodów i Sarbu, stanie się obowiązującą.

§ . . .

Po zatwierdzeniu umowy, spisany będzie na gruncie akt podawczy, opisujący stan dóbr, granice ich i stan znaków granicznych, tudzież rodzaj i stan budowli i innych przedmiotów, do dzierżawy należących.

Działo się w . . . . . dnia . . mca . . . . roku 186 .

Rząd Gubernialny umowę niniejszą potwierdza, z poświadczeniem podpisów i tożsamości osób podpisanych.

Gubernator Cywilny . . . . .

Radca Skarbowy . . . . . .

Naczelnik Sekcyi Dóbr i Lasów. . . . . .

№ 127.

Rozporządzenie w przedmiocie oddania włościanom prawa polowania i rybołówstwa.

(d. 28 Października (9 Listopada) 1864 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Według art. 16 Ukazu Najwyższego z dnia 19 Lutego (2 Marca) r. b. o uwłaszczeniu włościan:

„Prawo polowania na całej przestrzeni gruntów włościan, jedną gromadę składających, jak niemniej prawo rybołówstwa w wodach do tych gruntów przytykających, nie do każdego pojedyńczego gospodarza, lecz do całej gromady należy.“

„Zakłady połowu ryb po stawach, przez dziedziców sztucznie urządzonych, pozostają w wyłącznem tychże dziedziców posiadaniu.“

Oddanie włościanom powyższych użytków natrafiło na pewne trudności, a mianowicię w takich miejscowościach,

гдѣ рыбною ловлею не пользуется непосредственно владѣлецъ имѣнія, а таковая составляетъ предметъ особой аренды, или хотя и отдана въ содержаніе вмѣстѣ съ имѣніемъ, но служитъ значительнымъ источникомъ дохода,—представляется необходимымъ, въ случаѣ несогласія на измѣненіе условій дальнѣйшей аренды, уничтожить контрактъ, заключенный между владѣльцемъ и содержателемъ имѣнія.

Впредь до изданія особыхъ по этому предмету правилъ, Учредительный Комитетъ, выпискою изъ журнала 29-го засѣданія, 16 (28) Сентября с. г., пріостановивъ передачу крестьянамъ права охоты и рыбной ловли тамъ, гдѣ таковыя состоятъ въ пользованіи владѣльцевъ постановилъ:

1) Изъясненные въ ст. 16 указа, 19 Февраля (2 Марта) 1864 года, объ устройствѣ крестьянъ, право охоты и право рыбной ловли, во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда права сіи не переданы, по контрактамъ, въ арендное содержаніе, предоставляются, безотлагательно, въ распоряженіе сельскихъ обществъ.

2) Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ принимаютъ къ своему разсмотрѣнію жалобы и недоразумѣнія, могущія возникнуть по поводу предоставленія крестьянамъ слѣдующихъ имъ правъ охоты и рыбной ловли, не переданныхъ, по контрактамъ, въ арендное содержаніе. Въ первой инстанціи таковыя дѣла разбираются и рѣшаются Участковыми Коммисарами, а во второй—Коммисіями по крестьянскимъ дѣламъ.

3) При разборѣ сихъ дѣлъ по казеннымъ имѣніямъ, Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ входятъ (въ потребныхъ случаяхъ) въ сношеніе съ Экономическими Ассесорами.

О таковомъ постановленіи увѣдомляя Губернское Правленіе, Правительственная Коммисія предписываетъ объявить оное, къ свѣдѣнію, Экономическимъ Ассесорамъ, и обязать ихъ сообщать всѣ необходимыя объясненія, а равно принимать участіе во всѣхъ дѣйствіяхъ, касающихся права охоты и рыбной ловли въ казенныхъ имѣніяхъ,—когда послѣдуетъ требованіе о томъ отъ Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ.

Варшава, 28 Октября (9 Ноября) 1864 года.

№ 48,999/17,307.

gdzie z rybołówstwa nie użytkuje bezpośrednio właściciel dóbr, lecz jest ono przedmiotem oddzielnej dzierżawy, albo też chociaż wydzierżawione jest razem z dobrami, stanowi jednak znaczne źródło intraty; w wypadkach więc takich może zachodzić konieczność rozwiązania kontraktu dzierżawnego pomiędzy właścicielem dóbr a dzierżawcą zawartego, jeśli nie przyjdzie do zgody, co do zmiany warunków dalszej dzierżawy.

Zanim wydany zostanie w tej mierze odpowiedni przepis, Komitet Urządzający, według wypisu z protokółu 29-go posiedzenia z dnia 16 (28) Września r. b., wstrzymując oddanie włościanom prawa polowania i rybołówstwa tam, gdzie ono zostaje w użytkowaniu dzierżawców, postanowił, aby:

1) przyznane włościanom w art. 16 Ukazu Najwyższego z dnia 19 Lutego (2 Marca) r. b. o uwłaszczeniu włościan, prawo polowania i rybołówstwa we wszystkich tych wypadkach, gdzie użytki te nie znajdują się w posiadaniu dzierżawców, bezwłocznie oddać do rozporządzenia gromad wiejskich;

2) aby Kommissye do spraw włościańskich rozpoznawały prośby i wątpliwości, mogące wyniknąć przy oddawaniu włościanom prawa rybołówstwa i polowania, niewydzierżawionego za kontraktami, i aby decyzye w tym względzie wydawali w I-éj instancyi Kommissarze Rewirowi, w II-ej Kommissye włościańskie;

3) aby, przy rozpoznawaniu podań i wątpliwości co do prawa polowania i rybołówstwa w dobrach rządowych, Kommissye włościańskie znosiły się w razie potrzeby z Assessorami Ekonomicznemi.

Zawiadamiając o decyzyi tej Rząd Gubernialny, Kommissya Rządowa poleca mu, aby podał ją do wiadomości wszystkich Assessorów Ekonomicznych i rozkazał im udzielać wszelkie objaśnienia oraz przyjmować udział we wszystkich czynnościach, dotyczących prawa polowania i rybołówstwa w dobrach rządowych, w razie wezwania przez Kommissyę do spraw włościańskich.

w Warszawie, d. 28 Października (9 Listopada) 1864 r.

Nr. 48,999/17,307.

№ 128.

Распоряженіе о допущеніи крестьянъ къ пользованію рыбными ловлями и тамъ, гдѣ оныя были отданы въ арендное содержаніе.

(13 (25) Февраля 1865 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Предписаніемъ отъ 28 Октября (9 Ноября) 1864 года, за № 48,999/17,307, Правительственная Коммисія Финансовъ дала знать Губернскому Правленію о постановленіи Учредительнато Комитета 16 (28) Сентября 1864 года, послѣдовавшемъ въ 29 засѣданіи (ст. 161), о предоставленіи въ пользованіе крестьянамъ права охоты на земляхъ, поступающихъ въ ихъ собственность, и рыбной ловли въ водахъ, къ ихъ землямъ прилегающимъ.

Постановленіемъ этимъ Учредительный Комитетъ опредѣлилъ немедленно предоставить сказанныя права крестьянамъ во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, когда права сіи не переданы въ арендное содержаніе; при чемъ разбирательство и рѣшеніе жалобъ и недоразумѣній по поводу передачи таковыхъ правъ возложены: на Участковыхъ Коммисаровъ въ первой инстанціи, и на Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ въ второй. Сверхъ того, постановлено было, чтобы по дѣламъ спорнымъ, касающимся рыбной ловли и охоты въ казенныхъ имѣніяхъ, Коммисіи по крестьянскимъ дѣламъ относились, въ случаѣ надобности къ Экономическимъ Ассесорамъ.

Нынѣ Учредительный Комитетъ, выпискою изъ журнала 41-го засѣданія своего, 15 (27) Декабря 1864 г., статья 222, увѣдомилъ Правительственную Коммисію, что Государь Императоръ, въ 4 (16) день Декабря 1864 года, Высочайше соизволилъ утвердить вышеприведенное постановленіе Комитета и изданныя имъ правила. Вмѣстѣ съ тѣмъ Комитетъ постановилъ, что и въ тѣхъ случаяхъ, когда права на рыбныя ловли и охоту въ предѣлахъ крестьянамъ предоставленныхъ водъ и земель отданы владѣльцемъ въ арендное содержаніе, крестьяне неме-

№ 128.

Rozporządzenie, iż włościanie mają być wprowadzeni w posiadanie rybołówstwa nawet tam, gdzieby rybołówstwo było wydzierżawione.

(d. 13 (25) Lutego 1865 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Reskryptem z d. 28 Października (9 Listopada) 1864 r. Nr. 48,999/17,307 Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu zawiadomiła Rząd Gubernialny o decyzyi Komitetu Urządzającego, pod dniem 16 (28) Września 1864 r. na posiedzeniu 29-m w pozycyi 161 wydanej, co do oddania włościanom w użytkowanie prawa polowania na gruntach, przechodzących na ich własność i rybołówstwa na wodach, do tychże gruntów przytykających.

Decyzyą tą Komitet Urządzający postanowił, aby pomienione prawo oddanem zostało zaraz włościanom, tam gdzie użytki te nie znajdują się w posiadaniu dzierżawców, i aby Kommissarze Rewirowi we wszystkich wątpliwościach, wyniknąć mogących przy oddawaniu tegoż prawa, wydawali decyzyę w I-éj instancyi, a Kommissye włościańskie w II-éj instancyi. Nakoniec, iżby w przedmiotach spornych, tyczących się rybołówstwa i polowania w dobrach rządowych, Kommissye włościańskie znosiły się, w razie potrzeby, z Assessorami Ekonomicznymi.

Obecnie Komitet Urządzający, przez wypis z protokółu 41-go posiedzenia z dnia 15 (27) Grudnia 1864 roku w pozycyi 222-giej, zawiadomił Kommissyę Rządową, że NAJJAŚNIEJSZY PAN pod dniem 4 (16) Grudnia 1864 roku, raczył zatwierdzić powyższe postanowienie Komitetu i wydane przez niego przepisy, a zarazem postanowił, iż w takich wypadkach, gdzie rybołówstwo i polowanie na gruntach, przechodzących na rzecz włościan, zostały wydzierżawione przez właścicieli dóbr, pomimo to włościanie bezwłocznie powinni być

денно вводятся во владѣніе подлежащими рыбными ловлями и охотой, независимо отъ соглашеній, какія могутъ послѣдовать между арендаторомъ таковыхъ рыбныхъ ловель и охоты и помѣщикомъ, о дальнѣйшемъ продолженіи аренды. Если же между владѣльцемъ имѣнія и арендаторомъ поступающихъ въ собственность крестьянъ рыбныхъ ловель и охоты не состоится соглашеніе, то арендатору предоставляется, на основаніи ст. 41 указа, 19 Февраля (2 Марта) 1864 г., право просить о расторженіи контракта на остальное время содержанія.

О таковомъ постановленіи Коммисія Финансовъ увѣдомляетъ, съ своей стороны, Губернское Правленіе, для свѣдѣнія и руководства; во избѣжаніе же могущихъ возникнуть недоразумѣній, предписываетъ о содержаніи этого постановленія объявить Экономическимъ Ассесорамъ.

Варшава, 13 (25) Февраля 1865 года.
№ 5,033/1,308.

№ 129.

Объясненіе, въ какомъ случаѣ арендаторы казенныхъ фольварковъ подвергаются взысканію въ пользу Казны, при разсчетахъ за неуплату костеламъ десятины.

(14 (26) Іюня 1866 г.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Вслѣдствіе рапорта Радомскаго Губернскаго Правленія отъ 28 Февраля (12 Марта) с. г., за № 12,754, въ коемъ испрашиваетъ разрѣшенія: слѣдуетъ ли, независимо отъ Высочайшаго указа, отъ 14 (26) Декабря 1865 года, объ устройствѣ свѣтскаго Римско-Католическаго духовенства, которымъ сохранено и на будущее время въ своей силѣ существовавшее прежде запрещеніе взысканія экзекуціоннымъ или судебнымъ порядкомъ десятины для сказаннаго духовенства, подвергать взысканію арендаторовъ казенныхъ фольварковъ въ пользу Казны, при разсчетахъ съ арендаторами, если они не представятъ доказательствъ на уплату костеламъ десятиннаго сбора, сбавленнаго

wprowadzeni w posiadanie tych użytków, bez względu i niezawiśle od ugód, jakie mogą mieć miejsce pomiędzy dzierżawcą tych użytków a właścicielem dóbr; gdyby zaś pomiędzy dzierżawcą a właścicielem nie przyszło do ugody względem warunków dalszej dzierżawy, dzierżawcy zgodnie z art. 41-m Ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) 1864 roku mogą żądać rozwiązania umowy pomiędzy nimi a właścicielami zawartej.

O decyzyi tej Kommissya Rządowa z kolei zawiadamia Rząd Gubernialny, dla zastosowania się, i poleca, ażeby dla uniknienia nieporozumień zawiadomił o niej Assessorów Ekonomicznych.

w Warszawie, d. 13 (25) Lutego 1865 r.

Nr. 5,033/1,308.

№ 129.

Objaśnienie, w jakim przypadku dzierżawcy folwarków rządowych mają być debitowani na rzecz Skarbu przy obrachunkach, wrazie nieuiszczenia kościołom dziesięcin.

(d 14 (26) Czerwca 1866 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Na rapport Rządu Gubernialnego z d. 28 Lutego (12 Marca) r. b. Nr. 12,754, którym zażądał decyzyi: „czy obok Najwyższego Ukazu z dnia 14 (26) Grudnia r. z. o urządzeniu Duchowieństwa Rzymsko-Katolickiego, którym utrzymany został w swej mocy obowiązujący poprzednio zakaz ściągania przez egzekucyę lub drogą sądową dziesięciny dla wspomnionego Duchowieństwa, dzierżawcy folwarków rządowych mają być debitowani na rzecz Skarbu przy obrachunkach, w razie gdyby nie udowodnili uiszczenia kościołom dziesię-

съ общаго валоваго дохода при отдачѣ въ аренду таковыхъ фольварковъ,—Правительственная Коммисія даетъ знать, что тѣ только арендаторы могутъ быть подвергаемы взысканію по этой статьѣ, кои подчинялись включенному въ арендные контракты условію, что въ случаѣ упраздненія какихъ либо сборовъ, исключенныхъ изъ арендной суммы, соразмѣрное онымъ количество арендаторъ обязанъ вносить въ Казну, сверхъ аренднаго чинша; къ тѣмъ же арендаторамъ, которые, снимая казенныя имѣнія въ общую аренду, не приняли подобнаго условія, не заявлять впредь отъ имени Казны никакой претензіи.

Варшава, 14 (26) Іюня 1866 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровскій.*

№ 19,103/6,927.

№ 130.

Распоряженіе, освобождающее отъ представленія квалификаціонныхъ свидѣтельствъ для снятія въ аренду пропинаціи.

(16 (28) Декабря 1866 г.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Замѣтивъ, что нѣкоторыя Губернскія Правленія, въ объявленіяхъ своихъ о торгахъ на отдачу въ аренду пропинаціонныхъ доходовъ въ имѣніяхъ казенныхъ или состоящихъ въ вѣдѣніи Казны, требуютъ, чтобы соискатели снабжены были квалификаціонными свидѣтельствами, предписанными постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 24 Января 1818 г., и выданными подлежащимъ Уѣзднымъ Начальникомъ по формѣ, указанной въ предписаніи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 4 (16) Сентября 1857 г., за № 32,178/15,416, Правительственная Коммисія поставляетъ на видъ Губернскимъ Правленіямъ несообразность такого требованія, которое подаетъ, безъ

cin, których wartość została przy wydzierżawieniu tych folwarków potrąconą od intraty brutto?" Kommissya Rządowa oświadcza: że tacy tylko dzierżawcy mogą być debitowani z powyższego tytułu, z któremi nawet umowy dzierżawne obejmują warunek: iż w razie zniesienia jakowych podatków od intraty dzierżawnej potrąconych, ilość takowych dzierżawca, oprócz czynszu dzierżawnego, wnosić do Skarbu jest w obowiązku; do takich zaś dzierżawców, którzy podobnego warunku nie przyjęli, obok ryczałtowego dóbr zadzierżawienia, żadna pretensya na rzecz Skarbu formowaną być nie może.

w Warszawie, d. 14 (26) Czerwca 1866 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Dąbrowski.*

Nr. 19,103/6,927.

№ 130.

Rozporządzenie, uwalniające od składania kwalifikacyjnych świadectw do dzierżawy propinacyi.

(d. 16 (28) Grudnia 1866 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Dostrzegając, że niektóre Rządy Gubernialne w ogłoszeniach terminów do licytacyj na wydzierżawienie dochodów propinacyjnych w dobrach rządowych lub pod zarządem Skarbowym zostających, zastrzegają, aby konkurenci zaopatrzeni byli w świadectwa kwalifikacyjne, postanowieniem Namiestnika Królewskiego z dnia 24 Stycznia 1818 r. przepisane, wydane przez Naczelnika właściwego powiatu, podług wzoru przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu pod dniem 4 (16) Września 1857 r. Nr. 32,178/15,416 wskazanego, Kommissya Rządowa zwraca uwagę Rządu Gubernialnego na niewłaściwość takich zastrzeżeń, dających niewątpliwie

сомнѣнія, поводъ къ отстраненію соискателей, такъ какъ свидѣтельства по указанной формѣ должны быть требуемы только при торгахъ на отдачу въ аренду имѣній, для которой необходимы познанія и опытность въ сельскомъ хозяйствѣ; относительно же соискателей на содержаніе пропинаціонныхъ доходовъ достаточно того обезпеченія, что они предъ производствомъ торговъ внесутъ временный залогъ, а по утвержденіи за ними аренды представятъ постоянный залогъ и внесутъ впередъ первый срочный арендный платежъ, такъ какъ доходъ отъ продажи питей не можетъ быть взысканъ арендаторомъ вдругъ за весь арендный срокъ.

Слѣдуетъ только обращать вниманіе на то, чтобы соискатели не принадлежали къ разряду лицъ, коимъ, на основаніи статьи 284 и 285 Высочайше утвержденнаго 7 (19) Іюня 1866 года Устава о питейномъ сборѣ, запрещена распивочная продажа питей. Вслѣдствіе сего не только само Губернское Правленіе обязывается имѣть въ виду означенное условіе, но и указать оное Уѣзднымъ Начальникамъ для надлежащаго руководства.

Варшава, 16 (28) Декабря 1866 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровскій.*

№ 80,310/30,010.

№ 131.

Увѣдомленіе о дозволеніи арендаторамъ казенныхъ имѣній производить винокуреніе безъ представленія залога.

(23 Января (4 Февраля) 1867 г.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Радомское Губернское Правленіе, при рапортѣ своемъ отъ 19 (31) Октября пр. г., за № 70,806, представило прошеніе Тарговскаго, арендатора казеннаго имѣнія Солецъ, объ освобожденіи его отъ предписаннаго 202 ст. Устава о питейномъ сборѣ взноса акциза впередъ, или представленія въ замѣнъ то-

powód do utrudniania konkurencyi, gdyż świadectwa, podług wzmiankowanego wzoru, wymagane być winny tylko przy wydzierżawianiu przez licytacyę dóbr, gdzie jest potrzebną znajomość prowadzenia gospodarstwa rolnego, względem ubiegających się zaś do dzierżawienia dochodów propinacyjnych, dostateczną będzie rękojmią, gdy przed licytacyą złożą vadium, a po utrzymaniu się przy dzierżawie wystawią kaucyę i opłacą z góry pierwszą ratę dzierżawną, gdyż korzyści ze sprzedaży trunków nie mogą być przez dzierżawcę wprzód wybierane.

Baczyć tylko należy na to, aby konkurenci nie podlegali wyłączeniom od możności prowadzenia szynku trunków, o jakich mówią artykuły 284 i 285 Ustawy o akcyzie od trunków, Najwyżéj pod d. 7 (19) Czerwca 1866 r. zatwierdzonéj. Winien zatem Rząd Gubernialny, nietylko sam mieć powyższą uwagą na względzie, ale wskazać ją do zastosowania się Naczelnikom Powiatów.

w Warszawie, d. 16 (28) Grudnia 1866 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Dąbrowski.*

Nr. 80,310/30,010.

№ 131.

Zawiadomienie o dozwoleniu dzierżawcom dóbr rządowych wyrabiania wódki, bez obowiązku stawiania kaucyj.

(d. 23 Stycznia (4 Lutego) 1867 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Rząd Gubernialny Radomski, przy rapporcie z dnia 19 (31) Października r. z. Nr. 70,806, przedstawił prośbę Targowskiego dzierżawcy dóbr rządowych Solec o uwolnienie go od obowiązku wnoszenia według art. 202 Ustawy z r. 1866 podatku od trunków, opłaty akcyzy z góry lub stawiania

го установленнаго залога; при томъ, имѣя въ виду, что и прочіе арендаторы казенныхъ имѣній, находящіеся въ подобномъ положеніи, могутъ заявлять подобныя требованія, испрашивало разрѣшенія возникшаго недоумѣнія: должны ли быть примѣняемы къ этимъ арендаторамъ правила, изложенныя въ 201 и 202 ст. упомянутаго Устава, или нѣтъ. Вслѣдствіе сего Правительственная Коммисія передала этотъ вопросъ на разрѣшеніе Центральнаго Акцизнаго Управленія въ Царствѣ, которое, принявъ во вниманіе: что на основаніи 201 ст. Устава, если винокуренный заводъ находится въ арендѣ или во временномъ владѣніи, арендаторъ обязанъ представить за себя поручительство собственника завода въ исправномъ взносѣ акциза; что владѣльцами винокуренныхъ заводовъ въ казенныхъ имѣніяхъ считаются арендаторы этихъ имѣній, доказательствомъ чему служитъ открытый для нихъ въ Польскомъ Банкѣ кредитъ на винокуренные апараты и сосуды,—нашло возможнымъ предоставить арендаторамъ казенныхъ имѣній право, производить винокуреніе на правахъ владѣльцевъ винокуренныхъ заводовъ, то есть, безъ представленія ими особаго поручительства или залога, съ тѣмъ однакожъ условіемъ, чтобы арендаторы къ прошеніямъ своимъ о выдачѣ имъ дозволеній на винокуреніе, прилагали свидѣтельства, удостовѣряющія, что на принадлежащихъ имъ винокуренныхъ апаратахъ и сосудахъ не обезпеченъ долгъ Польскому Банку, и, согласно съ этимъ заключеніемъ, издало Управляющимъ акцизными сборами соотвѣтственное распоряженіе.

Правительственная Коммисія, получивъ свѣдѣніе о таковомъ опредѣленіи изъ отзыва Центральнаго Управленія Акцизными сборами, отъ 10 (22) Января с. г., за № 105, поставляетъ о семъ въ извѣстность Губернское Правленіе, для свѣдѣнія и руководства въ случаѣ надобности.

Варшава, 23 Января (4 Февраля) 1867 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровскій.*

№ 2,247/697.

wymaganej oddzielnej kaucyi; przytem z uwagi, że i inni dzierżawcy dóbr rządowych, w takiem samem położeniu będący, mogą wystąpić z podobnemi reklamacyami, zażądał rozstrzygnięcia wątpliwości: czy przepisy objęte w art. 201 i 202-m pomienionej ustawy mają się do nich odnosić lub nie? Wątpliwość tę Kommissya Rządowa odniosła do decyzyi Centralnego Zarządu akcyzy w Królestwie, który wziąwszy na uwagę: że na zasadzie art. 201 rzeczonej Ustawy, jeśli zakład znajduje się w dzierżawie lub czasowém posiadaniu, to dzierżawca powinien przedstawić od właściciela zakładu poręczenie za siebie, pod względem regularnej opłaty podatku akcyznego, że za właścicieli gorzelnianych zakładów w dobrach rządowych, uważani są dzierżawcy tych dóbr, za dowód czego służy i to, że w Banku Polskim mają sobie otworzone kredyty na aparaty gorzelniane i naczynia; — z tych powodów uznał możebnem pozostawić dzierżawcom dóbr rządowych prawo wyrabiania wódki na prawach właścicieli zakładów, t. j. bez składania przez nich oddzielnego poręczenia albo kaucyi, lecz z tem zastrzeżeniem, aby przez tychże dzierżawców, przy prośbach o pozwolenie na wyrabianie wódki, przedstawiane były dowody przekonywające, że na należących do nich naczyniach i aparatach do wyrobu wódki nie jest ubezpieczona wierzytelność Banku Polskiego. Jakoż stosowne do tego wyrzeczenia wydał Zarządzającym akcyznemi opłatami odpowiednie rozporządzenie.

Powziąwszy o powyższej decyzyi wiadomość z odezwy Centralnego Zarządu opłat akcyznych z d. 10 (22) Stycznia r. b. Nr. 105, Kommissya Rządowa zawiadamia o takowej Rząd Gubernialny, dla zastosowania się w razie zajść mogącej potrzeby.

w Warszawie, d. 23 Stycznia (4 Lutego) 1867 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Dąbrowski.*

Nr. 2,247/697.

№ 132.

О помѣщеніи въ объявленіяхъ и протоколахъ на счетъ торговъ предостереженія, что за всякую сдѣлку и раздачу денегъ за уступку виновные будутъ подлежать судебной отвѣтственности.

(14 (26) Ноября 1840 г.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Замѣтивъ, что, при производствѣ торговъ, относящихся къ казеннымъ имѣніямъ и лѣсамъ, довольно часто случаются сдѣлки между соискателями, въ ущербъ Казнѣ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, въ отвращеніе подобныхъ злоупотребленій, предписываетъ Губернскому Правленію: въ объявленіяхъ о торгахъ, относящихся къ казеннымъ имѣніямъ и лѣсамъ, предостерегать соискателей, что всякая сдѣлка и раздача денегъ за уступку, съ цѣлью уменьшенія числа соискателей и пониженія доходовъ Казны, будутъ преслѣдуемы, а виновные въ томъ подвергаемы уголовной отвѣтственности судебнымъ порядкомъ.

Означенное предостереженіе Губернское Правленіе обязывается помѣщать и въ протоколахъ о торгахъ при условіяхъ, которыя слѣдуетъ объявлять соискателямъ до производства торговъ.

Варшава, 14 (26) Ноября 1840 года.
№ 70,505/21,758.

№ 133.

Подтвержденіе о строгомъ воспрещеніи всякаго рода сдѣлокъ при торгахъ.

(31 Декабря (12 Января) 1843/4 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Еще въ 1843 году, двумя распоряженіями, отъ 12 Февраля, за № 11,871/3,807, и отъ 8 Марта, за № 15,978/5210,

№ 132.

Rozporządzenie, iż ma być zamieszczanem w obwieszczeniach i w protokółach licytacyjnych, że wszelka zmowa i udzielanie odstępnego poszukiwane będą na drodze sądowej.

(d. 14 (26) Listopada 1840 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Dostrzegłszy, że przy odbywaniu się licytacyj w przedmiotach dóbr i lasów rządowych dotyczących, dość często zdarzają się zmowy między konkurentami, przez co dochody skarbowe są uszczuplane, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, w celu zapobieżenia tym nadużyciom, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby w obwieszczeniach ostrzegał konkurujących do licytacyj, dotyczących dóbr i lasów rządowych, że wszelka zmowa i udzielanie sobie odstępnego, dążące do zmniejszenia liczby konkurentów, a tem samem zniżenia korzyści, jakie Skarb przez licytacyą osiągnąć zamierzył, jako kary godne uważane będzie, i winni na drodze karnej sądowej do odpowiedzialności będą pociągani.

Ostrzeżenie powyższe Rząd Gubernialny obowiązany jest zamieszczać także w protokółach licytacyjnych przy warunkach, które odczytywane być mają konkurentom przed licytacyą.

w Warszawie, d. 14 (26) Listopada 1840 r.

Nr. 70,505/21,758.

№ 133.

Przypomnienie, iżby zmowy na licytacyach surowo przestrzegane były.

(d. 31 Grudnia (12 Stycznia) 1843/4 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Jeszcze w roku 1834 wydała dwa rozporządzenia, pierwsze dnia 12 Lutego Nr. 11,871/3,807, drugie d. 8 Marca

Правительственная Коммисія возложила на Гражданскихъ Губернаторовъ и Совѣтниковъ Финансоваго Отдѣленія обязанность присутствовать при производствѣ торговъ на отдачу въ аренду казенныхъ имѣній, а также, въ отвращеніе сдѣлокъ между соискателями:

a) не впускать въ залъ, гдѣ производятся торги, лицъ, не представившихъ залоговъ и документовъ на право арендованія;

b) дающихъ и принимающихъ отступное преслѣдовать судомъ за обманъ и подлогъ; кромѣ того, если о существованіи подлога имѣются доказательства, взыскивать съ имущества виновнаго, независимо отъ наказанія, опредѣленнаго судебнымъ приговоромъ, понесенные Казною убытки;

c) если окажется обманъ, въ такомъ случаѣ торги прекращаются и слѣдуетъ произвести новые;

d) принимающій и дающій отступное лишаются представленнаго залога.

По настоящее время подобныхъ взысканій не было налагаемо, хотя изъ нѣкоторыхъ свѣдѣній Правительственная Коммисія можетъ заключать, что при производствѣ торговъ на отдачу въ аренду казенныхъ имѣній, соискатели даютъ одни другимъ отступныя деньги, дабы тѣмъ отклонить повышеніе торговыхъ цѣнъ. Не имѣя однако положительныхъ доказательствъ, на основаніи которыхъ виновные могли бы быть подвергнуты наказанію, Правительственная Коммисія, въ предупрежденіе могущихъ произойти убытковъ для Казны, находитъ нужнымъ подтвердить вышеприведенное распоряженіе и предписать Губернскому Правленію: впредь, при производствѣ торговъ на отдачу въ аренду казенныхъ имѣній, строго наблюдать: не происходятъ ли между соискателями тайныя сдѣлки, и въ случаѣ обнаруженія малѣйшаго указанія на существованіе подобныхъ сдѣлокъ примѣнять къ виновнымъ всю строгость законовъ.

Варшава, 31 Декабря (12 Января) 1843/4 года.

№ 73,618/23,683.

Nr. 15,978/5,210, zobowiązując Gubernatorów Cywilnych i Radców Skarbowych do obecności przy licytacyi o dzierżawę dóbr rządowych, tudzież, aby, dla zapobieżenia zmowom między konkurentami:

a) nieskładających vadium i dowodów przepisanej kwalifikacyi nie wpuszczać do sali licytacyjnej;

b) że dający i biorący odstępne powinni być oskarżeni przed Sądem karnym o oszustwo i fałsz, nadto, że jeżeli podstęp będzie udowodniony, natenczas, oprócz kar wyrokiem oznaczonych, Skarb jeszcze na majątku winnego będzie poszukiwał straconych korzyści;

c) że gdy jawny będzie dowód oszustwa, licytacya staje się nieważną i nowa odbytą będzie;

d) że biorący i dający odstępne utraca stawiane vadium.

Jednakże dotąd w żadnym wypadku tego rodzaju ukaranie miejsca nie miało, chociaż Kommissya Rządowa jest naprowadzona na ogólne wskazówki, że przy odbywanych licytacyach, o dzierżawę dóbr rządowych, ubiegający się dają odstępne jedni drugim, aby im nie przeszkadzali i, postępując wyższe opłaty, nie podnosili summy dzierżawnej. Nie mając jednak dowodów materyalnych, któreby posłużyły do poddania winnych ukaraniu, Kommissya Rządowa, dla zapobieżenia stratom na przyszłość, widzi potrzebę przypomnieć powyżej wymienione rozporządzenie i polecić Rządowi Gubernialnemu, ażeby w następstwie przy licytacyach o dzierżawę dóbr rządowych usilnie dostrzegał: czy między ubiegającymi się nie zachodzą potajemne zmowy i dla tem pewniejszego powściągnięcia, za ujrzeniem najmniejszego podobieństwa, użył całej surowości przepisów.

w Warszawie, d. 31 Grudnia (12 Stycznia) 1843/4 r.

Nr. 73,618/23,683.

№ 134.

О томъ, что предлагающіе, по окончаніи торговъ, высшія суммы должны немедленно внести оныя въ депозитъ.

(28 Декабря (9 Января) 1844/5 г.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ видахъ прекращенія спекуляцій на отступное при производствѣ торговъ на подряды и арендное содержаніе казенныхъ доходовъ, а также для избѣжанія безполезныхъ издержекъ и сопряженной съ потерою времени переписки, въ случаѣ, когда, по окончаніи первоначальныхъ торговъ, явятся лица, съ предложеніемъ высшихъ цѣнъ, — отъ чего впослѣдствіи, при производствѣ вторичныхъ торговъ, отказываются,— Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства постановляетъ: когда кто либо, по окончаніи торговъ, предложитъ Губернскому Правленію или Финансовому вѣдомству высшую противу состоявшейся на торгахъ плату, и предложеніе это окажется заслуживающимъ вниманія высшаго начальства, въ такомъ случаѣ немедленно требовать взноса предложенной суммы, въ обезпеченіе предъ Казною исправнаго исполненія принятаго лицомъ обязательства.

Варшава, 28 Декабря (9 Января) 1844/5 года.
№ 95,093/30,131.

№ 135.

О объясненіи въ торговыхъ листахъ всѣхъ перемѣнъ, какія могутъ прозойти съ предлагаемою къ торгамъ недвижимостію, какъ по занимаемому ею пространству, такъ и въ отношеніи другихъ условій.

(13 (25) Іюля 1849 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

При разсмотрѣніи претензій б. содержателя казеннаго имѣнія Щебра, принадлежащаго къ экономіи Вигры, Г. Ксаверія

№ 134.

Rozporządzenie, iż podający po licytacyi wyższe offerty składać je mają zaraz do depozytu.

(d. 28 Grudnia (9 Stycznia) 1844/5 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Dla zapobieżenia nastręczającym się spekulacyom na odstępne przy licytacyach na jakiebądź entrepryzy lub dochody skarbowe, i dla uniknienia niepotrzebnych kosztów i korrespondencyj, oraz straty czasu, wrazie kiedy po odbytej pierwszej licytacyi znajdują się deklaranci, podający wyższe offerty, od których częstokroć, na powtórnie z powodu tego ogłaszanych licytacyach, w widokach powyż przywiedzionych, odstępują, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu postanawia, aby deklaracye po wszelkich licytacyach, tak Rządowi Gubernialnemu jako i innym Urzędom skarbowym z wyższą offertą podawane, o ileby Władze i Urzędy deklaracye takowe do decyzyi wyższej odnosić uznały potrzebę, zaraz popierane były złożeniem do depozytu w całości wyższej ofiarowanej summy, a to dla pewności Skarbu, że deklarant ziści to, do czego deklaruje się.

w Warszawie, d. 28 Grudnia (9 Stycznia) 1844/5 r.

Nr. 95,093/30,131.

№ 135.

Rozporządzenie, iż w protokółach licytacyjnych mają być zaznaczane wszelkie zmiany, jakie zajść mają w wydzierżawionej posiadłości tak co do powierzchni jak i co do innych stosunków.

(d. 13 (25) Lipca 1849 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przy rozpoznaniu pretensyi p. Ksawerego Ciemnołońskiego b. dzierżawcy dóbr rządowych Szczebra, w ekonomii

Цемнолонскаго, объ удовлетвореніи его за отнятые изъ фольварочныхъ земель и луговъ, подъ усадьбу для Подлѣсничаго лѣсной стражи Щебра, 69 морговъ 271 прент., оказалось, что передача этой усадьбы Подлѣсничему послѣдовала 21 Марта (2 Апрѣля) 1835 года, и въ слѣдствіе поздней оцѣнки и несвоевременнаго опредѣленія вознагражденія прежняго содержателя за отнятое пространство, при отдачѣ имѣнія Щебра въ новое содержаніе на 1836/48 годы, изъ общаго дохода не былъ вычтенъ недоборъ, по 41 руб. 44 кор. въ годъ. Хотя передача сказаннаго пространства въ пользованіе Подлѣсничему послѣдовала за 14 мѣсяцевъ до срока новой аренды имѣнія Щебра на 1836/48 годы, и хотя, по § 2 контракта, имѣніе отдано въ содержаніе общимъ счетомъ, по достаточномъ на мѣстѣ со стороны содержателя удостовѣреніи о средствахъ къ изысканію дохода безъ обезпеченія со стороны Казны отдѣльныхъ статей дохода,— бывшій содержатель г. Цемнолонскій, не смотря на принятое контрактомъ условіе, не переставалъ обращаться ко всѣмъ, по порядку, властямъ съ домогательствомъ возврата ему недобора за отнятый, будто бы, отъ арендуемыхъ имъ земель участокъ для Подлѣсничаго; при чемъ требованіе свое основывалъ, главнымъ образомъ, на томъ, что Губернское Правленіе, при отдачѣ въ 1836 году, имѣнія Щебра въ арендное содержаніе, непредупредило объ изложенномъ ни во время торговъ, въ оцѣночной смѣтѣ дохода, ни въ условіяхъ для торговъ, и даже не включило въ контрактъ оговорки, что сказанное пространство пахатной земли и луговъ поступило въ пользованіе Лѣснаго вѣдомства.

Хотя означенному содержателю въ неосновательной претензіи его отказано, сперва по рѣшенію Правительственной Коммисіи Финансовъ, отъ 8 (20) Іюля 1848 г., за № 57,910/17,149, а потомъ, за поданною имъ на это рѣшеніе жалобою, Совѣтомъ Управленія, какъ объявлено въ отзывѣ Статсъ-Секретаря, отъ 28 Октября (9 Ноября) 1848 года, за № 25,755,—тѣмъ неменѣе Правительственная Коммисія Финансовъ, въ видахъ отвращенія на будущее время, при отдачѣ въ содержаніе имѣній казенныхъ или въ завѣдываніи Казны находящихся, всякаго рода сомнѣній, относительно арендуемаго имѣнія и статей въ составъ онаго входящихъ, предписываетъ Губернскому Правленію,

Wigry, o zajętą na osadę służbową dla Podleśnego straży Szczebra, z gruntów i łąk folwarcznych, przestrzeń mórg 69 pręt. 271, okazało się, że oddanie tej osady Podleśnemu nastąpiło w dniu 21 Marca (2 Kwietnia) 1835 r., z powodu zaś późno nastąpionej klassyfikacyi i ustanowienia z tej przestrzeni wynagrodzenia dla poprzedniego dzierżawcy niedoboru dochodu rocznie na rs. 41 kop. 44, nie potrącono go z ogółu intraty przy wydzierżawieniu dóbr Szczebra na lata 1836/48 nastąpionem. Pomimo że oddanie wspomnionej przestrzeni w possessyę Podleśnego dokonane zostało o 14 miesięcy wcześniej niżeli dzierżawa dóbr Szczebra na lata 1836/48 zaczęła się, oraz że podług § 2 kontraktu wydzierżawienie dóbr tych nastąpiło ryczałtem, po dokładnem na gruncie ze strony dzierżawcy przekonaniu się o środkach intraty, bez zapewnienia ze strony Rządu ewikcyi względem szczegółów zadzierżawionych dochodów, przecież p. Ciemnołoński b. dzierżawca, bez względu na taki warunek kontraktu, jakiemu się poddał, reklamacyami, do wszystkich z kolei Władz z swej strony zanoszonemi, domagał się przyznania mu niedoboru za odjętą jakoby od jego dzierżawy przestrzeń gruntu dla Podleśnego, opierając swoje żądanie na tej głównie uwadze, że Rząd Gubernialny, przy wydzierżawieniu dóbr Szczebra, w r. 1836 odbytem, ani w anszlagu dzierżawnym w czasie licytacyi, ani w warunkach licytacyjnych nie uprzedził konkurentów, ani wreszcie do kontraktu dzierżawnego nie zamieścił wzmianki, że pomieniona przestrzeń gruntów i łąk na użytek służby leśnej odjętą została.

Jakkolwiek dzierżawca ten z powyższą pretensyą, jako bezzasadną, przez decyzyę Kommissyi Skarbu z dnia 8 (20) Lipca 1848 r. Nr. 57,910/17,149, a następnie w skutek rekursu do Rady Administracyjnej zaniesionego, z decyzyi tejże Rady przez odpowiedź Sekretarza Stanu z dnia 28 Października (9 Listopada) 1848 r., Nr. 25,755, stanowczo oddalony został, Kommissya Rządowa jednak bacząc, iżby w przyszłości przy wydzierżawieniu dóbr rządowych i innych, pod zarządem Władzy Skarbowej zostających, nie pozostawiano żadnych wątpliwości pod względem szczegółów, całość dzierżawy składać mających, poleca Rządowi Gubernialnemu, ażeby,

дабы оно, подъ собственною своею и особенно Начальника Секціи имуществъ и лѣсовъ отвѣтственностію, наблюдало за включеніемъ въ торговые листы свѣдѣнія о всѣхъ перемѣнахъ, кои предположено сдѣлать, или кои уже, до воспослѣдованія или во время торговъ, сдѣланы въ составѣ предложенныхъ къ отдачѣ въ аренду имѣній,—такъ, чтобы за симъ не могло уже возникать никакихъ предлоговъ къ недоразумѣніямъ или жалобамъ.

Варшава, 13 (25) Іюля 1849 года.
Nº 55,146/18,298.

№136.

О помѣщеніи въ объявленіяхъ о торгахъ условія о дѣйствительности торговъ даже въ случаѣ явки одного только соискателя.

(26 Іюня (8 Іюля) 1852 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

До настоящаго времени, существовалъ порядокъ производства торговъ на отдачу въ аренду казенныхъ, подуховныхъ, институтскихъ и другихъ имѣній и угодій, между нѣсколькими, или по крайней мѣрѣ двумя соискателями. Когда же къ торгамъ являлось одно только лицо, то, хотя бы и имъ были предложены выгодныя для Казны условія, торги считались несостоявшимися, и назначался срокъ для производства новыхъ. Такой порядокъ часто вводитъ Казну въ убытки; кромѣ того, онъ несогласенъ съ правилами о торгахъ, изложенными въ ст. 37 и 39-ой постановленія Совѣта Управленія, 16 (28) Мая 1833 г., въ силу которыхъ, въ случаѣ явки одного лица къ изустнымъ торгамъ, послѣдніе должны быть за нимъ утверждаемы, и составленный по онымъ протоколъ надлежитъ представлять на рѣшеніе Коммисіи Финансовъ. Дабы никто не могъ отговариваться незнаніемъ правилъ, и для огражденія подлежа-

pod własną a szczególniej Naczelnika Sekcyi Dóbr i Lasów odpowiedzialnością, odtąd wszelkie zmiany co do powierzchni wywołujących się do wydzierżawienia dóbr i wszelkich realności oraz innych stosunków, przed lub w czasie odbywanej licytacyi zarządzone lub zarządzić się mające, do protokółów licytacyjnych były wprowadzane tak, iżby później nie mogła być czyniona o to żadna kwestya ani reklamacya.

Warszawa, dnia 13 (25 Lipca) 1849 roku.

Nr. 55,146/18,298.

№ 136.

Rozporządzenie, iż w ogłoszeniach o licytacyach ma być zamieszczanem, że choćby jeden tylko konkurent zgłosił się, za plus licytanta uważany będzie.

(d. 26 Czerwca (8 Lipca) 1852 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Powszechnie dotąd przyjęty jest zwyczaj odbywania licytacyi na wydzierżawienie dóbr i realności rządowych, supprimowanych, instytutowych i innych, pomiędzy kilkoma konkurentami a najmniej dwoma. Jeżeli do licytacyi zgłosi się tylko jeden konkurent, chociażby ofiarował i korzystniéjsze dla Skarbu warunki, licytacya za spełzłą zwykle bywa uważana i nowy termin do innéj wyznaczony. Takie postępowanie Skarb często na straty i zawód naraża, a obok tego przeciwne jest przepisom, w art. 37 i 39-m postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 16 (28) Maja 1833 r. o licytacyach objętym, podług których w razie zgłoszenia się do licytacyi głośnéj jednego deklaranta, ten jeden za utrzymującego się przy licytacyi winien być uważany, Kommissya Skarbu zatém, zwracając rzecz do należytego porządku, stanowi, że w każdym podobnym wypadku, gdy jeden tylko konkurent stanie i poda wyższą ofertę od ustanowionego praetium liciti, powinien być uwa-

щихъ вѣдомствъ отъ жалобъ заинтересованныхъ лицъ, Губернское Правленіе обязывается, въ объявленіяхъ о торгахъ, помѣщать положительное условіе въ семъ смыслѣ, и, кромѣ того, поставить о настоящемъ распоряженіи въ извѣстность подвѣдомственныя ему управленія, для руководства.

Варшава, 26 Іюня (8 Іюля) 1852 года.

№ 44,213/17,967.

№ 137.

Воспрещеніе принимать, по утвержденіи торговъ, соучастниковъ въ арендѣ имѣній и другихъ статей.

(25 Мая (6 Іюня) 1855 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Случалось, что Губернскія Правленія, по исходатайствованіи утвержденія представленныхъ объявленій или произведенныхъ торговъ на аренду какихъ либо статей доходовъ отъ казенныхъ имѣній и другихъ, состоящихъ въ управленіи Отдѣленія имуществъ и лѣсовъ, допускали, при заключеніи арендныхъ контрактовъ, къ соучастію съ лицами, за коими утверждены торги, другихъ лицъ, и нѣкоторые изъ подобныхъ контрактовъ утверждены Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства.

Изъ опыта оказалось, что въ случаѣ смерти одного изъ арендаторовъ, возникаютъ, по изъясненной причинѣ, споры весьма затрудняющіе установленіе порядка дальнѣйшаго исполненія контрактныхъ условій, за неимѣніемъ по сему предмету указаній въ условіяхъ временнаго пользованія, обязательныхъ съ 20 Мая (1 Іюня) 1847 г., гдѣ, въ §§ 15-мъ объ арендѣ имѣній и угодій, и 14-мъ, объ особой арендѣ пропинаціонныхъ доходовъ, вовсе о семъ не упоминается. Хотя, въ случаѣ смерти одного изъ арендаторовъ, договоръ, заключенный нераздѣльно дол-

żany za plus licytanta i spisany z nim protokół licytacyjny do dalszéj decyzyi Kommissyi Skarbu przedstawiony. Aby zaś niewiadomością prawa nikt się wymówić nie mógł i Władze od reklamacyj stron zasłonić, odpowiednie a wyraźne zastrzeżenie w ogłoszeniach o licytacyi ma Rząd Gubernialny zamieszczać. A nadto obowiązany jest podwładne sobie Urzędy o konieczności zastosowania się do tego przepisu uwiadomić.

w Warszawie, d. 26 Czerwca (8 Lipca) 1852 r.
Nr. 44,213/17,967.

№ 137.

Przepis, iż po zatwierdzeniu licytacyi, wspólnicy do dzierżawy dóbr i innych dochodów i użytków przyjmowani być nie mogą.

(d. 25 Maja (6 Czerwca) 1855 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Zdarzało się, iż Rządy Gubernialne po wyjednaniu zatwierdzenia deklaracyi lub odbytych licytacyj na wydzierżawienie dochodów i użytków z dóbr rządowych i innych, pod zarządem Wydziału dóbr i lasów zostających, przy zawarciu umów dzierżawnych przypuszczały do współki z plus licytantami inne osoby, i że niektóre takie umowy pozyskały zatwierdzenie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu.

Ponieważ doświadczenie okazuje, że z tego powodu, wrazie śmierci jednego z współdzierżawców, wynikają kwestye trudne do rozwiązania, jak ma być nadal dotrzymywana umowa, gdyż na taki przypadek, warunki ogólne umów czasowych za obowiązujące od d. 20 Maja (1 Czerwca) 1847 r. wskazane, mianowicie:

§ 15-y co do dzierżawy dóbr i realności i § 14-y co do dzierżawy oddzielnej dochodów propinacyjnych, nie obejmują stosownego objaśnienia, a jakkolwiek w razie zgonu jednego z współdzierżawców, umowa zawarta niepodzielnie, powinna być dotrzymywana przez pozostałego przy życiu, wszelako z uwagi,

женъ быть обязателенъ для остальныхъ, оставшихся въ живыхъ, тѣмъ не менѣе, принимая во вниманіе: что со смертію одного измѣняются арендныя отношенія и для оставшагося въ живыхъ; что всякія товарищества, согласно общимъ правиламъ закона (ст. 1865 Гражданскаго Кодекса) прекращаются со смертью одного изъ соучастниковъ, и потому могутъ возникать споры о дальнѣйшихъ платежахъ аренды; наконецъ, что въ подобныхъ случаяхъ Казна Царства была бы поставлена въ необходимость соглашаться, хотя и въ видѣ полюбовной сдѣлки, на уничтоженіе контрактовъ и объявлять новые торги, кои, при неявкѣ соискателей, ведутъ къ убыткамъ, во всякомъ же случаѣ служатъ поводомъ къ безполезной перепискѣ и обремененію Финансоваго вѣдомства,—Коммисія Финансовъ, во избѣжаніе подобныхъ случаевъ на будущее время, постановила предписать, чтобы впредь Губернское Правленіе не принимало подобныхъ соучастниковъ въ арендѣ и наблюдало за исполненіемъ сего, объявивъ о настоящемъ распоряженіи Окружнымъ Экономическимъ Ассесорамъ и Уѣзднымъ Начальникамъ.

Варшава, 25 Мая (6 Іюня) 1855 года.
№ 20,738/8,998.

№ 138.

О обязанности лица, за коимъ утверждены торги, уплатить издержки, произведенныя, какъ на эти торги, такъ и на прежніе, не состоявшіеся.

(16 (28) Іюня 1860 г.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Нерѣдко случается, что торги, объявленные на отдачу въ арендное содержаніе мелкихъ угодій, или на подряды въ казенныхъ имѣніяхъ, остаются, по недостатку соискателей, безъ послѣдствій; почему назначаются вторичные торги. Такъ какъ, на основаніи нормальныхъ контрактныхъ условій, всѣ издержки на объявленія о торгахъ, напечатаніе контрактныхъ бланковъ,

że ze śmiercią jednego zmieniają się i dla żyjącego stosunki dzierżawne, że gdy wszelkie współki, podług ogólnych przepisów prawa cywilnego (art. 1865 K. C.), z dniem śmierci jednego wspólnika kończą się, ztąd mogłyby się kwestye wyrodzić pod względem dalszego biegu samej dzierżawy, że wreszcie z takiego powodu Skarb Królestwa, lubo w drodze względności, lecz bywa zniewolony zezwolić na rozwiązanie podobnych umów, i na nowe wydzierżawienie ogłaszać licytacye, które mogą Skarbowi szkodę przynieść, gdyby ubiegających się do podobnych dzierżaw nie było, a zawsze naraża Władze skarbowe na korrespondencye i zatrudnienia, bez żadnego dla Skarbu dobra, przeto chcąc na przyszłość takich zdarzeń uniknąć, Kommissya Skarbu postanowiła, aby odtąd Rząd Gubernialny podobnych wspólnych dzierżawców przy wydzierżawieniu nie przyjmował, i nietylko sam do niniejszego przepisu stosował się, ale oraz zawiadomił o tem Assessorów Ekonomicznych okręgowych i Naczelników Powiatowych.

w Warszawie, d. 25 Maja (6 Czerwca) 1855 r.
Nr. 20,738/8,998.

№ 138.

Objaśnienie, iż utrzymujący się przy licytacyi, powinien ponieść koszta nietylko tej ostatniej ale i poprzednich, które spełzły bezskutecznie.

(d. 16 (28) Czerwca 1860 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Częstokroć zdarza się, że pierwsze terminy licytacyi na wydzierżawienie realności, lub na entrepryzy w dobrach rządowych ogłaszane, dla braku pretendentów nie odnoszą skutku, i że z tego powodu powtórne licytacye zarządzone zostają. Ponieważ ogólne warunki kontraktowe wskazują, że wszystkie koszta jako to: ogłoszenie licytacyi, druków do kontraktu, stempla, portoryi i t. p. wyłącznie dzierżawca

гербовую бумагу, почтовые платежи и проч., должны относиться на счетъ арендатора, то и всѣ расходы по помѣщенію публикацій въ періодическихъ изданіяхъ равнымъ образомъ упадаютъ на арендаторовъ или подрядчиковъ.

Не смотря на столь положительное правило, нѣкоторые арендаторы и подрядчики протестуютъ противъ сего, ошибочно утверждая, что на ихъ счетъ относятся только издержки послѣднихъ торговъ, и требуютъ освобожденія ихъ отъ уплаты расходовъ по первоначальнымъ торгамъ. Для устраненія подобныхъ жалобъ на будущее время, Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію: въ условіяхъ о торгахъ на аренду или на подряды въ казенныхъ имѣніяхъ, а также и въ договорахъ по этому предмету, помѣщать, что арендаторъ или подрядчикъ обязаны принять на себя издержки не только послѣднихъ, но и предшествовавшихъ, не состоявшихся торговъ; при исчисленіи же и опредѣленіи вознагражденія редакціямъ официальной газеты и періодическихъ изданій, въ коихъ помѣщены были объявленія о торгахъ, примѣняться къ циркуляру Правительственной Коммисіи отъ 18 (30) Января сего года, № 56,235.

Варшава, 16 (28) Іюня 1860 года.

№ 36,209/16,222.

№ 139.

О томъ, что лица, за коими утверждены торги, не могутъ уклоняться отъ исполненія принятыхъ условій, даже и въ случаѣ неутвержденія торговъ въ опредѣленный срокъ.

(29 Февраля (12 Марта) 1864 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ постановленіи Совѣта Управленія отъ 16 (28) Мая 1833 года, о торгахъ, въ статьѣ 48-ой сказано: „утвержденіе

zaspokoić jest obowiązany, z mocy więc tego warunku, likwidowane koszta przez redakcye pism, w których ogłoszenia były zamieszczone, do dzierżawców lub entreprenerów są regulowane i od nich ściągane.

Pomimo wszakże tak wyraźnego zastrzeżenia, niektórzy dzierżawcy i entreprenerowie, występując przeciwko temu, mylnie utrzymują, że tylko koszta ogłoszeń ostatniej licytacyi, przy której utrzymali się, do nich regulowane być winny i domagają się zwolnienia ich od opłaty kosztów z poprzednich ogłoszeń. Kommissya Rządowa, uznawszy potrzebę zapobieżenia tym odwołaniom się na przyszłość, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby odtąd w warunkach licytacyjnych o dzierżawę lub entreprzyzę w dobrach rządowych, a następnie w umowach o te przedmioty zawieranych, wyraźnie zamieszczał zastrzeżenie, że dzierżawca lub entreprener obowiązany jest ponieść nietylko koszta ogłoszenia ostatniej licytacyi, do skutku doszłej, ale i poprzednich, dotyczących tego samego przedmiotu, które bezskutecznie spełzły; przy obliczeniu wszakże i ustanowieniu należności dla redakcyi gazety rządowej i redakcyi pism peryodycznych, do których obwieszczenia licytacyi były podane, Rząd Gubernialny ściśle zastosować się winien do ogólnego rozporządzenia Kommissyi Rządowej pod dniem 18 (30) Stycznia r. b. Nr. 56,235 z Sekretaryatu wydanego.

w Warszawie, dnia 16 (28) Czerwca 1860 r.

Nr. 36,209/16,222.

№ 139.

Rozporządzenie, iż utrzymujący się przy licytacyi nie może się uchylić od obowiązku dotrzymania deklaracyi, nawet w takim razie, gdyby licytacya nie została potwierdzoną w terminie przepisanym.

(d. 29 Lutego (12 Marca) 1864 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 16 (28) Maja 1833 r., o licytacyach w art. 48-m stanowi:

торговъ въ Воеводской Коммисіи (Губернскомъ Правленіи) должно послѣдовать въ 14 дней, а въ Правительственной Коммисіи въ теченіе мѣсяца съ производства торговъ. Когда, въ продолженіе этого времени, утвержденія не послѣдуетъ, лицо, за которымъ остались торги, въ правѣ, буде пожелатъ, отказаться отъ исполненія принятыхъ условій.“

Такъ какъ весьма часто случается, что, при замедленіяхъ въ утвержденіи торговъ, лица, за коими торги остались, найдя условія невыгодными для себя, отказываются отъ нихъ,— чрезъ что причиняются Казнѣ убытки, то, въ предупрежденіе сего на будущее время, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ Губернскому Правленію въ условіяхъ о торгахъ помѣщать слѣдующее: „хотя бы утвержденіе протокола о торгахъ и не послѣдовало въ срокъ, ст. 48-ою постановленія Совѣта Управленія 16 (28) Мая 1833 года опредѣленный, тотъ, за кѣмъ останутся торги, не въ правѣ отказаться отъ принятыхъ условій.“

Варшава, 29 Февраля (12 Марта) 1864 года.

№ 3,527/1,251.

№ 140.

Постановленіе, дополняющее правила постановленія Совѣта Управленія Царства отъ 16 (28) Мая 1833 года о торгахъ по продажѣ разныхъ государственныхъ имуществъ.

(19 Сентября (1 Октября) 1864 года.)

По указу Его Величества
АЛЕКСАНДРА II-го,
Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,
Великаго Князя Финляндскаго,
и проч., и проч., и проч.

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Въ виду предстоящихъ значительныхъ торговъ по продажѣ разныхъ государственныхъ имуществъ и съ цѣлію обезпе-

„potwierdzenie licytacyi nastąpić powinno w Kommissyi Wojewódzkiej (w Rządzie Gubernialnym) w przeciągu dni czternastu, w Kommissyi Rządowej w przeciągu jednego miesiąca od dnia licytacyi. Gdyby w czasie tym zatwierdzenie nie nastąpiło, utrzymujący się na licytacyi, jeżeli zechce, wolnym być może od obowiązku dotrzymania deklaracyi.“

Ponieważ zdarza się, że w razie niekorzystnych dla pluslicytantów wypadków z licytacyi, a dopuszczenia zwłoki w potwierdzeniu onej, pluslicytanci odstępują od licytacyi, a z tego zawodu Skarb najczęściej stratę ponosi; aby więc w przyszłości temu zapobiedz, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca Rządowi Gubernialnemu, aby w warunkach do wszelkich licytacyj zamieszczano wyraźne zastrzeżenie:

„że chociażby potwierdzenie protokółu licytacyjnego nie nastąpiło w terminie art. 48-m postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 16 (28) Maja 1833 r. oznaczonym, utrzymujący się na licytacyi nie będzie mógł odstąpić od spełnienia przyjętego zobowiązania.“

W Warszawie, d. 29 Lutego (12 Marca) 1864 r.

Nr. 3,527/1,251.

№ 140.

Postanowienie uzupełniające przepisy postanowienia Rady Administracyjnej w Królestwie z dnia 16 (28) Maja 1833 r. o licytacyach na sprzedaż różnych nieruchomości skarbowych.

(d. 19 Września (1 Października) 1864 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego
ALEXANDRA II-go,
Cesarza Wszech Rossyj, Króla Polskiego,
Wielkiego Księcia Finlandzkiego,
etc., etc., etc.

Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem.

Z powodu nastąpić mających licytacyj publicznych na sprzedaż różnych nieruchomości skarbowych, znacznej warto-

чить, по возможности, успѣшное производство этихъ торговъ, Учредительный Комитетъ, въ дополненіе къ постановленію Совѣта Управленія отъ 16 (28) Мая 1833 года, постановилъ и постановляетъ.

1) Торги по продажѣ Государственныхъ имуществъ производить, руководствуясь постановленіемъ Совѣта Управленія, отъ 16 (28) Мая 1833 года, съ соблюденіемъ, сверхъ того, нижеслѣдующихъ правилъ.

2) Назначеніе цѣны, съ которой торгъ имѣетъ начаться, не обязательно, и въ тѣхъ случаяхъ, когда таковой цѣны не будетъ назначено, желающіе торговаться могутъ объявлять цѣны по своему усмотрѣнію. Но въ объявленіи о торгахъ, дѣлаемомъ отъ Правительства, должна быть положительно опредѣлена сумма залога, имѣющая быть представленною къ торгамъ.

3) Кромѣ торговъ исключительно изустныхъ и исключительно посредствомъ запечатаныхъ объявленій, допускаются еще торги смѣшанные, т. е. подача запечатанныхъ пакетовъ съ объявленіемъ рѣшительной цѣны, и, совмѣстно съ тѣмъ, изустные торги между лицами, не подавшими таковыхъ пакетовъ.

4) Утвержденіе торговъ производится общимъ установленнымъ порядкомъ: но оно можетъ быть сдѣлано также слѣдующимъ образомъ: Учредительный Комитетъ назначаетъ цѣну каждому продаваемому Государственному имуществу и эту цѣну, въ запечатанномъ пакетѣ препровождаетъ въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, гдѣ имѣютъ производиться торги на Государственныя имущества, предназначаемыя въ продажу. По окончаніи торга, вскрывается пакетъ Учредительнаго Комитета, и лицо, объявившее высшую цѣну, изустно или въ запечатанномъ пакетѣ, признается пріобрѣтателемъ продаваемаго имущества, если данная симъ лицомъ цѣна сравнялась съ цѣною, назначенною Учредительнымъ Комитетомъ, или же оную превзошла. Въ обоихъ случаяхъ, торгъ тотчасъ утверждается,

ści, i w celu zapewnienia, ile można, skutecznego ich odbycia, Komitet Urządzający, w uzupełnieniu postanowienia Rady Administracyjnej Królestwa z dnia 16 (28) Maja 1833 roku, postanowił i stanowi:

1) Licytacye na sprzedaż nieruchomości skarbowych, odbywać się będą podług zasad przepisanych postanowieniem Rady Administracyjnej z dnia 16 (28) Maja 1833 r., z zastosowaniem się nadto do następujących przepisów:

2) Oznaczenie szacunku, od którego licytacya ma być rozpoczętą, nie jest koniecznem; — w takich razach przeto, gdy szacunek oznaczony nie będzie, przystępujący do licytacyi będą mogli zaofiarować cenę według własnego uznania. W ogłoszeniach wszakże czynionych ze strony Rządu o licytacyach, wysokość vadium do licytacyi złożyć się winnego, ma być ściśle oznaczoną.

3) Oprócz licytacyj li tylko głośnych, jako też licytacyj przez opieczętowane deklaracye wyłącznie odbywanych, mogą mieć jeszcze miejsce licytacye mięszane, t. j. mogą być podawane opieczętowane deklaracye z oznaczeniem wysokości postąpionej summy i obok tego może być odbyta głośna licytacya pomiędzy ubiegającymi się, którzy takich deklaracyj opieczętowanych nie złożyli.

4) Licytacye zatwierdzane będą według przepisanego w tej mierze zwykłego porządku, lecz będą mogły być równie zatwierdzane i w sposób następujący: Komitet Urządzający oznaczy szacunek każdych wystawionych na sprzedaż nieruchomości skarbowych i oznaczenie tego szacunku prześle w opieczętowanej kopercie Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, w której licytacye na rzeczoną sprzedaż nieruchomości skarbowych mają się odbywać. Po skończeniu licytacyi, rozpieczętowaną zostanie koperta Komitetu Urządzającego i pluslicytant, który, czy to przy głośnej licytacyi, czy też przez opieczętowaną deklaracyę postąpił summę najwyższą, uznanym będzie za nabywcę nieruchomości na sprzedaż wystawionej, jeżeli postąpiona przez niego summa, wyrównywać będzie summie przez Komitet Urządzający ustanowionej, lub też, jeżeli takową summę przewyższy. W obydwóch tych wypadkach licytacya ma być bezzwłocznie zatwierdzoną, przy

а залоги возвращаются всѣмъ торговавшимся, кромѣ того лица, за кѣмъ утвержденъ предметъ продажи. Затѣмъ акты на проданное имущество совершаются на основаніи объявленныхъ при торгахъ условій.

5) Примѣненіе однако изъ вышеупомянутыхъ способовъ производства торговъ, въ каждой предположенной продажѣ, зависитъ отъ усмотрѣнія Учредительнаго Комитета, или, по его уполномочію, отъ Правительственной Коммисіи Финансовъ.

Въ объявленіи о торгѣ положительно должно быть сказано, по какому способу торгъ и утвержденіе онаго будутъ производиться.

6) Лицо, давшее на торгѣ за продаваемое имущество высшую Правительствомъ принятую цѣну, и затѣмъ уклоняющееся или отказывающееся отъ совершенія актовъ на покупку, отвѣчаетъ изъ представленнаго залога за всѣ убытки, Казною понесенные, какъ отъ промедленія продажи, такъ и отъ назначенія новыхъ торговъ и могущей послѣдовать на оныхъ недодачи.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Учредительнаго Комитета, 19 Сентября (1 Октября) 1864 года.

Намѣстникъ, Генералъ-Адъютантъ
(подписано) *Графъ Бергъ.*

Членъ-Завѣдывающій дѣлами Учредительнаго Комитета
(подписано) *Я. Соловьевъ.*

Примѣчаніе. Постановленіе Совѣта Управленія отъ 16 (28) Мая 1833 г., о торгахъ, находится въ Сборникѣ административныхъ узаконеній, по вѣдомству Финансовъ, томъ IV, о взиманіи и взысканіи казенныхъ податей и сборовъ, подъ № 16, стр. 174.

zwróceniu vadium wszystkim licytantom, wyjąwszy jedynie tego, który się przy tej licytacyi utrzymał; po czem akt nastąpionej sprzedaży nieruchomości winien być sporządzony na podstawie ogłoszonych warunków licytacyjnych.

5) Zastosowanie jednego z powyższych sposobów odbywania licytacyi do każdej zamierzonej sprzedaży, zależy od uznania Komitetu Urządzającego, lub też, za jego upoważnieniem, od decyzyi Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu. W ogłoszeniu o licytacyi powinno być wyraźnie wymienione, według jakiego sposobu licytacya ta odbywać się będzie, oraz w jakim porządku nastąpić ma jej potwierdzenie.

6) Pluslicytant, któryby postąpiwszy na licytacyi summę najwyższą i przez Rząd przyjętą, uchylał się następnie lub odmawiał zawrzeć kontrakt kupna, staje się odpowiedzialnym ze złożonego przez siebie vadium, za wszelkie straty jakieby Skarb poniósł, z powodu opóźnienia sprzedaży, jako też z powodu zarządzenia nowej licytacyi i niedoborów z tejże wyniknąć mogących.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Komitetu Urządzającego, odbytem d. 19 Września (1 Października) 1864 r.

Namiestnik, Jenerał-Adjutant
(podpisano) *Hr. Berg.*

Członek Zarządzający interessami Komitetu Urządzającego,
(podpisano) *Sołowiew.*

Uwaga. Postanowienie Rady Administracyjnej o licytacyach z dnia 16 (28) Maja 1833 roku, mieści się w Zbiorze przepisów o poborze i egzekucyi należności skarbowych, pod Nr. 16 str. 175.

ГЛАВА VIII.

О ЗАЛОГАХЪ.

№ 141.

Указаніе Губернскому Правленію правилъ, по которымъ оно должно разсматривать и принимать залоги на арендное содержаніе казенныхъ имѣній.

(19 (31) Октября 1839 года.)

Августовскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Предписаніемъ отъ 27 Іюля (8 Августа) сего года, за № 63,171, Правительственная Коммисія преподала Губернскимъ Правленіямъ указанія относительно оцѣнки земскихъ имѣній, которыми должны обезпечиваться залоги для безопасности Казны. Разсматривая затѣмъ многочисленныя распоряженія, изданныя относительно принятія кредитныхъ бумагъ на поручительства или залоги, она удостовѣрилась, что вслѣдствіе Высочайшаго указа 19 (31) Августа 1828 года, коимъ повелѣно уплачивать казенные долги закладными листами, прежнія распоряженія потеряли свою силу, и что въ настоящее время могутъ быть принимаемы въ залогъ, по нарицательной ихъ цѣнѣ, слѣдующія кредитныя бумаги:

1. Закладные листы, безъ различія, какъ прежняго, такъ и новаго выпуска, за исключеніемъ только желтыхъ закладныхъ листовъ.

Къ закладнымъ листамъ должны быть приложены купоны, начиная съ того полугодія, въ которомъ они представляются.

2. Частныя облигаціи въ 300 злотыхъ, выпущенныя въ 1829 году Казною Царства на 42-миліонный заемъ.

TYTUŁ VIII.

O KAUCYACH.

№ 141.

Wskazanie Rządowi Gubernialnemu zasad, podług których ma rozpoznawać i przyjmować kaucye do dzierżaw dóbr rządowych.

(d. 19 (31) Października 1839 r.)

Do Rządu Gubernialnego Augustowskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przez reskrypt z dnia 27 Lipca (8 Sierpnia) r. b. Nr. 63,171 udzieliła Rządom Gubernialnym objaśnienie co do szacowania dóbr ziemskich, na których mają być zapisywane rękojmie dla bezpieczeństwa Skarbu. Rozpoznając następnie liczne rozporządzenia, jakie co do przyjmowania papierów na rękojmie czyli kaucye wydane zostały, przekonała się, iż w skutek postanowienia NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia 19 (31) Sierpnia 1828 roku nakazującego długi skarbowe spłacać listami zastawnemi, rozporządzenia poprzednie ustały w swéj mocy i że w stanie dzisiejszym przyjmowane być mogą na rękojmie następujące papiery, podług imiennéj ich wartości:

1. Listy zastawne, bez rozróżnienia dawnych od nowych, z wyłączeniem tylko listów zastawnych żółtych.

Do listów zastawnych dołączone być mają kupony, zacząwszy od półrocza, w którym są składane.

2. Obligacye udziałowe po 300 złp. na pożyczkę 42-milionową, przez Skarb Królestwa w roku 1829 wydane.

3. Частичныя облигаціи въ 500 злотыхъ, на стопятидесяти-миліонный заемъ, выпущенныя также Казною Царства на основаніи Высочайшаго указа 1835 года.

4. Государственныя облигаціи въ 1,000 злотыхъ, выпущенныя въ 1838 году на сухопутныя и водяныя сообщенія.

5. Ассекураціи, выданныя Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства, арендаторамъ казенныхъ имѣній, на слѣдующіе имъ со временъ Герцогства Варшавскаго платежи, пока на удовлетвореніе ихъ закладными листами, не будетъ назначена особая сумма.

Независимо отъ сего, Правительственная Коммисія постановила издать для администраціи казенныхъ имѣній, слѣдующія дополнительныя правила, относительно принятія залоговъ. Представленныя въ залогъ наличныя деньги, могутъ быть обращены въ вышеозначенныя кредитныя бумаги, или же замѣнены ипотечнымъ обезпеченіемъ, по до выдачи наличныхъ денегъ, или вышедшихъ въ тиражъ кредитныхъ бумагъ, въ замѣнъ за другіе залоги, или не вышедшихъ въ тиражѣ бумагъ за ипотечное поручительство, Губернское Правленіе обязано удостовѣриться, нѣтъ ли какихъ либо казенныхъ претензій, которыя для удобнѣйшаго разсчета слѣдуетъ прежде всего удовлетворить изъ наличности или кредитныхъ бумагъ, пока наличныя деньги не будутъ обращены въ кредитныя бумаги, а сіи послѣднія замѣнены ипотечнымъ поручительствомъ.

Кто, будучи обязанъ представить залогъ, представляетъ въ обезпеченіе Казны либо собственное движимое имущество въ наличныхъ деньгахъ или въ поименованныхъ выше бумагахъ, либо же недвижимое имущество, тотъ, не нуждаясь ни въ поручителѣ, ни въ поручительствахъ, не представляетъ въ строгомъ смыслѣ залога, а только движимый или ипотечный закладъ, однакожъ, не смотря на то, залогодатель можетъ быть привлеченъ къ отвѣтственности всѣмъ своимъ состояніемъ, за неисполненіе принятыхъ имъ обязательствъ и къ вознагражденію всѣхъ убытковъ произшедшихъ по случаю неустойки; представленный же въ Казну залогъ долженъ только служить ей облегченіемъ во взысканіи соразмѣрной оному части причитающейся суммы; при чемъ на поручителя не можетъ быть обращаемо взысканіе свыше той суммы, въ которой онъ поручился.

Представляющій обезпеченіе или залогъ вышеозначенными

3. Obligacye cząstkowe po 500 złp. na pożyczkę sto pięćdziesiąt milionową, w skutek dekretu Cesarskiego z 1835 roku również przez Skarb Królestwa wydane.

4. Obligacye Skarbowe po 1,000 złp. w roku 1838 na drogi kommunikacyi lądowéj i wodnéj wystawione.

5. Assekuracye dzierżawcom dóbr rządowych na przypadające im, z epoki Księstwa Warszawskiego, należytości przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu wydawane, dopóki dla ich zaspokojenia listami zastawnemi fundusz przeznaczony nie zostanie.

Obok tego Kommissya Rządowa postanowiła następujące, dla administracyi dóbr rządowych co do przyjmowania rękojmij, wydać dodatkowe przepisy. Złożona rękojmia w gotowéj monecie może być zamieniona na papiery wyżéj wymienione lub na zabezpieczenie hypoteczne, przed wydaniem jednak gotowizny lub papierów wylosowanych do spłacenia za inne rękojmie, albo papierów niewylosowanych, za rękojmię hypoteczną, Rząd Gubernialny obowiązany jest przekonać się, czy nie okazały się jakie pretensye skarbowe, a które dla łatwości przedewszystkiem z gotowizny lub papierów zrealizować należy, nim zmiana gotowizny na papiery, a tych na rękojmię hypoteczną nastąpi.

Kto będąc obowiązany do stawienia rękojmii własny majątek, bądź ruchomy, to jest w gotowiźnie, albo papierach wyżéj wymienionych, albo majątek nieruchomy na zabezpieczenie Skarbu przedstawia, ten nie potrzebując ręczyciela, ani zaporęczeń, nie daje w ścisłem znaczeniu kaucyi, ale tylko zakład ruchomy lub hypoteczny, i mimo tego zakładu może być z całkowitego majątku swojego poszukiwany o dopełnienie obowiązku przezeń przyjętego i wynagrodzenie wszelkich szkód przez niedopełnienie zrządzonych; stawiony zaś dla Skarbu zakład, służyć ma tylko dla ułatwienia Skarbowi poszukiwań w części temu funduszowi odpowiedniéj, ręczyciel zaś (kautor) nie może być poszukiwany o większą kwotę nad tę, do jakiéj się zobowiązał.

Składający rękojmię lub zakład, w papierach publicz-

кредитными бумагами долженъ приложить къ своему объявленiю подписку и пояснить въ ней, что Казна имѣетъ полное право, при отыскиванiи своей принадлежности, продать бумаги чрезъ посредство Банка и вырученную сумму засчитать на слѣдующiй ей долгъ.

Губернскимъ Правленiямъ, коимъ предписанiемъ отъ 27 Iюля (8 Августа) сего года, за № 63,171, разрѣшено принимать и оцѣнивать степень обезпеченiя ипотечныхъ залоговъ, и которыя въ силу предписанiя отъ того же числа, за № 10,564, могутъ выдавать дозволенiя на исключенiе залога изъ ипотечной книги, предоставлено уже тѣмъ самимъ право на выдачу движимыхъ залоговъ и поручительствъ, представленныхъ наличными деньгами или кредитными бумагами. Губернскiя Правленiя въ правѣ также уступать первенство ипотечныхъ поручительствъ Кредитному Обществу, если, не смотря на такую уступку, поручительство это будетъ обезпечено въ предѣлахъ $^2/_3$ частей стоимости, имѣющей установиться на основанiи правилъ, предписанныхъ Правительственною Коммисiею Финансовъ и Казначейства. До уступки однакожъ ипотечнаго первенства, Губернское Правленiе должно удостовѣриться, не оказались ли какiя либо казенныя претензiи къ лицу, за которымъ дано поручительство, и, въ случаѣ ихъ обнаруженiя, удовлетворить оныя изъ ссужаемаго Кредитнымъ Обществомъ займа, не подвергая Казну необходимости отыскиванiя своего долга экзекуцiоннымъ порядкомъ съ другихъ имуществъ должника.

Губернское Правленiе не въ правѣ въ пользу частныхъ долговыхъ обязательствъ, отказываться отъ разъ прiобрѣтеннаго имъ первенства, и тѣмъ самымъ не можетъ уступать первенство поручительства, хотя бы такое, не смотря на уступку мѣста, обезпечено было еще въ предѣлахъ $^2/_3$ частей стоимости.

Хотя изъ общихъ положенiй вытекаетъ правило, что обезпечивающiй залогъ на капиталѣ ипотекованномъ посредствомъ внесенiя въ ипотечную книгу соотвѣтственной статьи, обязанъ вмѣстѣ съ тѣмъ получить отъ собственника имѣнiя подписку въ томъ, что онъ принимаетъ на себя отвѣтственность въ отношенiи Казны, и затѣмъ подчиняетъ себя всѣмъ мѣрамъ административнаго взысканiя въ случаѣ, если встрѣтится необходимость прибѣгнуть къ онымъ, для большаго однакожъ обезпеченiя, Правительственная Коммисiя предписываетъ принять это условiе къ непремѣн-

nych, wyżéj wymienionych, powinien dołączyć deklaracyę, w któréj ma wyrazić, że Skarb mocen będzie przy poszukiwaniu swéj należytości sprzedać papiery, za pośrednictwem Banku, i otrzymany szacunek na dług swój zaliczyć.

Rządy Gubernialne upoważnione będąc reskryptem z dnia 27 Lipca (8 Sierpnia) r. b. Nr. 63,171 do przyjmowania i oceniania bezpieczeństwa kaucyj hypotecznych, jako też reskryptem tejże daty Nr. 10,564 do zezwalania na extabulacyą kaucyj, upoważnione są tem samem do wydawania zakładów i rękojmij ruchomych, bądź gotowizną, lub papierami wystawionych. Mocne są także Rządy Gubernialne, z rękojmiami hypotecznemi ustępować pierwszeństwa dla Towarzystwa Kredytowego, jeżeli mimo takiego ustąpienia, mieścić się jeszcze rękojmia będzie w $^2/_3$ częściach szacunku, według zasad przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu przepisanych, ustanowić się mającego. Przed ustąpieniem jednak pierwszeństwa hypotecznego Rząd Gubernialny przekonać się winien, czy nie są odkryte jakie pretensye Skarbowe do poręczonego, gdyż w razie ich odkrycia zrealizować je należy z pożyczki przez Towarzystwo Kredytowe udzielić się mającéj, i nie narażać Skarbu na potrzebę dochodzenia swego długu, aż drogą egzekucyi na innych funduszach.

Dla długów prywatnych Rząd Gubernialny nie jest mocen zrzekać się pierwszeństwa raz nabytego, a tem samem nie może ustępować pierwszeństwa z rękojmią, chociażby mimo ustąpionego miejsca mieściła się jeszcze w $^2/_3$ częściach szacunku.

Jakkolwiek z przepisów ogólnych wynika ta zasada, że zabezpieczający rękojmię na kapitale hypotekowanym, sposobem subintabulacyi, obowiązany jest zarazem uzyskać od właściciela dóbr poddanie się odpowiedzialności względem Skarbu, a zatem egzekucyi administracyjnéj, na przypadek potrzeby jéj wystosowania; dla pewności jednak Kommissya Rządowa warunek ten za konieczny do zachowania przepisuje, a nadto, jeżeliby nieruchomość kapitałem na rękojmią przedstawionym obciążona, wypuszczoną była w zastawę, długoletnią dzier-

ному исполненію и, сверхъ того, въ случаѣ, еслибы недвижимость, обремененная представленнымъ въ залогъ капиталомъ, отдана была подъ закладъ, въ долгосрочное арендное содержаніе или другаго рода пользованіе, напримѣръ въ пожизненное владѣніе, и еслибы права эти внесены были въ ипотеку, требовать, чтобы закладной или пожизненный владѣлецъ и т. п., равно какъ и собственникъ, приняли на себя въ отношеніи Казны отвѣтственность по представленному залогу.

Если имѣніе, представленное въ залогъ, отдано въ кратковременную аренду, то есть на три года или менѣе, и срокъ обязательства, по которому представляется залогъ, не истекаетъ раньше, и, сверхъ того, если въ условіяхъ арендного контракта не сдѣлано оговорки относительно продолженія аренды, какъ это случается, при предоставленіи арендатору права на производство разныхъ улучшеній, съ условіемъ пользованія имѣніемъ до окончательной выручки сдѣланныхъ на оныя затратъ, то, при трехлѣтнихъ и менѣе продолжительныхъ арендахъ, можно освободить арендатора отъ принятія на себя отвѣтственности относительно Казны.

Губернскому Правленію извѣстно, что, согласно правиламъ Ипотечнаго Устава, проценты двухлѣтніе и за текущій годъ пользуются одинаковымъ первенствомъ съ капиталомъ, на который они причитаются; не смотря однакожъ на то, Губернскія Правленія не всегда исчисляютъ проценты отъ суммы долговъ предшествующихъ залогу, при оцѣнкѣ обезпеченія онаго. Конечно, во время принятія залога можетъ дѣйствительно не оказаться недостаточныхъ процентовъ, но такъ какъ Казна прямо заинтересована въ обезпеченіи залога, преимущественно на случай отчужденія, когда проценты оказываются почти всегда неуплаченными, то заботливость о обезпеченіи Казны указываетъ на необходимость того, чтобы Губернскія Правленія, при исчисленіи долговъ и другихъ обремененій, внесенныхъ въ 3-е и 4-е отдѣленія ипотечной книги, причисляли къ нимъ недоимочные трехлѣтніе платежи, и тогда уже признавали залогъ достаточнымъ, когда сумма долговъ и другихъ обремененій, равно трехлѣтнихъ привилегированныхъ недоимокъ, вмѣстѣ съ суммою залога, не будетъ превышать $^2/_3$ стоимости земскаго имѣнія и половины стоимости домовъ, установленной по правиламъ.

żawę lub innego rodzaju użytkowanie, np. w dożywocie i jeżeli prawa te będą objawione w hypotece, w takim razie, zastawnik, dożywotnik i t. p., równie jak i właściciel, przyjąć powinni odpowiedzialność za rękojmię względem Skarbu.

Jeżeli dzierżawa majątku, na rękojmię przedstawionego, jest krótkotrwałą, to jest trzyletnia lub krótsza, a zobowiązanie, za które ma być stawiona rękojmia, wcześniéj nie upływa, i jeżeli warunki kontraktu dzierżawnego nie czynią obawy jéj przedłużenia, jak to bywa przy upoważnieniu dzierżawcy do melioracyi i warunku nieustąpienia z dóbr przed otrzymaniem wynagrodzenia; przy dzierżawach zatém trzyletnich i krótszych, można zaniechać żądania od dzierżawcy poddania się odpowiedzialności względem Skarbu.

Wiadomo Rządowi Gubernialnemu, że według przepisów prawa hypotecznego, procenta dwuletnie i z roku bieżącego mają równe pierwszeństwo z kapitałem, od którego należą; nie zawsze jednak Rządy Gubernialne doliczają procenta od summy długów kaucyę poprzedzających, przy ocenieniu jéj bezpieczeństwa. Wprawdzie w czasie przyjmowania rękojmii mogą procenta nie zalegać, lecz gdy Skarb interessowany jest o bezpieczeństwo jéj, głównie na przypadek wywłaszczenia, a wtenczas prawie zawsze procenta pokazują się zaległemi; troskliwość przeto o bezpieczeństwo Skarbu wskazuje potrzebę, aby Rządy Gubernialne, obliczając długi i ciężary w dziale III i IV-m zahypotekowane, doliczały do nich zaległości trzyletnich opłat, i dopiero wtenczas rękojmię za dostateczną uznawały, gdy summa długów i ciężarów oraz trzyletnich zaległości uprzywilejowanych, łącznie z summą kaucyjną, nie będzie przenosić $^2/_3$ szacunku dóbr ziemskich, a połowę szacunku domów, weług zasad ustanowionego.

Отъ долговъ Земскому Кредитному Обществу привилегированный трехлѣтній процентъ слѣдуетъ считать по 6%, хотя въ этомъ процентѣ помѣщается извѣстная часть на погашеніе капитала. Такимъ же самымъ порядкомъ слѣдуетъ поступать по займамъ, заключеннымъ съ высшимъ размѣромъ погашенія, каковы напримѣръ казенныя ссуды, выдаваемыя на 8 и 10 процентовъ, исчисляя по нимъ на привилегированный процентъ такую сумму, какая въ дѣйствительности ежегодно уплачивается на обыкновенный процентъ и на погашеніе.

Вмѣсто того слѣдуетъ отчислять отъ суммы долговъ часть долга Кредитному Обществу и другихъ подобныхъ долговыхъ обязательствъ, по свидѣтельству Кредитнаго Общества, или заимодавцевъ другихъ подобныхъ капиталовъ, удовлетворенныхъ амортизаціоннымъ процентомъ, хотя бы цифра долга оставалась въ ипотекѣ безъ измѣненія.

Формы ипотечныхъ поручительствъ, а равно формы объявленій, при которыхъ должны быть представляемы наличныя деньги или кредитныя бумаги, Правительственная Коммисія препровождаетъ въ приложеніи. Формы ипотечныхъ поручительствъ Губернское Правленіе должно препроводить ко всѣмъ Нотаріусамъ подвѣдомственной ему губерніи, для удобства заинтересованныхъ сторонъ и Нотаріусовъ.

Что касается ипотечныхъ поручительствъ, Правительственная Коммисія напоминаетъ Губернскому Правленію, чтобы къ главной выписи поручительства прилагаема была копія ипотечнаго указателя той недвижимости, на которой обезпечено поручительство, а равно доказательства стоимости, принятой въ основаніе оцѣнки, то есть свидѣтельство объ уплатѣ подати офяры 24 грошей, свидѣтельство страховой оцѣнки и копію оцѣночной вѣдомости. Всякое поручительство должно быть представляемо въ двухъ экземплярахъ, изъ которыхъ главная выпись должна оставаться въ Главномъ Казначействѣ, а копія — при дѣлахъ Губернскаго Правленія.

Варшава, 19 (31) Октября 1839 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Ленскій.*

№ 86,101.

Od długu Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, procent uprzywilejowany trzyletni liczony być ma na stopę 6%, chociaż w tym procencie mieści się część na umorzenie kapitału. Podobnie postępować należy przy długach na większe umorzenie takowych; są naprzykład pożyczki skarbowe na 8 i 10 procent udzielane, taką przeto stopę na procent uprzywilejowany liczyć należy, jaka rzeczywiście corocznie jest opłacaną na procent zwyczajny i amortyzacyjny.

W miejsce tego zaś, odtrącać należy od summy długów część z długu Towarzystwa Kredytowego i innych podobnych długów, według świadectwa Władz Towarzystwa lub wierzycieli innych kapitałów podobnych, procentem amortyzacyjnym zaspokojoną, chociażby cały dług imiennie w hypotece pozostał.

Wzory do rękojmij hypotecznych, jakoteż wzory do deklaracyi, przy której gotowizna lub papiery składane będą, Kommisya Rządowa w załączeniu przesyła. Wzory do poręczeń hypotecznych Rząd Gubernialny prześle wszystkim Rejentom swéj gubernii, przez co równie dla osób interessowanych, jako i dla Rejentów dogodność nastąpi.

Co do poręczeń hypotecznych, Kommissya Rządowa przypomina Rządowi Gubernialnemu, aby w każdym wypadku, do głównego wypisu poręczenia dołączany był odpis wykazu hypotecznego nieruchomości, na której poręczenie zapisane, jakoteż dowód szacunku, który za zasadę do ocenienia był użyty, to jest, albo świadectwo co do opłaconego podatku ofiary 24 grosze, świadectwo taksy ogniowéj, kopije z rezultatu taksy. Każde poręczenie powinno być składane w dwóch egzemplarzach, z których główny wypis w Kassie Głównéj ma zostać, a kopija w aktach Rządu Gubernialnego.

w Warszawie, dnia 19 (31) Października 1839 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Łęski.*

Nr. 86,101.

№ 142.

Объясненіе о томъ, что залоги должны соотвѣтствовать годовой арендной платѣ съ податями и повинностями, причитающимися ко взносу съ арендуемыхъ казенныхъ имѣній.

(22 Ноября (4 Декабря) 1840 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

На рапортъ Губернскаго Правленія отъ 11 (23) Ноября сего года, за № 40,103, коимъ испрашивается разрѣшеніе: слѣдуетъ ли требовать обезпеченія залогомъ производимаго у арендаторовъ казенныхъ имѣній вычета процентовъ на строенія, Правительственная Коммисія увѣдомляетъ, что, на основаніи § 6-го арендныхъ контрактовъ, представляемые арендаторами залоги должны соотвѣтствовать годовой арендной платѣ съ податями и повинностями, причитающимися къ поступленію съ арендуемыхъ имѣній, за симъ, въ этотъ разсчетъ не должны входить вычитываемые изъ арендной суммы проценты на поддержаніе строеній и мостовъ, на взиманіе чиншей и случаи естественныхъ бѣдствій, тѣмъ болѣе, что предписаніемъ отъ 8 (20) Октября 1838 г., за № 12,498/3,490, арендаторы освобождены отъ представленія подробной отчетности по процентамъ, вычитаемымъ на строенія. Изъ сего слѣдуетъ, что въ обезпеченіи упомянутыхъ процентовъ залогами вовсе не представляется надобности, и взыскивать ихъ не слѣдуетъ, такъ какъ они обезпечиваются, вмѣстѣ съ другими повинностями, залогомъ, соотвѣтствующимъ годовой арендной суммѣ съ срочными платежами; необходимо только наблюдать за исправнымъ и своевременнымъ взносомъ арендныхъ денегъ.

Настоящее предписаніе должно служить для Губернскаго Правленія и разъясненіемъ, какимъ порядкомъ исчислять гербовый сборъ съ главныхъ экземпляровъ арендныхъ контрактовъ. Экземпляры сіи писать на гербовой бумагѣ, соотвѣтствующей, по достоинству, арендной суммѣ, податямъ и всѣмъ тѣмъ вычетамъ, какіе арендаторъ обязанъ обезпечить залогомъ, по смыслу контракта, на основаніи изложенныхъ разъясненій.

Варшава, 22 Ноября (4 Декабря) 1840 года.

№ 89,059/27,256.

№ 142.

Objaśnienie, że kaucya wyrównywać powinna całoroczněj opłacie dzierżawněj, tudzież podatkom i ciężarom, z dóbr wydzierżawionych do uiszczenia przypadającym.

(d. 22 Listopada (4 Grudnia) 1840 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W rozwiązaniu rapportu Rządu Gubernialnego z dnia 11 (23) Listopada r. b. Nr. 40,103, którym zapytuje: czy od potrącanego dzierżawcom dóbr rządowych procentu na budowle, ma być wymaganém zabezpieczenie kaucyonalne, Kommissya Rządowa oświadcza, że § 6-y kontraktów dzierżawnych wskazuje, że kaucya, którą dzierżawca stawić jest obowiązany, wyrównywać tylko powinna całoroczněj opłacie dzierżawněj, tudzież podatkom i ciężarom, z dóbr wydzierżawionych do uiszczenia przypadającym; procenta zatém na budowle, mosty, rendanturę czynszów i przypadki losowe, od ceny dzierżawy potrącone, do tego nie należą, zwłaszcza, że dzierżawcy reskryptem z dnia 8 (20) Października 1838 roku Nr. 12,498/3,490 od szczegółowego wyrachowania się z potrąconego procentu budowlanego uwolnieni zostali; z tego zatém wypływa, że zabezpieczenie tyle razy wspomnionych procentów kaucyami jest niepotrzebném, i wymaganém być nie powinno, bo je zabezpiecza już razem z innemi obowiązkami kaucya, do wysokości roczněj ceny dzierżawněj czyli rat dzierżawnych stawiona, potrzeba tylko ze względu na taką okoliczność pilnować, aby opłata rat dzierżawnych punktualnie była egzekwowana.

Rozwiązanie niniejsze posłuży zarazem Rządowi Gubernialnemu za wskazówkę przy obliczaniu stempla szacunkowego do głównych egzemplarzy kontraktów dzierżawnych, to jest, że papier stemplowy obliczony tylko być powinien od summy dzierżawněj, tudzież podatków i tych wszystkich potrąceń, które dzierżawca według osnowy kontraktu i powyższego objaśnienia kaucyą zabezpieczać ma obowiązek.

w Warszawie, dnia 22 Listopada (4 Grudnia) 1840 roku.

Nr. 89,059/27,256.

№ 143.

Объясненіе о томъ, что казенные залоги не могутъ быть возмѣщаемы свидѣтельствами Центральной Ликвидаціонной Коммисіи.

(23 Ноября (5 Декабря) 1853 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

По возбужденному Губернскимъ Правленіемъ, въ рапортѣ отъ 15 (27) Октября сего года, за № 80,609, вопросу: могутъ ли ипотечные залоги, по содержанію казенныхъ и подуховныхъ имѣній, быть возмѣщаемы, не смотря на размѣръ казеннаго долга, свидѣтельствами Центральной Ликвидаціонной Коммисіи, по нарицательной цѣнѣ этихъ бумагъ, Правительственная Коммисія даетъ знать, что Высочайшимъ указомъ 1 (13) Апрѣля 1852 г., дозволяющимъ уплату означенными свидѣтельствами всякаго рода казенныхъ недоимокъ по конецъ 1850 г., благодѣяніе это предоставлено единственно самимъ должникамъ, и потому залогодатели, какъ поручители по симъ послѣднимъ, могутъ уплачивать за нихъ свидѣтельствами лишь казенныя недоимки, пріемъ же ликвидаціонныхъ свидѣтельствъ на возмѣщеніе залоговъ не можетъ быть дозволенъ, такъ какъ залоги подлежатъ ко внесенію наличными деньгами, изъ коихъ на покупку означенныхъ бумагъ употребляется лишь такая часть, какая окажется нужною для покрытія казеннаго долга по данному поручительству.

Варшава, 23 Ноября (5 Декабря) 1853 года.
№ 72,428/31,864.

№ 144.

Объясненіе о томъ, что могутъ быть принимаемы по залогамъ акціи и облигаціи Общества Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги.

(28 Сентября (10 Октября) 1860 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ дополненіе къ предписанію отъ 1 (13) Іюня сего года, за № 33,170, въ коемъ объявлено о данномъ Совѣтомъ Управле-

№ 143.

Objaśnienie, że kaucye skarbowe nie mogą być spłacane dowodami Kommissyi Centralnéj Likwidacyjnéj.

(d. 23 Listopada (5 Grudnia) 1853 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Na zapytanie Rządu Gubernialnego w rapporcie z dnia 15 (27) Października r. b. pod Nr. 80,609, uczynione, czy kaucye hypoteczne, za dzierżawcami dóbr rządowych i supprimowanych dla Skarbu zapisane, bez względu na wysokość długu skarbowego, mogą być spłacane dowodami Kommissyi Centralnéj Likwidacyjnéj, w takiéj wysokości, jak były stawione, Kommissya Rządowa oświadcza, iż Ukaz NAJJAŚNIEJSZEGO PANA z dnia 1 (13) Kwietnia 1852 roku, dozwalający spłacać pomienionemi dowodami wszelkie należności skarbowe po koniec roku 1850, dobrodziejstwo to ograniczył jedynie dla samodłużników, a że kautorowie są ich poręczycielami, przeto mają prawo za nich należności skarbowe spłacić w dowodach, lecz kaucyi w tego rodzaju papierach spłacać im nie wolno, gdyż takowe należą się w gotowiźnie, i z nich tyle potrzeba użyć téj gotowizny, o ile jéj potrzeba do zakupienia potrzebnéj ilości dowodów likwidacyjnych na zrealizowanie całkowitego długu skarbowego, który poręczała.

w Warszawie, dnia 23 Listopada (5 Grudnia) 1853 roku.

Nr. 72,428/31,864.

№ 144.

Objaśnienie, że mogą być przyjmowane na kaucye akcye i obligacye Towarzystwa drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj.

(d. 28 Września (10 Października) 1860 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

W następstwie rozporządzenia swego z dnia 1 (13) Czerwca r. b. Nr. 33,170, zawiadamiającego, że Rada Administra-

нія Царства разрѣшеніи на выпускъ Дирекціею Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги облигацій Общества этой дороги и на пріемъ таковыхъ въ залогъ по всѣмъ договорамъ, подрядамъ и поставкамъ въ Казну, а также по коммерческимъ предпріятіямъ Польскаго Банка, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, принявъ во вниманіе, что постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 10 (22) Іюня сего года, за № 19,845, дозволено принимать сказанныя облигаціи залогомъ по всякаго рода подрядамъ и служебнымъ должностямъ; что, слѣдовательно, акціи и облигаціи эти могутъ служить обезпеченіемъ по содержанію казенныхъ имѣній,—разрѣшаетъ Губернскому Правленію принимать упомянутыя бумаги въ залогъ исправнаго содержанія казенныхъ и другихъ, въ вѣдѣніи Казны состоящихъ имѣній, по цѣнѣ, означенной въ Высочайше утвержденномъ, 28 Сентября (10 Октября) 1857 года, Уставѣ Общества, то есть акціи, не свыше 60 процентовъ нарицательной ихъ стоимости, а облигаціи—по курсу ихъ на Варшавской биржѣ.

Варшава, 28 Сентября (10 Октября) 1860 года.

№ 53,378/24,216.

№ 145.

О порядкѣ оцѣнки представляемыхъ въ залогъ имѣній.

(17 (29) Января 1862 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ циркулярѣ отъ 19 (31) Октября 1839 года, за № 86,101/27,753, о принимаемыхъ Казною залогахъ, Коммисіею Финансовъ предложены были слѣдующія правила для оцѣнки имѣній и исчисленія обременяющихъ оныя ипотечныхъ долговъ:

къ займу Кредитнаго Общества прибавлять трехлѣтнюю сложность процентовъ, считая по 6% въ годъ, и изъ полученной такимъ образомъ суммы выключать проценты, уплаченные на погашеніе;

cyjna Królestwa dozwoliła na wypuszczenie przez Dyrekcyę drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj obligacyj tegoż Towarzystwa, oraz przyjmowanie tych obligacyj na kaucye przy wszystkich kontraktach na dostawy i przedsiębierstwa rządowe, tudzież na przedsiębierstwa przez Bank Polski obrotów handlowych, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu uważając, że według decyzyi Rady Administracyjnéj z dnia 10 (22) Czerwca r. b. Nr. 19,845, co do przyjmowania na kaucye wspomnionych papierów na wszelkie przedsiębierstwa, a nawet i za urzędnikami do posad przez nich zajmowanych, akcye i obligi tego Towarzystwa kwalifikują się do przyjmowania i na kaucye do dzierżaw dóbr rządowych, postanowiła oznajmić Rządowi Gubernialnemu, że papiery, o których mowa, mogą być przyjmowane i na kaucye do dzierżaw dóbr rządowych i innych, pod administracyą Skarbu zostających, podług ich wartości, oznaczonéj w umowie nadawczéj Najwyższym Ukazem z d. 28 Września (10 Października) 1857 r. zatwierdzonéj, to jest: akcye najwyżéj do sześćdziesięciu procentów wartości ich imiennéj, obligacye zaś podług kursu giełdy Warszawskiéj.

w Warszawie, d. 28 Września (10 Października) 1860 r.
Nr. 53,378/24,216.

№ 145.

Wskazanie sposobu obliczania szacunku dóbr, na których kaucya ma być ubezpieczoną.

(d. 17 (29) Stycznia 1862 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

W rozporządzeniu ogólném z dnia 19 (31) Października 1839 r. Nr. 86,101/27,753, co do kaucyj skarbowych wydaném, Kommissya Skarbu do ustanowienia szacunku dóbr i obliczania massy długów hypotecznych przyjęła tę zasadę:

aby do pożyczek Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego dodawać trzyletni procent, rachując po sześć od sta rocznie, a dopiero od tak powiększonéj summy strącać kwotę procentem amortyzacyjnym umorzoną;

къ подлежащимъ погашенію капиталамъ Казны и разныхъ учрежденій прикладывать трехлѣтній процентъ, какъ онъ есть, по 6, 7, 8 и болѣе въ годъ, изъ суммы же, отсюда образовавшейся отчислять лишь то, что уплачено чрезъ погашеніе.

Съ теченіемъ времени и вслѣдствіе изданія новыхъ правилъ для Земскаго Кредитнаго Общества, вышеприведенный способъ исчисленія долговъ оному, а также казенныхъ, не соотвѣтствуетъ дѣйствительной надобности и можетъ быть примѣняемъ лишь къ малымъ суммамъ, такъ какъ для взысканія недоимокъ по срочнымъ платежамъ Обществу назначенъ постановленіемъ Совѣта Управленія Царства кратчайшій срокъ, и вообще взысканіе долговъ Земскому Кредитному Обществу и казенныхъ производится нынѣ съ большею дѣятельностію и поспѣшностью. По сему Коммисія Финансовъ признала нужнымъ сдѣлать въ упомянутомъ отношеніи соотвѣтствующія измѣненія и постановила предложить, для руководства, на будущее время, при оцѣнкѣ ипотечныхъ обезпеченій и исчисленіи ипотечныхъ долговъ, ниже слѣдующія правила:

a) по займамъ Земскаго Кредитнаго Общества, сбавлять со всей суммы только долгъ, Обществу, еще не погашенный, и прилагать, на случай могущей образоваться недоимки по процентамъ, вмѣсто трехлѣтнихъ по 6%, 4% за 2 года, или всего 8% отъ той лишь суммы займа, какая окажется непогашенною;

b) къ капиталамъ казеннымъ и институтскимъ, оставшимся за вычетомъ погашенной части, прибавлять только законные проценты, по 5% за два года, то есть всего десять процентовъ отъ суммы, остающейся не погашенною;

c) принятую за основаніе прибавку процентовъ къ капиталамъ, за два года, вмѣсто трехъ, примѣнять и къ капиталамъ, казеннымъ и разныхъ учрежденій, погашенію не подлежащимъ.

При оцѣнкѣ представляемыхъ въ Казну ипотечныхъ залоговъ, Губернское Правленіе обязано руководствоваться, на буду-

aby do kapitałów skarbowych, jako też instytutowych, amortyzacyjnych doliczać trzyletni procent, tak jak jest po 6, 7, 8 i więcéj rocznie spłacany, a dopiero od tak powiększonéj summy strącać tylko kwotę, jaka zaamortyzowaną zostanie.

Z upływem czasu i skutkiem wprowadzenia nowych przepisów o Towarzystwie Kredytowém Ziemskiém, sposób powyższy obliczania wysokości wierzytelności Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego i skarbowych obecnie nie odpowiada w zupełności istotnéj potrzebie, i może być ograniczony do mniéjszych kwot, dla tego, że ściąganie zaległości rat Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, z mocy postanowienia Rady Administracyjnéj Królestwa, następuje teraz w terminach nierównie krótszych, jak poprzednio, i że w ogóle exekucya należności tak Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, jako też rządowych, więcéj jest teraz sprężystą, — więcéj przyspieszoną; dla tego Kommissya Skarbu postanowiła stosowne w téj mierze zmiany wprowadzić i stanowi, aby przy ocenianiu bezpieczeństwa hypotecznego dla kaucyj skarbowych, i przy ustanawianiu wysokości ciężarów hypotecznych na przyszłość przyjąć następne zasady:

a) aby co do pożyczek Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, strącać tylko z szacunku pożyczkę Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, dotąd jeszcze nie umorzoną, z doliczeniem na pokrycie utworzyć się mogącéj zaległości procentowéj, w miejsce trzech letnich procentów, po sześć od sta, zwyczajnego po 4% za lat 2 procentu, czyli razem 8% od téj tylko summy pożyczki, jaka wykaże się być nieumorzoną;

b) aby co do wierzytelności skarbowych i instytutowych, do tych kapitałów, po strąceniu nastąpionéj amortyzacyi pozostałych, dodawać tylko sam procent prawny 5% za lat dwa, to jest, razem doliczać procent 10% od summy nieumorzonéj;

c) aby zasadę doliczania od kapitałów procentu nie za lat 3, tylko za lat dwa, zastosować i do kapitałów skarbowych i instytutowych nieamortyzacyjnych.

Odtąd Rząd Gubernialny, rozpoznając kaucye hypoteczne dla Skarbu Królestwa stawiane, obowiązany zostaje trzymać

щее время, изложенными въ настоящемъ предписаніи правилами, о содержаніи которыхъ должно поставить въ извѣстность подвѣдомственныя ему мѣста, и объ исполненіи сего донести о томъ Правительственной Коммисіи.

Варшава, 17 (29) Января 1862 года.
№ 19,866/8,804.

№ 146.

Опредѣленіе различія между оцѣнкою имѣнія при продажѣ съ торговъ: по судебному рѣшенію, и по раздѣлу между наслѣдниками.

(7 (19) Марта 1862 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Циркулярами Правительственной Коммисіи отъ 23 Ноября 1831 года, за № 51,292, 5 отъ Сентября 1833 года, № 50,799, и отъ 27 Іюля (8 Августа) 1839 года, № 63,171/20,203, о пріемѣ представляемыхъ въ Казну Царства, залоговъ, Губернскимъ Правленіямъ разрѣшено было принимать, для обезпеченія правъ Казны, ипотечные залоги, съ разсчетомъ по $^2/_3$ части цѣны, предложенной при продажѣ имѣнія съ публичныхъ торговъ, по судебнымъ рѣшеніямъ.

Примѣненіе означеннаго постановленія привело къ вопросу: можно ли предложенную на торгахъ, при продажѣ имѣнія для семейнаго раздѣла, сумму принимать за основаніе оцѣнки представленнаго въ залогъ имѣнія, наравнѣ съ предложенною на торгахъ при продажѣ имѣнія за долги суммою, и могутъ ли, за симъ, ипотечные залоги, соотвѣтствующіе $^2/_3$ цѣны установившейся при продажѣ имѣнія по раздѣлу, представлять достаточное обезпеченіе для Казны Царства.

Обсуждая приведенный вопросъ, Правительственная Коммисія нашла, что обыкновенно при продажѣ имѣнія по случаю раздѣла, не имѣется въ виду опредѣленіе цѣнности онаго, какъ

się zasad w niniejszém rozporządzeniu podanych; o takowych władze im podległe zawiadomić i o spełnieniu tego donieść Kommissyi Rządowéj.

w Warszawie, d. 17 (29) Stycznia 1862 r.
Nr. 19,866/8,804.

№ 146.

Wskazanie, że inaczéj ma być ustanawiany szacunek dóbr nabytych na licytacyi sądowéj, a inaczéj nabytych na licytacyi działowéj.

(d. 7 (19) Marca 1862 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ogólnemi rozporządzeniami Kommissyi Rządowéj z dnia 23 Listopada 1831 r. Nr. 51,292, z dnia 5 Września 1833 r. Nr. 50,799, i z dnia 27 Lipca (8 Sierpnia) 1839 r. Nr. 63,171/20,203, o przyjmowaniu kaucyj dla Skarbu Królestwa wystawionych, Rządy Gubernialne upoważnione zostały do przyjmowania, dla zabezpieczenia praw Skarbu Królestwa, kaucyj hypotecznych, mieszczących się w $^2/_3$ częściach szacunku dóbr, postąpionego na licytacyi publicznéj, pod powagą Sądu odbytéj.

W zastosowaniu przepis ten wyrodził pytanie: czy szacunek postąpiony za dobra na licytacyi publicznéj, w drodze działów odbytéj, może być brany za podstawę dla ocenienia bezpieczeństwa kaucyj skarbowych tak samo, jak szacunek na licytacyi przy sprzedaży subhastacyjnéj otrzymany, a tém samém, czy kaucye hypoteczne mieszczące się w $^2/_3$ częściach szacunku dóbr, postąpionego na licytacyi publicznéj, w drodze działów odbytéj, mogą być z zupełném dla Skarbu Królestwa bezpieczeństwem przyjmowane?

Przy rozwiązaniu powyższego pytania Kommissya Rządowa uważała:

że sprzedaż działowa nie ma głównie na celu wykazania wartości dóbr, jak to ma miejsce przy sprzedaży subhastacyj

то бываетъ при принудительной продажѣ, а поставляется лишь задачею опредѣлить общую стоимость всей массы подлежащей раздѣлу. А какъ иногда, при такой продажѣ, родственники или сонаслѣдники могутъ, изъ личныхъ видовъ, поднять цѣну выше дѣйствительной стоимости имѣнія, то продажная цѣна по раздѣламъ, какъ не представляющая надлежащаго ручательства, не можетъ быть принимаема въ основаніе оцѣнки залога наравнѣ съ цѣною, установившеюся при принудительной продажѣ.

Нельзя не принять во вниманіе, что судебной продажѣ по раздѣламъ предшествуетъ обыкновенно оцѣнка, производимая присяжными цѣновщиками и составляющая, согласно приведеннымъ правиламъ, главное основаніе къ установленію цѣны при торгахъ. Но и эта оцѣнка, не смотря на всю точность ея выполненія, бываетъ иногда столь высока, что превышаетъ въ послѣдствіи установившуюся цѣну.

Руководствуясь изложенными соображеніями, Правительственная Коммисія, въ дополненіе къ изданнымъ уже ею правиламъ по сему предмету, предписываетъ Губернскому Правленію: при обезпеченіи правъ Казны ипотечными залогами, обращать вниманіе на то, состоялась ли оцѣнка представленнаго въ залогъ имѣнія на торгахъ по принудительной продажѣ, или же по семейному раздѣлу. Въ первомъ случаѣ принимать, въ обезпеченіе правъ Казны Царства, ипотечные залоги въ $^2/_3$ частяхъ цѣны, за которую имѣніе окончательно присуждено; во второмъ же держаться двухъ третей судебной оцѣнки лишь когда цѣна, полученная на торгахъ, превышаетъ первоначальную оцѣнку, и двухъ третей цѣны, на торгахъ установившейся, когда она ниже первоначальной оцѣнки.

О вышеизложенномъ Губернское Правленіе обязывается объявить, къ свѣдѣнію и руководству, подчиненнымъ ему мѣстамъ и управленіямъ.

Варшава, 7 (19) Марта 1862 года.

№ 49,847/22,391.

néj, ale dąży tylko do oznaczenia liczebnéj wysokości massy, do podziału przypadającéj. Gdy więc przy takiéj sprzedaży, rodzeństwo lub współsukcessorowie mogą dla swoich widoków szacunek dóbr nad rzeczywistą ich wartość podwyższać, szacunek przeto dóbr ze sprzedaży działowéj wynikły, jako nie dającéj pewnej rękojmii, takiéj a nie innéj wartości dóbr, nie może być brany za podstawę do ocenienia bezpieczeństwa kaucyj skarbowych na równi z szacunkiem w drodze sprzedaży subhastacyjnéj otrzymanym.

Skoro przecież, przed sprzedażą działową sądową, sporządzana zwykle bywa przez biegłych przysięgłych taksa dóbr, która, w myśl rozporządzeń na początku powołanych, stanowi główną podstawę pewności szacunku za dobra na licytacyi otrzymanego;

skoro daléj, taksa ta, jakkolwiek ściśle dokonana, może być czasem tak wysoka, że po zniżeniu onéj, postąpiony szacunek pierwotnie oznaczonego w taksie nie dobiegnie;

z tych wszystkich powodów, w dopełnieniu dotychczas wydanych w tym względzie rozporządzeń, Kommissya Rządowa poleca Rządowi Gubernialnemu, aby przy ocenianiu bezpieczeństwa kaucyj hypotecznych, dla Skarbu Królestwa na dobrach ziemskich wystawionych, zwracał uwagę, czy szacunek dóbr, na których kaucya ma być zapisana, wypływa z licytacyi publicznéj subhastacyjnéj (to jest w drodze przymusowego wywłaszczenia) czy z licytacyi działowéj, i aby w pierwszym razie (to jest jeśli szacunek pochodzi z licytacyi subhastacyjnéj) przyjmowały dla zabezpieczenia praw Skarbu Królestwa kaucye hypoteczne, mieszczące się w $^2/_3$ częściach szacunku, za który ostatecznie przysądzenie dóbr nastąpiło; — w drugim zaś, aby przyjmowały takież kaucye mieszczące się w $^2/_3$ taksy sądowéj wtedy, kiedy szacunek postąpiony na licytacyi będzie wyższy od taksy, a kaucye mieszczące się $^2/_3$ częściach wtedy, kiedy szacunek ten od taksy niższym się okaże.

Rozporządzenie powyższe Rząd Gubernialny zależnym od siebie władzom, dla wiadomości i stosowania się, zakommunikować winien.

w Warszawie, d. 7 (19) Marca 1862 r.
Nr. 49,847/22,391.

№ 147.

Объясненіе о томъ, что могутъ быть принимаемы по залогамъ акціи и облигаціи Общества Варшавско-Бромбергской желѣзной дороги.

(6 (18) Іюня 1862 г.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

По возбужденному Люблинскимъ Правленіемъ, отъ 25 Января (6 Февраля) настоящаго года, за № 78,851/26,848, вопросу: можно ли, и по какой цѣнѣ, принимать акціи и облигаціи Общества Варшавско-Бромбергской желѣзной дороги въ залогъ по арендному содержанію имѣній, въ вѣдѣніи Казны состоящихъ, Коммисія Финансовъ, въ дополненіе къ предписанію своему отъ 28 Сентября (10 Октября) 1860 года, № 53,378/24,216, о пріемѣ въ залогъ, по содержанію казенныхъ имѣній и служебнымъ должностямъ акцій и облигацій Общества Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги, даетъ знать Губернскому Правленію: въ дополнительныхъ правилахъ Высочайше утвержденнаго Устава 1 (13) Октября 1857 года, въ ст. 12-й сказано: „акціи Варшавско-Бромбергской желѣзной дороги принимаются Правительствомъ Царства въ залогъ, по цѣнѣ соотвѣтствующей дѣйствительно внесеннымъ платежамъ, по всякаго рода договорамъ, по поставкамъ и подрядамъ съ Казною, и могутъ быть принимаемы Польскимъ Банкомъ въ обезпеченіе торговыхъ оборотовъ; облигаціи же принимать въ залогъ только по Варшавскому биржевому курсу".

На основаніи сего, акціи и облигаціи Варшавско-Бромбергской желѣзной дороги могутъ быть принимаемы въ залогъ по арендному содержанію казенныхъ и другихъ, въ вѣдѣніи Казны состоящихъ имѣній, съ соблюденіемъ условій въ статьѣ 12-й дополнительныхъ правилъ 1 (13) Октября 1857 года, изъясненныхъ, то есть акціи по цѣнѣ внесенныхъ на оныя платежей, а облигаціи по Варшавскому биржевому курсу.

Варшава, 6 (18) Іюня 1862 года.

№ 8,380/3,642.

№ 147.

Objaśnienie, że mogą być przyjmowane na kaucye akcye i obligacye Towarzystwa drogi żelaznéj Warszawsko-Bydgoskiéj.

(d. 6 (18) Czerwca 1862 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z powodu uczynionego przez Rząd Gubernialny Lubelski rapportem z dnia 25 Stycznia (6 Lutego) r. b. Nr. 78,851/26,848 zapytania, czy obligi i akcye Towarzystwa drogi żelaznéj Warszawsko-Bydgoskiéj mogą być przyjmowane na kaucye za dzierżawy dóbr, pod administracyą Skarbu zostających, i po jakiéj cenie, Kommissya Skarbu, w następstwie rozporządzenia swego z d. 28 Września (10 Października) 1860 r. Nr. 53,378/24,216, oznajmiającego zasady, w jakiéj cenie akcye i obligi drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj mogą być przyjmowane na kaucye za dzierżawami i urzędnikami, zawiadamia Rząd Gubernialny, że gdy w akcie dodatkowym NAJWYŻÉJ zatwierdzonéj ustawy nadawczéj z d. 1 (13) Października 1857 mianowicie w art. 12-m powiedziano: „Akcye drogi żelaznéj Warszawsko-Bydgoskiéj będą, w wartości wniesionych na nie rzeczywistych opłat, przyjmowane przez Rząd Królestwa Polskiego, tytułem kaucyi, przy wszelkich kontraktach na dostawy i przedsiębierstwa rządowe, i mogą być przyjmowane przez Bank Polski na bezpieczeństwo obrotów handlowych. Obligacye mogą być przyjmowane w téj mierze tylko podług kursu na giełdzie Warzawskiéj."

Przeto akcye i obligacye Dyrekcyi drogi żelaznéj Warszawsko-Bydgoskiéj mogą być przyjmowane do dzierżaw dóbr rządowych i innych, pod administracyą Skarbu zostających, przy zachowaniu warunków w art. 12-m aktu dodatkowego z d. 1 (13) Października 1857 r. wskazanych, to jest: same akcye w wartości wniesionych na nie rzeczywistych opłat, a obligacye podług kursu giełdy Warszawskiéj.

w Warszawie, d. 6 (18) Czerwca 1862.

Nr. 8,380/3,642.

№ 148.

Объясненіе о томъ, въ какой цѣнѣ должны быть принимаемы въ залогъ акціи Общества Варшавско-Вѣнской и Варшавско-Бромбергской желѣзныхъ дорогъ.

(12 (24) Мая 1865 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

По возбужденному однимъ изъ Губернскихъ Правленій вопросу: въ какой цѣнѣ могутъ быть принимаемы въ залогъ акціи Варшавско-Вѣнской и Варшавско-Бромбергской желѣзныхъ дорогъ, Правительственная Коммисія объяснила, что акціи Варшавско-Вѣнской желѣзной дороги, на основаніи ст. 10-й Устава о желѣзныхъ дорогахъ въ Царствѣ, могутъ быть принимаемы въ залогъ по 60% нарицательпой ихъ стоимости; акціи же Варшавско-Бромбергской желѣзной дороги, на основаніи ст. 12-й дополнительныхъ правилъ къ вышесказанному Уставу, по нарицательной ихъ цѣнѣ, то есть al pari. Въ тѣхъ однако случаяхъ, когда не означенъ размѣръ залога, и опредѣленіе онаго зависитъ отъ усмотрѣнія властей подлежащаго начальства, какъ напр. по всякаго рода предпріятіямъ, при опредѣленіи величины залога необходимо обращать вниманіе и на курсъ означенныхъ акцій.

О чемъ Губернское Правленіе для руководства симъ извѣщается.

Варшава, 12 (24) Мая 1865 года.
№ 6,405/1,719.

№ 148.

Objaśnienie, w jakiéj wartości mają być przyjmowane na kaucye akcye towarzystwa dróg żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiéj i Warszawsko-Bydgoskiéj.

(d. 12 (24) Maja 1865 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z powodu uczynionego przez jeden z Rządów Gubernialnych zapytania, w jakiéj wartości akcye dróg żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiéj i Warszawsko-Bydgoskiéj na kaucye mogą być przyjmowane, Kommissya Rządowa oświadczyła, że akcye drogi żelaznéj Warszawsko-Wiedeńskiéj na zasadzie art. 10-go umowy nadawczéj dróg żelaznych w Królestwie, mają być przyjmowane na kaucye wszelkiego rodzaju, tylko w wartości 60-u procentów w stosunku do nominalnéj onych wartości, akcye zaś drogi żelaznéj Warszawsko-Bydgoskiéj, na osnowie art. 12-go aktu dodatkowego do wspomnionéj umowy nadawczéj, w nominalnéj onych wartości czyli al pari. W tych jednak wypadkach, gdzie wysokość kaucyi nie jest stale przepisami oznaczoną, lecz od władzy zależy oznaczenie wysokości kaucyi, jak np. przy wszelkiego rodzaju przedsiębierstwach, oznaczając jak wysoka być ma kaucya, kurs tychże akcyj na względzie mieć należy.

O czem Rząd Gubernialny dla stosowania się zawiadamia.

w Warszawie, dnia 12 (24) Maja 1865 roku.
Nr. 6,405/1,719.

ГЛАВА IX.

О СТРОЕНІЯХЪ, ДОРОГАХЪ И МОСТАХЪ ВЪ КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЯХЪ.

№ 149.

Постановленіе, предписывающее производить ревизіи строеній въ казенныхъ имѣніяхъ, и наблюдать за починкою оныхъ арендаторами.

(19 Сентября 1818 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Князь Намѣстникъ приказалъ внести въ протоколъ слѣдующее предположеніе:

Предписывается Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства производить частыя ревизіи въ казенныхъ имѣніяхъ, отданныхъ въ 12-лѣтнее арендное содержаніе, для удостовѣренія, исполняютъ ли арендаторы этихъ имѣній въ точности одно изъ важнѣйшихъ условій, то есть починку хозяйственныхъ строеній. Уклоняющихся отъ сей обязанности арендаторовъ, какъ неисполняющихъ условій договора, изъясненныхъ въ арендномъ контрактѣ, Правительственная Коммисія должна удалять изъ арендуемыхъ ими имѣній.

Варшава, 19 Сентября 1818 года.

№ 7,297.

TYTUŁ IX.

O BUDOWLACH, DROGACH I MOSTACH W DOBRACH RZĄDOWYCH.

№ 149.

Decyzya nakazująca dopełniać rewizye budowl w dobrach rządowych i pilnować reperacyi onych przez dzierżawców.

(d. 19 Września 1818 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

Książe Imość Namiestnik podał do protokółu wniosek następujący:

Poleca się Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, aby częste robiła rewizye w dobrach rządowych, w 12-to letnią dzierżawę wypuszczonych, w celu przekonania się czy dzierżawcy tych dóbr dopełniają jednego z najważniéjszych warunków reperowania budowli ekonomicznych. Zaniedbujących takowego obowiązku dzierżawców, Kommissya, jako niedotrzymujących umowy kontraktem dzierżawnym zastrzeżonej, od dzierżawy oddalać powinna.

w Warszawie, dnia 19 Września 1818 roku.

Nr. 7,297.

№ 150.

Постановленіе о томъ, чтобы мосты въ казенныхъ имѣніяхъ были сооружаемы и починяемы арендными содержателями подобно тому, какъ въ частныхъ имѣніяхъ.

(23 Сентября 1823 года.)

Въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

Князь Намѣстникъ Царства.

Усматривая изъ рапортовъ Воеводскихъ Коммисій, что Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства издано 23 Апрѣля сего года, за № 17,651/3,059, распоряженіе, воспрещающее Обводовымъ Коммисарамъ принуждать арендныхъ содержателей казенныхъ имѣній къ сооруженію или починкѣ мостовъ, порядкомъ принятымъ въ отношеніи владѣльцевъ частныхъ имѣній, пока не получатъ на то разрѣшенія высшей власти, и принимая во вниманіе, что сопряженныя съ такимъ порядкомъ дѣйствія формальности, требующія предварительнаго увѣдомленія Воеводской Коммисіи о необходимости починки стараго, или постройки новаго моста, затѣмъ командированія Архитектора для составленія смѣты, наконецъ, исходатайствованія повѣрки для утвержденія оной и назначенія суммы, поглощаютъ слишкомъ много времени, и что, въ случаѣ прекращенія сообщеній, преимущественно на почтовыхъ дорогахъ, могли бы отъ такого замедленія произойти вредныя послѣдствія для общественнаго благоустройства, поручаемъ Правительственной Коммисіи предписать всѣмъ арендаторамъ казенныхъ имѣній, чтобы относительно постройки или починки мостовъ на дорогахъ въ казенныхъ имѣніяхъ, они примѣнялись къ тѣмъ же правиламъ, какія предписаны для частныхъ имѣній.

Варшава, 23 Сентября 1823 года.

(подписано) *Заіончекъ.*

№ 13,288.

№ 150.

Postanowienie, ażeby mosty w dobrach rządowych przez dzierżawców stawiane i naprawiane były, podobnie jak w dobrach prywatnych.

(d. 23 Września 1823 r.)

Do Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu.

Książę Namiestnik Królewski.

Uwiadomieni rapportami Kommissyów Wojewódzkich, iż Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu pod dniem 23 Kwietnia r. b. Nr. 17,651/3,059 wydała rozporządzenie zakazujące Kommissarzom obwodowym zniewalać dzierżawców dóbr rządowych do stawiania lub reperacyi mostów w sposobie, jaki względem właścicieli dóbr prywatnych jest przyjętym, dopóki do tego od wyższéj władzy nie zostaną upoważnieni, zważywszy: iż towarzyszące takowemu postępowaniu formalności, wymagające naprzód zawiadomienia Kommissyi Wojewódzkiéj o potrzebie przedsięwzięcia reperacyi starego lub budowy nowego mostu, daléj zesłania Budowniczego dla sporządzenia anszlagu, a następnie wyjednania rewizyi, zatwierdzenia go, i wyznaczenia funduszu, zbyt długiego potrzebują czasu, a przez ciąg przerwania kommunikacyj, mianowicie na traktach pocztowych, szkodliwe dla rzeczy publicznéj zajśćby mogły skutki; z tego powodu wzywamy Kommissyę Rządową, aby względem budowy lub reperacyi mostów po drogach w dobrach rządowych do téj saméj zasady, jaka co do dóbr prywatnych jest przepisaną, wszystkim dzierżawcom dóbr rządowych stosować się zaleciła.

W Warszawie, dnia 23 Września 1823 roku.

(podpisano) *Zajączek.*

Nr. 13,288.

№ 151.

О томъ, что въ исчисленіи издержекъ на проектируемыя новыя строенія слѣдуетъ сообразоваться съ смѣтнымъ доходомъ съ мельницъ, корчемъ и т. п.

(15 Ноября 1825 г.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Возвращенныя Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства неутвержденныя смѣты:

1) на постройку новой заѣзжей корчмы въ фольваркѣ Руда, Пабіяницкой экономіи, съ исчисленіемъ расходовъ на сумму 1,769 злотыхъ 19 грошей, за исключеніемъ лѣснаго матеріала, для обезпеченія смѣтнаго дохода въ количествѣ 96 злотыхъ 8 грошей;

2) на постройку шлюзовъ и починку мельницъ, вмѣстѣ съ деревомъ, на сумму 22,035 злотыхъ 2 грош., для обезпеченія уплачиваемаго Казнѣ годоваго дохода 719 злотыхъ 15 грошей, —

подали N Воеводской Коммисіи поводъ къ возбужденію, въ рапортѣ отъ 19 Сентября сего года, за № 32,232, вопроса: какимъ именно способомъ должны быть исчислены издержки на предположенныя постройки, то есть должны ли онѣ примѣняться къ суммѣ признаннаго по смѣтѣ дохода, или же къ суммѣ, которая составится чрезъ капитализацію онаго изъ 20-лѣтней сложности, а равно, какъ слѣдуетъ поступить въ такомъ случаѣ, когда крайне нужная постройка не можетъ быть возведена въ соразмѣрности годоваго дохода съ мельницы или корчмы?

Вопросъ этотъ приводитъ Правительственную Коммисію къ тому заключенію, что Секція имуществъ Калишской Воеводской Коммисіи, не сознавая всей важности ввѣреннаго ей управленія казенными имуществами, составляющими значительную часть народнаго богатства, и не примѣняясь къ обстоятельствамъ настоящаго времени, въ которомъ Казна при незначительныхъ доходахъ съ имѣній будучи вынуждена сокращать громадные расходы на постройки, можетъ разрѣшать только возведеніе самыхъ нужнѣйшихъ строеній и такихъ, которыя соотвѣтственно понесеннымъ на оныя издержкамъ могутъ доставить пропорціональный доходъ,

№ 151.

Projektowanie nowych budowli ma być regulowane odpowiednio do dochodu anszlagowego z młynów, karczem i t. p.

(d. 15 Listopada 1825 r.)

Do wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Zwrócone przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu bez potwierdzenia anszlagi:

1) na nową karczmę zajezdną w folwarku Ruda ekonomii Pabijanice, z wykazaniem kosztów na summę złp. 1,769 gr. 19, exclusive drzewa, dla zapewnienia dochodu etatowego w kwocie złp. 96 gr. 8;

2) na wystawienie upustów i reperacyę młynów inclusive drzewa na summę złp. 22,035 gr. 2, dla zapewnienia dochodu rocznie złp. 719 gr. 15, Skarbowi opłaconego, stały się powódem Kommissyi Województwa N, dla zapytania w w rapporcie z dnia 19 Września r. b. Nr. 32,232, w jakim sposobie koszta, na budowle projektowane, wyrachowane być mają, czy regulowane do summy anszlagiem intraty wykazanéj, lub summa ta, wziąwszy przez lat 20, stanowić ma kapitał, niemniéj jak w takim razie postąpić ma, kiedy gwałtownie potrzebna budowla w stosunku dochodu rocznego bądź z młyna, bądź z karczmy wystawiona być nie może.

Zapytanie takie daje Kommissyi Rządowéj powód do twierdzenia, że Sekcya dóbr w Województwie Kaliskim, nie przejmując się ważnością powierzonego jéj zarządu dóbr rządowych, znaczny majątek narodowy stanowiących, i duchem czasu teraźniejszego, w którym Skarb, przy tak szczupłych dochodach z dóbr, ogromne wydatki na budowle oszczędzając, dozwalać może tylko budowli gwałtownych i takich, jakich wystawienie, w miarę wyłożyć się mającego kosztu, proporcyonalny dochód zapewnić lub dotychczasowy powiększyć może, żąda oznaczenia ogólnéj w téj mierze reguły.

или увеличить прежній, требуетъ отъ Правительственной Коммисіи установленія общихъ по сему предмету правилъ. Въ разрѣшеніе за тѣмъ возбужденнаго сомнѣнія, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства даетъ знать Воеводской Коммисіи, что Казна, какъ собственникъ имѣній, должна получить на годовой доходъ по крайней мѣрѣ 10 процентовъ отъ затраченнаго на постройки капитала, по каждой статьѣ дохода. Изъ этого правила могутъ быть однакожъ допущены исключенія, въ случаѣ напримѣръ, когда спустъ, шлюзъ, плотина и т. п., кромѣ соотвѣтственной пользы изъ мельницы, должны охранять земли и луга отъ подтоповъ и истребленія, или же приносить другія выгоды. Въ такомъ случаѣ, Воеводская Коммисія, представляя смѣты на утвержденіе Правительственной Коммисіи, должна основательно оправдать въ хозяйственномъ отношеніи посредствомъ подробнаго изложенія, что проектируемый расходъ на строеніе, кромѣ обезпеченія дохода съ одной главной статьи, будетъ имѣть еще вліяніе и на другія, и какія именно, или же таковыя обезпечивать. Сверхъ того, изъ доставляемыхъ Воеводскою Коммисіею смѣтъ на починку или постройку новыхъ строеній, на мѣсто старыхъ, негодныхъ къ починкѣ, Правительственная Коммисія убѣдилась, что матеріалы отъ старыхъ, предназначенныхъ къ сломкѣ, или же разрушенныхъ строеній, слишкомъ произвольно оцѣниваются Архитекторами, принимающими въ соображеніе одинъ только лѣсной матеріалъ. Для предотвращенія затѣмъ напредь подобныхъ упущеній, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства требуетъ, чтобы оцѣнка подобныхъ строеній производилась подробно, какъ въ отношеніи дерева, такъ равно и другихъ матеріаловъ, какъ-то: печей, оконъ, дверей, оковки или другихъ желѣзныхъ издѣлій, и чтобы составленные такимъ порядкомъ оцѣночные протоколы съ подробнымъ описаніемъ каждаго предмета прилагаемы были къ смѣтамъ на вновь проектируемыя постройки.

Варшава, 15 Ноября 1825 года.

Главный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Броцкій.*

№ 65,591.

W rozwiązaniu przeto wniesionéj wątpliwości, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu oświadcza Kommissyi Wojewódzkiéj, że Skarb jako właściciel dóbr przynajmniéj 10 od 100 od wyłożonego na budowle kapitału pobierać winien na dochód roczny, z respective szczegółu intraty. Reguła ta może wszelako znaleźć wyjątek, jak naprzykład gdy upust, śluza, grobla etc. oprócz właściwego użytku z młyna, ma ubezpieczać grunta, łąki od zalewów i zniszczenia, lub inne podobne przynosić użytki; w takim razie Kommissya Wojewódzka, przedstawiając kosztorysy do decyzyi Kommissyi Rządowéj, dostatecznie usprawiedliwić winna, pod względem ekonomicznym, przez szczegóły, że projektowany koszt na budowlę, oprócz zapewnienia dochodu z rubryki jednéj właściwéj, ma wpływ na inne i jakie, lub ma je ubezpieczać. Nadto z nadsyłanych przez Kommissyę Wojewódzką anszlagów na wyrestaurowanie lub stawianie nowych budowli w miejsce starych, do reperacyi niezdatnych, przekonała się Kommissya Rządowa, że materyały z starych do rozebrania przeznaczonych, lub zawalonych budowli zbyt dowolnie i jedynie co do materyału drewnianego przez Budowniczych taksowane są; dla zapobieżenia nadal podobnym uchybieniom, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu mieć chce, ażeby oszacowanie takich budowli przedsiębrane było przez szczegóły co do drzewa, jak równie co do innych materyałów, jako to: z pieców, okien, drzwi, okucia lub innego żelaztwa, i taki protokół oszacowania z opisem stanu respective szczegółów do kosztorysów na nową projektowaną budowlę dołączony być ma.

w Warszawie, dnia 15 Listopada 1825 roku.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu (podpisano) *Brocki.*

Nr. 65,591.

№ 152.

Инструкція о постройкѣ въ казенныхъ имѣніяхъ новыхъ и починкѣ старыхъ строеній.

(24 Декабря 1828 г.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Принимая во вниманіе, что существующій доселѣ порядокъ особыхъ представленій о необходимости возведенія въ казенныхъ имѣніяхъ новыхъ и починки старыхъ строеній значительно увеличиваетъ занятія по администраціи и затрудняетъ даже соблюденіе правила, чтобы назначенная ежегодно по смѣтѣ во всѣхъ казенныхъ имѣніяхъ сумма могла быть употреблена собственно только на поддержку ветхихъ, а преимущественно нужныхъ для веденія сельскаго и промышленнаго хозяйства строеній; принимая затѣмъ въ соображеніе, что вышеизъясненная потребность не можетъ быть удовлетворена при существующемъ нынѣ порядкѣ; сверхъ того, имѣя въ виду, что не смотря на многократныя особыя предписанія, при опредѣленіи надобности возведенія новаго или починкѣ стараго строенія, и при исчисленіи нужныхъ для этого матеріаловъ и расходовъ, не соблюдались главныя экономическія основанія, какъ въ отношеніи обширности проектируемыхъ новыхъ строеній, такъ равно и въ отношеніи сбереженія нужныхъ на эти постройки расходовъ,—по всѣмъ этимъ соображеніямъ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предположивъ на будущее время ввести въ этой отрасли службы по управленію казенными имѣніями, однообразный порядокъ дѣйствія, соотвѣтствующій правиламъ бережливаго хозяйства, постановила по этому предмету издать N Воеводской Коммисіи, слѣдующее распоряженіе.

Вообще.

1. Начиная съ 1 Января 1829 года, воспрещается Воеводской Коммисіи, входить въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства съ особыми представленіями о необходимости обыкновенной постройки въ казенныхъ имѣніяхъ новыхъ, или починки ветхихъ строеній, равнымъ образомъ не дозволяется ей входить въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства съ представленіями о томъ, по непосредственному домога-

№ 152.

Instrukcya o stawianiu nowych i restauracyi starych budowl w dobrach rządowych.

(d. 24 Grudnia 1828 r.)

Do wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Zważywszy, że dotychczasowy sposób przedstawiania szczegółowego potrzeb stawiania nowych i restauracyi starych budowl w dobrach rządowych, znacznie pomnaża czynności w administracyi; zważywszy, że sposób taki utrudza nawet zachowanie porządku, aby oznaczony etatem w każdym roku fundusz we wszystkich dobrach rządowych, jedynie tylko na poratowanie budowl upadłych, a najbardziéj do prowadzenia gospodarstwa rolnego i przemysłowego potrzebnych, mógł być użyty; zważywszy, że potrzeba powyższa, przy dotychczasowym porządku zaspokojoną być nie może; daléj jeszcze zważywszy, że pomimo wydanych licznych szczegółowych poleceń, przy determinowaniu potrzeby uskutecznienia nowéj lub wyrestaurowania staréj budowli, i przy obliczaniu potrzebnych do tego materyałów i kosztów, niestosowano się do głównych zasad ekonomicznych, tak pod względem obszerności projektowanych nowych budowli, jakotéż oszczędzania wydatków na jéj uskutecznienie potrzebnych; z tych tedy powodów, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, zamierzywszy na przyszłość ten oddział służby w administracyi dóbr rządowych wprowadzić na drogę jednakowego i zasadom oszczędnéj ekonomiki odpowiedniego postępowania; postanowiła co do tego przedmiotu wydać Kommissyi Wojewódzkiéj N, następujące rozporządzenie.

W ogólności:

1. Zapowiada się, iż począwszy od 1 Stycznia 1829 r. niewolno już będzie Kommissyi Wojewódzkiéj czynić do Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu szczegółowych przedstawień w zwyczajnéj potrzebie stawienia nowych lub reparowania starych budowli w dobrach rządowych, ani téż niewolno jéj jest na przyszłość czynić przełożeń do Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, w powyższéj potrzebie na

тельству о томъ мѣстнаго арендатора, такъ какъ начиная съ 1 Января 1829 года, о необходимости возведенія въ казенныхъ имѣніяхъ новыхъ или починки ветхихъ строеній, должны рѣшать и представлять объ этомъ Воеводской Коммисіи, только Экономическіе Ассесоры, командированные въ подлежащіе экономическіе округи.

Что же касается чрезвычайныхъ случаевъ, какъ напримѣръ истребленія строенія пожаромъ или бурею, отстройка котораго, по вниманію къ крайней необходимости онаго для мѣстнаго хозяйства, должна быть произведена безотлагательно,—въ такихъ случаяхъ дозволяется входить съ особыми представленіями тотчасъ послѣ случившагося событія, съ тѣмъ условіемъ, что о таковой чрезвычайной надобности предварительно долженъ удостовѣряться на мѣстѣ одинъ только Экономическій Ассесоръ, и затѣмъ представлять свои заключенія Воеводской Коммисіи.

Въ подробности.

A) *О составленіи проектовъ относительно возведенія новыхъ и починки ветхихъ строеній.*

2. Составленіе предположеній о необходимости возведенія въ казенныхъ имѣніяхъ новыхъ и починки ветхихъ строеній, будетъ съ того времени принадлежать къ Экономическимъ Ассесорамъ, командированнымъ въ подлежащіе экономическіе округи.

Такіе проекты, командированные Ассесоры будутъ представлять въ обыкновенномъ порядкѣ, который будетъ указанъ ниже, и въ чрезвычайныхъ случаяхъ.

I. Относительно обыкновеннаго порядка.

3. Въ пунктѣ 10-мъ общаго распоряженія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 17 Ноября сего года, за № 81,251/17,273, постановлено: что Экономическій Ассесоръ, командированный въ экономическій округъ, обязанъ ежегодно во всѣхъ казенныхъ имѣніяхъ, расположенныхъ въ его округѣ, осмотрѣть всѣ фольварочныя строенія, и еслибы въ теченіи года не успѣлъ сдѣлать въ которомъ либо имѣніи этого осмотра, одновременно съ исполненіемъ на мѣстѣ другаго порученія, то для производства такой ревизіи назначался ему въ каждомъ году мѣсяцъ Октябрь.

Время это, для окончанія ежегодной срочной ревизіи и для представленія Воеводской Коммисіи въ Октябрѣ мѣсяцѣ сообра-

bezpośrednie domaganie się dzierżawcy miejscowego; gdyż począwszy od 1 Stycznia 1829 roku, potrzeba stawiania nowych lub restaurowania starych budowli w dobrach rządowych, tylko przez Assessorów Ekonomicznych, w respective okręgi ekonomiczne delegowanych, uznana i Kommissyi Wojewódzkiéj przedstawiana być ma.

Co się zaś dotycze potrzeby nadzwyczajnéj, jak to np. w przypadkach spalenia się, lub przez burzę zniszczenia budowli, któréj restauracya, ze względu nagłéj konieczności, na gruncie bezzwłocznie przedsięwziętą być musi; w zdarzeniach takich dozwala się szczegółowych przedstawień, zaraz po nastąpionym przypadku, z zastrzeżeniem, że potrzebę tę nadzwyczajną, sam tylko Assessor Ekonomiczny na gruncie poprzednio ocenić, a następnie Kommissyi Wojewódzkiéj przedstawić będzie obowiązany.

W szczególności:

A) *O projektowaniu stawienia nowych i restaurowania starych budowli.*

2. Odtąd projektowanie potrzeby stawiania nowych i reparacyi starych budowli w dobrach rządowych, należeć będzie do Assessorów Ekonomicznych w respective okręgi ekonomiczne delegowanych.

Projekta zaś takie Assessorowie delegowani podawać będą w porządku zwyczajnym, który się niżéj oznaczy i w przypadkach nadzwyczajnych.

I. Co do porządku zwyczajnego.

3. W punkcie 10-m rozporządzenia ogólnego Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu daty 17 Listopada r. b. Nr. 81,251/17,273 postanowiono: że Assessor Ekonomiczny, w okrąg ekonomiczny delegowany, obowiązany jest w każdym roku we wszystkich dobrach rządowych, w okręgu jego położonych, zrewidować wszystkie budowle folwarczne, i dla tego, jeżeliby w których dobrach rewizyi téj w ciągu roku przy załatwieniu na gruncie jakiego innego comissorium odbyć nie mógł, przeznaczony ma na dopełnienie téj rewizyi w każdym roku miesiąc Październik. Czas ten do ukończenia każdorocznéj peryodycznéj rewizyi, i przedstawienia Komissyi Wojewódzkiéj w miesiącu Październiku potrzeb ratunku budowli w dobrach rzą-

женій о необходимости поддержки въ казенныхъ имѣніяхъ строеній, по отношенію къ правиламъ лѣснаго хозяйства, и по уваженію къ тому порядку дѣйствій, который Правительственная Коммисія на основаніи настоящаго распоряженія постановила предписать, относительно починки ветхихъ и возведенія въ казенныхъ имѣніяхъ новыхъ строеній, оказалось крайне неудобнымъ; по этой причинѣ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, признала нужнымъ, срокъ окончанія періодическихъ ревизій, назначенный вышеприведеннымъ распоряженіемъ въ Октябрѣ мѣсяцѣ отмѣнить и назначить таковой ежегодно въ Іюнѣ мѣсяцѣ, въ которомъ командированные Ассесоры обязаны окончить срочную ревизію и въ Іюлѣ представить въ Воеводскую Коммисію рапортъ со всѣми относящимися къ нему приложеніями.

Посему при производствѣ таковой ежегодной срочной ревизіи, командированный Ассесоръ обязанъ лично обозрѣть состояніе каждаго строенія, какъ фольварочнаго, такъ и пропинаціоннаго, и другихъ, составляющихъ на грунтѣ собственность Казны, и если въ числѣ осмотрѣнныхъ строеній найдетъ которое либо требующее починки, перестройки, или же возведенія вновь, то объ оказавшемся долженъ составить въ присутствіи арендатора или заступающаго его мѣсто протоколъ, въ которомъ обязанъ кратко, но обстоятельно поименовать всѣ отдѣльныя строенія, требующія непремѣнной починки, перестройки, или же возведенія вновь. Протоколъ о произведенной такимъ образомъ ревизіи долженъ быть подписанъ Экономическимъ Ассесоромъ, а равно арендаторомъ или лицомъ имъ для сего уполномоченнымъ.

4. Такъ какъ у каждаго арендатора долженъ находиться одинъ экземпляръ аренднаго контракта и сдаточнаго акта, то командированный Ассесоръ, по истребованіи таковыхъ отъ арендатора, долженъ удостовѣриться изъ перваго—о обязанностяхъ арендатора, относительно содержанія строеній припадлежащихъ къ арендуемому имъ имѣнію, изъ втораго же—о состояніи, въ которомъ эти строенія (само собою разумѣется по послѣднему сдаточному акту) были ему оставлены на грунтѣ.

Затѣмъ командированный Ассесоръ, соображаясь съ принятымъ въ арендномъ контрактѣ обязательствомъ, относительно содержанія строеній, по послѣднему сдаточному акту, долженъ сли-

dowych dotyczących, z uwagą na przepisy gospodarstwa leśnego i ze względu na postępowanie, jakie Kommissya Rządowa co do reparowania starych i stawienia nowych budowli w dobrach rządowych, podług niniejszego rozporządzenia przepisać postanowiła, okazał się być niedogodnym; z tego powodu Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu uznała potrzebę termin do zamknięcia peryodycznéj rewizyi, rozporządzeniem wyżéj cytowaném w miesiącu Październiku oznaczony, zmienić i przeznaczyć go dla każdego roku na miesiąc Czerwiec, w którym Assessorowie delegowani peryodycznie rewizyę zamknąć, a w miesiącu Lipcu rapport z wszystkiemi dezyderatami Kommissyi Wojewódzkiej przedstawić są obowiązani.

Przy odbyciu więc takiéj corocznéj peryodycznéj rewizyi, delegowany Assessor obowiązany jest przekonać się naocznie o stanie każdéj budowli folwarcznéj, propinacyjnéj i innych, własnością Skarbu na gruncie będących; a jeżeli tylko pomiędzy zrewidowanemi budowlami znajdzie którą potrzebującą reparacyi lub przestawienia, albo téż zupełnie nowego wystawienia, wszystkich takich potrzeb delegowany Assessor, w obecności dzierżawcy lub téż jego zastępcy, spisze protokół, w którym krótko lecz treściwie wymieni wszystkie szczegóły, które zreparowania, przebudowania, albo téż nowego odbudowania koniecznie wymagają. Protokół odbytej w ten sposób rewizyi powinien być podpisany przez Assessora delegowanego, jakotéż i przez dzierżawcę lub osobę w téj czynności jego reprezentującą; — daléj,

4. Ponieważ u każdego dzierżawcy w rękach powinien się znajdować jeden exemplarz kontraktu dzierżawnego i aktu podawczego, przeto Assessor delegowany, zażądawszy takowych od dzierżawcy, z pierwszego obowiązany jest przekonać się o obowiązkach dzierżawcy względem utrzymywania budowli do dzierżawy jego należących, a z drugiego o stanie w jakim te budowle (ma się rozumieć zawsze podług ostatniego aktu podawczego) na gruncie zostawione mu były?

Następnie delegowany Assessor, z uwagą na obowiązek kontraktem dzierżawnym co do utrzymania budowli przyjęty, podług ostatniego aktu podawczego, porówna odkryte sto-

чить обнаруженныя согласно ревизіонному протоколу поврежденія строеній, и, послѣ сличенія и строгаго соображенія всѣхъ найденныхъ поврежденными статей, составить, на основаніи вышеуказанныхъ документовъ, вѣдомость въ двухъ отдѣленіяхъ:

a) въ первомъ отдѣленіи должны быть записаны строенія, въ которыхъ найденныя при ревизіи поврежденными части должны, согласно принятому въ арендномъ контрактѣ обязательству, быть починены на счетъ арендатора;

b) во второмъ же отдѣленіи этой вѣдомости слѣдуетъ записать строенія, поврежденныя или совершенно разрушенныя по причинѣ ветхости, вліянія времени, пожара или сильной бури, безъ вины арендатора, которыя должны быть починены на казенный счетъ, или, по мѣрѣ оправданной необходимости, должны быть выстроены вновь.

5. *Относительно пункта а.* Такъ какъ для починки строеній, долженствующей быть произведенною на счетъ арендатора, на основаніи арендпаго контракта, можетъ оказаться необходимость въ отпускѣ новаго лѣснаго матеріала, то въ такомъ случаѣ командированный Ассесоръ долженъ подробно описать въ отдѣльной запискѣ, какъ въ отношеніи качества, такъ и въ отношеніи размѣра, всѣ поврежденныя части, которыя слѣдуетъ замѣнить новымъ матеріаломъ, измѣривъ длину таковыхъ на локти и объемъ на дюймы новопольской мѣры, съ означеніемъ размѣровъ требующаго почики строенія, то есть его длины, ширины и вышины въ разрѣзѣ до самыхъ балокъ, тоже на локти новопольской мѣры.

Составленную такимъ способомъ записку Экономическій Ассесоръ обязанъ немедленно препроводить къ Окружному Архитектору, съ требованіемъ по заключающимся въ ней указаніямъ составить исчисленіе нужныхъ сортовъ лѣснаго матеріала, который долженъ быть отпущенъ мѣстному арендатору.

Обращается однакожъ вниманіе командированнаго Ассесора: что отпускъ на счетъ Казны новаго лѣснаго матеріала, для сдѣланія обязательной для арендатора починки, можетъ быть затребованъ въ такомъ только случаѣ, когда поврежденіе подлежащаго починкѣ строенія послѣдовало не по его (арендатора) винѣ; въ противномъ же случаѣ не слѣдуетъ составлять записки о нужномъ для этой починки лѣсномъ матеріалѣ.

sownie do protokółu rewizyjnego zepsucia w budowlach, a po porównaniu i skrupulatném rozważeniu każdego szczegółu zepsutym znalezionego, na fundamencie powyższych dowodów, sporządzi wykaz w dwóch oddziałach:

a) do pierwszego oddziału zapisane być powinny budowle, przy których znalezione przy rewizyi zepsute szczegóły, stosownie do przyjętego obowiązku w kontrakcie dzierżawnym, kosztem dzierżawcy zreparowane być powinny;

b) do drugiego oddziału tego wykazu zapisać należy budowle, przez starość, siłą czasu, ogniem lub burzą powietrzną, nadwerężone lub całkiem zniszczone, bez winy dzierżawcy, które kosztem Skarbu zreparować, albo też, w miarę usprawiedliwionéj nieodzownéj potrzeby, nowo wystawić potrzeba.

5. *Ad a.* Ponieważ do reparacyi budowli, stosownie do kontraktu dzierżawnego, kosztem dzierżawcy uskutecznić się winnych, może się okazać potrzeba dodatku nowego drzewa, przeto w takim przypadku, delegowany Assessor obowiązany jest opisać w oddzielnéj notacie, tak co do jakości, jako też i co do miary, wszystkie szczegóły zepsuciu uległe, i przez dodanie nowego drzewa zastąpić się winne, zmierzywszy ich długość na łokcie, a objętość na cale nowopolskiéj miary, z wymienieniem miary saméj reparacyi wymagającéj budowli, co do jéj długości, szerokości i wysokości w świetle (pod belki) na łokcie nowopolskiéj miary.

Przygotowaną w ten sposób notatę, Assessor Ekonomiczny obowiązany jest przesłać bezzwłocznie Budowniczemu obwodowemu, z wezwaniem, aby podług informacyi nią objętéj, sporządził wyrachowanie potrzebnych gatunków drzewa, które dzierżawcy miejscowemu dodane być ma.

Zwraca się wszelako co do tego uwaga delegowanego Assessora: że zapotrzebowanie dodatku drzewa nowego, na rachunek Skarbu publicznego, do uskutecznienia reparacyj dzierżawcę obowiązujących, tylko w takim przypadku może mieć miejsce, jeżeli zepsucie reparować się mającego szczegółu nie z jego (dzierżawcy) winy nastąpiło; w przeciwnym bowiem razie, notata potrzebnego do téj reparacyi drzewa nie ma by robiona.

Если же отпускъ отъ Казны новаго лѣснаго матеріала на производимую средствами арендатора починку строеній будетъ имѣть мѣсто, то командированный Ассесоръ, составляя записку или вѣдомость о необходимомъ лѣсномъ матеріалѣ, долженъ тотчасъ прибавить свѣдѣніе, что сказанный лѣсъ, по вниманію къ изобилію ближайшихъ казенныхъ лѣсныхъ дачъ, можетъ быть выданъ арендатору натурою изъ лѣсничества и стражи, находящихся вблизи арендуемаго имѣнія. Еслибы же, по причинѣ оскудѣнія или положительнаго недостатка казенныхъ лѣсовъ на разстояніи трехъ миль отъ имѣнія, затребованный лѣсной матеріалъ не могъ быть выданъ въ натурѣ, въ такомъ случаѣ командированный Ассесоръ, получивъ свѣдѣніе о ближайшихъ частныхъ лѣсахъ и узнавъ, по какой именно цѣнѣ обыкновенно продаются требуемые сорты дерева, долженъ включить объ этомъ свѣдѣніе въ составляемую имъ записку.

Архитекторъ, по полученіи отъ Экономическаго Ассесора такого требованія, обязанъ, безъ малѣйшаго отлагательства, составить смѣту нужнаго лѣса и затѣмъ представить оную въ Воеводскую Коммисію, которая, въ свою очередь, должна сдѣлать такое распоряженіе, какое ей будетъ указано ниже въ настоящемъ предписаніи по сему предмету.

6. *Относительно пункта b.* Что касается такихъ строеній, которыя должны быть починены или вновь возведены на счетъ Казны, то если командированный Ассесоръ во время производимой ревизіи найдетъ, что которое либо изъ экономическихъ, пропинаціонныхъ, или другихъ значительнѣйшихъ строеній (то есть такихъ, къ поддержанію которыхъ арендаторъ контрактомъ не обязанъ), требуетъ починки или перестройки, или же удостовѣрится, что строенія, находящіяся въ имѣніи, смотря по роду заведеннаго въ немъ сельскаго или промышленнаго хозяйства, не соотвѣтствуютъ своей цѣли, въ такомъ случаѣ о всѣхъ этихъ обстоятельствахъ онъ обязанъ представить въ Воеводскую Коммисію и просить о командированіи Архитектора на мѣсто, для составленія смѣты расходамъ и чертежей строенія, которое предполагается починить, или вновь построить.

7. Командированный Ассесоръ, представляя Воеводской Коммисіи о необходимости починки, или новой постройки какого либо

Tam zaś gdzie dodatek drzewa nowego ze strony Skarbu, do uskutecznić się mającéj kosztem dzierżawcy reparacyi budowli, będzie miał miejsce, delegowany Assessor spisując notatę czyli informacyę potrzeby tego drzewa, powinien zaraz domieścić wiadomość, że to drzewo, z uwagi na możność pobliższych lasów rządowych, mogłoby być wydane dzierżawcy w naturze, a to z leśnictwa i straży, które są najbliżéj tych dóbr położone? Lub téż jeżeliby dla niezamożności, albo zupełnego niedostatku lasów rządowych, w zakresie trzymilowym tych dóbr, zapotrzebowane drzewo w naturze daném być nie mogło; w takim przypadku delegowany Assessor powziąwszy wiadomość o pobliższych lasach prywatnych, i dowiedziawszy się po czemu w nich zwykle zapotrzebowane gatunki drzewa sprzedają się, wiadomość w spisanéj przez siebie informacyi zamieścić powinien.

Budowniczy zaś otrzymawszy od Assessora Ekonomicznego taką rekwizycyę, obowiązany jest bez najmniejszéj zwłoki wyrachowanie potrzebnego drzewa sporządzić i takowe następnie Kommissyi Wojewódzkiéj przedstawić, która następnie uczyni takie zarządzenie, jakie się jéj w niniejszém rozporządzeniu co do tego niżéj poleca.

6. *Ad b.* Co do budowli, które wyreparowane lub nowo-wystawione być powinny kosztem Skarbu publicznego, jeżeli Assessor delegowany w czasie odbytéj rewizyi znajduje, że która z budowli ekonomicznych, propinacyjnych, lub jakich innych, znaczniejszych (to jest takich, do których dzierżawca podług kontraktu nie jest obowiązany) reparacyi lub przestawienia potrzebuje, albo téż gdy przy odbytéj rewizyi przekona się, że budowle, na respective realności znajdujące się, w miarę prowadzonego na niéj gospodarstwa rolnego albo przemysłowego, nie są dostateczne, w takim razie delegowany Assessor Ekonomiczny potrzebę taką obowiązany jest przedstawić Kommissyi Wojewódzkiéj z wnioskiem, ażeby zesłała na grunt Budowniczego, dla zrobienia wykazu kosztów i rysów budowli, reparować lub nowo wystawić się mającéj.

7. Assessor delegowany, przedstawiając Kommissyi Wojewódzkiéj potrzebę wyreparowania, albo téż nowego wystawienia jakiéj budowli w dobrach rządowych, powinien to jak

строенія въ казенныхъ имѣніяхъ, обязанъ обстоятельно оправдать свое представленіе, для чего постановляется общимъ правиломъ:

a) что подъ опасеніемъ взысканія 100 злотыхъ, не дозволяется представлять о починкѣ или новой постройкѣ такого строенія, существованіе котораго на грунтѣ не составляетъ прямаго и непремѣннаго условія, къ полученію показаннаго въ арендной смѣтѣ дохода;

b) что, подъ опасеніемъ такого же, какъ въ пунктѣ *a* взысканія, не дозволяется представлять о необходимости починки, или постройки новаго строенія, которое бы, при находящихся на грунтѣ и годныхъ къ употребленію подобнаго рода строеніяхъ, оказывалось излишнимъ, соразмѣрно исчисленному въ арендной смѣтѣ изъ этого источника доходу, потому что, если недостатокъ необходимо нужныхъ для сельскаго или промышленнаго хозяйства строеній влечетъ за собою вредныя послѣдствія, то тѣмъ не менѣе вреднымъ признается и излишекъ оныхъ въ имѣніи свыше дѣйствительной надобности, такъ какъ издержки на поддержаніе оныхъ поглощаютъ напрасно экономическія суммы, которыя могли бы быть употреблены съ бо́льшею пользою для другой цѣли.

По сему уваженію, командированный Экономическій Ассесоръ, во время производства въ казенныхъ имѣніяхъ срочной ревизіи строеній, составляющихъ казенную собственность, обязанъ обращать особенное вниманіе на то: не находится ли въ фольваркѣ, или какой другой недвижимости, въ соразмѣрности исчисленнаго съ нихъ по арендной смѣтѣ дохода, лишнее строеніе, и еслибы таковое оказалось, то при всякомъ случаѣ, когда придется произвести починку какого либо строенія, или новую постройку, необходимо нужную для обезпеченія отданнаго въ аренду дохода, Экономическій Ассесоръ долженъ это лишнее строеніе назначать на поддержку разрушеннаго или разрушающагося строенія, составляющаго необходимое условіе обезпеченія арендproperty дохода, предполагая или замѣнъ онымъ пришедшаго въ упадокъ строенія, или же употребленіе изъ онаго матеріаловъ на починку сего послѣдняго, смотря по тому, какое, по состоянію лишняго строенія, можетъ быть ему дано назначеніе.

najdokładniéj usprawiedliwić. Dla czego wskazuje się za ogólną regułę:

a) że niewolno jest, pod karą złp. 100, przedstawiać i proponować do reparacyi lub nowego wystawienia budowli, która przez swą egzystencyę na gruncie nie byłaby pośredniem i nieodzownem narzędziem do otrzymywania dochodu, anszlagiem dzierżawnym objętego;

b) że niewolno jest pod karą jak *ad a*, przedstawiać potrzeby reparowania lub nowego wystawienia budowli, którąby obok egzystujących na gruncie i do użycia przydatnych, tego rodzaju budowli, w miarę porachowanego z tego źródła dochodu w anszlagu dzierżawnym, okazywała się zbyteczną, albowiem jak jest szkodliwą rzeczą, gdy do prowadzenia gospodarstwa rolnego lub przemysłowego nie dostaje potrzebnych nieodzownie budowli, tak niemniéj jest szkodliwszą, gdy się ich utrzymuje na gruncie nad istotną potrzebę, gdyż utrzymanie ich bez potrzeby zabiera fundusze ekonomiczne, któreby z większą korzyścią na inny cel mogły być użyte.

Z tego powodu delegowany Assessor Ekonomiczny, w czasie odbywanéj peryodycznéj rewizyi budowli w dobrach rządowych, własnością Skarbu będących, obowiązany jest szczególniéj na to dawać uwagę, czy na folwarku lub jakiejkolwiekbądź innéj realności, w miarę dochodu do anszlagu dzierżawnego z niéj policzonego, nie znajduje się jaka zbytkowa budowla? a gdzieby się to okazało, tedy przy każdéj okazyi, gdzieby wypadło restaurować lub nowo stawiać jaką budowlę, do utrzymania wydzierżawionego dochodu koniecznie potrzebną, Assessor Ekonomiczny tę zbytkową budowlę powinien wskazywać na wsparcie, utrzymanie budowli upadłéj albo upadającéj, a nieodzownie do utrzymania dochodu dzierżawnego potrzebnéj, a to albo przez zastąpienie, lub téż przez użycie z niéj materyału na restauracyą upadającéj lub upadłéj, w miarę jak podług stanu swego kwalifikować się do tego będzie; daléj,

8. Сверхъ того постановляется общимъ правиломъ, что командированный Экономическій Ассесоръ, представляя о необходимости починки или постройки новаго какого либо строенія въ казенныхъ имѣніяхъ, долженъ на основаніи сдаточнаго акта и арендной смѣты удостовѣрить:

a) по сдаточному акту,— полуразрушенное или же совершенно разрушенное состояніе онаго (не по винѣ арендатора), или же, что такое строеніе, послѣднимъ сдаточнымъ актомъ не было уже оставлено на грунтѣ;

b) по арендной смѣтѣ,—что оно составляетъ посредствующее орудіе къ удержанію извѣстнаго источника дохода, и что, какъ въ отношеніи качества, такъ и въ отношеніи количества нужныхъ для починки или постройки матеріаловъ, принятыхъ въ основаніе смѣтнаго исчисленія арендиаго дохода, таковое не можетъ быть меньше.

Во всякомъ затѣмъ случаѣ, командированный Ассесоръ, входя съ представленіемъ въ Воеводскую Коммисію на счетъ починки или постройки какого либо строенія, долженъ примѣняться къ указаннымъ выше коренньмъ основаніямъ, и потому:

По пункту a. Относительно необходимости строенія, ссылаясь на послѣдній сдаточный актъ, слѣдуетъ ему доказать, что это строеніе непремѣнно должно быть починено, или же вновь возведено, такъ какъ или другаго такого на мѣстѣ не находится, или же, еслибы и находилось, то оно вовсе недостаточно. Принимая во вниманіе прочность, безопасность, равно удобное или затруднительное пріобрѣтеніе нужныхъ матеріаловъ, слѣдуетъ ему одновременно составить предположеніе относительно вновь имѣющихся возводиться строеній, должны ли они быть построены изъ кирпича, или изъ глины и хвороста, или изъ камней, или же изъ дерева; затѣмъ,

По пункту b. Касательно обширности подлежащаго починкѣ или вновь возводимаго строенія, необходимость сего послѣдняго должна быть удостовѣрена командированнымъ Экономическимъ Ассесоромъ слѣдующимъ порядкомъ:

1. Если дѣло идетъ о постройкѣ или починкѣ жилаго дома.

Въ такомъ случаѣ Экономическій Ассесоръ, на основаніи сарендной смѣты обязанъ объяснить обширность и родъ хозяйства, въ томъ имѣніи, въ которомъ предполагается построить домъ.

8. Wskazuje się ogólna reguła, że delegowany Assessor Ekonomiczny, przedstawiając potrzebę reparacyi lub nowego wystawienia jakiéj budowli w dobrach rządowych, powinien na fundamencie aktu podawczego i anszlagu dzierżawnego, usprawiedliwić:

a) z aktu podawczego jej upadający lub zupełnie upadły (bez winy dzierżawcy) stan; albo też, że budowla taka już na gruncie ostatnim aktem podawczym zostawioną nie była;

b) z anszlagu dzierżawnego, że ona jest pośredniém narzędziem do utrzymania jakiego źródła dochodu, i że w miarę materyałów w téj budowli lokować się mających, i do wyrachowanego dochodu dzierżawnego, tak co do jakości, jako też i ilości w anszlagu za podstawę przyjętych, nie może być mniejszą.

W każdym więc przypadku delegowany Assessor, dopominając się w Kommissyi Wojewódzkiéj wyreparowania lub wystawienia jakiéj budowli, te powyższe dwie kardynalne zasady zachować powinien — i dla tego:

Ad a. Co do potrzeby budowli, z powołaniem się na ostatni akt podawczy usprawiedliwić mu należy:

że budowla ta koniecznie zreparowaną lub nowo wystawioną być musi, gdyż albo drugiéj takiéj na gruncie nie ma, albo też jeżeliby się znajdowała, że ta nie jest wydostarczającą;

że z uwagi na trwałość, bezpieczeństwo i łatwiejsze lub trudniejsze nabycie potrzebnych materyałów, zaproponować im zaraz wypada, co do stawiać się mających nowych budowli, że te powinny być albo z muru, glinopasów, kamieni lub drzewa wybudowane; a następnie,

Ad b. Co do obszerności reparować lub nowo wystawić się mającéj budowli, téj nieodzowną potrzebę delegowany Assessor Ekonomiczny usprawiedliwić powinien w następujący sposób:

1. Jeżeli idzie o wystawienie lub zreparowanie domu mieszkalnego.

W tym przypadku Assessor Ekonomiczny, podług anszlagu dzierżawnego, obowiązany jest wystawić wielkość, jakość gospodarstwa na realności, na któréj dom stawiany być ma.

Далѣе посредствомъ исчисленія, согласно принятымъ въ арендной смѣтѣ основаніямъ, за вычетомъ барщинной повинности, долженъ объяснить, обращая вниманіе на мѣстныя обстоятельства, какое въ томъ имѣніи слѣдуетъ непремѣнно содержать наибольшее число работниковъ, для веденія принятаго арендною смѣтою хозяйства, для которыхъ должны быть устроены службы; затѣмъ удостовѣрить:

что болѣе жилыхъ домовъ или другой недвижимости нѣтъ въ томъ фольваркѣ, или же если и находятся, то таковые, по числу долженствующихъ быть содержимыми въ имѣніи работниковъ, оказываются недостаточными для помѣщенія ихъ;

что нѣтъ вблизи никакой другой казенной недвижимости, въ которой могли бы быть помѣщены работники, принадлежащіе къ сказанному имѣнію, или же, если такая недвижимость и находится вблизи, то на ней нѣтъ никакихъ строеній, излишнихъ отъ необходимой надобности;

что въ такомъ положеніи дѣла, предполагаемый жилый домъ необходимо нуженъ для помѣщенія такого-то числа работниковъ, съ такими-то вспомогательными пристройками и другими необходимыми въ хозяйствѣ удобствами.

2. Если требуется постройка новой или починка ветхой житницы.

Входя съ представленіемъ о необходимости оной, командированный Ассесоръ обязанъ удостовѣрить: что, согласно принятому въ арендной смѣтѣ исчисленію, поземельный доходъ отъ одного только урожая хлѣба опредѣленъ въ такомъ-то размѣрѣ, или что въ этой смѣтѣ принято, что въ фольваркѣ, въ которомъ предполагается постройка новой, или починка ветхой житницы, можно собрать брутто: ржи и пшеницы столько-то копъ, ячменя и овса столько-то копъ, что затѣмъ въ этомъ фольваркѣ нужна житница для помѣщенія въ ней вообще столькихъ-то копъ хлѣба, считая всю уборку брутто, какой можно ожидать изъ всего урожая, сообразно принятому по смѣтѣ классу почвы и размѣру производимаго на этомъ основаніи посѣва всѣхъ родовъ хлѣба.

Въ случаѣ же, еслибы въ томъ фольваркѣ находилось болѣе житницъ, то командированный Ассесоръ, дѣлая представле-

Daléj przez obrachunek, stosownie do zasad w tym anszlagu dzierżawnym przyjętych, po potrąceniu posługi pańszczyznianéj, wykazać:

ile na takiéj realności, z uwagą na towarzyszyć mogące okoliczności in plus, potrzeba koniecznie utrzymywać ludzi do wykonania przyjętego w anszlagu dzierżawnym gospodarstwa, dla których pomieszkanie koniecznie utrzymane być musi;

że więcéj domów mieszkalnych na tym folwarku lub innéj realności nie ma, albo téż, że jeżeli są, tedy podług wykazu utrzymać się powinnych na takiéj realności ludzi, na ich pomieszczenie nie są dostateczne;

że żadna inna realność rządowa nie jest tak blizko położona, któraby pomieszczeniem ludzi w téj realności, mogła być pomocą, albo téż jeżeli jest taka realność w pobliskości, tedy nie ma takich zabudowań, któreby jéj od istotnéj potrzeby zbywały;

że w takiém położeniu, proponowany dom mieszkalny potrzebny jest na pomieszczenie takiéj a takiéj ilości osób i z takiemi a takiemi pomocniczemi zachowaniami i innemi wygodami, w gospodarstwie koniecznemi.

2. Jeżeli idzie o wystawienie nowéj lub wyreparowanie staréj stodoły.

Przy przedstawieniu téj potrzeby, delegowany Assessor obowiązany jest usprawiedliwić:

że stosownie do przyjętego obrachunku w anszlagu dzierżawnym, ustanowiony jest dochód z gruntu w takiéj a takiéj wysokości z samego zbioru zboża, czyli, że w anszlagu tym przyjęto, iż na folwarku, na którym stawianie nowéj lub wyreparowanie staréj stodoły proponuje się, zebrać można brutto:

żyta i pszenicy kóp, jęczmienia i owsa kóp tyle i tyle, że zatém na tym folwarku potrzebna jest stodoła na pomieszczenie ogółem zboża kóp tyle i tyle, to jest licząc cały zbiór brutto, jak stosownie do przyjętéj w anszlagu klassy ziemi i podług tego wysokości wysiewu wszystkich gatunków ziarna z całkowitego planu spodziewać się można.

Na przypadek zaś, gdyby na tym folwarku było więcéj stodół, tedy w takim razie delegowany Assessor, przedstawiając konieczność wyrestaurowania jednej z tych, lub wystawie-

ніе о необходимости починки одной изъ нихъ, или постройки новой на мѣсто разрушившейся, долженъ, согласно сдаточному акту и личному удостовѣренію, занести: какова обширность этихъ житницъ, и сколько въ нихъ можетъ помѣститься (исчисляя всю уборку на кубическіе футы) копъ хлѣба, и такимъ порядкомъ оправдать размѣры житницы, необходимой для помѣщенія остальнаго, не могущаго помѣститься въ существующихъ житницахъ количества хлѣба, и доказать, что предполагаемая къ починкѣ или постройкѣ житница дѣйствительно необходима на грунтѣ въ указанныхъ размѣрахъ.

3. Если требуется постройка или починка фольварочнаго амбара.

Въ этомъ случаѣ командированный Экономическій Ассесоръ долженъ, изъ принятаго арендною смѣтою посѣва и урожая брутто всѣхъ родовъ хлѣба, вычислить общее число корцевъ всѣхъ сортовъ хлѣба, получаемое въ томъ фольваркѣ изъ ежегоднаго урожая, и доказать, что въ немъ непремѣнно нуженъ амбаръ, для помѣщенія такого количества зерноваго хлѣба, и что другаго амбара для храненія хлѣба въ этомъ фольваркѣ не имѣется.

4. Если требуется починка ветхаго скотнаго двора для коровъ и хлѣва для рабочихъ или выкармливаемыхъ воловъ, или же, когда дѣло идетъ о починкѣ ветхой или постройкѣ новой овчарни, конюшни для лошадей и сарая для телѣгъ и повозокъ.

Въ такомъ случаѣ командированный Ассесоръ долженъ, основываясь на арендной смѣтѣ, объяснить:

a) сколько исчислено арендняго дохода отъ содержанія въ томъ фольваркѣ яловыхъ и дойныхъ коровъ, откармливаемыхъ воловъ и овецъ, а равно—

b) сколько въ томъ фольваркѣ слѣдуетъ содержать лошадей и рабочихъ воловъ, а также хозяйственныхъ возовъ, смотря по недостатку барщинной повинности и соразмѣрно количеству, признанному въ арендной смѣтѣ нужнымъ для удовлетворенія нуждъ мѣстнаго хозяйства, причемъ должно быть доказано, что ни одно изъ предполагаемыхъ къ починкѣ или постройкѣ строеній не можетъ быть замѣнено излишнимъ другимъ, ни въ томъ фолъваркѣ, ни же въ другомъ, къ нему принадлежащемъ.

nia nowéj, w miejsce upadłéj, powinien, stosownie do aktu podawczego i naocznego przekonania się donieść, jaka jest obszerność tych stodół, wiele się może w nich zmieścić (rachując massę zbioru na stopy kubiczne) kóp zboża, a dopiero takim sposobem powinien usprawiedliwić, jakiej obszerności potrzeba jeszcze stodoły na pomieszczenie resztującéj, a egzystującemi stodołami nie mogącéj być objętéj ilości kóp zboża, i tym sposobem dowieść, że zaproponowana do reparacyi lub nowego wystawienia stodoła, w takiéj saméj wielkości koniecznie jest na gruncie potrzebną.

3. Jeżeli idzie o wystawienie lub wyreparowanie spichrza folwarcznego.

W tym przypadku delegowany Assessor Ekonomiczny, z przyjętego w anszlagu dzierżawnym wysiewu i plonu brutto wszystkich gatunków zboża, powinien wykazać jaka jest ogólna ilość korcy wszystkich gatunków zboża na tym folwarku z corocznéj produkcyi otrzymywana, i że w tym folwarku, na pomieszczenie takiéj ilości zboża w ziarnie, spichrz koniecznie jest potrzebny, i że inny spichrz na schowanie zboża na tym folwarku nie znajduje się.

4. Jeżeli idzie o wyreparowanie staréj lub wystawienie nowéj obory na jałownik, krowiarni, stajni dla wołów roboczych, lub opasowych, albo téż jeżeli idzie o wyreparowanie staréj lub wystawienie nowéj owczarni, stajni dla koni i wozowni.

W takim przypadku delegowany Assessor powinien, stosownie do anszlagu dzierżawnego, wykazać:

a) wiele jest rachowano na dochód dzierżawny do utrzymywania na tym folwarku jałownika, krów, wołów opaśnych, owiec; jak niemniéj,

b) wiele wypada utrzymywać na tym folwarku koni i i wołów roboczych, tudzież wozów gospodarskich, a to w miarę jak do tego pańszczyzna nie jest wydostarczająca, w miarę ilości w anszlagu dzierżawnym za potrzebną do wykonania gospodarstwa gruntowego uznanéj, a przytém powinno być usprawiedliwione, że żadna z proponujących się budowli do reparacyi lub nowego wystawienia przez inną, ani na tym folwarku, ani na innym do niego należącym, jaką zbyteczną zastąpioną być nie może.

5. Если требуется починка ветхихъ или постройка новыхъ хлѣвовъ для свиней и для домашнихъ птицъ.

Въ такомъ случаѣ командированный Экономическій Ассесоръ долженъ удостовѣриться изъ арендной смѣты, какая именно исчислена сумма на арендный доходъ отъ содержанія свиней и домашнихъ птицъ.

Доходъ изъ этого источника слѣдуетъ ему капитализировать, умноживъ таковый на 20, и изъ полученнаго такимъ образомъ капитала, $^{9}/_{10}$ обратить на покупку свиней, а $^{1}/_{10}$ на покупку домашнихъ птицъ такой породы, какую, смотря по удобству мѣстности, слѣдовало бы содержать въ фольваркѣ.

Какое же количество свиней и домашнихъ птицъ можно было бы купить на вышеозначенную капитальную сумму по существующимъ или примѣрнымъ цѣнамъ, для помѣщенія такого именно количества оныхъ должны быть предположены къ постройкѣ хлѣвы.

Независимо отъ сего, относительно представляемой починки ветхихъ или постройки новыхъ строеній, поясненныхъ выше въ 1, 2, 3, 4 и 5 пунктахъ настоящей статьи, обращается вниманіе командированнаго Ассесора на слѣдующія обстоятельства и случаи.

Можетъ случиться, что лучше соображенныя на практикѣ мѣстныя условія и усиливающіяся потребности, вытекающія изъ общихъ условій народнаго хозяйства, подали поводъ къ заведенію въ фольваркахъ и имѣніяхъ хозяйства, различествующаго отъ того, какое было принято въ смѣту при исчисленіи арендпаго дохода, и такъ напр. въ арендной смѣтѣ положено содержаніе скота, на практикѣ же, въ уваженіе вышеупомянутыхъ обстоятельствъ въ томъ фольваркѣ, содержатся овцы. Если затѣмъ въ какомъ либо фольваркѣ будетъ найдена отличная отъ арендной смѣты хозяйственная система, тамъ при проектированіи построекъ слѣдуетъ это имѣть въ виду, и, соображаясь съ найденными противъ смѣты измѣненіями въ хозяйствѣ, увеличивать или уменьшать число и размѣръ проектируемыхъ хозяйственныхъ строеній.

Сверхъ того, принимая въ соображеніе, что количество скота и овецъ опредѣлено въ арендной смѣтѣ въ средней сложности, и въ такомъ случаѣ, когда дѣло идетъ о соблюденіи сред-

5. Jeżeli idzie o wyreparowanie starych lub wystawienie nowych chlewów dla świń i drobiu.

W tym przypadku delegowany Assessor Ekonomiczny powinien się przekonać z anszlagu dzierżawnego, jaka jest porachowana na dochód dzierżawny kwota za utrzymywanie świń i drobiu.

Dochód z tego źródła należy mu obrócić na kapitał, mnożąc go przez liczbę 20, z ustanowionego tym sposobem kapitału, $^9/_{10}$ potrzeba obrócić na zakupienie świń, a $^1/_{10}$ na zakupienie drobiu, a to takiego, jaki na folwarku, ze względu na sprzyjającą miejscowość, utrzymaćby wypadało.

Ile zaś sztuk świń i drobiu za powyższy kapitał, podług praktykowanéj lub przybliżonéj ceny, zakupićby było można, na pomieszczenie takiéj ilości świń i drobiu, chlewy do wystawienia proponowane być powinny. Przytem jeszcze co do proponowania potrzeby reparowania starych lub stawiania nowych budowli, wyżéj w ustępach 1, 2, 3, 4, 5-m niniejszego punktu wymienionych, zwraca się uwaga delegowanego Assessora na następujące okoliczności i przypadki:

Że zdarzać się może, iż lepiéj zrozumiana w praktyce miejscowość i wzrastające żądania ze stosunków ogólnego gospodarstwa krajowego, stały się powodem do wykonywania na folwarkach i realnościach, różniącego się gospodarstwa od tego, jakie przy wyrachowaniu dochodu dzierżawnego do anszlagu przyjęte zostało, i tak np. do anszlagu dzierżawnego porachowano chów bydła, w praktyce zaś, z uwagi na powyższe okoliczności, utrzymuje się na tym folwarku chów owiec. Gdy więc tak przeciwny anszlagowi dzierżawnemu systemat gospodarski na folwarku znalezionym będzie, tam przy proponowaniu budowli, potrzeba zachować wzgląd, i w miarę znalezionych zmian gospodarstwa w anszlagu przyjętego, zmieniać in plus albo in minus proponowane budowle gospodarskie.

Nadto, ponieważ chów bydła i owiec, co do ilości w anszlagu dzierżawnym przyjęty, stanowi średnią proporcyę, a w takim razie, gdzie idzie o utrzymanie średniéj proporcyi

ней пропорціи, для покрытія могущаго случиться въ которомъ либо году недочета, необходимо всегда содержать скотъ въ большемъ количествѣ, по мѣрѣ изобилія урожаевъ, притомъ, имѣя въ виду, чтобы по случаю недостатка строеній для помѣщенія экономическаго скота арендаторы не нашлись вынужденными вывозить солому и сѣно за предѣлы имѣнія, отъ чего должно бы было послѣдовать истощеніе земли, и потому желая, чтобы Фольварочная земля не теряла того, что она производитъ силою природы или воспроизводитъ, вознаграждая трудъ земледѣльца,—Коммисія разрѣшаетъ, чтобы при предположеніи строеній для помѣщенія лошадей, рогатаго скота и овецъ, таковыя проектируемы были свыше принятаго въ арендной смѣтѣ количества, на одну четвертую часть, то есть: если въ арендной смѣтѣ засчитано въ доходъ 12 штукъ, въ такомъ случаѣ размѣры предполагаемаго строенія должны быть опредѣлены на помѣщеніе пятнадцати штукъ.

Что же касается житницъ, то въ предположеніяхъ по сему предмету не дозволяется увеличивать размѣра оныхъ, свыше того, какой опредѣленъ арендною смѣтою для помѣщенія ежегодныхъ урожаевъ, по той причинѣ: что Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства желаетъ, чтобы при предполагаемой постройкѣ житницы, для помѣщенія принятаго арендною смѣтою урожая, размѣръ этого строенія былъ опредѣленъ такимъ образомъ, чтобы весь смѣтный урожай могъ быть помѣщенъ внутри самаго сруба строенія (между стѣнами и стропилами); мѣсто же надъ срубомъ житницы (или подъ крышею) оставляется на излишекъ полевыхъ урожаевъ, какіе земледѣлецъ можетъ получить въ болѣе урожайные годы.

Такъ называемыхъ повѣтокъ для склада сѣна и соломы строить не дозволяется, такъ какъ таковыя должны помѣщаться на накатахъ подъ крышею, въ хлѣвахъ, конюшняхъ, или же, по мѣрѣ вымолота хлѣба, въ житницахъ и, наконецъ, въ стогахъ.

6. Если требуется постройка или починка ветхаго колодезя, въ такомъ случаѣ нужно доказать, что въ Фольваркѣ или въ усадьбѣ нѣтъ другаго колодезя, кромѣ предполагаемаго къ постройкѣ или къ починкѣ.

7. Если требуется постройка или починка пивовареннаго

dla pokrycia zdarzyć się mogącego w którym roku defektu, chów ten, w miarę obfitszych zbiorów gruntowych, zawsze w większéj ilości utrzymywany być powinien; nakoniec z względu, aby przez niedostatek budowli do pomieszczenia inwentarza, nie nasuwać dzierżawcom konieczności do wywożenia słomy i siana za granicę dóbr, przez coby grunt na wyraźną stratę był narażony, ażeby więc ziemia folwarczna w powrocie nie traciła tego, co darem przyrodzonym i przez reprodukcyą z siebie rolnikowi wydaje; dozwala się, aby przy proponowaniu budowli na pomieszczenie koni, bydła, owiec, proponowano takowe nad przyjętą w anszlagu dzierżawnym ilość o jedną czwartą część więcéj, to jest, jeżeli w anszlagu dzierżawnym porachowano na dochód sztuk 12, tedy w takim razie obszerność proponowanéj budowli determinowaną być powinna na pomieszczenie sztuk piętnastu.

Co się zaś dotycze stodół, przy proponowaniu ich obszerności, nad tę jaka do pomieszczenia zbiorów corocznych, do anszlagu dzierżawnego przyjętych, nic więcéj powiększać niewolno, a to dla tego:

że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu mieć chce, iżby przy proponowaniu stawiania stodoły na pomieszczenie zbioru w anszlagu dzeirżawnym przyjętego, obszerność jéj budowy tak była determinowaną, ażeby cały zbiór anszlagowy w samém tylko świetle budowy (pomiędzy ścianami, czyli tak zwanym zrębem) był pomieszczony; miejsce zaś nad światłem budowy (czyli pod dachem) zostawia się na większe zbiory, jakie w latach urodzajniejszych rolnik otrzymywać może.

Szop tak zwanych na skład siana i słomy niewolno jest budować, gdyż to mieszczone być powinno na pułapach, pod dachem w oborach i stajniach, albo téż, w miarę omłotu zboża, w stodołach, a nakoniec w stogach, — daléj:

6. Jeżeli idzie o wybudowanie nowéj lub wyreparowanie staréj studni.

W tym przypadku usprawiedliwić potrzeba, że na folwarku lub realności, żadnéj więcéj nad proponowaną do wystawienia, albo téż wyreparowania studni nie ma.

7. Jeżeli idzie o wystawienie lub wyreparowanie browa-

и винокуреннаго завода и подъ ними подваловъ, а равно солодовни и сушильни.

Здѣсь обращается вниманіе, что такія строенія могутъ быть предполагаемы къ постройкѣ или починкѣ въ одномъ только случаѣ, а именно, когда въ арендной смѣтѣ положительно исчисленъ доходъ отъ пивовареннаго и винокуреннаго завода, и если въ ближайшей окрестности можно удобно съ небольшими издержками пріобрѣсти строевой лѣсъ, а равно если, для выдѣлки пива и горячаго вина, въ этомъ мѣстѣ находится хорошая вода.

Въ случаѣ же, если пропинаціонный доходъ исчисленъ въ арендной смѣтѣ отъ одной только продажи напитковъ по корчмамъ, или если встрѣчаются препятствія по которому либо изъ вышеизъясненныхъ обстоятельствъ, то предполагать постройки пивоварни и винокурни не дозволяется.

Если же въ арендной смѣтѣ исчисленъ доходъ отъ пивоварни и винокурни, то, въ случаѣ необходимости постройки новыхъ, или починки ветхихъ строеній этого рода, командированный Экономическій Ассесоръ, основываясь на арендной смѣтѣ, долженъ изъяснить въ проектѣ:

что въ предполагаемыхъ къ постройкѣ или починкѣ пивоварнѣ или винокурнѣ, въ теченіе года, должно быть выдѣлано пива столько-то бочекъ, вина же слѣдуетъ выкурить столько-то гарнцевъ, соображаясь съ продажею этихъ напитковъ на мѣстѣ и за предѣлами имѣнія, а равно съ мѣстными расходами, примѣнительно къ исчисленію арендной смѣты;

что въ этомъ имѣніи, кромѣ предполагаемыхъ къ постройкѣ или починкѣ строеній этого рода, нѣтъ болѣе никакихъ другихъ, которыя могли бы замѣнить собою предполагаемыя постройки.

8. Если требуется постройка новой, или починка ветхой корчмы.

Въ такомъ случаѣ, командированный Экономическій Ассесоръ долженъ тщательно изслѣдовать мѣстность, въ которой слѣдуетъ построить или починить корчму, а именно:

a) не проходитъ ли черезъ это мѣсто проѣзжая дорога и какого класса, или же:

b) это мѣсто въ сторонѣ отъ проѣзжихъ дорогъ, черезъ

ru, gorzelni, piwnic pod temiż, tudzież słodowni (mielcucha) i suszarni.

Tu się zwraca uwaga, że budowle takie w tym jedynie przypadku do wystawienia lub wyreparowania proponowane być mogą, jeżeli w anszlagu dzierżawnym rachowany jest wyraźnie dochód z browaru i gorzelni, i jeżeli łatwość jest i nie wielkim kosztem do nabycia drzewa w pobliskiéj okolicy, jak niemniéj, jeżeli do fabrykacyi piwa i wódki dobra woda w tém miejscu znajduje się.

W razie bowiem jeżeli dochód propinacyjny rachowany jest w anszlagu dzierżawnym z samego tylko wyszynku trunków w karczmach; albo téż którebądź z wymienionych wyżej okoliczności stają na przeszkodzie; budowy browaru i gorzelni proponować nie wolno.

Gdzie zaś w anszlagu dzierżawnym dochód z browaru i gorzelni jest policzony, tam w razie potrzeby zaproponowania stawiania nowych lub reparowania starych takich budowli, delegowany Assessor Ekonomiczny, stosownie do anszlagu dzierżawnego, powinien wyrazić:

że w browarze lub gorzelni do wystawienia lub wyreparowania proponowanych, w ciągu roku musi być zrobiono piwa beczek taka a taka ilość; wódki zaś wypada wypalić garncy taką ilość, a to licząc sprzedaż tych trunków wewnątrz i za granicą dóbr, jak niemniéj ekspens gruntową, tak jak to rachowano w anszlagu dzierżawnym;

że w kluczu tym, oprócz proponowanych do wystawienia lub wyreparowania powyższych budowli, żadnych więcéj nie ma takich, któreby proponowane zastąpić mogły.

8. Jeżeli idzie o wystawienie nowéj lub wyreparowanie staréj karczmy.

W tym przypadku delegowany Assessor Ekonomiczny, szczególniéj rozważyć powinien, jakie to jest miejsce, w którém karczmę stawiać lub reparować wypada, a mianowicie:

a) czy przez to miejsce przechodzi trakt i jakiéj klassy, albo téż

b) że to jest miejsce od traktów uboczne, przez które,

которое, кромѣ сообщенія между сосѣдними деревнями, не пролегаетъ никакая другая торговая дорога;

c) какъ велико мѣстное населеніе, находится ли въ этомъ мѣстѣ костелъ, или почтовая станція, и, наконецъ,

d) исчисленъ ли съ находящейся въ этомъ мѣстѣ корчмы арендный доходъ, и не могла ли бы эта корчма, въ случаѣ незначительной и несоотвѣтственной расходамъ на содержаніе пропинаціонныхъ строеній распродажи питей, быть соединена съ другою ближайшею корчмою, составляющею тоже казенную собственность.

Если корчма находится при проѣзжей дорогѣ, въ такомъ случаѣ исчисленный въ арендной смѣтѣ доходъ отъ распродажи питей, въ этомъ мѣстѣ, можетъ дать самое лучшее понятіе о числѣ потребителей и останавливающихся въ ней для ночлега проѣзжихъ.

Основываясь на этихъ данныхъ слѣдуетъ опредѣлить, какой величины должны находиться въ этомъ мѣстѣ питейный домъ, подвалъ и постоялый дворъ, и съ какими именно удобствами для проѣзжихъ. При чемъ предваряется, что при питейныхъ домахъ въ мѣстахъ, чрезъ которыя не пролегаетъ коммерческая дорога, постоялые дворы ни подъ какимъ видомъ возводимы быть не должны.

9. Если требуется постройка или починка мельницы.

Въ такомъ случаѣ командированный Экономическій Ассесоръ долженъ объяснить, на основаніи мѣстныхъ свѣдѣній:

a) сколько на пространствѣ одной мили находится деревень, съ какимъ числомъ усадьбъ, принадлежащихъ осѣдлымъ хозяевамъ, и сколько въ нихъ, примѣрно находится винокурень;

b) сколько на этомъ пространствѣ (одной мили) находится мельницъ и со сколькими жерновами;

c) если предполагается построить или починить водяную мельницу, то командированный Ассесоръ, на основаніи мѣстныхъ свѣдѣній, долженъ удостовѣрить:

что содержаніе оной въ этомъ мѣстѣ не причиняетъ вовсе подтопа сосѣднимъ лугамъ, или другимъ удобнымъ землямъ;

что оно не причиняетъ вреда ближайшей мельницѣ, находящейся выше, на той же самой водѣ;

oprócz kommunikacyi pomiędzy sąsiedzkiemi wsiami, żadna droga handlowa nie przechodzi;

c) jak wielka jest ludność miejscowa, czy w tém miejscu znajduje się kościół, albo stacya pocztowa, — a nakoniec,

d) czy z karczmy, w tém miejscu będącéj, porachowany jest dochód dzierżawny, i czy miejsce to, na przypadek małéj w niem sprzedaży trunków, i nieodpowiedniéj kosztom utrzymania budowli do sprzedaży czyli wyszynku, nię dałoby się połączyć z inném jakiem pobliskiém, równie własnością rządową będącém.

Wykazany podług anszlagu dzierżawnego wyszynk trunków w tém miejscu podaje najlepsze wyobrażenie ilości konsumentów i spoczywaniu w niém podróżujących, jeżeli jest przy trakcie położone.

Z tego więc potrzeba wyprowadzać skalę, jakiéj wielkości dom szynkowny, piwnica i zajazd w tém miejscu znajdować się powinny, i z jakiemi wygodami dla podróżnych. Przyczém się ostrzega, że zajazdy przy domach szynkowych, w miejscach, gdzie nie przechodzi droga handlowa, pod żadnym względem budowane być nie mają.

9. Jeżeli idzie o wystawienie lub wyreparowanie młyna.

W tym przypadku delegowany Assessor Ekonomiczny wyjaśnić powinien, na fundamencie miejscowych wiadomości:

a) wiele jest wsi i z jaką liczbą osad gospodarzy, w okręgu jednéj mili osiadłych, i wiele się w nich może znajdować gorzelni;

b) wiele się w tym okręgu (jednomilowym) znajduje młynów i o wielu gangach;

c) jeżeli młyn na wodzie ma być budowany lub restaurowany, obowiązany jest Assessor delegowany, na fundamencie miejscowych wiadomości donieść,

że utrzymanie jego w tém miejscu nie przyczynia się bynajmniéj do zalewu łąk, lub innych gruntów użytecznych,

że nie jest szkodliwe najpierwszemu młynowi, na tejże saméj wodzie wyżéj znajdować się mogącemu;

что въ этой мельницѣ, по принятому въ арендной смѣтѣ исчисленію, вымалывается обыкновенно въ теченіе года разнаго хлѣба столько-то корцевъ, включая въ то число даровой обмолъ мѣстнаго и сосѣднихъ арендаторовъ;

что, соображаясь съ мѣстною потребностью размола и съ силою воды, слѣдуетъ предположить къ устройству въ этой мельницѣ такое-то число жернововъ;

и что нынѣшній доходъ съ этой мельницы составляетъ въ годъ такую-то сумму.

Сверхъ того, еслибы при мельницѣ слѣдовало починить или вновь построить сукновальню, въ такомъ случаѣ, Экономическій Ассесоръ, на основаніи мѣстныхъ свѣдѣній, долженъ донести: какое число сукновалень находится напр. на пространствѣ 6 миль, и существуютъ ли, и въ какомъ числѣ, на томъ же пространствѣ суконныя фабрики, или что означенная сукновальня удовлетворяетъ исключительно потребностямъ крестьянъ, которые выдѣлываютъ обыкновенное сукно для собственной надобности, наконецъ, сколько, по принятымъ въ основаніе арендной смѣты свѣдѣніямъ, можетъ въ теченіе года на этой сукновальнѣ быть увалено локтей сукна, и какой отъ этого исчисленъ доходъ на арендную плату?

Постройки строеній для выдѣлки кирпича ни подъ какимъ видомъ на счетъ Казны предполагать не дозволяется. Воспрещается также предполагать постройку на счетъ Казны: кузницъ для кузнецовъ, потому, что поселяющіеся въ казенныхъ деревняхъ кузнецы должны возводить для себя подобныя строенія на собственный свой счетъ.

9. Командированный Экономическій Ассесоръ, собравъ, во время періодической ревизіи имѣній, подробныя свѣдѣнія и матеріалы относительно необходимой починки, или постройки новыхъ строеній, въ находящихся въ его округѣ казенныхъ имѣніяхъ, обязанъ представить оныя, вмѣстѣ съ срочнымъ рапортомъ, представляемымъ на основаніи общаго распоряженія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 17 Ноября сего года, за № 81,251, ежегодно въ Іюлѣ мѣсяцѣ, въ Воеводскую Коммисію, на дальнѣйшее ея распоряженіе, съ краткимъ, но обстоятельнымъ объясненіемъ, какъ выше указано, относительно каждаго строенія, требующаго починки, или

że w młynie tym, podług rachunku przyjętego do anszlagu dzierżawnego, wymielać się zwykła różnego zboża, przez rok, taka a taka ilość korcy, rachując w to dozwolone wolne mlewo miejscowemu i ościennym dzierżawcom;

że, w miarę takiéj konkurencyi do mlenia i siły wodnéj, proponować wypada ilość gangów w tym młynie urządzić się mających;

że dotychczasowy dochód z tego młyna wynosi taką a taką kwotę rocznie.

Nadto, gdyby przy młynie wypadało wyreparować lub nowo urządzić folusz; tedy w takim przypadku delegowany Assessor powinien na fundamencie miejscowych wiadomości donieść:

jaka liczba, np. w okręgu 6 mil, znajduje się foluszów, i czy i w jakiéj liczbie w tymże okręgu znajdują się fabryki sukienne, lub też konkurencya do tego foluszu ogranicza się tylko na włościanach, którzy zwyczajne na własne potrzeby sukna wyrabiają; a nakoniec, wiele, podług przyjętych do anszlagu dzierżawnego wiadomości, w ciągu roku może się w tym foluszu wyfolować łokci sukna? i jaki ztąd porachowany jest dochód na opłatę dzierżawną.

Stawiania budowli do wyrabiania cegły, pod żadnym względem, na koszt Skarbu, proponować nie jest wolno. Nie wolno jest także proponować kosztem Skarbu stawiania kuźni dla kowalów, a to dla tego, że osiadający we wsiach rządowych kowale takie budowle sami sobie własnym kosztem stawiać powinni.

9. Zebrawszy delegowany Assessor Ekonomiczny, przy odbytéj peryodycznéj rewizyi dóbr, takie wiadomości i materyały szczegółowe, względem potrzeby przedsięwzięcia reparacyi lub nowego stawiania budowli w dobrach rządowych, w jego okręgu znajdujących się; powinien takowe przy peryodycznym rapporcie, podług ogólnego rozporządzenia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu z dnia 17 Listopada r. b. Nr. 81,251, każdego roku w miesiącu Lipcu, Kommissyi Wojewódzkiéj złożyć się winnym, przedstawić do dalszego użycia tejże Kommissyi Wojewódzkiéj, z krótkim lecz treściwém objaśnieniem, jak się wyżéj wskazało, co do każdéj budowli,

новой отстройки, и съ присовокупленіемъ представленія о томъ, чтобы Воеводская Коммисія, для предположенной въ этомъ году починки строеній, долженствующей производиться на счетъ арендаторовъ, на основаніи принятой ими по контракту обязанности, безотлагательно ассигновала для указанныхъ арендъ нужный лѣсъ (на сколько надобность въ немъ будетъ удостовѣрена вышеуказаннымъ порядкомъ), согласно полученнымъ на то отъ Окружныхъ Архитекторовъ исчисленіямъ.

Такія же обязательныя починки строеній, къ которымъ новый лѣсной матеріалъ окажется ненужнымъ, или же арендаторы, по вышеизложеннымъ причинамъ, не имѣютъ права требовать безденежнаго отпуска онаго, командированный Ассесоръ обязанъ предписать арендатору произвести немедленно и наблюсти за исполненіемъ, о чемъ будетъ сказано ниже.

Что же касается такихъ обязательныхъ починокъ, для которыхъ Казна должна дать или лѣсъ въ натурѣ, или же деньги на покупку онаго, то, чтобы не допускать никакого промедленія тамъ, гдѣ нужна спѣшная поддержка строеній, и гдѣ проволочка могла бы повлечь за собою увеличеніе расходовъ для Казны, — Правительственная Коммисія разрѣшаетъ симъ Воеводской Коммисіи, чтобы тамъ, гдѣ къ какой либо починкѣ можетъ быть выданъ изъ казенныхъ дачъ лѣсъ въ натурѣ, немедленно посылаемы ею были соотвѣтственныя ассигновки въ Лѣсныя Управленія на отпускъ нужнаго лѣснаго матеріала, и чтобы затѣмъ Воеводская Коммисія, составивъ вѣдомость ассигновкамъ, выданнымъ на таковой отпускъ лѣса по всему воеводству, и удостовѣривъ это подробными исчисленіями Окружныхъ Архитекторовъ, повѣренными Воеводскимъ Архитекторомъ, представила таковую немедленно въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства на утвержденіе; коль скоро же эта вѣдомость, по утвержденіи, будетъ возвращена ей при соотвѣтственномъ предписаніи, то копіи съ оной должны быть препровождены ею въ подлежащія Лѣсныя Управленія, для оправданія по лѣснымъ счетамъ произведенныхъ отпусковъ лѣса.

Если же гдѣ либо нужный для обязательныхъ починокъ строеній лѣсной матеріалъ, по недостатку казенныхъ лѣсовъ, не можетъ быть выданъ въ натурѣ, то Воеводской Коммисіи предоставляется разрѣщать мѣстному арендатору покупку таковаго

reparacyi lub nowego wystawienia wymagającéj, z zamieszczeniem wniosku, aby Kommissya Wojewódzka do budowli, kosztem dzierżawców, stosownie do przyjętego obowiązku w kontrakcie dzierżawnym, reparować się w tym roku mających, potrzebne drzewo (o ile tego jak wyżéj potrzeba wykazaną będzie) stosownie do otrzymanych od Budowniczych obwodowych wyrachowań, jak najprędzéj dla respective dzierżaw zassygnowała.

Takie zaś reparacye obowiązkowe przy budowlach, do których nowe drzewo, albo się okazało niepotrzebne, albo téż z przyczyn wyżéj wymienionych, dodania takowego bezpłatnie żądać dzierżawcy nie mieliby prawa, obowiązany jest delegowany Assessor polecić dzierżawcy zaraz uskutecznić i skutku dopilnować, jak to się niżéj przepisze.

Co się zaś dotycze tych reparacyj obowiązkowych, do których albo drzewo w naturze, albo fundusz na jego zakupienie ze strony Skarbu dodanym być powinien; aby nie wystawiać rzeczy na zwłokę, tam gdzie idzie o spieszny ratunek budowli, i gdzie przez opóźnienie się Skarb publiczny mógłby następnie być narażonym na większy wydatek, Kommissya Rządowa upoważnia niniejszém Kommissyę Wojewódzką, aby tam, gdzie do jakiéj reparacyi będzie mogło być wydane z lasów rządowych w naturze, iżby zaraz stosowne assygnacye do Urzędów leśnych, celem wydania potrzebnego drzewa, przesłała, a następnie sporządziwszy wykaz wydanych przez siebie na taki wydatek drzewa assygnacyj, szczegółowemi rachunkami, przez Budowniczych obwodowych sporządzonemi i przez Budowniczego wojewódzkiego zrewidowanemi, udowodniony, razem z całego województwa do potwierdzenia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu bezwłocznie przedstawi, a skoro ten, po zatwierdzeniu, przy stosownym reskrypcie zwrócony jéj będzie, następnie przez wypisy prześle go respective Urzędom leśnym, dla usprawiedliwienia wydatku drzewa w rachunkach leśnych.

Tam zaś gdzie potrzebne drzewo do obowiązkowych reparacyj budowli, dla niedostatku w naturze z lasów rządowych, nie mogło być wydane, Kommissya Wojewódzka umocowaną jest niniejszém do upoważnienia respective dzierżaw-

изъ частныхъ лѣсовъ, съ условіемъ, что произведенный имъ на этотъ предметъ расходъ, согласно утвержденной на сей годъ для ближайшаго казеннаго лѣсничества лѣсной таксѣ, будетъ отъ него принятъ за наличныя деньги, въ причитающихся отъ него Казнѣ срочныхъ арендныхъ платежахъ.

Предваряется однакожъ, что если командированный Ассесоръ, представляя смѣтное исчисленіе нужнаго для этой починки лѣса, донесетъ, что таковой можетъ быть купленъ въ владѣльческихъ дачахъ дешевле противъ цѣнъ, установленныхъ таксою въ ближайшемъ казенномъ лѣсничествѣ, въ такомъ случаѣ Воеводская Коммисія должна обезпечить арендатору вознагражденіе за купленный лѣсъ по частной таксѣ, назначенной командированнымъ Ассесоромъ.

Разсчетныя вѣдомости о причитающемся за сіе арендаторамъ вознагражденіи должны быть представляемы на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

В. *О составленіи смѣтъ, или объ исчисленіи нужныхъ матеріаловъ на постройку новыхъ и на болѣе важныя починки ветхихъ строеній.*

10. Воеводская Коммисія, получивъ отъ командированныхъ Ассесоровъ, изъ подлежащихъ округовъ, вѣдомости о необходимыхъ постройкахъ новыхъ, или о починкахъ ветхихъ строеній, въ казенныхъ имѣніяхъ на казенный счетъ, обязана, подъ отвѣтственностью, безъ малѣйшаго отлагательства, повѣрить таковыя и, удостовѣрившись изъ дѣлъ, что представленія командированныхъ Ассесоровъ согласны съ положеніемъ вещей, немедленно поручать Архитекторамъ въ подлежащихъ обводахъ, чтобы они занялись составленіемъ смѣтнаго исчисленія нужныхъ расходовъ и матеріаловъ на починки въ казенныхъ имѣніяхъ ветхихъ и на постройку новыхъ строеній изъ дерева, кирпича, камня или изъ хвороста и глины (смотря по тому, какъ сіе будетъ признано нужнымъ по мотивированнымъ представленіямъ Ассесоровъ), и непремѣнно въ теченіе шести недѣль (со дня полученія порученія), подъ опасеніемъ взысканія 100 злотыхъ за промедленіе.

11. Воеводская Коммисія, поручая Архитекторамъ составленіе смѣтъ на починку ветхихъ и постройку въ казенныхъ

cę miejscowego, izby takowe z prywatnych lasów zakupił; zapewniając mu, iż wydatek na ten cel uczyniony, stosownie do taksy drzewa na rok ten dla najbliższego tych dóbr leśnictwa rządowego postanowionéj, przyjęty mu będzie pro persoluto w przypadających od niego Skarbowi ratach dzierżawnych.

Wszakże zastrzega się, że gdyby Assessor delegowany, przedstawiając o brakach potrzebnego do takiéj reparacyi drzewa, doniósł, iż takowego w lasach prywatnych można zakupić, po takiéj a takiéj cenie, a zatém taniéj jak jego wartość w najbliższém leśnictwie rządowém jest oznaczona; w takim przypadku Kommissya Wojewódzka powinna zapewnić dzierżawcy wynagrodzenie zakupionego drzewa, podług taksy prywatnéj, przez Assessora delegowanego oznaczonéj.

Likwidacye przypadać mogącego ztąd wynagrodzenia dzierżawcom, mają być przedstawiane do decyzyi Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu.

B. *O anszlagowaniu czyli obrachowaniu potrzebnych materyałów i kosztów, na stawianie nowych i reparowanie znaczniejsze starych budowli.*

10. Jak tylko Kommissya Wojewódzka wykazy potrzeby stawiania nowych lub reparowania starych budowli w dobrach rządowych kosztem Skarbu publicznego, od delegowanych Assessorów z respective okręgów odbierze, obowiązana jest pod odpowiedzialnością, bez najmniejszéj zwłoki czasu, takowe zrewidować, a przekonawszy się podług akt, że wnioski Assessorów delegowanych z położeniem rzeczy są zgodne; natychmiast polecić Budowniczym w respective obwodach, aby się zajęli sporządzeniem wykazów (anszlagów) potrzebnych na ten cel kosztów i materyałów i na reperacye starych i wystawienie z drzewa, cegły, kamieni, glinopasy (w miarę jak podług usprawiedliwionych Assessora wniosków uzna tego potrzebę), nowych budowli w dobrach rządowych, a to w przeciągu sześciu tygodni (od dnia doręczenia comissorium) pod karą złp. 100 za opóźnienie.

11. Polecając Kommissya Wojewódzka Budowniczym sporządzenie anszlagów na reparacyą starych i stawienie nowych

имѣніяхъ новыхъ строеній, на основаніи полученныхъ отъ командированныхъ Экономическихъ Ассесоровъ представленій и свѣдѣній, должна вмѣстѣ съ тѣмъ указать имъ (Архитекторамъ), чтобы они въ опредѣленіи размѣровъ вновь строящихся или передѣлываемыхъ строеній строго соображались съ дѣйствительною надобностью; поэтому относительно каждаго строенія, подлежащаго перестройкѣ или постройкѣ вновь, Архитектору должны быть сообщены подробныя свѣдѣнія: „что нужно строеніе такой величины, чтобы въ немъ удобно можно было помѣстить такой-то предметъ и въ такомъ-то и такомъ количествѣ.“

12. Архитекторъ, получивъ отъ Воеводской Коммисіи такое порученіе, съ упомянутыми выше объясненіями, долженъ немедленно отправиться въ имѣнія, въ которыхъ предполагается перестройка или постройка строеній, и, по прибытіи на мѣсто, прежде чѣмъ приступитъ къ составленію смѣты на перестройку или постройку строенія, долженъ пригласить двухъ хозяевъ и съ ними, по мѣрѣ возможности, на основаніи ли личнаго удостовѣренія, или же на основаніи собранныхъ свѣдѣній, составить краткій протоколъ съ слѣдующими объясненіями:

a) что изъ долженствующаго починиться ветхаго строенія (или на мѣсто котораго предполагается построить новое) только такой-то матеріалъ и въ такомъ-то количествѣ можетъ быть употребленъ къ починкѣ или новой постройкѣ этого строенія;

b) что остальной матеріалъ изъ этого строенія, какъ испорченный отъ вліянія времени и воздуха, можетъ быть годенъ только на отопленіе, и что находится его такое-то количество кубическихъ саженъ, стоимость которыхъ, считая по таксѣ на дровяной лѣсъ, установленной на сей годъ для ближайшаго къ этому имѣнію казеннаго лѣсничества, оцѣнивается въ столько-то злотыхъ, и что матеріалъ этотъ оставленъ временно на мѣстѣ подъ надзоромъ мѣстнаго арендатора.

Примѣчаніе. Здѣсь вообще предписывается разъ навсегда всѣмъ Архитекторамъ, чтобы они, при составленіи смѣтъ на починку въ казенныхъ имѣніяхъ стараго, или же на постройку новаго строенія, всякій годный изъ вет-

budowli w dobrach rządowych, na fundamencie odebranych przełożeń i wiadomości od delegowanych Assessorów Ekonomicznych, powinna im (Budowniczym) zaraz wskazać, aby się ściśle w determinowaniu obszerności budowli stawiać się nowo, lub przerabiać się mających, stosowali do istotnéj potrzeby, dla czego co do każdéj budowli, któréj przestawienie lub też nowe wystawienie ma być przedsięwzięte, Budowniczy powinien być poinformowany: „że potrzebna jest budowla takiéj wielkości, iżby się w niéj mógł pomieścić wygodnie, przedmiot taki a taki, i w takiéj a takiéj ilości.“

12. Budowniczy otrzymawszy od Kommissyi Wojewódzkiéj powyższe polecenie z powyższemi informacyami powinien się bezzwłocznie udać do dóbr, w których restauracya lub nowe stawienie budowli ma być przedsięwzięte; a za przybyciem na miejsce, nim przystąpi do sporządzenia anszlagu, restaurować lub nowo stawiać się mającéj budowli, obowiązany jest wezwać dwóch miejscowych gospodarzy, z któremi w miarę możności, czy to po naoczném przekonaniu się, lub też na fundamencie powziętych wiadomości obowiązany jest spisać krótki protokół, z następującemi informacyami:

a) że z budowli staréj, reparować się mającéj (albo też w miejsce któréj wystawienie nowéj przedsięwzięte być ma) tylko taki a taki materyał i w takiéj a takiéj ilości, do restauracyi lub nowego wystawienia téj budowli użyty być może;

b) że reszta materyału z téj budowli, jako przez czas i powietrze zepsutego, nie może jak tylko na opał być przydatną, i że go jest taka a taka ilość sążni kubicznych, które licząc stosownie do taksy drzewa opałowego, dla najbliższego tych dóbr leśnictwa rządowego na ten rok postanowionéj, wynosi wartości złp. tyle i tyle, i że tymczasowie pod dozór miejscowemu dzierżawcy na gruncie jest oddane.

Uwaga. Tu się w ogólności poleca wszystkim Budowniczym, raz na zawsze, aby przy anszlagowaniu, czy to reparacyi, lub też nowego wystawienia budowli w dobrach rządowych, wszelki materyał użyteczny ze

хихъ строеній матеріалъ назначали подъ отвѣтственностью, или для употребленія къ строенію, на которое ими составлена смѣта, или же, если этотъ матеріалъ по уважительнымъ причинамъ не можетъ быть употребленъ къ предположенной по смѣтѣ постройкѣ, то чтобы таковой предназначался ими для поддержки или починки другихъ, долженствующихъ находиться въ томъ имѣніи строеній. Если же въ употребленіи сказаннаго матеріала, въ томъ имѣніи, не будетъ въ это время настоять надобности, въ такомъ случаѣ они должны распорядиться объ употребленіи онаго на постройку въ другихъ имѣніяхъ, или, если сіе окажется невозможнымъ по причинѣ значительнаго разстоянія этихъ имѣній, или отсутствія всякой въ томъ надобности, приказать тотчасъ помѣстить оный въ мѣстѣ, закрытомъ отъ вліянія сыраго воздуха, предваривъ арендатора, что онъ долженъ наблюдать за нимъ, какъ за инвентарнымъ имуществомъ, и что, въ случаѣ утраты онаго, подвергнется за то отвѣтственности, согласно условіямъ аренднаго контракта.

При такомъ обезпеченіи могущаго остаться отъ ветхихъ строеній годнаго матеріала, Архитекторъ обязанъ, совмѣстно съ арендаторомъ имѣнія, составить краткій протоколъ, съ означеніемъ въ немъ качества и количества, а равно длины и толщины оставленныхъ матеріаловъ, который затѣмъ, по утвержденіи его подписями арендатора и дѣйствующаго Архитектора, вмѣстѣ съ составленными новыми смѣтами, долженъ быть представленъ въ Воеводскую Коммисію, для того, чтобы она, въ случаѣ могущей встрѣтиться надобности, могла распорядиться этимъ матеріаломъ, или же, въ противномъ случаѣ, имѣть въ виду, чтобы отъ арендатора въ свое время истребованъ былъ отчетъ въ употребленіи онаго.

Затѣмъ, относительно матеріаловъ и расходовъ на возводимыя по смѣтѣ строенія, включаются въ протоколъ слѣдующія свѣдѣнія:

c) что, смотря по близости и изобилію лѣсовъ, нужный для построекъ новый строевой матеріалъ можетъ быть отпущенъ изъ казенныхъ лѣсовъ, или, въ противномъ случаѣ, долженъ быть пріобрѣтенъ покупкою изъ частныхъ лѣсовъ, по существующимъ цѣнамъ (о чемъ Архитектору слѣдуетъ почерпнуть свѣдѣніе отъ мѣстныхъ

starych budowli pod odpowiedzialnością przeznaczali, albo do użycia zaraz anszlagowanéj budowli lub też gdyby ten z przyczyn usprawiedliwionych do anszlagowanéj zaraz w razie budowli użytym być nie mógł, aby go przeznaczali do utrzymywania lub reparowania innych, utrzymywać się winnych na téj realności budowli; w razie zaś gdyby użycie tego materyału, zaraz na téj realności nie było potrzebne, tedy aby go deklarowali do użycia przy budowlach na innych realnościach; albo też gdyby takowe dla odległości znacznéj, lub też nie okazującéj się potrzeby i na innéj realności użyte być nie mogło, kazali go zaraz ulokować, w miejscu od wpływu szkodliwego powietrza zakrytem, z oświadczeniem dzierżawcy, że go tak pilnować jest obowiązany, jak inwentarza gruntowego, i że w razie uronienia, stosownie do kontraktu dzierżawnego, czeka go za to odpowiedzialność.

Przy takiém zabezpieczeniu pozostać mogącego materyału, użytecznego ze staréj budowli, Budowniczy obowiązany jest spisać krótki protokół z dzierżawcą miejscowym, obejmujący wyrażenie jakości i ilości, tudzież miary długości i objętości pozostawionych materyałów, który poświadczony podpisami dzierżawcy i działającego Budowniczego, razem z sporządzonemi nowemi anszlagami, Kommissyi Wojewódzkiéj przesłany być powinien, a to dla tego, aby w razie okazać się mogącéj potrzeby, materyałem tym zarządziła; lub też gdyby to nie miało miejsca, dopilnowała, aby dzierżawca w swoim czasie do usprawiedliwienia się z niego był pociągnięty.

Daléj, co do informacyi o materyałach i kosztach do anszlagować się mającéj budowli potrzebnych:

c) Że z uwagi na blizkie położenie i zamożność drzewa, nowe do téj budowli potrzebne, mogłoby być wydane z lasów rządowych, albo też w przeciwnym przypadku, może być zakupione z lasów prywatnych, podług cen praktykowanych (o czém należy powziąść Budowniczemu na miejscu od ludzi wiadomości) jako

жителей), при чемъ слѣдуетъ пояснить, что нужная къ строенію, на которое составляется смѣта, штука строеваго лѣса, крупнаго, средняго или малаго, принятыхъ по смѣтѣ размѣровъ, обойдется по такой-то цѣнѣ.

Примѣчаніе. При повѣркѣ смѣтъ, Воеводская Коммисія обязана обращать вниманіе, не превышаютъ ли цѣны на строевой матеріалъ, въ частныхъ лѣсахъ, таксъ, установленныхъ на текущій годъ для ближайшаго казеннаго лѣсничества.

Далѣе, относительно предварительныхъ свѣдѣній:

d) что въ находящемся въ имѣніи мѣстномъ или ближайшемъ кирпичномъ заводѣ, по собраннымъ свѣдѣніямъ, 1000 штукъ кирпича или черепицы покупается обыкновенно по такой-то цѣнѣ;

e) что копа приготовленнаго въ ближайшемъ мѣстѣ гонта или теса обыкновенно платится по такой-то цѣнѣ;

f) что собирать камни, копать песокъ и глину можно въ предѣлахъ имѣнія на такомъ-то разстояніи, считая оное отъ мѣста, въ которомъ будетъ производиться постройка;

g) что известь на ближайшемъ заводѣ продается обыкновенно по такой-то цѣнѣ, считая за корецъ или корцевую бочку;

h) что копа соломы въ той мѣстности можетъ быть куплена по такой-то цѣнѣ;

i) что въ этой мѣстности рабочій день, съ пароконною упряжью, обыкновенно платится по такой-то цѣнѣ, а пѣшій день—столько-то.

Примѣчаніе. Эти свѣдѣнія должны быть собираемы и включаемы въ сказанный выше протоколъ, на столько, на сколько они окажутся нужными для соображеній при составленіи смѣты на предположенныя постройки, такъ какъ о такихъ предметахъ, которые не будутъ употреблены къ проектируемому строенію, нѣтъ надобности собирать какія бы то ни было свѣдѣнія.

13. По исполненіи всего вышеуказаннаго, Архитекторъ долженъ, на основаніи собранныхъ свѣдѣній и правилъ строительнаго искусства, приступить къ составленію вѣдомости (смѣты) матеріаламъ и расходамъ, нужнымъ для возведенія предполагаемаго строенія.

sztuka budulcu do anszlagującéj się budowli potrzebnego, dużego, średniego, małego, miary w anszlagu przyjętéj, po takiéj a takiéj cenie.

Uwaga. Przy rewizyi anszlagów Kommissya Wojewódzka obowiązana jest zwracać uwagę, czy ceny drzewa w lasach prywatnych nie przewyższają cen postanowionych dla najbliższego leśnictwa rządowego, na rok bieżący.

Daléj co do informacyi.

d) że w miejscowéj lub najbliższéj cegielni, w dobrach znajdującéj się, podług powziętéj wiadomości, zwyczajnie zakupuje się 1,000 cegły lub dachówki, po takiéj a takiéj cenie;

e) że kopa przygotowanych gontów lub klemu, w najbliższém miejscu, zwyczajnie się płaci po takiéj a takiéj cenie;

f) że kamienie zbierać, piasek i glinę kopać można w territorium w takiéj a takiéj odległości, rachując od miejsca, w którym czynność budowlana wykonywać się ma;

g) że wapno zwyczajne i w najbliższem miejscu zakupuje się korzec, czyli beczka korcowa, po takiéj a takiéj cenie;

h) że kopa słomy w téj okolicy zakupioną być może po takiéj a takiéj cenie;

i) że w téj okolicy dzień roboczy sprzężajny, parobydlęcy, zwykle się płaci po takiéj a takiéj cenie, a dzień roboczy ręczny tyle i tyle.

Uwaga. Informacye te, o tyle tylko do protokółu powyższego zbierane być mają, o ile ich potrzeba przy przedsięwziętem anszlagowaniu budowli okazywać się może, albowiem o szczegółach, które przy anszlagowanéj budowli użyte nie będą, informować się nie ma potrzeby.

13. Jak tylko Budowniczy, to co się wyżéj powiedziało, dopełni, następnie przedsięweźmie na fundamencie zebranych wiadomości, a co do reszty, podług zasad w sztuce budowniczéj przyjętych, sporządzenie wykazu (anszlagu) potrzebnych materyałów i kosztów do uskutecznienia zamierzonéj budowli.

Смѣта эта должна быть составлена въ слѣдующемъ порядкѣ:

1) сначала должно быть пояснено, какое именно предполагается возвести или починить строеніе, деревянное ли, или каменное, а сіе послѣднее изъ кирпича ли, или изъ полеваго камня;

2) что именно и въ какомъ объемѣ или количествѣ будетъ помѣщаться въ этомъ строеніи;

3) какая есть, или должна быть длина, ширина и вышина этого строенія въ разрѣзѣ, считая на локти новопольской мѣры; если же строеніе деревянное, то на срубъ ли, или въ столбы оно построено, или будетъ построено, а равно каково его нынѣшнее или предполагаемое внутреннее распредѣленіе и какою оно покрыто, или какою предполагается покрыть оное крышею; если составляется смѣта на починку какого либо строенія, то слѣдуетъ еще пояснить, что именно посредствомъ этой починки предположено исполнить;

4) далѣе, въ особомъ отдѣленіи, посредствомъ подробнаго исчисленія, должно быть пояснено по статьямъ: сколько, какихъ, и какого напримѣръ размѣра, или штукъ матеріаловъ нужно къ смѣтному строенію, какъ-то: строеваго лѣса, гонта, теса, кирпича, черепицы, извести, гипса, камней, глины, песку, моху, тростника, соломы, шиннаго желѣза, жести, разныхъ гвоздей, стекла и проч., съ поименованіемъ, какіе изъ этихъ матеріаловъ могутъ быть выданы подрядчику въ натурѣ, посредствомъ ли отпуска лѣснаго матеріала изъ казенныхъ дачъ, или же посредствомъ выдачи онаго изъ ветхихъ строеній.

Въ слѣдующемъ затѣмъ отдѣленіи:

5) должны быть исчислены предполагаемые расходы на покупку поименованныхъ въ статьѣ 4 матеріаловъ, за исключеніемъ издержекъ на свозъ оныхъ; далѣе:

6) въ особомъ отдѣленіи слѣдуетъ показать размѣръ платы каменьщику, плотнику, пильщику, столяру, слесарю, кузнецу, стекольщику, печнику, кровельщику и т. д., за исключеніемъ расходовъ на наемъ поденщиковъ для ручныхъ работъ;

7) отдѣльно должна быть исчислена ручная работа, съ поясненіемъ: сколько именно таковой и для какой потребуется надобности, а равно показать общимъ числомъ расходы на наемъ рабочихъ; наконецъ,

Anszlag zaś ten sporządzony być powinien w takim porządku:

1) zaraz na wstępie powinno być wymieniono, jaka to budowla ma być stawiana lub reperowana, czy z drzewa lub muru ceglanego albo kamiennego;

2) co, i w jakiéj massie lub ilości w budowli téj mieścić się będzie;

3) jaka jéj jest lub ma być długość, szerokość i wysokość w świetle, rachując na łokcie nowo-polskiéj miary, i jeżeli jest z drzewa, czy w węgieł lub w słupy jest albo ma być budowana, jak niemniéj, jaki jéj jest lub ma być wewnętrzny podział, i jakim dachem jest lub ma być pokrytą, i jeżeli to anszlaguje się reperacya jakiéj budowli, tedy jeszcze wymienionem być winno, co przez tę reperacyę uskutecznić zamierzono, daléj

4) pod osobnym oddziałem, szczegółowo przez rachunek, pozycyami, ma być wymieniono: wiele, jakich i jakiéj np. miary lub sztuk potrzeba do anszlagującéj się budowli materyałów, jako to: drzewa budulcowego, gontów, klemu, cegły, dachówki, wapna, gipsu, kamieni, gliny, piasku, mchu, trzciny, słomy, żelaza w szynach, blachy, rozmaitych gwoździ, szkła etc. z wyszczególnieniem które z tych materyałów mogą być entreprenerowi dodane w naturze, czy przez wydanie z lasów rządowych drzewa, lub też przez dodanie materyałów ze starych budowli.

W następującym zaś oddziale,

5) wykazane być powinny koszta, wyłożyć się mające na zakupienie wymienionych ad 4-o materyałów, exclusive wartość ich zwózki, daléj

6) w osobnym oddziale wykazać należy koszta mularza, cieśli, tracza, stolarza, ślusarza, kowala, szklarza, zduna, dekarza, etc. wyłącznie kosztów na pomoc ręczną;

7) oddzielnie obliczona być powinna pomoc ręczna, z wymienieniem wiele dni jej, i do jakiéj roboty będzie potrzeba, jakie ogólne koszta na jéj wynajęcie ponieść wypadnie; nakoniec,

8) послѣднее отдѣленіе должно заключать въ себѣ означеніе числа подводъ, нужныхъ для своза всѣхъ матеріаловъ, съ поясненіемъ, съ какого разстоянія, какимъ числомъ подводъ и за какое вознагражденіе будетъ свезенъ этотъ матеріалъ.

Потомъ, въ составленномъ такимъ порядкомъ смѣтномъ исчисленіи Архитекторъ долженъ подвести итоги и, выставивъ на немъ годъ, мѣсяцъ и число, засвидѣтельствовать своею подписью.

14. Вообще предписывается Архитекторамъ, при опредѣленіи размѣровъ предполагаемыхъ къ постройкѣ строеній, строго примѣняться къ статьѣ 8 настоящаго распоряженія, а именно, подъ опасеніемъ дисциплинарнаго взысканія, не предполагать къ постройкѣ строеній обширнѣе тѣхъ, какія указаны въ означенной статьѣ.

Составляя смѣту на совершенно новыя строенія, при опредѣленіи размѣровъ оныхъ, они должны руководствоваться слѣдующими соображеніями:

a) Если предполагается постройка жилаго дома, имѣть въ виду, чтобы указанное для жительства въ немъ число лицъ нашло тамъ помѣщеніе и другія принадлежности и удобства, примѣненныя только къ необходимой хозяйственной надобности и къ званію этихъ лицъ, не допуская въ немъ никакой роскоши, несоотвѣтствующей получаемому съ этого имѣнія доходу.

b) Если предполагается построить житницу, то размѣры оной должны быть опредѣлены такимъ образомъ, чтобы показанное количество копенъ, или вся масса убраннаго хлѣба могла помѣститься внутри строенія между стѣнами, пространство же подъ крышею чтобы оставлено было для помѣщенія болѣе обильныхъ урожаевъ, могущихъ случиться въ особенно урожайные годы.

c) Если требуется постройка амбара, то онъ долженъ быть такихъ размѣровъ, чтобы всѣ роды зерноваго хлѣба, смотря по указанному количеству оныхъ, могли быть помѣщены въ закромахъ между стѣнами строенія, чердакъ же долженъ быть оставленъ для храненія другихъ хозяйственныхъ предметовъ.

Хотя и при постройкѣ амбара слѣдовало бы опредѣ-

8) ostatni oddział wykazać powinien potrzebną ilość fur sprzężajnych, do zwiezienia wszystkich materyałów, z wyszczególnieniem, z jak daleka, i jaką ilością fur, i za jaką nagrodę materyał ten zwieziony będzie.

Po czem tak przygotowane wyrachowanie Budowniczy powinien podsummować, a następnie zapisawszy na niem datę, podpisem swym zaświadczyć.

14. W ogólności poleca się Budowniczym, aby przy determinowaniu obszerności stawiać się mających budowli mieli na ścisłéj uwadze cały punkt 8-y niniejszego rozporządzenia, z ostrzeżeniem, aby, pod karą porządkową, nad zakres tam oznaczony większych budowli do stawiania nie proponowali.

Anszlagując więc budowlę do nowego wystawienia, powinni tak jéj obszerność miarkować, iżby np.

a) jeżeli idzie o wystawienie domu mieszkalnego, iżby wskazana do pomieszczenia w nim ilość osób znalazła w nim pomieszkanie i inne zachowanie i wygody skromne i tylko do nieodzownéj potrzeby gospodarskiéj, i w miarę stanu tych osób zastosowane, niedopuszczając w nim żadnych zbytków, dochodowi z téj realności pobieranemu przeciwnych i nieodpowiadających;

b) jeżeli idzie o wystawienie stodoły, aby obszerność jéj taka była zamierzana, iżby wskazana ilość kóp czyli massa zbioru zmieścić się mogła w świetle zabudowania, czyli między ścianami, przestrzeń zaś pod dachem, aby zostawianą była na pomieszczenie większych zbiorów, w latach urodzajniejszych zdarzać się mogących;

c) jeżeli idzie o wystawienie spichlerza, aby ten takiéj był obszerności, iżby wszelkie gatunki zboża, co do ilości podane, pomieszczone były w komorach między ścianami budowli, poddasze zaś pozostawione być ma na zachowanie innych przedmiotów gospodarskich.

Wprawdzie i tu by należało determinować po-

лять соразмѣрно большее пространство между стѣнами, для помѣщенія, въ болѣе урожайные годы, большаго количества зерноваго хлѣба противъ исчисленнаго въ арендной смѣтѣ, но такъ какъ изъ показаннаго въ ней валоваго урожая, на храненіе котораго въ амбарѣ предназначается только пространство между стѣнами, значительная часть годовой уборки отходитъ на посѣвъ и хозяйственныя потребности, и тѣмъ самымъ не требуетъ мѣста для дальнѣйшаго храненія въ амбарѣ, то сбереженное такимъ образомъ мѣсто въ амбарѣ можетъ считаться достаточнымъ, для помѣщенія въ немъ того излишка хлѣба, который, сверхъ принятаго въ арендной смѣтѣ исчисленія, можетъ оказаться въ болѣе урожайные годы.

Для храненія же запасовъ хлѣба съ прошедшихъ лѣтъ, никакого мѣста въ амбарѣ предполагать не дозволяется, такъ какъ весь хлѣбъ долженъ быть проданъ, съ исходомъ каждаго года, а если арендаторъ, въ ожиданіи особенныхъ выгодъ, оставляетъ запасъ онаго на будущее время, въ такомъ случаѣ онъ, какъ спекулантъ, долженъ нанять себѣ въ другомъ мѣстѣ строенія для храненія этихъ запасовъ, потому что въ семъ послѣднемъ случаѣ собственникъ имѣнія не обязанъ вовсе отводить ему для сего особыя строенія въ самомъ имѣніи.

d) Относительно обширности скотныхъ дворовъ, конюшень, коровьихъ хлѣвовъ и сараевъ для экипажей, Архитекторъ долженъ примѣняться къ правиламъ, изложеннымъ въ пунктѣ 4 статьи 8-ой настоящаго распоряженія, равно какъ и

e) Относительно обширности хлѣвовъ для свиней и домашнихъ птицъ, онъ долженъ руководствоваться правилами, указанными въ пунктѣ 5 той же статьи.

f) При опредѣленіи размѣровъ строенія для пивоварни, Архитекторъ долженъ сперва внимательно сообразить количество бочекъ пива, которое, согласно предположенію арендной смѣты, можетъ быть въ теченіе года потребовано для распродажи въ мѣстныхъ корчмахъ и для продажи внѣ предѣловъ имѣнія, а равно на мѣстныя

między ścianami większą przestrzeń na pomieszczenie zboża w latach urodzajniejszych, w większéj ilości, nad zamierzenie anszlagu dzierżawnego, otrzymanego, lecz gdy z plonu brutto w anszlagu dzierżawnym wykazanego, na zachowanie którego przestrzeń w spichrzu pomiędzy samemi tylko ścianami przeznacza się, znaczna część z rocznego zbioru odchodzi na odsiew i konsumcyę gospodarską, która na dłuższe zachowanie w spichrzu miejsca nie potrzebuje, przeto oszczędzone tym sposobem miejsce w spichrzu, uważa się za dostateczne na pomieszczenie w niem tego zboża, któreby nad zamierzenie anszlagu dzierżawnego, w latach urodzajniejszych, okazało się być koniecznie potrzebnem. Na zachowanie zaś remanentów z lat upłynionych, żadnego miejsca w spichrzu proponować nie można, albowiem zboże z końcem każdego roku spieniężone być powinno, a jeżeli dzierżawca, dla widoków spekulacyjnych, pozostawia z niego remanenta na następne lata, wtenczas jako spekulant na pomieszczenie takich remanentów powinien się postarać gdzie indziéj o budowle, sposobem najmu, gdyż w tym ostatnim przypadku dziedzic dostarczać mu budowli na gruncie dóbr nie jest obowiązany, daléj

d) co do obszerności obór, stajen, krowiarni i wozowni, Budowniczy stosować się powinien do zasad w ustępie 4-m punktu 8-go niniejszem rozporządzeniem oznaczonych, jak równie;

e) co do obszerności chlewów dla świń i drobiu zastosuje się do zasady w ustępie 5-m tegoż punktu wskazanéj;

f) przy determinowaniu obszerności budowli na browar, Budowniczy powinien wprzód dobrze rozważyć podaną mu ilość beczek piwa, która, stosownie do zamierzenia w anszlagu dzierżawnym, na wyszynk do karczem miejscowych, na sprzedaż zewnętrzną (za granicę dóbr), tudzież na konsumcyę gospodarską,

хозяйственныя потребности. При этомъ слѣдуетъ Архитектору предположить, что пиво должно быть выдѣлываемо по крайней мѣрѣ одинъ разъ въ недѣлю, и, соображаясь съ нужнымъ въ теченіе года количествомъ бочекъ пива, опредѣлить величину 52 варокъ, которыя необходимо будетъ произвести въ годъ въ предполагаемой къ постройкѣ пивоварнѣ, тѣмъ болѣе, что отъ величины варки зависитъ опредѣленіе величины пивнаго котла, чана и холодильника, а также пространства, нужнаго для помѣщенія, какъ этой посуды, такъ и пивовара и прислуги, въ самомъ заводѣ, и для устройства соотвѣтственнаго дѣйствительной надобности помѣщенія для сушильни и солодовни. Величина же подвала должна быть опредѣлена такъ, чтобы въ немъ могли помѣститься бочки, заключающія въ себѣ двѣ варки пива.

g) При опредѣленіи размѣровъ строенія на винокурню, должно быть принято въ основаніе количество гарнцевъ вина, нужнаго въ теченіе года, согласно предположенію арендной смѣты, для распродажи въ мѣстныхъ корчмахъ и для внѣшней продажи, а равно на хозяйственныя потребности; при этомъ необходимо имѣть въ виду: что, по случаю праздниковъ, лѣтнихъ жаровъ, и другихъ случаевъ, куреніе вина не можетъ быть производимо круглый годъ, и что, исключивъ по этимъ причинамъ изъ цѣлаго года дни, въ которые не бываетъ работы, слѣдуетъ считать едва 230 дней для дѣйствія завода; затѣмъ слѣдуетъ раздѣлить нужное въ теченіе года количество гарнцевъ вина на 230 заторовъ или работъ, и уже на основаніи сего, опредѣлить количество гарнцевъ для выкурни и величину всѣхъ другихъ сосудовъ для приготовленія заторовъ въ одинъ или болѣе гарнцевъ, а равно и пространство для помѣщенія всего этого въ винокурнѣ, въ которой должна, сверхъ того, находиться комната съ чуланомъ для винокура и прислуги.

Величина подвала должна быть опредѣлена такимъ образомъ, чтобы въ немъ могла помѣщаться $1/4$ часть всего количества гарнцевъ вина, какое предполагается

w ciągu roku może być potrzebowaną, tu Budowniczemu wypada przypuścić, że piwo przynajmniéj raz na tydzień powinno być robione. Że z uwagą na potrzebną w ciągu roku ilość beczek piwa, wypada mu oznaczyć wielkość 52 warów w browarze, do wystawienia zamierzonym, w ciągu roku uskutecznić się mających, że od wielkości waru zawisło determinowanie wielkości kotła piwnego, kadzi, kilsztoka, potrzebnéj na pomieszczenie tych naczyń, i na pomieszkanie dla majstra i czeladzi, przestrzeni w browarze, jak niemniéj na pomieszczenie suszarni i mielcucha, odpowiednich istotnéj potrzebie, co do swéj wielkości. Wielkość zaś piwnicy tak powinna być determinowaną, aby w niéj pomieszczone być mogły beczki, dwa wary piwa w sobie obejmujące;

g) Przy determinowaniu obszerności budowli na gorzelnię, wyprowadzać się powinna zasada z ilości garncy wódki, podług zamierzenia w anszlagu dzierżawnym, na wyszynk w miejscowych karczmach i na sprzedaż zewnętrzną, tudzież na konsumcyę gospodarską w ciągu roku potrzebnéj; zważyć potrzeba przy tem, że z powodu świąt, upałów w lecie, tudzież innych przypadków, palenie wódki przez cały rok nie może być dopuszczone, i że dla tych przyczyn potrącając z całego roku dnie nieczynne, ledwie 230 dni czynnych rachować należy,—daléj potrzeba podzielić ilość garncy wódki w ciągu roku potrzebnéj na 230 sztuk, czyli robót i podług tego udeterminować wielkość i ilość garncy do palenia i wszystkich innych naczyń do przygotowania sztuk, czyli robót w jednym lub więcéj garncach wypalić się mających, jak niemniéj przestrzeni w gorzelni do pomieszczenia tego wszystkiego, z izbą i zachowaniem (komorą) dla majstra i czeladzi. Wielkość zaś piwnicy powinna być tak umiarkowaną, aby w niéj $^1/_4$ część całkowitéj ilości garncy wódki w ciągu roku w gorzelni wypalić

выкурить въ винокурнѣ въ теченіе года, такъ какъ большаго подвала или склада, для храпенія сдѣланнаго изъ коммерческихъ видовъ запаса вина, по причинамъ, изъясненнымъ въ настоящей статьѣ подъ литерою *c*, предполагать не дозволяется.

h) Въ опредѣленіи обширности питейныхъ домовъ и, гдѣ окажется нужнымъ, постоялыхъ при нихъ же дворовъ, Архитекторъ долженъ соображаться съ замѣчаніями, изложенными въ пунктѣ 8 статьи 8 настоящаго распоряженія, строго придерживаясь общаго правила, чтобы расходы на постройку корчмы, съ постоялымъ ли дворомъ, или безъ онаго, не превышали: если строеніе каменное, 10-лѣтняго, а если деревянное—6-лѣтняго пропинаціоннаго съ этой корчмы дохода. Обширность затѣмъ этихъ строеній должна быть соразмѣряема исключительно съ цифрою получаемаго отъ нихъ пропинаціоннаго дохода.

i) При составленіи смѣты на постройку новой мельницы, Архитекторъ долженъ обращать строгое вниманіе на условія, указанныя въ 9-мъ пунктѣ статьи 9-ой настоящаго распоряженія; притомъ:

15. Вмѣняется въ обязанность Архитекторамъ, чтобы они, тотчасъ послѣ составленія смѣты на постройку какого либо строенія, требовали отъ мѣстныхъ арендаторовъ протоколярнаго заявленія, согласны ли они, въ случаѣ еслибы возведеніе этого строенія было возложено на арендатора, уступить въ пользу Казны какую либо часть исчисленныхъ расходовъ, напр. извѣстный процентъ, или вообще издержки на свозъ матеріаловъ и на наемъ пѣшихъ рабочихъ, или же стоимость матеріаловъ, находящихся на грунтѣ.

16. Составленныя Архитекторами вышеуказаннымъ порядкомъ смѣты, вмѣстѣ съ объяснительными протоколами, письменными заявленіями и оцѣнкою негодныхъ матеріаловъ, оставшихся отъ ветхихъ разрушенныхъ строеній, должны быть представлены въ Воеводскую Коммисію, которая, не теряя времени, обязана назначить повѣрку оныхъ посредствомъ своего Строительнаго Члена, и затѣмъ, по удостовѣреніи, что таковыя изготовлены правильно, какъ въ техническомъ, такъ и въ экономичес-

się mającéj, pomieszczoną być mogła, albowiem większéj piwnicy czyli składu na wódkę zapaśną, w widokach spekulacyjnych z przyczyn *ad c,* w niniejszym punkcie wymienionych, proponować nie jest wolno;

h) w determinowaniu obszerności domów szynkowych i zajazdów przy takich domach, gdzie tego okazywać się będzie potrzeba, Budowniczy stosować się powinien do uwag w ustępie 8-m punktu 8-go niniejszego rozporządzenia poczynionych, trzymając się ściśle téj zasady ogólnéj, aby koszta na wystawienie domu szynkowego, czyli to z wjazdem lub bez wjazdu, jeżeli budowla murowana—10-o letniego, a jeżeli drewniana—6-o letniego dochodu z propinacyi w téj karczmie nie przenosiły. Obszerność więc tych zabudowań, w miarę tylko wysokości pobieranego dochodu z propinowania w nich, umiarkować wypada;

i) przy anszlagowaniu nowo wystawić się mającego młyna, Budowniczy powinien mieć na ścisłéj baczności, uwagi w ustępie 9-m punktu 9-go niniejszego rozporządzenia wskazane; nadto

15. Wkłada się na Budowniczych obowiązek, aby zaraz po sporządzeniu anszlagu, uskutecznić się mającéj jakiéj budowli, żądali od miejscowych dzierżawców protokólarnych deklaracyj, czy w razie gdyby wykonanie téj budowli dzierżawcy było poruczone, deklaruje się jaką część wyrachowanych kosztów odstąpić na korzyść Skarbu, np. albo jaki procent, lub też w ogólności z kosztów zwózki materyałów, pomocy ręcznéj, i wartości materyałów na gruncie znajdujących się.

16. Przygotowane przez Budowniczego w powyższy sposób anszlagi, wraz z poczynionemi protokółami informacyjnemi i deklaracyjnemi, taksami niezdatnych materyałów z upadłych starych budowli, powinny być złożone Kommissyi Wojewódzkiéj, która, bez najmniejszéj straty czasu, obowiązana jest zarządzić ich rewizyę przez swego Assessora Budowniczego, a następnie, po przekonaniu się tak pod względem technicznym jako też i ekonomicznym, że są odpowiednio

комъ отношеніяхъ, представить оныя на утвержденіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Что касается матеріаловъ изъ ветхихъ разрушенныхъ строеній, признанныхъ негодными къ дальнѣйшему употребленію при постройкахъ, то Воеводская Коммисія должна распорядиться о немедленной продажѣ оныхъ съ публичныхъ торговъ, и если къ торгамъ въ назначенный срокъ не явятся соискатели, она имѣетъ даже право продать оные съ вольной руки, если только покупщикъ согласится уплатить за нихъ по оцѣнкѣ; произведенная продажа въ каждомъ изъ этихъ двухъ случаевъ, должна быть утверждена Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства.

C. О представленіи въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства строительныхъ смѣтъ.

17. Воеводской Коммисіи извѣстно, что въ настоящее время, на содержаніе въ казенныхъ имѣніяхъ строеній, въ подлежащемъ воеводствѣ назначается ежегодно сумма, соотвѣтствующая получаемымъ съ имѣній доходамъ. Этими суммами слѣдуетъ ежегодно распоряжаться такимъ образомъ, чтобы онѣ были употреблены собственно на поддержку разрушающихся строеній, необходимо нужныхъ для обезпеченія получаемаго дохода.

Воеводская Коммисія, руководствуясь этимъ правиломъ, обязана изъ приготовленныхъ Архитекторами подробныхъ смѣтъ составить, въ двухъ экземплярахъ, вѣдомость, съ подраздѣленіемъ ея на слѣдующія отдѣленія:

a) Въ первомъ отдѣленіи должны быть подробно поименованы, съ означеніемъ исчисленныхъ по смѣтѣ расходовъ, всѣ строенія, которыя, съ прибавкою новаго матеріала, должны быть перестроены изъ ветхихъ или же починены непремѣнно въ этомъ году; такъ какъ это считается необходимымъ условіемъ поддержки строеній, и нерадѣніе о починкѣ ведетъ цѣлое строеніе къ упадку, а Казна обременяется постоянно увеличивающимися расходами.

b) Во второмъ же отдѣленіи, тоже съ указаніемъ расходовъ, должны быть помѣщены такія строенія, которыя, по уваженію необходимости поддержанія дохода, непремѣнно требуютъ новой постройки.

przygotowane, przedsięweźmie onych przedstawienie do zatwierdzenia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu.

Co się dotycze materyału ze starych upadłych budowli, który do dalszego użytku budowlanego za niezdatny uznany został, tego zarządzić Kommissya Wojewódzka powinna bezzwłoczną sprzedaż, przez publiczną licytacyę, a gdyby do licytacyi na terminie nie było konkurencyi, mocną jest nawet sprzedać takowy z wolnéj ręki, jeżeli tylko zgłaszający się o to zobowiąże się zapłacić takowy podług taksy oznaczonéj. Dokonanie sprzedaży w każdym z tych dwóch przypadków musi być potwierdzone przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu.

C. O przedstawieniu do Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu przygotowanych anszlagów budowlanych.

17. Wiadomo Kommissyi Wojewódzkiéj, że teraz na każden rok na utrzymanie budowli w dobrach rządowych w respective województwie przeznacza się odpowiednia dochodom z dóbr wysokość funduszu.

Funduszem więc tym wypada w każdym roku tak dysponować, aby był użyty jedynie tylko na poratowanie upadających, a niezbędnie do utrzymania dochodów potrzebnych budowli.

Téj zasady Kommissya Wojewódzka trzymając się, obowiązana jest z przygotowanych przez Budowniczych anszlagów szczegółowych, sporządzić w 2-ch egzemplarzach wykaz w następujących oddziałach:

a) do pierwszego oddziału zamieszczone być mają specyfice, z wymienieniem potrzebnego podług anszlagów funduszu, wszystkie budowle, które w tym roku koniecznie, za dodaniem nieco materyału nowego, ze starych przestawiane, albo też zreperowane być muszą, albowiem ta potrzeba za najpierwszą uważa się, gdyż przez zaniedbanie reperacyi, naraża się na upadek całą budowlę i tym sposobem Skarb publiczny obciąża się coraz bardziéj większemi wydatkami;

b) w drugim zaś oddziale, równie, z wymienieniem funduszu, mieścić się powinny budowle, które ze względu na utrzymanie dochodu koniecznie nowego wystawienia wymagają.

Воеводская Коммисія, составляя означенную вѣдомость, должна имѣть въ виду, чтобы внести въ оную столько приготовленныхъ строительныхъ смѣтъ, сколько по нимъ можетъ быть исполнено работъ на $^2/_3$ всей суммы, назначенной въ этомъ году по смѣтѣ на постройки, съ прибавкою лѣснаго матеріала въ натурѣ, на сколько сіе дозволитъ обиліе казенныхъ лѣсовъ. Поэтому Воеводская Коммисія, послѣ точнаго удостовѣренія, должна въ этой вѣдомости противъ каждаго предполагаемаго строенія сдѣлать отмѣтку: можетъ ли быть выданъ лѣсной матеріалъ изъ казенныхъ лѣсовъ въ натурѣ или нѣтъ.

Такъ какъ на обыкновенныя ежегодныя починки и поддержку строеній предназначается только $^2/_3$ всей суммы, опредѣленной для этой цѣли по смѣтѣ, остальная же $^1/_3$ часть должна служить на ремонтъ мостовъ на дорогахъ, пролегающихъ черезъ казенныя имѣнія, а равно на поддержку строеній, поврежденныхъ или разрушенныхъ чрезвычайными случаями, а именно: пожаромъ и бурею (на сколько въ первомъ случаѣ вознагражденіе, выданное Страховымъ отъ огня Обществомъ, окажется недостаточнымъ), и такъ какъ, согласно вышеуказанному правилу, поддержка посредствомъ починки или постройки ветхихъ, но еще годныхъ къ употребленію строеній должна быть производима непремѣнно каждый годъ, то Воеводской Коммисіи поставляется непреложнымъ правиломъ, въ вѣдомости предполагаемымъ ежегодно обыкновеннымъ постройкамъ помѣщать прежде всего смѣты, составленныя на перестройку или починку строеній.

Изъ числа же строеній, которыя предположено построить вновь, должны быть вносимы въ вѣдомость только самыя нужнѣйшія и на столько, сколько будетъ оставаться суммъ отъ первыхъ; остальныя же постройки, которыя по недостатку средствъ не могли быть включены въ вѣдомость за этотъ годъ, должны быть отложены до слѣдующаго года и въ разрядѣ предположенныхъ къ возведенію строеній занять по вѣдомости первое мѣсто.

18. Изготовленная вышеуказаннымъ порядкомъ въ двухъ экземплярахъ вѣдомость, вмѣстѣ съ смѣтами и всѣми свѣдѣніями, собранными для оправданія необходимости построекъ и размѣра расходовъ, на основаніи вышепреподанныхъ правилъ, а также съ обстоятельнымъ объясненіемъ и заключеніемъ Вое-

Formując Kommissya Wojewódzka taki wykaz powinna to mieć na baczności, aby tyle przygotowanych anszlagów budowlanych nim objęła, ile to może być uskutecznione za $^2/_3$ całkowitego funduszu na budowle na ten rok etatem przeznaczonego, przy dodaniu drzewa w naturze, o ile zamożność lasów rządowych dozwoli. Dla czego Kommissya Wojewódzka, po dokładnem przekonaniu się, powinna zaraz w wykazie tym, obok każdéj proponowanéj budowli, zapisać uwagę, czy drzewo w naturze z lasów rządowych wydanem być może lub nie.

Ponieważ zaś na zwyczajne potrzeby corocznego restaurowania budowli przeznacza się tylko $^2/_3$ całkowitego funduszu, na ten cel etatem udeterminowanego, a ostatnia $^1/_3$ jego część służyć ma na utrzymanie mostów, po drogach przez dobra rządowe przechodzących, tudzież na poratowanie budowli przez przypadki nadzwyczajne, jako to: ogień i burze powietrzne nadwerężonych lub zniszczonych (o ileby w pierwszym przypadku wynagrodzenie z Towarzystwa Ogniowego okazało się niedostateczne) i ponieważ jak się wyżéj powiedziało potrzeby poratowania (przez reperacye lub przestawienie) starych, lecz jeszcze użytecznemi bydź mogących budowli, w każdym roku koniecznie muszą być zaspokojone; przeto wskazuje się Kommissyi Wojowódzkiéj ta nieodmienna maksyma, że do wykazu proponujących się na każden rok zwyczajnych budowli, przed wszystkiem mają być mieszczone anszlagi na przestawienie lub zreperowanie budowli przygotowane.

Co się zaś dotycze budowli, do nowego wystawienia proponowanych, z tych tylko najpotrzebniejsze i tylko o tyle, o ileby od pierwszych funduszu pozostawało, mieszczone być ma; reszta zaś, jakaby dla niedostatku funduszu tegorocznym wykazem objęta być nie mogła, zostawioną być powinna do roku następnego, w którym, jako pierwsza pomiędzy stawiać się mającemi budowlami, do wykazu zamieszczona będzie.

18. W powyższym sposobie przygotowany w dwóch egzemplarzach wykaz z anszlagami i wszystkiemi informacyami, pod względem usprawiedliwienia potrzeby i wysokości kosztów, podług powyższych przepisów zebranemi, z wyja-

водской Коммисіи, относительно каждаго строенія порознь, должна быть представлена въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, непремѣнно къ 15 Сентября каждаго года, подъ опасеніемъ взысканія 100 злотыхъ, въ случаѣ еслибы Правительственная Коммисія не получила сказанной вѣдомости въ назначенный срокъ. Первой затѣмъ такой вѣдомости Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства ожидать будетъ къ 15 Сентября 1829 года.

19. По полученіи отъ Воеводской Коммисіи такой вѣдомости, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства постарается, чтобы она была обревизована и утверждена въ ея канцеляріи со всею поспѣшностью, такъ, чтобы могла быть возвращена въ Воеводскую Коммисію къ исполненію, не позже 15 Октября, или въ теченіе однаго мѣсяца. Причемъ Воеводская Коммисія получитъ одновременно разрѣшеніе ассигновать къ отпуску изъ казенныхъ дачъ строеваго лѣса для предпринятыхъ построекъ, на сколько это окажется возможнымъ, по изобилію этихъ лѣсовъ.

D. О приведеніи въ исполненіе строительныхъ смѣтъ.

20. Воеводская Коммисія, получивъ отъ Правительственной Коммисіи утвержденную вѣдомость о предположенныхъ постройкахъ, обязана немедленно, на предписанныхъ Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства условіяхъ, заключить съ кѣмъ слѣдуетъ контракты на производство работъ и таковыя представить въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства на утвержденіе. Представляя сказанные контракты на утвержденіе, она должна одновременно послать въ Лѣсныя Управленія ассигновки на выдачу подрядчикамъ нужнаго лѣса, увѣдомивъ о томъ сихъ послѣднихъ, съ передачею копій смѣтъ и подлинныхъ чертежей, если таковые имѣются; должна, вмѣстѣ съ тѣмъ, предписать имъ, чтобы безъ малѣйшей потери времени приступили къ исполненію порученнаго имъ подряда и постарались кончить работы въ назначенный въ контрактѣ срокъ, и послѣ того донесли о томъ Воеводской Коммисіи, для сдѣланія зависящаго распоряженія объ освидѣтельствованіи (ревизіи) работъ и принятіи оконченныхъ строеній; контракты же Воеводская Коммисія должна вручить подрядчикамъ, когда таковые послѣ утвержденія будутъ ей возвращены изъ Правительственной Коммисіи.

śnieniem treściwém i opinią Kommissyi Wojewódzkiéj, co do każdéj budowli przedstawiony być ma Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, niezawodnie do dnia 15 Września każdego roku, a to pod nieochybną karą złp. 100, w razie, gdyby na ten termin Kommissya Rządowa wykazu tego nie otrzymała. Pierwszego więc takiego wykazu Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu oczekiwać będzie dnia 15 Września 1829 roku.

19. Po otrzymaniu zaś takiego wykazu od Kommissyi Wojewódzkiéj, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu starać się będzie, aby takowy w jéj biurze, jak najspieszniéj był zrewidowany i zdecydowany tak, aby najdaléj dnia 15 Października, czyli w przeciągu jednego miesiąca, Kommissyi Wojewódzkiéj do wykonania był zwrócony. Przyczém zaraz Kommissya Wojewódzka otrzyma upoważnienie do zaassygnowania wydatku drzewa z lasów rządowych, do przedsięwziętych budowli, o ile to, stosownie do zamożności tych lasów, będzie mogło mieć miejsce.

D) *O wykonaniu zatwierdzonych propozycyj budowlanych.*

20. Jak tylko Kommissya Wojewódzka wykaz zatwierdzony uskutecznić się mających budowli od Kommissyi Rządowéj otrzyma, obowiązana jest bezwłocznie, podług warunków, przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu przepisanych, zawrzeć z kim wypadnie kontrakty entrepryzy, i takowe do zatwierdzenia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu przedstawić. Przedstawiając zaś kontrakty do potwierdzenia, zaraz pod jednym wydać assygnacye do Urzędów leśnych do wydania drzewa entreprenerom i zawiadomiwszy o tém ostatnich, przy doręczeniu kopij anszlagów i oryginalnych rysów, gdyby te miały miejsce, poleci im zarazem, aby się wykonaniem poruczonéj entrepryzy bez straty czasu zajęli i w terminie kontraktem zakreślonym ukończyć starali się, — a następnie o ukończeniu Kommissyi Wojewódzkiéj donieśli, celem zarządzenia rewizyi i odbioru wykonanéj budowli. Kontrakty zaś doręczy entreprenerom, skoro takowe, po zatwierdzeniu od Kommissyi Rządowéj, zwrócone mieć sobie będzie.

E. Объ освидѣтельствованіи и пріемѣ починенныхъ или вновь построенныхъ строеній.

21. Освидѣтельствованіе и пріемъ починенныхъ или вновь построенныхъ строеній должны быть произведены Обводовымъ Архитекторомъ и Экономическимъ Ассесоромъ подлежащаго округа.

Отъ такихъ освидѣтельствованій и пріема (разумѣется Ассесорами, совмѣстно съ Архитекторами) изъемлются только маловажныя обязательныя хозяйственныя починки, для которыхъ нужны только кули соломы и колья, и за исполненіемъ которыхъ обязаны наблюдать сами Экономическіе Ассесоры, при производствѣ ревизій; всѣ же прочія починки, произведенныя арендаторами, за вознагражденіемъ или безъ онаго, должны быть освидѣтельствованы и приняты Архитекторомъ, совмѣстно съ Окружнымъ Ассесоромъ. Поэтому Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства требуетъ, чтобы всякій, кому поручена будетъ въ казенныхъ имѣніяхъ починка старыхъ или постройка новыхъ строеній, тотчасъ по окончаніи порученныхъ ему работъ, донесъ о томъ Воеводской Коммисіи. Воеводская же Коммисія, по полученіи такого донесенія, обязана немедленно поручить Обводовому Архитектору и подлежащему Окружному Экономическому Ассесору произвести освидѣтельствованіе, или пріемъ починеннаго, или же вновь построеннаго строенія.

22. Такъ какъ можетъ случиться, что въ одно и то же время нужно будетъ произвести освидѣтельствованіе и пріемъ починенныхъ или вновь построенныхъ строеній, въ нѣсколькихъ экономіяхъ, или же отдѣльныхъ, далеко отъ себя отстоящихъ, помѣстьяхъ, и такъ какъ подобные случаи, безъ предварительнаго сношенія Архитектора съ подлежащимъ Окружнымъ Экономическимъ Ассесоромъ, могли бы причинить одному изъ нихъ остановку и подать поводъ къ напрасной тратѣ времени и излишнимъ проѣздамъ, то Правительственная Коммисія, въ предупрежденіе сего, находитъ нужнымъ: чтобы каждый Окружный Экономическій Ассесоръ, перваго числа каждаго мѣсяца, имѣлъ личное свиданіе съ Архитекторомъ, или же сносился съ нимъ письменно, для соглашенія о срокахъ, въ которые можно имъ будетъ произвести порученное освидѣтельствованіе и пріемъ починенныхъ или же вновь построенныхъ въ казенныхъ имѣніяхъ строеній. Далѣе:

E) O rewizyi i odbiorze zrestaurowanych lub nowo wystawionych budowli.

21. Rewizya i odbiór zreparowanych i nowo wystawionych budowli dopełnioną być powinna przez Budowniczego obwodowego i przez Assessora Ekonomicznego respective okręgu. Od takich rewizyj i odbiorów (ma się rozumieć przez Assessorów wspólnie z Budowniczemi), wyłączają się tylko reparacye pomniejsze obowiązkowe gospodarskie, np. snopkiem, kołkiem, których dopełnienia sami Assessorowie Ekonomiczni w czasie odbywanych rewizyj pilnować są obowiązani, zresztą zaś wszystkie inne, czy te za wynagrodzeniem, lub bez wynagrodzenia przez dzierżawców zostały dopełnione, powinny być zrewidowane i odebrane przez Budowniczego wspólnie z Assessorem Okręgowym; dla czego Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu mieć chce, aby każdy, komu tylko poruczone zostanie zreparowanie lub nowe wystawienie budowli w dobrach rządowych, jak tylko poruczone mu dzieło uskuteczni, zaraz o tém doniósł Kommissyi Wojewódzkiej. Kommissya Wojewódzka zaś, jak tylko takie zawiadomienie otrzyma, obowiązaną jest zaraz tak Budowniczemu obwodowemu, jakoteż i Assessorowi Ekonomicznemu respective okręgu, polecić rewizyę lub odbiór zreparowanej lub nowo wystawionéj budowli.

22. Ponieważ może zachodzić przypadek, iż w jednym czasie wypadnie odbyć rewizyę i odbiór budowli zreparowanych lub nowo wystawionych w kilku ekonomiach lub separatnych a od siebie odległych kluczach, i ponieważ takie przypadki, bez poprzedniego zniesienia się Budowniczego z Assessorem Ekonomicznym respective okręgu, mogłyby narazić jednego z tych na zawód, zmitrężenie czasu i odbycie bezskutecznéj podróży, przeto Kommissya Rządowa, zapobiegając temu, mieć chce: aby każden Assessor Ekonomiczny okręgowy, w dniu pierwszym każdego zaczynającego się miesiąca, widział się z Budowniczym osobiście, albo się skommunikował przez natychmiastową korrespondencyę, dla zgodzenia się na termina, w których poruczone im dzieło rewizyi i odbioru zreparowanych lub nowo wystawionych budowli w dobrach rządowych dopełnić będą mogli — daléj,

23. Экономическій Ассесоръ, прибывъ, вмѣстѣ съ Архитекторомъ, на мѣсто, для производства порученнаго имъ освидѣтельствованія и пріема починеннаго или же вновь возведеннаго строенія, обязанъ, прежде всего, потребовать отъ подрядчика копіи смѣты и чертежей, переданныхъ ему при порученіи подряда, и на основаніи сего Архитекторъ, въ присутствіи командированнаго Экономическаго Ассесора, долженъ строго освидѣтельствовать всѣ подробности, указанныя къ исполненію по смѣтѣ, и затѣмъ по порядку статей смѣты составить ревизіонно-пріемный протоколъ, съ оцѣнкою въ немъ всѣхъ смѣтныхъ работъ и матеріаловъ, какъ купленныхъ, такъ и выданныхъ безплатно, включая въ то и лѣсъ, отпущенный изъ лѣсныхъ дачъ, или же употребленный изъ другихъ строеній. Всѣмъ оцѣненнымъ по ревизіонному протоколу статьямъ должны быть въ концѣ подведены итоги, и затѣмъ изъ общей суммы расходовъ на починку должна быть вычтена стоимость выданныхъ подрядчику матеріаловъ въ натурѣ, а равно стоимость тѣхъ матеріаловъ и работъ, которые подрядчикъ обязался доставить или исполнить безплатно.

Составленный указаннымъ выше порядкомъ протоколъ долженъ быть подписанъ Архитекторомъ, командированнымъ Экономическимъ Ассесоромъ и подрядчикомъ, и, кромѣ того, въ концѣ протокола Архитекторъ обязанъ помѣстить слѣдующее посвидѣтельствованіе: „что починка или новая постройка этого строенія исполнена согласно со смѣтою, правильно и изъ хорошаго матеріала."

При этомъ Коммисія не излишнимъ считаетъ предварить, что, если послѣ починки или новой постройки строенія, окажется необходимымъ застраховать въ Страховомъ отъ огня Обществѣ цѣнность произведенной починки (свыше прежней стоимости строенія), или же вновь возведеннаго строенія, въ такихъ случаяхъ, ревизіонно-пріемные протоколы должны быть составлены въ двухъ экземплярахъ, для того именно, что одинъ изъ нихъ будетъ составлять доказательство въ уплатѣ слѣдуемой подрядчику суммы, другой же послужитъ оправданіемъ предъ Страховымъ Обществомъ, что строеніе оцѣнено на такую-то и такую сумму, и что въ такой именно стоимости оно должно быть застраховано.

23. Przybywszy Assessor Ekonomiczny z Budowniczym na miejsce gdzie im rewizyę i odbiór zreparowanéj lub nowo wystawionej budowli dopełnić poruczono, obowiązani są przedewszystkiém zażądać od entreprenera kopii anszlagu i rysu, przy poruczeniu mu téj entrepryzy doręczonego, i podług tego Budowniczy w obecności delegowanego Assessora Ekonomicznego, powinien dopełnić ścisłą rewizyę wszystkich szczegółów, według anszlagu do uskutecznienia wskazanych, a następnie obowiązany jest w porządku anszlagowym spisać protokół rewizyjno-odbiorczy, z oszacowaniem w nim wszystkiego, cokolwiek stosownie do anszlagu zostało uskutecznioném, a to tak w materyałach zakupionych, jakotéż dodanych bezpłatnie, czy z nowego lub z użytego z innych budowli drzewa, albo téż innych materyałów. Oszacowane podług protokółu rewizyjnego wszystkie szczegóły na końcu powinny być podsummowane, a następnie od summy ogólnéj wartości téj restauracyi powinna być potrącona wartość dodana entreprenerowi materyałów w naturze, tudzież wartość tych materyałów i robót, które entreprener dostarczyć lub uskutecznić bezpłatnie zobowiązał się.

Poczém spisany w powyższym sposobie protokół, podpisany być powinien przez Budowniczego, delegowanego Assessora Ekonomicznego i entreprenera, a oprócz tego na końcu tego protokółu, Budowniczy obowiązany jest zapisać zaświadczenie: „że zreparowanie lub nowe wystawienie téj budowli uskutecznione zostało stosownie do anszlagu, dokładnie i dobrym materyałem.”

Tu się czyni zastrzeżenie, że gdzie tylko przez dopełnioną reparacyę lub nowe wystawienie budowli, okaże się potrzeba zabezpieczenia w Towarzystwie ogniowém powyższego (nad dotychczasowy) szacunku wyreparowanéj, albo téż nowo wystawionéj budowli; w takich przypadkach protokóły rewizyjno-odbiorcze powinny być spisywane w dwóch exemplarzach, a to dla tego, że jeden z tych będzie stanowił dowód do wypłacenia należytości entreprenerowi, drugi zaś posłuży na usprawiedliwienie przed Towarzystwem ogniowém, że budowla do takiéj a takiéj wysokości stanowi wartość, i że w takiéj wartości zabezpieczoną być powinna.

24. По заключеніи протоколовъ освидѣтельствованія и пріема починеннаго или вновь построеннаго строенія, таковые безъ малѣйшаго отлагательства должны быть представлены въ Воеводскую Коммисію, которая, повѣривъ оные чрезъ посредство своего Ассесора-Архитектора и найдя, что по нимъ слѣдуетъ произвести уплату подрядчику, выдаетъ на оную тотчасъ, на основаніи циркулярнаго распоряженія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 7 Сентября 1825 года, за № 60,061, ассигновку въ Главное Воеводское Казначейство, для выдачи изъ подлежащихъ суммъ; кромѣ того, еслибы встрѣтилась надобность въ застрахованіи въ Страховомъ Обществѣ починеннаго или вновь построеннаго строенія, по смыслу статей 10, 11 и 14 постановленія Царскаго Намѣстника отъ 25 Февраля 1827 года, (см. Дневникъ Законовъ томъ III, стр. 96), то, приложивъ второй экземпляръ ревизіонно-пріемнаго протокола, она должна распорядиться о принятіи мѣръ, требуемыхъ вышеозначеннымъ постановленіемъ, и наблюсти за исполненіемъ, подъ отвѣтственностью.

Наконецъ, вмѣняется Воеводской Коммисіи въ обязанность, строго наблюдать за тѣмъ, чтобы деревянныя строенія въ казенныхъ имѣніяхъ были застрахованы въ Страховомъ Обществѣ, въ дѣйствительной ихъ стоимости. Поэтому, еслибы, при новой постройкѣ или починкѣ строеній, произведенъ былъ безплатный отпускъ лѣса изъ казенныхъ дачъ, или же, еслибы производитель работъ, какъ напримѣръ мѣстный арендаторъ, на основаніи арендпаго контракта или же особо заключенныхъ условій, сдѣлалъ при этой починкѣ какую либо уступку въ пользу Казны и обязался исполнить оную безвозмездно, то, въ такихъ случаяхъ, исполненныя работы и отпущенные матеріалы должны быть оцѣнены въ ревизіонно-пріемномъ протоколѣ, и стоимость оныхъ должна быть включена въ оцѣночную вѣдомость, для застрахованія въ Страховомъ Обществѣ.

Напротивъ того, еслибы, вслѣдствіе предпринятой и произведенной въ какомъ либо имѣніи перестройки, существующее доселѣ на грунтѣ и признанное ненужнымъ строеніе было сломано, или же, еслибы отстройка разрушеннаго строенія, принимая въ соображеніе родъ и обширность заведеннаго въ томъ имѣніи хозяйства, оказалась вовсе ненужною, въ такомъ слу-

24. Jak skoro tylko protokóły rewizyi i odbioru wyreparowanéj albo nowo wystawionéj budowli zostaną ukończone, powinny być bez najmniejszéj zwłoki przesłane Kommissyi Wojewódzkiéj, która sprawdziwszy one, za pośrednictwem swego Assessora Budowniczego, następnie, jeżeliby się stąd należała zapłata entreprenerowi, zaraz takową, stosownie do ogólnego rozporządzenia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu daty 7 Września 1825 r. za Nr. 60,061 do Kassy Głównéj Wojewódzkiéj, z właściwego funduszu zaassygnuje; a obok tego, w razie, gdyby chodziło o zabezpieczenie w Towarzystwie ogniowém wyrestaurowanéj lub nowo wystawionéj budowli, w myśl art. 10, 11 i 14-go postanowienia Namiestnika Królewskiego daty 25 Lutego 1827 r. (vide Dziennik Praw tom III, str. 96) przy załączeniu drugiego exemplarza protokółu rewizyjno-odbiorczego, stosowne środki, jak cytowane postanowienie mieć chce zarządzi — i skutku pod odpowiedzialnością dopilnuje.

W ostatku zapowiada się Kommissyi Wojewódzkiéj, aby ściśle się tego zawsze pilnowała, iżby budowle drewniane w dobrach rządowych w istotnéj ich wartości w Towarzystwie ogniowém były zabezpieczone, dla czego, jeżeliby, przy ich wystawianiu nowém lub wyrestaurowaniu, zachodził ten przypadek, że było dodane bezpłatnie z lasów rządowych drzewo, albo też, że entreprener, jak np. miejscowy dzierżawca z mocy kontraktu dzierżawnego, albo też z skutków zawartéj oddzielnéj umowy, przy téj restauracyi coś odstąpił na korzyść Skarbu i bezpłatnie uskutecznić się zobowiązał, tedy w takich przypadkach, szczegóły te w protokóle rewizyjno-odbiorczym powinny być ocenione, i wartość do zabezpieczenia w Towarzystwie ogniowém podana.

Przeciwnie zaś, gdyby z skutków przedsięwziętéj i uskutecznionéj restauracyi budowli na jakiéj realności wyniknąć miało, że budowla jaka, dotąd na gruncie exystująca, za niepotrzebną uznana, rozebrana została, albo też, gdyby upadłej budowli ze względu na sposób i wielkość prowadzonego gospodarstwa na téj realności, nowe odbudowanie, jako niepotrzebne,

чаѣ Воеводская Коммисія обязана немедленно распорядиться, объ исключеніи такого строенія изъ Страховаго Общества, такъ какъ за упущеніе сего изъ виду она могла бы быть привлечена къ возврату Казнѣ складокъ, уплаченныхъ Страховому Обществу за все время несуществованія строенія. Равнымъ образомъ, Воеводская Коммисія обязана обращать вниманіе и на такіе случаи, когда по причинѣ уменьшенія застрахованнаго строенія, при перестройкѣ или новой отстройкѣ онаго, необходимо соразмѣрно новой оцѣнкѣ уменьшить сумму, въ которую оно застраховано въ Страховомъ Обществѣ, собственно для того, чтобы Казна не была вынуждена уплачивать страховыя складки, превышающія дѣйствительную капитальную стоимость находящихся на грунтѣ инвентарныхъ строеній. Къ тому еще предписывается Воеводской Коммисіи, чтобы каждая починка или новая постройка въ казенныхъ имѣніяхъ была, подъ опасеніемъ отвѣтственности, записана въ послѣдній сдаточный актъ подлежащаго имѣнія.

II. Относительно починки или новой постройки строеній въ чрезвычайныхъ случаяхъ.

25. Въ случаѣ поврежденія, или же совершеннаго истребленія какихъ либо строеній въ казенныхъ имѣніяхъ, пожаромъ или сильною бурею, необходимыя мѣры для починки оныхъ могутъ быть предпринимаемы тотчасъ послѣ случившагося происшествія, по тому уваженію, что оставленіе этого дѣла до наступленія предписанной срочной ревизіи могло бы подвергнуть мѣстное хозяйство убыткамъ. Предваряется однакожъ при томъ, что при составленіи предположеній о починкѣ или постройкѣ строеній, пострадавшихъ отъ чрезвычайныхъ случаевъ, равно при производствѣ самыхъ построекъ, при освидѣтельствованіи и пріемѣ оныхъ, а также при застрахованіи въ Страховомъ отъ огня Обществѣ, должны быть въ точности соблюдаемы всѣ правила, предписанныя во II-мъ отдѣлѣ настоящаго распоряженія, относительно строеній, починка или новая постройка которыхъ должна быть предпринята и произведена въ обыкновенномъ порядкѣ вещей.

О всякомъ затѣмъ случившемся въ имѣніи происшествіи мѣстный арендаторъ или администраторъ, должны тотчасъ донести командированному въ округъ Ассесору, а сей послѣдній,

zaniechane było, w takim razie Kommissya Wojewódzka obowiązaną jest bezwłocznie zarządzić wystąpienie z taką budowlą z Towarzystwa ogniowego, albowiem za zaniedbanie, pociągniętąby być musiała do zwrócenia Skarbowi składek, jakieby przez czas nieexystencyi budowli Towarzystwu ogniowemu zapłacone były. Równie obowiązaną jest Kommissya Województwa zwracać uwagę na takie przypadki, gdzieby przez zmniejszenie zaassekurowanéj budowli, przy jéj przebudowaniu lub nowém odbudowaniu, wypadało stosownie do nowego jéj szacunku zmniejszyć assekuracyę w Towarzystwie ogniowém, a to dla tego, aby Skarb nie był wystawiony na opłacenie wyższych składek, jakby mu takowe z uwagi na zabezpieczenie utrzymania nieodzownego na gruncie inwentaryalnego kapitału w budowlach opłacać należało.

Nadto poleca się Kommissyi Wojewódzkiej, ażeby każde zreparowanie, lub też nowe wystawienie budowli w dobrach rządowych zapisane było do ostatniego aktu podawczego tych dóbr, a to pod odpowiedzialnością.

II. Co do reparacyi lub nowego wystawienia budowli w przypadkach nadzwyczajnych.

25. W przypadkach nadwerężenia lub całkowitego zniszczenia budowli w dobrach rządowych, przez ogień lub nadzwyczajną burzę powietrza, potrzebne środki względem ich restauracyi, sposobem dotychczasowym mogą być przedsiębrane w szczególności, to jest zaraz za nastąpionym wypadkiem a to ze względu, że zostawienie téj rzeczy aż do przepisanéj rewizyi peryodycznéj, naraziéby mogło gruntowe gospodarstwo na stratę; zastrzega się tylko, że przy zaproponowaniu restauracyi lub nowego wystawienia budowli z nadzwyczajnego wypadku, jak niemniéj przy jéj odbudowaniu, rewizyi i odbiorze, tudzież zabezpieczeniu w Towarzystwie ogniowém, ma być zachowane to wszystko, co jest przepisano, w oddziale II-m niniejszego rozporządzenia względem budowli, których restauracya, lub nowe wystawienie, z skutków zaprowadzonego zwyczajnego porządku przedsięwziętą i uskutecznioną być musiała.

O każdym więc nastąpionym wypadku, dzierżawca lub administrator miejscowy w dobrach powinien Assessorowi delegowanemu w okręgu zaraz donieść, a ten obowiązany jest da-

долженъ предпринять дальнѣйшія мѣры, какія предписаны выше, примѣнительно къ обыкновенному порядку вещей.

26. Признанная нужною починка или постройка мостовъ на дорогахъ, пролегающихъ чрезъ казенныя земли, также должна производиться экстреннымъ образомъ, по мѣрѣ оказавшейся въ томъ надобности.

Удостовѣреніе о необходимости починки или постройки новаго моста на дорогѣ, пролегающей чрезъ казенныя земли, принадлежитъ къ Обводовому Коммисару. Поэтому Обводовый Коммисаръ, признавъ необходимость починки или сооруженія моста на дорогѣ, проходящей чрезъ казенныя земли (не состоящія ни въ безсрочной арендѣ, ни во владѣніи чиншевыхъ крестьянъ), обязанъ тотчасъ предписать Архитектору составить смѣтную вѣдомость о необходимо нужныхъ для сего матеріалахъ и расходахъ; причемъ онъ долженъ вообще руководствоваться правиломъ, что всѣ малые мостики на рвахъ, гдѣ только представится возможность собирать камни на мѣстѣ, должны быть построены изъ булыжника, укладываемаго на мохъ, деревянные же мосты должны быть сооружаемы только на большихъ оврагахъ.

Притомъ предваряется, что при составленіи смѣты на починку или постройку мостовъ должны быть исчислены только издержки на матеріалъ, который по недостатку долженъ быть купленъ, а равно расходы на уплату мастеровымъ, прочія же работы должны быть исполнены нарядомъ дорожнаго шарварка, силами всей гмины.

Посему, тамъ, гдѣ только для предположенной починки моста можетъ быть отпущенъ лѣсъ изъ казенныхъ дачъ, Архитекторъ, при составленіи смѣты, долженъ сдѣлать о томъ оговорку.

По составленіи Обводовымъ Архитекторомъ смѣты, Обводовый Коммисаръ долженъ немедленно представить таковую въ Воеводскую Коммисію, которая, повѣривъ оную чрезъ посредство своего Ассесора-Архитектора, войдетъ съ представленіемъ въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства о назначеніи нужной суммы, а равно о разрѣшеніи отпуска лѣснаго матеріала, еслибы таковой могъ быть выданъ изъ казенныхъ лѣсовъ.

Въ чрезвычайныхъ однакожъ случаяхъ, когда починка или постройка моста должна быть произведена въ самопоспѣшнѣй-

lej przedsięwziąść środki, jakie wyżéj co do zwyczajnego porządku przepisane zostały.

26. Restauracya lub nowe wystawienie mostów na drogach, przez grunta rządowe idących, za potrzebne uznane, także uskuteczniać się będą nadzwyczajnie, i w miarę jak się tego konieczność okaże.

Przekonanie się o potrzebie przedsięwzięcia restauracyi lub nowego wystawienia mostu na drodze, przez grunta rządowe idącéj, należy do Kommissarza Obwodowego. Komissarz Obwodowy więc, uznawszy potrzebę restauracyi lub nowego wystawienia mostu na drodze przez grunta rządowe (ani w posiadaniu wieczystego dzierżawcy, ani téż czynszowych włościan nie będące) idącéj, obowiązany jest natychmiast polecić Budowniczemu sporządzić wykaz (anszlag) potrzebnych na to materyałów i kosztów; przyczém się ogólnie trzymać mu wypada téj zasady, że wszystkie mostki małe, na parowach, o ile tylko możność dozwoli uzbierania w miejscu kamieni, powinny być budowane z kamieni na mech kładzionych, drewniane zaś tylko na większych rowach budowane być mają.

Zastrzega się, że przy anszlagowaniu restauracyi, lub nowego wystawiania mostów, obliczone być tylko powinny koszta na materyał, który dla niedostatku zakupiony być musi, tudzież koszta na opłacenie rzemieślnika; reszta albowiem robót powinny być załatwiane szarwarkiem drogowym, siłą całéj gminy odbyć się mającym.

Dla czego, gdzie tylko do przedsięwziąść się mającéj restauracyi mostu, drzewo z lasów rządowych wydane być może, Budowniczy, anszlagując, powinien zaraz o tém wzmiankę uczynić. Jak tylko anszlag przez Budowniczego obwodowego zostanie sporządzony, Kommissarz Obwodowy powinień go bezzwłocznie przedstawić Kommissyi Wojewódzkiéj, która zrewidowawszy takowy, za pośrednictwem swego Assessora Budowniczego, uczyni przedstawienie do Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, tak o akkordowanie potrzebnego funduszu, jakotéż i upoważnienie na wydatek drzewa, gdyby to z lasów rządowych mogło być wydane.

Wszakże w zdarzeniach nadzwyczajnych, gdzie restauracya lub nowe wystawienie mostu musi być jak najspieszniéj

шемъ времени, на основаніи предписанія Царскаго Намѣстника отъ 23 Сентября 1823 года, за № 13,288, Обводовый Коммисаръ, списавъ копію съ составленной Архитекторомъ смѣты и передавъ оную мѣстному арендатору казеннаго имѣнія, въ правѣ распорядиться о немедленной починкѣ или постройкѣ моста; при чемъ вмѣняется ему въ обязанность о таковомъ распоряженіи своемъ, при представленіи подлинной смѣты на починку или постройку моста, увѣдомить Воеводскую Коммисію, которая, въ свою очередь, должна донести о семъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Дальнѣйшія же распоряженія, относящіяся къ постройкѣ мостовъ, будутъ подробно указаны Воеводской Коммисіи при разрѣшеніи сдѣланнаго ею по сему предмету представленія. Наконецъ,

27. Правительственная Коммисія, указавъ выше порядокъ дѣйствій при постройкѣ или починкѣ строеній въ казенныхъ имѣніяхъ, предписываетъ Воеводской Коммисіи — строго примѣняться къ нему и вмѣстѣ съ тѣмъ наблюдать, чтобы, какъ командированные въ округи Экономическіе Ассесоры, такъ и Обводовые Архитекторы, а въ отношеніи мостовъ — и Обводовые Коммисары, исполняли со всею точностью всѣ изложенныя въ настоящемъ распоряженіи правила; для успѣшнѣйшаго же достиженія этой цѣли, Коммисія обязана препроводить къ каждому изъ поименованныхъ чиновниковъ по одному экземпляру настоящаго распоряженія.

Варшава, 24 Декабря 1828 года.

Главный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ

(подписано) *Броцкій.*

№ 90,610.

uskutecznione, na mocy reskryptu Namiestnika Królewskiego, daty 23 Września 1823 r. za Nr. 13,288 Kommissarz Obwodowy zrobiwszy kopiją przygotowanego przez Budowniczego anszlagu, doręczywszy takową miejscowemu dzierżawcy dóbr rządowych, mocen jest zarządzić zaraz potrzebnéj restauracyi lub nowego wystawienia mostu przedsięwzięcie; zastrzega się tylko, aby o takiém zarządzeniu przedstawiając oryginalny anszlag potrzebnéj reparacyi lub nowego wystawienia mostu, doniósł Kommissyi Wojewódzkiéj, a następnie ta (Kommissya Wojewódzka) doniosła Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu.

Dalsze zaś rozporządzenia do załatwienia interessu, budowli mostu dotyczącego, wskazane będą Kommissyi Wojewódzkiéj w szczególności przy zdecydowaniu uczynionego przez nią w tym względzie przedstawienia — nakoniec,

27. Przepisawszy Kommissya Rządowa w powyższym sposobie postępowanie względem stawienia lub reparowania budowli w dobrach rządowych, poleca Kommissyi Wojewódzkiéj, aby się ściśle do niego stosowała i przestrzegała zarazem, aby tak Assessorowie w okręgi ekonomiczne delegowani, jakoteż i Budowniczowie obwodowi, niemniéj co do mostów Kommissarze Obwodowi, co tylko im niniejszém rozporządzeniem jest wskazano, jak najpunktualniéj wykonywali, którym dla tym pewniejszego skutku, jeden exemplarz rozporządzenia obecnego, a mianowicie każdemu w szczególności doręczyć jest obowiązana.

W Warszawie, dnia 24 Grudnia 1828 roku.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu,
(podpisano) *Brocki.*

Nr. 90,610.

№ 153.

Постановленіе, воспрещающее на разстояніи $^1/_4$ мили отъ пограничной черты обновлять, переносить и строить корчмы и всякія другія строенія, вдали отъ деревень и городовъ.

(3 (15) Октября 1833 года.)

По указу Его Величества

НИКОЛАЯ I,

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства,

для лучшаго обезпеченія границъ Царства противъ промысловъ предосудительныхъ въ финансовомъ и полицейскомъ отношеніи, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, постановляетъ.

Ст. 1.

На пространствѣ одной четверти мили отъ всей пограничной черты, постройка корчемъ и всякаго рода уединенныхъ строеній, вдали отъ деревень и городовъ, воспрещается.

Ст. 2.

Не дозволяется также обновлять и переносить существующія доселѣ этого рода строенія, въ указанной выше дистанціи. Съ разрѣшенія же Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства можетъ быть дозволено обновленіе собственно только хозяйственныхъ строеній, равно служащихъ для Фабричнаго и мануфактурнаго производства, на сколько таковыя окажутся необходимо нужными и на сколько перенесеніе ихъ за черту или же помѣщеніе въ деревнѣ или городѣ окажется невозможнымъ.

Ст. 3.

Мѣстныя власти и пограничная стража должны строго наблюдать за точнымъ исполненіемъ этихъ правилъ, нарушеніе которыхъ будетъ имѣть послѣдствіемъ сломку строеній на счетъ владѣльца, распорядившагося о постройкѣ, переносѣ, или обновленіи оныхъ безъ разрѣшенія.

№ 153.

W obrębie ¼ mili od całéj linii granicznéj, odnawianie, przenoszenie i stawianie karczem i wszelkiego rodzaju budowli odosobnionych od wsi i miast jest wzbronione.

(d. 3 (15) Października 1833 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego
MIKOŁAJA I-go,
Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyj, Króla Polskiego,
etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

Dla lepszego ubezpieczenia granic Królestwa przeciw przemysłom pod względem skarbowym i policyjnym, na wniosek Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych, Duchownych i Oświecenia Publicznego tudzież Przychodów i Skarbu stanowi:

Art. 1.

W przestrzeni jednéj ćwierci mili od całéj linii granicznéj stawianie karczem i wszelkiego rodzaju budowli odosobnionych od wsi i miast jest zabronione.

Art. 2.

Nie wolno jest również i dziś istniejących takichże samych zabudowań, ani odnawiać, ani przenosić w wspomnionym obrębie. Odnowienie gospodarczych jedynie zabudowań, tudzież do fabryk i rękodzieł służących, o ile okażą się koniecznie potrzebnemi i przeniesienie ich za obręb albo umieszczenie we wsi lub mieście będzie niepodobne, za zezwoleniem Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, może nastąpić.

Art. 3.

Władze miejscowe i straż graniczna czuwać mają nad ścisłem zachowaniem tych przepisów, przestąpienie których pociągnie za sobą rozebranie budowli, na koszt stawiającego, przenoszącego lub ustawiającego takowe bez upoważnienia.

Ст. 4.

Приведеніе въ исполненіе настоящаго постановленія возлагается на Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

Варшава, 3 (15) Октября 1833 года.

Намѣстникъ (подписано) *Князь Варшавскій,*
Графъ Паскевичъ Эриванскій.

№ 24,497.

№ 154.

Предписаніе о доставленіи свѣдѣній, исполняютъ ли арендаторы условія контракта относительно строеній.

(13 (25) Сентября 1839 г.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Распоряженіемъ отъ 5 Августа 1834 года, за № 60,458, въ пунктѣ 4, возложена, между прочимъ, на б. Воеводскую Коммисію обязанность ежегоднаго представленія вѣдомости о томъ, въ какой степени арендные владѣльцы казенныхъ имѣній исполняютъ условіе § 11 контракта, относительно поддержки и постройки строеній за уступленный имъ съ этою цѣлью процентъ. Распоряженіе это не исполняется по настоящее время со всею точностью и Правительственная Коммисія, не смотря на всю важность предмета, не получаетъ исправно требуемыхъ свѣдѣній, хотя отъ состоянія строеній зависитъ, какъ стоимость самыхъ имѣній, такъ равно и обезпеченіе съ нихъ дохода. Испытанная въ этомъ отношеніи неисполнительность указываетъ на необходимость изданія болѣе строгихъ правилъ, такъ какъ непредставленіе подобныхъ вѣдомостей приводитъ Коммисію къ тому заключенію, что Экономическіе Асесоры уклоняются отъ производства по своимъ округамъ ревизіи строеній и совершенно не радѣютъ о столь важномъ для Казны предметѣ. Для устраненія напредь этихъ упущеній, Губернское Правленіе должно предписать имъ о доставленіи требуемыхъ свѣдѣній, предваривъ ихъ, что, въ случаѣ промедленія въ исполненіи сего, или же обнаруженія, что они не обращаютъ должнаго вни-

Art. 4.

Wykonanie niniejszego postanowienia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu poleca się.

w Warszawie, dnia 3 (15) Października 1833 roku.

Namiestnik,

(podpisano) *Książe Warszawski, Hr. Paskiewicz Erywański.*

Nr. 24,497.

№ 154.

Polecenie podawania wiadomości, czy dzierżawcy spełniają warunki kontraktu co do budowli.

(d. 13 (25) Września 1839 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Rozporządzeniem z dnia 5 Sierpnia 1834 r. Nr. 60,458 włożony został obowiązek na byłą Kommissyę Wojewódzką, między innemi w punkcie 4-m, podawać corocznie wykazy przynoszące wiadomość, jak dalece dzierżawcy dóbr rządowych spełniają warunek § 11-go kontraktów, co do utrzymywania i stawiania budowli za odstąpiony im w tym celu procent. Zarządzenie takowe dotąd nie jest ściśle spełniane i Kommissya Rządowa nie otrzymuje regularnie żądanych wiadomości, chociaż przedmiot sam bardzo ważny, ponieważ od stanu budowli zależy znacznie wartość dóbr i upewnienie z nich dochodu. Dotychczasowe więc doświadczenie naprowadza na potrzebę obostrzenia przepisu wyżéj wzmiankowanego, albowiem z nienadsyłania podobnych wykazów wnosić należy, że Assessorowie Ekonomiczni zaniedbują po swych okręgach odbywać rewizye budowli i nie są dość troskliwi o przedmiot tyle ważny dla Rządu. Aby usunąć to zaniedbanie, Rząd-Gubernialny wezwie ich o udzielenie wiadomości potrzebnych, i ostrzeże, że w razie opóźnienia z dopełnieniem tego,

манія на содержаніе арендаторами строеній, виновные въ томъ будутъ уволены отъ должности, такъ какъ Правительственная Коммисія вынуждена будетъ прибѣгнуть къ самымъ строгимъ мѣрамъ взысканія, если, съ исходомъ Декабря, не получитъ упомянутой вѣдомости, заключающей по сему предмету свѣдѣнія до Іюля мѣсяца текущаго года.

Варшава, 13 (25) Сентября 1839 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Ленскій*.

№ 75,651.

№ 155.

Утвержденіе распоряженія объ обезпеченіи стоимости фольварочныхъ строеній въ казенныхъ имѣніяхъ.

(24 Іюня (6 Іюля) 1841 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Утвердивъ разосланное Калишскимъ Губернскимъ Правленіемъ, отъ 6 (18) Марта т. г., за № 18,548/9,170, арендаторамъ казенныхъ имѣній и Гминнымъ Войтамъ распоряженіе объ обезпеченіи стоимости фольварочныхъ строеній въ казенныхъ имѣніяхъ, именно о томъ, что съ настоящаго времени никакое казенное зданіе не можетъ быть ни исключено изъ кадастра Страховаго Общества, ни уменьшено въ стоимости, ни представлено къ застрахованію съ новою стоимостію, пока Экономическій Ассесоръ не найдетъ сего, на мѣстѣ, необходимымъ и не засвидѣтельствуетъ составленной таксы для новаго застрахованія, уменьшенія или совершеннаго исключенія,—Правительственная Коммисія препровождаетъ засвидѣтельствованную копію съ означеннаго предписанія въ Губернское Правленіе, для руководства и наблюденія за точнымъ исполненіемъ сего Экономическими Ассесорами; при чемъ присовокупляетъ, что Управленію Страховаго Общества сообщено о настоящемъ распоряженіи.

Варшава, 24 Іюня (6 Іюля) 1841 года.

№ 33,844.

lub w razie wykrycia, że nie zwracają dostatecznie uwagi na utrzymywanie budowli przez dzierżawców, czeka winnego oddalenie od służby, gdyż Kommissya Rządowa użyje najsurowszych środków, gdyby z końcem miesiąca Grudnia nie otrzymała wykazu o jakim mowa, obejmującego wiadomość w tym przedmiocie do miesiąca Lipca r. b.

w Warszawie, dnia 13 (25) Września 1839 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Łęski.*

Nr. 75,651.

№ 155.

Zatwierdzenie rozporządzenia, mającego na celu zabezpieczenie należnéj wartości budowli folwarcznych w dobrach rządowych.

(d. 24 Czerwca (6 Lipca) 1841 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Zatwierdziwszy wydane przez Rząd Gubernialny Kaliski pod dniem 6 (18) Marca r. b. Nr. 18,548/9,170 do dzierżawców dóbr rządowych, jako Wójtów gmin, rozporządzenie, mające na celu zabezpieczenie należnéj wartości budowli folwarcznych w dobrach rządowych, to jest, że odtąd żaden budynek skarbowy nie będzie mógł być ani z kadastru Towarzystwa Ogniowego wykreślony, lub z wartości zniżony, ani też z nową wartością do kadastru podanym, dopóki tego Assessor Ekonomiczny nie uzna na gruncie potrzeby, i uformowanéj taksy do nowego zabezpieczenia, zniżenia albo całkowitego wykreślenia za rzetelność nie poświadczy, — Kommissya Rządowa, przy zakommunikowaniu takowego w kopii wierzytelnéj, poleca mu, aby się do tego zastosował, i ścisłego wykonania onego przez Assessorów Ekonomicznych dopilnował, przyczém nadmienia, że Dyrekcya Towarzystwa Ogniowego o niniejszém rozporządzeniu zawiadomioną została.

w Warszawie, dnia 24 Czerwca (6 Lipca) 1841 roku.

Nr. 33,844.

Приложеніе къ № 155-му.

Калишское Губернское Правленіе.

Согласно арендному контракту, всякій арендаторъ обязался содержать всѣ фольварковыя строенія, при ежегодныхъ починкахъ, въ хорошемъ состояніи; на случай же невозможности починки какихъ либо строеній, разрушившихся или угрожающихъ паденіемъ, обязался построить новыя, на собственныя средства, и оставить таковыя, безъ всякаго вознагражденія, тѣмъ болѣе, что для этой надобности, посредствомъ вычета процента изъ арендной платы, назначена арендатору сумма, которую онъ призналъ достаточною, съ обязательствомъ не требовать большаго вознагражденія.

Кромѣ того, арендаторъ обязался построить зданія, или деревянныя, въ уголъ, на каменномъ фундаментѣ, съ каменными трубами, съ употребленіемъ при томъ извести, или же каменныя, изъ кирпича или камня, съ употребленіемъ извести; причемъ въ контрактѣ заключается положительное условіе, что зданія, построенныя инымъ образомъ, не будутъ приняты; наконецъ, хотя по контракту арендатору предоставлено право получать безплатно изъ казенныхъ лѣсовъ лѣсной матеріалъ, въ такомъ количествѣ, въ какомъ, по лѣсному хозяйству, это окажется возможнымъ, но еслибы, по недостатку означеннаго матеріала при ежегодныхъ рубкахъ въ близлежащихъ лѣсахъ, не могъ послѣдовать отпускъ матеріала, арендаторъ не въ правѣ предъявлять по этому случаю никакой претензіи, и матеріалъ, необходимый для постройки новыхъ зданій или на починку старыхъ, обязанъ покупать изъ другихъ лѣсовъ, на собственный счетъ.

Убѣдившись изъ многихъ случаевъ, что арендаторы казенныхъ имѣній не исполняютъ принятыхъ ими обязанностей относительно строеній, и, сверхъ того, имѣя въ виду, что при такомъ нерадѣніи, потрачены были бы вскорѣ значительные капиталы, затраченные Казною на постройку зданій, а за тѣмъ исчезли бы источники доходовъ, получаемыхъ отъ зданій и что, кромѣ того, стоимость самыхъ имѣній уменьшилась бы значительно, — Губернское Правленіе, для предупрежденія подоб-

Annex do Nr. 155-go.

Rząd Gubernialny Kaliski.

Podług kontraktu dzierżawnego, każdy dzierżawca zobowiązał się wszelkie budowle folwarczne przez coroczne reperacye utrzymywać w użytecznym stanie, a zaś gdyby które budynki do reperacyi, już niezdatne, upadły, lub bliskiemi były upadku, przyjął obowiązek stawiać nowe swoim własnym kosztem, i takowe na gruncie pozostawić bez żadnego wynagrodzenia, ile że na ten cel ma sobie udzielony fundusz przez potrącenie procentu od summy dzierżawnéj, na którym poprzestał i zrzekł się żądania wyższego wynagrodzenia.

Przyjął także dzierżawca obowiązek nie inne budowle stawiać, tylko albo drewniane w węgieł na podmurowaniu i z kominami murowanemi z cegły, lub kamienia na wapno, albo też same murowane także z cegły lub kamienia na wapno, i wyraźnie zastrzeżono w kontrakcie, że w inny sposób postawione budowle przyjęte nie będą, a zaś Rząd zapewnił z swych lasów bezpłatne wydawanie drzewa, lecz o tyle tylko, o ile ze względu na gospodarstwo leśne wydane być będzie mogło, i chociażby to drzewo dla braku onego w przyległych lasach rządowych i w corocznych rębach wydawaném nie zostało, dzierżawca żadnéj o to pretensyi formować nie będzie, i potrzebne do wzniesienia nowéj budowli, lub do reperacyi staréj, drzewo, z własnych funduszów gdzieindziéj zakupić obowiązany.

Kiedy zaś z wielu zdarzeń przekonywa się Rząd Gubernialny, że naddzierżawcy i dzierżawcy dóbr rządowych przyjętego obowiązku co do budowli nie wykonywają, a z ich obojętności nastąpiłby skutek, że wkrótce znikłby tak wielki kapitał, w budowle przez Skarb włożony, i upadłyby źródła intraty, jaką też budowle przynoszą, a zresztą całe dobra na swéj wartości o wieleby straciły; przeto, chcąc temu zapobiedz i Skarb od niepowetowanych strat osłonić, postanowił ściślej-

ныхъ послѣдствій и огражденія Казны отъ невознаградимыхъ потерь, признало нужнымъ учредить строгій надзоръ за фольварковыми строеніями,—для чего предписало Экономическимъ Ассесорамъ строжайше наблюдать, чтобы строенія эти содержались въ хорошемъ состояніи и чтобы, въ случаѣ разрушенія старыхъ, строились, на счетъ арендаторовъ, новыя зданія, по вышеприведеннымъ правиламъ, не смотря на количество вычтенныхъ по этому предмету процентовъ, такъ какъ въ рѣшеніи Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 8 (20) Октября 1838 года, за № 12,498/3,490, положительно сказано: „хотя при отдачѣ имѣній въ аренду съ публичныхъ торговъ, а въ нѣкоторыхъ случаяхъ и безъ торговъ, вычитаются Казною извѣстные проценты на постройку зданій, однако изъ этого не слѣдуетъ, чтобы арендаторы не были обязаны производить на сей предметъ расходовъ,—такъ какъ количество процентовъ не опредѣляется въ контрактѣ; напротивъ, по смыслу сего послѣдняго, арендаторъ призналъ достаточными означенные проценты, какъ для починки, такъ и для постройки новыхъ зданій, необходимыхъ для извлеченія доходовъ."

Вслѣдствіе сего, на Экономическихъ Ассесоровъ возложена обязанность, подъ опасеніемъ отвѣтственности, ежегодно производить осмотръ фольварочныхъ строеній и представлять Губернскому Правленію рапорты, гдѣ и какія зданія слѣдуетъ построить вновь или исправить, съ приложеніемъ вѣдомости о количествѣ лѣснаго матеріала и другихъ необходимыхъ на этотъ предметъ расходовъ, а также посвидѣтельствованія Лѣснаго Управленія, изъ какой стражи можетъ быть безплатно отпущенъ лѣсной матеріалъ, или же, по недостатку онаго, не можетъ быть отпущенъ.

Во всякомъ случаѣ, можетъ ли быть безплатно отпущенъ лѣсной матеріалъ, или нѣтъ, арендатору передается составленная Архитекторомъ смѣта расходовъ, съ предписаніемъ построить новыя зданія, предположенныя къ постройкѣ Экономическимъ Ассесоромъ, или исправить старыя, въ извѣстный срокъ; Экономическій же Окружной Ассесоръ обязанъ донести Губернскому Правленію въ случаѣ медленности арендатора при полученіи отпущеннаго изъ казенныхъ лѣсовъ матеріала, или покупкѣ онаго на собственный счетъ, а также о несостоятельности его,

szą kontrollę nad budowlami folwarcznemi zaprowadzić, w skutek czego zalecił najsurowiéj Assessorom Ekonomicznym ściśle dozorowanie, aby takowe w użytecznym stanie utrzymywane, i w razie upadku starych, nowe budynki kosztem dzierżawców, sposobem wyżéj przepisanym, stawiane były, a to bez względu na wysokość potrąconego procentu budowlanego, gdyż wyraźna jest decyzya Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, w jéj reskrypcie z dnia 8 (20) Października 1838 roku Nr. 12,498/3,490, „że chociaż Rząd przy wydzierżawieniu dóbr przez licytacyę, lub w szczególnych wypadkach z wolnéj ręki, potrącił oznaczony procent na budowle, jednakże nie idzie zatém, aby dzierżawcy nie byli obowiązani czynić wyższego nakładu, skoro ilość takowego procentu nie jest wyłuszczona w kontrakcie, lecz przeciwnie, według jego osnowy, dzierżawca poprzestał na tym funduszu, przyjmując go za dostateczny, tak na dopełnianie wszelkich reperacyj, jakoteż stawianie nowych do osiągnięcia intraty potrzebnych budowli.“

Na Assessorów Okręgowych tedy włożony jest główny obowiązek, aby, pod surową odpowiedzialnością, rewizye budowli folwarcznych corocznie odbywali i składali Rządowi Gubernialnemu rapporty, gdzie jakie budynki nowe wystawić należy, a jakie reperowane być powinny, a to razem z wykazem drzewa, oraz innych kosztów ku temu potrzebnych, tudzież z poświadczeniem Urzędu leśnego, z któréj straży bezpłatne drzewo wydane być może, albo z poświadczeniem, że dla niezamożności lasów wydatek onego nie będzie mógł nastąpić.

W każdym razie, to jest, czy bezpłatne drzewo dodane być będzie mogło, albo nie, wykaz kosztów czyli anszlag, przez Budowniczego zrobiony, przesłany zostanie dzierżawcy z poleceniem, aby nowe postawienie budynków, przez Assessora Ekonomicznego zaprojektowanych, lub reperacyę starych, w takim a takim terminie wykonał, zaś Assessor Ekonomiczny okręgowy złoży Rządowi Gubernialnemu rapport, że dzierżawca odebranie z lasów rządowych assygnowanego drzewa albo kupno onego z własnych funduszów zwłóczy,

нерадѣніи и допущеніи порчи фольварковыхъ строеній. Въ подобныхъ случаяхъ будутъ приняты противу неисправнаго арендатора военныя экзекуціонныя мѣры, а при неуспѣшности таковыхъ, согласно § 21-му аренднаго контракта, арендаторъ будетъ устраненъ, имѣніе же отдано въ аренду другому, болѣе исправному, на рискъ арендатора, оказавшаго нерадѣніе относительно казенныхъ строеній. Упомянутыя мѣры строгости будутъ принимаемы тѣмъ болѣе, что, еслибы исполненіе § 2-го контракта предоставить добровольному усмотрѣнію арендаторовъ, вскорѣ безполезно потрачены бы были значительные капиталы, ассигнованные Казною на постройку зданій.

Поэтому Губернское Правленіе считаетъ необходимымъ обязать арендаторовъ казенныхъ имѣній, чтобы они, посредствомъ своевременныхъ починокъ строеній, найденныхъ ими въ имѣніи, содержали таковыя въ исправности, негодныя же къ починкѣ вновь отстраивали, согласно указаніямъ Экономическаго Ассесора и распоряженіямъ Губернскаго Правленія; въ противномъ случаѣ непремѣнно приняты будутъ вышеуказанныя мѣры взысканія.

При этомъ подтверждается, что о постройкѣ какого либо зданія изъ безплатно полученнаго или купленнаго на собственный счетъ лѣса, а также о сдѣланныхъ значительныхъ починкахъ, арендаторъ обязанъ доводить до свѣдѣнія Экономическаго Ассесора, который долженъ прибыть на мѣсто, съ Архитекторомъ, для составленія пріемнаго протокола и необходимой таксы по застрахованію строенія. Кромѣ того, въ предупрежденіе, чтобы арендаторы казенныхъ имѣній, исправляя, вмѣстѣ съ тѣмъ, должности Гминныхъ Войтовъ, не входили самовольно съ представленіями объ исключеніи строеній изъ застрахованія въ Страховомъ Обществѣ,—что можетъ нерѣдко случаться, съ цѣлью уменьшенія страховыхъ платежей, вносимыхъ арендаторами изъ собственныхъ денегъ,—Губернское Правленіе предписываетъ, чтобы арендаторъ, желающій исключить какое либо строеніе изъ застрахованія, или же уменьшить таксу онаго, письменно относился къ Экономическому Ассесору, а по составленіи симъ послѣднимъ, на мѣстѣ, протокола о необходимости исключенія строеній изъ застрахованія, или же уменьшенія таксы, представлять таковой протоколъ Обводовому Коммисару, при

i przez swą albo niezamożność, albo obojętność, coraz bardziéj dezelacyę budowli folwarcznych dopuszcza, wtenczas przeciwko takiemu nieakuratnemu naddzierżawcy lub dzierżawcy, kroki egzekucyi wojskowéj wymierzone zostaną, a jeżeli i ta skutku nie odniesie, nastąpi eksmissya, § 21-m kontraktu dzierżawnego zastrzeżona, i na ryzyko zaniedbującego budowli rządowych, dobra te komu innemu rządniejszemu wypuszczone zostaną, a rygor powyższy tém pewniéj wykonanym będzie, ile że gdyby spełnienie § 2-go rzeczonego kontraktu do woli dzierżawców i naddzierżawców zostawione było, zniknąłby wkrótce tak wielki kapitał, w budowle przez Skarb włożony.

Dla czego Rząd Gubernialny znajduje potrzebę zobowiązać naddzierżawców i dzierżawców dóbr rządowych, aby przez wczesne reperacye, wszelkie budynki, jakie przy wejściu do possessyi zastał, w użytecznym stanie utrzymywał, a zaś takie, które do reperacyi są niezdatne, podług wskazania Assessora Ekonomicznego i szczegółowych dyspozycyj Rządu Gubernialnego, na nowo własnym kosztem stawiał, gdyż w razie przeciwnym, powyższe zagrożenia niezawodnie spełnione będą.

Przyczém się zastrzega, że dzierżawca, wystawiwszy jaki budynek za dodaniem lub też bez dodania bezpłatnego drzewa, lub dopełniwszy jaką znaczną reperacyę, winien o tém donieść Assessorowi Ekonomicznemu, dla zjechania na grunt, wspólnie z Budowniczym, i zrobienia protokółu odbiorczego, tudzież sporządzenia taks ogniowych. Daléj, chcąc zapobiedz, aby naddzierżawcy i dzierżawcy dóbr rządowych, jako zarazem Wójci gmin, nie podawali samowolnie budynków do wykreślenia z Towarzystwa ogniowego, co łatwo dla pomniejszenia opłaty składki ogniowéj, ex propriis przez tychże dzierżawców ponoszonéj, dziać się może, Rząd Gubernialny domieszcza informacyę, że dzierżawca, chcąc jakowy budynek z taks ogniowych wykreślić, lub taksę onego zniżyć, winien się na piśmie zgłosić do Assessora Ekonomicznego, i dopiero spisany przez niego na gruncie protokół, potrzebę wykreślenia lub zniżenia assekuracyi usprawiedliwiający, do likwidacyi niedoboru składki ogniowéj załączyć i Kommissarzowi

разсчетѣ о недоборѣ страховаго платежа; въ противномъ случаѣ, разсчеты не будутъ приняты во вниманіе, равно какъ и незасвидѣтельствованныя Экономическимъ Ассесоромъ страховыя таксы вновь построеннымъ или исправленнымъ зданіямъ. Предосторожность сія необходима по той причинѣ, что арендаторы, будучи обязаны сами вносить страховые платежи, нерѣдко, для уменьшенія оныхъ, понизили бы стоимость строеній, отчего Казна понесла бы убытки.

Въ заключеніе, Губернское Правленіе увѣдомляетъ, что если для постройки новаго зданія, или для починки стараго, будетъ отпущенъ Казною, безплатно, лѣсной матеріалъ, въ такомъ случаѣ оставшійся годный лишь для отопленія матеріалъ, долженъ быть проданъ Экономическимъ Ассесоромъ съ публичныхъ торговъ, въ пользу Казны; въ мѣстахъ же, гдѣ лѣсной матеріалъ не былъ отпущенъ Казною, а купленъ арендаторомъ, старый матеріалъ поступаетъ въ его собственность. Еслибы оказалось, что арендаторъ употребилъ въ свою пользу старый матеріалъ отъ разрушившагося строенія и не построилъ новаго, въ такомъ случаѣ, согласно предписанію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 15 (27) Декабря 1839 г., за №. 89,421/28,809, будетъ подвергнутъ денежному взысканію въ три раза болѣе стоимости этого матеріала.

Впрочемъ арендаторъ обязанъ также наблюдать, чтобы строенія крестьянъ и колонистовъ были въ хорошемъ состояніи, такъ какъ, согласно § 11-му контракта, онъ отвѣтствуетъ и за сіи послѣднія строенія.

Калишъ, 6 (18) Марта 1841 года.
№ 18,548/9,170.

№ 156.

Распоряженіе о томъ, чтобы Экономическіе Ассесоры безъ замедленія повѣряли состояніе строеній, застрахованныхъ въ Страховомъ Управленіи.

(8 (20) Августа 1842 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Распоряженіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 24 Іюня (6 Іюля) пр. г., за № 33,844/9,982,

Obwodowemu złożyć, a inaczéj też likwidacye przyjęte nie będą, tudzież bez poświadczenia Assessora Ekonomicznego nie będą przyjęte żadne nowe taksy ogniowe budynków nowo-wystawionych albo wyreperowanych, i ta ostrożność z tego względu jest potrzebną, że dzierżawcy, mając obowiązek opłacania składki ogniowéj, częstokroć dla zmniejszenia téj opłaty, zniżyliby wartość budynku, a tém samém Skarb poniósłby stratę.

W końcu oświadcza, że jeżeli do nowego budynku lub do reperacyi Rząd dodaje bezpłatne drzewo, wtenczas pozostałe materyały, tylko na opał przydatne, winny być sprzedane przez licytacyę na rzecz Skarbu, i tą sprzedażą Assessor Ekonomiczny zatrudniać się powinien; tam zaś, gdzie Rząd drzewa nie dodaje i dzierżawca na odbudowanie swoim kosztem drzewo dostarczył, stare materyały stają się jego własnością; a zaś gdyby dowiedzioném było, że dzierżawca, z upadłego budynku stare materyały na swój użytek obrócił, a innego nowego budynku nie postawił, wtenczas do zapłacenia w trójnasób wartości tychże materyałów, na zasadzie reskryptu Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu z dnia 15 (27) Grudnia 1839 roku Nr. 89,421/28,809, pociągnięty będzie.

Zresztą co do budowli włościańskich i kolonistów, dzierżawca na ich stan także baczność zwracać powinien, zwłaszcza, że i za te, według § 11-go kontraktu, jest odpowiedzialny.

w Kaliszu, dnia 6 (18) Marca 1841 roku.
Nr. 18,548/9,170.

№ 156.

Rozporządzenie, iżby Assessorowie Ekonomiczni nie dopuszczali zwłoki w sprawdzaniu stanu budowli, w Dyrekcyi Ubezpieczeń od ognia zabezpieczonych.

(d. 8 (20) Sierpnia 1842 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Wydane przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu w dniu 24 Czerwca (6 Lipca) r. z. Nr. 33,844/9,982 roz-

о томъ, что въ казенныхъ имѣніяхъ ни одно казенное строеніе не должно быть исключаемо изъ кадастра Страховаго Общества, или же показываемо въ низшей стоимости, или вновь страхуемо, впредь до признанія сего за нужное Экономическимъ Ассесоромъ и утвержденія имъ новой страховой таксы, дало Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ поводъ замѣтить, что изъясненное правило затрудняетъ полицію въ исполненіи постановленій по строительной части, коими требуется, чтобы постройки ветхія или съ испорченными трубами и т. п., легко могущія воспламениться или разрушиться, были немедленно разбираемы, согласно постановленіямъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 29 Января 1817 г., (ст. 9) и 27 Мая т. г., (ст. 2 и 3). По симъ соображеніямъ, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ требуетъ отмѣны означеннаго распоряженія.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства не могла согласиться на удовлетвореніе сего требованія, такъ какъ въ подобномъ случаѣ Казна не была бы обезпечена отъ потерь, еслибы арендаторы, для уменьшенія страховыхъ сборовъ, уплачиваемыхъ ими безъ всякаго вознагражденія, имѣли право, въ арендуемыхъ имѣніяхъ, представлять строенія къ исключенію изъ кадастра, или показывать ихъ меньшей стоимости.

Для устраненія однако повода къ жалобамъ административныхъ властей, кои обязаны заботиться о безопасности жителей и объ обезпеченіи правъ и имущества Страховаго Общества, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, согласно требованію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, предписываетъ Губернскому Правленію: подтвердить Экономическимъ Ассесорамъ, чтобы они по исполненію вышеизложенныхъ обязанностей не допускали ни малѣйшей медленности и освидѣтельствованіе строеній, кои, по правиламъ полицейскимъ или Страховаго Общества, подлежатъ сломкѣ, какъ угрожающія опасностію отъ пожара, и исключенію изъ кадастра, а также вновь возведенныхъ или исправленныхъ построекъ, стоимость которыхъ должна быть внесена въ

porządzenie, że w dobrach rządowych żaden budynek skarbowy nie może być z kadastrów Towarzystwa ogniowego wykreślony, w wartości zniżony, ani w nowéj wartości podany, dopóki Assessor Ekonomiczny na gruncie nie uzna tego potrzeby i nie poświadczy ułożonéj taksy do nowego zabezpieczenia, zniżenia albo zupełnego wykreślenia, dało powód Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych do uczynienia uwagi, iż przez to doznaje przeszkody dopełnienie przepisów policyi budowniczéj, które wymagają, żeby budowle dla złego stanu kominów, starości i t. d., niebezpieczeństwem ognia lub zawalenia grożące, były niezwłocznie rozebrane, w myśl art. 9-go postanowienia Namiestnika Królewskiego z dnia 29 Stycznia 1817 roku, tudzież 2 i 3-go z dnia 27 Maja t. r.; z tego powodu rzeczona Władza żądała zmiany tego przepisu.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu na zadosyć uczynienie temu żądaniu nie mogła zezwolić, bo niczby nie zabezpieczało Skarbu od straty, gdyby dzierżawcy dla zniżenia sobie składki ogniowéj, bez wynagrodzenia opłacanéj, mieli zostawione do woli podawać budowle w dobrach dzierżawnych do wykreślenia z kadastrów lub zniżenia w wartości.

Żeby zaś usunąć powody użalania się władz administracyjnych, z dwojakiego stanowiska obowiązek czuwania mających, naprzód policyjny, pod względem rozciągania nadzoru nad bezpieczeństwem życia mieszkańców, powtóre, jako przestrzegających praw i dobra Towarzystwa ogniowego, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, stosownie do żądania Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, poleca Rządowi Gubernialnemu upomnieć Assessorów Ekonomicznych, żeby w czynnościach, o jakich tu mowa, nie dopuszczali żadnéj zwłoki, lecz wezwani do sprawdzenia stanu budowli, która z przepisów policyi budowlanéj lub Towarzystwa ogniowego jako grożąca zawaleniem albo niebezpieczeństwem pożaru ma być rozebrana i następnie z kadastru wykreślona, albo też takiéj, która po dokonanéj reperacyi lub nowo wystawiona ma być do tegoż kadastru w zmienionéj wartości zaciągnięta lub nowo podana, aby czynność takową natychmiast dopełniali, nie czekając zjazdu do dóbr dla in-

кадастръ, производили немедленно, въ сроки, указанные статьею 5-ю распоряженія Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 27 Мая 1817 года, коимъ административнымъ властямъ вмѣнено въ обязанность наблюдать, чтобы ветхія строенія, угрожающія разрушеніемъ, были исправляемы или разбираемы въ семидневный срокъ, когда хозяинъ на лицо, и въ двухнедѣльный—въ случаѣ его отсутствія.

Варшава, 8 (20) Августа 1842 года.
№ 48,587/16,903.

№ 157.

Объясненіе о томъ, что строенія въ казенныхъ имѣніяхъ должны содержаться въ исправности, не только при сдачѣ аренды, но и въ продолженіе оной.

(12 (24) Сентября 1842 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

До свѣдѣнія Правительственной Коммисіи дошло, что нѣкоторые изъ арендаторовъ казенныхъ имѣній объясняютъ условія контракта относительно строеній такъ, что на обязанности ихъ вовсе не лежитъ починка сихъ послѣднихъ въ продолженіе арендпаго срока, лишь бы постройки находились въ удовлетворительномъ состояніи при сдачѣ имѣнія.

Подобное объясненіе не только не основано на условіяхъ контракта, но даже прямо имъ противорѣчитъ, такъ какъ въ § 11-мъ ясно сказано, что во все время арендпаго срока жилыя и хозяйственныя строенія, а равно корчмы, должны содержаться въ исправности, безъ отлагательства нужныхъ починокъ до истеченія аренды; дальнѣйшее уже условіе контракта обязываетъ арендатора передать, при сдачѣ аренды, всѣ строенія въ должномъ видѣ. Кромѣ того въ § 21 сказано, между прочимъ, что арендаторъ, причинившій какое либо разстройство въ строеніяхъ, или же не возведшій новыхъ, подвергается административнымъ взысканіямъ, именно: секвестру движимости хозяйственныхъ принадлежностей (инвентаря), съ публичною про-

nych okoliczności, gdyż stosować się powinni najściśléj do terminu zakreślonego art. 5-m postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 27 Maja 1817 roku, który władzom wykonawczym przeznacza tydzień czasu, a w razie nieobecności właściciela, najdłużéj dwa tygodnie, na dopilnowanie, aby budowla, zawaleniem grożąca, była naprawiona lub rozebrana.

w Warszawie, dnia 8 (20) Sierpnia 1842 roku.
Nr. 48,587/16,903.

№ 157.

Objaśnienie, iż budowle w dobrach rządowych powinny być w dobrym stanie, nietylko przy wyjściu dzierżawy, ale i w ciągu jéj trwania.

(d. 12 (24) Września 1842 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Doszło do wiadomości Kommissyi Rządowéj, że niektórzy dzierżawcy dóbr rządowych warunki kontraktu co do budowli tłomaczyć chcą w ten sposób, jakoby im zostawiały wolność w ciągu possessyi nie przedsiębrać żadnéj reperacyi, byle tylko przy wyjściu z dzierżawy oddali budowle w stanie dobrym.

Takie rozumienie rzeczy, nie znajdując żadnego poparcia w wymienionych warunkach, jest im wprost przeciwne, gdyż te w § 11-m wyraźnie obejmują: że przez czas trwania dzierżawy budowle mieszkalne, propinacyjne i gospodarskie w stanie dobrym i użytkowi odpowiednim mają być utrzymywane, nie odkładają tego obowiązku do skończenia zakresu dzierżawnego, bo co do tego zastrzegają daléj, że przy wyjściu dzierżawca w wymienionym tu stanie zostawić je winien. Do takiego rozumienia rzeczy przybywa w pomoc § 21-y, stanowiący między innemi, że gdyby dzierżawca stał się powodem zniszczenia lub niewystawienia budowli, poddany jest wszelkim stopniom egzekucyi administracyjnéj, sekwestracyi ruchomośc i inwentarzy, ich sprzedaży przez licytacyę,

дажею оныхъ, въ случаѣ же недостаточности этихъ мѣръ, Казна въ правѣ, не обращаясь къ судебному разбирательству и не ожидая истеченія арендпаго срока, объявить новые торги на отдачу имѣнія въ содержаніе.

Все изложенное не оставляетъ сомнѣнія, что арендаторъ, вступивъ въ пользованіе казеннымъ имѣніемъ, обязанъ, не ожидая истеченія арендпаго срока, постоянно исполнять, по отношенію къ постройкамъ, условія контракта во всѣхъ подробностяхъ, указанныхъ въ распоряженіи Правительственной Коммисіи отъ 8 (20) Октября 1838 года, за № 12,498/3,490, то есть всѣ существующія строенія исправлять, если окажется въ томъ надобность для приведенія ихъ въ хорошее состояніе, недостающія же и необходимыя для хозяйства вновь строить, даже и въ такомъ случаѣ, еслибы издержки на эту постройку превышали количество назначенныхъ на сей предметъ процентовъ.

Для наблюденія за исполненіемъ сего, предписано было Ассесорамъ, чтобы они ежегодно осматривали строенія въ казенныхъ имѣніяхъ, находящихся въ ихъ участкахъ. Нынѣ, Правительственная Коммисія, подтверждая предписанія свои отъ 13 (25) Сентября 1839 года, за № 75,651/24,351, и отъ 18 (30) Января 1842 г., за № 1,852/402, предписываетъ—представить въ Декабрѣ мѣсяцѣ т. г. отчеты о томъ, исполняютъ ли арендаторы условіе, изложенное въ § 11-мъ. Въ случаѣ недоставленія таковыхъ свѣдѣній, Коммисія подвергнетъ виновныхъ отвѣтственности, согласно вышеприведеннымъ распоряженіямъ.

Независимо отъ сего, Коммисія предписала Интендантамъ, чтобы они, буде при осмотрѣ казенныхъ имѣній замѣтятъ, что арендаторы не заботятся о поддержкѣ строеній, доносили о томъ Губернскому Правленію, которое, опредѣливъ, законнымъ порядкомъ, издержки на починку запущенныхъ зданій, или на возведеніе новыхъ, обязано назначить арендатору кратчайшій для исполненія сего срокъ; при недѣйствительности же таковой мѣры назначить экзекуцію, секвестръ и продажу хозяйственной движимости, согласно условіямъ, указаннымъ въ контрактѣ, а засимъ представить объ удаленіи арендатора, такъ какъ онъ, съ потерею экономическихъ принадлежностей, утрачиваетъ право на содержаніе имѣнія.

Если Интендантъ найдетъ въ какомъ либо имѣніи, что

a gdyby te środki okazały się bezskutecznemi, wolno Rządowi bez processu, pomimo lat nieupłynionych, dobra do nowego wydzierżawienia przez licytacyę ogłosić na risico dzierżawcy.

To określenie nie pozostawia żadnéj wątpliwości, że każdy dzierżawca od chwili objęcia wypuszczonych mu dóbr rządowych jest obowiązany ciągle, bez odkładania do końca swéj dzierżawy, spełniać warunki kontraktowe co do budowli w takiéj obszerności, jak wskazuje ugruntowane na nich rozporządzenie Kommissyi Rządowéj z dnia 8 (20) Października 1838 roku Nr. 12,498/3,490, to jest wszelkie istniejące naprawiać, o ile potrzeba dla przywiedzenia ich do dobrego stanu, brakujące zaś, a do prowadzenia gospodarstwa lub osiągania wydzierżawionego dochodu konieczne, nowo stawiać, bez względu na to, że wysokość kosztów przenosi ilość potrąconego procentu na budowle.

Dla zapewnienia skutku przepisano Assessorom, żeby corocznie odbywali rewizye budowli w dobrach rządowych, w ich okręgu położonych; Kommissya Rządowa, wznawiając w téj mierze zarządzenia swoje z dnia 13 (25) Września 1839 roku Nr. 75,651/24,351 i 18 (30) Stycznia 1842 roku Nr. 1,852/402, poleca, iżby w miesiącu Grudniu r. b. złożone jéj były sprawozdania, jak dalece dzierżawcy dopełniają § 11-y warunków; w razie nieotrzymania tego, postąpi podług zapowiedzenia w pomienionych zarządzeniach.

Poleciła przytém Intendentom, aby przy rewizyi dóbr, znajdując dzierżawców o budowlę niedbałych, donosili Rządowi Gubernialnemu, który drogą właściwą ustanowi koszta potrzebne na reperacye lub wystawienie nowych, wyznaczy dzierżawcy termin jak najkrótszy, ile konieczność każe do wykonania; gdyby zaś skutek nie nastąpił, przedsięweźmie egzekucyę, sekwestracyę i sprzedaż inwentarzy, jako środki kontraktem wskazane, a następnie przedstawi do exmissyi, jako z inwentarzami tracącego kwalifikacyę do dalszéj dzierżawy.

Intendent, dostrzegając w których dobrach znaczne za-

строенія пришли въ упадокъ и что со стороны Ассесора и самаго Губернскаго Правленія не было принято къ отвращенію сего надлежащихъ мѣръ, то онъ обязанъ довести о томъ до свѣдѣнія Коммисіи, которая подвергнетъ виновныхъ законной отвѣтственности.

Варшава, 12 (24) Сентября 1842 года.
№ 68,795/23,744.

№158.

Установленіе формы вѣдомости о состояніи строеній въ казенныхъ имѣніяхъ.

(5 (17) Марта 1843 года.

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Распоряженіемъ отъ 12 (24) Сентября 1842 года, за № 68,795/23,744, предписано всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ представлять ежегодно въ Декабрѣ мѣсяцѣ, въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, отчетъ, въ какой мѣрѣ арендаторы казенныхъ и другихъ имѣній исполняютъ § 11 контракта, въ отношеніи постройки новыхъ и починки ветхихъ строеній, и которые именно изъ нихъ не исполняютъ этой обязанности. Хотя нѣкоторыя Губернскія Правленія, вслѣдствіе этого предписанія, и представили вѣдомости съ собранными на мѣстѣ при повѣркѣ свѣдѣніями, но какъ нѣкоторыя изъ этихъ вѣдомостей оказались совершенно неудовлетворительными, то Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства постановила сдѣлать обязательною форму вѣдомостей, принятую Кѣлецкимъ Губернскимъ Правленіемъ, и, съ этою цѣлью, препровождая въ N Губернское Правленіе форму для составленія сказанныхъ вѣдомостей, предписываетъ ему примѣняться къ ней на будущее время.

Варшава, 5 (17) Марта 1843 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Ленскій.*

№ 6,678/1,927 и 16,442/5,087.

---

niedbanie budowli, brak dozoru ze strony Assessora lub nieużycie zaradczych środków przez Rząd Gubernialny, jest obowiązany donieść o tém Kommissyi Rządowéj, która bezkarnie nie przepuści.

w Warszawie, dnia 12 (24) Września 1842 roku.

Nr. 68,795/23,744.

№ 158.

Przepisanie wzoru do wykazu o stanie budowli w dobrach rządowych.

(d. 5 (17) Marca 1843 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

W reskrypcie, pod dniem 12 (24) Września 1842 roku Nr. 68,795/23,744 wydanym, wskazane zostało wszystkim Rządom Gubernialnym podawanie Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu w miesiącu Grudniu każdego roku sprawozdania, jak dalece w spełnieniu § 11-go kontraktów dzierżawcy dóbr rządowych i innych stawiają nowe i naprawiają stare budowle gruntowe, a którzy obowiązku tego zaniedbują. Wprawdzie niektóre Rządy Gubernialne w skutku tego polecenia przedstawiły wykazy z wiadomościami, przy odbytém sprawdzeniu na gruncie powziętemi, lecz gdy z tych wykazów niektóre okazały się niezupełnie troskliwość Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu zaspokajającemi, przeto Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu postanowiła formę takich wykazów, przez Rząd Gubernialny Kielecki przyjętą, wskazać wszystkim innym za obowiązującą, i w tym celu przesyła Rządowi Gubernialnemu N wzór do podawania rzeczonych wykazów, i poleca mu, aby na przyszłość do takowego stosował się.

w Warszawie, dnia 5 (17) Marca 1843 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Łęski.*

Nr. 6,678/1,927 i 16,442/5,087.

Приложеніе къ № 158-му.

(Форма)

N губернія.

ВѢДОМОСТЬ,

заключающая свѣдѣнія: какія именно строенія были указаны къ постройкѣ или починкѣ, на счетъ уступленныхъ арендаторамъ процентовъ, съ самаго начала вступленія ихъ въ аренду; какія строенія построены или починены, и что еще въ текущемъ арендномъ періодѣ остается къ исполненію.

Представленная изъ N губерніи.

Annex do Nr. 158-go.

(Wzór)

Gubernia N.

WYKAZ,

przynoszący wiadomość, jakie budowle z potrąconych dzierżawcom procentów, od zaczęcia się bieżącéj ich dzierżawy, do nowego wystawienia lub naprawy wskazane były, jakie wystawiono lub naprawiono, i co jeszcze do dopełnienia pozostaje do bieżącéj dzierżawy.

Podany z gubernii N.

Номеръ по порядку	Названіе [illegible]		Срокъ аренды на NN лѣтъ	Количество вычтеннаго на строенія процента				При повѣркѣ, произведенной въ предшествующіе годы, по конецъ N. года признано нужнымъ вновь построить, или же починить, слѣдующія строенія	При повѣркѣ, произведенной Экономическимъ Ассесоромъ послѣ N года, найдено, что арендаторъ вновь построилъ или починилъ слѣдующія строенія			Затѣмъ остались къ постройкѣ или починкѣ слѣдующія строенія	Примѣчания
	имѣнія	арендатора		ежегодно		за все время аренды				стоимостью въ			
				руб.	коп.	руб.	коп.			руб.	коп.		
								Примѣчание. Здѣсь нужно прописывать. сколько предположено было въ каждомъ году отдѣльныхъ работъ, и сколько по этому предположенію исполнено и когда.					

Nr. kolejny	Nazwisko		Przeciąg dzierżawy przez lata....	Wysokość potrąconego na budowle procentu				Przy sprawdzeniu w latach poprzednich po koniec roku 18.. uskutecznioném, uznano potrzebę wystawienia na nowo, lub naprawienia następujących budowli	Przy sprawdzaniu, po roku 18.. przez Assessora Ekonomicznego dopełnioném, znaleziono, iż dzierżawca wystawił na nowo lub naprawił następujące budowle			Pozostają do wystawienia na nowo lub do naprawy następujące budowle	Uwagi
	dóbr	dzierżawcy		rocznie		za całą dzierżawę				w wartości			
				ruble	kop.	ruble	kop.			rsr.	kop.		
								Uwaga. Trzeba wypisywać ile w każdym oddzielnie roku proponowano, a ile propozycyę tę wypełniono i kiedy.					

№ 159.

О постройкѣ мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ и о томъ, какой матеріалъ долженъ быть для сего употребляемъ.

(23 Октября (4 Ноября) 1843 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Такъ какъ для возобновленія и починки мостовъ на трактахъ и дорогахъ, въ предѣлахъ казенныхъ имѣній, употребляется весьма значительное количество лѣснаго матеріала, то всѣ случаи, дѣйствующіе на увеличеніе отпуска этого матеріала, должны быть устранены. Не упоминая о мостахъ, устраиваемыхъ и содержимыхъ на значительнѣйшихъ трактахъ, на счетъ дорожныхъ суммъ, такъ какъ за постройкою оныхъ и соразмѣностью расходовъ на ихъ содержаніе наблюдаетъ подлежащее вѣдомство, Правительственная Коммисія обращаетъ вниманіе лишь на такіе мосты въ казенныхъ имѣніяхъ, которые, согласно правиламъ, должны быть устраиваемы и содержимы на счетъ Казны, какъ владѣльца имѣнія, или же арендаторами, по контрактнымъ условіямъ, именно для того, чтобы при употребленіи на этотъ предметъ лѣснаго матеріала, наблюдались возможныя сбереженія. Имѣя это въ виду, Правительственная Коммисія предписала уже: менѣе значительные мосты, на рвахъ и проселочныхъ дорогахъ, строить изъ полеваго камня; въ мѣстахъ же, гдѣ это окажется невозможнымъ, соблюдать возможную экономію при отпускѣ лѣснаго матеріала для постройки мостовъ, которые не должны быть длиннѣе, шире или выше дѣйствительной надобности, и въ удаленныхъ мѣстахъ не устраивать такихъ мостовъ, какъ на главныхъ дорогахъ, если это можетъ увеличить расходъ лѣснаго матеріала; наконецъ, не строить мостовъ тамъ, гдѣ нѣтъ въ нихъ настоятельной необходимости. Если арендаторъ казенныхъ имѣній, по условіямъ контракта, принимаетъ на себя постройку или починку моста, съ употребленіемъ на то собственнаго матеріала, то, какъ онъ самъ соблюдать будетъ возможно большую экономію въ лѣсномъ матеріалѣ, надлежитъ смотрѣть за тѣмъ, чтобы таковая не была въ ущербъ постройкѣ. Когда отпускается казенный матеріалъ, особенно въ значительномъ количествѣ, Архитекторъ или Инженеръ долженъ составить разсчетъ, который Экономическій Ассесоръ подлежащаго

№ 159.

Rozporządzenie dotyczące konstrukcyi mostów w dobrach rządowych i materyału, z jakiego mają być stawiane.

(d. 23 Października (4 Listopada) 1843 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Odnawianie i naprawy mostów po traktach i drogach, w obrębie dóbr rządowych, spożywają w ogóle niemałą ilość materyału drzewnego, wszystko więc, cokolwiek przyczynia się do bezpotrzebnego powiększenia tego wydatku, powinno być usunięte. Nie mówiąc o mostach stawianych na traktach znaczniejszych, których budowa i utrzymanie obciążają fundusz drogowy, bo względem tych właściwa władza czuwa nad zastosowaniem ich i wydatku do rzeczywistéj potrzeby, idzie tylko o takie mosty w dobrach rządowych, które Skarb, jako dziedzic, według przepisów, albo dzierżawcy z warunków kontraktowych są obowiązani urządzać i utrzymywać, a mianowicie, aby w użyciu do tego drzewa zachować wszelką możliwą oszczędność. Dążąc do takowéj, Kommissya Rządowa przepisała już, ażeby mosty pomniejsze na rowach i drogach kommunikacyjnych były budowane z kamienia polnego, lecz przytém, gdzie to nastąpić nie może, należy mieć na uwadze, aby nie zwiększać wydatku drzewa stawianiem mostów dłuższych, szerszych lub wyżéj wyniesionych, nad rzeczywistą potrzebę, ani w punktach obocznych nie nadawać im takiéj konstrukcyi, jak przy traktach głównych, jeżeli ta jest powodem zwiększania ilości użytego materyału, lub wreszcie, żeby ich nie urządzać tam, gdzie konieczność nie wskazuje. Gdy dzierżawca dóbr rządowych z obowiązku kontraktowego przedsiębierze budowę lub naprawę mostu własnym materyałem, tam interessem jego zachowanie oszczędności, w tym razie wypadą odwrotnie dopilnować, ażeby ta za daleko nie była posuniętą; lecz gdzie Skarb drzewo dodaje, tam przy zapotrzebowaniu większéj massy, Budowniczy lub Inżenier powiatowy układa wyrachowanie, które Assessor Ekonomiczny właściwego okręgu, z wyjaśnieniem o położeniu

округа представить по начальству, съ соотвѣтственнымъ объясненіемъ. Поэтому, съ настоящаго времени, Ассесоръ, входя съ представленіемъ о необходимости постройки или починки моста въ казенныхъ имѣніяхъ, обязанъ съ точностію удостовѣриться на мѣстѣ и объяснить:

1) оказывается ли дѣйствительная необходимость въ постройкѣ новаго моста въ данномъ мѣстѣ, или же можно ограничиться сохраненіемъ стараго, за нѣкоторыми починками;

2) не можетъ ли быть въ этомъ мѣстѣ построенъ каменный мостъ, вмѣсто деревяннаго;

3) дѣйствительно ли для моста необходимы существующіе или проектируемые размѣры. Въ послѣднемъ случаѣ, Губернское Правленіе обязано предписать Архитекторамъ и Инженерамъ:

a) при представленіи проекта постройки моста, имѣть въ виду пространство, соотвѣтствующее дѣйствительной необходимости на случай весенняго разлитія рѣкъ; если же пространство слишкомъ велико, то озаботиться, нельзя ли сдѣлать земляную насыпь, дабы сократить длину моста;

b) на проселочныхъ дорогахъ ширина моста должна быть такая, какая необходима для проѣзда четверки лошадей, запряженныхъ въ рядъ;

c) вышина моста не должна быть значительно поднята надъ уровнемъ плотины, потому что вода и во время разлива не поднимается выше этого уровня;

d) на равнинахъ и пространствахъ, гдѣ вода нѣсколько усиливается въ весеннее только время, послѣ проливныхъ дождей и при таяніи снѣговъ, размѣры мостовъ должны соотвѣтствовать лишь дѣйствительной надобности.

Если вновь построенный мостъ окажется длиннѣе, шире или выше, чѣмъ слѣдовало бы, въ такомъ случаѣ на техника, представившаго проектъ, обращено будетъ взысканіе излишнихъ расходовъ или стоимости отпущеннаго въ бо́льшемъ, чѣмъ слѣдовало, количествѣ матеріала. Экономическій Ассесоръ обязанъ наблюдать за симъ и доносить о всякомъ упущеніи. Чиновникамъ особыхъ порученій при Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, имѣющимъ надзоръ за казенными имѣніями, предписано наблюдать, во время объѣздовъ, за исполненіемъ Ассесо-

rzeczy, w kolei obowiązany przedstawić. Odtąd więc, gdy Assessor będzie podawał potrzebę budowy lub restauracyi mostu w drogach rządowych, kosztem Skarbu, lub dzierżawcy, za dodaniem przez Rząd bezpłatnego drzewa, obowiązany dokładnie przekonać się na miejscu i wyjaśnić:

1) czy w miejscu projektowaném zachodzi konieczna potrzeba urządzenia nowego mostu, lub utrzymania naprawy potrzebującego;

2) czy w témże miejscu zamiast drewnianego nie może być most kamienny;

3) czy przestwór, na którym most znajduje się lub ma być stawiany, jest zastosowany do potrzeby; dla tego Rząd Gubernialny poleci Budowniczym i Inżenierom:

a) przy projektowaniu mostu uwzględniać wielkość przestworu do istotnéj potrzeby zapewnienia przyzwoitego odpływu wodzie, w czasie wezbrania, i gdy naturalny przestwór jest za wielki, aby go ziemią zasypać, nadaremnie zaś długości mostu nie powiększać;

b) żeby na drogach ubocznych kommunikacyjnych oznaczać szerokość mostu taką tylko, jakiéj wymaga dogodny przejazd zaprzągiem w 4 konie obok;

c) wysokość mostu, żeby nie była o wiele znaczniejszą nad groblę, któréj woda w czasie wezbrania nie zalewa;

d) na równinach, gdzie raptownego wezbrania być nie może, na suchych przestworach, gdzie tylko z wiosny, po roztopie śniegów lub po nawalnych deszczach, woda przepływa, aby nie projektowali mostów większych, lub konstrukcyi kosztowniejszéj, nad potrzebę.

Jeżeli bowiem będą stawiane mosty dłuższe, szersze lub wyższe niż należy, projektujący technik do zwrotu podwyższonych przez to kosztów lub wartości za zwiększony wydatek drzewa będzie pociągnięty. Każdy Assessor Ekonomiczny obowiązany na to zwracać uwagę i dostrzeżone uchybienia donosić, wzajemnie bowiem urzędnicy Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu do szczególnych poruczeń, mający nadzór dóbr rządowych, otrzymali polecenie w przejazdach swo-

рами означенныхъ правилъ, и объ упущеніяхъ доносить Правительственной Коммисіи.

Варшава, 23 Октября (4 Ноября) 1843 года.
№ 25,743/8,199.

№ 160.

Дополненіе къ правиламъ о содержаніи мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ.

(17 (29) Февраля 1844 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Августовскій Гражданскій Губернаторъ, отъ 13 (25) Января с. г., за № 553, испрашиваетъ, чтобы Лѣснымъ Управленіямъ разрѣшено было отпускать, по ассигновкамъ Губернскаго Правленія, безплатно, изъ казенныхъ дачъ, лѣсной матеріалъ, необходимый для постройки мостовъ, не только изъ смѣтныхъ годовыхъ лѣсосѣкъ, но и чрезвычайнымъ порядкомъ, даже по истеченіи періода рубки, а также чтобы Губернскому Правленію предоставлено было право утверждать, безъ представленія о томъ Правительственной Коммисіи, всякаго рода смѣты на постройку или починку мостовъ, не превышающія 3,000 злотыхъ, или 450 рублей, и распоряжаться производствомъ работъ посредствомъ подряда, въ сокращенный срокъ, для огражденія Казны отъ значительныхъ расходовъ, которые, отъ многосложности переписки о постройкахъ и починкахъ мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ, почти всегда увеличиваются.

При обсужденіи сего, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства приняла во вниманіе, что предписаніемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 23 Сентября 1823 года, за № 13,288, имѣющимъ обязательную силу и въ настоящее время, разрѣшено, въ особыхъ случаяхъ, когда окажется необходимымъ построить или исправить мосты на дорогахъ, проходящихъ чрезъ казенныя имѣнія, работы эти производить безъ соблюденія формальностей, предписанныхъ правилами объ управленіи казенными имѣніями, порядкомъ, принятымъ въ частныхъ имѣніяхъ, гдѣ постройкою

ich zważać, czy Assessorowie tych przepisów pilnują, i o zaniedbaniu ich Kommissyi Rządowéj donosić.

w Warszawie, d. 23 Października (4 Listopada) 1843 r.

Nr. 25,743/8,199.

№ 160.

Uzupełnienie przepisów, dotyczących utrzymania mostów w dobrach rządowych.

(d. 17 (29) Lutego 1844 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z powodu rapportu Gubernatora Cywilnego gubernii Augustowskiéj z d. 13 (25) Stycznia r. b. Nr. 553, w którym uczynił wniosek za wydaniem ogólnego rozporządzenia, upoważniającego Urzędy leśne do wydawania raz na zawsze za assygnacyami Rządu Gubernialnego bezpłatnie z lasów rządowych drzewa, do budowy mostów potrzebnego, nietylko z cięć rocznych, ale i z extra porębów, a to nawet w porze zamknięcia lasów, jakoteż, aby wszelkie anszlagi na budowę lub naprawę mostów w dobrach rządowych, w obliczeniu kosztów złp. 3,000 czyli rs. 450 nieprzenoszące, sam Rząd Gubernialny bez odnoszenia się do Kommissyi Rządowéj zatwierdzać, oraz w wykonanie przez entrepryzę, za pomocą skróconéj liczby obwieszczeń, wprowadzać był mocen; — a to celem zasłonienia Skarbu od znacznych kosztów w téj mierze, które, z powodu zbyt rozciągłéj korrespondencyi, jaką podług trwających przepisów, przed rozpoczęciem budowy lub naprawy każdego w dobrach rządowych mostu, przeprowadzić potrzeba, prawie zawsze znakomicie się zwiększają; Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, zważywszy, że gdy Namiestnik Królewski reskryptem daty 23 Września 1823 r. pod Nr. 13,288, dotąd obowiązującym, rozkazał, aby w nagłych przypadkach, gdzieby zachodziła potrzeba wystawienia lub reparacyi mostów na drogach, przez dobra rządowe przechodzących, zarządzano uskutecznienie tego w spo-

и исправленіемъ мостовъ распоряжаются Уѣздные Начальники; что установленный симъ предписаніемъ порядокъ долженъ быть примѣняемъ и къ казеннымъ имѣніямъ. Съ другой стороны, Коммисія имѣла въ виду: что вышеприведенное повелѣніе объявлено было ею, отъ 29 Января 1824 года, за № 43,830/8,603, всѣмъ Воеводскимъ Коммисарамъ, къ руководству, и что, отъ 21 Января 1835 года, за № 2,549/766, она же предоставила Губернскимъ Правленіямъ, въ чрезвычайныхъ случаяхъ, когда оказывается необходимымъ построить или исправить мосты въ казенныхъ имѣніяхъ, стоимостію ниже 150 руб., распоряжаться о производствѣ работъ, безъ вызова къ торгамъ, и поступать такимъ же образомъ во всѣхъ обыкновенныхъ случаяхъ, когда расходы не превышаютъ 100 руб.; что означенныя распоряженія не отмѣнены до настоящаго времени, и только относительно отпуска лѣснаго матеріала изъ казенныхъ дачъ, циркуляромъ Правительственной Коммисіи отъ 18 Февраля (2 Марта) 1843 года, за № 11,022/3,532, воспрещено Губернскимъ Правленіямъ распоряжаться безъ предварительнаго о томъ представленія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства; что въ этомъ послѣднемъ предписаніи Правительственной Коммисіи, относящемся вообще къ отпуску лѣснаго матеріала на постройку зданій въ казенныхъ имѣніяхъ, ничего не упомянуто о мостахъ.

По всѣмъ симъ соображеніямъ, Правительственная Коммисія увѣдомляетъ, что вышеприведенныя распоряженія относительно мостовъ обязательны до настоящаго времени; но для того, чтобы они исполнялись надлежащимъ порядкомъ, Коммисія признала нужнымъ постановить слѣдующія дополнительныя правила:

1) Въ такихъ казенныхъ имѣніяхъ, гдѣ, по арендному контракту, арендаторъ обязанъ содержать мосты на свой счетъ, въ случаяхъ, упомянутыхъ въ вышеприведенномъ распоряженіи Намѣстника въ Царствѣ, Уѣздные Начальники могутъ сами распоряжаться о постройкѣ или починкѣ моста. Буде, по контракту, арендатору предоставлено право получать безплатно лѣсной матеріалъ изъ казенныхъ лѣсовъ, то въ случаѣ, когда изъ дачъ, къ имѣнію принадлежащихъ, можетъ быть выданъ матеріалъ въ ко-

sób jak się dzieje w dobrach prywatnych, pomijając formy, jakichby się trzymać wypadało przy uskutecznieniu tego w administracyi dóbr rządowych, to jest stawianie i naprawę mostów w dobrach prywatnych zarządzają Naczelnicy Powiatowi, że takiemu porządkowi i dobra rządowe poddane być powinny, — zważywszy daléj, że na mocy tego reskryptu Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu rozporządzeniem daty 29 Stycznia 1824 roku Nr. 43,830/8,603, poleciła była już wszystkim bb. Kommissyom Wojewódzkim, aby się do tego stosowały, oraz, że następném rozporządzeniem daty 21 Stycznia 1835 r. Nr. 2,549/766, upoważniła nawet wszystkie Rządy Gubernialne, aby w nagłych przypadkach potrzeby stawiania lub naprawy mostów w dobrach rządowych, o ileby obliczony na to koszt nie dochodził rs. 150, bez ogłaszania licytacyi in minus, wykonanie zarządzały, a w każdym przypadku tak postąpić dozwoliła, jeżeliby koszta nie przenosiły rs. 100, – że rozporządzenia te dotąd nie zostały odwołane i tylko pod względem wydania drzewa z lasów rządowych, podług ogólnego rozporządzenia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu daty 18 Lutego (2 Marca) 1843 r. Nr. 11,022/3,532, Rządy Gubernialne nie mają mocy wydawania rozporządzeń bez odnoszenia się do Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, że i to ostatnie rozporządzenie Kommissyi Rządowéj, mówiąc w ogólności o wydatku drzewa do budowli w dobrach rządowych, o mostach nic nie powiedziało; a zatém rozporządzenia poprzednie co do mostów stoją w swéj mocy, potrzeba tylko, aby wykonywanie ich odbywało się w należytym porządku, ku czemu Kommissya Skarbu uznała potrzebę wskazać dodatkowe następujące zasady i tak:

1) Gdzie dzierżawcy w dobrach rządowych podług kontraktu dzierżawnego obowiązani są do utrzymania mostów własnym kosztem, w takich wypadkach, z mocy powołanego wyżéj reskryptu Namiestnika Królewskiego, o ileby szło o wystawienie lub reperacye mostu, Naczelnicy Powiatowi wykonanie tego sami zarządzać są mocni, a jeżeli podług kontraktu dzierżawnego zapewnione jest dzierżawcy dodanie z lasów rządowych drzewa bezpłatnie, w takim razie, o ile lasy

личествѣ, превышающемъ, напр., стоимостію 15 руб., Уѣздные Начальники, хотя и въ правѣ разрѣшить отпускъ, обязаны донести о томъ Губернскому Правленію, которое, въ свою очередь, немедленно доноситъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства о выданной Уѣзднымъ Начальникомъ или самимъ Губернскимъ Правленіемъ ассигновкѣ. Если матеріалъ изъ казенныхъ дачъ долженъ и можетъ быть выданъ, то для постройки мостовъ слѣдуетъ немедленно ассигновать оный, хотя бы въ это время рубка лѣса уже не производилась.

Экстренная рубка разрѣшается Уѣзднымъ Начальникомъ или Губернскимъ Правленіемъ только изъ лѣсосѣкъ перваго послѣдующаго года; въ противномъ случаѣ, матеріалъ не можетъ быть отпущенъ безъ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, подъ опасеніемъ отвѣтственности.

2) Если предстоитъ надобность построить или исправить мостъ въ казенныхъ имѣніяхъ на счетъ Казны, и если, въ чрезвычайныхъ случаяхъ, расходы по этимъ работамъ не будутъ превышать 150 руб., а въ обыкновенныхъ 100 руб., Губернское Правленіе, согласно вышеприведенному предписанію, въ правѣ распорядиться производствомъ работъ, даже безъ вызова къ торгамъ, но должно донести о томъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

О всѣхъ работахъ, по которымъ расходы превышаютъ вышеозначенныя нормы, представлять на утвержденіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, какъ для ассигнованія необходимыхъ суммъ, такъ и для отпуска матеріала.

Точное исполненіе настоящаго предписанія Правительственная Коммисія возлагаетъ на Губернское Правленіе.

Варшава, 17 (29) Февраля 1844 года.

№ 8,757/2,588.

rządowe, do tych dóbr należące, wydać je mogą w większych ilościach, np. rs. 15 wartości przechodzących, Naczelnicy Powiatowi assygnować mają prawo, z warunkiem tylko, że Naczelnik Powiatowy zaraz o tém powinien donieść Rządowi Gubernialnemu, a ten ostatni czy to o assygnacyi Naczelnika Powiatowego, lub też przez siebie wydanéj, powinien także zaraz donieść Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu. Jak tylko drzewo z lasów rządowych powinno i może być wydane, w takim razie do budowy mostów powinno być assygnowane zaraz, bez względu choćby to był czas, w którym lasy są zamknięte.

Z extracięć jednakże tylko w takim razie Naczelnik Powiatowy lub Rząd Gubernialny mocen jest assygnować wydatek drzewa, o ile to da się uskutecznić z cięcia najpierwszego roku, po roku, w którym potrzeba zaszła, nastąpić mającego, inaczéj zaś pod odpowiedzialnością bez upoważnienia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu drzewo assygnowane być nie może.

2) W przypadkach gdzie most stawiany lub reperowany być ma w dobrach rządowych, kosztem Skarbu, i gdzieby tego zachodziła nagła potrzeba, a koszt na to obliczony nie dochodził rs. 150, w każdym przypadku, jeżeli koszt nie dochodzić będzie rs. 100, Rząd Gubernialny mocen jest nawet bez ogłaszania licytacyi o entrepryzę uskutecznienie zarządzać, z warunkiem tylko, że ma być o tém zaraz złożony rapport Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, jak to już powołanym wyżéj reskryptem dozwolono.

Potrzeby zaś, zakres powyższy przechodzące, mają być poprzednio do zatwierdzenia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, tak co do funduszu pieniężnego, jak i drzewa przedstawione.

Ścisłe do niniejszego zastosowanie się Kommissya Rządowa Rządowi Gubernialnemu zaleca.

w Warszawie, d. 17 (29) Lutego 1844 r.

Nr. 8,757/2,588.

№ 161.

Объ отвѣтственности Экономическихъ Ассесоровъ за прочность вновь построенныхъ зданій въ казенныхъ имѣніяхъ.

(31 Марта (12 Апрѣля) 1844 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Неоднократно доходятъ свѣдѣнія, что при постройкѣ въ казенныхъ имѣніяхъ новыхъ зданій и при перестройкѣ старыхъ, съ употребленіемъ новыхъ матеріаловъ, почти повсемѣстно допускаются такого рода упущенія въ постройкахъ, что зданія эти оказываются весьма непрочными.

Главнѣйшія изъ таковыхъ упущеній, о коихъ донесено Правительственной Коммисіи, слѣдующія:

1) строительный матеріалъ обыкновенно бываетъ безъ сердцевины и во многихъ случаяхъ не довольно плотный;

2) въ большихъ строеніяхъ нѣтъ стропилъ, для поддержки крыши и обезпеченія отъ дѣйствія бури, а также для предохраненія угловыхъ стѣнъ;

3) въ стѣнахъ строеній такихъ нѣтъ подпоръ;

4) на чердакахъ большихъ построекъ, гдѣ находятся склады хлѣба подъ перекладинами, не полагается подпоръ;

5) въ каменныхъ зданіяхъ фундаментъ недостаточно углубляется въ землю, въ деревянныхъ же его подкладываютъ, уже по окончаніи постройки, только для вида, иногда даже выше подвалинъ, съ насыпкою хряща, крупнаго песку и щебня, чтобы фундаментъ казался выше;

6) трубы выводятся изъ невыжженаго кирпича.

Хотя вышеизложенные недостатки, причиняющіе непрочность зданій, столь очевидны, что ихъ можно замѣтить съ перваго взгляда, но при пріемѣ такихъ построекъ, Архитекторы не обращаютъ на нихъ должнаго вниманія, что служитъ доказательствомъ незаботливости о выгодахъ Казны и пристрастія къ пользамъ арендаторовъ, обязанныхъ производить означенныя постройки.

№ 161.

Rozporządzenie, iż Assessorowie Ekonomiczni odpowiedzialni są za trwałość nowo stawianych budowli w dobrach rządowych.

(d. 31 Marca (12 Kwietnia) 1844 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Dochodzą nie z jednéj strony wiadomości, że w budowlach nowo stawianych na folwarkach rządowych i przy przebudowaniu starych z dodaniem nowych materyałów, mają miejsce prawie powszechnie w konstrukcyi uchybienia tego rodzaju, iż zagrażają istnieniu a przynajmniéj trwałości saméj budowli.

Ważniejsze z nich doniesione Kommissyi Rządowéj są:

1) materyał drzewny pospolicie nierdzenny w wielu razach niedostatecznéj miąższości;

2) w budowlach większéj obszerności brak wiązań, utrzymujących dach z krokwiami przeciwko sile wichru i niedozwalających im rozpierać ścian zrębowych;

3) przy ścianach takichże budowli brak podpór;

4) gdy na poddaszach obszerniejszych budowli są składy zboża lub ziarna, niema podpór pod belki obciążone;

5) fundamenta budowli murowanych są zbyt płytko w ziemię zapuszczone, pod budowle zaś drewniane dopiero po ich wystawieniu podmurowania dla pozoru tylko są podkładane, niekiedy nawet powyżéj podwaliny na naciosy kamykami lub szabrem narzucane, ażeby na oko wydawało się podmurowanie wyższém;

6) kominy stawiane bywają z cegły niepalonéj.

Chociaż wytknięte tu wady widocznie znaczny wpływ mają na przyspieszone zniszczenie budowli, jednakże przy odbieraniu bywają pominięte przez Budowniczych, co jest dowodem lekkomyślnego i niebezinteressownego tychże postępowania, dla dogodzenia dzierżawcom dóbr rządowych, do stawiania obowiązanym.

Не смотря на то, что за подобныя упущенія опредѣлено взысканіе, Архитекторы, разсчитывая, что дѣйствія ихъ не легко могутъ быть обнаружены, не опасаются дурныхъ для себя послѣдствій.

Конструкція сельскихъ строеній не такъ сложна и можетъ быть достаточно оцѣнена не только спеціалистомъ, но и каждымъ, болѣе или менѣе практически ознакомленнымъ съ сельскимъ хозяйствомъ. Какъ Экономическіе Ассесоры назначены для надзора за казенными имѣніями, то въ обязанность Губернскаго Правленія вмѣняется объявить имъ, что они не освобождаются отъ отвѣтственности за негодность постройки, даже въ томъ случаѣ, когда зданіе одобрено Архитекторомъ.

Ассесоръ, получивъ пріемно-сдаточный протоколъ, обязанъ на мѣстѣ, со всею точностію, повѣрить оный и замѣчанія свои записать въ протоколъ, подъ опасеніемъ, что въ противномъ случаѣ за всѣ упущенія въ постройкѣ, свидѣтельствующія о недосмотрѣ или пристрастіи къ арендатору, либо незнаніи дѣла, будетъ подвергнутъ строгой отвѣтственности, даже удаленію отъ службы. Экономическій Ассесоръ тѣмъ болѣе окажется виновнымъ во всѣхъ изложенныхъ упущеніяхъ, что онъ, имѣя постоянный надзоръ за казенными имѣніями, легко можетъ наблюдать за приготовленіемъ матеріаловъ, за постройкою зданій. Надзоръ за точнымъ исполненіемъ Ассесорами ихъ обязанностей Правительственная Коммисія возложила на состоящихъ при ней чиновниковъ для особыхъ порученій.

Варшава, 31 Марта (12 Апрѣля) 1844 года.
№ 95,256/30,812.

№ 162.

Воспрещеніе покрывать крыши мятою соломою, или глиною, смѣшанною съ соломою.

(2 (14) Сентября 1844 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Дошло до свѣдѣнія Правительственной Коммисіи, что арендаторы казенныхъ имѣній, для сбереженія соломы, двоякимъ образомъ покрываютъ крыши, именно:

a) укладываютъ на рѣшетинахъ мятую солому, не связанную въ снопы, и нажимаютъ ее деревянными прутьями, или,

Wprawdzie przepisy stanowią odpowiedzialność na Budowniczych za takie działanie, ci jednak, wiedząc, że nie łatwo może to być wykryte, mniéj obawiają się skutków.

Konstrukcya budowli wiejskich nie jest skomplikowaną i oprócz technika właściwego, może być należycie ocenioną przez każdego praktyczną znajomość gospodarstwa wiejskiego posiadającego. Assessorowie Ekonomiczni są postanowieni dla szczegółowego dozoru nad dobrami rządowemi, przeto Rząd Gubernialny zapowie im, że nie mogą być uwolnieni od odpowiedzialności, kiedy Budowniczy, jako technik, uzna budowlę za dostatecznie, odpowiednio celowi i z zabezpieczeniem trwałości, wystawioną. Obok takich protokołów odbiorczych Assessor powinien rzecz na miejscu skrupulatnie sprawdzić i spostrzeżenia swoje do protokółu dodać, gdyż za wszelkie uchybienia w konstrukcyi, wykazujące nieuwagę lub stronną względność dla dzierżawcy, albo nakoniec nieznajomość, Assessor Ekonomiczny z całą surowością będzie ukarany lub oddalony, zwłaszcza, że on, będąc w ciągłéj styczności z dobrami rządowemi, ma wszelką sposobność, przy samém przysposabianiu materyałów i posuwaniu budowy, nie dopuszczać szkodliwych zboczeń; dozór zaś nad dopełnianiem skrupulatném z ich strony tego obowiązku, Kommissya Rządowa zaleciła swym urzędnikòm do szczególnych poruczeń.

w Warszawie, d. 31 Marca (12 Kwietnia) 1844 r.
Nr. 95,256/30,812.

№ 162.

Rozporządzenie, iż nie wolno pokrywać dachy słomą targaną ani gliną pomięszaną ze słomą.

(d. 2 (14) Września 1844 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Doniesioném zostało Kommissyi Rządowéj, że dzierżawcy dóbr rządowych dla oszczędzenia wydatków słomy upowszechniają coraz więcéj dwa sposoby pokrywania dachów, to jest:

a) kładąc na łaty słomę targaną niewiązaną w snopki, przyciskać każą prętami drewnianemi, albo

b) солому, смѣшанную съ глиною, укладываютъ на доски.

Оба эти способа не обезпечиваютъ прочности строеній, потому что не предохраняютъ отъ течи, вслѣдствіе чего матеріалъ въ стѣнахъ, столбахъ, потолкахъ, стропилахъ и проч. подвергается, отъ сырости, преждевременной порчѣ, такъ какъ мятая солома, вышеупомянутымъ образомъ употребленная для покрытія крышъ, препятствуетъ свободному теченію воды; глина же, смѣшанная съ соломою, можетъ быть безъ вреда употребляема единственно при покрытіи гонтомъ. Согласно общимъ условіямъ, установленнымъ для арендаторовъ казенныхъ имѣній, въ § 11-мъ контрактовъ сказано, что арендаторъ обязанъ производить починки болѣе или менѣе значительныя, для содержанія строеній въ хорошемъ состояніи, а также покрывать крыши; но такъ какъ покрытіе крышъ вышеприведеннымъ способомъ не только не служитъ къ сохраненію строеній въ хорошемъ состояніи, но и бываетъ, напротивъ, причиною порчи оныхъ, и притомъ строеніе, въ которомъ вода легко можетъ протекать сквозь крышу, не можетъ почитаться хорошимъ и пригоднымъ, какъ требуетъ того условіе, изложенное въ означенномъ параграфѣ контракта, то изъ сего слѣдуетъ, что Казна въ правѣ принимать мѣры, упомянутыя въ томъ же параграфѣ, именно: если арендаторъ не замѣнитъ покрышки строеній по крайней мѣрѣ немятою соломою, связанною въ снопы, то это можетъ быть производимо на его счетъ. Губернское Правленіе обязано, посредствомъ Экономическихъ Ассесоровъ, подтвердить арендаторамъ и крестьянамъ въ казенныхъ имѣніяхъ, что воспрещено покрывать крыши на строеніяхъ мятою соломою, прикрѣпленною сверху деревянными прутьями, или глиною, смѣшанною съ соломою, и что сей послѣдній способъ можетъ быть допущенъ только при употребленіи гонта; въ мѣстахъ же, гдѣ уже существуютъ означенныя крыши, Губернское Правленіе должно назначить извѣстный срокъ для перемѣны оныхъ, и, вмѣстѣ съ тѣмъ, объявить всѣмъ, кому слѣдуетъ, что арендаторы за неисполненіе настоящаго распоряженія будутъ подвергаемы взысканію, на основаніи условій контракта.

Варшава, 2 (14) Сентября 1844 года.

№ 61,725/19,565.

b) słoma umięszana z gliną bywa nalepiana na pokład tarcicowy.

Te oba sposoby pokrywania dachów są przeciwne trwałości budowy, bo nie zabezpieczają od zacieków, przez co materyał drzewny w ścianach, słupach, pułapach, wiązaniach i t. p. ulega prędszemu przez wilgoć zmurszywieniu, bo słoma targana, w sposób wyżéj opisany użyta do pokrycia dachów, nie zostawiając należytego kierunku, przeszkadza spływaniu wody; glina zaś z słomą pomięszana, jedynie przy pokryciu glinoszkudłami (lehmschiendeln) bez szkody użytą być może. W kontraktach podług ogólnych warunków przepisanych do dzierżawy dóbr rządowych, jest zastrzeżenie w § 11-m, że dzierżawca uskuteczniać winien wszelkie reparacye mniejsze lub większe, celem utrzymania budowli w dobrym i użytecznym stanie, niemniéj pokrycie dachów; a że dachy w pomieniony wyżéj sposób pokryte, zamiast do utrzymania takiego stanu budowli, stają się powodem do odwrotnego skutku, i budowla, zaciekając, lub do łatwego zacieku w konstrukcyi swojéj usposobiona, nie może być uważana za dobrą, odpowiednią użytkowi, jakiemi powinny być wszystkie utrzymane podług zastrzeżenia w tym samym paragrafie kontraktu, wynika ztąd, że Skarbowi służy użycie sposobu, tamże zawarowanego, to jest gdyby dzierżawca nie zmienił pokrycia takich dachów, przynajmniéj na pokrycie snopkami ze słomy prostéj, dopełnienie tego może być zarządzoném administracyjnie na koszt jego; Rząd Gubernialny przez Assessorów Ekonomicznych zapowie dzierżawcom i włościanom w dobrach rządowych, że nie wolno jest pokrywać dachy na budowlach słomą targaną, umocowaną na wierzchu prętami drewnianemi, ani gliną pomięszaną ze słomą, chyba za użyciem glinoszkudłów; gdzie takie zaś dachy istnieją, należy oznaczyć czas pewien do ich odmiany, a przy tém wszystkiém oświadczyć, jak na zasadzie kontraktu postąpione będzie względem niestosujących się do tego dzierżawców.

w Warszawie, d. 2 (14) Września 1844 r.

Nr. 61,725/19,565.

№ 163.

Распоряженіе о томъ, чтобы строенія снабжаемы были широкими крышечными навѣсами для стока воды.

(27 Ноября (9 Декабря) 1845 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Между недостатками постройки, имѣющими вредное вліяніе на прочность строеній, чиновники для особыхъ порученій, во время ревизіи казенныхъ имѣній, замѣтили слишкомъ мало выдающіеся крышечные навѣсы, отъ чего вода, стекая съ крышъ по стѣнамъ, производитъ сырость и преждевременную порчу лежней. Поэтому Губернское Правленіе обязано обратить вниманіе Губернскаго и Уѣздныхъ Архитекторовъ на то, чтобы они, имѣя въ виду это обстоятельство, при составленіи смѣтъ на новыя постройки и на передѣлку старыхъ строеній, опредѣляли для крышъ такіе размѣры, чтобы навѣсы достаточно охраняли стѣны; Экономическіе же Ассесоры должны напоминать крестьянамъ и арендаторамъ казенныхъ имѣній о соблюденіи этой предосторожности, при возведеніи новыхъ или передѣлкѣ старыхъ строеній, безъ составленной Архитекторомъ смѣты.

Сверхъ того, на Архитекторовъ и Экономическихъ Ассесоровъ возлагается обязанность, чтобы они, при составленіи смѣтъ на фольварочныя или крестьянскія строенія въ казенныхъ имѣніяхъ, на которыя предполагается безплатный отпускъ лѣснаго матеріала изъ казенныхъ дачъ, обращали вниманіе, не представляется ли по мѣстнымъ условіямъ возможности къ выгодному употребленію другихъ матеріаловъ, напр. булыжника, глины для мазанокъ и т. п., а равно какой матеріалъ въ той мѣстности слѣдуетъ считать господствующимъ, изъ котораго было бы удобнѣе и выгоднѣе возводить строенія, особенно въ мѣстностяхъ, гдѣ окрестные казенные лѣса необильны, или занимаютъ небольшое пространство.

Варшава, 27 Ноября (9 Декабря) 1845 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Гуминскій.*

№ 51,224/15,569.

№ 163.

Rozporządzenie, aby w budowlach dawać okapy dostateczne do ścieku wody.

(d. 27 Listopada (9 Grudnia) 1845 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Pomiędzy wadami w konstrukcyi, wywierającemi szkodliwy skutek na trwałość budowli, urzędnicy do szczególnych poruczeń, rewidując dobra rządowe, dostrzegają zbyt mało wystające wyskoki okapowe, przez co ściek wody z dachu, zlewając się po ścianach, wprowadza wilgoć i łatwiejsze pruchnienie podwaliny. Przeto Rząd Gubernialny zwróci uwagę Budowniczych powiatowych i gubernialnego, aby mając na pamięci tę okoliczność, oraz układanie anszlagów na nowe budowle i na przerabianie starych, projektowali takie rozmiary dachu, iżby okapy zapewniały ścianom ochronę dostateczną, i także Assessorowie Ekonomiczni powinni o zachowaniu téj ostrożności upominać włościan i dzierżawców dóbr rządowych, gdy ci sami bez sporządzonego anszlagu przez Budowniczego budowle stawiają lub przerabiają.

Ciż Budowniczowie i Assessorowie Ekonomiczni zostają zobowiązani, ażeby przy projektowaniu budowli folwarcznych lub włościańskich w dobrach rządowych, na które Skarb ma udzielać drzewo bezpłatnie z lasów swoich, zwracali uwagę, czy miejscowość nie nastręcza łatwości użycia innych materyałów, np. kamieni, glinopacy i t. p., czyli, jaki materyał powinien być uważany jako panujący, z którego budowle dogodnie i łatwo mogą być w tém miejscu stawiane, zwłaszcza, gdzie przyległe lasy rządowe nie są dość zamożne lub nieobszerne.

w Warszawie, dnia 27 Listopada (9 Grudnia) 1845 roku.

Dyrektor Wydziału, Radca Stanu (podpisano) *Gumiński*.

Nr. 51,224/15,569.

№ 164.

Увѣдомленіе о приказаніи Намѣстника въ Царствѣ, чтобы, въ случаѣ надобности въ сверхсмѣтныхъ работахъ при постройкѣ или починкѣ казенныхъ строеній, начальствующія лица, по исходатайствованіи на то разрѣшенія, дѣлали свои предложенія Архитекторамъ управляющимъ работами, не словесно, но на бумагѣ.

(22 Іюля (3 Августа) 1846 года.)

Въ Отдѣленіе Казенныхъ Имуществъ и Лѣсовъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Вслѣдствіе сообщенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ о томъ, что по причинѣ часто случающихся, при постройкѣ и починкѣ казенныхъ строеній, сверхсмѣтныхъ работъ, могущихъ вовлекать Казну въ значительныя и непредвидѣнныя издержки, Его Свѣтлость Князь Намѣстникъ изволилъ приказать, посредствомъ отзыва Статсъ-Секретаря отъ 20 Іюня (2 Іюля) с. г., за № 3,428, чтобы, для избѣжанія подобныхъ случаевъ, каждое начальствующее лицо, при всякой встрѣтившейся надобности производства работъ, непомѣщенныхъ въ смѣтѣ, по предварительномъ исходатайствованіи на то разрѣшенія, давало свои порученія управляющему работами Архитектору, не словесно, но на бумагѣ.

Правительственная Коммисія поставляетъ о семъ въ извѣстность Отдѣленіе Казенныхъ Имуществъ, для точнаго исполненія таковой воли Его Свѣтлости, о чемъ увѣдомлены также и всѣ Губернскія Правленія.

Варшава, 22 Іюля (3 Августа) 1846 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Островскій.*

№ 72,914/20,692.

№ 164.

Zawiadomienie o rozkazie Namiestnika Królestwa, aby w razie potrzeby robót nadanszlagowych, przy wznoszeniu lub restauracyi budowli rządowych, Naczelnik władzy, po wyjednaniu na to decyzyi, polecenie swe wydawał Budowniczemu, kierującemu robotami, nie ustnie lecz na piśmie.

(d. 22 Lipca (3 Sierpnia) 1846 r.)

Do Wydziału dóbr i lasów rządowych.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Mając sobie objawioném przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, że Jaśnie Oświecony Książe Namiestnik z powodu wydarzających się częstokroć robót nadanszlagowych, przy wznoszeniu lub restauracyi budowli rządowych, skutkiem czego Skarb narażonym być może na znaczne i nieprzewidziane wydatki, przez odezwę Sekretarza Stanu z dnia 20 Czerwca (2 Lipca) r. b. Nr. 3,428 rozkazać Naraczył: aby dla uniknienia podobnych wypadków każdy Naczelnik Władzy, w każdym razie, skoro tylko zachodzić będzie potrzeba zarządzenia robót anszlagiem nieobjętych, za poprzedniém wyjednaniem na to decyzyi, polecenie swe wydawał Budowniczemu, kierującemu robotami, nie ustnie lecz na piśmie.

Kommissya Rządowa zawiadamia o tém Wydział dóbr, celem ścisłego stosowania się do takowéj woli Jego Książęcéj Mości. Rządy Gubernialne zostały równie zawiadomione.

w Warszawie, dnia 22 Lipca (3 Sierpnia) 1846 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Ostrowski.*

Nr. 72,914/20,692.

№ 165.

О составленіи вѣдомости о мостахъ, содержимыхъ на счетъ Казны, въ казенныхъ и по-институтскихъ имѣніяхъ, и ежегодномъ представленіи проектовъ смѣтъ доходамъ отъ такихъ мостовъ и расходамъ на ихъ содержаніе.

(23 Октября (4 Ноября) 1846 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Встрѣчая надобность въ свѣдѣніяхъ о всѣхъ мостахъ, находящихся въ казенныхъ и по-институтскихъ имѣніяхъ и содержащихся, на основаніи общихъ арендныхъ условій, на счетъ Казны, а также: въ вѣдомости о положеніи и состояніи означенныхъ мостовъ; въ росписи доходамъ, получаемымъ отъ тѣхъ изъ нихъ, за проѣздъ по которымъ взимается плата по тарифу, и въ смѣтѣ издержкамъ на содержаніе казенныхъ мостовъ, для возможнаго сокращенія такихъ издержекъ на будущее время, такъ какъ оные по большей части происходятъ отъ несвоевременной починки и неудовлетворительной постройки,—Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, въ видахъ установленія строгаго контроля за исполненіемъ, какъ Уѣздными Инженерами, такъ и Окружными Экономическими Ассесорами, возложенныхъ на нихъ обязанностей по сему предмету, предписываетъ Губернскому Правленію: распорядиться объ изготовленіи, по прилагаемой при семъ формѣ подъ буквою *А*, вѣдомости со всѣми изъясненными свѣдѣніями.

Вѣдомость сія должна быть составлена на основаніи подробныхъ и точныхъ свѣдѣній, собранныхъ на мѣстѣ Уѣздными Инженерами и Окружными Экономическими Ассесорами, и представлена Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства непремѣнно къ послѣднему дню Января 1847 года, подъ опасеніемъ отвѣтственности.

Вмѣстѣ съ означенною вѣдомостью, Губернское Правленіе обязано, на основаніи оной, представить проекты:

№ 165.

Zaprowadzenie kontrolli utrzymywanych kosztem Skarbu mostów w dobrach rządowych i po-instytutowych, oraz polecenie przedstawiania corocznie projektów do etatów dochodów i wydatków tychże mostów.

(d. 23 Października (4 Listopada) 1846 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Pragnąc posiadać w biurze swém kontrollę wszystkich takich mostów, w dobrach rządowych i po-instytutowych znajdujących się, które, podług ogólnych warunków dzierżawnych, na bezpośredni ciężar władzy skarbowéj w ich utrzymaniu zostały wyłączone, niemniéj chcąc mieć opis w tejże kontrolli położenia budowy i stanu rzeczonych mostów, oraz etat dochodu, jaki przynoszą te, którym służy taryffa do poboru opłat, tudzież etat wydatków na ich utrzymanie, a to w celu zmniejszenia takowych wydatków, o ile być może, na przyszłość, jako powstających najwięcéj przez zaniedbanie w czasie właściwym reperacyi, lub skutkiem proponowania niestosownéj konstrukcyi przy nowém ich budowaniu, wreszcie, dla rozciągnięcia ścisłéj kontrolli nad obowiązkami pod tym względem Inżenierów Powiatowych oraz Assessorów Ekonomicznych Okręgowych, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca Rządowi Gubernialnemu, aby według przesyłającego się tu wzoru lit. *A.* sporządzić nakazał wykaz, potrzebne w powyższym przedmiocie wiadomości obejmować mający.

Wykaz ten uformowany być powinien podług szczegółowych wiadomości powziętych na gruncie przez Inżenierów Powiatowych i Assessorów Ekonomicznych Okręgowych, a następnie ma być przedstawiony Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu niezawodnie w czasie do dnia ostatniego miesiąca Stycznia 1847 roku, pod odpowiedzialnością.

Nadto przedstawiając Rząd Gubernialny wykaz powyższy podług stanu w nim objętego, zaproponuje:

a) росписанія доходамъ, на 1847/8 годъ, съ мостовъ, за проѣздъ по которымъ взимается плата по тарифу, составленнаго слѣдующимъ образомъ: если мостъ отданъ въ арендное содержаніе по особому контракту, въ росписаніи долженъ быть показанъ доходъ, опредѣленный контрактомъ; если же мостъ отданъ въ аренду вмѣстѣ съ имѣніемъ, то показать количество дохода соотвѣтственно общей арендной платѣ, получаемой отъ того имѣнія, и доходу отъ моста, значащемуся по смѣтѣ;

b) смѣту расходамъ, на 1847/8 годъ, по содержанію мостовъ, составленную на основаніи, какъ мѣстныхъ требованій объ ассигнованіи денегъ, такъ и частныхъ смѣтъ.

Означенные проекты смѣтъ должны быть составлены по прилагаемымъ у сего формамъ, подъ буквами *B* и *C*, и представлены въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, съ вѣдомостью подъ буквою *A*. На будущее же время Губернское Правленіе обязано представлять вышеупомянутые проекты, вмѣстѣ съ проектами росписи доходамъ и расходамъ по казеннымъ и по-институтскимъ имѣніямъ.

По установленіи требуемаго настоящимъ предписаніемъ порядка, Губернское Правленіе обязывается, въ каждомъ представленіи о требующейся перестройкѣ или починкѣ моста, на счетъ Казны, въ казенныхъ и по-институтскихъ имѣніяхъ, ссылаться на статью вѣдомости, подъ которою подлежащій перестройкѣ или починкѣ мостъ значится по вѣдомости; независимо же отъ сего, представлять проектъ издержкамъ сообразно суммѣ, назначенной на этотъ предметъ по штату.

Варшава, 23 Октября (4 Ноября) 1846 года.

№ 103,333/28,893.

a) etat przychodów na rok 1847/8 z mostów, z których podług służących im taryff opłata jest pobierana, zachowując ten porządek: że jeśli most wydzierżawiony jest podług kontraktu oddzielnie zawartego, w takim razie dochód do etatu ma być zamieszczony taki, jaki kontrakt zastrzega; gdzieby zaś most wydzierżawiony był razem z dobrami, tam przy objaśnieniu takiego przypadku, zamieścić wypada do etatu taki dochód, jaki wypadnie w stosunku ogólnéj opłaty dzierżawnéj z dóbr, do których most jest włączony, ze względem na oznaczony z niego dochód anszlagowy.

Daléj zaproponuje Rząd Gubernialny:

b) etat wydatków na rok 1847/8 na utrzymanie mostów, a to podług tego, jak się okazywać może potrzeba w tym celu funduszu w gotowym groszu, w miarę otrzymanych żądań z gruntu i przygotowanych anszlagów.

Projekta do takich etatów przygotowane być winny podług załączonych wzorów lit. *B* i *C*, i przedstawione być mają Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu jednocześnie z wykazem powyżéj żądanym lit. *A*. Na przyszłość zaś Rząd Gubernialny obowiązany jest przedstawić projekta, w mowie będące, włącznie z projektami do etatu dochodu i wydatków z dóbr rządowych i po-instytutowych.

Wreszcie po zaprowadzeniu zarządzonego niniejszém porządku, Rząd Gubernialny przy każdém przedstawieniu potrzeby przebudowania lub restauracyi kosztem Skarbu mostu w dobrach rządowych lub po-instytutowych, obowiązany jest powołać zawsze pozycyę wykazu, pod którą jest zamieszczony most, przedmiotem reperacyi lub przebudowania będący, i projektować potrzebne na ten cel koszta ze względem na zamierzenie etatowe.

w Warszawie, dnia 23 Października (4 Listopada) 1846 roku.

Nr. 103,333/28,893.

Приложеніе 1-е къ № 165-му.

(Форма лит. А.)

ВѢДОМОСТЬ

о мостахъ, находящихся въ казенныхъ и поинститутскихъ имѣніяхъ, содержащихся на счетъ Казны Царства, безъ участія арендаторовъ тѣхъ имѣній.

Примѣчаніе. Настоящая форма замѣнена другою, заключающею свѣдѣнія обо всѣхъ мостахъ; форма эта помѣщена въ семъ Сборникѣ приложеніемъ къ № 167-му.

Annex 1-y do Nr. 165-go.

(Wzór lit. A.)

WYKAZ,

obejmujący wiadomość o tych mostach, w dobrach rządowych i po-instytutowych znajdujących się, których utrzymanie, bez udziału dzierżawców dóbr, spada na ciężar Skarbu Królestwa.

Uwaga. Wzór niniejszy zamieniony został na inny, obejmujący wiadomość o wszystkich mostach, a znajdujący się w niniejszym Zbiorze, jako annex przy Nr. 167.

Нахожденіе моста						Какая ширина рѣки, ру- чья, или оврага, чрезъ ко- торые положенъ мостъ [illegible] оба ли берега принадле- жатъ Казнѣ, и не нахо- дится ли который либо изъ нихъ въ предѣлахъ других владѣній.	[illegible]акого размѣра и [illegible]акой конструк- ціи мостъ.	Когда нынѣ существую- щій мостъ былъ постро- енъ; были ли производи- мы послѣ его постройки, и какія именно, починки, сколько стоила построй- ка и сколько починка; на чей счетъ сдѣлана.	Существуетъ ли особый тарифъ для взиманія пла- ты съ моста, и какого та- рифъ сей разряда. Сколь- ко съ моста получается ежегоднаго дохода, отъ аренды ли, или посред- ствомъ администраціи.	Примѣчанія.
Номеръ.	въ уѣз- дѣ.	въ эконо- міи	раіонѣ дерев- ни или лѣсни- чества	на большой доро- гѣ, средней или проселочной, съ объясненіемъ, откуда и куда она ведетъ	названіе рѣки, ру- чья или оврага, чрезъ которые мостъ построенъ.					

Położenie mostu						Jaka jest szerokość rze[illegible] strumienia lub wąwoz[illegible] przez które most jest utrz[illegible] mywany i czy brzegi [illegible] obadwa należą do Rządu [illegible] lub który z nich znajduje się w granicach innéj jakiéj dziedziny.	[illegible]ki jest rozmiar mo- [illegible] jego konstruk- cya	Kiedy most teraz egzystu- jący został postawiony, i czy po jego postawieniu czynione były i jakie repe- racye; ile kosztowała budo- wa a ile wynosiła reperacya mostu, i czyj na to wyłożony był fundusz.	Czy mostowi służy taryffa do poboru opłaty i jakiéj klassy. Wiele rocznie most czyni dochodu, bądź tytu- łem dzierżawy, lub przez po- średnią administracyę.	Uwagi.
Numer.	w po- wiecie.	w eko- nomii.	w o- brębie ws. lub leśni- ctwa.	na drodze wielkiéj, średniéj lub kommu- nikacyjnéj, z wymie- nieniem zkąd i dokąd ta droga prowadzi	nazwisko rzeki, stru- mienia lub wąwozu, przez które most kommunikacyę utrzy- muje.					

Приложеніе 2-е къ № 165-му.

(Форма лит. В.)

СМѢТА НА 18 . . ГОДЪ

доходамъ съ мостовъ въ имѣніяхъ казенныхъ и поинститутскихъ, въ N губерніи находящихся, съ которыхъ взимается плата по тарифу, и которыхъ содержаніе отнесено на счетъ Казны Царства, безъ участія арендаторовъ.

Annex 2-gi do Nr. 165-go.

(Wzór lit. B.)

ETAT NA ROK 18 . .

przychodu z mostów, w dobrach rządowych i po-instytutowych, w gubernii N znajdujących się, z których, podług służących im taryff, opłata jest pobieraną, a utrzymanie ich, bez udziału dzierżawców dóbr, spada na ciężar Skarbu Królestwa.

Номеръ по порядку	Нахожденіе моста					Смѣта на 18.. г. заключаетъ		Предполагается на 18.. годъ		Затѣмъ предполагается на 18.. г.				Доходъ уплачивается въ сроки	Поименованіе распоряженія, на основаніи котораго послѣдовало увеличеніе или уменьшеніе дохода	Примѣчанія.
	въ уѣздѣ	въ экономіи	въ раіонѣ деревни или лѣсни-	на большой дорогѣ, средней или проселочной, съ объясненіемъ, откуда и куда она ведетъ	названіе рѣки, ручья или оврага, чрезъ которые мостъ построенъ	передъ линіею	въ линіи	передъ линіею	въ линіи	передъ линіею	въ линіи	передъ линіею	въ линіи			
										болѣе		менѣе				
						рубли и копѣйки				рубли и копѣйки						

Numer porządkowy	Położenie mostu					Etat na r. 18.. obejmuje		Proponuje się na rok 18..		A zatem proponuje się na rok 18..				Opłata dochodu uiszczaną jest w ratach	Wymienienie reskryptu, na podstawie którego zmniejszenie lub powiększenie dochodu nastąpiło	Uwagi.
	w powiecie	w ekonomii	w obrębie wsi lub leśnictwa	na drodze wielkiéj, średniéj lub kommunikacyjnéj, i zkąd dokąd ta droga prowadzi	nazwisko rzeki, strumienia lub wąwozu, przez które most kommunikacyę utrzymuje	przed linią	w linii	przed linią	w linii	przed linią	w linii	przed linią	w linii			
										więcéj		mniéj				
						ruble i kopiejk.				ruble i kopiejki						

Приложеніе 3-е къ N^0 165-му.

(Форма лит. С.)

СМѢТА НА 18 . . ГОДЪ,

расходамъ на содержаніе тѣхъ мостовъ въ имѣніяхъ казенныхъ и по-институтскихъ въ N губерніи, кои содержатся безъ участія арендаторовъ имѣній, на счетъ Казны.

Annex 3-ci do Nr. 165-go.

(Wzór lit. C.)

ETAT NA ROK 18 . .,

wydatków na utrzymanie tych mostów, w dobrach rządowych i po-instytutowych w gubernii N znajdujących się, których utrzymanie, bez udziału dziarżawców dóbr, spada na ciężar Skarbu.

Номеръ	Нахожденіе моста					Смѣта на 18.. годъ заключаетъ		Предполагается на 18.. годъ		Затѣмъ изъ сравненія предполагается		Примѣчанія.
	въ уѣздѣ	въ экономіи	въ раіонѣ деревни или лѣсничества	на большой дорогѣ, средней или проселочной; куда и откуда она ведетъ	названіе рѣки, ручья или оврага, чрезъ которые мостъ построенъ	въ частности	вообще	въ частности	вообще	болѣе	менѣе	

Numer	Położenie mostu					Etat na rok 18.. obejmuje		Proponuje się na rok 18..		Czyli z porównania proponuje się		Uwagi.
	w powiecie	w ekonomii	w obrębie wsi lub leśnictwa	na drodze wielk.éj, średniéj lub kommunikacyjnéj i zkąd dokąd ta droga prowadzi	nazwisko rzeki, strumienia lub wąwozu, przez które most kommunikację utrzymuje	w szczególe	w ogóle	w szczególe	w ogóle	więcéj	mniéj	

№ 166.

Распоряженіе, указывающее основанія для составленія оцѣнки строеніямъ, для застрахованія ихъ отъ огня.

(20 Ноября (2 Декабря) 1847 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Изъ предписанія отъ 19 (31) Августа минувшаго года, за № 70,706/20,076, извѣстно, что Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства сносилась съ Страховымъ Управленіемъ о предотвращеніи того, чтобы чиновники, командированные для переоцѣнки строеній, не понижали произвольно настоящей оцѣнки строеній въ казенныхъ имѣніяхъ, по которой они застрахованы отъ огня. Изъ препровождаемой при семъ копіи отзыва, послѣдовавшаго нынѣшняго числа, Губернское Правленіе удостовѣрится, что Страховое Управленіе не согласилось съ этимъ предположеніемъ, ссылаясь на обязательныя для нея правила и на свойство своего учрежденія; сдѣланныя же Правительственною Коммисіею возраженія будутъ служить Губернскому Правленію указаніемъ для преподанія Ассесорамъ наставленія, какъ имъ слѣдуетъ поступать при засвидѣтельствованіи оцѣночныхъ описей для того, чтобы оцѣнка строеній не была слишкомъ низка. Главная же задача въ этомъ отношеніи должна состоять въ томъ, чтобы опредѣлить дѣйствительную стоимость строенія, которую оно имѣло бы въ томъ случаѣ, еслибы находилось въ совершенно исправномъ состояніи, и исключить изъ этой стоимости однѣ только издержки, необходимыя для приведенія его въ такое состояніе, не допуская разницы въ оцѣнкѣ по тому лишь поводу, что матеріалы въ немъ уже не новые.

Варшава, 20 Ноября (2 Декабря) 1847 года.
№ 73,180/20,333.

Приложеніе къ № 166-му.

Въ Страховое Управленіе.

Въ отвѣтъ на замѣчаніе, сдѣланное Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства, что чиновники командирован-

№ 166.

Rozporządzenie, przepisujące zasady do podawania taks budowl w celu zabezpieczenia od ognia.

(d. 20 Listopada (2 Grudnia) 1847 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z reskryptu z dnia 19 (31) Sierpnia roku zeszłego Nr. 70,706/20,076 wiadomo, że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu znosiła się z Dyrekcyą Ubezpieczeń dla zapobieżenia, ażeby Delegowani do sporządzenia nowych taks budowli nie zniżali samowolnie dotychczasowego szacunku budowl w dobrach rządowych, podług którego zostały ubezpieczone na wypadek pożaru. Dołączająca się kopia odezwy w dniu dzisiejszym uczynionéj udzieli objaśnienia, że Dyrekcya Ubezpieczeń okazała się temu przeciwną, opierając się na obowiązujących dla niéj przepisach i naturze instytucyi, lecz razem uwagi, przez Kommissyę Rządową poczynione, posłużą Rządowi Gubernialnemu za wskazówkę do poinformowania Assessorów jak mają postępować przy poświadczeniu taks, aby szacunek budowli nie był zbyt niskim, głównem zaś zadaniem w tym razie powinno być, aby oznaczyć wartość budowli, jakąby miała rzeczywiście, gdyby była w stanie zupełnie dobrym utrzymywana, i od téj wartości potrącić jedynie koszta potrzebne na przyprowadzenie jéj do tego stanu, bez dopuszczenia różnicy w szacunku przez to jedynie, iż mateteryały już nie są nowe.

w Warszawie, dnia 20 Listopada (2 Grudnia) 1847 roku.

Nr. 73,180/20,333.

Annex do Nr. 166-go.

Do Dyrekcyi Ubezpieczeń.

Na zwróconą przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu uwagę, iż Delegowani do szacowania budowl w do-

ные для оцѣнки строеній въ казенныхъ имѣніяхъ, слишкомъ уже понижаютъ стоимость такихъ строеній, которыя повреждены вслѣдствіе продолжительнаго своего существованія, Страховое Управленіе отъ 24 Іюня (6 Іюля) минувшаго года, за № 11,134/6,053, сообщило: что, согласно ст. 9 Устава, утвержденнаго Совѣтомъ Управленія 5 (17) Апрѣля 1844 года, страховая сумма ни въ какомъ случаѣ не можетъ превышать дѣйствительную стоимость строенія, ни быть ниже 3/4 этой стоимости; что тогда только зданіе можетъ быть застраховано на ту сумму, какой стоило его сооруженіе, когда оно, въ моментъ застрахованія, или ново, или вслѣдствіе произведенныхъ починокъ находится въ совершенно исправномъ состояніи; что это главное основаніе страхованія строеній, только соотвѣтственно дѣйствительной стоимости оныхъ, вызвало вслѣдъ за собою правило 42 статьи, предписывающее періодическую повѣрку оцѣнки черезъ каждыя 12 лѣтъ, для того, чтобы застрахованіемъ выше дѣйствительной стоимости не вводить интересованныя лица въ искушеніе, пользоваться нечестными выгодами отъ преступнаго и умышленнаго поджигательства, и чтобы вслѣдствіе сего прочіе страхователи не участвовали въ уплатѣ вознагражденія въ пользу успѣвшихъ ловко скрыться предъ строгостью правосудія, по невозможности уличить преступника.

Правительственная Коммисія вовсе не намѣрена возражать противъ вышеприведеннаго основанія, она требуетъ только, чтобы примѣненіе его на дѣлѣ не зависѣло отъ произвола оцѣнщиковъ. Вліяніе времени на лѣсные и прочіе подвергающіеся порчѣ матеріалы, уменьшая прочность строенія, конечно измѣняетъ его стоимость въ сдѣлкахъ между частными лицами, по предполагаемой кратковременности пользованія строеніемъ и по причинѣ увеличенія издержекъ на его содержаніе. Но для учрежденія застраховывающаго отъ огня, прочность строенія не имѣетъ рѣшительно никакого значенія, для него всякое строеніе вѣчно, такъ какъ разрушенное должно быть замѣнено новымъ, иначе оно устраняется отъ застрахованія и въ семъ послѣднемъ случаѣ освобождая учрежденіе отъ отвѣтственности, оставляетъ ему даже въ выигрышѣ страховыя складки, внесенныя за все время его существованія. По этому уменьшеніе стоимости строенія, вслѣдствіе одного только ухудшенія состоянія онаго, произшедшаго отъ вліянія времени, а вовсе не отъ злаго умысла или нерадѣнія,

brach rządowych zbyt zniżają wartość takich, które przez długą egzystencyę są uszkodzone, pod datą 24 Czerwca (6 Lipca) r. z. Nr. 11,134/6,053 udzieloną została przez Dyrekcyę Ubezpieczeń odpowiedź: że podług art. 9-go Ustawy zatwierdzonéj przez Radę Administracyjną dnia 5 (17) Kwietnia 1844 roku, summa ubezpieczenia nie może przewyższać w żadnym razie rzeczywistéj wartości budowli, ani być niższą od 3/4 tejże; że tylko w takim razie budowla może być ubezpieczona na summę jaką kosztowało jéj wystawienie, jeżeli, w chwili ubezpieczenia, jest albo nową albo przez uskutecznione naprawy jest w stanie zupełnie dobrym utrzymana; że ta główna zasada ubezpieczenia budowli tylko podług rzeczywistéj wartości wywołała za sobą przepis w art. 42-m, nakazujący peryodyczne sprawdzanie taksy co lat 12, aby przez wyższe ubezpieczenie nad istotną wartość, nie wystawiać interessowanych na pokusę odniesienia niegodziwéj korzyści, przez zbrodnię rozmyślnego podpalenia i żeby przez to współzabezpieczeni nie składali się na wynagrodzenie tym, którzy zdołali ukryć się zręcznie przed okiem sprawiedliwości, przy trudnem udowodnieniu zbrodni.

Przeciwko przywiedzionéj zasadzie Kommissya Rządowa bynajmniéj nie występuje, lecz pragnie tylko, aby w wykonaniu zastosowanie jéj nie było zostawione dowolności taksujących. Działanie czasu na materyały drzewne i inne zepsuciu ulegające, zmniejszając trwałość budowli, zmienia jéj wartość w stosunkach zamiany między prywatnemi, ze względu przewidywanego krótszego z niéj użytkowania, jako też powiększonego wydatku na jéj utrzymanie. Lecz dla instytucyi ubezpieczającéj od pożaru trwałość nie ma żadnego znaczenia, dla niéj budowla jest wieczną, bo upadła musi być zastąpiona przez inną, albo inaczéj wychodzi z pod ubezpieczenia, i w tym razie uwalniając instytucyę od odpowiedzialności, zostawia jéj nawet w korzyści składki wniesione przez czas egzystencyi. Obniżenie więc wartości jedynie z uwagi na pogorszenie stanu przez sam upływ czasu, bez przyłożenia się złéj woli lub zaniedbania, niepowinno wchodzić do rachunku, zwłaszcza, że wśród towarzyszących niezliczonych okoliczno-

не должно быть принимаемо въ разсчетъ, тѣмъ болѣе, что среди неисчислимыхъ обстоятельствъ, невозможно съ точностію опредѣлить постоянную мѣру, на сколько отъ подобнаго ухудшенія уменьшается стоимость строенія. Въ противномъ случаѣ, каждый страхователь подвергался бы, каждыя двѣнадцать лѣтъ, постоянному уменьшенію застрахованной стоимости, которая, наконецъ, относительно давно существующихъ строеній, понизилась бы до совершенно незначительныхъ размѣровъ, а тѣмъ самимъ и участіе его въ учрежденіи оказалось бы для него совершенно безполезнымъ и не доставляющимъ тѣхъ существенныхъ выгодъ, которыя оно имѣло въ виду ему обезпечить, потому что въ случаѣ пожара онъ получилъ бы столь уменьшенное вознагражденіе, что его не достало бы на возведеніе новаго, соотвѣтственнаго строенія.

Такъ какъ опредѣленіе стоимости матеріаловъ строенія, сообразно степени ихъ старости, допускаетъ безчисленныя соображенія; то, чтобы не предоставлять ничего на произволъ оцѣнщиковъ, всего соотвѣтственнѣе было бы принять за основаніе, чтобы каждое строеніе оцѣниваемо было на такую сумму, въ какую, по мѣстнымъ цѣнамъ, обошлась бы его постройка, и чтобы изъ полученной такимъ образомъ стоимости исключаемы были исчисленныя по тѣмъ же цѣнамъ издержки, необходимыя на пополненіе существующихъ въ строеніи недостатковъ. Правительственная Коммисія полагаетъ, что есть самый вѣрнѣйшій способъ для опредѣленія дѣйствительной стоимости строенія и устраняющій, вмѣстѣ съ тѣмъ, всякіе разсчеты на нечестныя выгоды съ ущербомъ другихъ страхователей, и потому она поставила Губернскимъ Правленіямъ въ обязанность, требовать на мѣстѣ соблюденія такого порядка при пріемѣ оцѣнки строеній въ казенныхъ имѣніяхъ, надѣясь, что Страховое Управленіе благоволитъ сдѣлать съ своей стороны соотвѣтственное распоряженіе, чтобы командированные ею цѣновщики, не упускали изъ виду правила, предлагаемаго Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства.

Варшава, 20 Ноября (2 Декабря) 1847 года.

Директоръ Отдѣленія, Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Гуминскій.*

№ 73,180/20,333.

ści, nie podobna oznaczyć z pewnością stałéj zasady, o ile ma to zmniejszać wartość. Inaczéj każdy ubezpieczony doznawałby co lat 12 ciągłego zmniejszania wartości ubezpieczonéj, która w końcu, co do budowli dawno stojących, spadłaby na mało znaczącą, a tém samem uczestnictwo w instytucyi byłoby dla niego bezużyteczne, niedoprowadzające do celu, który miało mu głównie zapewnić, bo w wypadku pogorzeli otrzymałby wynagrodzenie tak dalece zmniejszone, że nie wystarczyłoby na wzniesienie innej odpowiedniéj budowli.

Ponieważ oznaczenie wartości materyałów w budowli, względnie do stopnia ich starości, dopuszczałoby niezliczone modyfikacye, aby więc nie zostawiać nic dowolności taksatorów, najwłaściwiéj by było przyjąć zasadę, iżby każda budowla była szacowaną na taką summę, jaką potrzeba koniecznie wyłożyć podług cen miejscowych na jéj wystawienie, i od téj wartości potrącać koszta, podług tych samych cen, potrzebne na te szczegóły, których przy tejże budowli już nie dostaje. Kommissya Rządowa mniema, że tym sposobem będzie najpewniejszą droga zbliżenia się do szacunku rzeczywistego, bez otwierania widoków na zyski niegodziwe, z uszczerbkiem współzabezpieczonych, dla tego zwróciła uwagę Rządów Gubernialnych ażeby przy przyjmowaniu taks budowli w dobrach rządowych, takiego postępowania na gruncie domagano się, i spodziewa się że Dyrekcya Ubezpieczeń ze swojéj strony odpowiednie zechce wydać zarządzenia, aby delegowani przez nią taksatorowie zasadę przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu proponowaną mieli na uwadze.

w Warszawie, dnia 20 Listopada (2 Grudnia) 1847 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 73,180/20,333.

№ 167.

О составленіи вѣдомости о мостахъ, находящихся въ казенныхъ имѣніяхъ, поинститутскихъ и иныхъ, въ казенномъ вѣдѣніи состоящихъ.

(16 (28) Февраля 1848 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Независимо отъ другихъ циркуляровъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, касательно построекъ и починокъ мостовъ въ имѣніяхъ казенныхъ и поинститутскихъ, 23 Октября (4 Ноября) 1846 года, за № 103,333/28,893, сдѣлано было распоряженіе о составленіи вѣдомости о мостахъ, содержащихся, согласно общимъ арендныхъ условіямъ, исключительно на счетъ Казны.

Въ настоящее время, въ видахъ распространенія установленнаго по означеннымъ мостамъ контроля на всѣ вообще мосты, находящіеся на земляхъ казенныхъ, поинститутскихъ и конфискованныхъ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства признала необходимымъ составить имъ постоянный кадастръ.

Для того, чтобы кадастръ сей составленъ былъ на точныхъ основаніяхъ, Правительственная Коммисія постановляетъ, чтобы всѣ мосты были обозначены постоянными очередными нумерами, подобно жилымъ домамъ въ деревняхъ. Какъ очередные нумера домовъ оканчиваются каждой деревней, такъ и очередные нумера мостовъ должны оканчиваться въ каждомъ имѣніи, въ порядкѣ, соотвѣтствующемъ ихъ положенію.

Посему, вмѣсто формы вѣдомости подъ лит. *A*, сообщенной при вышеозначенномъ предписаніи, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства препровождаетъ новую форму для составленія кадастра всѣмъ мостамъ въ имѣніяхъ казенныхъ и въ другихъ всякаго рода въ казенномъ вѣдѣніи состоящихъ.

Кадастръ долженъ быть составленъ, въ четырехъ экземплярахъ, Окружными Экономическими Ассесорами, на основаніи под-

№ 167.

Zaprowadzenie kontrolli wszelkich mostów w dobrach rządowych, po-instytutowych i w innych, zostających pod zarządem Skarbu.

(d. 16 (28) Lutego 1848 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Obok wielu rozporządzeń ogólnie przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu wydanych, w przedmiocie stawiania i reperowania mostów w dobrach rządowych i po-instytutowych, wydane także zostało ogólne rozporządzenie daty 23 Października (4 Listopada) 1846 roku Nr. 103,333/28,893, mające na celu rozciągnięcie kontrolli nad mostami, które podług ogólnych warunków dzierżawnych wyłącznie kosztem Skarbu utrzymywane być mają.

Obecnie pragnąc objąć podobną kontrollą, nietylko tego rodzaju mosty, ale oraz wszystkie znajdujące się na gruncie dóbr własności rządowéj lub po-instytutowéj, tudzież sposobem konfiskaty na rzecz Skarbu Królestwa zajętych, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu uznała potrzebę sporządzenia ich stałego kadastru.

Ażeby uformować się mający stały kadastr opierał się na pewnéj podstawie, Kommissya Rządowa mieć chce, iżby wszystkie mosty na gruncie opatrzone były stałym numerem kolejnym, tak jak to ma miejsce na domach mieszkalnych we wsiach. Tak jak liczba domów kolejno kończy się w każdéj wsi, liczba też kolejną mostów kończyć się powinna w każdych dobrach w porządku, jaki podług ich położenia przyjąć należy.

W miejsce przeto wzoru do wykazu, przy powołanym wyżéj rozporządzeniu pod lit. A znajdującego się, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przesyła nowy wzór do uformowania kadastru wszystkich mostów, znajdujących się w dobrach rządowych oraz innych wszelkiego rodzaju, pod zarządem Władzy Skarbowéj będący.

Kadastr taki powinien być sporządzony podług szczegółowych wiadomości, powziętych na gruncie przez Assessorów

робныхъ мѣстныхъ свѣдѣній, собранныхъ при помощи Гминныхъ Войтовъ; одинъ остается на мѣстѣ въ имѣніи, другой у Окружнаго Экономическаго Ассесора, третій представляется въ Губернское Правленіе, а четвертый Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

Составленіе кадастра мостамъ согласно вышеупомянутымъ условіямъ, должно быть окончено въ теченіи двухъ мѣсяцевъ, для представленія же одного экземпляра въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства назначается 8 (20) Мая т. г., съ тѣмъ, что виновные въ допущеніи замедленія будутъ подвергнуты отвѣтственности.

Варшава, 16 (28) Февраля 1848 года.

№ 4,577/1,309.

Ekonomicznych okręgowych, przy pomocy Wójtów gmin. Kadastr mostów powinien być uformowanym, w czterech egzemplarzach, z których jeden służyć będzie do użytku na gruncie w dobrach, drugi Assessorowi Ekonomicznemu okręgowemu, trzeci Rządowi Gubernialnemu, a czwarty Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu.

Uformowanie kadastru mostów podług powyższych warunków, ma być uskutecznione koniecznie w ciągu dwóch miesięcy, którego jednego egzemplarza Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu najdaléj do dnia 8 (20) Maja r. b. oczekiwać będzie, zapowiadając, że w razie uchybienia winni zwłoki ukarani zostaną.

w Warszawie, dnia 16 (28) Lutego 1848 r.

Nr. 4,577/1,309.

Приложеніе къ № 167-му.

(*Форма*)

ВѢДОМОСТЬ

о всѣхъ мостахъ, находящихся въ имѣніяхъ казенныхъ, поинститутскихъ и другихъ состоящихъ въ казенномъ управленіи.

Annex do Nr. 167-go.

(*Wzór*)

WYKAZ

wszystkich mostów, znajdujących się w dobrach rządowych, po-instytutowych i innych, które zostają pod zarządem Władzy Skarbowéj.

Номеръ по порядку.	Поименованiе мѣстностей, въ которыхъ находятся мосты						Размѣръ моста и какой конструкцiи	Которымъ нумеромъ обозначенъ мостъ.	Ширина рѣки, ручья или оврага, на которыхъ находится мостъ,—оба ли берега принадлежатъ Казнѣ, или который либо изъ нихъ находится въ предѣлахъ другихъ владѣнiй	Исчисленiе мостовъ, построенныхъ и содержащихся на счетъ Казны или на счетъ частныхъ лицъ			Когда находящiеся нынѣ мосты построены и были ли послѣ постройки производимы починки, и какого рода? Сколько стоила постройка, сколько починка и на чей счетъ.	Существуетъ ли тарифъ для взиманiя платы съ мостовъ, какого разряда, какой доходъ въ годъ получается отъ аренды или администрацiи	Примѣчанiя.
	уѣзда.	экономiи или главнаго имѣнiя.	фольварка или деревни, отбывающей барщину или же очиншеванной	отдѣльныхъ усадьбъ или лѣсничества.	большой, средней и проселочный дорогъ съ обозначенiемъ, откуда и куда именно ведетъ.	названiе рѣки, ручья или оврага, чрезъ которые построенъ мостъ.				I. Мосты, построенные и содержимые на счетъ Казны	II. Мосты, находящiеся на земляхъ очиншеванныхъ, должны быть содержимы на счетъ колонистовъ или безсрочныхъ арендаторовъ.	III. Мосты, которые на основанiи договоровъ съ Казною, должны быть устроены и содержимы арендаторами.			

Numer porządkowy.	Wymienienie miejsc, w których mosty są położone						Jaki jest rozmiar mostu i jaka jego jest konstrukcya.	Jaką liczbą kolejną oznaczony jest most w resp. dobrach	Jaka jest szerokość rzeki, strumienia lub wąwozu, przez które most jest utrzymywany, i czy brzegi ich obadwa należą do Rządu, lub który z nich znajduje się w granicach innéj jakiéj dziedziny.	Rozgatunkowanie mostów na te, które kosztem Skarbu Królestwa i te, które kosztem prywatnych osób stawiane i utrzymywane być winny.			Kiedy most teraz egzystujący postawiony został, i czy po jego postawieniu czynione były i jakie reperacye? Ile kosztowała budowa a ile wynosiła reperacya i czyj na to wyłożony był fundusz.	Czy mostowi służy taryffa do poboru opłaty i jakiéj klassy,—wiele roczne most czyni dochodu, bądź tytułem dzierżawy lub przez bezpośrednią administracyę.	Uwagi.
	Powiatu	Ekonomii lub dóbr głównych.	Folwarku lub wsi, czy ta jest pańszczyzną albo czynszową	Realności oddzielnych lub leśnictwa.	Droga wielka, średnia, kommunikacyjna z wymienieniem zkąd i dokąd ta droga prowadzi.	Nazwisko rzeki, strumienia, lub wąwozu, przez które most kommunikacyę utrzymuje.				I. Mosty, które bezpośrednio przez Skarb Królestwa budowane i reperowane być winny.	II. Mosty, które jako znajdujące się na gruntach czynszowych, stale urządzonych, przez czynszowników lub też przez wieczystych dzierżawców stawiane i reperowane być mają.	III. Mosty, które przez dzierżawców czasowych, na mocy przyjętych przez nich względem Skarbu zobowiązań, stawiane i reperowane być powinny.			

№ 168.

Объясненіе о томъ, что неполученіе смѣты или лѣса нужнаго на строенія не освобождаетъ арендатора отъ претензій Казны за невозведеніе строеній.

(3 (15) Іюня 1848 года).

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Вслѣдствіе рапорта Губернскаго Правленія отъ 11 (23) Марта, за № 19,545/9,331, относительно разрѣшенія недоумѣній, возникшихъ при разсчетахъ съ арендаторами казенныхъ имѣній, а именно:

1) долженъ ли арендаторъ, обязанный къ постройкѣ или починкѣ строеній и не исполнившій сего по неполученію смѣты или неотпущенію ему лѣса изъ казенныхъ дачъ, вопреки условіямъ арендналго контракта, быть признанъ должникомъ Казны, при оставленіи аренды;

2) въ случаѣ, еслибы имѣніе поступило въ частную собственность, до истеченія арендналго контракта, слѣдуетъ ли обращать взысканіе на арендатора, за неисполненіе принятаго имъ по контракту относительно строеній обязательства, не смотря на то, что онъ могъ бы исполнить оное въ остальные годы арендналго срока, опредѣленнаго контрактомъ,—

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства объявляетъ:

Относительно 1-го пункта. Что недоставленіе смѣтъ и невыдача лѣснаго матеріала изъ казенныхъ лѣсовъ не можетъ препятствовать зачисленію претензіи въ пользу Казны; ибо если невозможно простирать претензіи по сему предмету къ арендатору, то она должна быть отнесена на счетъ Архитекторовъ или Ассесоровъ, кои оказались виновными въ замедленіи построекъ и отпуска лѣснаго матеріала, отлагая до послѣдняго года исполненіе лежащей на нихъ обязанности; поэтому Губернское Правленіе должно немедленно предварить ихъ, что за всякій произшедшій по ихъ винѣ упадокъ строеній и неисполненіе арендныхъ условій, они обязаны будутъ вознаградить всѣ послѣдовавшіе отъ сего убытки.

№ 168.

Objaśnienie, że nieotrzymanie anszlagów lub drzewa na budowle, nie zwalnia dzierżawców od pretensyi Skarbu za niewystawienie budowli.

(d. 3 (15) Czerwca 1848 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Na rapport Rządu Gubernialnego z dnia 11 (23) Marca Nr. 19,545/9,331, którym przedstawił do rozwiązania kwestye, przy obrachunkach z dzierżawcami dóbr rządowych napotykane, jako to:

1) czy dzierżawca obowiązany do stawiania lub naprawy budowli, a niedopełniający tego, z powodu niedoręczenia anszlagów, lub niewydawania mu drzewa, z lasów rządowych, pomimo zapewnienia kontraktem dzierżawnym, powinien być z tego tytułu debitowanym na rzecz Skarbu, przy jego wyjściu z dzierżawy;

2) czy w razie przejścia dóbr na własność prywatną, przed skończeniem się kontraktu dzierżawnego, należy dzierżawcę debitować, za niewykonanie warunku względem budowli w kontrakcie przyjętego, bez względu że on wykonać by go mógł w pozostającéj jeszcze reszcie lat dzierżawy, trwającym kontraktem zakreślonéj.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu oświadcza:

Ad 1-m. Iż niedoręczenie anszlagów i nie wydawanie drzewa z lasów rządowych nie może stać na przeszkodzie zaliczeniu na rzecz Skarbu pretensyi, bo jeżeli pretensya z tego tytułu do dzierżawcy regulowaną być nie może, to zaliczyć ją należy do Budowniczych lub Assessorów, którzy opóźnienia w wystawieniu budowl i wydawaniu drzewa stali się powodem, i czynności przez nich w tym celu dopełniać się winne na ostatni rok odkładali, zaraz więc zagrozić im Rząd Gubernialny winien, że o ile tylko w czem winni okażą się za dezolacye w budowlach i niewykonanie warunków dzierżawnych, za stratę ztąd wynikłą zapłacą.

Относительно 2-го пункта. Такъ какъ въ арендныхъ контрактахъ не указывается арендаторамъ, въ какіе именно годы аренднаго владѣнія они обязаны исправить разрушенныя строенія или вмѣсто недостающихъ построить новыя, и какъ самое исполненіе § 11-го контрактныхъ условій удостовѣряется обыкновенно арендаторами по истеченіи аренднаго срока, то по этимъ уваженіямъ и имѣя въ виду общія распоряженія, а именно: ст. 15-ю указовъ о пожалованіи, ст. 48 общаго постановленія Совѣта Управленія отъ 11 (23) Февраля 1836 года, за № 33,661, и распоряженіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 11 (23) Октября 1836 года, за № 77,013/25,753, Правительственная Коммисія полагаетъ: что тамъ, гдѣ имѣніе поступило въ частную собственность, до истеченія контракта, опредѣленіе, слѣдуетъ ли заявить претензію къ арендатору по условіямъ контракта относительно строеній, должно быть предоставлено новому владѣльцу, такъ какъ подобныя претензіи зачисляются исключительно въ пользу новыхъ собственниковъ имѣнія.

Варшава, 3 (15) Іюня 1848 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Гуминскій.*

№ 27,760/8,487.

№ 169.

Распоряженіе, предписывающее соблюденіе экономіи въ употребленіи лѣснаго матеріала обращеніемъ вниманія на необходимую величину моста и на то, нельзя ли ихъ устраивать изъ камня.

(9 (21) Іюня 1848 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Имѣя въ виду, что содержаніе дорогъ и мостовъ необходимо для внутренняго сообщенія въ казенныхъ имѣніяхъ, Правительственная Коммисія облегчила отпускъ лѣснаго матеріала для этой надобности, дозволивъ, предписаніемъ отъ 17 (29) Февраля 1844 года, за № 8,757, самимъ Губернскимъ Правленіямъ распоряжаться отпускомъ матеріала; въ менѣе значительномъ количествѣ, стоимостью ниже 15 руб., предоставлено разрѣшать от-

Ad 2-m. Ponieważ w kontraktach dzierżawnych, dzierżawcy nie mają oznaczonego czasu, w których respective latach służącéj im possessyi powinni upadające budowle restaurować, i w miejsce brakujących nowe stawiać; owszem z wykonania pod tym względem § 11-go respective kontraktów, zwykli usprawiedliwiać się po ukończeniu dzierżawy, tak przeto z tego względu, jako też z uwagi na ogólne postanowienia, a mianowicie art. 15-ty ukazów donacyjnych, art. 48-y ogólnego postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 11 (23) Lutego 1836 roku Nr. 33,661, i rozporządzenie Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu z dnia 11 (23) Października 1836 r. Nr. 77,013/25,753 Kommissya Rządowa uznała, że tam, gdzie dobra oddane są na rzecz prywatną, przed upływem kontraktów, pozostawione być ma nowemu dziedzicowi ocenienie, czy z warunku kontraktowego co do budowl może być roszczona pretensya do dzierżawcy, pretensye bowiem takie całkowicie na rzecz nowych dziedziców liczone być winny.

w Warszawie, dnia 3 (15) Czerwca 1848 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 27,760/8,487.

№ 169.

Rozporządzenie, zalecające oszczędność w użyciu drzewa, przez zwracanie uwagi na konieczną wielkość mostów, i na to, czy one nie mogą być budowane z kamienia.

(d. 9 (21) Czerwca 1848 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ze względu na nieodzowną potrzebę utrzymywania w dobrym stanie dróg i mostów, dla kommunikacyi wewnętrznéj w dobrach rządowych, Kommissya Rządowa ułatwiła wydawanie na ten przedmiot drzewa z lasów rządowych, dozwalając reskryptem z dnia 17 (29) Lutego 1844 roku Nr. 8,757, Rządom Gubernialnym samym zarządzać na to wy-

пускъ Уѣзднымъ Начальникамъ, хотя бы и по истеченіи періода рубки. Облегчая отпускъ лѣснаго матеріала, Правительственная Коммисія имѣла въ виду, что при своевременномъ исправленіи порчи, мосты постоянно будутъ находиться въ порядкѣ, не требуя частой перестройки, и что такимъ образомъ окажется сбереженіе лѣснаго матеріала. Не смотря на это, изъ рапортовъ Губернскихъ Правленій и изъ собственныхъ наблюденій своихъ, Правительственная Коммисія убѣждается, что ежегодно на изъясненный предметъ выходитъ весьма значительное количество лѣснаго матеріала, и что отъ облегченія отпуска лѣса, расходъ ни мало не уменьшился. Поэтому Правительственная Коммисія находитъ нужнымъ подтвердить распоряженіе свое отъ 23 Октября (4 Ноября) 1843 года, за № 25,743/8,199, объ употребленіи матеріала, для мостовъ, съ бо́льшею осмотрительностію, и предлагаетъ Губернскому Правленію предписать Экономическимъ Ассесорамъ, Архитекторамъ и Инженерамъ, чтобы они, при опредѣленіи, нужно ли строить или чинить мостъ, съ точностію изслѣдывали мѣстныя обстоятельства и удостовѣрялись, не можетъ ли мостъ быть построенъ изъ полеваго камня,—проектировали каменные мосты вездѣ, гдѣ это окажется возможнымъ по мѣстнымъ условіямъ; въ случаѣ необходимости построить деревянный мостъ, наблюдали, при составленіи смѣтъ лѣсному матеріалу, возможную бережливость, ограничиваясь лишь дѣйствительной надобностью, подъ опасеніемъ отвѣтственности, полагаемой въ вышеупомянутомъ предписаніи. Если проектированные и построенные мосты окажутся длиннѣе, шире или выше надлежащаго, въ такомъ случаѣ техникъ, представившій проектъ, подвергнется взысканію, въ пользу Казны, излишне произведенныхъ расходовъ и стоимости отпущеннаго въ бо́льшемъ, чѣмъ слѣдовало, количествѣ матеріала.

Для того, чтобы предположенное сбереженіе лѣснаго матеріала осуществилось на дѣлѣ, необходимо наблюдать за употребленіемъ отпущеннаго лѣса, согласно назначенію. Поэтому Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, въ дополненіе къ предписанію своему отъ 10 Октября 1833 года, за № 91,607, о по-

datek drzewa, a w małych ilościach wartości rsr. 15 niedochodzącéj, moc assygnowania zostawiła nawet Naczelnikom Powiatów, bez względu na porę roku, w któréj lasy są zamknięte. Przy takowém ułatwieniu wydawania drzewa Kommissya Rządowa miała i to na uwadze, że przez rychłą naprawę psujących się mostów, będą one ciągle utrzymywane w stanie użytecznym bez częstego odbudowania, a tem samem z oszczędzeniem na to drzewa. Jednakże pomimo to, Kommissya Rządowa z doniesień Rządów Gubernialnych i z kontrolli w biurze swém utrzymywanéj ma przeświadczenie, że corocznie bardzo wielka massa drzewa spożywaną jest na przedmiot w mowie będący, i że wydatki drzewa, przez ich ułatwienie, bynajmniéj nie zmniejszyły się. Z tego powodu Kommissya Rządowa widzi potrzebę ponowić reskrypt swój z dnia 23 Października (4 Listopada) 1843 roku Nr. 25,743/8,199, w przedmiocie oględnego użycia drzewa do mostów wydany, i poleca Rządowi Gubernialnemu, aby nakazał tak Assessorom Ekonomicznym, jak i Budowniczym, oraz Inżenierom, iżby przy rozpoznawaniu potrzeby wystawienia lub naprawy mostu, zbadali dokładnie miejscowość i przekonywali się, czy nie może być budowany z kamienia polnego; aby mosty z kamienia projektowali wszędzie, gdzie tylko miejscowość wzniesienia ich dozwoli, a gdzie to być nie może, i mostki z drzewa koniecznie stawiane być muszą, aby tam, przy sporządzaniu wykazów potrzebnego drzewa, zachowali wszelką możliwą oszczędność, stosując się do koniecznéj tylko potrzeby, według szczegółowych w reskrypcie dopiero powyżéj pomienionym wytkniętych zasad, i pod odpowiedzialnością, tymże reskryptem przepisaną, to jest, jeżeli projektowane i wystawione, gdzie będą mostki dłuższe, szersze lub wyższe, jak koniecznie potrzeba wymaga, w takim razie projektujący technik obowiązany będzie zwrócić Skarbowi przewyżkę wartości i ilości drzewa, nad konieczną potrzebę użytego.

Jeżeli cel oszczędnego użycia drzewa ma być osiągnięty, potrzeba koniecznie dopilnować, aby drzewo wydane obrócone było w zupełności na cel przeznaczony. Dla tego Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, powołując się na reskrypt swój z dnia 10 Października 1833 roku Nr. 91,607,

вѣркѣ безплатно отпускаемаго лѣснаго матеріала, предписываетъ Губернскому Правленію:

1) сдѣлать распоряженіе, чтобы всякаго рода лѣсной матеріалъ, безплатно отпускаемый Губернскимъ Правленіемъ или Уѣздными Начальниками, а также лѣсъ на починку мостовъ и плотинъ въ казенныхъ имѣніяхъ, немедленно записывался въ общую контрольную книгу безплатнаго отпуска матеріала;

2) приказать составлять пріемные протоколы о всѣхъ, безъ исключенія, постройкахъ и починкахъ плотинъ и мостовъ, для которыхъ безплатно отпущенъ матеріалъ, съ обозначеніемъ количества употребленнаго матеріала;

3) по полученіи пріемныхъ протоколовъ, озаботиться безотлагательнымъ сравненіемъ количества отпущеннаго матеріала съ количествомъ употребленнаго въ дѣло, и за полученный матеріалъ, оставшійся безъ употребленія, подвергать виновныхъ взысканію стоимости излишка, а буде окажется злоупотребленіе — законной отвѣтственности.

Правительственная Коммисія, въ убѣжденіи, что достиженіе предположенной цѣли зависитъ отъ точнаго исполненія правилъ, предлагаетъ Губернскому Правленію наблюдать, съ особенною заботливостію, чтобы лѣсной матеріалъ, необходимый для содержанія въ хорошемъ состояніи мостовъ и плотинъ, отпускаемъ былъ своевременно, и чтобы Казна не терпѣла убытка отъ неисправнаго употребленія матеріала, Губернское Правленіе обязано сдѣлать надлежащее о семъ распоряженіе и наблюсти за точнымъ онаго выполненіемъ.

Варшава, 9 (21) Іюня 1848 года.
№ 53,651/18,998.

№ 170.

О дозволеніи арендаторамъ строить деревянныя зданія съ каменными столбами.

(16 (28) Сентября 1848 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Отъ 24 Января (5 Февраля) т. г., за № 5,097, Губернское Правленіе, донося, что многіе изъ арендаторовъ казенныхъ

względem kontrollowania drzewa bezpłatnego wydany, poleca Rządowi Gubernialnemu:

1) aby jak wszelkie drzewo bezpłatne tak i drzewo na groble i mosty w dobrach rządowych, przez siebie lub Naczelników Powiatów assygnowanych, bezzwłocznie zapisywać kazał do kontrolli ogólnéj drzewa bezpłatnego;

2) aby nakazał sporządzać protokóły odbiorcze bez wyjątku wszelkiéj budowy i naprawy grobli i mostów, na które drzewo bezpłatnie wydano, z wykazaniem ilości drzewa użytego;

3) aby za otrzymaniem protokołów odbiorczych nakazał zaraz porównać ilość drzewa wydanego, z ilością użytą; aby za drzewo pobrane a nieużyte na cel, na który było wydane, winnych do zapłacenia wartości, a w razie wykrycia nadużycia, i do kary według przepisów pociągnął.

W końcu Kommissya Rządowa przeświadczona, że osiągnięcie celu zależy na ścisłem wykonywaniu przepisów, porucza szczególnéj troskliwości Rządu Gubernialnego czuwanie, aby potrzeba drzewa do utrzymania w dobrym stanie mostków i grobel w czasie swym była zaspokojoną, i aby Skarb na marnowanie tego materyału, a tem samem na straty wystawionym nie był. Wtym celu Rząd Gubernialny wyda niezwłocznie stosowne zarządzenia, gdzie wypada i wykonania onych ściśle pilnować będzie.

w Warszawie, dnia 9 (21) Czerwca 1848 roku.

Nr. 53,651/18,998.

№ 170.

Pozwolenie dzierżawcom stawiania budowl drewnianych w słupy murowane.

(d. 16 (28) Września 1848 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Rapportem z dnia 24 Stycznia (5 Lutego) b. r. Nr. 5,097, doniósł Rząd Gubernialny, że wielu dzierżawców dóbr rzą-

имѣній ходатайствуютъ о дозволеніи имъ строить деревянныя зданія на каменномъ фундаментѣ и не въ уголъ, а съ каменными столбами, проситъ разрѣшить арендаторамъ подобнаго рода постройки, которыя, по мнѣнію Губернскаго Правленія, не уступаютъ прочностью постройкамъ въ уголъ.

Вслѣдствіе сего Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства увѣдомляетъ, что хотя въ § 7-мъ заключенныхъ до 1846 года контрактовъ объ арендѣ казенныхъ имѣній, а также въ § 5-мъ нынѣ обязательныхъ контрактовъ, помѣщено Казною условіе, что арендаторамъ воспрещается строить зданія иначе, какъ только деревянныя, въ уголъ, на каменномъ фундаментѣ и съ каменными трубами, или же каменныя зданія, изъ кирпича или камня, съ употребленіемъ извести, но какъ, по донесенію Губернскаго Правленія, нѣкоторые арендаторы объявили желаніе построить деревянныя зданія съ каменными столбами, вмѣсто строеній въ уголъ,—то Правительственная Коммисія, принимая во вниманіе, что строенія съ каменными столбами, безспорно, прочнѣе и красивѣе строеній со стѣнами, связанными въ уголъ, дозволяетъ арендаторамъ казенныхъ, подуховныхъ и прочихъ имѣній, въ вѣдѣніи Казны состоящихъ, строить хозяйственныя зданія деревянныя, на каменномъ фундаментѣ, съ каменными столбами изъ жженаго кирпича или камня, съ употребленіемъ извести,—съ тѣмъ, что дозволеніе это не относится къ жилымъ домамъ, и что каменные столбы должны быть въ ширину не менѣе полутора локтя.

Впрочемъ распоряженіе это не стѣсняетъ тѣхъ арендаторовъ, кои, не будучи въ состояніи строить зданія съ каменными столбами, строили бы оныя въ уголъ, на каменномъ фундаментѣ, согласно условіямъ контракта.

Настоящее распоряженіе Губернское Правленіе обязывается сообщить Экономическимъ Ассесорамъ и Уѣзднымъ Начальникамъ, для свѣдѣнія и руководства.

Варшава, 16 (28) Сентября 1848 года.

№ 15,724/4,948.

dowych żąda, aby im dozwolono stawiania budowl z drzewa na podmurowanie w słupy murowane zamiast w węgieł, i utrzymując, że takie budowle pod względem dobroci i trwałości nie ubliżają stawianym w węgieł, uczynił wniosek za przychyleniem się do żądania dzierżawców.

W odpowiedzi na to przełożenie Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu oświadcza.

Wprawdzie w § 7-m kontraktów o dzierżawę dóbr rządowych, przed rokiem 1846 zawartych, jako i w § 5-m teraz obowiązujących kontraktów, położono ze strony Skarbu warunek, że niewolno dzierżawcom stawiać innych budowli tylko, albo drewniane w węgieł na podmurowanie i z kominami murowanemi, albo też same murowane z cegły lub kamienia na wapno; kiedy jednak, według powyższego doniesienia Rządu Gubernialnego, niektórzy z dzierżawców objawili chęć stawiania budowl z drzewa, zamiast w węgieł, w słupy murowane, Kommissya Rządowa zatem z uwagi, że budowle w słupy murowane są niezaprzeczenie trwalsze i okazalsze od budowl w węgieł wiązanych, dozwala dzierżawcom dóbr rządowych supprimowanych i innych, pod zarządem Skarbu zostających, wznoszenia budowl gospodarskich z drzewa, na podmurowaniu w słupy, z cegły palonéj lub z kamienia na wapno murowane, zastrzegając przytem, że to dozwolenie nie stosuje się do domów mieszkalnych, i że słupy murowane nie mogą być mniejszéj szerokości jak półtora łokcia.

Wszakże rozporządzenie niniejsze nie ma ścieśniać postępowania tych dzierżawców, którzyby nie mogąc stawiać budowli w słupy murowane, wznosili je w węgieł na podmurowaniu, według warunków kontraktami wskazanych.

Zresztą rozporządzenie to winien Rząd Gubernialny Assessorom Ekonomicznym i Naczelnikom Powiatowym zakommunikować, dla wiadomości i zastosowania się.

w Warszawie, dnia 16 (28) Września 1848 roku.

Nr. 15,724/4,948.

№ 171.

Распоряженіе о порядкѣ продажи стараго матеріала, остающагося отъ разрушившихся строеній.

(30 Января (11 Февраля) 1849 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Существующій нынѣ порядокъ продажи стараго матеріала отъ разрушившихся фольварковыхъ и крестьянскихъ строеній, въ имѣніяхъ, состоящихъ въ казенномъ вѣдѣніи, сопряженный съ продолжительною перепискою Экономическихъ Ассесоровъ съ подлежащими властями, оказался неудобнымъ въ томъ отношеніи, что продажа не можетъ быть производима съ такою поспѣшностью, какой требуютъ мѣстныя обстоятельства, ибо пока Экономическимъ Ассесоромъ сдѣлано будетъ на счетъ матеріаловъ отъ разрушившихся строеній, представленіе Губернскому Правленію, пока Губернское Правленіе предпишетъ Архитектору произвести оцѣнку оныхъ, пока состоятся торги на продажу таковыхъ матеріаловъ, иногда по нѣсколько разъ объявляемые, матеріалы подвергаются порчѣ и утрачиваютъ цѣнность свою.

Въ видахъ огражденія Казны отъ убытковъ и сокращенія существующихъ нынѣ формальностей, Правительственная Коммисія предписываетъ:

Если фольварковое, пропинаціонное или крестьянское строеніе до того разрушится, что требовать будетъ перестройки или новой постройки, Экономическій Ассесоръ, удостовѣрившись въ дѣйствительности такого состоянія строеній, обязанъ распорядиться, особенно когда строеніе остается безъ употребленія, чтобы оно немедленно и въ его присутствіи было разобрано, а матеріалъ, оказавшійся годнымъ для постройки, отданъ былъ подъ присмотръ мѣстнаго арендатора или Гминнаго Войта. Испорченный матеріалъ, годный лишь для топлива, по оцѣнкѣ онаго, согласно таксѣ ближайшаго лѣсничества, немедленно продать на мѣстѣ съ аукціона; въ случаѣ же неявки на торги покупателей—безъ аукціона. Матеріалъ, признанный годнымъ для постройки, долженъ быть употребленъ на возобновленіе разрушившихся

№ 171.

Rozporządzenie, przepisujące postępowanie przy sprzedaży starych materyałów z upadłych budowl.

(d. 30 Stycznia (11 Lutego) 1849 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Doświadczenie przekonało, że dotychczasowe postępowanie przy sprzedaży starych materyałów, z upadłych budowl folwarcznych i włościańskich, w dobrach pod zarządem Skarbu będących, jako zależące od przeprowadzenia poprzednio licznych korrespondencyj Assessorów Ekonomicznych z właściwemi władzami, nie zapewnia należytego pośpiechu, z jakim ten przedmiot, ze względu na jego naturę i na miejscowe położenie rzeczy, załatwionym być winien; albowiem zanim Assessor Ekonomiczny przedstawi Rządowi Gubernialnemu potrzebę zarządzenia materyałami z upadłych budowl, zanim Rząd Gubernialny rozkaże Budowniczemu oszacować je, i zanim dojdzie do skutku licytacya na sprzedaż tych materyałów, często po kilka razy ogłaszana, takowe przez ten czas podpadają zniszczeniu i tracą swą wartość.

Kommissya Skarbu, dla zapobieżenia wynikającym ztąd stratom dla Skarbu, oraz dla skrócenia obowiązujących dotąd formalności, wydaje następujące rozporządzenie.

Gdzie budowla folwarczna, propinacyjna i włościańska tak dalece upadła, że wymaga przestawienia lub nowego odbudowania, tam Assessor Ekonomiczny, znalazłszy taki jéj stan, powinien przedewszystkiém, a mianowicie w przypadku, gdyby ona nie była już w użyciu, zaraz przy sobie kazać ją rozebrać, i o ile w niéj okaże się jeszcze materyał zdrowy i do budowy przydatny, takowy oddzielić i pod odpowiedzialny dozór miejscowego dzierżawcy lub Wójta gminy oddać. Materyał zaś zepsuty i tylko na opał przydatny, po oszacowaniu go na ilość sążni i wartość pieniężną, podług taxy najbliższego leśnictwa rządowego, zaraz sprzedać przez licytacyę na miejscu, a nawet z wolnéj ręki, w razie, gdyby do ogłoszonéj licytacyi nie było konkurentów, —materyał uznany i oddzielony, jako przydatny do

строеній; буде же онъ окажется для сего не соотвѣтствующимъ, Экономическій Ассесоръ долженъ распорядиться объ отдачѣ его на починку строеній тѣмъ крестьянамъ, которымъ Казна обязана производить отпускъ строеваго лѣса.

О всемъ вышеизложенномъ составлять протоколъ, для представленія Губернскому Правленію, которому циркуляромъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 31 Октября 1833 года, за № 48,877/12,501, предоставлено утверждать таковые протоколы. Вырученныя отъ продажи деньги записывать, по полученіи ихъ, на приходъ въ Уѣздныхъ Казначействахъ, въ статьѣ случайныхъ доходовъ, съ донесеніемъ о томъ Правительственной Коммисіи.

Варшава, 30 Января (11 Февраля) 1849 года.
№ 96,338/28,960.

№ 172.

Подтвержденіе правилъ, относящихся къ постройкѣ мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ и предписывающихъ входить, въ особыхъ случаяхъ, съ представленіями въ Коммисію Финансовъ.

(11 (23) Августа 1849 года.)

N. Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Варшавскій Гражданскій Губернаторъ, отъ 12 Мая с. г., за № 66,602, вошелъ съ представленіемъ, что экономическое финансовое вѣдомство, возложивъ постройку мостовъ:

на отдѣльныхъ усадебниковъ или чиншевыхъ мельниковъ;
на сельскія общества, которыхъ усадьбы устроены и очиншеваны,—и
на донатаріевъ (владѣльцевъ пожалованныхъ имѣній),

поставило административныя управленія, на которыхъ лежитъ отвѣтственность за хорошее состояніе сообщеній, въ затруднительное положеніе, такъ какъ отдѣльные усадебники и цѣлыя селенія бываютъ, нерѣдко, не въ состояніи исполнить обязанность, принятую на себя неосмотрительно, безъ предварительнаго

budowy, przedewszystkiém wskazany byćby powinien do budowli, w miejsce rozebranéj wystawić się mającéj, a gdyby on do tej budowli okazał się nie przydatnym, Assessor Ekonomiczny odda go do naprawy budowli takich włościan, którym Skarb obowiązany jest dać drzewo budowlane z swych lasów.

Wszystko to jednak ma się odbywać przy spisaniu protokółu, natychmiast Rządowi Gubernialnemu przedstawić się winnego, który według ogólnego rozporządzenia Kommissyi Skarbu z d. 31 Października 1833 roku Nr. 48,877/12,501, mocen jest takowy zatwierdzać, osiągnięte pieniądze natychmiast ściągać, i kazać perceptować w właściwych Kassach powiatowych, pod dochody przypadkowe, a o każdym takim przypadku jednocześnie składać rapporty Kommissyi Rządowéj.

W Warszawie, d. 30 Stycznia (11 Lutego) 1849 r.
Nr. 96,338/28,960.

№ 172.

Rozporządzenie, przypominające wszystkie przepisy, dotyczące budowy mostów w dobrach rządowych, a zarazem polecające w szczególnych przypadkach czynić przedstawienia do Kommissyi Skarbu.

(d. 11 (23) Sierpnia 1849 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Gubernator Cywilny gubernii Warszawskiéj uczynił pod dniem 12 Maja r. b. Nr. 66,602 przedstawienie, że władza ekonomiczna skarbowa, przez przekazanie obowiązków stawiania mostów:

na pojedynczych osadników lub młynarzy czynszowych,
na gromady wiejskie urządzone i oczynszowane, i
na donataryuszów,

wprawiła władze administracyjne, odpowiedzialne za dobry stan wszelkich przepraw, w kłopotliwe położenie, gdyż pojedynczy osadnicy lub wsie całe, podjętego lekkomyślnie i bez obliczenia się obowiązku częstokroć nie są w możności wykonać, a donataryusze obowiązek ten, jako nie wskazany im

разсчета; владѣльцы же пожалованныхъ имѣній стараются, подъ разными предлогами, уклоняться отъ этой обязанности, категорически къ нимъ не относящейся. Въ доказательство, Губернаторъ привелъ нѣсколько случаевъ.

Вслѣдствіе означеннаго представленія, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, къ избѣжанію вреднаго замедленія въ столь важномъ дѣлѣ, признала необходимымъ подтвердить Губернскому Правленію изданныя по сему предмету правила, кои легко примѣнять во всѣхъ случаяхъ, и кои могутъ способствовать достиженію цѣли,—именно:

1. Общія распоряженія относительно мостовъ, обязательныя во всемъ Царствѣ, и распоряженія относительно мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ суть слѣдующія:

a) въ постановленіи Намѣстника въ Царствѣ отъ 15 Мая 1816 года, находящемся въ томѣ I-мъ Дневника Законовъ и обязательномъ, до настоящаго времени, для всѣхъ землевладѣльцевъ и гминъ въ Царствѣ, указаны правила, кѣмъ именно и въ какомъ размѣрѣ, въ обыкновенныхъ и чрезвычайныхъ случаяхъ, должны быть строимы и содержимы мосты, находящіеся, само собою разумѣется, на среднихъ и проселочныхъ дорогахъ, такъ какъ мосты на большихъ или шоссейныхъ путяхъ, согласно постановленію Намѣстника въ Царствѣ отъ 20 Декабря 1822 года, за № 7,095, должны содержаться на счетъ Казны, администраціею дорогъ и мостовъ;

b) въ постановленіи Намѣстника въ Царствѣ отъ 23 Сентября 1823 года, за № 13,288, разосланномъ къ бывшимъ Воеводскимъ Коммисіямъ при предписаніи Коммисіи Финансовъ отъ 29 Января 1824 года, за № 43,830/8,603, сохранившемъ донынѣ обязательную силу, постановлено, что казенныя имѣнія подлежатъ такимъ же правиламъ, какъ и частныя;

c) для успѣшнѣйшаго устройства мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ, Правительственная Коммисія, предписаніемъ отъ 21 Января 1835 года, за № 2,549/766, предоставила всѣмъ бывшимъ Воеводскимъ Коммисіямъ распоряжаться, въ чрезвычайныхъ случаяхъ, производствомъ работъ безъ торговъ, когда расходъ не превышаетъ 150

literalnie, pod różnemi pozorami od siebie usunąć starają się, w dowód czego kilka przytoczył wypadków.

Przedstawienie powyższe stało się powodem, że Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, dla niewystawiania przez to głównego przedmiotu na szkodliwą zwłokę, uznała potrzebę powtórzyć niniejszém Rządowi Gubernialnemu przepisy, w tym względzie wydane, i do każdego wypadku zastosować się oraz cel pożądany osiągnąć mogące, mianowicie:

1. Ogólne postanowienia Rządu co do mostów, kraj cały obowiązujące, i rozporządzenia względem dóbr rządowych wydane, są następujące:

a) postanowienie Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 15 Maja 1816 r. w tomie I-m Dziennika Praw umieszczone, i wszystkich właścicieli i gminy w Królestwie dotąd obowiązujące, wskazujące zasady, przez kogo i w jakiéj części, czy to w potrzebie zwyczajnéj lub nadzwyczajnéj, stawiane i utrzymywane być powinny mosty, ma się rozumieć na traktach średnich i drogach pobocznych położone, skoro mosty na traktach wielkich czyli bitych, według późniejszego postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego z dnia 20 Grudnia 1822 r. Nr. 7,095 utrzymywane być winny z funduszów skarbowych przez Administracyę dróg i mostów;

b) rozporządzenie Namiestnika Królewskiego z dnia 23 Września 1823 r. Nr. 13,288, przy reskrypcie Kommissyi Skarbu z dnia 29 Stycznia 1824 roku Nr. 43,830/8,603 bb. Kommissyom Wojewódzkim przesłane i podotąd obowiązujące, stanowiące, że dobra rządowe podlegają tym samym przepisom co i dobra prywatne;

c) dla tém spieszniejszego około mostów w dobrach rządowych działania, rozporządzeniem z dnia 21 Stycznia 1835 r. Nr. 2,549/766 Kommissya Rządowa upoważniła wszystkie ówcześnie egzystujące Kommissye Wojewódzkie, aby w nagłych przypadkach, tam, gdzie koszt nie dochodzi rs. 150 (ma się rozumieć wyłącznie

руб. (за исключеніемъ стоимости лѣснаго матеріала), а въ обыкновенныхъ —когда издержки не свыше 15 руб.

Означенное распоряженіе не только не отмѣнено, но и подтверждено предписаніемъ отъ 17 (29) Февраля 1844 года, за № 8,757/2,588; при чемъ Правительственною Коммисіею разрѣшено: необходимый для мостовъ матеріалъ, на сумму ниже 15 руб., ассигновать Уѣзднымъ Начальникамъ, а на высшую сумму—Губернскимъ Правленіямъ.

2. Лежащія на Казнѣ обязанности по содержанію мостовъ были, согласно распоряженіямъ Правительства, переданы:

d) обязанность, на основаніи прежнихъ контрактовъ, до 1847 года, строить мосты, возложена на временныхъ арендаторовъ, съ тѣмъ, что Казна будетъ безплатно отпускать лѣсной матеріалъ въ близлежащихъ къ казеннымъ дачамъ мѣстахъ; въ другихъ же, отдаленныхъ отъ сихъ дачъ мѣстахъ, арендаторъ долженъ покупать его на собственный счетъ;

e) на основаніи существующихъ, съ 1847 года, обязательныхъ арендныхъ условій, всѣ временные арендаторы обязаны строить мосты и покупать необходимый для сего матеріалъ собственными средствами;

f) мосты, находящіеся въ предѣлахъ казенныхъ земель, отданныхъ въ безсрочную аренду, съ условіемъ платежа канона и вкупнаго, должны строиться и содержаться безсрочными арендаторами на собственный ихъ счетъ, такъ какъ обязанность эта лежитъ на нихъ, въ силу контрактовъ о безсрочной арендѣ;

g) какъ въ прежнихъ, такъ и въ настоящихъ контрактахъ о безсрочной арендѣ казенныхъ мельницъ, обыкновенно помѣщается условіе, что владѣлецъ мельницы обязанъ содержать, на собственныя средства, дороги и мосты, находящіеся въ предѣлахъ его владѣнія;

h) очиншеванные крестьяне дѣлаются безсрочными владѣльцами земель, пользуясь правомъ выкупа; кромѣ того, при исчисленіи чинша, обыкновенно вычитается $1/6$ часть дохода на издержки по постройкамъ и другимъ гминнымъ надобностямъ, —вслѣдствіе чего крестьяне сіи обя-

wartości drzewa), bez ogłoszenia licytacyi in minus, wykonanie robót zarządzały, a w każdym przypadku tak postąpić dozwalały, gdzieby koszta nie przenosiły rs. 15.

Rozporządzenie to nietylko odwołane nie jest, ale jeszcze reskryptem z dnia 17 (29) Lutego 1844 r. Nr. 8,757/2,588 zostało zatwierdzone, a nadto tą dogodnością wsparte, iż Komissya Rządowa dozwoliła assygnować drzewo na mosty potrzebne Naczelnikom Powiatu, w wartości rs. 15 niedochodzącéj, a Rządom Gubernialnym w większych ilościach, to jest, rs. 15 wartości przechodzących.

2. Obowiązki z ogólnych postanowień Rządu, względem stawiania mostów na Skarb spadające, przelanemi zostały, jako to:

d) dawniejszemi, przed r. 1847 zawieranemi, kontraktami dzierżawnemi włożony został obowiązek stawiania mostów na dzierżawców czasowych, a Skarb zapewnił tylko dodać drzewo bezpłatnie, o ile się w pobliskich lasach rządowych znajdować będzie, gdyż przeciwnie sam dzierżawca zakupić go musi;

e) podług teraźniejszych, od r. 1847 obowiązujących, warunków dzierżawnych, wszyscy dzierżawcy czasowi są obowiązani stawiać mosty, i kupować do nich drzewo z własnych funduszów;

f) mosty w obrębie gruntów rządowych, wieczyście za opłatą kanonu i wkupnego wydzierżawionych, winny być budowane i utrzymywane kosztem wieczystych dzierżawców, gdyż Skarb kontraktami wieczysto-dzierżawnemi ten obowiązek na nich przelał;

g) tak w dawniejszych jak i teraźniejszych kontraktach o wieczystą dzierżawę młynów rządowych zawartych, zazwyczaj jest zamieszczany warunek, że posiadacz młyna obowiązany jest utrzymywać własnym kosztem drogi i mosty, w obrębie posiadłości będące;

h) włościanie czynszowani stają się wieczystemi posiadaczami gruntów, gdyż nawet okup może im być dozwolony; zresztą przy wyrachowaniu czynszów zwykle potrącaną jest $1/6$ część od dochodu, na budowle i wszelkie inne potrzeby gminne, przeto mosty swym własnym ko-

заны на свой счетъ строить и исправлять мосты, безъ отпуска казеннаго матеріала;

i) въ Высочайше пожалованныхъ имѣніяхъ, обязанность строить мосты возлагается на владѣльцевъ и на очиншеванныхъ крестьянъ, находящихся въ этихъ имѣніяхъ; на владѣльцевъ—на томъ основаніи, что Казною отданы имъ имѣнія со всѣми служащими ей правами и лежащими на ней обязанностями, тѣмъ болѣе, что, согласно ст. 16-ой постановленія Совѣта Управленія 11 (23) Февраля 1836 года, № 33,661, при опредѣленіи стоимости лѣсовъ, присоединенныхъ къ пожалованнымъ имѣніямъ, вычитается соотвѣтственный процентъ на безплатный отпускъ лѣснаго матеріала; на основаніи же ст. 41-ой того же постановленія, удерживается изъ дохода соотвѣтственный процентъ на постройку зданій и мостовъ, если таковой процентъ не былъ удержанъ прежде. На крестьянъ въ пожалованныхъ имѣніяхъ, означенная обязанность возлагается ст. 40-ю изданной Совѣтомъ Управленія, въ 1841 году, инструкціи объ устройствѣ и очиншеваніи крестьянъ;

k) наконецъ, въ статьяхъ 2 и 5-ой постановленія Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 15 Мая 1846 года указано, какъ поступать въ случаяхъ, когда расходы на постройку превышаютъ средства гмины или отдѣльнаго владѣльца.

Если, при существованіи вышеприведенныхъ правилъ, въ которыхъ изложены обязанности каждаго, и въ настоящее время еще оказываются неудобства въ сообщеніяхъ, по случаю дурного состоянія мостовъ, то это происходитъ лишь отъ слабаго исполненія административными властями служебныхъ обязанностей; и хотя Правительственная Коммисія вполнѣ убѣждена, что при тщательномъ и заботливомъ надзорѣ не должно представляться чрезвычайной надобности въ постройкѣ или починкѣ мостовъ, такъ какъ всегда, за исключеніемъ особыхъ случаевъ, работы должны быть предпринимаемы заблаговременно, для чего административнымъ управленіямъ предоставлены всѣ средства,—тѣмъ не менѣе, въ крайне безотлагательныхъ случаяхъ, когда принятыя административными властями мѣры окажутся безуспѣш-

sztem, bez dodania im od Skarbu drzewa, stawiać i reperować powinni;

i) zresztą w dobrach Najmiłościwiéj darowanych, obowiązek stawiania mostów przechodzi na obdarowanych i na włościan oczynszowanych, do tych dóbr należących; na obdarowanych z téj zasady, że Skarb oddał obdarowanym dobra z wszelkiemi prawami, jakie mu służyły, i obowiązkami, jakie go ciążyły, a tém bardziéj, że na mocy art. 16-go postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 11 (23) Lutego 1836 roku Nr. 33,661, przy ustanowieniu wartości lasów do dóbr darowanych przyłączonych, potrącony jest w tym celu stosowny procent, na bezpłatny wydatek drzewa, a na zasadzie art. 41-go tegoż postanowienia potrącony jest od dochodu stosowny procent, na stawianie wszelkich budowli i mostów, jeżeli ten nie był poprzednio strącony dzierżawcy dóbr na donacye przeszłych; zaś na włościan oczynszowanych i do dóbr darowanych należących, z mocy art. 40-go instrukcyi, do urządzenia i oczynszowania włościan, przez Radę Administracyjną w r. 1841 wydanéj;

k) nakoniec, art. 2 i 5-y postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego, z dnia 15 Maja 1846 r. wskazują zasady, jak należy postąpić, jeżeliby koszt odbudowy możność gminy lub pojedynczego posiadacza przechodził.

Jeżeli więc przy takich przepisach, obowiązki każdego wskazujących, brak kommunikacyi dla złego stanu mostów obecnie zachodzi, to wypadki takie słabéj tylko egzekucyi władz administracyjnych przypisane być muszą; a jakkolwiek Kommissya Rządowa jest przekonaną, że przy czynnym i troskliwym dozorze, nagłéj potrzeby w stawianiu lub reperacyi mostów byćby niepowinno, bo w każdym wypadku, wyjąwszy nadzwyczajnych, zawczasu jedno lub drugie przedsiębrać należy, skoro władza administracyjna ma sobie wszystkie wskazane i zostawione ku temu środki; gdyby jednak taka potrzeba rzeczywiście zaszła, a środki przez władze administracyjne użyte nie odniosły skutku, w takich wypadkach winien Rząd Gubernialny czynić szczegółowo stosowne w téj mierze

ными, Губернское Правленіе обязано входить съ представленіями въ Правительственную Коммисію, дабы поставить ее въ возможность оказать надлежащее пособіе, буде обязанность строить мосты лежитъ на крестьянахъ, а послѣдніе, по недавнему замѣну повинностей чиншемъ, поставлены въ невозможность произвести значительные расходы, и притомъ сами нуждаются въ зачетѣ или другомъ пособіи отъ Казны.

Варшава, 11 (23) Августа 1849 года.
№ 42,240/13,850.

№ 173.

Предписаніе объ осмотрѣ строеній, для удостовѣренія, нѣтъ ли въ нихъ бревенъ, входящихъ въ трубы и угрожающихъ пожаромъ.

(17 (29) Іюля 1852 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Его Свѣтлость Князь Намѣстникъ въ Царствѣ, обративъ вниманіе, что большая часть пожаровъ происходитъ отъ неправильностей въ постройкахъ, именно отъ бревенъ, входящихъ въ трубы, приказалъ, для отвращенія подобныхъ случаевъ, сдѣлать распоряженіе о безотлагательномъ производствѣ строгаго осмотра всѣхъ казенныхъ строеній, съ тѣмъ, что буде окажутся гдѣ либо бревна, входящія въ трубы, должны быть немедленно приняты надлежащія къ исправленію сего мѣры.

Въ исполненіе означеннаго приказанія Его Свѣтлости, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предлагаетъ Губернскому Правленію предписать Уѣзднымъ Архитекторамъ обревизовать въ казенныхъ имѣніяхъ и лѣсахъ всѣ дворскія строенія и жилые дома, для опредѣленія, угрожаетъ ли, отъ вышеприведеннаго, опасность пожара. Если замѣчены будутъ какіе либо недостатки въ строеніяхъ, угрожающіе пожаромъ, Губернское Правленіе обязано собственною властію принять мѣры предохраненія, или же представить о томъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, съ надлежащимъ заключеніемъ и приложеніемъ смѣтъ.

Варшава, 17 (29) Іюля 1852 года.
№ 19,310/7,214.

przedstawienia do Kommissyi Rządowéj, aby mogła przyjść z pomocą w przypadku, gdy obowiązek stawiania mostów trafi na włościan świeżo na czynsz przeszłych, a przez to do podejmowania większych kosztów niezamożnych i chwilowego zaliczenia lub innéj pomocy od Skarbu potrzebujących.

w Warszawie, dnia 11 (23) Sierpnia 1849 r.

Nr. 42,240/13,850.

№ 173.

Polecenie zrewidowania budowl, dla przekonania się, czy nie znajdują się w nich belki wpuszczane w komin a przez to grożące pożarem.

(d. 17 (29) Lipca 1852 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

JO. Książę Namiestnik Królestwa zwróciwszy uwagę, że wielka część pożarów wynika ze złéj konstrukcyi budowl, mianowicie z belek w kominy wpuszczanych, rozkazał, iżby dla zapobieżenia podobnym wypadkom, zarządzona była niezwłocznie ścisła rewizya wszystkich budowl rządowych, i jeżeli się w któréj z nich okaże, że belki są wpuszczone w kominy, aby natychmiast przedsięwzięte były środki w téj mierze zaradcze.

W wykonaniu tego rozkazu Jego Książęcéj Mości, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca Rządowi Gubernialnemu, aby nakazał Budowniczym powiatowym zrewidować w dobrach i lasach rządowych wszystkie budowle dworskie oraz leśne mieszkalne i przekonać się, czy gdzie z tego powodu nie zachodzi niebezpieczeństwo od ognia, a w razie dostrzeżenia jakowych wad, niebezpieczeństwem grożących, aby zaraz przedsięwziął środki zaradcze lub wnioski stosowne z kosztorysami Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu przedstawił.

w Warszawie, dnia 17 (29) Lipca 1852 roku.

Nr. 19,310/7,214.

№ 174.

Распоряженіе о томъ, что техническія смѣты починки костеловъ должны быть разсматриваемы въ Отдѣленіи Казначейства.

(2 (14) Декабря 1852 года.)

Всѣмъ Гражданскимъ Губернаторамъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Общимъ распоряженіемъ отъ 29 Марта (10 Апрѣля) 1840 года, за № 82,686/26,687, подтвержденнымъ 1 (13) Декабря 1845 года, за № 95,132/28,584, предписано, чтобы на всѣ совѣщанія костельныхъ дозоровъ и для распредѣленія издержекъ, въ случаѣ встрѣтившейся надобности починки или сооруженія новыхъ костельныхъ зданій въ имѣніяхъ казенныхъ и оставшихся послѣ упраздненнаго духовенства, были приглашаемы Экономическіе Ассесоры подлежащихъ округовъ, для охраненія правъ Казны. Между тѣмъ однакожъ, не смотря на столь ясное предписаніе, препровождаемыя Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, на разсмотрѣніе, техническія смѣты и раскладки расходовъ, доказываютъ, что сказанное распоряженіе не только не исполняется съ надлежащею точностью, но даже въ нѣкоторыхъ раскладкахъ издержекъ весьма часто показываются за Казною такія имѣнія, которыя или вовсе никогда не принадлежали Казнѣ, или вслѣдствіе дарственныхъ записей, продажи, обмѣна или другихъ сдѣлокъ, поступили въ частную собственность, отъ чего за эти недвижимости, неподлежаще за тѣмъ взыскивается съ Казны складка.

Поэтому Правительственная Коммисія, въ видахъ огражденія Казны отъ убытковъ, предлагаетъ Вашему Превосходительству предписать Административному и Казенному Отдѣленіямъ Губернскаго Правленія, строго примѣняться къ приведенному въ началѣ сего циркуляру и распорядиться, чтобы на будущее время, вышеозначенныя раскладки издержекъ предварительно отсылки ихъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духов-

№ 174.

Rozporządzenie, iż kosztorysy napraw kościołów mają być rozbierane w Wydziale Skarbowym.

(d. 2 (14) Grudnia 1852 r.)

Do wszystkich Gubernatorów Cywilnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ogólne rozporządzenie z dnia 29 Marca (10 Kwietnia) 1840 roku, Nr. 82,686/26,687, ponowione pod dniem 1 (13) Grudnia 1845 roku, Nr. 95,132/28,584, mieć chce, aby do wszystkich narad dozorów kościelnych tudzież rozkładów kosztów, gdzie będzie szło o uznanie potrzeby reperacyi lub stawiania nowych budowli kościelnych w dobrach rządowych lub do funduszu po zniesioném duchowieństwie należących, byli wzywani Assessorowie Ekonomiczni właściwych okręgów, dla dopilnowania praw Skarbu. Tymczasem, pomimo tak wyraźnego przepisu, nadsyłane do rozpatrzenia przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych kosztorysy i rozkłady kosztów przekonywają, że takowy z wielką niedokładnością jest zachowywanym, a nawet w niektórych rozkładach kosztów częstokroć zamieszczane bywają jako rządowe realności, które albo wcale nigdy do Skarbu nie należały, albo skutkiem darowizny, sprzedaży, zamiany lub innego rodzaju alienacyi, przeszły na własność prywatną, przez to zaś składka z tychże niewłaściwie od Skarbu jest wymaganą.

Kommissya Rządowa przeto, w celu zapobieżenia stratom Skarbu, wzywa Jaśnie W-go Pana, aby Wydziałom Administracyjnemu i Skarbowemu w tamecznym Rządzie Gubernialnym rozkazał ściśle stosować się do rozporządzenia na początku powołanego, oraz zarządził, aby odtąd przed przesłaniem rzeczonych rozkładów kosztów Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych, takowe Wydziałowi

ныхъ Дѣлъ, были передаваемы въ Отдѣленіе Казначейства, для повѣрки и засвидѣтельствованія.

Варшава, 2 (14) Декабря 1852 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Гуминскій.*

№ 84,226/35,930.

№ 175.

Распоряженіе объ оцѣнкѣ матеріаловъ въ строеніяхъ, негодныхъ къ употребленію.

(9 (21) Декабря 1852 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Безпечность и несоблюденіе нѣкоторыми Губернскими Правленіями правилъ, указанныхъ общими распоряженіями отъ 30 Января (11 Февраля) 1849 года, за № 96,338/28,960, которыми предоставлено имъ право распоряжаться матеріаломъ отъ разрушенныхъ фольварочныхъ, пропинаціонныхъ и крестьянскихъ строеній, въ казенныхъ и другихъ, въ вѣдѣніи Казны состоящихъ имѣніяхъ, и предписано, вмѣстѣ съ тѣмъ, развить эти правила въ духѣ, соотвѣтствущемъ выгодамъ Казны и крестьянъ, указываютъ на необходимость подчинить въ этомъ отношеніи дѣйствія Губернскихъ Правленій болѣе строгому контролю; вслѣдствіе чего, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ:

1. Чтобы оцѣнка всякаго разрушеннаго или назначеннаго къ сломкѣ строенія, производима была Уѣзднымъ Архитекторомъ при содѣйствіи Экономическаго Ассесора и мѣстнаго Гминнаго Войта, и въ доказательство ея правильности прилагаемъ былъ протоколъ, составленный тѣми же лицами, поясняющій:

a) на чемъ основаны цѣны, принятыя въ оцѣнкѣ;

b) сколько оказалось прочнаго еще и годнаго на строенія матеріала, и сколько поврежденнаго, годящагося лишь на дрова;

c) какое должны получить назначеніе прочные матеріалы, на фольварочныя ли, или на крестьянскія строенія, на которыя Казна обязана отпускать строевой лѣсъ изъ своихъ дачъ безплатно.

Skarbowemu były do sprawdzenia i poświadczenia kommunikowane.

w Warszawie, d. 2 (14) Grudnia 1852 r.
Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gumiński.*
Nr. 84,226/35,930.

№ 175.

Zarządzenie szacowania materyałów z budowl do użytku niezdatnych.

(d. 9 (21) Grudnia 1852 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Lekceważenie przez niektóre z Rządów Gubernialnych, a nawet zupełne pominięcie przepisów, ogólnemi rozporządzeniami z dnia 30 Stycznia (11 Lutego) 1849 r., Nr. 96,338/28,960, wskazanych, nadających im moc zarządzania materyałami po upadłych budowlach folwarcznych, propinacyjnych i włościańskich w dobrach rządowych i innych, pod zarządem Skarbu Królestwa zostających, których bliższe rozwinięcie w duchu dobra Skarbu i włościan, im samym pozostawiono, wskazało potrzebę postawienia działań Rządu Gubernialnego w tym przedmiocie pod ściślejszą kontrollę, jakoż Kommissya Skarbu poleca mu:

1. Aby każdéj budowli upadłéj, lub do rozebrania zakwalifikowanéj, była robiona taksa przez Budowniczego powiatu, wspólnie z Assessorem Ekonomicznym i miejscowym Wójtem gminy, a na jéj usprawiedliwienie dołączony protokół, przez te same osoby spisany, objaśniający:

a) na czém zasadzają się ceny do taksy przyjęte?

b) jaka część materyałów jest jeszcze zdrowa i do budowl przydatna, a jaka zepsuta i tylko na opał użytą być może?

c) jakie przeznaczenie otrzymać powinna część zdrowa, czy do budowl folwarcznych, czy do budowl włościan, którym Skarb jest obowiązany dać drzewo budowlanę bezpłatnie z swych lasów;

Къ тому должно быть еще приложено извлеченіе изъ пріемно-сдаточнаго акта подлежащаго имѣнія, съ подробнымъ описаніемъ состоянія строеній, и съ объясненіемъ: не произошелъ ли упадокъ оныхъ отъ нерадѣнія мѣстнаго арендатора, и въ такомъ случаѣ, предъявлена ли противъ него претензія Казны и на какую сумму.

2. Прочные матеріалы передать немедленно, соотвѣтственно ихъ назначенію, интересованному арендатору или крестьянамъ, посредствомъ командированныхъ лицъ, съ составленіемъ о томъ протокола и съ условіемъ оправданія надлежащаго употребленія матеріала предъ Экономическимъ Ассесоромъ и Гминнымъ Войтомъ, которые обязаны доносить о семъ Губернскому Правленію.

3. Матеріалъ негодный къ другимъ строеніямъ продать съ публичныхъ торговъ, на основаніи оцѣнки; если же, по недостатку соискателей, продажа не состоится, предложить протоколярно крестьянамъ покупку онаго, съ вольной руки, по цѣнамъ назначеннымъ въ оцѣнкѣ.

4. Въ случаѣ представившейся надобности, назначить переоцѣнку, которая производится Губернскимъ Архитекторомъ, съ подробнымъ изъясненіемъ разницы, обнаруженной въ сравненіи съ первоначальною оцѣнкою; по составленіи же оной, поступать при продажѣ строеній по указаніямъ предыдущаго пункта, наконецъ,

5. Всѣ оцѣнки, составленныя Уѣздными Архитекторами, передавать для технической и счетной повѣрки Губернскому Архитектору.

Документы, удостовѣряющіе о точномъ исполненіи вышеозначенныхъ правилъ, Губернское Правленіе должно прилагать, какъ къ своимъ представленіямъ въ Правительственную Коммисію, для испрошенія ея разрѣшенія по этому предмету, такъ и къ своимъ распоряженіямъ по Казначейству, о внесеніи въ приходъ суммы, вырученной отъ продажи матеріала послѣ разрушенныхъ строеній. Объ этомъ, нынѣшняго числа, увѣдомлена также и Высшая Счетная Палата.

Варшава, 9 (21) Декабря 1852 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Гуминскій.*

№ 264/405.

niemniéj wyciąg z ostatniego aktu odbiorczo-podawczego właściwych dóbr, stan budowli szczegółowo opisujący, z wyjaśnieniem, czy upadek takowéj nie pochodzi z winy miejscowego dzierżawcy, a w razie, gdyby tak było, czy pretensya Skarbu o to do niego i w jakiéj wysokości jest zaregulowaną?

2. Aby część zdrowa materyałów, była stosowna do nadanego jéj przeznaczenia, i oddana zaraz protokólarnie przez delegowanych interessowanemu dzierżawcy lub włościanom, pod zastrzeżeniem usprawiedliwienia jéj użycia na cel właściwy przed Assessorem Ekonomicznym i Wójtem gminy, którzy o tém Rządowi Gubernialnemu donosić powinni.

3. Aby materyał do innych budowl nieprzydatny, przez publiczną głośną licytacyę, na zasadzie taksy sprzedać, a gdyby w téj drodze, dla braku konkurencyi, sprzedany być nie mógł, aby zaproponować protokólarnie włościanom nabycie takowego z wolnéj ręki, za opłatą wartości taksą ustanowionéj.

4. Aby na przypadek zaszłej potrzeby ułożenia powtórnéj taksy, takowa działaną była przez Budowniczego gubernialnego, z szczegółowém usprawiedliwieniem różnicy, jaka względem pierwotnéj taksy wykrytąby została, a po jéj sporządzeniu, należy przy sprzedaży budowli postąpić podług poprzedniego paragrafu; wreszcie

5. Wszelkie taksy zdziałane przez Budowniczych powiatowych rewidowane być winny przez Budowniczego gubernialnego i w rachubie.

Dowody zadosyć uczynienia powyższym zastrzeżeniom, Rząd Gubernialny dołączać będzie do przedstawień, jakie mu czynić wypadnie do Kommissyi Skarbu, w razie potrzeby zażądania jéj w tych przedmiotach decyzyi, a następnie do upoważnień kassowych, jakie wydawać jest władny, w celu zaperceptowania summ z sprzedaży materyałów po upadłych budowlach osiągniętych. O czém Najwyższa Izba Obrachunkowa w dniu dzisiejszym zawiadomioną została.

w Warszawie, dnia 9 (21) Grudnia 1852 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 264/405.

№ 176.

Подтвержденіе, что при устройствѣ каменныхъ фундаментовъ не слѣдуетъ употреблять глины вмѣсто извести, и что къ постройкѣ зданій послѣ пожара можно приступать не прежде, какъ по утвержденіи плана и смѣты.

(16 (28) Іюня 1853 г.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

По условію относительно постройки зданій, заключающемуся во всѣхъ контрактахъ о временной арендѣ казенныхъ имѣній, требуется, согласно строительнымъ правиламъ, чтобы постройки возводились или каменныя, изъ жженаго кирпича или камня съ известью, или же деревянныя, въ уголъ, на каменномъ фундаментѣ, съ каменными трубами, выведенными на поверхность кровли, также съ употребленіемъ извести.

Офиціально дошло до свѣдѣнія Коммисіи Финансовъ, что означенныя правила не исполняются, и что, при постройкѣ зданій, фундаментовъ и трубъ, употребляется глина, не смотря на то, что отъ точнаго исполненія вышеприведеннаго, зависитъ прочность строеній, долговременность ихъ существованія, и что ассигнованный Казною на возведеніе ихъ капиталъ не долженъ быть растрачиваемъ арендаторами казенныхъ имѣній, которые, по условіямъ контракта, обязаны производить постройки подъ наблюденіемъ Архитекторовъ и Экономическихъ Ассесоровъ, установленныхъ исключительно для ближайшаго надзора за казенными имѣніями, и бездѣйствующихъ, или по нерадѣнію, или по пристрастію къ арендаторамъ, или, наконецъ, по незнанію дѣла.

Для прекращенія таковыхъ злоупотребленій, Коммисія Финансовъ предписываетъ Губернскому Правленію:

1) сдѣлать распоряженіе объ осмотрѣ всѣхъ фольварковыхъ и пропинаціонныхъ строеній во всѣхъ казенныхъ имѣніяхъ, и, если гдѣ либо найдены будутъ строенія, фундаменты или трубы возведенными на глину настоящими арендаторами, приказать немедленно перестроить оныя, съ употребленіемъ извести, и наблюсти за исполненіемъ сего;

№ 176.

Zwrócenie uwagi na przepis, że podmurowania nie mogą być stawiane na glinę, tylko na wapno, i że odbudowanie budowl spalonych dopiero po zatwierdzeniu planu i anszlagu następować może.

(d. 16 (28) Czerwca 1853 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ogólne, we wszystkich umowach o dzierżawę czasową dóbr rządowych zawartych mieszczące się, z zasadami policyi budowniczéj zgodne, zastrzeżenie, co do stawiania budowl, bezwarunkowo mieć chce, aby w każdym przypadku budowle stawiane były albo murowane z cegły palonéj lub kamienia na wapno, albo drewniane w węgieł na podmurowaniu na wapno, z kominami murowanemi, nad dach wyprowadzonemi, także na wapno.

Dochodzą Kommissyę Skarbu na drodze urzędowéj wiadomości, że przepisy te, od których ścisłego wykonywania zależy trwałość budowl, zapewnienie długoletniéj ich egzystencyi i nieudaremnienie kapitału na ich wzniesienie ze strony Skarbu wyłożonego, przez dzierżawców dóbr rządowych, z mocy warunków kontraktowych do ich stawiania obowiązanych, pod okiem Budowniczych i Assessorów Ekonomicznych, wyłącznie dla bliższego szczegółowego dozoru nad dobrami rządowemi postanowionych, a dozoru tego, albo przez zaniedbanie, lub stronną dla dzierżawców względność, lub też nieznajomość, nad niemi nie rozciągających, są omijane, gdyż oni budowle, fundamenty i kominy murują na glinę.

Kładąc tamę takiemu nadużyciu, Kommissya Skarbu poleca Rządowi Gubernialnemu:

1) aby zarządził rewizyę wszystkich budowl folwarcznych i propinacyjnych we wszystkich dobrach rządowych, a gdzie znalezioneby zostały budowle, fundamenty lub kominy murowane na glinę przez teraźniejszych dzierżawców, tam takowe natychmiast na wapno przemurować rozkazał, i skutku dopilnował;

2) предупредить Архитекторовъ и Экономическихъ Ассесоровъ, что отнынѣ, за допущеніе подобныхъ отступленій отъ правилъ, будутъ подвергаемы отвѣтственности и даже удаленію отъ службы, тѣмъ болѣе, что Экономическіе Ассесоры, постоянно имѣя ближайшій надзоръ за казенными имѣніями, легко могутъ не допускать вредныхъ упущеній при самомъ заготовленіи матеріаловъ и при производствѣ постройки;

3) еслибы какое либо зданіе сгорѣло, въ такомъ случаѣ, до начатія отстройки онаго, предписать представлять смѣту и планъ, составленные Архитекторомъ, обще съ Экономическимъ Ассесоромъ, съ обозначеніемъ обширности и рода строенія; за тѣмъ, не прежде, какъ по утвержденіи смѣты и плана, дозволять постройку сгорѣвшаго зданія, строго наблюдая, чтобы ни одно зданіе не строилось безъ соблюденія таковой формальности;

4) для удостовѣренія, что Экономическіе Ассесоры, дѣйствительно наблюдаютъ за строеніями въ казенныхъ имѣніяхъ, предписать, чтобы они, на ревизіонно-пріемныхъ протоколахъ, а также на описяхъ о состояніи строеній, представляемыхъ при пріемно-сдаточныхъ актахъ, и при рапортахъ о періодическихъ объѣздахъ, собственноручно свидѣтельствовали, что строенія, фундаменты и трубы устроены съ употребленіемъ извести, и по крайней мѣрѣ въ части, возвышающейся надъ крышею, изъ жженаго кирпича.

Варшава, 16 (28) Іюня 1853 года.
№ 41,548/17,763.

№ 177.

Воспрещеніе разбирать строенія подъ предлогомъ, что они оказались не нужными для хозяйства при новомъ устройствѣ имѣнія.

(14 (26) Октября 1855 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Замѣтивъ, что нѣкоторые Экономическіе Ассесоры, въ угожденіе арендаторамъ казенныхъ имѣній, представляютъ проекты объ

2) aby zapowiedział Budowniczym i Assessorom Ekonomicznym, że odtąd za dopuszczenie podobnych uchybień pociągnięci będą do nieochybnéj odpowiedzialności, a nawet ze służby oddaleni, zwłaszcza, że Assessorowie Ekonomiczni, będąc w ciągłéj styczności z dobrami rządowemi, mają wszelką łatwość, przy samém przysposabianiu materyałów i posuwaniu budowy, nie dopuszczać szkodliwych zboczeń;

3) aby na przypadek spalenia się budowli, przed przystąpieniem do jéj odbudowania, rozkazał przedstawić sobie anszlag z rysunkami, obszerność i jakość budynku wskazującemi, przez Budowniczego wspólnie z Assessorem Ekonomicznym sporządzonemi, a dopiero po zatwierdzeniu takowych, udzielił upoważnienie do odbudowania pogorzeli, a bez dopełnienia téj formalności, stawiania jakichbądź budowli nie dopuszczał;

4) aby, dla mienia na każdy wypadek rękojmi, że Assessorowie Ekonomiczni rzeczywiście czuwają nad budowlami w dobrach rządowych, zarządził, iżby oni na protokółach rewizyjno-odbiorczych, opisach stanu budowl, tak przy aktach odbiorczo-podawczych, jako też objazdach peryodycznych składanych, własnoręcznie poświadczyli, że budowle, fundamenty i kominy są murowane na wapno, a ostatnie przynajmniéj nad dachem, z cegły palonéj.

w Warszawie, dniu 16 (28) Czerwca 1853 r.
Nr. 41,548/17,763.

№ 177.

Rozporządzenie, iż nie wolno jest rozbierać budowl pod pretekstem, iż te, skutkiem nowego urządzenia dóbr, do gospodarstwa nie są potrzebne.

(d. 14 (26) Października 1855 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Dostrzegając, iż niektórzy Assessorowie Ekonomiczni, dogadzając życzeniom dzierżawców dóbr rządowych, projektują

уничтоженіи нѣкоторыхъ строеній, подъ предлогомъ, что оныя разрушились отъ ветхости и не могутъ быть починены, а также, что, при устройствѣ фольварковъ, оказываются излишними въ хозяйствѣ; что подобнаго рода представленія Экономическихъ Асесоровъ утверждаются, безъ тщательнаго разсмотрѣнія, Губернскими Правленіями, которыя, не представляя о томъ Правительственной Коммисіи, распоряжаются о продажѣ старыхъ матеріаловъ съ аукціона, и такимъ образомъ дѣйствуютъ вопреки правиламъ и условіямъ, по которымъ арендаторы обязаны содержать всѣ строенія и сдавать ихъ, по окончаніи срока аренды, въ исправности; отсюда, вмѣсто наблюденія за исполненіемъ упомянутыхъ условій, Губернскія Правленія самовольно уклоняются отъ нихъ, не взирая на то, что не имѣютъ права, вслѣдствіе новаго устройства фольварковъ, или по другимъ причинамъ, распоряжаться, безъ разрѣшенія высшаго начальства, о сносѣ строеній въ казенныхъ имѣніяхъ и владѣніяхъ; что, наконецъ, хотя на основаніи распоряженія Правительственной Коммисіи отъ 30 Января (11 Февраля) 1839 года, за № 96,338/28,960, и допускается чрезъ Экономическихъ Ассесоровъ, продажа матеріаловъ отъ разрушившихся строеній, но лишь въ такомъ случаѣ, когда вмѣсто разобранныхъ или разрушившихся строеній, послѣ продажи оставшихся отъ нихъ матеріаловъ, будутъ возведены арендаторами новыя постройки; что уничтоженіе строеній, подъ предлогомъ излишества ихъ при новомъ хозяйственномъ устройствѣ имѣній, отнюдь не можетъ быть допускаемо, —Правительственная Коммисія, въ отвращеніе изложенныхъ безпорядковъ на будущее время, предлагаетъ Губернскому Правленію не допускать, ни въ какихъ случаяхъ, уничтоженія строеній, и предписать о наблюденіи сего Экономическимъ Ассесорамъ. Къ сему Правительственная Коммисія присовокупляетъ, что за всякіе по изъясненному предмету упущенія, виновные будутъ подвергаемы законной отвѣтственности.

Варшава, 14 (26) Октября 1855 года.
№ 57,421/27,065.

do rozebrania i znicsienia niektóre budowle, z powodów jakoby te, przez starość podupadłe, do reperacyi niezdolne, i po urządzeniu folwarków od gospodarstwa zbywające, nadal nie były potrzebne; że Rządy Gubernialne, podzielając wnioski Assessorów Ekonomicznych, bez szczegółowego ich rozbioru, sprzedaż starych materyałów, bez odniesienia się do Kommissyi Rządowéj, w drodze licytacyi zarządzają, co jest przeciwne warunkom i przepisom, gdy dzierżawcy, podług kontraktu, obowiazani są utrzymywać te wszystkie budowle, jakie im aktem podawczym oddane zostały, takowe przy wyjściu z possessyi w dobrym pozostawić stanie; że zamiast przestrzegania, aby warunkom tym zadosyć się stało, samowolnie Rządy Gubernialne zwalniają ich od tego obowiązku, chociaż nie są mocne, czy to z powodu urządzenia, lub innéj przyczyny, bez wyraźnéj wyższéj decyzyi, budowli w dobrach i realnościach rządowych znosić; wreszcie, że jakkolwiek rozporządzenie Kommissyi Rządowéj z d. 30 Stycznia (11 Lutego) 1839 roku, Nr. 96,338/28,960, dozwala zarządzenia przez pośrednictwo Assessorów Ekonomicznych sprzedaży starych, z upadłych budowli materyałów, to przecież ściąga się tylko do wypadku, gdzie po rozebraniu lub upadku starych budowli i sprzedaży pozostałych materyałów, inna w to miejsce przez dzierżawcę ma być wystawiona budowla, lecz bynajmniéj nie stosuje się do tego, aby wolno było dozwalać rozbierania lub zniesienia budowli, jakoby skutkiem nowego urządzenia dóbr do gospodarstwa niepotrzebnych; Kommissya Rządowa przeto, w celu zapobieżenia tym zboczeniom na przyszłość, poleca Rządowi Gubernialnemu, aby żadnego zniesienia budowl nie dopuszczał, i podług tego stosowne zarządzenie do Assessorów Ekonomicznych wydał, gdyż w razie dostrzeżenia podobnych uchybień, winni do odpowiedzialności pociągnięci zostaną.

w Warszawie, d. 14 (26) Października 1855 r.

Nr. 57,421/27,065.

№ 178.

О дозволеніи арендаторамъ пользоваться камнемъ, находящимся на поверхности и внутри земли, для хозяйственныхъ надобностей и для устройства дорогъ, съ воспрещеніемъ вывоза камней за границы имѣнія, безъ особаго на то дозволенія.

(8 (20) Декабря 1855 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Вслѣдствіе представленія Варшавскаго Губернскаго Правленія о томъ, можетъ ли, и на какихъ основаніяхъ быть допускаемо собираніе камня посторонними и мѣстными жителями, съ крестьянскаго и фольварковаго поля, Правительственная Коммисія увѣдомила, что колонистамъ, платящимъ чиншъ, предоставлено право пользоваться всѣми произведеніями, находящимися на поверхности земель, отданныхъ имъ въ безсрочное пользованіе, а потому дозволяется имъ собирать, употреблять въ свою пользу и даже продавать камни, но только находящіеся на поверхности земли, съ воспрещеніемъ при томъ устраивать рудокопни или каменоломни. Арендаторамъ же предоставляется лишь право временнаго пользованія землею, для земледѣлія; по сему они могутъ пользоваться находящимся на поверхности или даже внутри земли камнемъ, какъ матеріаломъ необходимымъ для мѣстныхъ надобностей, именно: при постройкѣ зданій, устройствѣ мостовъ, заборовъ, дорогъ, мостовыхъ и проч., но только въ границахъ арендуемаго имѣнія. Арендаторъ можетъ также употреблять камни на устройство проселочныхъ дорогъ; на вывозъ же камня за границы имѣнія должно быть испрашиваемо особое дозволеніе владѣльца.

Объ изложенномъ Губернское Правленіе увѣдомляется, для руководства.

Варшава, 8 (20) Декабря 1855 года.
№ 46,397/21,528.

№ 178.

Rozporządzenie, iż dzierżawca może używać kamieni, znajdujących się na powierzchni lub we wnętrzu ziemi, na potrzeby miejscowe lub dla dróg kommunikacyjnych, nie wolno mu wszakże wywozić kamieni za granicę dóbr, bez oddzielnego na to upoważnienia.

(d. 8 (20) Grudnia 1855 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Na zapytanie Rządu Gubernialnego Warszawskiego, czy i pod jakiemi warunkami może być dozwolone zbieranie kamieni obcym i miejscowym mieszkańcom z pól włościańskich i folwarcznych w dobrach rządowych, Kommissya Rządowa oświadczyła: że do czynszowników należy wszelki użytek z powierzchni gruntów oddanych im w wieczyste posiadanie; wolno im przeto kamienie zbierać, używać, nawet sprzedawać, ale tylko znajdujące się na powierzchni, bez otwierania kopalni lub kamieniołomu. Dzierżawca zaś ma tylko dozwolone prawo czasowego użytkowania, z wyraźném wskazaniem jego rodzaju, to jest użytkowanie rolnicze; kamienie przeto znajdujące się na powierzchni, lub nawet wewnątrz ziemi, mogą być przez niego jako materyał gruntowy używane, tylko do potrzeb miejscowych, jakiemi są: budowle, mosty, ogrodzenia, drogi, bruki i tym podobne, w obrębie dóbr dzierżawionych, dla udzielenia ich nawet dla dróg kommunikacyjnych; lecz do wywożenia ich za granicę dóbr, powinno być wymagane szczegółowe pozwolenie właściciela.

O czém zawiadamiając Rząd Gubernialny, poleca mu, ażeby do tego w razie potrzeby stosował się.

w Warszawie, d. 8 (20) Grudnia 1855 r.

Nr. 46,397/21,528.

№ 179.

О томъ, что зданія, при возобновленіи ихъ послѣ пожара, не могутъ быть, безъ дозволенія Губернскаго Правленія, ни уменьшаемы, ни передѣлываемы для какой либо другой надобности.

(28 Іюня (10 Іюля) 1856 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Циркулярами отъ 16 (28) Іюня 1853 г., за № 41,548/17,763, и 14 (26) Октября 1855 года, № 57,421/27,065, Правительственная Коммисія предписала Губернскому Правленію:

a) еслибы какое зданіе сгорѣло въ имѣніи, отданномъ во временную аренду, въ такомъ случаѣ, до начатія отстройки онаго, предписать представить смѣту и планъ составленные Архитекторомъ, обще съ Экономическимъ Ассесоромъ, съ обозначеніемъ на нихъ обширности и рода строенія; за тѣмъ, не прежде, какъ по утвержденіи смѣты и плана, дозволять постройку сгорѣвшаго зданія, строго наблюдая, чтобы ни одна постройка не возводилась безъ соблюденія этой формальности;

b) предписать арендаторамъ, чтобы никакихъ строеній, оказавшихся, будто бы, ненужными, за устройствомъ имѣнія или по другимъ причинамъ, не уничтожали безъ предварительнаго разрѣшенія, и не дѣлали въ нихъ никакихъ произвольныхъ измѣненій.

Не смотря на это, изъ представленій нѣкоторыхъ Губернскихъ Правленій, Правительственная Коммисія замѣтила, что означенныя правила не исполняются; арендаторы казенныхъ имѣній, производя постройку новыхъ зданій, по случаю пожара, или новаго устройства имѣнія, или же разрушенія строенія, безъ предварительнаго составленія смѣтъ, произвольно уменьшаютъ таковыя, или строятъ вмѣсто нихъ другія, не въ томъ размѣрѣ, какой существовалъ при отдачѣ имъ имѣнія по сдаточному акту, что не только имѣетъ вліяніе на уменьшеніе стоимости имѣній, но и несогласно съ условіями контракта, по которому арендато-

№ 179.

Rozporządzenie, iż budowle po pogorzeli wznoszone, nie mogą być bez zezwolenia Rządu Gubernialnego zmniejszane, lub na inny użytek przeistaczane.

(d. 28 Czerwca (10 Lipca) 1856 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ogólnemi rozporządzeniami z dnia 16 (28) Czerwca 1853 roku, Nr. 41,548/17,763, i 14 (26) Października 1855 r., Nr. 57,421/27,065, Kommissya Rządowa wskazała Rządowi Gubernialnemu obowiązek przestrzegania:

a) aby na przypadek spalenia się budowli w dobrach czasowo wydzierżawionych, przed przystąpieniem do jéj odbudowania, rozkazał przedstawić sobie anszlagi z rysunkami, obszerność i jakość budynku wskazującemi, przez Budowniczego wspólnie z Assessorem Ekonomicznym sporządzone, i dopiero po zatwierdzeniu takowych, udzielił upoważnienie do odbudowania pogorzeli; a bez dopełnienia téj formalności stawiania jakichkolwiekbądź budowli nie dopuszczał; oraz

b) aby zapowiedział dzierżawcom, iżby żadnych budowl, czy to z powodu urządzenia jakoby niepotrzebnych, lub innej przyczyny, bez wyraźnéj decyzyi nie znosili, a tém samém i żadnych zmian w nich samowolnie nie robili.

Pomimo to, Kommissya Rządowa z przedstawień niektórych Rządów Gubernialnych dostrzegła, że przepisy te nie są zachowywane, albowiem dzierżawcy dóbr rządowych, stawiając nowe budowle, czy to z powodu pogorzeli, lub nowego urządzenia albo upadku, bez poprzedniego sporządzenia anszlagów, samowolnie zmniejszają takowe lub inne w miejsce ich, a nie te, jakie dawniéj egzystowały i były im aktem podawczym oddane, budują, co nietylko wpływa na zmniejszenie wartości dóbr, ale nawet przeciwne warunkom kontraktu, bo według nich dzierżawcy obowiązani są, dobra co do budowli i innych

ры обязаны строенія и другіе предметы содержать и сдать въ томъ самомъ состояніи, количествѣ и качествѣ, въ какомъ оные были ими приняты при вступленіи во владѣніе имѣніемъ, а также воспрещено имъ переносить строенія изъ одного фольварка въ другой, перемѣнять ихъ назначеніе, или уменьшать число строеній, существовавшихъ при отдачѣ имъ въ аренду имѣнія. Поэтому Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію: по полученіи настоящаго предписанія, немедленно троекратно объявить, въ Губернскомъ Дневникѣ, всѣмъ арендаторамъ казенныхъ, подуховныхъ и конфискованныхъ имѣній, что никто изъ нихъ не долженъ, безъ предварительнаго разсмотрѣнія и утвержденія смѣты Губернскимъ Правленіемъ, уменьшать размѣры зданій при возобновленіи послѣ пожара или постройкѣ вмѣсто старыхъ, а также перемѣнять, для какой либо надобности, подъ опасеніемъ лишенія вознагражденія отъ Страховаго Управленія, или же обязанности вновь построить то же самое зданіе, въ такомъ размѣрѣ, какой значится по сдаточному акту.

О настоящемъ распоряженіи сообщить всѣмъ Экономическимъ Ассесорамъ, предписавъ имъ, чтобы они, при періодическихъ ревизіяхъ, подъ опасеніемъ отвѣтственности за неисполненіе, обращали вниманіе на изложенныя отступленія и не допускали никакихъ измѣненій въ строеніяхъ. Губернскому Правленію предписывается наблюдать, чтобы подобнаго рода уклоненія отъ порядка не повторялись на будущее время.

Варшава, 28 Іюня (10 Іюля) 1856 года.
№ 45,990/21,460.

№ 180.

Указаніе случаевъ, когда вся гмина обязана участвовать въ расходахъ на постройку мостовъ.

(24 Іюля (5 Августа) 1857 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Хотя всѣмъ очиншеваннымъ крестьянамъ одинаково оставляется Казною Царства $1/6$ часть доходовъ на содержаніе стро-

przedmiotów utrzymywać i oddać w tym samym stanie, ilości i jakości, w jakim im przy wejściu do possessyi były oddane, i niewolno im przenosić budowli z jednego folwarku na inny, przeistaczać ich przeznaczenia, ani zmniejszać budowli w chwili objęcia dzierżawy znalezionych; przeto poleca Rządowi Gubernialnemu, aby za odebraniem niniejszego reskryptu, natychmiast ogłosił trzykrotnie, przez dziennik urzędowy gubernialny, wszystkim dzierżawcom dóbr rządowych, supprimowanych i skonfiskowanych, że żaden z nich nie może i nie powinien bez poprzedniego uznania i sporządzenia anszlagu, oraz zezwolenia Rządu Gubernialnego, zmniejszać budowli, po pogorzeli lub w miejsce starych stawianych, ani ich na inny użytek przeistaczać, a to pod utratą należności z Dyrekcyi Ubezpieczeń, lub obowiązkiem odbudowania tego samego budynku i w tychże samych rozmiarach, jaki aktem podawczym był oddany.

Przytem, aby wszystkich Assessorów Ekonomicznych o niniejszem zarządzeniu zawiadomił i nakazał im, aby przy peryodycznych rewizyach, pod odpowiedzialnością, swą uwagę na to zwracali, i żadnych zmian w budowlach nie dopuszczali, wreszcie sam pilnował i przestrzegał tego, aby podobne zboczenia na przyszłość nie miały miejsca.

w Warszawie, dnia 28 Czerwca (10 Lipca) 1856 roku.

Nr. 45,990/21,460.

№ 180.

Wskazanie w jakim przypadku cała gmina pociągniętą być ma do kosztów budowy mostu.

(d. 24 Lipca (5 Sierpnia) 1857 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Jakkolwiek Skarb Królestwa wszystkim jednakowo włościanom oczynszowanym potrąca z dochodów brutto $1/_6$ część,

ній и мостовъ и на случайныя надобности, есть значительныя селенія, которымъ не приходится содержать ни одного моста, тогда какъ другія, сравнительно малыя, должны строить и исправлять нѣсколько мостовъ, кои облегчаютъ сообщеніе для жителей сосѣднихъ селеній и даже цѣлой гмины. Принимая во вниманіе, что, на основаніи дѣйствующихъ правилъ, мосты составляютъ общую повинность имѣній, и что въ ст. 2-ой постановленія Князя Намѣстника въ Царствѣ отъ 15 Мая 1816 года, изъяснено, что буде содержаніе мостовъ превосходитъ средства гмины или владѣльца, въ помощь имъ должны быть приглашаемы другія гмины подлежащаго или сосѣдняго уѣзда (нынѣ округа),—Коммисія Финансовъ, въ дополненіе къ циркуляру своему отъ 11 (23) Августа 1849 года, за № 42,240/13,850, о обязанностяхъ по постройкѣ и содержанію мостовъ въ казенныхъ имѣніяхъ, постановила, что отнынѣ, въ мѣстахъ, гдѣ крестьяне одного или нѣсколькихъ селеній обязаны строить мосты, а чиншевые усадебники другихъ селеній, въ той же самой гминѣ, пользующіеся тѣми же путями, не содержатъ мостовъ, вся гмина обязана участвовать въ расходахъ по этому предмету, соразмѣрно занимаемому ею пространству. Такимъ образомъ, при обложеніи дорожною повинностью всей гмины, а не отдѣльныхъ только селеній, тяжесть распредѣлится равномѣрно и устранитъ поводы къ жалобамъ на стѣсненія.

Правительственная Коммисія предписываетъ Губернскому Правленію примѣняться въ подобныхъ случаяхъ къ настоящему распоряженію, и расходы на постройку мостовъ распредѣлять между усадебниками всей гмины, соразмѣрно занимаемому ими пространству земель.

Варшава, 24 Іюля (5 Августа) 1857 года.
№ 21,660/10,147.

na utrzymanie budowli, mostów i losowe wypadki, jednakże często się zdarza, że są wsie, ze znacznéj ilości osad złożone, a żadnego nie mają mostu do utrzymania, inne zaś, z małéj ilości osad składające się, posiadają kilka mostów do budowy i restauracyi, z czego wynikają znakomite przeciążenia jednych, chociaż mosty te w ogólności ułatwiają kommunikacyę mieszkańców sąsiednich włości a nawet całéj gminy. Z uwagi oraz, że według ogólnéj w kraju obowiązującéj zasady, mosty są ciężarem ogółu dóbr, i że nawet art. 2-i postanowienia Księcia Namiestnika Królewskiego, z dnia 15 Maja 1816 r. mieć chce, aby w przypadku, gdyby utrzymanie mostów przechodziło możność gminy lub właściciela, wezwane były w pomoc inne gminy z właściwego lub przyległego powiatu (dziś okręgów), Kommissya Skarbu w dalszym ciągu ogólnego rozporządzenia swego z d. 11 (23) Sierpnia 1849 r. Nr. 42,240/13,850, objaśniającego obowiązki względem budowy i utrzymywania mostów w dobrach rządowych, postanowiła, aby odtąd tam gdzie włościanie jednéj lub kilku wsi mają obowiązek wystawienia mostów, a drugich wsi czynszowi osadnicy w téjże saméj gminie, korzystający z wspólnéj kommunikacyi, mostów do utrzymania nie mają, cała gmina pociągniętą była do poniesienia na ten cel kosztów, w stosunku obszerności gruntów przez siebie posiadanych. Tym sposobem ciężar ten nie dotknie szczegółowych wsi lecz ogół gminy, będzie łatwiejszym do zniesienia, i usunie powody do zażaleń o przeciążenie.

Dla tego poleca Rządowi Gubernialnemu, aby w takich wypadkach stosował się do niniejszego rozporządzenia, i wynikłe koszta na budowę mostów rozkładał na wszystkich osadników całéj gminy, w stosunku obszerności gruntów przez nich posiadanych.

w Warszawie, dnia 24 Lipca (5 Sierpnia) 1857 roku.

Nr. 21,660/10,147.

№ 181.

Указаніе случаевъ, когда, при постройкѣ зданій, можно употреблять глину вмѣсто извести.

(3 (15) Октября 1857 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

На основаніи условія, установленнаго для временныхъ арендаторовъ казенныхъ имѣній, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, отъ 16 (28) Іюня 1853 года, за № 41,548/17,763, подтвердила Губернскому Правленію о обязанности наблюдать, чтобы зданія строились или каменныя, изъ жженаго кирпича или камня, съ употребленіемъ извести, или деревянныя, въ уголъ, на каменномъ фундаментѣ, съ каменными трубами, возведенными сверхъ крыши, также съ употребленіемъ извести.

Сохраняя въ силѣ это условіе, какъ соотвѣтствующее строительнымъ правиламъ, Коммисія Финансовъ находитъ нужнымъ разъяснить оное, для устраненія недоразумѣній.

Обращая вниманіе, что въ мѣстностяхъ, гдѣ встрѣчается затрудненіе въ пріобрѣтеніи не только извести, но и кирпича и камня, точное исполненіе вышеприведеннаго правила, особенно крестьянами, можетъ оказаться невозможнымъ; примѣненіе же онаго къ мѣстнымъ условіямъ и измѣненіе относительно внутреннихъ фундаментовъ и трубныхъ стѣнъ подъ крышею, облегчило бы крестьянамъ постройку трубъ и устранило бы встрѣчающіяся нынѣ затрудненія при замѣнѣ курныхъ избъ домами съ трубами,—Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, распространяетъ означенное правило на фольварковыя, пропинаціонныя и крестьянскія строенія вообще, и предлагаетъ Губернскому Правленію:

1) въ деревянныхъ зданіяхъ, какъ построенныхъ изъ матеріала менѣе прочнаго, чѣмъ каменныя стѣны, фундаменты подъ внутренними стѣнами и трубами, а также трубы и брусья мо-

№ 181.

Wskazanie, w jakich przypadkach można używać w budowlach gliny zamiast wapna.

(d. 3 (15) Października 1857 r.)

Do Rządu Gubernialnego N.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Odpowiednio ogólnemu, do czasowych dzierżaw dóbr rządowych odnoszącemu się, zastrzeżeniu co do budowl, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przypomniała Rządowi Gubernialnemu pod dniem 16 (28) Czerwca 1853 roku Nr. 41,548/17,763 obowiązek dopilnowania, ażeby w każdym przypadku budowle stawiane były albo murowane z cegły palonéj lub kamienia na wapno, albo drewniane w węgieł na podmurowaniu na wapno, z kominami murowanemi, nad dach wyprowadzonemi, także na wapno.

Zachowując moc obowiązującą zastrzeżenia tego, jako zgodnego z zasadami policyi budowniczéj, Kommissya Skarbu uznała właściwem rozwinąć je bliżéj, dla usunięcia wszelkich, przy jego wykonaniu napotkać się mogących, wątpliwości.

Przy uwadze zatem, że w okolicach, gdzie zachodzi trudność nietylko o wapno, ale nawet o cegłę i kamień, ścisłe spełnienie przepisu, na początku wymienionego, szczególniéj przez włościan, stać się może niemożliwem, zastosowanie zaś takowego do miejscowości, i zwolnienie go co do fundamentów wewnętrznych i ścian kominowych pod dachem, ułatwiłoby włościanom stawianie kominów, i usunęłoby zachodzącą obecnie trudność w zastąpieniu chat kurnych domami z kominami, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, rozciągając przepis przywiedziony w ogólności zarówno do budowl folwarcznych, propinacyjnych i włościańskich, w dobrach rządowych, w szczególności oświadcza Rządowi Gubernialnemu:

1) że w budowlach drewnianych, jako wzniesionych z materyału stosunkowo mniéj trwałego od murów z cegły lub kamienia, podmurowania pod ściany wewnętrzne i ko-

гутъ строиться изъ кирпича или камня, при употребленіи глины; но фундаменты подъ наружными стѣнами изъ того же матеріала, въ части, возвышающейся надъ брусомъ, и трубы въ части отъ бруса надъ крышею слѣдуетъ строить только изъ жженаго кирпича, съ употребленіемъ извести, такъ какъ они болѣе подвержены дѣйствію внѣшнихъ вліяній;

2) въ зданіяхъ, построенныхъ вполнѣ изъ кирпича или камня, только части трубныхъ стѣнъ, находящихся въ непосредственномъ соприкосновеніи съ огнемъ, могутъ быть устраиваемы на глину; всѣ же прочія, и въ особенности наружныя и трубы, возвышающіяся надъ крышею, должны строиться съ употребленіемъ извести.

Варшава, 3 (15) Октября 1857 года.
№ 38,026/18,349.

№ 182.

Распоряженіе, дозволяющее въ имѣніяхъ казенныхъ и состоящихъ въ казенномъ управленіи, отданныхъ во временную аренду, собирать на поверхности земли, для постройки желѣзныхъ дорогъ, камни, оставшіеся, какъ излишніе, отъ мѣстныхъ хозяйственныхъ надобностей.

(14 (26) Января 1859 года.)

Г. Августовскому Гражданскому Губернатору.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Коммисія Финансовъ, имѣя въ виду, что производимая отъ Вильна до Прусской границы постройка желѣзной дороги есть предпріятіе частное, исполняемое на основаніи смѣты, въ которой опредѣлены цѣны на покупку матеріаловъ, оставляя въ своей силѣ общее по сему предмету распоряженіе отъ 8 (20) Декабря 1855 года, № 46,397/21,528, въ дополненіе онаго и въ разрѣшеніе рапорта Вашего Превосходительства отъ 7 (19) Января сего года, за № 146/80, постановляетъ:

1) въ казенныхъ или другаго рода имѣніяхъ, состоящихъ въ вѣдѣніи Казны Царства и отданныхъ во временную аренду,

miny, wraz z temiż kominami pod kelbelki, mogą być wyprowadzone z cegły lub kamieni na glinę; lecz podmurowania pod ściany zewnętrzne z tegoż materyału, o ile są wyniesione nad poziom, a kominy od kelbelek nad dach, z cegły palonéj tylko na wapno wykonywać należy, z powodu wystawienia ich na działanie wpływów zewnętrznych;

2) że w budowlach wystawionych całkowicie z cegły lub kamienia, tylko części murów kominowych w bezpośredniem zetknięciu z płomieniem będące, mogą być na glinę, wszystkie zaś inne a szczególniéj zewnętrzne i kominy nad dachem na wapno murowane być powinny.

w Warszawie, dnia 3 (15) Października 1857 roku.

Nr. 38,026/18,349.

№ 182.

Rozporządzenie, dozwalające w dobrach rządowych lub pod zarządem Skarbu zostających, czasowo wydzierżawionych, zbierania kamieni z powierzchni ziemi do budowy dróg żelaznych, o ile ich zbywa od miejscowych potrzeb gospodarskich.

(d. 14 (26) Stycznia 1859 r.)

Do Gubernatora Cywilnego Augustowskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Utrzymując w swéj mocy ogólne rozporządzenie z dnia 8 (20) Grudnia 1855 roku Nr. 46,397/21,528, Kommissya Skarbu, w uzupełnieniu takowego, przy uwadze, że budowa drogi żelaznéj, prowadzonej od Wilna do granicy Pruskiéj, jest przedsiębierstwem prywatnem, wykonywanem na zasadzie anszlagów, obejmujących koszta na kupno materyałów, w rozwiązaniu rapportu JW. Pana z dnia 7 (19) Stycznia r. b. Nr. 146/80 oświadcza:

1) w dobrach rządowych lub innéj natury, pod zarządem Skarbu Królestwa będących, czasowo wydzierżawionych, zbie-

собираніе на поверхности земли камней, для постройки желѣзныхъ дорогъ, дозволяется въ такомъ случаѣ, когда таковые оказываются излишними для мѣстныхъ хозяйственныхъ надобностей;

2) о мѣстныхъ надобностяхъ и возможности вывозки камня за предѣлы имѣнія должно быть произведено на грунтѣ изслѣдованіе подлежащимъ Окружнымъ Экономическимъ Ассесоромъ и мѣстнымъ арендаторомъ, которые обязаны опредѣлить протоколярно необходимое для употребленія мѣстнаго арендатора количество камней въ кубическихъ саженяхъ и футахъ, и количество кубическихъ сажень камня, оказавшагося излишнимъ для хозяйственной надобности;

3) въ то же время Экономическій Ассесоръ, на основаніи свѣдѣній, собранныхъ отъ владѣльцевъ сосѣднихъ имѣній, о цѣнахъ, по коимъ они продаютъ камни, и по соображеніи мѣстныхъ обстоятельствъ и цѣнъ, опредѣленныхъ въ подрядномъ контрактѣ на постройку желѣзной дороги, обязанъ составить оцѣнку излишнему камню, подлежащему продажѣ;

4) по полученіи указанныхъ въ предыдущихъ пунктахъ документовъ, Губернское Правленіе обязано разсмотрѣть таковые и немедленно представить въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, съ соотвѣтственнымъ заключеніемъ, для установленія цѣны камней и сдѣланія распоряженія о продажѣ оныхъ въ пользу Казны;

5) при чемъ Коммисія Финансовъ предупреждаетъ, что добываніе для продажи камней изъ недръ земли, въ имѣніяхъ, отданныхъ во временную аренду, ни подъ какимъ предлогомъ не дозволяется.

Варшава, 14 (26) Января 1859 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гуминскій.*

№ 5,061.

ranie kamieni z powierzchni ziemi, do budowy dróg żelaznych, o tyle może być dozwolonem, o ile ich zbywa od miejscowych potrzeb gospodarskich;

2) oznaczenie téj potrzeby miejscowéj i możność wywózki za granicę dóbr, udeterminowaną być powinna na gruncie przez Assessora Ekonomicznego właściwego okręgu i dzierżawcę miejscowego, którzy protokólarnie opiszą: ilość kamieni w sążniach na stopy kubiczne, potrzebną do użycia przez dzierżawcę miejscowego, oraz ilość w takichże sążniach zbywającą od potrzeby gospodarskiéj;

3) ocenienie wartości zbywających kamieni, kwalifikujących się do sprzedaży, jednocześnie winien będzie dopełnić Assessor Ekonomiczny, na podstawie wiadomości, zebranych od sąsiednich okolicznych właścicieli dóbr o cenach, po jakich oni kamienie zbywają, oraz ze względu na miejscowe okoliczności i na ceny, kontraktem entrepryzy przedsiębiercom budowy kolei żelaznéj oznaczone;

4) po otrzymaniu dowodów w poprzednich punktach wskazanych, Rząd Gubernialny obowiązany takowe rozpoznać i przedstawić Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu spiesznie, ze stosowną opinią, dla ustanowienia ceny i wydania rozporządzeń celem ich sprzedaży na rzecz Skarbu;

5) zastrzega Kommissya Skarbu wyraźnie, że wydobywanie kamieni z wnętrza ziemi w dobrach czasowo wydzierżawionych, pod żadnym pozorem, w celu ich sprzedaży, dozwolonem być nie może.

w Warszawie, dnia 14 (26) Stycznia 1859 roku.

Z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Gumiński.*
Nr. 5,061.

№ 183.

Правила относительно постановки столбовъ съ таблицами и съ дорожными указателями въ казенныхъ имѣніяхъ.

(26 Марта (7 Апрѣля) 1859 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Варшавское Губернское Правленіе рапортомъ отъ 15 (27) Января сего года, за № 117,869/18,484, донесло Правительственной Коммисіи, что нѣкоторые арендаторы и очиншеванные крестьяне казенныхъ имѣній отказываются ставить новые столбы съ таблицами, заключающими названія уѣзда, гмины и число домовъ, а равно столбы для указанія дорогъ, полагая, что это лежитъ на обязанности Казны, какъ собственника имѣнія, и вмѣстѣ съ тѣмъ испрашивало, по встрѣчаемому въ семъ отношеніи недоумѣнію, положительнаго разрѣшенія.

Поэтому Правительственная Коммисія Финансовъ признала нужнымъ указать въ семъ отношеніи общія основанія, и съ этою цѣлью даетъ знать Губернскому Правленію:

что, такъ какъ арендаторамъ казенныхъ имѣній, вычитаются изъ доходовъ имѣнія соотвѣтственные проценты на содержаніе строеній, дорогъ, плотинъ, мостовъ, столбовъ и проч., а слѣдовательно и столбовъ для указанія дорогъ, то они, согласно § 5-му арендныхъ контрактовъ, обязаны ставить таковые, ежели столбы эти должны быть поставлены, или находятся на земляхъ фольварочныхъ или другихъ, отданныхъ въ пользованіе арендатору;

что столбы съ таблицами и столбы для указанія дорогъ, на землѣ, принадлежащей крестьянамъ, состоящимъ на барщинѣ, или переведеннымъ на чиншъ, до истеченія контрактнаго срока, а именно въ тѣхъ имѣніяхъ, по которымъ арендаторомъ вносится въ Казну арендная плата съ фольварочныхъ земель, не по новой смѣтѣ, составленной послѣ устройства имѣнія, но въ соразмѣрности съ первоначально условленною по контракту суммою, должны быть содержимы въ исправности и постановляемы арендаторомъ, въ пользу котораго отбывалась или отбывается барщина, и крестьянами, именно: крестьяне обязаны оказать содѣйствіе

№ 183.

Przepis co do stawiania słupów z tablicami i drogowskazów w dobrach rządowych.

(d. 26 Marca (7 Kwietnia) 1859 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Rząd Gubernialny Warszawski rapportem z dnia 15 (27) Stycznia r. b. Nr. 117,869/18,484 doniósł Kommissyi Rządowéj, że niektórzy dzierżawcy i włościanie oczynszowani dóbr rządowych, mając sobie zalecone stawianie nowych słupów z tablicami, opisującemi nazwisko powiatu, gminy oraz ilości dymów, niemniéj drogowskazów, poddać się temu obowiązkowi nie chcą, sądząc że regulować się winien do Skarbu jako właściciela dóbr, a zarazem zażądał decyzyi, zachodzącą wątpliwość stanowczo usunąć mogącéj.

Z tego powodu Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu znalazła potrzebę ogólne wskazać w tym przedmiocie zasady, jakoż oznajmia Rządowi Gubernialnemu:

że gdy dzierżawcy dóbr rządowych mają sobie potrącone od intraty stosowne procenta na utrzymanie budowl, dróg, grobel, mostów, słupów i t. d., a zatem i drogowskazów, oni więc takowe w myśl § 5-go kontraktów dzierżawnych stawiać są obowiązani, jeżeli takowe w gruntach folwarcznych lub innych, do użytku dzierżawcy należących, istnieją lub nowo stawiane być winny;

że słupy z tablicami i drogowskazy w gruntach włościan wsiów pańszczyznianych lub oczynszowanych w trakcie tenuty dzierżawnéj, a mianowicie tam, gdzie dzierżawca płaci Skarbowi czynsz z gruntów folwarcznych, nie nowym po urządzeniu dóbr anszlagiem ustanowiony, ale zastosowany do pierwotnéj summy kontraktowéj, utrzymywane i stawiane być winny przez dzierżawcę, któremu pańszczyzna jest lub była odrabianą i przez włościan, to jest włościanie dać winni po-

собственнымъ трудомъ и извозомъ, арендаторъ же несетъ расходы на покупку лѣснаго матеріала и уплату мастеровымъ;

что въ прочихъ деревняхъ, переведенныхъ на чиншъ, столбы съ таблицами и столбы для указанія дорогъ должны быть содержимы и воздвигаемы одними крестьянами, въ пользу которыхъ, при опредѣленіи постояннаго чинша, отчислена $^1/_6$ часть дохода на всякаго рода расходы;

что, наконецъ, въ тѣхъ мѣстахъ, гдѣ фольварочныя земли находятся, съ одной, и земли чиншевыхъ крестьянъ, съ другой стороны дороги, вдоль которой должны быть поставлены столбы съ таблицами и столбы для указанія дорогъ, сказанные столбы должны быть поддерживаемы и воздвигаемы арендаторомъ и крестьянами на общій счетъ.

Распоряженіе сіе Губернское Правленіе должно принять къ руководству и дать, кому слѣдуетъ, соотвѣтственныя предписанія.

Варшава, 26 Марта (7 Апрѣля) 1859 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Гуминскій.*

№ 11,439/5,305.

№ 184.

Дополненіе правилъ относительно постройки мостовъ въ казенныхъ и пожалованныхъ имѣніяхъ.

(23 Сентября (5 Октября) 1859 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ дополненіе предписанныхъ общими распоряженіями отъ 11 (23) Августа 1849 года, за № 42,240/13,850 и 24 Іюля (5 Августа) 1857 года, за № 21,660/10,147, правилъ о постройкѣ мостовъ въ казенныхъ и пожалованныхъ имѣніяхъ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства предписываетъ Губернскому Правленію слѣдующее:

1) въ имѣніяхъ казенныхъ и пожалованныхъ, на каждую постройку новаго или починку стараго моста должна быть составляема Уѣзднымъ Инженеромъ соотвѣтственная смѣта, на счетъ

moc ręczną i sprzężajną, a dzierżawca koszta na zakup drzewa i opłatę majstrów;

że we wsiach innych, oczynszowanych, słupy z tablicami i drogowskazy utrzymywane być winny przez samych włościan, którzy, przy ustanowieniu stałego czynszu, mają potrąconą $^1/_6$ część dochodu na wszelkie wydatki;

że wreszcie tam, gdzie są grunta folwarczne z jednéj, a włościan oczynszowanych z drugiéj strony, a pomiędzy niemi słupy i drogowskazy stawiane być mają, to wówczas utrzymywane i wznoszone być winny wspólnym kosztem dzierżawcy i włościan.

Do niniejszego więc rozporządzenia Rząd Gubernialny zastosuje się i wyda komu należy odpowiednie rozkazy.

W Warszawie, dnia 26 Marca (7 Kwietnia) 1859 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 11,439/5,305.

№ 184.

Uzupełnienie przepisów co do budowy mostów w dobrach rządowych i darowanych.

(d. 23 Września (5 Października) 1859 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Przepisy pod względem budowy mostów w dobrach rządowych i darowanych, wskazane ogólnemi rozporządzeniami z dat 11 (23) Sierpnia 1849 roku Nr. 42,240/13,850 i 24 Lipca (5 Sierpnia) 1857 roku Nr. 21,660/10,147, uzupełniając Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca Rządowi Gubernialnemu:

1) ażeby na każdą budowę nowego lub naprawę starego mostu w dobrach rządowych i darowanych, których koszta poniesie pojedyncza wieś lub ogół gminy, był sporządzony odpowiedni przez Inżeniera Powiatu kosztorys i zatwierdzo-

цѣлой гмины или одного села, и утверждаема Губернскимъ Правленіемъ, безъ особаго представленія оной на утвержденіе Правительственной Коммисіи Финансовъ, исключая случаи, когда въ постройкѣ или починкѣ мостовъ принимаетъ участіе Казна;

2) смѣта и планъ моста должны быть предъявляемы мѣстнымъ крестьянамъ, съ предложеніемъ, не пожелаютъ ли они произвесть постройку или починку моста сами, подъ наблюденіемъ Гминнаго Войта и Уѣзднаго Инженера;

3) въ случаѣ неизъявленія на то крестьянами согласія, Губернское Правленіе должно объявить торги in minus на производство поясненныхъ въ смѣтѣ работъ, и само утвердитъ таковые, если Казна не принимаетъ въ томъ никакого участія.

4) въ случаѣ несостоявшихся торговъ, работы должны быть произведены хозяйственнымъ образомъ, подъ наблюденіемъ Комитета, составленнаго изъ Уѣзднаго Инженера, Гминнаго Войта и нѣсколькихъ лицъ, избранныхъ крестьянами изъ среды себя. Комитетъ этотъ въ правѣ наблюдать за работами и тогда, когда таковыя будутъ производимы подрядчикомъ;

5) во всѣхъ этихъ случаяхъ долженъ быть составленъ пріемный протоколъ, за подписью лицъ, наблюдавшихъ за работами, и таковой долженъ быть утвержденъ Губернскимъ Правленіемъ;

6) раскладка издержекъ на работы, составленная соразмѣрно количеству владѣемыхъ крестьянами земель, тамъ гдѣ работы сіи произведены подрядчикомъ или хозяйственнымъ образомъ, должна быть утверждена и приведена въ исполненіе Губернскимъ Правленіемъ; гдѣ же таковыя произведены крестьянами, составленіе раскладки признается излишнимъ, потому что въ такихъ случаяхъ покрытіе расходовъ предоставляется имъ самимъ.

Варшава, 23 Сентября (5 Октября) 1859 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго,
Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гуминскій*.

№ 56,252/26,465.

ny przez Rząd Gubernialny, bez poniesienia go pod zatwierdzenie Kommissyi Rządowéj, co tylko w takim razie jest potrzebne, jeżeli Skarb w czemkolwiek do budowy lub naprawy mostu przykłada się;

2) ażeby kosztorys i plan mostu był przełożony interessowanym włościanom, z zapytaniem: czy życzą sobie uskutecznić sami budowę lub naprawę mostu pod dozorem Wójta gminy i Inżeniera Powiatu, lub nie;

3) ażeby w ostatnim przypadku Rząd Gubernialny ogłosił licytacyę in minus na roboty kosztorysem wskazane i takową sam zatwierdził, jeżeli Skarb nie jest w tem interessowany;

4) ażeby w razie niedojścia do skutku licytacyi, roboty uskutecznione były administracyjnie, pod nadzorem Komitetu złożonego z Inżeniera Powiatu, Wójta gminy i kilku wybranych przez interessowanych z pomiędzy siebie, który to Komitet będzie miał prawo pilnować robót spełnianych administracyjnie, a nawet wtenczas, gdy takowe przez przedsiębiercę wykonywane będą;

5) ażeby protokół odbiorczy, w każdym przypadku sporządzony, przez nadzorujących był podpisany i przez Rząd Gubernialny zatwierdzony;

6) ażeby rozkład kosztów ułożony w stosunku obszerności gruntów przez włościan posiadanych, sam Rząd Gubernialny zatwierdził i w wykonanie wprowadził tam, gdzie roboty wykonane zostały przez entreprenera lub administracyjnie;—tam zaś gdzie sami włościanie uskuteczniali budowę, rozkład nie potrzebny, bo zaspokojenie kosztów, im samym zostawione być powinno.

w Warszawie, dnia 23 Września (5 Października) 1859 roku.

Z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Gumiński.*
Nr. 56,252/26,465.

№ 185.

Постановленіе, утверждающее Инструкцію о постройкѣ, передѣлкѣ и починкѣ церквей.

(15 (27) Марта 1863 года.)

По указу Его Величества
АЛЕКСАНДРА II-го,
Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ исполненіе Высочайшаго указа 8 (20) Января сего года, коимъ расширены права Церковныхъ Дозоровъ и административныхъ властей въ отношеніи разрѣшенія ими постройки и исправленія церквей и другихъ церковныхъ зданій, въ Римско-Католическихъ и Греко-Уніатскихъ приходахъ, а равно въ развитіе приведенныхъ въ помянутомъ указѣ основаній, Совѣтъ Управленія, въ силу 4 ст. того же указа, по представленію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, постановилъ и постановляетъ:

Ст. 1.

Подробныя правила, опредѣляющія, сообразно означенному указу, порядокъ дѣйствій, какъ Церковныхъ Дозоровъ, такъ и всѣхъ Управленій и Учрежденій, имѣющихъ вліяніе на содержаніе въ надлежащей исправности церковныхъ строеній, изложены въ прилагаемой Инструкціи, состоящей изъ 52-хъ параграфовъ, которую Совѣтъ Управленія для надлежащаго исполненія ея симъ утверждаетъ.

Ст. 2.

Работы по сооруженію церковныхъ строеній, какъ начатыя но неоконченныя, такъ и тѣ, которыя предполагается начать по планамъ и смѣтамъ, утвержденнымъ Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, а равно Губернскими Правленіями, на основаніи прежде существовавшихъ правилъ, должны быть произведены согласно утверждаемой нынѣ Инструкціи; равнымъ образомъ планы, смѣты, росписанія издержекъ и другіе акты, уже изготовленные и представленные на

№ 185.

Postanowienie, zatwierdzające Instrukcyę o budowie, restauracyi i reparacyi kościołów.

(d. 15 (27) Marca 1863 r.)

W Imieniu Najjaśniejszego
ALEXANDRA II-go,
Cesarza i Samowładcy Wszech Rossyj, Króla Polskiego,
etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

W wykonaniu Najwyższego ukazu z dnia 8 (20) Stycznia r. b. rozszerzającego attrybucye Dozorów Kościelnych i Władz Administracyjnych, w zarządzaniu budowy i reperacyi kościołów i innych zabudowań kościelnych, w parafiach Rzymsko-Katolickich i Greko-Unickich, rozwijając zasady ukazem tym wskazane, Rada Administracyjna, z mocy art. 4 go tegoż ukazu, na przedstawienie Kommissyi Rządowéj Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, postanowiła i stanowi:

Art. 1.

Szczegółowe przepisy, wskazujące w duchu powyższego ukazu, drogę postępowania tak Dozorów Kościelnych, jako téż wszelkich Władz i Instytucyj, mających wpływ na utrzymanie w dobrym stanie budowli kościelnych, obejmuje załączona instrukcya, z §§ 52-ch złożona, którą Rada Administracyjna niniejszém zatwierdzając, nadaje onejże moc obowiązującą.

Art. 2.

Roboty około budowli kościelnych, rozpoczęte a nie ukończone, lub mające się dopiero rozpocząć na zasadzie planów i anszlagów, zatwierdzonych przez Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, tudzież Rządy Gubernialne, według przepisów poprzednio obowiązujących, mają być doprowadzone do skutku podług instrukcyi powyżéj zatwierdzonéj; podobnież plany, anszlagi, rozkłady kosztów i inne operaty przygotowane i do rozpoznania oraz zatwierdzenia

разсмотрѣніе и утвержденіе, но еще не утвержденные должны быть переданы тѣмъ Управленіямъ, отъ которыхъ, на основаніи упомянутой Инструкціи, зависитъ разсмотрѣніе и утвержденіе оныхъ.

Ст. 3.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое, вмѣстѣ съ утвержденною инструкціею, должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственныя Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, а также Финансовъ и Казначейства, по принадлежности.

Состоялось въ Варшавѣ, въ засѣданіи Совѣта Управленія, 15 (27) Марта 1863 года.

Великій Князь, Намѣстникъ Его Императорско-Царскаго Величества въ Царствѣ Польскомъ (подписано) КОНСТАНТИНЪ.

Начальникъ Гражданскаго Управленія
(подписано) *Графъ Велепольскій, Маркизъ Мышковскій.*

Приложеніе къ № 185-му.

Извлеченіе изъ инструкціи о постройкѣ и исправленіи церквей и другихъ церковноприходскихъ строеній въ Римско-Католическихъ и Греко-Уніатскихъ приходахъ.

§ 38.

Казна, наравнѣ съ частными ктиторами и владѣльцами участвуетъ въ издержкахъ на приходскія церковныя строенія, по принадлежащему владѣльческому и ктиторскому праву въ казенныхъ городахъ и имѣніяхъ.

(Ст. 2 постановленія Намѣстника 3 Января 1818 г.)

§ 39.

Для того, чтобы Финансовое вѣдомство получило надлежащее убѣжденіе въ томъ, что требуемая отъ Казны на церковныя зданія сумма слѣдуетъ по закону,—Церковные Дозоры въ тѣхъ приходахъ, въ которыхъ Казна участвуетъ въ издержкахъ, предпринимаютъ работы не иначе, какъ по предварительному соглашенію съ Окружнымъ Экономическимъ Ассесоромъ казенныхъ имѣній, который, какъ мѣстный чиновникъ Финансоваго вѣдомства считается представителемъ Казны.

przedstawione, a które nie pozyskały jeszcze takowego zatwierdzenia, winny być do tych władz odesłane, od których według powyższej instrukcyi zależy ich uznanie i zatwierdzenie.

Art. 3.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które wraz z instrukcyą zatwierdzoną, ma być w Dzienniku Praw umieszczone, Kommissyom Rządowym Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, tudzież Przychodów i Skarbu, w czém do któréj należy, poleca się.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjnéj, dnia 15 (27) Marca 1863 roku.

Wielki Książę, Namiestnik Jego Cesarsko-Królewskiéj Mości w Królestwie Polskiém, (podpisano) „KONSTANTY."

Naczelnik Rządu Cywilnego

(podpisano) *Hrabia Wielopolski, Margrabia Myszkowski.*

Annex do Nr. 185-go.

WYCIĄG Z INSTRUKCYI O BUDOWIE, RESTAURACYI I REPARACY KOŚCIOŁÓW I INNYCH ZABUDOWAŃ PARAFIALNYCH W PARAFIACH RZYMSKO-KATOLICKICH I GREKO-UNICKICH.

§ 38.

Skarb publiczny, na równi z prywatnymi kollatorami i dziedzicami, ponosi koszta na budowle kościelne parafialne, z tytułu kollacyi i dziedzictwa miast i dóbr rządowych.

(Art. 2-gi post. Namiestnika z d. 3 Stycznia 1818 r.)

§ 39.

W zamiarze, aby władza skarbowa nabyła przekonania, że to co będzie na budowle kościelne od Skarbu żądaném, prawnie się należy, Dozory Kościelne w parafiach, gdzie Skarb się przykłada do kosztów, nieinaczéj przedsiębrać będą roboty, jak za poprzedniém zniesieniem się z okręgowym Assessorem Ekonomicznym dóbr rządowych, który, jako urzędnik miejscowy, ma być uważany za reprezentanta Skarbu.

На сей конецъ, какъ протоколы освидѣтельствованія строеній, въ коихъ изложена необходимость предпринятія работъ, такъ и планы, смѣты и раскладки издержекъ на прихожанъ, должны быть тотчасъ по ихъ составленіи, сообщаемы помянутому Ассесору, на разсмотрѣніе и одобреніе; сверхъ того, планы, смѣты и раскладки на прихожанъ, подлежащіе утвержденію Губернскихъ Правленій, до утвержденія оныхъ, препровождаются на разсмотрѣніе и одобреніе Финансово-экономическаго Отдѣленія подлежащихъ Губернскихъ Правленій, тѣ же планы, смѣты и раскладки, которые подлежатъ утвержденію Правительственной Коммисіи Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія—представляются Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства.

(Новый)

§ 40.

Причитающіяся отъ Казны суммы, какъ на работы зависящія отъ усмотрѣнія Церковныхъ Дозоровъ, такъ и слѣдующія по планамъ, смѣтамъ и раскладкамъ, утверждаемымъ Губернскими Правленіями и Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, ассигнуются Губернскими Правленіями посредствомъ своихъ Финансово-экономическихъ Отдѣленій.

(Новый)

§ 41.

Для поставленія Губернскихъ Правленій въ возможность ассигновать суммы, въ предыдущемъ параграфѣ опредѣленныя, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства открываетъ ежегодно въ Губернскихъ Казначействахъ въ распоряженіе тѣхъ же Губернскихъ Правленій, соотвѣтственные кредиты, изъ суммы, назначенной по бюджету Царства на платежи съ казенныхъ имѣній, а именно изъ суммы опредѣленной на сооруженіе и починку церквей и священническихъ строеній.

(Новый)

Tym końcem tak protokóły rewizyi budowl, wykazujące potrzebę przedsięwzięcia robót, jako też plàny, anszlagi i rozkłady kosztów na parafian, winny być kommunikowane rzeczonemu Assessorowi, zaraz po ich sporządzeniu, do rozpoznania i akceptacyi; nadto plany, anszlagi i rozkłady na parafian, od zatwierdzenia Rządów Gubernialnych zależące, przed ich zatwierdzeniem mają być kommunikowane do rozważenia i zaakceptowania Wydziałom Skarbowo-ekonomicznym właściwych Rządów Gubernialnych, a te, które zatwierdza Kommissya Rządowa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu.

(nowy)

§ 40.

Koszta od Skarbu przypadające, tak na roboty od uznania Dozorów Kościelnych zawisłe, jako też wypływające z planów, anszlagów i rozkładów przez Rządy Gubernialne i Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdzanych, assygnować będą Rządy Gubernialne za pośrednictwem swych Wydziałów Skarbowo-ekonomicznych.

(nowy)

§ 41.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, dla postawienia Rządów Gubernialnych w możności assygnowania kosztów, paragrafem poprzedzającym oznaczonych, otworzy corocznie przy Kassach gubernialnych, do dyspozycyi tychże Rządów Gubernialnych, kredyta w odpowiednich summach, z funduszu budżetem Królestwa oznaczonego, na ciężary do dóbr rządowych przywiązane, mianowicie z summy na budowlę i reparacye kościołów i zabudowań plebańskich udzielonéj.

(nowy)

№ 186.

Постановленіе, сохраняющее, на будущее время, шарварковыя правила, которыя обязываютъ владѣльцевъ казенныхъ имѣній и крестьянъ, на нихъ осѣдлыхъ, къ содержанію дорогъ и мостовъ.

(12 (24) Ноября 1864 г.)

Въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

Учредительный Комитетъ въ Царствѣ Польскомъ.

Послѣ обнародованія Высочайшихъ указовъ 19 Февраля с. г., крестьяне, во многихъ мѣстахъ, стали отказываться отъ исполненія лежащей на нихъ обязанности содержать въ исправности грунтовыя дороги и всѣ вообще второстепенныя сообщенія въ Царствѣ Польскомъ.

Вслѣдствіе доклада представленія по сему предмету Начальника Путей Сообщенія Его Сіятельству Графу-Намѣстнику, состоялось циркулярное предписаніе, отъ 12 (24) Сентября с. г., за № 28, коимъ поручено было Коммисіямъ по крестьянскимъ дѣламъ, чрезъ Гг. Коммисаровъ, внушить крестьянамъ о необходимости отбывать шарварковую повинность по содержанію грунтовыхъ дорогъ и всѣхъ второстепенныхъ сообщеній.

Въ другомъ представленіи своемъ, отъ 28 Сентября (10 Октября) с. г., Начальникъ Путей Сообщенія объяснилъ о необходимости оставить въ силѣ дѣйствовавшія до изданія указовъ 19 Февраля (2 Марта) 1864 г., правила о порядкѣ ремонта и устройства мостовъ на шосее 2-го разряда и на всѣхъ грунтовыхъ дорогахъ.

По докладѣ сего представленія Графу-Намѣстнику, Его Сіятельство, принимая во вниманіе, что безъ кореннаго пересмотра существующихъ въ Царствѣ узаконеній по содержанію дорогъ и мостовъ, неудобно дѣлать въ нихъ какія либо измѣненія, и что примѣненіе ихъ къ настоящему положенію дѣла не встрѣчаетъ ни особенныхъ затрудненій, ни явныхъ несправедливостей, призналъ возможнымъ оставить въ своей силѣ всѣ дѣйствовавшія до сихъ поръ въ Царствѣ Польскомъ правила по содержанію дорогъ и мостовъ, но только временно, до окон-

№ 186.

Postanowienie, zachowujące do dalszego czasu przepisy szarwarkowe, wkładające na posiadaczy dóbr rządowych oraz włościan w nich osiadłych, obowiązek utrzymywania dróg, grobel i mostów.

(d. 12 (24) Listopada 1864 r.)

Do Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu.

Komitet Urządzający w Królestwie Polskiém.

Po ogłoszeniu Najwyższych Ukazów z dnia 19 Lutego r. b., w wielu miejscowościach włościanie zaczęli uchylać się od ciążącego ich obowiązku utrzymywania w porządku dróg bocznych, i wszystkich w ogóle drugorzędnych kommunikacyj w Królestwie Polskiém.

W skutek uczynionego w tym przedmiocie przez Naczelnika Kommunikacyj przedstawienia do JW. Hrabiego Namiestnika, wydaném zostało okólnikowe rozporządzenie w d. 12 (24) Września r. b. Nr. 28, którém polecono Kommissyom do spraw włościańskich, aby za pośrednictwem pp. Kommissarzy starały się wpoić we włościan przekonanie o konieczności odbywania powinności szarwarkowéj, dla utrzymania dróg bocznych i wszystkich kommunikacyj drugiego rzędu.

W następnym rapporcie swoim z d. 28 Września (10 Października) r. b. Naczelnik Kommunikacyj przedstawił konieczność pozostawienia w swéj mocy istniejącego przed wydaniem Ukazów 19 Lutego (2 Marca) 1864 r. przepisu, co do sposobu konserwacyi i urządzania mostów na drogach bitych drugiego rzędu, tudzież na wszystkich drogach bocznych.

JW. Hrabia Namiestnik, mając sobie ten rapport przedstawionym, z uwagi, że bez gruntownego przejrzenia istniejących w Królestwie przepisów, tyczących się utrzymywania dróg i mostów, byłoby niewłaściwém czynić w nich jakiekolwiekbądź zmiany, i że zastosowanie ich do obecnego stanu rzeczy, nie napotyka ani szczególnych przeszkód, ani widocznéj niesłuszności, uznał możliwém pozostawić w swéj mocy wszystkie istniejące dotąd w Królestwie przepisy, tyczące się utrzymywania dróg i mostów, lecz tylko czasowo, do

чательнаго пересмотра существующихъ по сему предмету постановленій.

О семъ имѣю честь сообщить Правительственной Коммисіи Финансовъ, для свѣдѣнія.

Варшава, 12 (24) Ноября 1864 года.

Членъ-Завѣдывающій дѣлами Учредительнаго Комитета (подписано) *Соловьевъ.*

№ 5,303.

№ 187.

Распоряженіе объ уплатѣ изъ Казны денегъ на постройку костеловъ.

(9 (21) Марта 1865 года.)

N Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Въ рапортѣ отъ 2 (14) Января т. г., № 52,741, Губернское Правленіе представило на разрѣшеніе Правительственной Коммисіи: слѣдуетъ ли, согласно раскладкѣ расходовъ на исправленіе приходскаго костела въ деревнѣ Образова, утвержденной Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, отъ 8 (20) Декабря 1858 года, за № 10,166/45,740, ассигновать причитающееся изъ Казны количество денегъ, 11 руб. 61 коп., такъ какъ циркуляромъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства отъ 3 (15) Ноября 1862 г., за № 36,945/16,155, по пункту 14, Губернскому Правленію предоставлено ассигновать деньги на означенные расходы въ томъ лишь случаѣ, когда смѣты были Коммисіею Финансовъ разсмотрѣны.

Затѣмъ, отъ 10 (22) Августа пр. г., за № 24,143, Губернское Правленіе вошло въ Правительственную Коммисію Финансовъ, съ представленіемъ о разрѣшеніи утвердить смѣты на исправленіе костеловъ и принадлежащихъ къ нимъ строеній, въ томъ случаѣ, когда Казна обязана участвовать въ этого рода издержкахъ,—и о разрѣшеніи, сверхъ того, вопроса: должна ли Казна вносить складку съ фольварковъ и фольварковыхъ крестьянскихъ земель, перешедшихъ по указу 19 Февраля (2 Марта) пр. г., въ собственность крестьянъ.

stanowczego przejrzenia obowiązujących w téj mierze postanowień.

O czém mam honor zakommunikować Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, dla wiadomości.

w Warszawie, dnia 12 (24) Listopada 1864 r.

Członek Zawiadujący interessami Komitetu Urządzającego (podpisano) *Sołowiew*.

Nr. 5,303.

№ 187.

Rozporządzenie, dotyczące składki ze Skarbu na budowę kościołów.

(d. 9 (21) Marca 1865 r.)

Do *Rządu Gubernialnego N.*

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Raportem z d. 2 (14) Stycznia r. b. Nr. 52,741, Rząd Gubernialny przedstawił do rozwiązania wątpliwość:

czy stosownie do rozkładu kosztów reperacyi kościoła parafialnego we wsi Obrazowie, przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych w dniu 8 (20) Grudnia 1858 r., pod Nr. 10,166/45,740 zatwierdzonego, może zarządzić wypłatę przypadającéj na ten cel ze Skarbu Królestwa składki w kwocie rs. 11 kop. 61, skoro Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu ogólném rozporządzeniem z dnia 3 (15) Listopada 1862 roku Nr. 36,945/16,155 w punkcie 14-m dozwoliła Rządowi Gubernialnemu assygnować tego rodzaju należności w takim jedynie razie, jeżeli anszlagi przez nią były rozpoznawane.

Następnie rapportem z d. 10 (22) Sierpnia r. z. Nr. 24,143 upraszał Kommissyę Skarbu:

o udzielenie upoważnienia do zatwierdzenia i akceptacyi anszlagów na reperacyę kościołów i ich zabudowań tam, gdzie Skarb do poniesienia kosztów w tym celu jest obowiązany, niemniéj

o wyrzeczenie czy Skarb ma uiszczać składkę w stosunku samych folwarcznych gruntów lub też folwarcznych i włościańskich, skoro włościanie z mocy NAJWYŻSZEGO ukazu daty 19 Lutego (2 Marca) r. z. stali się właścicielami gruntów.

Наконецъ, въ рапортѣ отъ 19 (31) Октября пр. г., за № 65,389, Губернскимъ Правленіемъ предложенъ вопросъ: обязана ли Казна причитающіяся на ея долю, согласно раскладкѣ издержекъ на постройку и возобновленіе костеловъ и принадлежащихъ къ нимъ строеній, составленной до изданія Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) пр. г., объ устройствѣ крестьянъ, вносить вполнѣ, въ случаѣ если вышеозначенныя постройки или исправленія до сихъ поръ не произведены.

На приведенные рапорты, Правительственная Коммисія увѣдомляетъ Губернское Правленіе, съ возвращеніемъ приложеній, что такъ какъ предоставленныя Высочайшимъ повелѣніемъ отъ 6 (18) Марта 1817 года, и постановленіемъ Намѣстника въ Царствѣ отъ 2 (14) Августа 1821 г., административнымъ властямъ права, по возведенію и исправленію костеловъ и приходскихъ строеній, точно опредѣлены Высочайшимъ указомъ отъ 8 (20) Января 1863 года; составленная же въ развитіе сего указа, Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, инструкція утверждена Совѣтомъ Управленія 15 (27) Марта 1863 года, предоставляетъ Губернскимъ Правленіямъ (§ 40) ассигновать деньги, причитающіяся на долю Казны, какъ на работы, производящіяся по распоряженію Церковныхъ Дозоровъ, такъ и по планамъ, смѣтамъ и раскладкамъ, утвержденнымъ Губернскимъ Правленіемъ и Правительственною Коммисіею Духовныхъ Дѣлъ и Народнаго Просвѣщенія, —то Губернское Правленіе въ правѣ сдѣлать распоряженіе объ уплатѣ 11 руб. 61 коп. сер., слѣдующихъ съ Казны на перестройку приходскаго костела въ Образовѣ, по раскладкѣ, утвержденной Правительственною Коммисіею Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, а затѣмъ, согласно вышеприведенной инструкціи, утверждать смѣты и раскладки расходовъ на церковныя и приходскія постройки, а также ассигновать, въ случаѣ надобности, слѣдующія отъ Казны деньги, не смотря на правило, заключающееся въ § 14-мъ приведеннаго, въ началѣ настоящаго предписанія, циркуляра Правительственной Коммисіи отъ 3 (15) Ноября 1862 года, за № 36,945/16,155, такъ какъ оно, вслѣдствіе вышеизъясненной, на Высочайшемъ указѣ основанной инструкціи не имѣетъ уже обязательной силы.

За возникшими, по изданіи Высочайшаго указа отъ 19

Wreszcie rapportem z d. 19 (31) Października r. z. Nr. 65,389, Rząd Gubernialny uczynił zapytanie: czy wykazywana na ciężar Skarbu składka rozkładami kosztów budowy i restauracyi kościołów oraz zabudowań kościelnych, przed ogłoszeniem Najwyższego ukazu z d. 19 Lutego (2 Marca) r. z., o uwłaszczeniu włościan sporządzonemi, ma być w całości przez Skarb uiszczana, w razie gdy rzeczona budowa lub restauracya nie są teraz wykończone.

Z powodu tych rapportów Kommissya Rządowa oświadcza Rządowi Gubernialnemu, że gdy nadane w postanowieniu Królewskiém z d. 6 (18) Marca 1817 roku i postanowieniu Namiestnika Królewskiego z d. 2 (14) Sierpnia 1821 roku władzom administracyjnym attrybucye w przedmiocie zarządzania budowy i reperacyi kościołów, niemniéj zabudowań plebańskich, określone zostały ukazem Najjaśniejszego Pana z d. 8 (20) Stycznia 1863 roku, a w rozwinięciu tego ukazu ułożona przez Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i przez Radę Administracyjną w d. 15 (27) Marca 1863 roku potwierdzona instrukcya upoważnia Rządy Gubernialne w § 40-m do assygnowania kosztów, od Skarbu przypadających, tak na roboty od uznania Dozorów kościelnych zawisłe, jakoteż wypływających z planów, anszlagów i rozkładów przez Rządy Gubernialne oraz przez Kommissyę Rządową Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdzonych, przeto sam Rząd Gubernialny mocen jest zarządzić wypłatę kwoty rs. 11 kop. 61, przypadającéj od Skarbu na rzecz kosztów reperacyi kościoła parafialnego w Obrazowie, z rozkładu ich przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych zatwierdzonego, jak niemniej w zastosowaniu się do powołanéj instrukcyi zatwierdzać anszlagi i rozkłady kosztów na budowle kościelne i plebańskie, o ile ona upoważnia go do tego, tudzież assygnować koszta od Skarbu należne, ile razy tego zajdzie potrzeba, a to bez względu na zastrzeżenie w punk. 14-m ogólnego rozporządzenia Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu z dnia 3 (15) Listopada 1862 r. Nr. 36,945/16,155 uczynione, i w początku z treści powołane, gdyż ono w tym punkcie straciło już moc obowiązującą, w skutek cytowanéj wyżéj instrukcyi, na ukazie Najwyższym opartéj.

Lecz że w skutek ukazu Najwyższego z dnia 19 Lutego

Февраля (2 Марта) пр. г., объ устройствѣ крестьянъ въ Царствѣ Польскомъ, недоразумѣніями, по исполненію означенной инструкціи, впредь до окончательнаго разъясненія оныхъ, Учредительный Комитетъ, постановленіемъ отъ 2 (14) Мая пр. г., пріостановилъ взиманіе съ крестьянъ сборовъ на постройку и исправленіе костеловъ и приходскихъ строеній, сверхъ того, на основаніи Высочайшаго указа отъ 14 (26) Іюля 1864 г., церковное ктиторство въ Царствѣ, принадлежавшее владѣльцамъ имѣній, должно быть установлено согласно правиламъ изложеннымъ въ Высочайшемъ указѣ отъ 19 Февраля (2 Марта) пр. г., предоставляющимъ крестьянамъ право поземельной собственности и участія въ гминномъ управленіи. Губернское Правленіе должно имѣть это въ виду, впредь до полученія соотвѣтствующихъ распоряженій объ измѣненіи нынѣ дѣйствующихъ правилъ касательно постройки и исправленія церковныхъ и приходскихъ строеній.

Нынѣ Правительственная Коммисія увѣдомляетъ Губернское Правленіе, что слѣдующія отъ Казны деньги на постройки и исправленіе костеловъ и принадлежащихъ къ нимъ строеній, по раскладкѣ, составленной до изданія Высочайшаго указа 19 Февраля (2 Марта) пр. г., если постройка или исправленіе не окончены до настоящаго времени, не должны быть вносимы въ полномъ количествѣ, но только въ томъ размѣрѣ, въ какомъ Казна обязана нести таковыя издержки по обязанности ктитора или владѣльца имѣній, за исключеніемъ земель поступившихъ въ собственность крестьянъ.

Варшава, 9 (21) Марта 1865 года.

№ 4,223/1,549.

(2 Marca) r. z. o uwłaszczeniu włościan w Królestwie wynikły kwestye w wykonaniu tejże instrukcyi, a do czasu rozwiązania onych, Komitet Urządzający postanowieniem z d. 2 (14) Maja r. p. wstrzymał wybieranie od włościan składek na koszta budowy i restauracyi kościołów, tudzież zabudowań plebańskich, że nadto stosownie do Najwyższego ukazu daty 14 (26) Lipca 1864 roku kollatorya kościelna w Królestwie, należąca do praw dziedzictwa, ma być zastosowana do przepisów objętych Najwyższemi ukazami z dnia 19 Lutego (2 Marca) r. z. nadającemi włościanom Królestwa udział w posiadaniu własności gruntowéj i w zarządzie gminnym, przeto okoliczności takowe Rząd Gubernialny powinien mieć na uwadze do czasu, w którym w przedmiocie zmiany dotychczasowych przepisów o budowie i reperacyi budowl kościelnych, oraz plebańskich, otrzyma odpowiednie zarządzenia. Obecnie zaś Kommissya Rządowa objaśnia go, że wykazywana na ciężar Skarbu składka rozkładami kosztów budowy i restauracyi kościołów oraz zabudowań kościelnych przed ogłoszeniem Najwyższego ukazu z dnia 19 Lutego (2 Marca) r. z. sporządzonemi, jeżeli po téj dacie rzeczona budowa lub restauracya nie zostały wykończone, nie może być w całości uiszczoną, lecz w takiéj tylko ilości winna być opłaconą, w jakiéj ją Skarb obowiązany jest uiścić z tytułu kollacyi lub dziedzictwa dóbr, po wyłączeniu gruntów na własność włościanom oddanych.

w Warszawie, d. 9 (21) Marca 1865 r.

Nr. 4,223/1,549.

ГЛАВА X.

О МІРСКОЙ КРЕСТЬЯНСКОЙ КАССѢ.

№ 188.

Постановленіе объ учрежденіи мірской крестьянской кассы.

(16 (28) Апрѣля 1835 г.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, представляя, что существующіе въ казенныхъ имѣніяхъ сельскіе магазины запаснаго хлѣба, который по приблизительному исчисленію стоитъ около 680 тысяч. злот. и составляетъ собственность гминъ, оказались на опытѣ не соотвѣтствующими предположенной цѣли, какъ по затрудненіямъ, сопряженнымъ съ управленіемъ оными, такъ и по недостатку строеній, а равно и потому еще, что хотя за имѣющимися подъ нѣкоторые амбары строеніями возложенъ надзоръ на арендаторовъ, но они не обязываются никакою отвѣтственностью за случайныя потери,— вошла отъ 23 Сентября прошлаго года, № 44,557, съ предположеніемъ, не признаетъ ли Совѣтъ возможнымъ, въ видахъ полученія большей пользы отъ упомянутаго учрежденія, сдѣлать слѣдующее распоряженіе:

1) разрѣшить Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства продажу магазиннаго запаснаго хлѣба, находящагося въ рукахъ арендаторовъ казенныхъ имѣній и розданнаго въ ссуду крестьянамъ тѣхъ же имѣній въ видѣ пособія;

2) изъ суммы вырученной изъ продажи запаснаго хлѣба образовать общій мірской капиталъ, который отдать въ Банкъ

TYTUŁ X.

O KASSIE KOMMUNALNÉJ WŁOŚCIAŃSKIEJ.

№ 188.

Decyzya, zaprowadzająca Kassę kommunalną włościańską.

(d. 16 (28) Kwietnia 1835 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, przedstawiając, że istniejące w dobrach rządowych magazyny zbożowe kommunalne, własnością gmin będące, według przybliżonego wyrachowania około 680,000 złotych wartości mające, w doświadczeniu nie okazały się odpowiadającemi swemu celowi, jużto z powodu trudności towarzyszących administracyi tychże, już téż w braku potrzebnych na ten cel budowli, już nakoniec strat losowych, za które dzierżawcy mający nad niemi dozór odpowiadać nie mogą,— uczyniła do Rady pod dniem 23 Września r. z. Nr. 44,557 wniosek, ażeby dla lepszego upożytecznienia pomienionego zakładu, raczyła:

1) upoważnić Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu do zarządzenia sprzedaży zboża, magazyny rzeczone składającego, a to tak tego, które się obecnie znajduje w rękach dzierżawców dóbr rządowych, jakotéż i tego, które wypożyczoném dotąd zostało, sposobem zapomożenia włościanom w tychże dobrach;

2) dozwolić z zebranego z téj sprzedaży funduszu utworzyć ogólną Kassę kommunalną i ulokować ją na procent skła-

для приращенія процентами, съ тѣмъ, чтобы капиталъ этотъ состоялъ въ распоряженіи и подъ контролемъ Отдѣленія казенныхъ имуществъ и лѣсовъ.

А дабы запасный денежный капиталъ составившійся такимъ образомъ изъ продажи хлѣба сохранилъ неотъемлемо первоначальное назначеніе и получилъ современемъ приращеніе, необходимо было бы постановить:

a) чтобы мірская касса, отъ капитала своего, находящагося въ Банкѣ, въ правѣ была получать такой процентъ, какой вообще платитъ Банкъ, по другимъ у него имѣющимся вкладамъ;

b) чтобы ссуды изъ сего капитала не могли быть дѣлаемы на другой предметъ, какъ только на вспомоществованіе крестьянъ казенныхъ имѣній;

c) чтобы каждый крестьянинъ, получившій ссуду изъ помянутой кассы, платилъ ежегодно по 3% за все время пользованія этою ссудою;

d) чтобы сдѣланная крестьянину ссуда могла оставаться у него только три года, въ теченіи коихъ онъ долженъ ежегодно вносить $\frac{1}{3}$ часть капитальной суммы съ процентомъ, исключая случаи, еслибы онъ испыталъ новое какое либо бѣдствіе и оправдалъ необходимость оставленія при немъ ссуды до дальнѣйшаго времени. Въ семъ послѣднемъ случаѣ можетъ быть сдѣлана отсрочка еще на три послѣдующіе года, на изображенныхъ выше условіяхъ;

e) чтобы платимый Банкомъ и крестьянами процентъ присоединяемъ былъ къ основному капиталу.

Совѣтъ, находя, что предполагаемыя Коммисіею Финансовъ мѣры могутъ споспѣшествовать къ учрежденію въ казенныхъ имѣніяхъ общей мірской крестьянской кассы, которая при постепенномъ усиленіи, со временемъ поставлена будетъ въ возможность собственными средствами, безъ содѣйствія Правительства, пособлять крестьянамъ въ первыхъ нуждахъ, въ случаѣ испытанныхъ бѣдствій, и даже споспѣшествовать видамъ Правительства, еслибы оно въ послѣдствіи сочло нужнымъ предпринять что либо въ семъ отношеніи на общую пользу по всему краю,—положилъ представленіе Коммисіи утвердить, съ такимъ только, согласно отзыву Главнаго Директора Финансовъ,

dany w Banku Polskim, pod kontrollą i administracyą Wydziału dóbr i lasów rządowych.

Ażeby zaś w tym sposobie przeistoczony zakład zbożowy, na zakład pieniężny, nie był odprowadzony od pierwiastkowego swego przeznaczenia, i żeby z postępem czasu mógł nabierać coraz większego wzrostu, należałoby postanowić:

a) że Kassa ta od kapitału swego, o ile on będzie zostawał w Banku, ma prawo do pobierania takiego procentu, jaki Bank od innych powierzonych mu kapitałów opłaca;

b) że nie wolno będzie z téjże Kassy czynić pożyczek na inny cel, jak tylko na zapomożenie samych włościan w dobrach rządowych;

c) że każdy włościanin z téj Kassy pożyczkę biorący, winien płacić procentu trzy na rok, a to za cały czas, jak długo taż pożyczka przy nim pozostanie;

d) że udzieloną pożyczka włościaninowi nie może być przy nim pozostawioną dłużéj nad lat trzy, którą co rok w $^1/_3$ części z procentem Kassie zwrócić powinien, wyjąwszy jednak przypadek, gdyby zapomożony włościanin, doświadczywszy nowéj klęski, usprawiedliwił konieczność pozostawienia jéj przy nim i nadal, w którym to czasie prolongacya zwrotu takowéj na dalsze lat trzy może być dozwoloną pod warunkami powyżéj wyrażonemi;

e) że wreszcie procenta przez Bank i włościan opłacać się miane, mają ciągle powiększać kapitał zakładowy.

Rada zważając, że przez przyjęcie wniosku Kommissyi Rządowéj będzie można dojść do założenia ogólnéj Kassy kommunalnéj włościan w dobrach rządowych, która przez ciągłe powiększanie się postawioną zostanie w możności, bez pomocy Rządu, zaradzania pierwszym potrzebom tychże w razach doznanych klęsk, a nadto ułatwienia z czasem środków, jakieby na korzyść ogólną w całym kraju Rząd przedsiębrać zamierzył, wyrzekła, że wniosek takowy zatwierdza, z tém jedynie na wniosek Dyrektora Głównego Przychodów i Skarbu zastrzeżeniem, ze względu na nieurodzaj, jaki w roku upłynionym miał miejsce, że sprzedaż magazynów kommunalnych o tyle tylko

предостереженіемъ, чтобы изъ уваженія прошлогодняго неурожая, хлѣбъ изъ запасныхъ магазиновъ тогда только могъ быть обращаемъ въ продажу, когда не будетъ настоять надобности оставить оный у крестьянъ до дальнѣйшаго времени, или раздать вновь нуждающимся тотъ хлѣбъ, который находится нынѣ въ храненіи у арендаторовъ.

Варшава, 16 (28) Апрѣля 1835 года.

Вѣрно съ журналомъ:

Статсъ-Секретарь (подписано) *О. Тымовскій.*

№ 21,438.

№ 189.

Основанія для выдачи крестьянамъ казенныхъ имѣній ссудъ изъ мірскаго крестьянскаго капитала.

(22 Января (3 Февраля) 1836 г.)

Всѣмъ Воеводскимъ Коммисіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Совѣтъ Управленія Царства, принимая во вниманіе, что содержаніе существующихъ нынѣ въ казенныхъ имѣніяхъ мірскихъ магазиновъ крестьянскаго хлѣба сопряжено съ многими неудобствами, а именно: съ недостаткомъ строеній необходимыхъ для склада хлѣба, съ затрудненіями въ управленіи оными и многосложными счетами, а преимущественно съ частыми случайными потерями,—постановленіемъ своимъ отъ 16 (28) Апрѣля с. г., за № 21,438, приложеннымъ у сего въ засвидѣтельствованной копіи, опредѣлилъ, не измѣняя назначенія сказанныхъ магазиновъ, преобразовать ихъ въ другія того же рода заведенія,—и затѣмъ:

§ 1.

a) весь хлѣбъ составляющій донынѣ мірскіе крестьянскіе магазины въ казенныхъ имѣніяхъ продать за наличныя деньги;

b) вырученный отсюда капиталъ внести въ Польскій Банкъ для приращенія сложными процентами и для образованія на будущее время: „общей мірской кассы для всѣхъ крестьянъ осѣдлыхъ въ казенныхъ имѣніяхъ;“

stopniowo następować będzie mogła, o ile nie okaże się potrzeba pozostawienia jeszcze włościanom zboża, w ręku tychże znajdującego się, lub o ile nie zajdzie konieczność rozdania pomiędzy potrzebujących pomocy tego zboża, które się w depozycie dzierżawców znajduje.

w Warszawie, d. 16 (28) Kwietnia 1835 r.

Zgodno z protokółem:

Sekretarz Stanu (podpisano) *J. Tymowski.*

Nr. 21,438.

№ 189.

Zasady do udzielania włościanom dóbr rządowych pożyczek z funduszu kommunalnego włościańskiego.

(d. 22 Stycznia (3 Lutego) 1836 r.)

Do wszystkich Kommissyj Wojewódzkich.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Z uwagi, że istniejącym dotąd w dobrach rządowych magazynom kommunalnym zboża włościańskiego towarzyszy wiele niekorzystnych okoliczności, a mianowicie niedostatek zabudowań na pomieszczenie zboża potrzebnych, trudność w ich administrowaniu i mnogie obrachunki, a nadewszystko częste podleganie skutkom losowym, Rada Administracyjna Królestwa decyzyą swą z daty 16 (28) Kwietnia r. b. pod Nr. 21,438, tu w odpisie wierzytelnym załączającego się, nie zmieniając przeznaczenia tych zakładów, postanowiła zmienić one na inny rodzaj takiejże instytucyi, i tak:

§ 1.

a) Wszelkie zboże składające dotąd w dobrach rządowych magazyny kommunalne włościan ma być spieniężone;

b) Zebrany ztąd fundusz pieniężny ulokowany być powinien w Banku Polskim na procent składany, któren na przyszłość stanowić będzie: „ogólną Kassę kommunalną wszystkich osiadłych włościan w dobrach rządowych;”

c) изъ кассы этой не дозволяется выдавать ссуды на другой предметъ, какъ только на вспомоществованіе однихъ крестьянъ, осѣдлыхъ въ казенныхъ имѣніяхъ;

d) касса эта въ правѣ получать отъ своего капитала (по мѣрѣ нахожденія его въ Банкѣ) то есть отъ хранящейся въ Банкѣ остаточной суммы такой процентъ, какой Банкъ уплачиваетъ нынѣ, или обязанъ будетъ уплачивать въ будущемъ времени, отъ помѣщенныхъ въ немъ другихъ капиталовъ. Сверхъ того, каждый казенный крестьянинъ, получившій изъ этой кассы ссуду, обязанъ будетъ платить по три процента въ годъ, за все время пользованія этою ссудою; однакожъ:

e) крестьянинъ не можетъ пользоваться данною ему ссудою болѣе трехъ лѣтъ, по истеченіи же каждаго года обязанъ возвратить непремѣнно въ кассу одну третью часть капитальной суммы съ условленнымъ процентомъ, за исключеніемъ только случая, если вспомоществованный крестьянинъ, подвергшись новому бѣдствію, докажетъ необходимость оставленія ему ссуды на болѣе продолжительное время. Въ семъ послѣднемъ случаѣ срокъ возврата ссуды дозволяется продлить еще на три слѣдующіе года, на вышеизложенныхъ условіяхъ; наконецъ,

f) проценты, уплачиваемые Банкомъ и крестьянамъ, должны быть постоянно присоединяемы къ капиталу мірской кассы.

Въ исполненіе затѣмъ вышеизложеннаго постановленія Совѣта Управленія Царства, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства издаетъ слѣдующее распоряженіе:

§ 2.

Немедленно по полученіи настоящаго распоряженія, Воеводская Коммисія поручитъ произвести на мѣстѣ, посредствомъ командированныхъ въ округи Экономическихъ Ассесоровъ, ревизію всѣхъ мірскихъ магазиновъ въ казенныхъ имѣніяхъ.

При этой ревизіи Экономическіе Ассесоры обязаны составить въ двухъ экземплярахъ подробный именный списокъ лицъ, у которыхъ во время ревизіи найденъ будетъ хлѣбъ составляющій принадлежность мірскаго магазина. Списокъ этотъ долженъ быть составленъ по приложенной у сего формѣ подъ лит. *A*.

Списокъ этотъ по засвидѣтельствованіи его ревизующимъ

c) Z Kassy téj nie wolno będzie czynić pożyczek na inny cel jak tylko na zapomożenie samych włościan w dobrach rządowych osiadłych;

d) Kassa ta od kapitału swego, (o ile ten będzie obecny w Banku) to jest od zostającego remanentu w Banku, będzie miała prawo do pobierania takiego procentu, jaki Bank od powierzonych mu innych kapitałów opłacać jest lub na przyszłość będzie w obowiązku. Oprócz tego każdy włościanin z dóbr rządowych, pożyczkę z téj Kassy biorący, obowiązany będzie płacić trzy procenta na rok, a to przez cały czas, jak długo wzięta pożyczka zostawać przy nim będzie; wszakże,

e) Udzielona pożyczka włościaninowi nie może być dłużéj przy nim pozostawiona jak lat trzy, z upływem każdego roku obowiązany on jest koniecznie jedną jéj trzecią część zwrócić Kassie z oznaczonym procentem, wyjąwszy tylko przypadki, gdyby zapomożony włościanin, doświadczywszy nowéj jakiéj klęski, usprawiedliwił konieczność pozostawienia jéj przy nim i nadal, w którym to razie prolongacya zwrotu takowéj na dalsze lat trzy może być dozwolona, pod warunkami wyżéj wymienionemi; nakoniec,

f) Procenta przez Bank i przez włościan opłacać się winne, mają ciągle powiększać kapitał Kassy kommunalnéj.

W wykonaniu zatém powyższego postanowienia Rady Administracyjnéj Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wydaje następujące rozporządzenie:

§ 2.

Zaraz po otrzymaniu niniejszego rozporządzenia, Kommissya Wojewódzka zarządzi, przez Assessorów Ekonomicznych w okręgi delegowanych, odbycie na gruncie rewizyi wszystkich magazynów kommunalnych w dobrach rządowych.

Przy rewizyi téj Assessorowie Ekonomiczni obowiązani są spisać w dwóch exemplarzach szczegółową listę imienną osób, u których zboże do magazynu kommunalnego należące w czasie rewizyi znalezione będzie, lista ta ma być spisaną podług załączającego się tu wzoru pod lit. *A*. Lista taka zaświadczona być powinna przez Assessora Ekonomicznego rewidującego,

Экономическимъ Ассесоромъ и Войтомъ мѣстной гмины, препровождается немедленно въ канцелярію Воеводской Коммисіи.

Мірскіе магазины въ казенныхъ имѣніяхъ, перешедшихъ въ частную собственность, въ видѣ пожалованія, освобождаются отъ означенной ревизіи, а тѣмъ самимъ и отъ продажи.

Воеводская Коммисія по полученіи упомянутаго списка отъ Экономическаго Ассесора, должна повѣрить его съ инвентаремъ, и, пояснивъ въ немъ, въ графѣ: „примѣчанія,“ могущія встрѣтиться несообразности, одинъ экземпляръ онаго препроводитъ немедленно въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства, другой же хранитъ у себя какъ матеріалъ долженствующій служить руководствомъ въ дальнѣйшихъ дѣйствіяхъ.

§ 3.

Хлѣбъ принадлежащій нынѣ мірскимъ магазинамъ въ казенныхъ имѣніяхъ можетъ храниться:

a) или на складахъ у арендаторовъ имѣній;

b) или у крестьянъ тѣхъ же имѣній, коимъ онъ розданъ въ видѣ ссуды, или, наконецъ,

c) у прежнихъ арендаторовъ казенныхъ имѣній, кои, по окончаніи арендныхъ разсчетовъ, признаны уже или будутъ признаны въ этомъ отношеніи должниками Казны.

По пункту а. Въ отношеніи хлѣба, хранящагося нынѣ на складахъ у арендаторовъ казенныхъ имѣній.

§ 4.

Всякій хлѣбъ, обнаруженный, согласно представленнымъ Экономическими Ассесорами послѣ производства ревизіи вѣдомостямъ, на складахъ у нынѣшнихъ арендаторовъ казенныхъ имѣній и принадлежащій мірскимъ магазинамъ, долженъ быть немедленно обращенъ въ продажу, но не иначе, какъ съ публичныхъ торговъ.

Вслѣдствіе сего Воеводская Коммисія распорядится о немедленномъ опубликованіи сказанной продажи въ Воеводскихъ Вѣдомостяхъ и о оповѣщеніи оной въ костелахъ съ амвоновъ въ праздничные дни. Публикація эта должна быть произведена также въ базарные дни въ городахъ расположенныхъ ближе имѣній, въ коихъ послѣдуетъ продажа.

§ 5.

Торги на продажу хлѣба принадлежащаго мірскимъ мага-

i Wójta gminy miejscowéj, a następnie zaraz odesłana do biura Kommissyi Wojewódzkiéj.

Od takiéj rewizyi a tém samém i od sprzedaży wyłączają się magazyny kommunalne w dobrach rządowych, tytułem donacyi na własność prywatną przeszłych.

Kommissya Wojewódzka otrzymawszy taką listę od Assessora Ekonomicznego sprawdzić ją powinna z inwentarzem gruntowym, a wyjaśniwszy zaraz na niéj w rubryce „uwagi" zajść mogące różnice, jeden jéj exemplarz zaraz prześle Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, drugi zaś zostawi u siebie, jako materyał za przedmiot w dalszém postępowaniu służyć mający.

§ 3.

Zboże do magazynów kommunalnych w dobrach rządowych należące obecnie znajdować się może:

a) albo na składach u dzierżawców dóbr;

b) albo wydane włościanom w tychże dobrach tytułem pożyczki; alko nakoniec

c) u dzierżawców wyszłych z possessyi dóbr rządowych, za które przy obrachunkach dzierżawnych albo już są zadebitowani, albo zadebitowani będą.

Ad a. Co do zboża na składach u dzierżawców, w possessyi dóbr rządowych zostających, obecnie znajdującego się.

§ 4.

Wszelkie zboże, jakie tylko podług złożonych przez Assesorów Ekonomicznych wykazów (po odbytéj rewizyi) jako znaleziony remanent, do magazynów kommunalnych należący, na składach u dzierżawców, w possessyi dóbr rządowych obecnie zostających, wykryte będzie, ma być zaraz wystawione na sprzedaż, lecz nie inaczéj, jak tylko przez publiczną licytacyę.

W skutku tego Kommissya Wojewódzka natychmiast zarządzi ogłoszenie téj sprzedaży przez Dziennik Wojewódzki i z ambon po kościołach w dni świąteczne; ogłoszenie to uskutecznione być także powinno w dniach targowych, w miastach najbliżéj położonych dóbr, w których sprzedaż będzie miała miejsce.

§ 5.

Licytacya na sprzedaż zboża do magazynu kommunalnego

зинамъ должны быть произведены въ предѣлахъ имѣнія, въ которомъ магазинъ находится, посредствомъ командированнаго въ округъ Экономическаго Ассесора, въ присутствіи Актуарія или Гминнаго Войта и двухъ Солтысовъ означеннаго имѣнія, кои въ доказательство присутствія при продажѣ должны подписать торговой протоколъ.

§ 6.

Экономическій Ассесоръ, Актуарій или Гминный Войтъ и Солтысы, присутствующіе при торгахъ, обязаны наблюсти, чтобы возвращенный арендаторомъ и подлежащій продажѣ съ торговъ хлѣбъ былъ здоровый и чистый.

§ 7.

Торги должны начинаться съ цѣны корца хлѣба существовавшей на послѣднемъ торгу въ ближайшемъ городѣ, въ доказательство чего Экономическій Ассесоръ предъявитъ явившимся къ торгамъ покупателямъ формальную выписку изъ контроля Бургомистра означеннаго города, составленную до начатія торговъ.

Выписка эта должна быть приложена какъ документъ къ торговому протоколу.

§ 8.

Въ торговыхъ условіяхъ слѣдуетъ объявить покупателямъ и записать въ протоколъ:

a) что приступающій къ торгамъ обязанъ представить залогъ деньгами, имѣющими обращеніе въ краѣ, равняющійся стоимости одной десятой части хлѣба подлежащаго продажѣ. Залогъ покупателя, удержавшагося при торгахъ, препровождается на храненіе въ Главное Воеводское Казначейство, прочимъ же соискателямъ возвращается немедленно, подъ собственноручную ихъ росписку въ торговомъ протоколѣ;

b) что торговой протоколъ возымѣетъ для удержавшагося на торгахъ покупателя обязательную силу со всѣми послѣдствіями тотчасъ по его подписаніи, для Правительства онъ становится обязательнымъ не прежде, какъ послѣ утвержденія его Воеводскою Коммисіею;

c) что по утвержденіи торговъ, тотъ, за кѣмъ они состоялись, обязанъ въ продолженіе 5 дней, считая со дня

należącego, odbyć się powinna na gruncie dóbr, gdzie ten magazyn znajduje się, uskutecznić ją ma Assessor Ekonomiczny w okręg delegowany, w obecności Aktuaryusza lub Wójta gminy i dwóch sołtysów z tych samych dóbr, którzy na dowód swéj obecności w czasie licytacyi protokół licytacyjny podpisać są obowiązani.

§ 6.

Assessor Ekonomiczny, Aktuaryusz lub Wójt gminy i sołtysi, do aktu licytacyjnego należący, pod odpowiedzialnością, dopilnować są obowiązani, aby zboże do sprzedaży wystawione było zdrowe i czyste z zachowania przez dzierżawcę oddane.

§ 7.

Licytacya zaczynać się powinna od ceny korca zboża takiéj, jaka na ostatnim targu, w najbliższém tych dóbr mieście, praktykowaną była, czego dowód Assessor Ekonomiczny z kontrolli Burmistrza tego miasta w wypisie urzędowym, przed terminem licytacyjnym, wziąść i zebranym do licytacyi konkurentom okazać powinien.

Dowód ten do protokółu licytacyjnego ma być dołączony.

§ 8.

W warunkach licytacyjnych oświadczyć konkurrentom i do protokółu licytacyjnego zapisać należy:

a) że przystępujący do licytacyi obowiązany jest złożyć vadium pieniędzmi kurs w kraju mającemi, w summie jednéj dziesiątéj części całéj wartości zboża do licytacyi wystawionego wyrównywającéj; vadium utrzymującego się przy kupnie odesłane będzie do depozytu Kassy głównéj wojewódzkiéj a nieutrzymującym się zaraz zwrócone, za pokwitowaniem na protokóle licytacyjnym własnoręcznie podpisaném;

b) że protokół licytacyjny pluslicytanta ze wszystkiemi skutkami zaraz obowiązuje po jego podpisaniu, Rząd zaś dopiero wtenczas obowiązywać zacznie, gdy przez Kommissyę Wojewódzką zatwierdzonym zostanie;

c) że po zatwierdzeniu licytacyi utrzymujący się przy kupnie zboża obowiązany będzie w ciągu dni pięciu od

полученія увѣдомленія, внести полнымъ числомъ въ Главное Воеводское Казначейство причитающіяся за купленный хлѣбъ деньги, подъ опасеніемъ потери залога и вознагражденія за убытки могущіе произойти отъ вторичныхъ торговъ;

d) что издержки на гербовую бумагу и почтовые платежи относятся на счетъ удержавшагося при торгахъ; и, наконецъ,

e) что нагрузка на мѣстѣ и дальнѣйшій провозъ купленнаго хлѣба производятся на счетъ покупателя.

§ 9.

Воеводская Коммисія въ правѣ собственною властью утвердить на вышеизложенныхъ основаніяхъ продажу, но только въ такомъ случаѣ, если предложенная на торгахъ цѣна за хлѣбъ будетъ равняться послѣднимъ рыночнымъ цѣнамъ лежащаго вблизи того имѣнія города; въ противномъ же случаѣ она должна распорядиться о назначеніи вторичныхъ торговъ. При томъ вмѣняется Воеводской Коммисіи въ обязанность, подъ ея отвѣтственностію, чтобы каждый торговой протоколъ разрѣшенъ былъ въ продолженіи 24 часовъ, послѣ полученія его въ канцеляріи, и затѣмъ отправленъ по принадлежности.

По пункту b. Въ отношеніи хлѣба, розданнаго въ ссуду крестьянамъ.

§ 10.

Такъ какъ взысканіе съ крестьянъ хлѣба принадлежащаго мірскому магазину и обращеніе онаго впослѣдствіи въ продажу могло бы быть сопряжено съ большими затрудненіями и мелочными разсчетами, и какъ, сверхъ того, при полученіи отъ крестьянъ означеннаго хлѣба, могли бы произойти злоупотребленія, то въ предупрежденіе сего, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства постановляетъ: что крестьяне обязаны заплатить за находящійся у нихъ доселѣ хлѣбъ, выданный изъ мірскаго магазина, наличными деньгами, по среднимъ рыночнымъ цѣнамъ, существовавшимъ въ Декабрѣ мѣсяцѣ, въ ближайшемъ къ тому имѣнію городѣ, въ соразмѣрности того количества хлѣба, какое согласно нижеслѣдующему указанію придется взыскать съ нихъ по раскладкѣ въ каждомъ году.

Именно можетъ случиться, что крестьянинъ задолжаетъ въ

daty otrzymanego wezwania, zapłacić do Kassy głównej wojewódzkiej całą należność, za zakupione zboże przypadającą, pod utratą vadii i obowiązkiem wynagrodzenia strat z powtórnéj licytacyi wyniknąć mogących;

d) że koszta stemplowe i portoryi do utrzymującego się przy kupnie należą, nakoniec

e) że zabranie kupionego zboża z miejsca i dalsza jego przewózka, kosztem kupującego uskutecznić się będą musiały.

§ 9.

Uskutecznioną podług powyższych warunków sprzedaż sama Kommissya Wojewódzka mocną będzie zatwierdzić, lecz to tylko w takim przypadku będzie mogło mieć miejsce, jeżeli postąpiona na licytacyi cena sprzedanego zboża będzie się równała cenom na ostatnim przed licytacyą targu w najbliższem tych dóbr mieście praktykowanym, albowiem gdyby była niższą, w takim razie powtórnie licytacya zarządzoną być powinna. Przytém zapowiada się Kommissyi Wojewódzkiéj pod odpowiedzialnością, iż każden protokół licytacyjny w ciągu 24 godzin po dojściu do jéj biura zrezolwowany i jak z porządku wypadnie z biura wyexpedyowany być ma.

Ad b. Co do zboża, w rękach włościan zostającego.

§ 10.

Ponieważ przy ściągnięciu od włościan zboża do magazynu kommunalnego należącego i następnie jego spieniężeniu, wieleby się musiało doznać zatrudnienia, i szczegółowych obrachunków; gdy oprócz tego przy odbiorze tego zboża mogłyby się nawet zdarzać nadużycia; zapobiegając więc temu, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu postanowiła:

że włościanie za zboże do magazynu kommunalnego należące, a dotąd w ich rękach będące, zapłacić będą obowiązani gotowym groszem podług cen frakcyjnych z całego miesiąca Grudnia, w najbliższém tych dóbr mieście na targach praktykowanych, a to za każdą część zboża, jaka według poniższego wskazania respective roku, do ściągnięcia od nich przypadnie, i tak:

Może być przypadek, że włościanin dłużnym się okaże

мірской магазинъ такое количество хлѣба, что невозможно будетъ взыскать оно съ него въ одинъ разъ безъ лишенія его съ семействомъ средствъ къ содержанію своего хозяйства въ продолженіе цѣлаго года, поэтому гдѣ встрѣтится такой случай, тамъ взысканіе съ крестьянъ производится по срокамъ. Сроки эти распредѣляются такимъ образомъ, чтобы причитающееся ко взысканію съ крестьянина количество хлѣба не превышало съ полнаго хозяина двухъ корцевъ, а съ половиннаго хозяина одного корца.

§ 11.

По полученіи затѣмъ отъ Экономическаго Ассесора вѣдомости о количествѣ хлѣба причитающемся къ возврату крестьянами въ мірской магазинъ, Воеводская Коммисія обязана, на основаніи этой вѣдомости и согласно указаніямъ § 10 настоящаго распоряженія, опредѣлить сроки для взысканія съ крестьянъ хлѣба. Затѣмъ истребовать выписку изъ контроля рыночныхъ цѣнъ на хлѣбъ, существовавшихъ въ ближайшемъ къ имѣнію городѣ, въ продолженіе Декабря (разумѣется въ томъ хозяйственномъ году, въ коемъ наступаетъ срокъ возврата хлѣба), и, принявъ въ основаніе исчисленія среднюю за цѣлый мѣсяцъ цѣну, опредѣлитъ количество срочнаго денежнаго платежа, причитающагося съ крестьянина, и распорядится о безотлагательномъ взысканіи онаго.

Вообще вмѣняется въ обязанность, что взысканіе такихъ срочныхъ платежей должно производиться непремѣнно въ Январѣ каждаго года, подъ опасеніемъ отвѣтственности за неисполненіе сего.

По пункту с. В ъ отношеніи принадлежностей слѣдующихъ по разсчету мірскому магазину и подлежащихъ взысканію съ бывшихъ арендаторовъ казенныхъ имѣній.

§ 12.

Принадлежности мірскихъ магазиновъ въ казенныхъ имѣніяхъ, причитающіяся ко взысканію съ бывшихъ арендаторовъ этихъ имѣній, считаются дѣйствительными начетами, обнаруженными во время выбытія арендатора изъ имѣнія.

Поэтому въ случаѣ обнаруженія такого начета, арендаторъ обязанъ уплатить мірскому магазину, за оставшійся у него хлѣбъ, по среднимъ рыночнымъ цѣнамъ, существовавшимъ въ

magazynowi kommunalnemu taką ilość zboża, któraby bez ogołocenia go ze sposobu utrzymania się w tym roku z familią na gospodarstwie na jeden raz ściągnąć się nie dała, gdzie więc taki zachodzić będzie przypadek, tam ściągnięcie od włościanina należności uskutecznić się winno ratami; raty te tak oznaczać należy, aby przypadać mogąca do odebrania od włościanina część nie przechodziła wartości, od cało-rolnika dwóch korcy, a od pół-rolnika jednego korca, zalegającego na nim zboża.

§ 11.

Po otrzymaniu zatém od Assessora Ekonomicznego wykazu zalegającego na włościanach zboża, do magazynu kommunalnego należącego, Kommissya Wojewódzka obowiązaną jest według tego wykazu i z względem na zasadę w § 10-m niniejszego rozporządzenia wskazaną, urządzić raty, ściągnąć się od włościan winne. Poczém ściągnąwszy wypis z kontrolli cen zboża, w najbliższém tych dóbr mieście na targach przez miesiąc Grudzień (ma się rozumieć w roku gospodarskim, w którym rata do wyexekwowania przypada) praktykowanych, według ceny frakcyjnéj cało-miesięcznéj, ustanowić wartość pieniężną raty do odebrania od respective włościanina przypadłéj, a następnie bezzwłocznie zarządzić jéj pobór.

W ogólności zastrzega się, aby pobór takiéj raty w każdym roku, koniecznie w miesiącu Styczniu był uskutecznionym, pod odpowiedzialnością za zaniedbanie.

Ad c. Co do należności od dzierżawców dóbr rządowych, z possessyi wyszłych, z obrachunków dla magazynów kommunalnych, do poszukiwania wskazanych.

§ 12.

Należności dla magazynów kommunalnych w dobrach rządowych od dzierżawców z possesyi wyszłych do poszukiwania przypadające, uważają się jako rzeczywiste defekta, w czasie wyjścia dzierżawcy z possessyi wykryte.

O ile więc to ma miejsce, zadefektowany dzierżawca pozostałe przy nim zboże prawnie obowiązany jest zapłacić magazynowi kommunalnemu, podług ceny frakcyjnéj przez ostatni-

ближайшемъ городѣ, въ Маѣ, т. е. въ послѣднемъ мѣсяцѣ его арендпаго владѣнія, съ процентомъ по 5%, считая оный съ 1-го Іюня по выбытіи его изъ аренды. На указанномъ затѣмъ основаніи Воеводская Коммисія обязана нарядить немедленно экзекуціонныя мѣры для взысканія принадлежности съ арендатора и наблюсти, чтобы причитающіяся деньги внесены были сполна на храненіе въ Главное Воеводское Казначейство.

§ 13.

Всѣ деньги за хлѣбъ, внесенныя въ Главное Воеводское Казначейство и составляющія собственность мірскихъ магазиновъ, должны быть отосланы въ Польскій Банкъ съ первою тяжелою почтою.

Деньги эти отсылаются въ Польскій Банкъ при объявленіи, съ приложеніемъ подробнаго списка плательщиковъ въ двухъ экземплярахъ, по прилагаемымъ у сего образцамъ подъ лит. *B* и *C*. Списокъ подъ лит. *C* составляется Секціею имуществъ на основаніи дѣлъ Секціи и кассовыхъ контролей, и свидѣтельствуется въ вѣрности Главнымъ Рахмистромъ и Начальникомъ этой Секціи, по надлежащей повѣркѣ онаго.

Одинъ экземпляръ объявленія препровождается въ Банкъ вмѣстѣ съ деньгами, а другой представляется при особомъ рапортѣ въ Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства.

Варшава, 22 Января (3 Февраля) 1836 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Ленскій.*

№ 36,221.

№ 190.

О томъ, что займы, сдѣланные изъ мірскихъ капиталовъ, не могутъ быть уплачиваемы ликвидаціонными свидѣтельствами.

(16 (28) Октября 1848 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Высочайшимъ указомъ 24 Августа (5 Сентября) сего года,

jego possessyi miesiąc Maj w najbliższém mieście na targach praktykowanéj, a to z procentem po 5% od 1 Czerwca, zaraz po wyjściu z possessyi liczyć się winnym.

Podług zatém takiéj zasady obowiązana jest Kommissya Wojewódzka natychmiast zarządzić znaglające środki egzekucyjne do zadebitowanego dzierżawcy i dopilnować, aby należność ta w zupełności do depozytu Kassy głównéj wojewódzkiéj wniesiona była.

§ 13.

Wszelkie wniesione do depozytu Kassy głównéj wojewódzkiéj pieniądze za zboże, do magazynów kommunalnych należące, zebrane, mają być najpierwszą pocztą wozową odesłane do Banku Polskiego.

Przy odesłaniu tych pieniędzy do Banku Polskiego, powinna być spisana i dołączona deklaracya z szczególną specyfikacyą kontrybuentów, w dwóch egzemplarzach, podług załączonych tu wzorów pod lit. *B* i *C*. Specyfikacya pod lit. *C*, na zasadzie akt Sekcyi dóbr, tudzież podług kontroll kassowych, sporządzona być powinna siłą Sekcyi dóbr, którą Nadrachmistrz i Naczelnik téj Sekcyi, po ścisłém sprawdzeniu; za rzetelność zaświadczyć są obowiązani.

Jeden egzemplarz takiéj deklaracyi przesłany być ma przy pieniądzach Bankowi, a drugi przy oddzielnym kuponie odesłany być powinien jednocześnie do akt Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu.

w Warszawie, dnia 22 Stycznia (3 Lutego) 1836 r.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Łęski*.

Nr. 36,221.

№ 190.

Objaśnienie, że pożyczki zaciągnięte z funduszów kommunalnych, nie mogą być spłacane dowodami likwidacyjnemi.

(d. 16 (28) Października 1848 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ukazem NAJWYŻSZYM z dnia 24 Sierpnia (5 Września) r. b.

разрѣшено крестьянамъ, усадебникамъ и мелкопомѣстнымъ владѣльцамъ, уплачивать причитающіеся съ нихъ долги по произведеннымъ имъ по конецъ 1845 года возвратнымъ пособіямъ и вспомоществованіямъ, свидѣтельствами Центральной Ликвидаціонной Коммисіи и казенными облигаціями, выданными въ удовлетвореніе претензій лежавшихъ на Правительствѣ б. Герцогства Варшавскаго.

Дабы крестьяне казенныхъ имѣній, вслѣдствіе ошибочнаго толкованія поясненнаго разрѣшенія не пріобрѣтали напрасно означенныхъ свидѣтельствъ и облигацій, Губернское Правленіе обязано посредствомъ Гминныхъ Войтовъ объяснить имъ, что такъ какъ ссуды изъ мірскаго крестьянскаго капитала, выданы имъ были не въ родѣ пособія или вспомоществованія, и при томъ какъ долги эти, не составляя собственности Казны, причисляются къ капиталу, принадлежащему всѣмъ крестьянамъ казенныхъ имѣній, то посему, таковые, вышеуказаннымъ способомъ, уплачиваемы быть не могутъ.

Варшава, 16 (28) Октября 1848 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гуминскій.*

№ 97,150/29,141.

№ 191.

Распоряженіе о томъ, что причитающіяся съ крестьянъ супримованныхъ имѣній деньги за данные имъ на обзаведеніе рабочій скотъ и хозяйственные снаряды должны быть приведены въ извѣстность при устройствѣ имѣній, и что поступающія изъ этого источника суммы должны быть вносимы въ Польскій Банкъ, въ пользу общей мірской крестьянской кассы.

(29 Мая (10 Іюня) 1857 г.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Такъ какъ въ супримованныхъ имѣніяхъ находятся данные

dozwolone zostało włościanom, kolonistóm i cząstkowym posiadaczom ziemi, spłacać dowodami Kommissyi Centralnéj Likwidacyjnéj i Assekuracyami Skarbowemi, wystawionemi na pretensye do Rządu b. Księstwa Warszawskiego, należność przypadającą od nich za wsparcia i zapomogi zwrotne, udzielone do końca 1845 r. Aby włościanie dóbr rządowych przez mylne rozumienie rzeczy nadaremnie dowodów rzeczonych i assekuracyj nie nabywali, Rząd Gubernialny objaśni ich za pośrednictwem Wójtów gmin, iż w powyższym sposobie nie mogą być przez nich spłacane pożyczki, które zaciągnęli z funduszu kommunalnego włościańskiego, dla tego, że one nie były udzielone tytułem wsparcia ani zapomogi, i że dług ten nie jest należnością Skarbu, lecz fundūszu będącego własnością wszystkich włościan dóbr rządowych.

w Warszawie, dnia 16 (28) Października 1848 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu
(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 97,150/29,141.

№ 191.

Rozporządzenie, aby należność od włościan z dóbr supprimowanych, za tak zwane inwentarze zakładowe żywe i martwe, była śledzoną przy urządzeniu dóbr, i ściągane ztąd wpływy wnoszone do Banku Polskiego na rzecz ogólnéj kassy kommunalnéj włościańskiéj.

(d. 29 Maja (10 Czerwca) 1857 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Ponieważ w dobrach supprimowanych znajdują się tak

на обзаведеніе скотъ и хозяйственные снаряды, которые съ устройствомъ и очиншеваніемъ крестьянъ должны быть возвращены,—то Правительственная Коммисія постановила, чтобы при каждомъ устройствѣ имѣній, производимо было дознаніе на мѣстѣ о могущихъ причитаться за эти статьи инвентаря деньгахъ, и чтобы поступающая за это сумма вносима была, не въ Казначейство, для записки въ случайный доходъ, какъ это дѣлалось донынѣ, но въ Польскій Банкъ, въ пользу общей мірской крестьянской кассы,—такъ какъ имѣнія, составляющія принадлежность обще-духовнаго Фундуша, извлекая выгоды изъ той же мірской кассы, должны содѣйствовать умноженію средствъ ея упомянутымъ источникомъ дохода.

Но какъ многія изъ имѣній этой категоріи уже устроены, то Правительственная Коммисія поручаетъ Губернскому Правленію, немедленно предписать подлежащимъ Окружнымъ Экономическимъ Ассесорамъ, произвести изслѣдованіе оборота данныхъ на обзаведеніе скота и снарядовъ, и стоимости оныхъ, и затѣмъ сказанныя слѣдственныя дѣла, а равно сдаточные акты по арендамъ, обязательные до устройства имѣній, вмѣстѣ съ подробными списками должниковъ и подписками ихъ относительно возврата опредѣленной стоимости данныхъ на обзаведеніе предметовъ, въ пользу мірской крестьянской кассы, представить при особомъ по каждому имѣнію рапортѣ, вмѣстѣ съ своимъ заключеніемъ на рѣшеніе Правительственной Коммисіи, не позже истеченія трехъ мѣсяцевъ.

Варшава, 29 Мая (10 Іюня) 1857 года.

По порученію Главнаго Директора Предсѣдательствующаго, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ (подписано) *Гуминскій.*

№ 22,356/10,520.

zwane inwentarze zakładowe żywe i martwe, które, po urządzeniu i oczynszowaniu włościan, winny być zwrócone, Kommissya Rządowa przeto postanowiła, aby przy każdém urządzeniu dóbr, należność za takowe inwentarze śledzoną była na miejscu, i aby osiągane ztąd wpływy wnoszone były nie do Kassy Skarbowéj pod dochody przypadkowe, jak dotąd to miało miejsce, lecz odsyłane do Banku Polskiego na rzecz ogólnéj kassy kommunalnéj włościańskiéj, a to z uwagi: że dobra funduszu ogólno-religijnego, korzystając z tejże kassy kommunalnéj, powinny się z powyższego źródła do jej powiększenia przyłożyć.

Że zaś wiele tego rodzaju dóbr urządzonemi już zostały, Kommissya Rządowa zatém poleca Rządowi Gubernialnemu, aby bezwłocznie rozkazał Assessorom Ekonomicznym właściwych okręgów wyśledzić w nich obrót inwentarzy zakładowych i wartość onych, a następnie śledztwa te, tudzież akta podawcze dzierżawne do czasu urządzenia dóbr obowiązujące, wraz z wykazami szczegółowemi dłużników i ich deklaracyami co do zwrócenia ustanowionych wartości i pomienionych załóg, na rzecz kassy kommunalnéj włościańskiéj, przy oddzielnych rapportach, co do respective dóbr z stosownemi z swéj strony wnioskami, w ciągu najdaléj trzech miesięcy, do decyzyi Kommissyi Rządowéj przedstawił.

W Warszawie, dnia 29 Maja (10 Czerwca) 1857 roku.

Z polecenia Dyrektora Głównego Prezydującego,
Rzeczywisty Radca Stanu (podpisano) *Gumiński.*

Nr. 22,356/10,520.

ГЛАВА XI.

О ЗАВЕДЕНІИ ДЛЯ ИСКУССТВЕННАГО РАЗВЕДЕНІЯ РЫБЫ.

№ 192.

Постановленіе объ устройствѣ заведенія для искусственнаго разведенія рыбы въ Августовской губерніи.

(21 Апрѣля (3 Мая) 1859 года.)

Выписка изъ журнала засѣданія Совѣта Управленія.

Къ числу особенно полезныхъ открытій настоящаго времени, слѣдуетъ отнести способъ искусственнаго разведенія рыбы посредствомъ оплодотворенной икры, перенощенія оной изъ однихъ мѣстностей въ другія, и размноженія такимъ образомъ отличнѣйшихъ породъ рыбы.

Открытіе это сдѣлано первоначально во Франціи и распространено впослѣдствіи съ полнымъ успѣхомъ въ другихъ Европейскихъ государствахъ, а именно: въ Баваріи, Виртембергѣ, въ Бельгіи, въ Англіи и Швейцаріи.

Успѣшные результаты искусственнаго разведенія рыбы въ вышеозначенныхъ краяхъ обратили на себя вниманіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства и внушили ей мысль примѣнить это открытіе въ Царствѣ по крайней мѣрѣ въ небольшихъ сначала размѣрахъ, тѣмъ болѣе, что, имѣя въ своемъ завѣдываніи обширныя и многочисленныя озера Августовской губерніи, въ коихъ находятся двѣ довольно рѣдкія породы рыбы, называемыя сея и селява, и воды которыхъ возобновляются постоянно притокомъ большихъ и меньшихъ рѣкъ и ручьевъ и будучи въ состояніи воспользоваться опытами сдѣланными въ разныхъ странахъ Европы, она имѣетъ возможность не только раз-

TYTUŁ XI.

O ZAKŁADZIE SZTUCZNEGO ZAPŁADNIANIA RYB.

№ 192.

Decyzya, zaprowadzająca zakład sztucznego rozmnażania ryb w gubernii Augustowskiéj.

(d. 21 Kwietnia (3 Maja) 1859 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Rady Administracyjnéj.

Do szczególnie użytecznych odkryć teraźniejszego wieku należy sposób sztucznego rozmnażania ryb z zapłodnionéj ikry, przenoszenia ich z jednych okolic w drugie i zaprowadzenia takim sposobem gatunków szlachetniejszych ryb.

Wynalazek ten pierwotnie uczyniony we Francyi, żastosowano z zupełném powodzeniem i w innych krajach Europy, jako to: w Bawaryi, Wirtembergu, Belgii, Anglii i Szwajcaryi.

Udowodnione powodzenie rybołówstwa sztucznego zwróciło uwagę Kommissyi Skarbu szczególniéj z tego względu, że posiadając liczne i wielkie jeziora w gubernii Augustowskiéj, odświeżane bieżącemi wodami rozmaitych rzek i strumyków, że posiadając w nich dwa gatunki ryb rzadszych, to jest tak zwanéj Siei i Sielawy, i mogąc podług doświadczeń czynionych w różnych miejscach Europy, nietylko te miejscowe gatunki rozmożyć, lecz zaprowadzić w nich i inne szlachetniejsze gatunki, jako to łososi i pstrągów, a co najwięcéj zmienić obok tego dotychczasowy system łowienia ryb w sposób niszczący, który jeziora Augustowskie przeważnie wyrybił,

множить эти мѣстныя породы, но и развести въ нихъ другія болѣе цѣнныя породы рыбы, какъ-то: лососей и форелей, при чемъ она считаетъ необходимымъ отмѣнить прежде всего употребляемый тамъ донынѣ неправильный способъ рыбной ловли, причинившій ощутительное уменьшеніе рыбы въ вышепомянутыхъ озерахъ. Редакторъ иностранной переписки въ Канцеляріи Варшавскаго Военнаго Генералъ-Губернатора, Гинье, большой любитель естественныхъ наукъ, занимаясь съ очевиднымъ успѣхомъ искусственнымъ разведеніемъ въ маломъ видѣ рыбы, въ устроенномъ имъ въ Брюлевскомъ домѣ бассейнѣ, изъявилъ Правительству свою готовность заняться этимъ дѣломъ. Вслѣдствіе сего Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства поручила ему отправиться въ Августовскую губернію для обозрѣнія тамошнихъ водъ и составленія проекта о томъ, въ какой мѣстности удобнѣе всего можно было бы устроить тамъ хотя небольшое въ видѣ опыта заведеніе для искусственнаго разведенія рыбы. Изъ представленнаго имъ рапорта оказывается: что первоначальное заведеніе этого рода можетъ быть удобно устроено въ системѣ Вигерскихъ водъ, а именно: въ озерахъ: Вигры, Перти и Крживе, а также въ рѣкѣ Ганьчѣ, которая, протекая отъ губернскаго города Сувалки чрезъ Вигерское озеро, впадаетъ въ Августовскій каналъ.

Составленный Г. Гинье планъ даетъ ясное понятіе о упомянутыхъ водахъ и указываетъ пункты, въ которыхъ, а именно въ мѣстности означенной лит. *A*, слѣдуетъ углубить малый прудъ для выхода изъ икры молодой рыбы, а также мѣста, обозначенныя числами 1, 2 и 3, для помѣщенія надзора. Расходы на устройство такого заведенія согласно представленнымъ смѣтамъ будутъ составлять примѣрно 2,000 руб. сер. На первый однако годъ Правительственная Коммисія полагаетъ достаточнымъ углубить прудъ показанный на планѣ подъ лит. А, согласно предположенію Г. Гинье, на два фута, и въ томъ пунктѣ построить домъ для смотрителя, а впослѣдствіи уже, по мѣрѣ надобности, и если заведеніе будетъ приносить пользу, дѣлать дальнѣйшія затраты.

Для осуществленія однако этого проекта необходимо лицо, которое приняло бы на себя устройство этого заведенія и затѣмъ занялось необходимыми для сего опытами и самымъ разведеніемъ молодой рыбы. До настоящаго времени, кромѣ Г. Гинье и его по-

zamierzyła zaprowadzić w Królestwie na mały przynajmniéj rozmiar ten gatunek rybołówstwa. A ponieważ Emil Hignet, Redaktor I w Wydziale korrespondencyi w Kancellaryi Wojennego Jenerał-Gubernatora, jako miłośnik nauk przyrodzonych, zaprowadziwszy, w szczupłym zakresie wodotrysku przy pałacu Brühlowskim, podobne sztuczne rybołówstwo ze skutkiem widocznym, ofiarował Rządowi Królestwa swoje w téj mierze usługi, Kommissya Skarbu prosiła go, aby się udał do gubernii Augustowskiéj, celem obejrzenia wód tamecznych i zrobienia projektu, w którym punkcie najwłaściwiéj możnaby zaprowadzić na próbę stosowny, chociaż niewielki zakład. Rapport jego przekonywa, że pierwszy ten zakład może dogodnie być zaprowadzony w systemacie wód Wigierskich, mianowicie w jeziorach Wigry, Pierti i Krzywe, niemniéj rzece Hańczy, która od miasta gubernialnego Suwałki przepływa jezioro Wigierskie i daléj płynie do kanału Augustowskiego.

Sporządzony plan daje obraz wód pomienionych i wskazuje punkta, w których, jak to w miejscu oznaczonem lit. *A*, ma być pogłębiony mały stawek na zarybek i wykluwanie się ikry, niemniéj miejsca oznaczone liczbami 1, 2, 3, w których umieści się dozór. Koszta tego zakładu podług złożonych kosztorysów mogą wynosić około 2,000 rs. Na pierwszy wszakże rok, Kommissya uważa dostateczném pogłębić stawek pod punktem *A*, na planie oznaczonym i to podług wniosku p. Higneta na dwie stopy i wystawić dom dla dozorcy przy tymże punkcie, następnie zaś w miarę czasu i odkrywającéj się potrzeby, można będzie, jeżeli zakład z dobrym postępować będzie skutkiem, dalsze nakłady porobić.

Główną wszakże przy tym projekcie jest osoba, któraby założeniem tego zakładu i następnie doświadczeniami potrzebnemi i samą produkcyą zarybku zajęła się. Dotąd, oprócz pana Hignet i jego pomocnika Józefa Sobolewskiego, przy

мощника при заведеніи въ Брюлевскомъ домѣ Г. Іосифа Соболевскаго, нѣтъ въ краѣ рѣшительно никого, кому можно было бы поручить завѣдываніе подобнымъ заведеніемъ, такъ какъ для этого необходимъ спеціалистъ, обладающій практическими познаніями. Поэтому, пока не пріищутся другія свѣдущія въ этомъ искусствѣ лица, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства не видитъ другаго средства, какъ поручить первоначальные опыты искусственнаго рыбнаго хозяйства Г. Гинье, который принимаетъ на себя это порученіе съ тѣмъ условіемъ, чтобы ему, какъ исправляющему другія служебныя обязанности, и слѣдовательно не могущему заниматься исключительно означеннымъ предметомъ, дозволено было, въ случаѣ нужды, употреблять въ помощь состоящаго по финансовой части при Начальникѣ Варшавскаго уѣзда чиновника Соболевскаго, который, получивъ на то разрѣшеніе, могъ бы, въ соотвѣтственное время, заступать его мѣсто при заведеніяхъ для искусственнаго разведенія рыбы въ Вигерскихъ озерахъ.

Въ настоящемъ году предстоятъ по этому предмету незначительныя занятія, такъ какъ нынѣ слѣдуетъ произвести однѣ только пріуготовительныя работы, а именно: построить домъ для смотрителя и приготовить прудъ для молодой рыбы, поэтому занятія употребленныхъ къ этому дѣлу лицъ не будутъ постоянны и затруднительны; но въ будущемъ уже году начнутся важнѣйшія работы, т. е. самые опыты искусственнаго разведенія рыбы. Руководствуясь этими соображеніями и желая воспользоваться опытомъ спеціалиста, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства приняла предложенныя Г. Гинье услуги и полагаетъ, что представленное имъ условіе, замѣнять себя въ случаѣ надобности Г. Соболевскимъ, можетъ быть тоже принято.

Правительственная Коммисія, представляя 16 (28) Апрѣля сего года, за № 17,345, эти предположенія на усмотрѣніе Совѣта Управленія, присовокупляетъ, что расходы на первоначальное осуществленіе оныхъ въ нынѣшнемъ году составятъ не болѣе 1,500 руб. сер., каковой расходъ, по важности вводимаго въ здѣшній край столь важнаго и полезнаго открытія, не будетъ для Казны обременительнымъ, а самое дѣло вполнѣ заслуживаетъ содѣйствія Правительства.

zakładzie w pałacu Brühlowskim, nie ma nikogo w kraju, któremuby podobny zakład mógł być powierzonym, bo do tego potrzebnego praktycznego usposobienia nie ma. Nim przeto ukształcą się inne, należycie z rybołówstwem sztucznem oswojone osoby, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu nie widzi innego środka, jak pierwsze próby gospodarstwa rybnego sztucznego powierzyć panu Hignet, który przyjmuje na siebie ten obowiązek, z warunkiem jednak, aby, ponieważ nie może wyłącznie się zajmować tym przedmiotem, dla obowiązków urzędowania swego, dozwolone mu było używać, w razie potrzeby, Sobolewskiego, który jako urzędnik skarbowy przy Naczelniku Powiatu Warszawskiego, jeśli na to uzyska zezwolenie, będzie mógł w czasie właściwym zastępować go przy zakładach na jeziorach Wigierskich.

Rok bieżący nie będzie dawał wielkiego zatrudnienia, gdyż wykonać w nim tylko wypada przysposobienia do zakładu, jako to: wybudowanie domu dla Nadzorcy i przysposobienie małego stawku na zarybek; zatrudnienie przeto użytych do tego osób nie będzie ciągłe i utrudzające, w drugim dopiero roku nastąpi ważniejsza czynność, to jest próba samego sztucznego rybołówstwa.

Ofiarowanie swych usług i swoich doświadczeń przez p. Hignet, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przyjęła i sądzi, że warunek przez niego podany, aby go w razach potrzeby zastępował Sobolewski, jest do przyjęcia.

Te swoje zamiary rzeczona Kommissya Rządowa przedstawiając Radzie Administracyjnéj na dniu 16 (28) Kwietnia r. b. Nr. 17,345, dodała, że koszta, z któremi one połączone będą na rok pierwszy, nie przeniosą zapewne rs. 1,500. Ofiara zaś ta dla przyswojenia w kraju odkrycia tak ważnego nie będzie dla Skarbu uciążliwą, a rzecz sama zasługuje, aby ją popierać.

Вмѣстѣ съ симъ Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства изъясняетъ, что, по свѣдѣніямъ, полученнымъ ею отъ Августовскаго Гражданскаго Губернатора и отъ командированныхъ туда по казеннымъ дѣламъ чиновниковъ, и согласно замѣчаніямъ проживающихъ на мѣстѣ знатоковъ, подкрѣпленнымъ наблюденіями Директора Кабинетовъ Естественной Исторіи въ Варшавѣ, нынѣ употребляемый способъ рыбной ловли въ тамошнихъ озерахъ слѣдовало бы измѣнить и ограничить, а въ особенности воспретить крестьянамъ истреблять мелкую рыбу, и что по сему поводу Правительственная Коммисія предположила, по мѣрѣ истеченія срока контрактовъ на рыбную ловлю, не предоставлять этой ловли, въ нѣкоторыхъ озерахъ, арендаторамъ, и, сверхъ того, назначить для ловли рыбы извѣстные сроки, учредить соотвѣтственный за симъ надзоръ и не допускать тайной ловли крестьянами, не имѣющими права на рыболовство, чѣмъ и можно будетъ предотвратить обезрыбѣніе озеръ въ Августовской губерніи.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, представляя предметъ этотъ на усмотрѣніе Совѣта Управленія, испрашиваетъ его разрѣшенія, какъ на устройство проектируемаго Заведенія искусственнаго рыбнаго хозяйства, такъ и на принятіе предположенныхъ ею мѣръ относительно ограниченія нынѣшняго способа рыбной ловли, а равно и дозволенія отпустить на расходы по устройству этого заведенія необходимую сумму и сложить со счетовъ незначительные арендные недоборы, какіе могутъ оказаться въ случаѣ запрещенія до времени рыбной ловли въ нѣкоторыхъ озерахъ.

Совѣтъ, признавъ полезнымъ введеніе въ Царствѣ Польскомъ искусственнаго рыбнаго хозяйства, какое съ успѣхомъ ведется за границею, и, сверхъ того, находя нужнымъ принять мѣры къ пресѣченію истребленія рыбъ въ озерахъ Августовской губерніи, постановилъ настоящее представленіе Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства утвердить.

Варшава, 21 Апрѣля (3 Мая) 1859 года.

Вѣрно съ журналомъ: Статсъ-Секретарь (подписано) *Карницкій.*

№ 10,783.

Przytém Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu przedstawiła, że zebrawszy dowody tak od Gubernatora gubernii Augustowskiéj, jak i urzędników swego biura, tamże do czynności wysyłanych, niemniéj mając poczynione uwagi od znawców tamże zamieszkałych, poparte spostrzeżeniami Dyrektora Gabinetów Naukowych w Warszawie, iż dotychczasowy sposób korzystania z rybołówstwa w jeziorach tam znajdujących się, potrzebuje obostrzenia i zmian w postępowaniu, szczególnie zaś wzbronienia włościanom niszczenia zarybku, zamierzyła w miarę potrzeby i wychodzących kontraktów, niektóre jeziora od rybołówstwa odłączyć, sposób łowienia jedynie do pewnych pór czasu odnieść, dozór przytem ustanowić i włościanom, nie mającym żadnego prawa do użytkowania z ryb, kryjomego łapania takowych zabronić, przez co zapobiegnie się wyrybianiu jezior w gubernii Augustowskiéj.

Donosząc więc o powyższym stanie rzeczy Radzie Administracyjnéj, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu upraszała o zezwolenie tak na projektowany zakład rybołówstwa sztucznego, jak niemniéj na środki przedsięwziąć się mające względem dotychczasowego rybołówstwa dzikiego, oraz o upoważnienie do poniesienia potrzebnych kosztów na zakład pierwszy i do poniesienia niewielkich niedoborów dzierżawnych, na przypadek wzbronienia połowu ryb w niektórych jeziorach do czasu ograniczonego.

Rada uznając korzystném rozwinięcie w Królestwie rybołówstwa sztucznego, które z użytecznością w różnych krajach jest prowadzone, i obok tego znajdując koniecznem przedsięwzięcie środków, mogących zapobiedz wyrybianiu jezior w gubernii Augustowskiéj, do przedstawienia Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu przychyliła się.

w Warszawie, dnia 21 Kwietnia (3 Maja) 1859 roku.

Zgodno z protokółem:
Sekretarz Stanu (podpisano) *Karnicki.*

Nr. 10,783.

№ 193.

Распоряженіе о приведеніи въ исполненіе предыдущаго постановленія.

(10 (22) Іюня 1859 г.)

Августовскому Губернскому Правленію.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Имѣя въ виду, что открытіе способа искусственнаго размноженія рыбы посредствомъ оплодотворенной икры, переношенія оной изъ однихъ мѣстностей въ другія, и разведенія такимъ образомъ лучшихъ породъ рыбы, сдѣланное первоначально во Франціи и впослѣдствіи развитое съ полнымъ успѣхомъ въ другихъ государствахъ Европы, необходимо примѣнить къ дѣлу въ казенныхъ имѣніяхъ здѣшняго края, преимущественно же въ Августовской губерніи, гдѣ многочисленныя и большія озера, освѣжаемыя текущею водою разныхъ рѣкъ и ручьевъ, заключаютъ въ себѣ двѣ рѣдкіе породы рыбы, а именно сеи и селявы,—и что, по произведенному въ другихъ странахъ Европы опыту, можно удобно размножить не только эти мѣстныя рыбы, но и развести еще другія отличнѣйшія породы, а именно лососи и форели,—а также, что 1-й редакторъ Отдѣленія переписки въ Канцеляріи Варшавскаго Военнаго Генералъ-Губернатора Г. Эмиль Гинье, любитель естественныхъ наукъ, устроившій, съ очевиднымъ успѣхомъ, подобное искусственное рыбоводство, въ небольшомъ размѣрѣ въ бассейнѣ при Брюлевскомъ домѣ, предложилъ Правительству Царства свои въ этомъ отношеніи услуги, съ тѣмъ лишь условіемъ, чтобы, въ случаѣ надобности, ему дозволено было употреблять для этихъ занятій, въ видѣ заступающаго его мѣсто, его помощника при заведеніи въ Брюлевскомъ домѣ, Финансоваго чиновника при Начальникѣ Варшавскаго уѣзда, Г. Осипа Соболевскаго,—Правительственная Коммисія, одобривъ предположенія Г. Эмиля Гинье, постановила, при содѣйствіи его, устроить первое заведеніе искусственнаго рыбнаго хозяйства въ системѣ Вигерскихъ водъ, а именно въ озерахъ: Вигры, Перти и Крживе, а также въ рѣкѣ Ганьчѣ, которая въ небольшемъ разстояніи отъ города Сувалкъ протекаетъ черезъ сказанныя озера, и течетъ да-

№ 193.

Rozporządzenie, wprowadzające w wykonanie powyższą decyzyę.

(d. 10 (22) Czerwca 1859 r.)

Do Rządu Gubernialnego Augustowskiego.

KOMMISSYA RZĄDOWA PRZYCHODÓW I SKARBU.

Z uwagi, że wynalazek sztucznego rozmnażania ryb z zapłodnionéj ikry, przenoszenia ich z jednych okolic w drugie i zaprowadzenia takim sposobem gatunków szlachetniejszych ryb, uczyniony pierwotnie we Francyi, a następnie rozwinięty z zupełném powodzeniem i w innych krajach Europy, wypada zastosować w dobrach rządowych tutejszego kraju, mianowicie w gubernii Augustowskiéj, gdzie liczne i wielkie jeziora, odświeżane bieżącemi wodami rozmaitych rzek i strumyków, mają w sobie dwa gatunki ryb rzadszych, to jest Sieje i Sielawy; i że podług doświadczeń czynionych w innych miejscach Europy, można nietylko te miejscowe ryby rozmnożyć, lecz i zaprowadzić inne szlachetniejsze gatunki, jako to: łososi i pstrągów; oraz, iż p. Emil Hignet, Redaktor I-y Wydziału korrespondencyi w Kancellaryi Warszawskiego Jenerał-Gubernatora, jako miłośnik nauk przyrodzonych, zaprowadziwszy w szczupłym zakresie wodotrysku przy pałacu Brühlowskim podobne sztuczne rybołówstwo ze skutkiem widocznym, ofiarował Rządowi Królestwa swoje w téj mierze usługi, z warunkiem tylko, aby w razie potrzeby wolno mu było do téj czynności używać na zastępcę jego pomocnika przy zakładzie w pałacu Brühlowskim, p. Józefa Sobolewskiego, urzędnika skarbowego przy Naczelniku Powiatu Warszawskiego, Kommissya Rządowa, przyjąwszy projekta tegoż p. Emila Hignet, postanowiła za jego pośrednictwem pierwszy zakład sztucznego rybołówstwa zaprowadzić w systemie wód Wigierskich, mianowicie w jeziorach: Wigry, Pierti i Krzywe, niemniéj w rzece Hańczy, która od miasta Suwałk przepły-

лѣе до Августовскаго канала. При томъ, Правительственная Коммисія признала нужнымъ, измѣнить нынѣшнюю истребительную систему рыбной ловли, вслѣдствіе которой, при слабомъ надзорѣ со стороны мѣстнаго начальства, при неосмотрительной отдачѣ въ аренду озеръ арендаторами казенныхъ имѣній и при послабленіи окрестнымъ крестьянамъ, истребляющимъ мелкую рыбу, озера Августовской губерніи почти обезрыблены.

Испросивъ по означеннымъ предположеніямъ, одобрительное рѣшеніе Совѣта Управленія, объявленное выпискою изъ журнала засѣданія его отъ 21 Апрѣля (3 Мая) сего года, № 10,783, Правительственная Коммисія, прежде изданія, въ развитіе этого рѣшенія, дополнительныхъ правилъ относительно пользованія рыбною ловлею, признала соотвѣтственнымъ ограничиться производствомъ въ текущемъ году приготовительныхъ къ означенному заведенію работъ, и съ этою цѣлью, препровождая при семъ, копію вышеприведеннаго постановленія Совѣта, планъ мѣстности упомянутыхъ Вигерскихъ озеръ, изъ коего видно, что въ мѣстѣ обозначенномъ литерою *A*, находящійся возлѣ озера Крживе малый прудъ, назначенный для разведенія молодой рыбы и вылупливанія икры, долженъ быть сдѣланъ глубже еще на 2 фута, и что въ этомъ пунктѣ долженъ быть построенъ домъ для надсмотрщика, а также прилагая составленныя Г. Гинье смѣты расходовъ, предписываетъ Губернскому Правленію слѣдующее:

1) Послѣ явки Г. Эмиля Гинье, назначить къ нему немедленно въ помощь Экономическаго Ассесора подлежащаго округа и Губернскаго Архитектора, которые, составивъ Комитетъ, должны въ пунктѣ *A* занять прудъ для разведенія рыбы, а также обозначить и отвести нужное пространство земли подъ постройку дома для надсмотрщика, по предварительномъ впрочемъ изслѣдованіи, состоитъ ли это пространство земли въ свободномъ распоряженіи Правительства, или же въ чужомъ владѣніи, на чемъ основано это владѣніе, на что земля эта употребляется владѣльцемъ, и какимъ образомъ, то есть отводомъ ли соотвѣтственнаго пространства въ другой мѣстности, или соотвѣтственнымъ уменьшеніемъ вносимаго въ Казну чинша, владѣлецъ долженъ быть вознагражденъ; затѣмъ Комитетъ этотъ долженъ, сообразно съ потребностью и мѣстностью, составить техническія смѣты расходовъ на углубленіе пруда и постройку дома для надсмотрщика и представить оныя въ Губернское Правленіе.

wa rzeczone jezioro, i daléj płynie do kanału Augustowskiego, przytém, uznała potrzebę zmienić dotychczasowy system łowienia ryb w sposób niszczący, który skutkiem niedozoru władz miejscowych i nieoględnego ze strony dzierżawców rządowych poddzierżawiania jezior, oraz tolerowanego niszczenia przez okolicznych włościan zarybku, przeważnie jeziora w gubernii Augustowskiéj wyrybił.

Jakoż, wyjednawszy przychylną względem tych zamiarów decyzyę Rady Administracyjnéj, przez wypis z protokółu jéj posiedzenia z dnia 21 Kwietnia (3 Maja) r. b. Nr. 10,783 oznajmioną, zanim w rozwinięciu jéj wyda uzupełnienie przepisów dotychczasowych co do użytkowania z rybołówstwa, uznała właściwém ograniczyć się na wykonaniu w roku bieżącym przygotowawczych do rzeczonego zakładu robót, i w tym celu przesyłając obecnie kopią powołanéj decyzyi Rady, plan położenia wzmiankowanych jezior Wigierskich, wskazujący, że w miejscu oznaczoném lit. *A*, istniejący obok jeziora Krzywe mały stawik, przeznaczony na zarybek i wykluwanie się ikry, ma być pogłębiony na dwie stopy, oraz w tym punkcie wystawiony dom dla dozorcy, tudzież dołączając projektowane przez p. Hignet kosztorysy, poleca Rządowi Gubernialnemu co następuje:

1) Za zgłoszeniem się p. Emila Hignet, doda mu Rząd Gubernialny, bez zwłoki, w pomoc Assessora Ekonomicznego właściwego okręgu i Budowniczego gubernialnego, którzy składając Komitet, zajmą w punkcie lit. *A* stawek na zarybek i przy tym punkcie oznaczą i zajmą potrzebną przestrzeń na plac pod dom dla dozorcy, za poprzedniem wszakże zbadaniem, czy ta przestrzeń wolna jest do dyspozycyi Rządu, lub kto ją i na jakiem prawie posiada i na jaki cel użytkuje, oraz w jaki sposób, czy przestrzenią w inném miejscu, lub za zmniejszeniem stosunkowém opłaconego Skarbowi czynszu, wynagrodzony być ma; poczém tenże Komitet, odpowiednio potrzebie i miejscowości, ułoży wykazy techniczne kosztów na pogłębienie stawu i na budowę domu dla dozorcy, i przedstawi je Rządowi Gubernialnemu.

2) По полученіи вышеупомянутыхъ смѣтъ, Губернское Правленіе обязано приказать повѣрить оныя въ счетѣ, могущія встрѣтиться препятствія въ занятіи нужнаго пространства земли немедленно разсмотрѣть и устранить, отпустить изъ сосѣднихъ казенныхъ лѣсовъ потребный лѣсной матеріалъ для постройки дома для надсмотрщика, который, въ видахъ большей прочности, можетъ быть построенъ изъ круглыхъ бревенъ, сухаго, здороваго, стоячаго на пнѣ лѣса.

3) Для выигранія времени и большей точности работъ, углубленіе пруда и постройка дома для надсмотрщика могутъ быть произведены хозяйственнымъ образомъ, съ участіемъ сказаннаго Комитета, подъ руководствомъ Г. Гинье, Губернское же Правленіе разрѣшитъ Губернскому Казначейству отпустить авансомъ, изъ общихъ доходовъ, потребную на упомянутыя работы сумму, до 1,500 руб. сер., подъ росписки Г. Гинье; по окончаніи же работъ долженъ быть составленъ актъ объ освидѣтельствованіи оныхъ и отчетъ съ приложеніемъ документовъ оправдывающихъ расходъ денегъ, которые имѣютъ быть представлены Губернскимъ Правленіемъ на утвержденіе Правительственной Коммисіи, для указанія соотвѣтственной суммы на покрытіе аванса.

4) Исключеніе помянутыхъ трехъ озеръ изъ отданнаго въ аренду имѣнія Вигры, которое, при продолженіи срока арендмаго содержанія на 1859/60 годъ, предписаніемъ Правительственной Коммисіи отъ 4 (16) Февраля сего года, за № 56,524/27,628, было предусмотрѣно и выговорено, должно послѣдовать съ 20 Мая (1 Іюня) 1860 года, о чемъ Губернское Правленіе объявитъ протоколярно нынѣшней арендаторкѣ Г. Іоаннѣ Станишевской, предваривъ ее въ томъ же протоколѣ, что, при пользованіи рыболовствомъ въ Вигерскихъ озерахъ въ 1859/60 году, она не должна ни ловить на собственную потребность рыбу сею, которая почти уже истреблена, ни дозволять ловить оную постороннимъ, ни подъ какимъ предлогомъ; за исполненіемъ же сего обязаны строжайше наблюсти, подъ личною ихъ отвѣтственностью, Окружной Экономическій Ассесоръ, Лѣсные чины сосѣднихъ лѣсовъ и мѣстный Гминный Войтъ.

5) Вмѣстѣ съ тѣмъ, Правительственная Коммисія препровождаетъ восемь экземпляровъ напечатаннаго въ Варшавѣ, въ переводѣ съ французскаго языка, сочиненія, заключающаго прак-

2) Po otrzymaniu wymienionych w poprzednim ustępie wykazów, Rząd Gubernialny winien je kazać sprawdzić w rachubie, przeszkody, jeżeliby jakie w zajęciu potrzebnej przestrzeni zachodziły, natychmiast rozpoznać i załatwić, potrzebne drzewo z przyległych lasów rządowych wyassygnować na budowę dla dozorcy domu, który, dla większéj trwałości budowli, może być postawiony z okrąglaków drzewa suchego, zdrowego, na pniu stojącego.

3) Dla uniknienia zawodu w czasie i w dokładności wykonania robót, pogłębienie stawu i budowa domu dla dozorcy mogą być dopełnione sposobem administracyjnym, za współdziałaniem rzeczonego Komitetu, pod kierunkiem p. Hignet, a Rząd Gubernialny upoważni Kassę gubernialną do zaliczenia z wpływów ogólnych potrzebnego na powyższe roboty funduszu, do wysokości rs. 1,500, za kwitami tegoż p. Hignet; po ukończeniu zaś robót, ma być sporządzony protokół odbiorczy i rachunek z dowodami usprawiedliwiający obrót wydatków, które następnie Rząd Gubernialny przedstawi Kommissyi Rządowéj do zatwierdzenia i wskazania właściwego funduszu na usunięcie zaliczeń.

4) Wyłączenie z dzierżawy dóbr Wigry pomienionych trzech jezior, przy dozwoloném przedłużeniu na rok 1859/60 tej dzierżawy, reskryptem Kommissyi Rządowéj z dnia 4 (16) Lutego r. b., Nr. 56,524/27,628, przewidziane i zastrzeżone, ma nastąpić od dnia 20 Maja (1 Czerwca) 1860 r., o czém Rząd Gubernialny uprzedzi protokólarnie p. Joannę Staniszewską, dotychczasową dzierżawczynię, i w tymże protokóle zapowie jéj, aby przy użytkowaniu w roku 1859/60 z rybołówstwa w jeziorach Wigierskich, połowu Siei, jako gatunku ryb prawie już wyniszczonego, ani na własną rzecz nie wykonywała, ani komu innemu łowić ich pod żadnym pozorem nie dozwalała; skutek zaś tego zapowiedzenia winien być ściśle przez Assessora Ekonomicznego Okręgowego, służbę leśną przyległych lasów i Wójta gminy miejscowéj dopilnowanym, pod osobistą ich odpowiedzialnością.

5) Obok tego przesyła Kommissya Rządowa ośm egzemplarzy, drukowanych w Warszawie z francuzkiego, dziełka obejmującego przepisy praktyczne o sztuczném rozpładnianiu

тическія правила объ искусственномъ разведеніи и размноженіи рыбы, которыя должны быть приняты къ руководству въ казенномъ заведеніи на Вигерскихъ озерахъ; правила эти должны быть въ свое время вручены служащимъ при сказанномъ заведеніи, нынѣ же по одному экземпляру оныхъ слѣдуетъ препроводить Экономическому Ассесору Августовскаго округа, Войту гмины Гутта и Лѣсному Управленію Августовскаго лѣсничества.

Варшава, 10 (22) Іюня 1859 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ

(подписано) *Гуминскій.*

№ 29,563/13,701.

i chodowaniu ryb, mające być zastosowane w rządowym zakładzie na jeziorach Wigierskich; przepisy te doręczone być winny w swoim czasie służbie tegoż zakładu, a teraz po jednym egzemplarzu z nich należy przesłać Assessorowi Ekonomicznemu okręgu Augustowskiego, Wójtowi gminy Hutta i Urzędowi leśnemu Leśnictwa Augustów.

w Warszawie, dnia 10 (22) Czerwca 1859 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Gumiński.*

Nr. 29,563/13,701.

ГЛАВА XII.

О ПРОДАЖѢ КАЗЕННЫХЪ ИМѢНІЙ.

№ 194.

Высочайшій указъ, разрѣшающій продажу по частямъ государственныхъ и коронныхъ имѣній и лѣсовъ.

(19 (31) Августа 1828 г.)

Выписка изъ журнала Статсъ-Секретаріата Царства Польскаго.

Божіею Милостію,
МЫ, НИКОЛАЙ I,
Императоръ и Самодержецъ Всероссійскій, Царь Польскій,
и проч., и проч., и проч.

Принимая во вниманіе:

что Положеніе 8 Февраля 1820 года, разрѣшающее отдать казенныя имѣнія въ безсрочное арендное владѣніе не принесло въ продолженіе семи лѣтъ желаемаго успѣха;

что ст. 3 Сеймоваго закона, отъ 1 (13) Іюня 1825 года, разрѣшающая Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства приступить къ Земскому Кредитному Обществу, для полученія ипотечной ссуды на часть имѣній по опредѣленію Правительствомъ, имѣла цѣлью облегчить продажу оныхъ, каковая цѣль, по повелѣнію блаженныя памяти Августѣйшаго Предмѣстника Нашего, объявлена Министромъ Финансовъ собранному въ 1825 году Сейму;

что ст: 96 вышеупомянутаго закона предписываетъ Земскому Кредитному Обществу порядокъ дѣйствія въ случаѣ продажи казенныхъ имѣній, заложенныхъ сему же Обществу; сверхъ того, желая увеличить кредитъ закладныхъ листовъ Земскаго

TYTUŁ XII.

O SPRZEDAŻY DÓBR RZĄDOWYCH.

№ 194.

Ukaz Najwyższy, upoważniający do sprzedaży cząstkowéj dóbr i lasów narodowych i koronnych w Królestwie Polskiém.

(d. 19 (31) Sierpnia 1828 r.)

Wypis z protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożéj Łaski
MY MIKOŁAJ I-szy,
Cesarz Wszech Rossyj, Król Polski,
etc., etc., etc.

Zważywszy, że urządzenie z dnia 8 Lutego 1820 roku, upoważniające do wieczystego wydzierżawienia dóbr narodowych, przez przeciąg lat siedmiu, nie przyniosło oczekiwanego owocu;

Zważywszy, że artykuł 3-ci Prawa Sejmowego z dnia 1 (13) Czerwca 1825 roku, upoważniający Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu do wnijścia do Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, dla zaciągnienia pożyczki hypotecznéj na część dóbr, jaką Rząd oznaczy, miał na celu ułatwienie onych sprzedaży, i który to cel, z rozkazu wiekopomnéj pamięci Najjaśniejszego Poprzednika Naszego, oznajmionym został Sejmowi w roku 1825 odbytemu, przez Ministra Przychodów i Skarbu;

Zważywszy, że artykuł 96-y rzeczonego Prawa przepisuje sposób postępowania Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego na przypadek przedaży dóbr narodowych, temuż Towarzystwu zastawionych; nadto pragnąc powiększyć kredyt listów

Кредитнаго Общества, указаніемъ имъ новаго полезнаго обращенія, доставить возможность къ погашенію государственнаго долга, обезпеченнаго ст. 158 Конституціоннаго Устава, умножить вспомогательныя средства въ пользу землевладѣльцевъ, а также упрочить доходъ съ этихъ имѣній, такъ, чтобы можно было тѣмъ легче удовлетворить обязанностямъ истекающимъ изъ ст. 13 и 157 означеннаго Устава,—

по представленію Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства и по выслушаніи рапорта Совѣта Управленія, постановили и постановляемъ слѣдующее:

Ст. 1.

Разрѣшаемъ симъ Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства обратить въ продажу по частямъ казенныя и такъ называемыя коронныя имѣнія и лѣса, со всѣми принадлежащими къ нимъ правами и доходами, съ публичныхъ торговъ, а даже въ случаѣ недостатка соискателей и безъ торговъ.

Изъ сего правила исключаются такіе имѣнія и лѣса, удержаніе коихъ признано будетъ Нами необходимымъ.

Ст. 2.

При опредѣленіи стоимости имѣній, предположенныхъ къ продажѣ съ торговъ или безъ оныхъ, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства приметъ въ основаніе доходъ, исчисленный въ послѣднихъ казенныхъ смѣтахъ, составленныхъ на основаніяхъ предписанныхъ 14 Августа 1822 г., за вычетомъ изъ онаго лежащихъ на землѣ повинностей, какъ-то: общественныхъ податей, десятинъ и т. п., а также процента по четыре со ста отъ цѣлой ссуды, занятой въ Земскомъ Кредитномъ Обществѣ на означенныя имѣнія.

Уменьшенный такимъ образомъ доходъ раздѣляется на двѣ равныя части: изъ коихъ одна, какъ канонъ, подлежащій взносу ежегодно въ два равные полугодичные срока, должна быть помѣщена, съ оговоркою объ административной экзекуціи въ случаѣ пропуска котораго либо срока, въ IV отдѣленіи ипотечныхъ книгъ вслѣдъ за обязательствами къ Земскому Кредитному Обществу; другая же половина, обращенная въ капиталъ изъ пяти процентовъ со ста, съ прибавленіемъ къ ней части ссуды, выданной Земскимъ Кредитнымъ Обществомъ на сказанныя имѣнія, и погашенный уже Правительствомъ въ истекшіе сроки,

zastawnych Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, przez wskazanie im nowego korzystnego użycia, podać sposobność zapłacenia długu publicznego, artykułem 158-m Ustawy Konstytucyjnéj zaręczonego, pomnożyć środki pomocy dla właścicieli ziemskich, — oraz ustalić dochód z tychże dóbr, w sposób, aby z tem większą łatwością można było zadość uczynić obowiązkom z art. 13 i 157-go tejże Ustawy wypływającym;

na przedstawienie Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu i na rapport Rady Administracyjnéj, postanowiliśmy i stanowimy co następuje:

Art. 1.

Upoważniamy niniejszém Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu do wystawienia częściami dóbr i lasów narodowych, i tak zwanych koronnych, na sprzedaż przez publiczną licytacyę, a nawet i z wolnéj ręki w braku konkurencyi, ze wszelkiemi prawami i dochodami do nich przywiązanemi.

Wyjmują się z pod tego prawidła te dobra i lasy, którychbyśmy zatrzymanie uznali potrzebném.

Art. 2.

Przy ustanowieniu wartości dóbr przedać się mających, bądź przez licytacyę, bądź z wolnéj ręki, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu weźmie za zasadę dochód wyrachowany ostatniemi anszlagami rządowemi, sporządzonemi według zasad pod dniem 14 Sierpnia 1822 przepisanych, po odtrąceniu ciężarów do ziemi przywiązanych, jako to: podatków publicznych, dziesięcin i t. p., tudziez procentu czterech od sta od całkowitéj pożyczki u Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego na też dobra zaciągnionéj.

Tym sposobem umniejszony dochód podzielony zostanie na dwie równe części: z których jedna jako kanon, co rok w dwóch równych półrocznych ratach opłacać się mający, zamieszczoną być winna z klauzulą egzekucyi administracyjnéj, w razie uchybienia któréjkolwiek raty, w Dziale IV-m Ksiąg wieczystych, zaraz po Towarzystwie Kredytowem Ziemskiem; druga obrócona na kapitał na pięć od sta, z dodaniem do niéj części pożyczki od Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, na też dobra zaciągnionéj, a przez Rząd już w ratach upłynio-

составитъ казенную цѣну (praetium fisci) для свободнаго соискательства in plus.

Покупатель обязанъ до ввода во владѣніе имѣніемъ, уплатить эту другую половину закладными листами, по нарицательной ихъ цѣнѣ, или наличными деньгами, или другими кредитными бумагами, кои указаны будутъ особыми постановленіями.

Ст. 3.

Контракты на покупку и продажу съ публичныхъ торговъ, заключенные Правительственною Коммисіею Финансовъ и Казначейства съ одной, а покупателями съ другой стороны, представляются на утвержденіе Совѣта Управленія; контракты же, заключаемые безъ торговъ, представлять слѣдуетъ на Наше утвержденіе посредствомъ того же Совѣта.

Ст. 4.

По испрошеніи утвержденія, Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства исполнитъ всѣ требуемыя закономъ формальности, для переписанія на имя покупателя права собственности и обезпеченія лежащихъ на имѣніи повинностей, а также снесется съ Главною Дирекціею Земскаго Кредитнаго Общества, для раздѣленія ссуды сего Общества, гдѣ въ томъ, при продажѣ имѣній по частямъ, будетъ предстоять надобность.

Ст. 5.

Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства разрѣшается давать взаймы подъ залогъ частныхъ земскихъ имѣній, застрахованныхъ въ Страховомъ Обществѣ, закладные листы, вырученные отъ продажи имѣній, или полученные въ видѣ ссуды отъ Земскаго Кредитнаго Общества.

Ссуды эти выдаются на пять процентовъ со ста въ годъ, и уплачиваются въ два равные полугодичные срока, съ оговоркою объ административной экзекуціи въ случаѣ пропуска котораго либо срока. Онѣ должны быть вписаны въ IV отдѣленіе ипотечныхъ книгъ, на первомъ мѣстѣ или вслѣдъ за Земскимъ Кредитнымъ Обществомъ, и ни въ какомъ случаѣ не могутъ превышать первой половины стоимости этихъ имѣній, опредѣленной на основаніяхъ, установленныхъ 14 Августа 1822 года, для исчисленія дохода съ казенныхъ имѣній.

Ст. 6.

Какъ канонъ, слѣдующій съ проданныхъ Правительствомъ

nych umorzonéj, stanowić będzie praetium fisci do wolnéj konkurencyi in plus.

Drugą tę część nabywający, przed wnijściem w possessyą dóbr, zaliczyć będzie obowiązany w listach zastawnych, podług nominalnéj ich wartości, lub w gotowiźnie, lub nakoniec w innych papierach publicznych, osobnemi postanowieniami wskazać się mających.

Art. 3.

Kontrakty kupna i przedaży między Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu, a nabywcami z publicznéj licytacyi zawarte, przedstawione będą do zatwierdzenia Radzie Administracyjnéj; kontrakty zaś z wolnéj ręki zawierane, do zatwierdzenia Naszego przez tęż Radę.

Art. 4.

Po uzyskaniu zatwierdzenia, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wszelkie z prawa wynikające formalności, dla przepisania tytułu dziedzictwa na nabywcę i ubezpieczenia ciężarów do dóbr przywiązanych, dopełni, tudzież zniesie się z Dyrekcyą Główną Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, dla uskutecznienia segregacyi pożyczki u tegoż Towarzystwa, gdzieby to przy cząstkowéj sprzedaży dóbr miało miejsce.

Art. 5.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu upoważniona zostaje do wypożyczania na dobra ziemskie prywatne, u Towarzystwa Ogniowego zabezpieczone, listów zastawnych, tak ze sprzedaży dóbr otrzymywanych, jako i sposobem pożyczki u Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego zaciągnionych.

Pożyczki te udzielane być mają na pięć od sta rocznie, w dwóch równych półrocznych terminach opłacać się mające, z klauzulą pod egzekucyą administracyjną, w razie uchybienia którejkolwiek raty. Wpisane być winny w Tytule IV ksiąg wieczystych, na najpierwszéj hypotece, albo zaraz po Towarzystwie Kredytowem Ziemskiem, i w żadnym przypadku przenosić nie mogą pierwszéj połowy wartości tych dóbr, ustanowionéj podług zasad do wyrachowania intraty z dóbr narodowych, pod dniem 14 Sierpnia 1822 r. przepisanych.

Art. 6.

Tak kanon do dóbr przez Rząd sprzedanych przywiąza-

имѣній, такъ и проценты отъ ссудъ, выданныхъ Казною подъ залогъ частныхъ имѣній, могутъ быть также распредѣлены соразмѣрно при раздѣленіи этихъ имѣній.

Равнымъ образомъ онѣ могутъ быть перенесены изъ однихъ имѣній на другія, въ части или въ цѣлости, съ соблюденіемъ указанныхъ предыдущею статьею формальностей.

Наконецъ, ссуды занятыя частными лицами у Правительства, закладными листами, могутъ быть уплачены или въ цѣлости, или по частямъ, или порядкомъ погашенія, которое предоставляется опредѣлить самому должнику въ соразмѣрности одного, двухъ, трехъ или болѣе со ста процентовъ свыше законныхъ.

Что же касается канона, подлежащаго уплатѣ въ Казну отъ покупателя казенныхъ имѣній, то онъ можетъ быть равнымъ образомъ уплаченъ въ цѣлости или по частямъ, посредствомъ уплаты суммы, законный процентъ отъ которой исчисленный со дня взноса оной, составилъ бы количество уплаченнаго канона; еслибы же покупатель предпочелъ уплатить канонъ порядкомъ постепеннаго погашенія, въ такомъ случаѣ законный процентъ, существовавшій въ тотъ день, съ котораго начинается погашеніе, будетъ служить основаніемъ до времени окончательнаго погашенія канона.

Выборъ порядка уплаты или погашенія зависѣть будетъ совершенно отъ должника или покупателя, и тѣмъ самимъ будетъ обязателенъ для Казны, которая съ своей стороны, не въ правѣ будетъ требовать возврата капитала безъ согласія должника.

Ст. 7.

Капиталы, вырученные отъ продажи казенныхъ имѣній закладными листами, или другими кредитными бумагами, пріемъ которыхъ при уплатѣ разрѣшенъ, или, наконецъ, наличными деньгами, ни въ какомъ случаѣ не могутъ быть употреблены на удовлетвореніе обыкновенныхъ бюджетныхъ расходовъ.

Ст. 8.

Причины, побудившія Правительственную Коммисію Финансовъ и Казначейства къ изысканію мѣръ, разрѣшенныхъ настоящимъ постановленіемъ, а также послѣдствія заключающихся въ ономъ распоряженій, излагаются въ годичномъ отчетѣ, пред-

ny, jako i procenta od summ przez Skarb na dobra prywatne wypożyczonych, przy rozdzielaniu tych dóbr, stosunkowo rozdzielonemi także być mogą.

Niemniéj też przeniesionemi być mogą z jednych dóbr na drugie, w części lub całości, podług zasad artykułem poprzednim wskazanych.

Nakoniec, długi przez prywatnych od Rządu w listach zastawnych zaciągnięte, spłacone być mogą bądź w całości, bądź cząstkowo, bądź przez umorzenie, które dłużnik może sam ustanowić w stosunku jednego, dwóch, trzech lub więcej od sta nad procent prawny.

Co się zaś tycze kanonu do Skarbu przez nabywcę dóbr rządowych wnosić się powinnego, takowy podobnież będzie do spłacenia w całości lub częściami przez zaliczenie summy, od której procent prawny dnia, w którym takowa płaconą zostanie, wynosiłby ilość spłaconego kanonu, a jeźliby nabywca dóbr przekładał spłacenie kanonu przez stopniową amortyzacyę, natenczas procent prawny w dniu, od którego zacznie się amortyzacya stopniowa, będzie służyć za zasadę aż do ostatecznego kanonu umorzenia.

Wybór środka spłacenia lub amortyzacyi, zależeć będzie zupełnie od dłużnika lub nabywcy, i tém samém będzie obowiązującym dla Skarbu, który z swojéj strony nie będzie miał prawa żądać zapłaty kapitału bez zgodzenia się na to dłużnika.

Art. 7.

W żadnym przypadku kapitały ze sprzedaży dóbr narodowych, bądź w listach zastawnych, bądź w innych papierach w opłacie dozwolonych, bądź nakoniec w gotowiźnie otrzymane, nie będą mogły być użyte na opędzenie wydatków zwyczajnych budżetowych.

Art. 8.

Powody, które skłoniły Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu do podania środków, niniejszym dekretem upoważnionych, tudzież rezultaty jakie wynikną w skutek rozporządzeń nim objętych, będą przedstawione przez tęż Kommissyę w dorocznem zdaniu sprawy przez nią, na mocy ar-

ставляемомъ сею Коммисіею въ силу ст. 53, Учрежденія Государственнаго Совѣта, для доведенія ихъ до свѣдѣнія Сейма.

Ст. 9.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, поручаемъ Правительственнымъ Коммисіямъ, по принадлежности.

Данъ въ Одессѣ, 19 (31) Августа лѣта Господня 1828, Царствованія же Нашего въ 3-й годъ.

(подписано) „НИКОЛАЙ."

Контрасигнировалъ: Министръ Статсъ-Секретарь,

Гр. Степанъ Грабовскій.

№ 195.

О томъ, что отыскиваніе тяжебнымъ порядкомъ правъ по межевымъ спорамъ принадлежитъ покупателямъ имѣній.

(17 Марта 1830 года.)

N Воеводской Коммисіи.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Такъ какъ, на основаніи контрактовъ заключаемыхъ на продажу казенныхъ имѣній, покупатели пріобрѣтаютъ оныя въ такомъ состояніи, въ какомъ они дѣйствительно находились во время подписанія заключеннаго административнымъ порядкомъ контракта, съ тѣмъ, что, съ того числа, всѣ выгоды и убытки по проданнымъ имѣніямъ, относятся на счетъ покупатей, — то Правительственная Коммисія, желая примѣнить къ этому условію производство тяжебныхъ дѣлъ, касающихся каждаго назначеннаго въ продажу имѣнія, и не только не вовлекать Казны въ излишнія издержки на производство иска послѣ сказаннаго срока, но и избѣжать претензій, какія по этому поводу, въ случаѣ проигранія дѣла, могли бы простирать покупатели, въ особенныхъ случаяхъ, предписываетъ Воеводской Коммисіи, со времени подписанія покупателемъ съ торговъ или безъ торговъ, въ канцеляріи ея, контракта, прежде утвержденія онаго Высочайшею Властію, пріостанавливать дальнѣйшее производство дѣла, въ слѣдующихъ случаяхъ:

tykułu 53-go Statutu Organicznego Rady Stanu, składanych, a to celem zakommunikowania takowych Sejmowi.

Art. 9.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być zamieszczoném, Kommissyom Rządowym, w czem do któréj należy, polecamy.

Dan w Odessie, dnia 19 (31) Sierpnia, roku Pańskiego 1828, a Panowania naszego 3-go.

(podpisano) „MIKOŁAJ".

przez Cesarza i Króla,

Minister Sekretarz Stanu (podpisano) *Stefan Hr. Grabowski.*

№ 195.

Dochodzenie sporów granicznych należy do nabywcy dóbr.

(d. 17 Marca 1830 r.)

Do Kommissyi Województwa N.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Ponieważ w skutek kontraktów przedaży o dobra rządowe zawieranych, kupujący nabywają je w takim stanie, w jakim się rzeczywiście w chwili podpisania kontraktu administracyjnie spisanego znajdowały, a to z tym skutkiem, że od tejże daty wszelkie korzyści i straty co do dóbr odprzedanych do nabywców należą, Kommissya Rządowa, chcąc do tego warunku zastosować postęp spraw i processów, respective realności na sprzedaż wystawionéj dotyczących, aby oraz przez popieranie po tym terminie processu nietylko nie pomnażać niepotrzebnych Skarbowi kosztów, nawet uniknąć pretensyi, jakaby z tego tytułu w razie przegrania processu ze strony nabywcy w szczególnych jakich zdarzeniach roszczoną być mogła, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu poleca Kommissyi Wojewódzkiéj, aby od czasu gdy kontrakt w biurze jéj, przed zatwierdzeniem władzy Najwyższéj, bądź z wolnéj ręki, lub w skutku odbytéj licytacyi zwykle zawierać się mający, przez nabywcę podpisanym będzie, wstrzy-

Если только еще собираются матеріалы для заведенія иска или разсмотрѣнія какихъ либо правъ, и если по этому поводу сдѣлано распоряженіе объ исполненіи дѣйствій сопряженныхъ съ издержками Казны, то Воеводская Коммисія обязана таковое отмѣнить.

Если производится тяжебное дѣло о правѣ владѣнія, въ первой судебной инстанціи, то Воеводская Коммисія должна сама распорядиться о пріостановленіи хода дѣла.

Если производится тяжебное дѣло о правѣ владѣнія во всѣхъ судебныхъ инстанціяхъ, или, если возбужденъ искъ о правѣ собственности, въ отношеніи ли возстановленія границъ, или въ отношеніи отысканія нѣкоторыхъ недвижимостей, или сервитутовъ, или же другихъ какихъ либо правъ, перешедшихъ на покупателя, производствомъ каковыхъ исковъ занимается Главная Прокураторія, въ такомъ случаѣ, Воеводская Коммисія, представляя въ Правительственную Коммисію заключенный съ покупателемъ контрактъ, для исходатайствованія на оный Высочайшаго утвержденія, обязана, въ то же время, отнестись въ Прокураторію, о пріостановленіи своего ходатайства по дѣлу, и донести о томъ Правительственной Коммисіи.

Однако распоряженія эти о пріостановленіи указаннымъ порядкомъ хода тяжебныхъ дѣлъ, должны быть дѣлаемы съ надлежащею осмотрительностью, дабы, по этому поводу, дѣло не было проиграно, или не получило неблагопріятнаго направленія; поэтому, въ случаѣ напримѣръ, если по воспослѣдованіи приготовительнаго рѣшенія по дѣлу о правѣ владѣнія, истекаетъ опредѣленный, подъ опасеніемъ потери инстанціи, четырехмѣсячный срокъ, или если противная сторона потребуетъ сокращенія срока и не имѣется законныхъ мѣръ для пріостановленія хода дѣла, и въ другихъ тому подобныхъ случаяхъ, слѣдуетъ пригласить покупателя, чтобы онъ, рядомъ съ защитою, вносимою отъ имени Казны, наблюдалъ за охраненіемъ своихъ правъ, не смотря на то, что таковыя, какъ зависящія отъ утвержденія контракта Высочайшею Властью, еще не дѣйствительны.

Изъ сего общаго правила о пріостановленіи хода тяжебныхъ дѣлъ, исключаются только тѣ особенные случаи, въ которыхъ Казна приняла на себя поручительство; такъ какъ въ этихъ случаяхъ, слѣдуетъ, напротивъ того, ускорить собраніе документовъ

mała się od dalszego popierania sprawy, a mianowicie w przypadkach, gdzie dopiero zbierane są materyały, celem przygotowania się do processu lub rozpoznania jakich spraw, i z tego powodu zarządzone są działania, koszt Skarbowi przynieść mogące, winna Kommissya Wojewódzka takowe cofnąć.

Jeżeli zaś prowadzony będzie process possessoryjny w pierwszéj instancyi, popieranie onego sama Kommissya Wojewódzka wstrzymać zaleci.

Jeżeli wreszcie popierany jest process possessoryjny we wszystkich instancyach, lub zachodzić będzie process petitoryjny, bądź o granicę, bądź windykacyą szczególnych realności albo służebności, lub inne prawa na nowonabywcę przeniesione, którego popieraniem Prokuratorya Jeneralna się trudni; w takim przypadku Kommissya Wojewódzka przesyłając Kommissyi Rządowéj spisany z nabywcą kontrakt, do wyjednania zatwierdzenia Władzy Najwyższéj, jednocześnie wezwie Prokuratoryę, aby popieranie processu wstrzymała, a Kommissyi Rządowéj o tém wezwaniu doniesie.

Rozporządzone jednak w tym sposobie zawieszenie popierania processu z wszelką ostrożnością wykonywane być powinno, aby przez takie działanie, upadku processu lub mniéj korzystnego położenia sprawy nie zrządzić, a zatem w przypadkach, np. gdzie po wyroku przygotowawczym w sprawie possessoryjnéj termin cztero-miesięczny pod upadkiem instancyi zakreślony upływać, lub strona przeciwna, jako pilniejsza występować będzie, a nie znajdą się środki prawne zawieszenia sprawy, i w innych tym podobnych przypadkach, tam wezwać wypada nabywcę, aby praw swoich, jakkolwiek nieaktualnych, bo od zatwierdzenia Władzy Najwyższéj kontraktu zawisłych, pilnował wspólnie z obroną ze strony Skarbu wnoszoną.

Od tego ogólnego prawidła, względem zawieszenia processów, wyjmują się te tylko szczególne zdarzenia, gdzieby Skarb zobowiązał się do ewikcyi; tam albowiem ze zbieraniem dowodów i objaśnień do processu owszem pospieszać należy,

и объясненій для заведенія иска, а если искъ уже начатъ, необходимо пригласить покупателя къ принятію въ немъ участія; пріостановленіе же тяжебнаго дѣла, во всякомъ случаѣ не болѣе, какъ до времени заключенія нотаріальнаго контракта, можетъ послѣдовать только тогда, когда этого положительно требуетъ покупатель и когда въ положеніи дѣла не встрѣчаются къ тому препятствія.

О проданныхъ уже имѣніяхъ, по которымъ производятся тяжебныя дѣла, Воеводская Коммисія должна немедленно извѣстить Прокураторію.

Заключеніе дѣлъ этого рода можетъ послѣдовать только послѣ заключенія нотаріальнаго контракта и по полученіи остальной суммы за имѣніе; при сдачѣ же имѣнія, тяжебныя дѣла и документы должны быть переданы подъ росписку на самой описи этихъ дѣлъ и документовъ, во всѣхъ тѣхъ случаяхъ, въ которыхъ Казна не приняла на себя поручительства; если же эти дѣла и документы находятся въ Прокураторіи, и покупатель пожелаетъ получить оные на мѣстѣ, то о возвращеніи оныхъ, вмѣстѣ съ заключеніемъ нотаріальнаго контракта, и заблаговременно до сдачи имѣнія, слѣдуетъ отнестись въ Прокураторію.

Варшава, 17 Марта 1830 года.

Главный Директоръ, Статсъ-Совѣтникъ (подписано) *Броцкій.*

№ 18,631/4,043.

№ 196.

Извлеченіе изъ Высочайше утвержденныхъ въ 4 (16) день Августа 1865 года правилъ о выдачѣ ликвидаціонныхъ листовъ относительно предоставленія права уплачивать ликвидаціонными листами, по нарицательной цѣнѣ, казенные долги по продажѣ имѣній.

(4 (16) Августа 1865 года.)

Ст. 10. Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства, по тѣмъ казеннымъ долгамъ, которые записаны въ ипотекѣ имѣнія и уплачиваются посредствомъ ежегодныхъ взносовъ на интересъ и погашеніе, требуетъ обезпеченія ихъ: или остав-

a co do processów bieżących, wezwać tylko należy kupującego, aby wpływał do processu, a zawieszenie onego i to do daty kontraktu notaryalnego, w tych tylko przypadkach nastąpić może, gdzieby tego kupujący wyraźnie domagał się i położenie sprawy nie było temu na przeszkodzie.

O dobrach, które ze sporami już są sprzedane, Kommissya Wojewódzka niezwłocznie Prokuratoryę zawiadomi.

Repozycya akt tego rodzaju, dopiero po zawarciu kontraktu notaryalnego, a zatém i odebraniu reszty summy szacunkowéj nastąpić może, a przy tradycyi dóbr, akta processowe i dokumenta za kwitem, na specyfikacyi tych akt i dowodów uzyskać się winnym, oddane być powinny w tych wszystkich przypadkach, gdzie się Skarb do ewikcyi nie zobowiązał, a jeżeliby podobne akta i dokumenta w Prokuratoryi znajdowały się i nowy nabywca chciał je na gruncie odebrać, natenczas o ich zwrot, przy spisaniu kontraktu notaryalnego, a wreszcie przed tradycyą dóbr, wezwać należy.

w Warszawie, dnia 17 Marca 1830 roku.

Dyrektor Jeneralny, Radca Stanu,
(podpisano) *Brocki.*

Nr. 18,631/4,043.

№ 196.

Wyciąg z Najwyżéj w dniu 4 (16) Sierpnia 1865 roku zatwierdzonych przepisów o wydawaniu listów likwidacyjnych, zezwalających na spłatę wierzytelności ze sprzedaży dóbr listami likwidacyjnemi, po cenie nominalnéj.

(d. 4 (16) Sierpnia 1865 r.)

Art. 10. Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, dla wierzytelności skarbowych, do hypoteki dóbr wpisanych i spłacanych wnoszonemi corocznie opłatami na procent i na amortyzacyę, wymagać będzie zabezpieczenia: albo na pozostałych przy dłużniku dobrach, albo też w listach likwidacyjnych na

шимсяи мѣніемъ должника, или ликвидаціонными листами на полную сумму первоначальнаго долга; но должнику не возбраняется уплатить непогашенную часть долга, ликвидаціонными листами по нарицательной цѣнѣ; въ семъ случаѣ, остальные ликвидаціонные листы освобождаются изъ депозита. За симъ, по тѣмъ долгамъ, по которымъ владѣльцы имѣній платятъ только проценты, безъ взноса на погашеніе, а уплата капитала зависитъ отъ воли должника, Правительственная Коммисія Финансовъ требуетъ полнаго обезпеченія ежегодныхъ процентовъ, но должникъ имѣетъ право уплатить капитальный долгъ ликвидаціонными листами по нарицательной цѣнѣ.

№ 197.

Постановленіе съ объявленіемъ Высочайшаго повелѣнія о продажѣ казенныхъ имуществъ.

(11 (23) и 18 (30) Декабря 1865 года.)

Выписка изъ журнала 106 и 107 засѣданій Учредительнаго Комитета въ Царствѣ Польскомъ, отъ 11 (23) и 18 (30) Декабря 1865 года.

Статья 517. Высочайшее повелѣніе о продажѣ казенныхъ имуществъ.

Министръ Статсъ-Секретарь Царства Польскаго, въ отзывѣ на имя Намѣстника въ Царствѣ, отъ 8 (20) Декабря 1865 года, за № 7,672, увѣдомилъ, что постановленіе Учредительнаго Комитета, изложенное въ журналѣ LXXXI-го засѣданія, 21 Іюля (2 Августа) сего года, подъ статьею 386-ю, о продажѣ казенныхъ имуществъ въ Царствѣ Польскомъ, по Высочайшему повелѣнію, было внесено въ Комитетъ по дѣламъ Царства, вмѣстѣ съ проектами: указа по сему предмету, условій на продажу этихъ имуществъ и контракта между покупщикомъ и Казною.

При разсмотрѣніи означенныхъ представленныхъ Учредительнымъ Комитетомъ проектовъ, Комитетъ по дѣламъ Царства принялъ во вниманіе, что проекты эти составлены въ виду предполагаемой продажи 36-ти фольварковъ и 7-ми мелкихъ угодій, по коимъ арендные сроки истекли въ нынѣшнемъ или истекаютъ

całkowitą summę pierwotnego długu; wszakże dłużnikowi nie tamuje się możności spłacenia niezamortyzowanéj części długu listami likwidacyjnemi, po cenie nominalnéj; w tym przypadku pozostałe listy likwidacyjne ulegają podniesieniu z depozytu. Co do tych długów, od których właściciele dóbr uiszczają jedynie procenta bez wnoszenia opłat na amortyzacyę, a spłata samego kapitału zależy od woli dłużnika, Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu wymagać będzie całkowitego zabezpieczenia corocznych procentów, wszakże dłużnikowi służy prawo spłacenia kapitału listami likwidacyjnemi, po cenie nominalnéj.

№ 197.

Postanowienie, oznajmiające wolę Najwyższą o sprzedaży dóbr rządowych.

(d. 11 (23) i 18 (30) Grudnia 1865 r.)

Wypis z protokółu 106 i 107 posiedzenia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiém, z dnia 11 (23) i 18 (30) Grudnia 1865 r.

Pozycya 517. Wola Najwyższa o sprzedaży dóbr rządowych.

Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego, odezwą z dnia 8 (20) Grudnia 1865 Nr. 7,672 zawiadomił Namiestnika w Królestwie, że postanowienie Komitetu Urządzającego, zamieszczone w protokóle LXXXI posiedzenia z dnia 21 Lipca (2 Sierpnia) roku bieżącego, pod pozycyą 386, o sprzedaży dóbr rządowych w Królestwie Polskiém, z Najwyższego rozkazu, było wniesione do Komitetu do spraw Królestwa, łącznie z projektami: ukazu w tym przedmiocie, warunków sprzedaży tych dóbr, i kontraktu pomiędzy nabywcą i Skarbem.

Po rozpoznaniu powyższych projektów, przedstawionych przez Komitet Urządzający, Komitet do spraw Królestwa Polskiego zauważył, że projekta te ułożone zostały z powodu zamierzonéj sprzedaży 36 folwarków i 7 drobnych użytków, co do których termina dzierżawne upłynęły w roku bieżącym

въ будущемъ году, и на основаніи данныхъ, почерпнутыхъ изъ произведенной симъ фольваркамъ и угодьямъ оцѣнки. Между тѣмъ, отчужденіе казенныхъ земель и угодій въ Царствѣ Польскомъ, постановлено какъ общая государственная мѣра, предпринимаемая съ двоякою цѣлью, а именно: для доставленія Казнѣ средствъ къ ликвидаціонной операціи и для надѣленія безземельныхъ крестьянъ. По сему и правила, какія постановлены будутъ относительно отчужденія казенныхъ имѣній, должны сообразно сей двоякой цѣли определить порядокъ не только продажи фольварковъ и другихъ угодій въ цѣломъ ихъ составѣ, но и раздробительной продажи или раздачи ихъ безземельнымъ крестьянамъ, а также, и въ особенности, отставнымъ солдатамъ, изъ коихъ, при отсутствіи въ Царствѣ Польскомъ общиннаго пользованія землею, многіе находятся въ бѣдственномъ положеніи и, какъ видно изъ имѣющихся свѣдѣній, съ нетерпѣніемъ ожидаютъ надѣленія ихъ изъ казенныхъ земель.

При такомъ положеніи дѣла, Комитетъ, не встрѣчая, съ своей стороны, препятствія къ разрѣшенію продажи предназначенныхъ нынѣ къ тому 36-ти фольварковъ и 7-ми угодій, нашелъ, что представленные проекты могутъ быть примѣнены къ сему собственно случаю, въ видѣ частныхъ правилъ, при чемъ однако необходимо, чтобъ изъ продаваемыхъ имуществъ исключены были тѣ земли и строенія, которыя заняты малоземельными работниками, или будутъ отведены имъ, въ замѣнъ прежнихъ, по правиламъ разверстанія.

Вмѣстѣ съ тѣмъ, имѣя въ виду, что, по существующему въ Царствѣ порядку, о продажѣ каждаго изъ казенныхъ фольварковъ и угодій долженъ быть представленъ особый актъ на Высочайшее утвержденіе, Комитетъ не усматриваетъ въ настоящее время надобности облекать въ форму Высочайшаго указа нынѣ составленныя для продажи означенныхъ имуществъ правила, имѣющія лишь значеніе частное и временное. Засимъ необходимо, чтобъ Учредительный Комитетъ, распорядившись, на изложенныхъ выше основаніяхъ, продажею этихъ 36-ти фольварковъ и 7-ми мелкихъ угодій, озаботился неотложно составленіемъ полнаго и окончательнаго проекта объ отчужденіи вообще казенныхъ

lub upływają w roku przyszłym, na zasadzie dopełnionego oszacowania tychże folwarków i użytków. Tymczasem sprzedaż skarbowych gruntów i użytków w Królestwie Polskiém została postanowiona, jako ogólny środek rządowy, przedsiębrany w podwójnym celu, to jest, dla zapewnienia Skarbowi środków pieniężnych do operacyi likwidacyjnéj, i dla uposażenia włościan bezrolnych. Dla tego też przepisy, jakie wydane będą pod względem sprzedaży dóbr rządowych, powinny, zgodnie z tym podwójnym celem, wskazać sposób nietylko sprzedaży folwarków i innych użytków w całości, lecz i sprzedaży cząstkowéj, lub rozdania ich włościanom bezrolnym, a przedewszystkiem, dymissyonowanym żołnierzom, z których wielu, z powodu niepraktykowania w Królestwie Polskiém wspólnego użytkowania z gruntów, znajdują się w stanie biednym, a nawet, jak się okazuje z otrzymanych wiadomości, z niecierpliwością oczekują uposażenia ich gruntami skarbowemi.

W takiém położeniu rzeczy, Komitet nie znajdując z swojéj strony przeszkód do wydania upoważnienia co do sprzedaży przeznaczonych obecnie na ten cel 36 folwarków i 7 użytków, mniemał, że złożone projekta mogą być zastosowane do tego właściwie wypadku, jako przepisy szczególne, przyczém jednakże koniecznem jest, ażeby z wystawionych na sprzedaż majątków, wyłączone były takie grunta i budowle, które są zajęte przez małorolnych wyrobników, lub mają być im nadane w zamian za grunta poprzednio posiadane, na zasadzie przepisów o odseparowaniu, [illegible]

Zarazem, mając na uwadze, że podług istniejącego w Królestwie porządku, co do sprzedaży każdego folwarku lub użytku rządowego, powinien być przedstawiany oddzielny akt do zatwierdzenia Najwyższego, Komitet nie znajduje w obecnym czasie potrzeby, nadawać formę ukazu Najwyższego ułożonym obecnie przepisom o sprzedaży wzmiankowanych majątków, mającym jedynie znaczenie szczególne i czasowe. Z tego powodu koniecznem jest, aby Komitet Urządzający, wydawszy polecenie co do sprzedaży, na zasadach wyżéj wyłuszczonych, rzeczonych 36 folwarków i 7 drobnych użytków, zajął się bezzwłocznie ułożeniem kompletnego i

имуществъ, съ опредѣленіемъ въ ономъ правилъ, какъ для продажи сихъ имуществъ частнымъ лицамъ, такъ и для надѣленія безземельныхъ крестьянъ и отставныхъ солдатъ. При составленіи сихъ новыхъ проектовъ, полезно принять въ особое вниманіе изложенныя въ отдѣльномъ мнѣніи Члена-Завѣдывающаго дѣлами Учредительнаго Комитета предположенія объ оцѣнкѣ назначаемыхъ въ продажу имѣній чрезъ капитализацію арендной платы, такъ какъ, по мнѣнію Комитета по дѣламъ Царства Польскаго, сей послѣдній способъ представляетъ то важное преимущество, что онъ не сопряженъ съ потерею времени и не требуетъ особыхъ издержекъ.

Обратясь~~, за симъ,~~ къ возникшему въ Учредительномъ Комитетѣ разногласію по вопросу о томъ, въ какомъ размѣрѣ можетъ быть допущенъ пріемъ ликвидаціонныхъ листовъ, по нарицательной ихъ цѣнѣ, въ уплату капитальной стоимости продаваемыхъ имѣній, Комитетъ по дѣламъ Царства Польскаго принялъ во вниманіе, что въ Имперіи подобнымъ преимуществомъ выкупныя свидѣтельства не пользуются. Предоставленіе покупщикамъ казенныхъ имѣній въ Царствѣ права уплачивать весь капиталъ ликвидаціонными листами, по нарицательной ихъ цѣнѣ, остановило бы поступленіе въ Казну, за продаваемыя имущества, наличныхъ денегъ, тогда какъ деньги сіи необходимы для производства тиража ликвидаціонныхъ листовъ, и самая продажа казенныхъ имѣній предназначена именно для доставленія Казнѣ средствъ къ ликвидаціонной операціи. Посему, Комитетъ нашелъ, что пріемъ ликвидаціонныхъ листовъ, по нарицательной цѣнѣ, въ уплату капитальной стоимости продаваемыхъ казенныхъ имѣній, можетъ быть допущенъ въ размѣрѣ не свыше одной четверти подлежащаго взносу капитала.

На основаніи вышеизложеннаго, Комитетъ по дѣламъ Царства Польскаго полагалъ:

1. Предоставить Учредительному Комитету распорядиться продажею, на основаніи предположенныхъ имъ правилъ, 36-и фольварковъ и 7-ми мелкихъ угодій, означенныхъ въ приложенныхъ къ журналу Комитета 21 Іюля (2 Августа) 1865 года вѣдомостяхъ, съ тѣмъ, чтобы: *а)* изъ числа продаваемыхъ иму-

stanowczego projektu o sprzedaży w ogólności dóbr rządowych, a zarazem wskazał w tymże projekcie przepisy nietylko tyczące się sprzedaży dóbr osobom prywatnym, lecz i uposażenia gruntami z tychże dóbr, włościan bezrolnych i żołnierzy dymissyonowanych. Przy układaniu tych nowych projektów, pożyteczném by było, mieć na szczególnéj uwadze, zamieszczone w oddzielnéj opinii Członka zawiadującego interessami Komitetu Urządzającego propozycye, co do ustanowienia szacunku dóbr przeznaczonych na sprzedaż za pomocą skapitalizowania summy dzierżawnéj, albowiem, zdaniem Komitetu do spraw Królestwa Polskiego, sposób ten przedstawia tę ważną dogodność, że nie jest połączony ze stratą czasu i nie wymaga szczególnych wydatków.

Nakoniec, co do wynikłéj w Komitecie Urządzającym niezgodności zdań w kwestyi, w jakiej ilości może być dozwolonem przyjmowanie listów likwidacyjnych w wartości nominalnéj, przy wypłacie szacunku w kapitale za dobra sprzedane, Komitet do spraw Królestwa Polskiego zwrócił uwagę, że w Cesarstwie świadectwa wykupne z podobnéj prerogatywy nie korzystają. Zapewnienie nabywcom dóbr rządowych w Królestwie prawa wypłacenia całego kapitału listami likwidacyjnemi, podług wartości nominalnéj, wstrzymałoby wpływanie do Skarbu gotowizny za majątki sprzedawane, a jednakże pieniądze te są potrzebne dla dopełniania losowania listów likwidacyjnych, a nawet sama sprzedaż dóbr rządowych postanowioną została, mianowicie dla zapewnienia Skarbowi środków do dokonywania operacyi likwidacyjnej. Z tego powodu Komitet uznał, że przyjmowanie listów likwidacyjnych w wartości nominalnéj, przy wypłacie szacunku sprzedanych dóbr rządowych, może być dozwolone w ilości nie wyższéj nad jedną czwartą część należnego do wypłaty kapitału.

Na zasadach wyżéj przytoczonych, Komitet do spraw Królestwa Polskiego wyraził opinię:

1. Aby pozostawić uznaniu Komitetu Urządzającego wydanie rozporządzeń, co do sprzedaży, na podstawie zaprojektowanych przezeń przepisów, 36 folwarków i 7 drobnych użytków, wymienionych w wykazach dołączonych do protokółu posiedzenia Komitetu z dnia 21 Lipca (2 Sierpnia) 1865

ществъ исключены были тѣ земли и строенія, которыя должны поступить въ собственность малоземельнымъ работникамъ, и *б*) чтобы пріемъ ликвидаціонныхъ листовъ по нарицательной цѣнѣ допущенъ былъ въ уплату капитальной стоимости продаваемыхъ имуществъ, въ размѣрѣ не свыше одной четверти подлежащаго взносу капитала.

2. Возложить на Учредительный Комитетъ озаботиться неотложнымъ составленіемъ полнаго и окончательнаго проекта постановленія объ отчужденіи казенныхъ имуществъ, съ опредѣленіемъ въ ономъ правилъ, какъ для продажи сихъ имуществъ частнымъ лицамъ, такъ и для надѣленія безземельныхъ крестьянъ, и въ особенности отставныхъ солдатъ, принявъ при томъ въ особое вниманіе указанныя выше предположенія о производствѣ оцѣнки назначенныхъ въ продажу фольварковъ и угодій посредствомъ капитализаціи нынѣшней арендной за нихъ платы.

Государь Императоръ на журналѣ Комитета, 3 (15) Декабря 1865 года, соизволилъ написать собственноручно: *„исполнить.“*

Справка. Въ журналѣ LXXXI-го засѣданія Учредительнаго Комитета, 21 Іюля (2 Августа) 1865 года, по ст. 386-ой, о продажѣ казенныхъ имуществъ постановлено: проекты Высочайшаго указа, условій для торговъ и контракта на продажу казенныхъ имуществъ представить, въ установленномъ порядкѣ, на Высочайшее благоусмотрѣніе.

Заключеніе. Учредительный Комитетъ *постановилъ:* настоящее Высочайшее повелѣніе, послѣдовавшее 3 (15) Декабря сего 1865 года, записавъ въ журналъ, предложить къ исполненію Главному Директору Финансовъ, съ тѣмъ, чтобъ онъ, по первому пункту Высочайшаго повелѣнія, о послѣдствіяхъ произведенныхъ торговъ, вошелъ съ представленіемъ въ Учредительный Комитетъ для дальнѣйшаго направленія дѣла, а по второму — представилъ полный и окончательный проектъ постановленія.

roku, z zastrzeżeniem: *a*) aby z liczby przeznaczonych do sprzedaży majątków, wyłączone były te grunta i budowle, które powinny przejść na własność wyrobników małorolnych; *b*) aby przyjmowanie listów likwidacyjnych w wartości nominalnéj, było dozwolone przy wypłacie kapitału szacunkowego dóbr sprzedanych, w ilości nie wyższéj, nad jedną czwartą część przypadającego do wypłaty kapitału.

2. Aby zalecić Komitetowi Urządzającemu zajęcie się bezzwłoczném ułożeniem zupełnego i stanowczego projektu postanowienia co do sprzedaży dóbr rządowych zamieszczeniem w tymże projekcie przepisów, nietylko o sprzedaży tych dóbr osobom prywatnym, lecz i o uposażeniu włościan bezrolnych, a szczególniéj żołnierzy dymissyonowanych, i ze zwróceniem szczególnéj uwagi na wskazaną powyżéj propozycyą, względem ustanowienia szacunku folwarków i użytków wystawianych na sprzedaż, za pomocą skapitalizowania czynszu dzierżawnego, obecnie z tychże majątków pobieranego.

Jego Cesarska Mość, na protokóle posiedzenia Komitetu, w dniu 3 (15) Grudnia 1865 r., raczył własnoręcznie napisać *„исполнить"*.

Wyjaśnienie. W protokóle LXXXI posiedzenia Komitetu Urządzającego z dnia 21 Lipca (2 Sierpnia) 1865 r. pod pozycyą 386-ą o sprzedaży dóbr rządowych, postanowiono: projekta ukazu Najwyższego, warunków licytacyjnych i kontraktu sprzedaży dóbr rządowych przedstawić wskazanym porządkiem do Najwyższego uznania.

Konkluzya. Komitet Urządzający postanowił: powyższy rozkaz Najwyższy, zapadły w dniu 3 (15) Grudnia 1865 roku, zapisać do protokółu posiedzenia i wykonanie onego polecić Dyrektorowi Głównemu Skarbu, z zastrzeżeniem, ażeby on, co do punktu 1-go rozkazu Najwyższego, o skutku dopełnionéj licytacyi, uczynił przedstawienie do Komitetu Urządzającego, dla nadania dalszego kierunku téj sprawie, — co do drugiego zaś punktu, przedstawił zupełny i stanowczy projekt postanowienia.

№ 198.

Постановленіе о продажѣ съ торговъ помонастырскихъ недвижимостей въ городѣ Варшавѣ.

(29 Января (10 Февраля) 1866 года.)

Выписка изъ журнала 117-го засѣданія Учредительнаго Комитета въ Царствѣ Польскомъ, 29 Января (10 Февраля) 1866 года.

Статья 549. О продажѣ съ торговъ помонастырскихъ недвижимостей въ городѣ Варшавѣ.

Главный Директоръ Финансовъ, отъ 10 (22) Января сего года, за № 61,492/20,803 и 68,704/23,512, вошелъ въ Учредительный Комитетъ съ двумя представленіями о необходимости продать съ торговъ перешедшія въ вѣдѣніе Казны помонастырскія недвижимости, оставленіе которыхъ въ завѣдываніи Казны, находитъ онъ невыгоднымъ и неудобнымъ. Недвижимости эти суть слѣдующія:

1) домъ подъ № 1,318, принадлежавшій ордену варшавскихъ ксендзовъ Миссіонеровъ и находящійся на улицѣ Новый-Свѣтъ;

2) два по-миссіонерскихъ дома, изъ которыхъ одинъ, подъ № 406/9 находится на Краковскомъ-Предмѣстіи, а другой, подъ № 1,326, на Св.-Кржыской улицѣ;

3) три по-доминиканскихъ дома, изъ коихъ два, подъ № 266 и 292, находятся на Мостовой улицѣ, третій же подъ № 313, на рынкѣ Новаго-Мѣста;

4) по-августіанскій домъ, подъ № 1,259*a*, на улицѣ Новый-Свѣтъ;

5) два дома, оставшіеся послѣ упраздненнаго монастыря ордена ксендзовъ Кармелитовъ босыхъ, изъ коихъ одинъ, подъ № 2,677, на улицѣ Беднарской, а другой подъ № 386, на Краковскомъ-Предмѣстіи;

6) по-бернардинскій домъ подъ № 2,690*a*, на Беднарской улицѣ;

7) по-францисканскій домъ, подъ № 1,863*d*, на Францисканской улицѣ;

8) два дома послѣ упраздненнаго монастыря ксендзовъ Камедуловъ въ Бѣлянахъ, изъ коихъ домовъ одинъ, подъ № 153,

№ 198.

Postanowienie o sprzedaży przez licytacyę publiczną nieruchomości po-klasztornych w Warszawie.

(d. 29 Stycznia (10 Lutego) 1866 r.)

Wypis z protokółu posiedzenia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiem, dnia 29 Stycznia (10 Lutego) 1866 roku.

Pozycya 549. O sprzedaży przez licytacyę publiczną nieruchomości po-klasztornych w Warszawie.

Dyrektor Główny Skarbu, pod dniem 10 (22) Stycznia roku bieżącego Nr. 61,492/20,803 i 68,704/23,512 uczynił do Komitetu Urządzającego dwa przedstawienia, względem zachodzącéj potrzeby sprzedania przez licytacyę nieruchomości po-klasztornych, przeszłych na własność Skarbu, zatrzymanie których pod zarządem Skarbu uznaje za niekorzystne i niedogodne. Nieruchomości te są następujące:

1) dom pod Nr. 1,318, należący dawniéj do zakonu księży Missyonarzy Warszawskich, i położony przy ulicy Nowy-Świat;

2) dwa domy po-missyonarskie, z których jeden pod Nr. 406/9 znajduje się na Krakowskiem-Przedmieściu i drugi pod Nr. 1,326 na ulicy Święto-Krzyzkiéj;

3) trzy domy po-dominikańskie, z których dwa pod Nr. 266 i 292 położone są przy ulicy Mostowéj i jeden pod Nr. 313, przy rynku Nowego-Miasta;

4) dom po-augustyański pod Nr. 1,259*a* przy ulicy Bednarskiéj;

5) dwa domy, pozostałe po zniesionym klasztorze zakonu księży Karmelitów bosych, z których jeden pod Nr. 2,677, przy ulicy Bednarskiéj i drugi pod Nr. 386 na Krakowskiem-Przedmieściu;

6) dom po-bernardyński pod Nr. 2,690*a* przy ulicy Bednarskiéj;

7) dom po-franciszkański pod Nr. 1,863*d* przy ulicy Franciszkańskiéj;

8) dwa domy po zniesionym klasztorze księży Kamedu-

на улицѣ Дунай, а другой, подъ № 1,806, на улицѣ Францисканской;

9) два по-визитковскихъ дома, подъ № 389 и 390 на улицѣ Краковское-Предмѣстіе;

10) домъ, подъ № 2,569, послѣ упраздненнаго монастыря дѣвицъ Сакраментокъ, на улицѣ Рыбаки, и

11) домъ, подъ № 386, на Краковскомъ-Предмѣстіи, составлявшій прежде собственность монастыря ксендзовъ Кармелитовъ.

Въ первомъ изъ вышеупомянутыхъ представленій своихъ Главный Директоръ Финансовъ сдѣлалъ подробное описаніе дома подъ № 1,318, на улицѣ Новый-Свѣтъ, и оцѣнилъ его, на основаніи приносимаго имъ дохода, въ 71,333 руб. Хотя этотъ домъ и большая часть другихъ поименованныхъ имъ по-монастырскихъ недвижимостей не записаны еще въ ипотечную книгу, но, по мнѣнію Главнаго Директора, это обстоятельство не можетъ считаться препятствіемъ къ ихъ продажѣ, ибо въ контрактѣ, заключенномъ Казною съ покупщикомъ, будетъ оговорено, что, при переписаніи права собственности на ихъ имя, должны быть внесены во вновь установленную ипотечную книгу, прежде другихъ, всѣ обязательства, принятыя покупщиками въ отношеніи къ Казнѣ. Что касается до способа продажи по-монастырскихъ недвижимостей, то Главный Директоръ представилъ проектъ условій на продажу по-миссіонерской недвижимости на улицѣ Новый-Свѣтъ, подъ № 1,318, съ тѣмъ, чтобъ изложенныя въ этомъ проектѣ условія могли служить руководствомъ и при продажѣ всѣхъ другихъ по-монастырскихъ недвижимостей, съ соотвѣтственными измѣненіями.

Наконецъ, относительно дома подъ № 386, на Краковскомъ-Предмѣстіи, Главный Директоръ, во второмъ изъ своихъ представленій, объясняетъ, что, до назначенія этого дома въ продажу съ торговъ, явились соискатели на покупку онаго безъ торговъ, и что, вслѣдствіе того, Главный Директоръ входилъ къ Намѣстнику въ Царствѣ съ представленіемъ о продажѣ сказаннаго дома съ торговъ.

Намѣстнику въ Царствѣ угодно было на покупщика этого дома, находящагося на одномъ изъ самыхъ видныхъ мѣстъ го-

łów w Bielanach, z których dom pod Nr. 153, przy ulicy Dunaj i dom Nr. 1,806, przy ulicy Franciszkańskiéj;

9) dwa domy po-wizytkowskie pod Nr. 389 i 390 przy ulicy Krakowskie-Przedmieście;

10) dom pod Nr. 2,569, po zniesionym klasztorze Panien Sakramentek przy ulicy Rybaki, i nakoniec;

11) dom pod Nr. 386, przy ulicy Krakowskie-Przedmieście, który stanowił przedtem własność klasztoru księży Karmelitów.

W pierwszém z przedstawień wyżéj wymienionych, Dyrektor Główny Skarbu zamieścił szczegółowe opisanie domu pod Nr. 1,318 przy ulicy Nowy-Świat i oszacował go, na zasadzie pobieranego dochodu, na rsr. 71,333. Chociaż dom ten i większa część innych wymienionych nieruchomości poklasztornych, nie mają jeszcze uregulowanéj hypoteki, jednakże, podług opinii Dyrektora Głównego, okoliczność ta nie może być uważaną za przeszkodę do sprzedaży onych, albowiem w kontrakcie mającym być zawartym przez Skarb z nabywcą, będzie zrobiona wzmianka, że przy przepisaniu prawa własności na jego imię, powinny być wniesione do nowo założyć się mającéj księgi hypotecznéj, przed innemi, wszelkie obowiązki przyjęte przez nabywcę względem Skarbu. Co się zaś tycze sposobu sprzedaży nieruchomości po-klasztornych, Dyrektor Główny przedstawił projekt warunków do sprzedaży nieruchomości po-missyonarskiéj przy ulicy Nowy-Świat pod Nr. 1,318, z nadmienieniem, że zamieszczone w tym projekcie warunki mogą, ze stosownemi zmianami, posłużyć za wzór przy sprzedaży wszelkich innych nieruchomości po-klasztornych.

Nakoniec pod względem domu Nr. 386, przy ulicy Krakowskiem-Przedmieściu, Dyrektor Główny w drugiem przedstawieniu swojem, wzmiankuje, że przed przeznaczeniem tego domu na sprzedaż przez licytacyę, zgłosili się konkurenci do kupna tego domu, bez licytacyi, i że wskutek tego, Dyrektor Główny uczynił do Namiestnika w Królestwie przedstawienie, względem sprzedaży rzeczonego domu przez licytacyę.

Na nabywcę tego domu, znajdującego się w jednym z najpryncypalniejszych punktów miasta, podobało się Hrabie-

рода, возложить обязанность передѣлать его такъ, чтобъ онъ служилъ украшеніемъ города.

Въ этихъ видахъ, Главный Директоръ Финансовъ приложилъ къ своему представленію препровожденные къ нему Главнымъ Директоромъ Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ четыре плана, которые составлены въ подвѣдомственной ему Коммисіи и были уже представляемы Графу Намѣстнику, съ тѣмъ, чтобы будущій пріобрѣтатель примѣнялся къ одному изъ этихъ плановъ при перестройкѣ вышеозначеннаго дома. Такъ какъ пріобрѣтеніе этой недвижимости возбудило уже конкуренцію и одинъ изъ соискателей предложилъ заплатить за нее 15,000 руб., а ея положеніе въ главномъ средоточіи города, увеличивая ея цѣнность, представляетъ пріобрѣтателямъ возможность осуществить различныя выгодныя для нихъ предположенія; то, по мнѣнію Главнаго Директора Финансовъ, слѣдовало бы предположить эту недвижимость въ продажу съ публичнаго торга, начиная съ суммы 15,000 руб., съ возложеніемъ на покупщика исполненія условій, изложенныхъ въ вышеупомянутомъ проектѣ, по предмету продажи по-миссіонерской недвижимости на улицѣ Новый-Свѣтъ подъ № 1,318, и, сверхъ того, съ обязательствомъ пріобрѣтателя перестроить этотъ домъ согласно одному изъ четырехъ вышеозначенныхъ плановъ, по его выбору.

Изложивъ такимъ образомъ, съ надлежащею подробностію, обстоятельства, по которымъ предполагаемая продажа помонастырскихъ недвижимостей представляется и необходимою и выгодною для Казны, Главный Директоръ Финансовъ испрашиваетъ разрѣшенія Учредительнаго Комитета:

1) на продажу съ торговъ по-миссіонерской недвижимости, подъ № 1,318, на улицѣ Новый-Свѣтъ, начиная съ 71,333 руб., то есть съ оцѣнки, произведенной на основаніи дохода, выручаемаго нынѣ отъ отдачи квартиръ въ наймы, для чего представленъ имъ и проектъ аукціонныхъ условій;

2) на таковую же продажу дома, подъ № 386, на Краковскомъ-Предмѣстіи, составлявшаго прежде собственность упраздненнаго монастыря ксендзовъ Кармелитовъ босыхъ, начавъ съ 15,000 руб., то есть съ высшей цѣны, какую предлагали желав-

mu Namiestnikowi w Królestwie włożyć obowiązek przebudowania tego domu w ten sposób, aby stał się ozdobą miasta.

W tym celu Dyrektor Główny dołączył do przedstawienia swego, otrzymane od Dyrektora Głównego Spraw Wewnętrznych i Duchownych, cztery plany, które ułożone zostały w podwładnéj mu Kommissyi i były już przedstawiane Hrabiemu Namiestnikowi, z zastrzeżeniem, aby nowo-nabywca zastosował się do jednego z tych planów przy przebudowaniu wyżéj rzeczonego domu. Ponieważ nabycie téj nieruchomości obudziło już konkurencyę, a jeden ze zgłaszających się ofiarował zapłacić za nią rsr. 15,000, położenie zaś téj nieruchomości w głównym środkowym punkcie miasta przedstawia dla nabywcy możność urzeczywistnienia różnych korzystnych projektów, zatem, zdaniem Dyrektora Głównego Skarbu, należałoby przeznaczyć tę nieruchomość na sprzedaż przez licytacyę publiczną, poczynając od summy rsr. 15,000, z obowiązkiem nabywcy do wypełnienia warunków, zamieszczonych w wyżéj wspomnionym projekcie, co do sprzedaży nieruchomości po-missyonarskiéj, przy ulicy Nowy-Świat pod Nr. 1,318, i oprócz tego, z zobowiązaniem go do przebudowania tego domu, podług jednego ze wspomnianych wyżéj czterech planów, jaki sam wybierze.

Wyłożywszy w tym sposobie z należytą skrupulatnością wszelkie okoliczności, podług których projektowana sprzedaż nieruchomości po-klasztornych okazuje się konieczną i korzystną dla Skarbu, Dyrektor Główny Skarbu upraszał Komitet Urządzający o upoważnienie:

1) do sprzedaży przez licytacyę publiczną nieruchomości po-missyonarskiéj pod Nr. 1,318, przy ulicy Nowy-Świat, poczynając od summy rsr. 71,333 t. j. od summy szacunkowéj, wynalezionéj na zasadzie pobieranego obecnie za najem lokali dochodu, do czego przedstawiony został przezeń projekt warunków licytacyjnych;

2) do sprzedaży takąż drogą domu pod Nr. 386, przy ulicy Krakowskie-Przedmieście, stanowiącego poprzednio własność zniesionego klasztoru księży Karmelitów bosych, poczynając od rsr. 15,000 t. j. od summy ofiarowanéj z wolnéj

шіе купить этотъ домъ безъ торговъ, съ возложеніемъ на пріобрѣтателя перестроить оный по одному изъ четырехъ плановъ, составленныхъ въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, и

3) на продажу всѣхъ другихъ вышеозначенныхъ помонастырскихъ недвижимостей въ Варшавѣ, на основаніи вышеупомянутаго проекта аукціонныхъ условій.

Законъ и постановленіе. Высочайше утвержденныхъ дополнительныхъ правилъ къ указу о римско-католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ § 27. „Такъ какъ въ числѣ поступающихъ въ казенное завѣдываніе монастырскихъ недвижимыхъ имѣній, находится много статей, изъ которыхъ одна лишь частная промышленность можетъ извлечь доходъ, соотвѣтственный ихъ дѣйствительной цѣнности; то Учредительному Комитету вмѣняется въ обязанность составить безотлагательно правила для продажи въ частныя руки всѣхъ монастырскихъ недвижимостей, управленіе коихъ Казною могло бы оказаться неудобнымъ, и, по надлежащемъ утвержденіи таковыхъ правилъ, привести оныя немедленно въ исполненіе, съ передачею полученныхъ отъ продажи капиталовъ въ вѣдѣніе Правительственной Коммисіи Финансовъ."

Въ экстренномъ журналѣ XXXIX засѣданія Учредительнаго Комитета 2 (14) Декабря 1864 года, пунктомъ 3-мъ, ст. 20-ой, постановлено: „поручить образованной при Учредительномъ Комитетѣ, подъ предсѣдательствомъ члена онаго Кошелева, особой Коммисіи для составленія правилъ о продажѣ казенныхъ имуществъ и надѣленіи безземельныхъ крестьянъ, представить на разсмотрѣніе Учредительнаго Комитета свои соображенія, какъ о продажѣ въ частныя руки всѣхъ монастырскихъ недвижимыхъ имуществъ, управленіе коихъ Казною могло бы оказаться невыгоднымъ или неудобнымъ, такъ и о томъ, на какихъ основаніяхъ монастырскія земли, поступившія нынѣ въ распоряженіе Казны Царства, могутъ быть обращены для устройства безземельныхъ крестьянъ."

Соображенія. По разсмотрѣніи настоящихъ двухъ представленій Главнаго Директора Финансовъ и приложеннаго при нихъ проекта аукціонныхъ условій, Учредительный Комитетъ, соглаша-

ręki, z włożeniem na nabywcę obowiązku przebudowania tego domu podług jednego z czterech planów, wygotowanych w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych;

3) do sprzedaży pozostałych wymienionych wyżéj nieruchomości po-klasztornych w Warszawie, na zasadzie wzmiankowanego wyżéj projektu warunków licytacyjnych.

Prawo i postanowienie. § 27-y Najwyżéj zatwierdzonych przepisów dodatkowych do ukazu o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem: „Ponieważ pomiędzy przechodącemi pod zarząd Skarbu nieruchomościami klasztornemi, znajduje się wiele takich, z których jedynie przemysł prywatny może wydobyć dochód, odpowiedni rzeczywistemu szacunkowi, zatem na Komitet Urządzający wkłada się obowiązek ułożyć bezzwłocznie przepisy względem sprzedaży na własność prywatną wszelkich takich nieruchomości klasztornych, zarządzanie których przez Skarb mogłoby się okazać niedogodnem, i po należytem zatwierdzeniu tychże przepisów, wprowadzić one niezwłocznie w wykonanie, z przelaniem wpływających ze sprzedaży kapitałów do dyspozycyi Kommissyi Rządowéj Skarbu.“

W ustępie 3-m pozycyi 20-éj, nadzwyczajnego protokółu XXXIX-go posiedzenia Komitetu Urządzającego z dnia 2 (14) Grudnia 1864 roku, postanowiono: „zalecić ustanowionéj przy Komitecie Urządzającym, pod przewodnictwem Członka tegoż Komitetu Koszelewa, oddzielnéj Kommissyi do ułożenia przepisów względem sprzedaży majątków rządowych i uposażenia włościan bezrolnych, przedstawienie do uznania Komitetu Urządzającego swoich uwag, nietylko co do sprzedaży na własność prywatną wszelkich majątków klasztornych nieruchomych, zarządzanie których przez Skarb mogłoby się okazać niekorzystném lub niedogodném, lecz również co do tego, na jakiéj zasadzie grunta klasztorne, zajęte obecnie do dyspozycyi Skarbu Królestwa mogą być obrócone na uposażenie włościan bezrolnych.“

Motywa. Po przejrzeniu wyżéj wzmiankowanych dwóch przedstawień Dyrektora Głównego Skarbu i dołączonego do nich projektu warunków licytacyjnych, Komitet Urządzający,

ясь съ мнѣніемъ Главнаго Директора Финансовъ въ томъ, что оставленіе вышеозначенныхъ помонастырскихъ недвижимостей въ завѣдываніи Казны, было бы невыгодно и неудобно, и принявъ во вниманіе, что въ обращеніи этихъ недвижимостей для учебныхъ или другихъ общественныхъ заведеній, надобности не предстоитъ, тѣмъ не менѣе остановился на томъ обстоятельствѣ, что правила для продажи въ частныя руки всѣхъ помонастырскихъ недвижимостей, указанныя § 27-мъ дополнительныхъ правилъ къ Высочайшему указу о римско-католическихъ монастыряхъ, еще не представлены на утвержденіе Учредительнаго Комитета; но какъ въ продажѣ вышеозначенныхъ помонастырскихъ недвижимостей настоитъ надобность и какъ самые торги, по 13-му пункту представленнаго Главнымъ Директоромъ Финансовъ проекта условій, должны быть утверждаемы Учредительнымъ Комитетомъ, то Комитетъ призналъ возможнымъ разрѣшить продажу помонастырскихъ домовъ въ Варшавѣ, не дожидаясь представленія вышеозначенныхъ правилъ. При этомъ, Учредительный Комитетъ нашелъ полезнымъ дополнить предположеніе Главнаго Директора Финансовъ нѣкоторыми подробностями, а именно: *а*) чтобы пустыри, принадлежащіе къ назначеннымъ въ продажу домамъ, для удобства продажи, разбить немедленно на участки: *б*) чтобы при продажѣ помиссіонерскаго угловаго дома, рядомъ съ церковью Св. Креста, былъ оставленъ сервитутъ прихода въ пользу ксендзовъ Св. Креста; *в*) чтобы, при продажѣ по-визитковскаго дома, подъ № 390, на улицѣ Краковское-Предмѣстіе, мѣстность по-визитковскаго дома № 391, переданнаго въ Вѣдомство Народнаго Просвѣщенія, ни въ какомъ случаѣ не была уменьшена, и *г*) чтобы торги на различныя поступающія въ продажу помонастырскія недвижимости, были назначены не въ одно время, а съ нѣкоторою постепенностію.

Заключеніе. На основаніи вышеизложеннаго, Учредительный Комитетъ *постановилъ*:

1. Продать съ торговъ:

а) по-миссіонерскую недвижимость подъ № 1,318, на улицѣ Новый-Свѣтъ, начиная съ 71,333 руб., то есть съ оцѣнки, произведенной на основаніи дохода, выручаемаго нынѣ отъ отдачи квартиръ въ наймы;

podzielając opinię Dyrektora Głównego Skarbu co do tego, że pozostawienie wyżéj wymienionych nieruchomości po-klasztornych pod zarządem Skarbu, byłoby niekorzystnem i niedogodnem, i mając na uwadze że oddanie tychże nieruchomości na użytek zakładów naukowych lub publicznych, nie jest potrzebnem, zwrócił jednakże uwagę na tę okoliczność, że przepisy względem sprzedaży osobom prywatnym wszelkich nieruchomości po-klasztornych, wymagane przez § 27-y dodatkowych przepisów do ukazu Najwyższego o klasztorach Rzymsko-Katolickich, dotąd nie są jeszcze przedstawione do zatwierdzenia Komitetu Urządzającego, lecz ponieważ zachodzi potrzeba sprzedania wyżéj wymienionych nieruchomości po-klasztornych, i ponieważ licytacya zgodnie z ustępem 13-m projektu warunków, przedstawionego przez Dyrektora Głównego Skarbu, ma być zatwierdzoną przez Komitet Urządzający,—zatem Komitet Urządzający uznał możność wydania upoważnienia do sprzedaży domów po-klasztornych w Warszawie, nie czekając na przedstawienie przepisów wyżéj wzmiankowanych. Przytem Komitet Urządzający uznał za rzecz pożyteczną uzupełnić propozycyę Dyrektora Głównego Skarbu niektóremi szczegółami, a mianowicie: *a)* aby place należące do wystawianych na sprzedaż domów, dla dogodniejszéj sprzedaży, były podzielone bezzwłocznie na części; *b)* ażeby przy sprzedaży narożnego domu po-missyonarskiego, obok kościoła Świętego-krzyża była zapewniona służebność parafii na rzecz Księży tegoż kościoła; *c)* ażeby przy sprzedaży domu po-wizytkowskiego pod Nr. 390, przy ulicy Krakowskie-Przedmieście, przestrzeń domu po-wizytkowskiego pod Nr. 391, oddanego Zarządowi Oświecenia Publicznego, w żadnym razie, nie uległa umniejszeniu; *d)* ażeby licytacye na sprzedaż różnych nieruchomości po-klasztornych były odbywane nie jednocześnie, lecz z pewnemi odstępami.

Konkluzya. Na zasadzie wyżéj wyjaśnionéj, Komitet Urządzający *postanowił:*

1. Przedać przez licytacyę:

a) nieruchomość po-missyonarską pod Nr. 1,318, przy ulicy Nowy-Świat, poczynając od summy rsr. 71,333, to jest od oszacowania, dopełnionego na zasadzie dochodu pobieranego obecnie za najem lokali;

б) по-кармелитскій домъ, подъ № 386, на Краковскомъ-Предмѣстіи, начавъ съ 15,000 руб., то есть съ высшей цѣны, какую предлагали желавшіе купить этотъ домъ безъ торговъ, съ возложеніемъ на пріобрѣтателя обязанности перестроить оный по одному изъ четырехъ плановъ, составленныхъ въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ;

в) всѣ другія поименованныя Главнымъ Директоромъ Финансовъ помонастырскія недвижимости въ Варшавѣ, значащіяся подъ №№ 406/9, 1326, 266, 292, 313, 1259*a*, 2677, 2690*a*, 1863*d*, 153, 1806, 389, 390 и 2569.

2. Продажу сію производить на точномъ основаніи представленнаго Главнымъ Директоромъ Финансовъ проекта аукціонныхъ условій, примѣнительно къ каждой изъ продающихся недвижимостей и съ соблюденіемъ указаній, сдѣланныхъ въ соображеніяхъ при настоящемъ постановленіи Учредительнаго Комитета.

3. Исполненіе настоящаго постановленія возложить на Главныхъ Директоровъ Финансовъ, Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

№ 199.

Постановленіе Учредительнаго Комитета о продажѣ помонастырскихъ имѣній.

(30 Апрѣля (12 Мая) 1866 года).

Выписка изъ журнала 131-го засѣданія Учредительнаго Комитета въ Царствѣ Польскомъ, 30 Апрѣля (12 Мая) 1866 года.

Статья 620. О продажѣ помонастырскихъ имѣній.

Главный Директоръ Правительственной Коммисіи Финансовъ, въ представленіи отъ 18 (30) Апрѣля сего года, за № 19,393/6,912, испрашивалъ разрѣшенія Учредительнаго Комитета подвергнуть, согласно § 27-му дополнительныхъ правилъ къ Высочайшему указу о римско-католическихъ монастыряхъ въ

b) dom po-karmelicki pod Nr. 386, na Krakowskiem-Przedmieściu, poczynając od rsr. 15,000 t. j. od najwyższéj summy ofiarowanéj przez osoby życzące sobie nabyć ten dom z wolnéj ręki, z włożeniem na nabywcę obowiązku przebudowania tego domu podług jednego z czterech planów, wypracowanych w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych;

c) wszystkie inne wymienione przez Dyrektora Głównego Skarbu nieruchomości po-klasztorne w Warszawie, sytuowane pod Nr. 406/9, 1,326, 266, 292, 313, 1,259*a*, 2,677, 2,690*a*, 1,863*d*, 153, 1,806, 389, 390 i 2,569.

2. Licytacyę rzeczoną odbywać z ścisłem zastosowaniem się do przedstawionego przez Dyrektora Głównego Skarbu projektu warunków licytacyjnych, z odpowiedniemi zmianami co do każdéj wystawionéj na sprzedaż nieruchomości i z zachowaniem wskazań zamieszczonych w motywach do niniejszego postanowienia Komitetu Urządzającego.

3. Wykonanie niniejszego postanowienia poruczyć Dyrektorom Głównym Skarbu i Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

№ 199.

Postanowienie Komitetu Urządzającego o sprzedaży dóbr po-klasztornych.

(d. 30 Kwietnia (12 Maja) 1866 r.)

Wypis z protokółu 131-go posiedzenia Komitetu Urządzającego w Królestwie Polskiem, z dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1866 roku.

Pozycya 620-a. O sprzedaży dóbr po-klasztornych.

Dyrektor Główny Kommissyi Rządowéj Skarbu, przedstawieniem z dnia 18 (30) Kwietnia r. b. Nr. 19,393/6,912, upraszał Komitet Urządzający, o upoważnienie do natychmiastowéj sprzedaży, zgodnie z § 27-m przepisów dodatkowych do ukazu Najwyższego o klasztorach Rzymsko-Katolickich

Царствѣ Польскомъ, немедленной продажѣ, тѣ изъ болѣе значительныхъ помонастырскихъ имѣній, межевые планы коихъ имѣются въ дѣлахъ Правительственной Коммисіи Финансовъ, а также и мелкіе участки земли и разныя другія статьи, къ продажѣ коихъ, по его, Главнаго Директора Финансовъ, мнѣнію, можно было бы приступить безъ предварительнаго ихъ измѣренія.

Продажу всѣхъ этихъ статей, Главный Директоръ Финансовъ полагалъ бы произвести на слѣдующихъ основаніяхъ:

а) такъ какъ оцѣнка имѣній, согласно экономическимъ правиламъ, т. е. по количеству и качеству каждаго рода угодій, требуетъ продолжительнаго времени, то въ видахъ болѣе успѣшнаго хода сего дѣла, цѣнность имѣній опредѣлять, капитализируя изъ 5% арендную плату, т. е. помножая таковую на 20; это тѣмъ удобнѣе, что монастыри отдавали въ аренду свои имущества, безъ обязательства предоставлять ихъ тѣмъ же лицамъ, по истеченіи 12-ти лѣтъ, за прибавкою только 10%, и вообще, при отдачѣ въ аренду, соблюдали свои выгоды;

б) торги на болѣе значительныя имѣнія производить въ Правительственной Коммисіи Финансовъ, на мелкія же статьи— въ мѣстныхъ Губернскихъ Правленіяхъ; результаты этихъ торговъ должны быть представляемы на утвержденіе Учредительнаго Комитета;

в) условія для торговъ на продажу 36-ти казенныхъ фольварковъ и 7-ми мелкихъ угодій, о которыхъ состоялось Высочайшее повелѣніе 3 (15) Декабря 1865 года, т. е. количество и родъ залога, способъ уплаты, обязанности покупщика въ отношеніи къ Кредитному Обществу, относительно платежа податей, а также гербовыхъ пошлинъ и другихъ издержекъ на совершеніе продажныхъ сдѣлокъ, должны быть примѣнены и при продажѣ помонастырскихъ имѣній; и такъ какъ въ помонастырскихъ имѣніяхъ могутъ находиться малоземельные сельскіе работники, (коморники и проч.) которые, съ передачею этихъ имѣній въ Казну, имѣютъ право на надѣлъ землею, наравнѣ съ поселенными въ казенныхъ имѣніяхъ, то къ продажѣ такихъ имѣній приступать не прежде, какъ по надѣленіи этихъ крестьянъ землею.

w Królestwie Polskiem, tych z pomiędzy znaczniejszych dóbr po-klasztornych, których plany pomiarowe znajdują się w aktach Kommissyi Rządowéj Skarbu, a także drobnych kawałków gruntu i innych różnych użytków, sprzedaż których, zdaniem Dyrektora Głównego Skarbu, może być przedsięwziętą bez poprzedniego pomiaru.

Sprzedaż taką Dyrektor Główny Skarbu uważał stósownem dokonać na zasadach następujących:

a) ponieważ oszacowanie dóbr podług przepisów ekonomicznych, to jest, stósowanie do ilości i gatunku każdego rodzaju użytków wymaga długiego czasu, zatem, w celu przyspieszenia biegu tego interessu, szacunek majątków ustanawiać za pomocą skapitalizowania czynszu dzierżawnego, uważanego jako 5%, mnożąc takowy przez 20; byłoby to tèm dogodniejsze, że klasztory wypuszczały swoje majątki w dzierżawę, bez zobowiązania się do pozostawienia ich w posiadaniu tychże samych osób, po upływie lat 12, za postąpieniem tylko 10%, i w ogólności, przy wypuszczaniu w dzierżawę pilnowały tylko swojéj korzyści;

b) licytacye na sprzedaż znaczniejszych majątków odbywać w Kommissyi Rządowéj Skarbu; na sprzedaż drobnych użytków, w miejscowych Rządach Gubernialnych; rezultaty licytacyi powinny być przedstawiane Komitetowi Urządzającemu do zatwierdzenia;

c) warunki licytacyjne co do sprzedaży 36 folwarków rządowych i 7 drobnych użytków, co do których zapadł rozkaz Najwyższy w dniu 3 (15) Grudnia 1865 roku, to jest ilość i rodzaj kaucyi, sposób wypłaty, obowiązki nabywcy względem Towarzystwa Kredytowego, a również co do opłacenia podatków, kosztów stempla i innych na sporządzenie kontraktu sprzedaży, powinny być zastosowane i przy sprzedaży dóbr po-klasztornych; a ponieważ w dobrach po-klasztornych; mogą się znajdować małorolni wyrobnicy wiejscy (komorniki i t. d.), którzy, od czasu zajęcia tych dóbr na Skarb, mają prawo do uposażenia w gruntach na równi z osiadłemi w dobrach rządowych, więc sprzedaż takich dóbr dokonywać dopiero po uposażeniu tych włościan gruntami.

Постановленія. Постановленій Учредительнаго Комитета ст. 567, объ отдачѣ нѣкоторыхъ помонастырскихъ имѣній въ трехлѣтнее арендное содержаніе.

Законы. Дополнительныхъ правилъ къ Высочайшему указу 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о римско-католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ, § 27 и 28.

Соображенія. Учредительный Комитетъ, соглашаясь вообще съ предположеніями Главнаго Директора Финансовъ, полагалъ, однако, что качество помонастырскихъ земель и угодій даетъ возможность оцѣнивать ихъ нѣсколько выше, копитализируя арендную плату умноженіемъ не на 20, а на 25.

Заключеніе. На этомъ основаніи, Учредительный Комитетъ постановилъ:

1) предложить Главному Директору Финансовъ немедленно распорядиться продажею 50-ти статей изъ помонастырскихъ имуществъ, вѣдомость коимъ при семъ прилагается;

2) оцѣнку ихъ производить капитализируя арендную плату умноженіемъ на 25;

3) торги на болѣе значительныя имѣнія производить въ Правительственной Коммисіи Финансовъ, а на мелкія статьи — въ мѣстныхъ Губернскихъ Правленіяхъ, и о послѣдствіяхъ торговъ представлять на утвержденіе Учредительнаго Комитета;

4) условія для торговъ на продажу 36-ти казенныхъ фольварковъ и 7-ми угодій, Высочайше утвержденныя 3 (15) Декабря 1865 года, примѣнить и къ продажѣ помонастырскихъ имѣній;

5) къ продажѣ такихъ помонастырскихъ имѣній, въ коихъ находятся малоземельные сельскіе работники, приступать не прежде, какъ по надѣленіи послѣднихъ землею;

6) настоящее постановленіе предложить къ исполненію Главному Директору Финансовъ и Коммисіямъ по крестьянскимъ дѣламъ, по принадлежности.

(Цирк. № 53; Дневн. Варш. № 125.)

Postanowienia. Pozycya 567 postanowień Komitetu Urządzającego, co do wypuszczenia niektórych dóbr po-klasztornych w dzierżawę trzechletnią.

Prawa. §§ 27 i 28-y przepisów dodatkowych do ukazu Najwyższego z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem.

Motywa. Komitet Urządzający, zgadzając się w ogólności na propozycye Dyrektora Głównego Skarbu, uznał jednakże, że dobroć gruntów i użytków po-klasztornych przedstawia możność oszacowania tychże nieco wyżéj, kapitalizując czynsz dzierżawny za pomocą pomnożenia nie przez 20, lecz przez 25.

Konkluzya. Z tych zasad Komitet Urządzający postanowił:

1) zalecić Dyrektorowi Głównemu Skarbu bezzwłocznie wydać rozporządzenie co do sprzedaży 50 majątków po-klasztornych, w załączonym wykazie wymienionych;

2) oszacowania tych majątków dopełnić, przez skapitalizowanie czynszu dzierżawnego, za pomocą pomnożenia przez 25;

3) licytacye na sprzedaż znaczniejszych majętności odbywać w Kommissyi Rządowéj Skarbu, a na drobne użytki we właściwych Rządach Gubernialnych i rezultaty licytacyj przedstawiać Komitetowi Urządzającemu do zatwierdzenia;

4) warunki licytacyjne co do sprzedaży 36-u folwarków rządowych i 7-u użytków, Najwyżéj zatwierdzone w dniu 3 (15) Grudnia 1865 roku, zastosować i do sprzedaży dóbr po-klasztornych;

5) sprzedaż takich dóbr po-klasztornych, w których znajdują się wyrobnicy wiejscy małorolni, odbywać dopiero po uposażeniu gruntem tych ostatnich;

6) wykonanie niniejszego postanowienia poruczyć Dyrektorowi Głównemu Skarbu i Kommissyom do spraw włościańskich, w czem do kogo należy.

(Cyrk. Nr. 53. Dziennika Warszawskiego Nr. 125).

Приложені[е] къ № 199-му.

(*Приложеніе къ ст. 620.*)

ВѢД[О]МОСТЬ

ПОМОНАСТЫРСКИМЪ ИМѢНІЯМЪ, ПРЕДНАЗНАЧАЕМЫМЪ К[Ъ] ОБРАЩЕНІЮ ВЪ ПРОДАЖУ СЪ ПУБЛИЧНЫХЪ ТОРГОВЪ.

Номеръ по порядку	Означеніе губерній уѣздовъ, монастырей и принадлежавш[ихъ] [и]мъ имѣній			Имѣетъ ли размежеваніе и когда послѣдовало	Количество фольварковой земли и другихъ угодій		Количество послѣдняго арендн[а]го дохода		Примѣчанія
	Какого уѣзда	Названіе монастырей, которымъ принадлежали имѣнія	Названіе имѣній и угодій		морги	пр.	руб.	коп.	
		Варшавская губернія.							
1	Варшавскій	Ксендзовъ Миссіонеровъ варшавскихъ	Давиды и Подольшине .	въ 1835 г.	1330	230	2355	—	Къ продажѣ порознь.
2	тоже	„ „ „	Имѣніе Скулы	въ 1865 г.	2494	—	1582	—	
3	тоже	Дѣвицъ Сакраментокъ въ г. Варшавѣ	Мацѣжиштъ	въ 1854 г.	408	257	1838	—	
4	тоже	Бернардиновъ, въ г. Варшавѣ . . .	Гродзискъ	въ 1820 г.	183	155	300	—	
5	тоже	тоже, въ Черняковѣ . . .	Лугъ	не было	2	250	35	—	
6	Ловичскій	Реформатовъ, въ с. Медневицахъ . .	Лугъ	не было	24	229	43	—	
7	Конинскій	Бернардиновъ, въ м. Казимірѣ	Лугъ и озеро называемое „Кучково“	въ 1865 г.	10	—	149	33	
8	Велюнскій	Паулиновъ, въ г. Ченстоховѣ	Земля, подъ названіемъ „Плебанская“	не было	19	—	66	—	
9	Станиславовскій	Реформатовъ, въ м. Сѣнницѣ	Земля и луга	не было	15	268	135	$62\frac{1}{2}$	
10	Равскій	тоже, въ м. Бржезины . . .	Земли	не было	2	135	24	$1\frac{1}{2}$	
			Два луга	не было	2	50	74	$55\frac{1}{2}$	
11	Ловичскій	Миссіонеровъ, въ г. Ловичѣ	Земли и лугъ	въ 1848 г.	23	215	31	50	
12	тоже	Піаровъ, въ г. Ловичѣ	Земли	не было	—	144	1	20	
13	Влоцлавскій	Кармелитовъ, въ с. Закржевъ . . .	Земля и лугъ	въ 1842 г.	12	276	32	—	
14	Сѣрадзкій	Бернардиновъ, въ м. Видавѣ	Луга	не было	8	150	30	50	
15	Велюнскій	Піаровъ, въ г. Велюнѣ	Фольваркъ	въ 1826 г.	58	5	200	—	
16	тоже	Реформатовъ, въ г. Велюнѣ	Лугъ	не было	2	50	5	55	
17	Піотрковскій	Францисканов, въ м. Белхатовѣ . .	Фольваркъ Звѣржховъ .	въ 1822 г.	157	8	211	—	
18	Калишскій	Бернардиновъ, въ м. Вартѣ	Земли и луга	въ 1830 г.	23	141	86	90	
		Радомская губернія.							
19	Радомскій	Піаровъ, въ г. Радомѣ	Фольварки: Янишовъ и Каптуръ, а также угодье Янишовская мельница	въ 1862 г.	440	115	2301	—	Къ продажѣ порознь
20	Опочинскій	Бернардиновъ, въ м. Казановѣ . . .	Земли при монастырѣ .	въ 1862 г.	86	202	86	—	
21	тоже	Францисканов, въ с. Смордзевицахъ	Фольваркъ Тварда . . .	въ 1856 г.	428	289	364	—	
22	Сандомірскій	Доминикановъ, въ Сандомірѣ . . .	Земли въ г. Сандомірѣ .	въ 1826 г.	4	32	9	30	
23	тоже	Дѣвицъ Бенедиктинокъ, тамъ-же . . .	Помонаст. фольваркъ въ г. Сандомірѣ	въ 1822 г.	63	62	109	32	
24	тоже	Францисканов, въ Завихостѣ . . .	Земли при монастырѣ . .	въ 1838 г.	49	143	75	—	
25	Опатовскій	Бернардиновъ, въ г. Опатовѣ . . .	Земли и луга въ г. Опатовѣ	въ 1837 г.	21	85	43	36	

Номеръ по порядку	Означеніе губерній, уѣздовъ, монастырей и принадлежавшихъ имъ имѣній: Какого уѣзда	Названіе монастырей, которымъ принадлежали имѣнія	Названіе имѣній и угодій	Имѣется ли размежеваніе и когда послѣдовало	Количество фольварковой земли и другихъ угодій: морги	прен.	Количество послѣдняго арендного дохода: рубли	коп.	Примѣчанія.
		Люблинская губернія.							
26	Люблинскій	Піаровъ, въ м. Ополѣ	Фольваркъ въ м. Ополѣ	въ 1851 г.	210	30	181	72½	
27	тоже	Миссіонеровъ въ Люблинѣ	Фольваркъ Новодвуръ	въ 1862 г.	503	195	267	36	
28	тоже	Кармелитовъ, въ г. Люблинѣ	Фольваркъ Чехувка-Гурна	въ 1829 г.	42	118	58	14	
29	тоже	Канониковъ регулярныхъ въ м. Красникѣ	Фольваркъ Ржечица		333	295			Къ продажѣ порознь.
			„ Пасѣка	въ 1850 г.	357	20	1204	51	
			„ Овчарня		470	113			
30	тоже	Бернардиновъ, въ г. Люблинѣ	Фольваркъ Быстржеевице и Ктаржинъ	въ 1863 г.	1294	288	1136	71½	
31	тоже	Доминикановъ, въ г. Люблинѣ	Фольваркъ Ментовъ	въ 1822 г.	591	95	488	25	Къ продажѣ порознь.
32	Красноставскій	Базиліановъ, въ г. Холмѣ	Фольварки Пржесневъ и Хайдово		323	263	149	55½	
			Фольваркъ въ г. Холмѣ	въ 1825 г.	30	247	35	31½	
33	Бяльскій	Базиліановъ, въ г. Бялѣ	Земли въ г. Бялѣ	въ 1865 г.	240	—	104	14	
34	тоже	Доминикановъ, въ м. Яновѣ-Подляскомъ	Фольваркъ Вержхлиее	въ 1853 г.	502	222	650	50	
35	тоже	Реформатовъ, въ г. Бялѣ	Два луга	не было	9	198	92	50	
36	Луковскій	Кармелитовъ, въ с. Воля-Гуловска	Лугъ въ м. Лысобыки	въ 1863 г.	2	265	6	—	
37	тоже	Бернардиновъ, въ с. Еленцу	Земли въ Еленцу	не было	6	220	4	43	
		Плоцкая губернія.							
38	Плоцкій	Кармелитовъ, въ м. Плонскѣ	Фольваркъ въ чертѣ м. Плонска	въ 1865 г.	166	—	615	50	
39	Пултускій	Бенедиктиновъ, въ г. Пултускѣ	Фольваркъ Подгурже	въ 1840 г.	228	66	90	—	Къ продажѣ порознь.
			Домъ въ Пултускѣ, № 105	—	—	—	122	40	
			Винокурня	—	—	—	81	19	
			Вѣтряная мельница въ Подгурже	—	—	—	90	—	
			Домъ въ Пултускѣ	—	—	—	7	65	
			Плацы въ Пултускѣ № 281 и 282	—	—	—	7	30	
40	Пржаснышскій	Бернардиновъ, въ г. Пржаснышѣ	Земли и луга	въ 1865 г.	45	163	45	—	
41	Млавскій	Бернардиновъ, въ с. Ратовѣ	Луга	въ 1865 г.	60	—	208	50	
42	Остроленкскій	Бернардиновъ, въ с. Остроленкѣ	Луга и пастбища	въ 1865 г.	157	–	144	—	
43	Липновскій	Кармелитовъ, въ с. Оборахъ	Земли и луга	въ 1839 г.	23	213	30	50	
44	Млавскій	Реформатовъ, въ м. Журоминѣ	Луга	въ 1865 г.	28	—	22	65	
45	тоже	Дѣвицъ Бенедиктинокъ, въ м. Софицѣ	Луга	въ 1865 г.	10	120	34	30	

Номеръ по порядку	Означеніе губерній, уѣздовъ, монастырей и принадлежавшихъ имъ имѣній			Имѣется ли размежеваніе и когда послѣдовало	Количество фольварковой земли и другихъ угодій		Количество послѣдняго арендннаго дохода		Примѣчанія.
	Какого уѣзда	Названіе монастырей, которымъ принадлежали имѣнія	Названіе имѣній и угодій		морги	прен.	рубли	коп.	
		Августовская губернія.							
46	Ломжинскій	Дѣвицъ Бенедиктинокъ, въ г. Ломжѣ	Земли въ г. Ломжѣ, чрезполосно съ землями городскими расположенныя.	въ 1865 г.	120	—	189	$6\frac{1}{2}$	
47	Маріампольскій.	Маріановъ, въ г. Маріамполѣ . . .	Земли въ чертѣ г. Маріамполя, земли въ м. Табунъ, земли при кирпичномъ заводѣ с. Суруце.	въ 1850 г.	111	58	265	—	
48	Ломжинскій.	Капуциновъ, въ г. Ломжѣ	Лугъ въ чертѣ г. Ломжи.	въ 1865 г.	2	—	3	$28\frac{2}{3}$	
49	тоже.	Миссіонеровъ, въ м. Тикоцинѣ . . .	Угодье, называемое „Ксенжій грунтъ“ . .	въ 1857 г.	17	74	13	$49\frac{1}{2}$	
		тоже.	Огородъ и лугъ послѣ Фредерика Отто . . .	—	1	90	3	68	
		тоже	Домъ и плацъ въ Тыкоцинѣ. . подъ № 91	въ 1857 г.	1	288	24	—	Всѣ эти статьи слѣдуетъ продать порознь.
		тоже.	„ „ 92				12	—	
		тоже.	„ „ 93				12	50	
		тоже.	„ „ 94				13	50	
		тоже.	„ „ 95				13	50	
		тоже.	„ „ 96				10	$83\frac{1}{2}$	
		тоже.	„ „ 97				6	—	
		тоже.	Огородъ при улицѣ Юрысдыка.	въ 1857 г.	2	224	15	$87\frac{1}{2}$	
		тоже.	Огородъ на Глинкахъ. .	въ 1857 г.	1	29	5	$83\frac{1}{2}$	
		тоже.	Уволока земли въ Тыкоцинѣ	въ 1857 г.	35	278	23	12	
50	тоже.	Францисканов, въ с. Стависки . . .	$\frac{1}{3}$ часть пропинаціи въ селеніяхъ Цедры, Злоты-Стокъ	—	—	12	—	—	

Annex do Nr. 199-go.

(*Annex do pozycyi 620.*)

WYKAZ

DÓBR PO-KLASZTORNYCH, PRZEZNACZONYCH DO SPRZEDAŻY PRZEZ LICYTACYĘ PUBLICZNĄ.

Numer kolejny	Wymienienie guberni, powiatów, klasztorów i dóbr przedtem do nich należących. W jakim powiecie	Nazwiska klasztorów, do których dobra należały	Nazwiska dóbr i użytków.	Czy jest pomiar i kiedy dokonany.	Ilość gruntów folwarcznych i innych użytków: morgi	pręty	Wysokość ostatniego czynszu dzierżawnego: rs.	kop.	Uwagi.
		Gubernia Warszawska.							
1	Warszawski	Księży Missyonarzy Warszawskich	Dawidy i Podolszyny	w 1865 r.	1330	230	2355	—	Sprzedawać każde oddzielnie.
2	„	„ „ „	Dobra Skuły	w 1865 r.	2494	—	1582	—	
3	„	Panien Sakramentek w Warszawie	Macierzysz	w 1854 r.	408	257	1838	—	
4	„	Bernardynów w Warszawie . . .	Grodzisk	w 1820 r.	183	155	300	—	
5	„	„ w Czerniakowie . . .	Łąka	nie było	2	250	35	—	
6	Łowicki	Reformatów we wsi Miedniewicach	Łąka	nie było	24	229	43	—	
7	Koniński	Bernardynów w Kazimierzu . . .	Łąka i jezioro zwane „Kuczkowo“	w 1865 r.	10	—	149	33	
8	Wieluński	Paulinów w Częstochowie	Grunta zwane „plebańskie“	nie było	19	—	66	—	
9	Stanisławowski	Reformatów w Siennicy	Grunta i łąki	nie było	15	268	135	62½	
10	Rawski	„ w Brzezinach . . .	Grunta	nie było	2	135	24	1½	
			Dwie łąki	nie było	2	50	74	55½	
11	Łowicki	Missyonarzy w Łowiczu	Grunta i łąki	w 1848 r.	23	215	31	50	
12	„	Pijarów w Łowiczu	Grunta	nie było	„	144	1	20	
13	Włocławski	Karmelitów w Zakrzewie.	Grunta i łąka	w 1842 r.	12	276	32	—	
14	Sieradzki	Bernardynów w Widawie	Łąki	nie było	8	150	30	50	
15	Wieluński	Pijarów w Wieluniu	Folwark	w 1826 r.	58	5	200	—	
16	„	Reformatów w Wieluniu.	Łąka	nie było	2	50	5	55	
17	Piotrkowski	Franciszkanów w Bełchatowie . .	Folwark Zwierzchów .	w 1822 r.	157	8	211	—	
18	Kaliski.	Bernardynów w Warcie	Grunta i łąki	w 1830 r.	23	141	86	90	
		Gubernia Radomska.							
19	Radomski	Pijarów w Radomiu.	Folwarki: Janiszów, Kaptur i użytek młyn Janiszowski	w 1862 r.	440	115	2301	—	Sprzedawać każdy oddzielnie.
20	Opoczyński	Bernardynów w Kazanowie . . .	Grunta przy klasztorze	w 1862 r.	86	202	86	—	
21	„	Franciszkanów w Smardzewicach	Folwark Twarda . . .	w 1856 r.	428	289	364	—	
22	Sandomierski	Dominikanów w Sandomierzu . .	Grunta w Sandomierzu	w 1828 r.	4	52	9	30	
23	„	Panien Benedyktynek tamże . .	Folwark po-klasztorny w Sandomierzu . .	w 1822 r.	63	62	109	32	
24	„	Franciszkanów w Zawichoście . .	Grunta przy klasztorze	w 1838 r.	49	143	75	—	
25	Opatowski	Bernardynów w Opatowie	Grunta i łąki w Opatowie	w 1837 r.	21	85	43	36	

Numer kolejny	Wymienienie guberni, powiatów, klasztorów i dóbr przedtém do nich należących. W jakim powiecie	Nazwiska klasztorów, do których dobra należały	Nazwiska dóbr i użytków	Czy jest pomiar i kiedy dokonany.	Ilość gruntów folwarcznych i innych użytków. morgi	pręty	Wysokość ostatniego czynszu dzierżawnego. rs.	kop.	Uwagi.
		Gubernia Lubelska.							
26	Lubelski	Pijarów w Opolu	Folwark w m. Opolu .	w 1851 r.	210	30	181	$72\frac{1}{2}$	
27	„	Missyonarzy w Lublinie	Folwark Nowodwór .	w 1862 r.	503	198	267	36	
28	„	Karmelitów w Lublinie	Folwark Czechówka-Górna	w 1829 r.	42	118	58	14	
29	„	Kanoników regularnych w Kraśniku	Folwark Rzeczyca . .	w 1850 r.	333	295	1204	51	Sprzedawać każdy oddzielnie.
			„ Pasieka . . .		357	20			
			„ Owczarnia . .		470	113			
30	„	Bernardynów w Lublinie	Folwarki Bystrzejowice i Ktarzyn	w 1863 r.	1294	288	1136	$71\frac{1}{2}$	
31	„	Dominikanów w Lublinie	Folwark Miętów . . .	w 1822 r.	591	95	488	25	Sprzedawać każdy oddzielnie.
			Folwarki Prześniew i Chajdowo		323	263	149	$55\frac{1}{2}$	
32	Krasnostawski	Bazyljanów w Chełmie	Folwark w m. Chełmie	w 1825 r.	30	247	35	$31\frac{1}{2}$	
33	Bialski	Bazyljanów w Biały	Grunta w m. Biały . .	w 1865 r.	240	—	104	14	
34	„	Dominikanów w Janowie Podlaskim	Folwark Wierzchlisie .	w 1853 r.	502	222	650	50	
35	„	Reformatów w Biały	Dwie łąki	nie było	9	198	92	50	
36	Łukowski	Karmelitów we wsi Wola Gułowska	Łąka w m. Łysobyki .	w 1863 r.	2	265	6	—	
37	„	Bernardynów we wsi Jeleńcu . . .	Grunta w Jeleńcu . .	nie było	6	220	4	43	
		Gubernia Płocka.							
38	Płocki	Karmelitów w Płońsku	Folwark w m. Płońsku	w 1865 r.	166	—	615	50	
			Folwark Podgórze . .	w 1840 r.	228	66	90	—	
			Dom w m. Pułtusku Nr. 105	„	—	—	122	40	
			Gorzelnia	„	—	—	81	19	
39	Pułtuski	Benedyktynów w Pułtusku . . .	Wiatrak w Podgórzu .	„	—	—	90	—	Sprzedawać każdy oddzielnie.
			Dom w Pułtusku . . .	„	—	—	7	65	
			Place w Pułtusku Nr. 281 i 282	„	—	—	7	30	
40	Przasnyski	Bernardynów w Przasnyszu . . .	Grunta i łąki	w 1865 r.	45	163	45	—	
41	Mławski	Bernardynów w Ratowie	Łąki	w 1865 r.	60	—	208	50	
42	Ostrołęcki	Bernardynów w Ostrołęce	Łąki i pastwiska . . .	w 1865 r.	157	—	144	—	
43	Lipnowski	Karmelitów we wsi Oborach . . .	Grunta i łąki	w 1839 r.	23	213	30	50	
44	Mławski	Reformatów w Żurominie	Łąki	w 1865 r.	28	—	22	65	
45	„	Panien Benedyktynek w Sierpcu .	Łąki	w 1865 r.	10	120	34	30	

Numer kolejny	Wymienienie gubernii, powiatów, klasztorów i dóbr przedtém do nich należących. W jakim powiecie.	Nazwiska klasztorów, do których dobra należały.	Nazwiska dóbr i użytków.	Czy jest pomiar i kiedy dokonany.	Ilość gruntów folwarcznych i innych użytków. morgi	pręty	Wysokość ostatniego czynszu dzierżawnego. rs.	kop.	Uwagi.
		Gubernia Augustowska.							
46	Łomżyński	Panien Benedyktynek w Łomży	Grunta w m. Łomży, pomiędzy gruntami miejskiemi położone	w 1865 r.	120	—	189	6½	
47	Marjampolski	Marjanów w Marjampolu	Grunta w m. Marjampolu, grunta w m. Tabuniu, grunta przy cegielni we wsi Surucie	w 1850 r.	111	58	265	—	
48	Łomżyński	Kapucynów w Łomży	Łąka w m. Łomży	w 1865 r.	2	—	3	28⅔	
49	„	Missyonarzy w Tykocinie	Użytek zwany „Księży grunt“	w 1857 r.	17	74	13	49½	
			Ogród i łąka po Fryderyku Otto	—	1	90	3	68	
			Dom i plac w Tykocinie pod Nr. 91	w 1857 r.	1	288	24	—	Należy sprzedawać każdy oddzielnie.
			„ „ 92				12	—	
			„ „ 93				12	50	
			„ „ 94				13	50	
			„ „ 95				13	50	
			„ „ 96				10	83½	
			„ „ 97				6	—	
			Ogród przy ulicy Jurydyka	w 1857 r.	2	224	15	87½	
			Ogród na glinkach	w 1857 r.	1	29	5	83½	
			Włóka ziemi w Tykocinie	w 1857 r.	35	278	23	12	
50	„	Franciszkanów w Stawiskach	⅓ część propinacyi we wsiach Cedry, Złotystok	—	—	—	12	—	

№ 200.

Инструкція о продажѣ небольшихъ имѣній и угодій, поступившихъ въ вѣдѣніе Казны послѣ монашествующаго духовенства.

(13 (25) Апрѣля 1867 года.)

Всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ.

Правительственная Коммисія Финансовъ и Казначейства.

Постановленіемъ Учредительнаго Комитета отъ 30 Апрѣля (12 Мая) 1866 года, ст. 620, предоставлено Коммисіи Финансовъ продать съ публичныхъ торговъ 50 имѣній и другихъ угодій поступившихъ въ вѣдѣніе Казны, послѣ монашествующаго въ Царствѣ Польскомъ духовенства.

Постановленіемъ же Комитета отъ 14 (26) Декабря, ст. 880, утверждены торговыя условія о продажѣ сихъ имѣній.

Приступая къ исполненію приведенныхъ постановленій Учредительнаго Комитета и желая ускорить продажу сихъ имѣній, Коммисія Финансовъ, принявъ въ уваженіе, что между ними находится много недвижимыхъ небольшихъ имѣній и угодій, въ которыхъ не предстоитъ надобности устройства быта крестьянъ и малоземельныхъ сельскихъ работниковъ, изготовила вѣдомость тѣмъ имѣніямъ и угодіямъ, которыхъ продажа согласно 3-му пункту постановленія Учредительнаго Комитета, ст. 620, должна совершаться въ Губернскихъ Правленіяхъ, и препровождая таковую вмѣстѣ съ N экземплярами печатныхъ торговыхъ условій, предоставляетъ Губернскому Правленію на точномъ основаніи сихъ условій произвести торги на продажу показанныхъ въ вѣдомости имѣній, не упустивъ при томъ исполнить слѣдующее:

1) Торги должны быть объявлены въ обыкновенные сроки посредствомъ Губернскихъ Вѣдомостей и Варшавскаго Дневника, а также въ двухъ другихъ газетахъ наиболѣе распространенныхъ.

2) Приступая къ продажѣ показанныхъ статей, надлежитъ снестись съ подлежащею Коммисіею по крестьянскимъ дѣламъ, объ ускореніи надѣленія малоземельныхъ дворовыхъ служителей, если таковыя на угодіяхъ находились.

3) Къ торговымъ условіямъ должна быть пріобщена опись продаваемому имѣнію.

№ 200.

Instrukcya do sprzedaży drobnych posiadłości i użytków z majątków nieruchomych po duchowieństwie klasztorném.

(d. 13 (25) Kwietnia 1867 r.)

Do wszystkich Rządów Gubernialnych.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu.

Postanowieniem Komitetu Urządzającego z dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1866 roku pozycya 620, Kommissya Skarbu upoważnioną została do sprzedaży, przez licytacyę, 50-u majątków i innych użytków, zajętych na Skarb po duchowieństwie klasztorném w Królestwie Polskiem.

Postanowieniem zaś Komitetu z dnia 14 (26) Grudnia, pozycya 880, zatwierdzone zostały warunki licytacyjne do sprzedaży tychże majątków.

Przystępując do wykonania powyższych postanowień Komitetu Urządzającego i chcąc przyspieszyć sprzedaż tych majątków, Kommissya Skarbu, z uwagi, że pomiędzy niemi znajduje się wiele majątków nieruchomych i użytków, w których nie zachodzi potrzeba uposażenia włościan i wyrobników wiejskich małorolnych, przygotowała wykaz takich majątków i użytków, sprzedaż których, zgodnie z ustępem 3-m pozycyi 620-éj postanowień Komitetu Urządzającego, powinna się odbywać w Rządach Gubernialnych, i przesyłając takowy, a zarazem . . . . egzemplarzy drukowanych warunków licytacyjnych, poleca Rządowi Gubernialnemu, na zasadzie tychże warunków, odbyć licytacyę na sprzedaż zamieszczonych w wykazie majątków, przyczem dopełnić co następuje:

1) Licytacya ma być ogłoszoną w terminach zwykłych przez Dziennik Gubernialny, Dziennik Warszawski i dwie inne gazety, najbardziéj upowszechnione.

2) Przystępując do sprzedaży powyższych majątków, należy odnieść się do właściwéj Kommissyi Włościańskiéj o przyspieszenie uposażenia czeladzi małorolnéj, jeżeli takowa się znajduje.

3) Do warunków licytacyjnych powinien być dołączony opis majątku sprzedającego się.

4) Оцѣнку продаваемаго имѣнія слѣдуетъ составлять посредствомъ умноженія, послѣдне вырученнаго дохода на 25 и отъ сей суммы начинать торги, а при представленіи въ Коммисію Финансовъ торговыхъ протоколовъ, прилагать арендные контракты, или пояснять число и N⁰ представленія, при которомъ они препровождены.

5) Ежели въ продаваемомъ имѣніи находится лѣсъ, то стоимость онаго должна быть оцѣнена лѣснымъ чиновникомъ по правиламъ казеннымъ, и эта стоимость пріобщена къ оцѣночной суммѣ. Землю же подъ лѣсомъ слѣдуетъ равномѣрно оцѣнить по ея классу, согласно изданнымъ въ 1841 году правиламъ, а извлеченный отъ таковой оцѣнки доходъ умножить на 25, и присоединить къ общей оцѣночной суммѣ.

6) При продажѣ домовъ и плацовъ въ городахъ, слѣдуетъ принять къ руководству оцѣнку строеній при застрахованіи ихъ отъ огня и дѣйствительную стоимость плаца, которыя умноживъ на 25, получится оцѣночная сумма и отъ ней должны быть объявлены торги.

7) Торговые протоколы Губернское Правленіе обязано доставить въ Коммисію Финансовъ.

8) Еслибы при составленіи вышеизложеннымъ образомъ оцѣнки, торги не состоялись и Губернское Правленіе замѣтило, что эта оцѣнка высока; то о подобныхъ обстоятельствахъ, съ надлежащимъ объясненіемъ, слѣдуетъ представить Коммисіи Финансовъ для исходатайствованія пониженія.

9) Въ случаѣ, еслибы торги на продажу имѣній и угодій не состоялись по разнымъ обстоятельствамъ, до начала новаго экономическаго года, Коммисія Финансовъ, въ видахъ обезпеченія помонастырскихъ фундушей, предоставляетъ Губернскому Правленію оставлять тѣ угодія во владѣніи настоящихъ арендаторовъ, еще на одинъ 1867/8 годъ за платежъ такой же аренды, какая нынѣ получается.

Варшава, 13 (25) Апрѣля 1867 года.

Директоръ Отдѣленія, Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ
(подписано) *Домбровскій.*

N⁰ 4,720/1,541.

4) Oszacowanie wystawionych na sprzedaż majątków należy dopełniać za pomocą pomnożenia ostatnio pobieranego dochodu przez 25, i od summy téj rozpoczynać licytacyę; przy przedstawieniu zaś do Kommissyi Skarbu protokółów licytacyjnych, dołączać kontrakty dzierżawne.

5) Jeżeli w majątku sprzedać się mającym znajduje się las, to oszacowanie onego powinien dopełnić urzędnik leśny, podług przepisów skarbowych i oszacowanie to dodane być ma do szacunku majątku. Ziemię zaś przez las zajętą należy również oszacować podług klassy, na zasadzie wydanych w roku 1841 przepisów, a wynaleziony podług tego dochód pomnożyć przez 25 i dodać do ogólnéj summy szacunkowéj.

6) Przy sprzedaży domów i placów w miastach, należy wziąść za zasadę oszacowanie budowli dla ubezpieczenia od ognia i rzeczywistą wartość placu, po pomnożeniu których przez 25, wypadnie summa szacunkowa, od któréj licytacya ma być rozpoczętą.

7) Protokóły licytacyjne Rząd Gubernialny jest w obowiązku przedstawić Kommissyi.

8) Gdyby przy oznaczeniu szacunku powyższym sposobem, licytacya pozostała bez skutku i Rząd Gubernialny uważał taki szacunek za wysoki, to okoliczność tę z należytem wyjaśnieniem należy przedstawić Kommissyi Skarbu, dla wyjednania obniżenia szacunku.

9) W razie, gdyby licytacya na sprzedaż majątków i użytków, z jakichkolwiek powodów, nie doszła do skutku przed początkiem nowego roku ekonomicznego, Kommissya Rządowa, dla zabezpieczenia funduszów po-klasztornych, upoważnia Rząd Gubernialny, do pozostawienia tychże użytków w posiadaniu dzisiejszych dzierżawców, jeszcze na rok jeden 1867/8, za opłatą takiéj saméj summy dzierżawnéj, jaka obecnie jest pobieraną.

w Warszawie, dnia 13 (25) Kwietnia 1867 roku.

Dyrektor Wydziału, Rzeczywisty Radca Stanu

(podpisano) *Dąbrowski.*

Nr. 4,720/1,541.

Приложеніе къ № 200-му.

Условія для торговъ на продажу состоящаго въ . . . . губерніи въ . . . . уѣздѣ подуховнаго имѣнія.

§ 1.

. . . . Губернское Правленіе, по разрѣшенію Правительственной Коммисіи Финансовъ, на основаніи Высочайше утвержденныхъ дополнительныхъ правилъ къ Высочайшему указу отъ 27 Октября (8 Ноября) 1864 года о Римско-Католическихъ монастыряхъ въ Царствѣ Польскомъ, и согласно постановленію Учредительнаго Комитета, состоявшемуся 30 Апрѣля (12 Мая) 1866 года, назначаетъ въ продажу съ торговъ, находящееся . . . ., губерніи, въ . . . . уѣздѣ, имѣніе . . . ., поступившее въ Казну послѣ монастыря монаховъ . . . ., состоящее изъ . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

со всѣми доходами и угодьями, къ этому имѣнію принадлежащими, и съ тѣми правами и обязанностями, какія по оному имѣетъ Казна Царства.

Описаніе сего имѣнія при семъ прилагается; что же касается оцѣнки онаго, то таковая, согласно вышеприведенному постановленію Учредительнаго Комитета, опредѣлена посредствомъ капитализаціи арендной платы, чрезъ умноженіе сей послѣдней на 25.

Такъ какъ арендный платежъ за это имѣніе составлялъ въ годъ . . . . то цѣна его, на изъясненномъ основаніи, опредѣляется въ . . . ., съ присоединеніемъ же къ сей суммѣ . . . . за лѣсъ, оцѣненный особо, общая за имѣніе цѣна, съ которой начнутся торги, назначается . . . .

§ 2.

Торги на сіе имѣніе будутъ производиться изустно . . дня . . . . мѣсяца 186 ., въ 12 часовъ утра, въ . . . . Губернскомъ Правленіи, на основаніи постановленія Совѣта Управ-

Annex do Nr. 200-go.

WARUNKI DO SPRZEDAŻY PRZEZ LICYTACYE DÓBR . . . .
W GUBERNII . . . . . . POWIECIE . . . . . . POŁOŻONYCH.

§ 1.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu, na mocy Najwyżéj potwierdzonych przepisów dodatkowych do Najwyższego Ukazu z dnia 27 Października (8 Listopada) 1864 roku o klasztorach Rzymsko-Katolickich w Królestwie Polskiem, niemniéj w zastosowaniu się do postanowienia Komitetu Urządzającego z dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1866 roku, wystawia na sprzedaż w drodze publicznéj licytacyi dobra . . . . w gubernii . . . . w powiecie . . . . położone, zajęte na rzecz Skarbu po klasztorze . . . . składające się . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

a to z wszelkiemi przywiązanemi do nich dochodami i użytkami, a w ogóle z takiemi prawami i obowiązkami, jakie Skarbowi Królestwa do nich służą.

Opis tych dóbr do niniejszego załącza się, szacunek zaś onych w myśl wyżéj powołanego postanowienia Komitetu Urządzającego ustanowiony zostaje przez skapitalizowanie summy dzierżawnéj, mnożąc ją przez 25.

A ponieważ dochód dzierżawny z tych dóbr wynosił rocznie . . . . przeto szacunek ustanawia się na . . . .
do czego dodawszy summę . . . .
. . . . za las oddzielnie oceniony, ogólny szacunek dóbr, od którego zacznie się licytacya, ustanawia się na rsr. . . . . .

§ 2.

Licytacya na ten majątek odbędzie się głośna dnia . . miesiąca . . . . 186 . roku o godzinie 12-éj w południe w biurze Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu,

ленія отъ 16 (28) Мая 1833 года и постановленія Учредительнаго Комитета отъ 19 Сентября (1 Октября) 1864 года.

Кромѣ изустныхъ торговъ, дозволяются торги посредствомъ запечатанныхъ пакетовъ, которые должны быть представлены до 12 часовъ дня вышеозначеннаго числа.

Пакеты сіи вскрываются по окончаніи изустнаго торга.

§ 3.

Желающіе участвовать въ торгахъ на покупку имѣнія, поименованнаго въ § 1, обязаны представить залогъ въ Губернское или Окружное Казначейство, наличными деньгами или ликвидаціонными листами, или иными Государственными бумагами Имперіи и Царства, или же закладными листами Земскаго Кредитнаго Общества, по нарицательной ихъ цѣнѣ на . . . . равняющуюся $1/_{10}$ части стоимости, по оцѣнкѣ продаваемаго имѣнія.

Упомянутыя Государственныя и кредитныя бумаги должны быть съ принадлежащими къ нимъ за неистекшее время купонами.

§ 4.

Имѣніе остается за предложившимъ на торгахъ изустно или въ пакетѣ самую высшую за оное цѣну. Его залогъ удерживается, и если этотъ залогъ состоитъ изъ наличныхъ денегъ, то онъ зачисляется въ счетъ суммы, слѣдующей съ покупателя по пункту *a* § 5-го.

Если же залогъ состоитъ изъ Государственныхъ бумагъ Имперіи и Царства или изъ закладныхъ листовъ Кредитнаго Общества, то покупщикъ обязанъ представить вмѣсто нихъ наличныя деньги, или уполномочить Казну продать ихъ чрезъ посредство Польскаго Банка, на счетъ покупщика имѣнія; если, наконецъ, залогъ представленъ будетъ ликвидаціонными листами, то онъ зачисляется въ томъ только количествѣ слѣдующей съ пріобрѣтателя суммы, какое по § 6-му предоставлено ему внести ликвидаціонными листами, остальную же сумму пріобрѣтатель обязанъ немедленно обмѣнить на наличныя деньги.

Залоги, представленные прочими участвовавшими въ торгахъ лицами, возвращаются немедленно по окончаніи торговъ.

z zastosowaniem przepisów postanowienia Rady Administracyjnéj z dnia 16 (28) Maja 1833 roku, oraz stosownie do postanowienia Komitetu Urządzającego z dnia 19 Września (1 Października) 1864 roku.

Mogą także ubiegający się o kupno składać opieczętowane deklaracye do godziny 12-éj w południe, do dnia wyżéj oznaczonego, które to deklaracye będą rozpieczętowane po ukończeniu licytacyi głośnéj.

§ 3.

Każdy ubiegający się o kupno dóbr w § 1-m wyrażonych, obowiązany jest złożyć w Kassie Głównéj Warszawskiéj lub w Kassie gubernialnéj albo w Kassie okręgowéj, vadium w gotowiźnie lub listach likwidacyjnych, albo też innemi papierami Cesarstwa lub Królestwa, lub listami zastawnemi Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, podług nominalnéj ich wartości w summie rsr. . . . . wyrównywającéj $1/_{10}$ części całkowitego szacunku dóbr na sprzedaż wystawionych.

Wszelkie papiery publiczne procentowe powinny mieć dołączone należące do nich kupony bieżące.

§ 4.

Dobra przyznane zostaną na własność temu z licytantów, który na licytacyi głośnéj lub też w opieczętowanéj deklaracyi postąpi za nie cenę najwyższą, vadium jego będzie zatrzymane i jeżeli takowe składa się z gotowizny, w takim razie vadium to zalicza się na poczet summy przypadającéj od nabywcy na zasadzie ustępu *a* § 5-go.

Jeżeli zaś vadium składa się z papierów publicznych Cesarstwa lub Królestwa, lub też z listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, to nabywca obowiązany będzie zastąpić je gotowizną lub upoważnić Skarb do sprzedaży onych, przez pośrednictwo Banku Polskiego, na rachunek nabywcy. Jeżeliby wreszcie na vadium złożone zostały listy likwidacyjne, to takowe zatrzymane będą na poczet téj ilości szacunku jaką listami likwidacyjnemi wolno będzie nabywcy uiścić według § 6-go, resztę zaś obowiązany jest zaraz zastąpić gotowizną. Vadia złożone przez innych współlicytantów, zwrócone im będą zaraz po licytacyi.

Въ случаѣ, если высшая на изустномъ торгѣ объявленная цѣна совершенно одинакова съ какою либо изъ цѣнъ, заявленныхъ въ одномъ или нѣсколькихъ пакетахъ, то между лицами, предложившими означенныя, производится изустная переторжка; при чемъ, симъ послѣднимъ, до окончанія оной, залоги не возвращаются.

Если одно или нѣсколько изъ сихъ лицъ находятся въ отсутствіи, то назначается срокъ для переторжки между ними, о чемъ они извѣщаются . . . . Губернскимъ Правленіемъ письменно.

За неявкою кого либо изъ соискателей, переторжка производится между явившимися.

Если къ переторжкѣ явится только одинъ соискатель, то онъ признается пріобрѣтателемъ проданнаго имѣнія.

§ 5.

Уплата денегъ Казнѣ за имѣніе . . . . производится слѣдующимъ образомъ:

a) половину оцѣночной за имѣніе суммы,
составляющую. . . . . руб. коп.
а за вычетомъ представленнаго къ торгамъ
залога . . . . руб. коп.
всего . . . . руб. коп.

покупщикъ обязанъ внести въ Губернское Казначейство, не позже 30 дней со дня извѣщенія его объ утвержденіи торговъ;

b) остальную за тѣмъ часть оцѣночной суммы, съ которой начинаются торги, по причисленіи къ ней предложенной на торгахъ надбавки, покупщикъ обязанъ тотчасъ обезпечить внесеніемъ ея въ IV отдѣлъ ипотечной книги, на первомъ мѣстѣ, и уплачивать въ Казначейство по 5% роста и по 2% на погашеніе капитала, впередъ, въ два полугодовые срока — въ Іюнѣ и Декабрѣ мѣсяцахъ каждаго года, подъ опасеніемъ, до окончательной уплаты всего этого долга, взысканія административнымъ порядкомъ.

Взносы сказанныхъ срочныхъ платежей должны быть производимы безъ особыхъ со стороны Казны напоминаній.

§ 6.

Платежъ въ Казну причитающейся суммы можетъ быть производимъ или одними наличными деньгами, или же въ ¾ сими

Jeżeliby zdarzyło się, że summa najwyższa postąpiona na licytacyi głośnéj, i podane najwyższe w jednéj lub więcéj deklaracyach, były sobie równe, w takim razie odbędzie się powtórna głośna licytacya między osobami, które summy równe postąpiły i vadia ich do ukończenia licytacyi zostaną zatrzymane.

Gdyby zaś z tych osób jedna lub więcéj były nieobecne, to oznaczony będzie do licytacyi pomiędzy niemi nowy termin, o którym przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu piśmiennie zawiadomieni zostaną.

W razie niestawienia się którego z pomiędzy zawiadomionych współlicytantów, licytacya odbędzie się pomiędzy obecnemi.

Gdyby zaś na licytacyi stawił się tylko jeden konkurent, tenże uznany będzie za nabywcę dóbr na sprzedaż wystawionych.

§. 5.

Zapłata szacunku Skarbowi za dobra . . . . rozkłada się w następujący sposób:

a) połowę szacunku dóbr wynoszącą rsr. kop.
a po odtrąceniu złożonego do licytacyi vadium „ „
czyniącą razem rsr. kop.
nabywca obowiązany wnieść do Kassy gubernialnéj, najdaléj w ciągu dni 30 od daty zawiadomienia go o zatwierdzeniu licytacyi;

b) pozostałą zaś część oznaczonego w poprzednim punkcie szacunku, to jest tę, od któréj rozpocznie się licytacya, wraz z przewyżką na licytacyi postąpioną, nabywca obowiązany będzie zaraz zabezpieczyć w Dziale IV-m księgi wieczystéj, na pierwszém miejscu, i od długu tego opłacać do Kassy Skarbowéj 5% tytułem procentu, oraz 2% na umorzenie kapitału, w dwóch równych półrocznych ratach w miesiącach Czerwcu i Grudniu z góry każdego roku, pod rygorem egzekucyi administracyjnéj, aż do zupełnego spłacenia długu.

Opłaty rat dopiero powiedzianych, powinny być wnoszone bez oddzielnego ze strony Skarbu na każdy raz wezwania.

§ 6.

Spłata kapitału przypadającego Skarbowi może następować albo całkowicie gotowizną, albo w $^3/_4$ częściach goto-

деньгами, а въ $^1/_4$ ликвидаціонными листами, по нарицательной ихъ цѣнѣ, съ слѣдующими отъ нихъ за неистекшее время купонами.

Если при уплатѣ части оцѣночной суммы имѣнія, которая можетъ быть принята ликвидаціонными листами, должны быть внесены мелкія суммы, не составляющія одного полнаго ликвидаціоннаго листа, то всѣ таковыя приплаты производятся наличными деньгами, то есть Казна не обязывается съ ликвидаціонныхъ листовъ давать сдачу.

Сіе послѣднее условіе относится ко всѣмъ вообще взносамъ или платежамъ за имѣніе, а равно и залогамъ, представляемымъ къ торгамъ.

§ 7.

Казна Царства не въ правѣ требовать до сроковъ уплаты обезпеченнаго по пункту *b*, § 5-го, на имѣніи долга, за исключеніемъ лишь случая, когда должникъ не внесетъ двухъ полныхъ полугодовыхъ платежей или суммы имъ равняющейся.

Покупщикъ же имѣетъ право во всякое время, по своему усмотрѣнію, уплатить этотъ долгъ сполна или по частямъ, и Казна, получивъ о семъ установленнымъ порядкомъ увѣдомленіе, принимаетъ отъ него таковую уплату.

Въ первомъ случаѣ, когда вносится полная сумма, слѣдующая Казнѣ, она разрѣшаетъ уничтожить въ ипотечной книгѣ отмѣтку о долгѣ, а во второмъ она уменьшаетъ, соразмѣрно уплатѣ, причитающіеся съ покупщика по § 5-му настоящихъ условій процентные платежи.

Уплата долга по частямъ должна производиться круглыми суммами, т. е. оканчиваться полными сотнями.

§ 8.

Доколѣ покупщикъ не уплатитъ всей суммы, обезпеченной имѣніемъ, онъ можетъ пользоваться лѣсомъ, купленнымъ имъ вмѣстѣ съ имѣніемъ . . . . не иначе, какъ согласно плану, утвержденному Правительственною Коммисіею Финансовъ, каковой имѣетъ быть ему выданъ при заключеніи контракта на купленное имѣніе. Если же покупщикъ обязательства этого не исполнитъ, то Казна въ правѣ потребовать уплаты всей обезпеченной имѣніемъ суммы долга, и буде владѣлецъ имѣнія не внесетъ таковой въ продолженіи трехъ мѣсяцевъ, то Казна обращаетъ имѣніе въ продажу.

wizną, a w 1/4 listami likwidacyjnemi w nominalnéj ich wartości, z należącemi do nich kuponami.

Jeżeli przy spłacie téj części szacunku dóbr, która przyjęta być może listami likwidacyjnemi, przypadną do uiszczenia drobne kwoty, nie dające się zaspokoić jednym całkowitem listem, to wszelkie takie dopłaty uskutecznione być winny gotowizną, to jest Skarb nie przyjmuje na siebie obowiązku wydawania reszty z listów likwidacyjnych.

Ten ostatni warunek odnosi się tak do spłaty szacunku dóbr, jako też i do vadiów, do licytacyi składanych.

§ 7.

Skarb Królestwa nie będzie miał prawa żądać spłacenia od razu długu zabezpieczonego na dobrach, o którym mowa w ustępie 6-m § 5-m, wyjąwszy w wypadkach jeżeli dłużnik nie wniesie dwóch całkowitych półrocznych rat lub summy tymże wyrównywającéj.

Nabywca zaś w każdym czasie będzie miał prawo spłacić ten dług bądź całkowicie bądź w części; i skoro tego piśmiennie zażąda, Skarb przyjmie od niego pomienioną spłatę.

W razie uiszczenia całkowitéj należności, Skarb Królestwa zabezpieczenie jéj z hypoteki dozwili wykreślić; w razie zaś upłacenia tylko części długu, zmniejszy stosunkowo raty procentowe do opłaty których nabywca zobowiązał się w § 5-m niniejszych warunków.

Wszakże spłata częściowa może następować tylko w summach okrągłych, to jest zakończonych pełnemi setkami.

§ 8.

Dopóki nabywca nie spłaci całkowitego szacunku przy gruncie pozostawionego, nie może z lasów razem z dobrami . . . . nabytych użytkować inaczéj, jak podług planu zatwierdzonego przez Kommissyę Rządową Przychodów i Skarbu, który to plan doręczony mu zostanie przy spisaniu kontraktu kupna i sprzedaży. Gdyby zaś temu zobowiązaniu zadosyć nie uczynił, Skarb ma prawo zażądać spłacenia od razu części szacunku przy gruncie pozostawionéj, a jeżeliby właściciel dóbr takowéj w ciągu 3-ch miesięcy nie zapłacił, Skarb wystawi dobra na sprzedaż przymusową.

Еслибы, въ послѣдствіи, покупщикъ нашелъ необходимымъ сдѣлать въ этомъ планѣ какія либо измѣненія, то обязанъ испросить на то согласіе Правительственной Коммисіи Финансовъ, а до полученія онаго долженъ руководствоваться указаннымъ ему планомъ лѣснаго хозяйства.

Объ этомъ ограниченіи права свободнаго распоряженія лѣсомъ, должно быть записано въ III-мъ отдѣлѣ ипотечной книги.

§ 9.

Покупщикъ пріобрѣтаетъ имѣніе въ томъ видѣ, въ какомъ оно дѣйствительно находится; онъ можетъ, до торговъ, осмотрѣть его во всѣхъ подробностяхъ; въ послѣдствіи же онъ не имѣетъ права предъявлять никакихъ требованій относительно стоимости и доброкачественности купленныхъ имъ угодій или другихъ принадлежностей имѣнія.

Описаніе имѣнія прилагается къ условіямъ, только для свѣдѣнія покупателей; за точность же описанія Казна Царства не отвѣчаетъ.

Покупщикъ имѣнія не имѣетъ также права требовать отъ Казны какихъ либо ручательствъ (ewikcyi) въ будущемъ и предъявлять, по поводу пріобрѣтенія имѣнія, какія либо домогательства.

§ 10.

Со дня торга, всякаго рода приращенія и убыли, могущія въ какомъ либо отношеніи и по какой либо причинѣ произойти въ имѣніи, относятся къ счету или на счетъ покупщика.

Доходы съ имѣнія принадлежатъ Казнѣ по . . . . ,
съ этого же дня они поступаютъ въ пользу покупщика, и какъ имѣніе отдано по контракту въ содержаніе на одинъ годъ, то покупщикъ обязанъ контрактъ сей сохранить въ своей силѣ до экономическаго 186 . года.

§ 11.

Покупщикъ имѣнія обязывается уплачивать подати и нести повинности, какъ нынѣ на частныхъ имѣніяхъ лежащія, такъ и впредь могущія быть относительно ихъ установленными.

§ 12.

Гербовыя пошлины и издержки по совершенію нотаріальнымъ порядкомъ акта, пріобрѣтатель имѣнія и Казна несутъ по поламъ.

Lecz jeżeliby następnie nabywca znalazł potrzebę zmienić w czem plan gospodarczy przepisany dla lasów, to obowiązany będzie żądać zgodzenia się na to Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu, dopóki zaś takowego nie uzyska, plan pierwotnie zatwierdzony pozostawać będzie w swéj mocy.

Takie ograniczenie prawa rozrządzania lasem powinno być zastrzeżone w Dziale III-m księgi hypoteczněj.

§ 9.

Kupujący nabywa dobra w takim stanie, w jakim one rzeczywiście się znajdują; może je więc przed licytacyą obejrzyć we wszystkich szczegółach; w przyszłości zaś nie będzie miał prawa rościć pretensyi z tytułu wartości i dobroci nabytych użytków lub innych szczegółów, dobra składających.

Opis dóbr dołączony zostaje do warunków jedynie dla wiadomości konkurentów, lecz za dokładność tego opisu Skarb Królestwa odpowiedzialności na siebie nie bierze.

Nabywca nie ma także prawa żądać od Skarbu jakiéjkolwiek rękojmi (ewikcyi) w przyszłości, ani z powodu nabycia dóbr odwoływać się do Skarbu z jakiemi bądź pretensyami.

§ 10.

Od daty licytacyi wszelkie korzyści i straty w jakim bądź względzie i z jakiéj bądź przyczyny w dobrach wyniknąć mogące przechodzą na risico nabywcy.

Dochody z dóbr należą do Skarbu do dnia . . . . a od téj daty przechodzą na rzecz nabywcy. Ponieważ zaś dobra te wydzierżawione są za kontraktem na rok jeden, przeto nabywca obowiązuje się kontrakt rzeczony utrzymać w swéj mocy, do końca roku ekonomicznego 186 .

§ 11.

Nabywca obowiązuje się płacić podatki i ponosić ciężary, jakie obecnie w ogólności odnoszą się do dóbr prywatnych i jakie w przyszłości przybyć mogą.

§ 12.

Koszta stempla i spisania umowy notaryalnéj w połowie Skarb, a w połowie nabywca poniosą.

Расходы по переписанію права на имѣніе и по вводу во владѣніе уплачиваются покупщикомъ.

Равнымъ образомъ, покупщикъ обязанъ доставить въ Правительственную Коммисію Финансовъ на свой счетъ копію съ указателя ипотечной книги, заведенной на пріобрѣтенное имъ имѣніе и формальную копію (wyciąg główny) съ нотаріальнаго контракта, заключеннаго на покупку имѣнія.

§ 13.

Если купившій съ торга имѣніе, по полученіи увѣдомленія объ утвержденіи торга, не внесетъ въ теченіи 30 дней суммы, означенной въ пунктѣ *а*, § 5-го, то Казна въ правѣ, безъ всякаго со стороны неисправнаго покупщика возраженія, назначить вторичные торги на имѣніе . . . .
и могущія произойти отъ того для нея убытки пополнить, на основаніи 6-го пункта постановленія Учредительнаго Комитета, отъ 19 Сентября (1 Октября) 1864 года, изъ залога, представленнаго покупщикомъ передъ торгами.

§ 14.

Могущіе возникнуть споры по продажѣ и куплѣ имѣнія, разсматриваются и рѣшаются административнымъ порядкомъ.

§ 15.

На основаніи постановленія Учредительнаго Комитета 30 Апрѣля (12 Мая) сего 1866 года, право ктиторства въ приходѣ . . . . остается навсегда за Правительствомъ.

§ 16.

Настоящія условія обязательны для покупщика со времени подписанія аукціоннаго протокола, а для Правительства—со дня утвержденія этого протокола.

Koszta zaś przepisania tytułu własności i wprowadzenia w posiadanie dóbr, nabywca zaspokoi.

Również obowiązany jest dostarczyć Kommissyi Rządowéj Przychodów i Skarbu swoim kosztem kopję wykazu hypotecznego z księgi założonéj dla dóbr nabytych i urzędową kopiję (wyciąg główny) notaryalnego kontraktu kupna i sprzedaży.

§ 13.

Gdyby utrzymujący się na licytacyi, po otrzymaniu zawiadomienia o zatwierdzeniu jéj, nie uiścił w ciągu dni 30-u summy oznaczonéj w punkcie *a*, § 5-go, w takim razie Skarb, bez żadnego odwołania się ze strony niedotrzymującego zobowiązań pluslicytanta, będzie miał prawo zarządzić powtórną licytacyę na sprzedaż dóbr . . . . a na pokrycie strat ztąd dla Skarbu wyniknąć mogących, na zasadzie punktu 6-go postanowienia Komitetu Urządzającego z dnia 19 Września (1 Października) 1864 roku, użyć vadium przez niego złożone.

§ 14.

Spory z tytułu kupna i sprzedaży dóbr wyniknąć mogące rozpoznawane i decydowane będą w drodze administracyjnéj.

§ 15.

Na zasadzie postanowienia Komitetu Urządzającego z dnia 30 Kwietnia (12 Maja) 1866 roku, prawo kollatorstwa w probostwie . . . . pozostaje na zawsze przy Rządzie.

§ 16.

Warunki niniejsze obowiązują nabywcę od chwili podpisania protokółu licytacyjnego, dla Rządu zaś dopiero wtenczas staną się obowiązującemi, gdy protokół ten potwierdzonym zostanie.

ЗАКЛЮЧЕНІЕ.

По **ВЫСОЧАЙШЕМУ** *повелѣнію, сообщенному въ отзывѣ Тайнаго Совѣтника Старынкевича отъ 9 (21) Октября 1864 года, за № 349, приказано было собрать и напечатать въ русскомъ и польскомъ текстахъ дѣйствующія въ Царствѣ Польскомъ административныя узаконенія.*

Исполненіе сей **ВЫСОЧАЙШЕЙ** *воли* **ЕГО ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ** *благоугодно было возложить на чиновниковъ Канцеляріи Государственнаго Совѣта Царства, при содѣйствіи лицъ, командированныхъ изъ всѣхъ Правительственныхъ Коммисій и другихъ мѣстныхъ высшихъ учрежденій. Общее распоряженіе работами и надзоръ за редакторами Сборника по* **ВЫСОЧАЙШЕМУ** *повелѣнію поручено Тайному Совѣтнику Сенатору Арцимовичу, впослѣдствіи же, по случаю назначенія его въ другую должность, съ 13 (25) Апрѣля 1866 года ввѣрено Дѣйствительному Тайному Совѣтнику, Сенатору Фундуклею.*

Въ исполненіе сего **ВЫСОЧАЙШАГО** *повелѣнія, Учредительный въ Царствѣ Польскомъ Комитетъ, постановленіемъ 23 Февраля (7 Марта) 1865 года, предписавъ всѣ нужные для совершенія сего труда матеріалы сосредоточить въ Канцеляріи Государственнаго Совѣта Царства, ближайшее непосредственное наблюденіе за работами по изданію Сборниковъ поручилъ Статсъ-Секретарю Зелинскому и, сверхъ того, опредѣлилъ, въ видахъ соблюденія во всемъ Сборникѣ одинаковой системы, соста-*

ZAKOŃCZENIE.

Rozkaz NAJWYŻSZY *oznajmiony w odezwie Radcy Tajnego Starynkiewicza z dnia 9 (21) Października 1864 roku, Nr. 349, polecił zebranie i wydrukowanie w języku ruskim, przepisów administracyjnych, obowiązujących w Królestwie Polskiem.*

Spełnienie téj woli NAJJAŚNIEJSZY PAN *poruczył urzędnikom Kancellaryi Rady Stanu Królestwa, przy pomocy osób delegowanych przez Kommissye Rządowe oraz inne władze wyższe; zwierzchni zaś nadzór nad tą pracą włożył na Radcę Tajnego Senatora* Arcimowicza, *a następnie, po przejściu jego na inne urzędowanie, nadzór ten, od dnia 13 (25) Kwietnia 1866 roku, poruczony został Rzeczywistemu Tajnemu Radcy Senatorowi* Funduklejowi.

W wykonaniu téj MONARSZÉJ *woli, Komitet Urządzający w Królestwie Polskiem, decyzyą z dnia 23 Lutego (7 Marca) 1865 roku, zalecając zgromadzić wszelkie potrzebne dla dokonania téj pracy materyały, w Kancellaryi Rady Stanu Królestwa, bliższy, bezpośredni kierunek nad zamierzonem wydaniem Zbioru przepisów powierzył Sekretarzowi Stanu* Zielińskiemu; *a nadto postanowił, aby, celem zachowania jednostajności systematu w całym Zbiorze, dla przygotowania i rozpatrzenia wszystkich materya-*

вить для разсмотрѣнія имѣющихъ быть собранными матеріаловъ четыре особыя Отдѣленія, каждое изъ трехъ Статсъ-Референдаріевъ и изъ чиновниковъ, командированныхъ отъ подлежащихъ вѣдомствъ, такимъ образомъ, чтобы каждый изъ присутствующихъ въ Отдѣленіи Статсъ-Референдаріевъ участвовалъ и въ работахъ другаго Отдѣленія, и чтобы тѣмъ самимъ Отдѣленія эти состояли въ постоянной между собою связи. Отдѣленія эти были слѣдующія: 1) Народнаго Просвѣщенія; 2) Юстиціи; 3) Внутреннихъ Дѣлъ; и 4) Финансовъ.

Вслѣдъ за симъ Учредительный Комитетъ, постановленіемъ отъ 13 (25) Апрѣля 1865 года, установляя подробности исполненія работъ, предписалъ: чтобы Сборники постановленій, относящихся къ разнымъ отраслямъ управленія, если въ основаніе ихъ не было издано органическихъ уставовъ, раздѣлены были на особые отдѣлы съ изложеніемъ распоряженій въ хронологическомъ порядкѣ; и чтобы по предметамъ, по которымъ существуютъ коренные уставы, Сборники заключали во главѣ эти уставы, а затѣмъ дополняемы были изданными впослѣдствіи распоряженіями.

По этимъ указаніямъ составлены Сборники постановленій по вѣдомству Финансовъ, а въ числѣ оныхъ, постановленія: о гербовомъ сборѣ, о Польскомъ Банкѣ, о доходѣ съ табаку, отъ выдѣлки сахара и съ гильдейскаго сбора начинаются коренными уставами.

Всѣ постановленія, относящіяся къ вѣдомству Финансовъ, заключаются въ двадцати томахъ, а именно:

1. Объ окладныхъ податяхъ	*въ томѣ*	*I.*
2. О облегченіи въ податяхъ	*„*	*II.*
3. О секвестрѣ и конфискаціи	*„*	*III.*
4. О взиманіи и взысканіи казенныхъ податей и сборовъ	*„*	*IV.*

łów, utworzyć cztery Wydziały, każdy złożony z trzech Referendarzy Stanu, i urzędników od władz delegowanych, tak, aby każdy z Referendarzy Stanu, w Wydziale zasiadających, uczestniczył zarazem w pracach innego Wydziału, iżby tym sposobem wszystkie Wydziały zostawały w ciągłym między sobą związku. Wydziały te były następujące: 1) Oświecenia Publicznego; 2) Sprawiedliwości; 3) Spraw Wewnętrznych; 4) Skarbu.

Następnie postanowieniem z dnia 13 (25) Kwietnia 1865 roku, Komitet Urządzający, określając bliżéj plan pracy, wskazał, aby Zbiory przepisów różnych gałęzi służby, o ile te nie miały ustaw organicznych, podzielone były na szczegółowe działy, z zamieszczeniem chronologicznem rozporządzeń; w przedmiotach zaś mających ustawę zasadniczą, ona miała być pomieszczoną na czele zbioru, obok uzupełnienia jéj rozporządzeniami następnie wydanemi.

Podług takich wskazań ułożono Zbiory przepisów Wydziału Skarbu, a w pośród nich: przepisy stemplowe, przepisy Banku Polskiego, tudzież o dochodzie z tytuniu i tabaki, z opłaty od wyrobu cukru, i z opłaty gildyjnéj, rozpoczynają się od ustaw zasadniczych.

Zbiór przepisów Wydziału Skarbu zawarto w dwudziestu tomach, a mianowicie:

1. Podatki stałe	*tom*	*I.*
2. Allewiacye	*„*	*II.*
3. Sekwestr i konfiskata	*„*	*III.*
4. Pobór i egzekucya należności skarbowych	*„*	*IV.*

5. *Правила о бюджетахъ и историческій обзоръ оныхъ . . . . въ томѣ V.*
6. *О доходѣ отъ продажи соли . . . . . „ VI.*
7. *О гербовомъ сборѣ . . . . въ томѣ VII и VIII.*
8. *О доходѣ съ лотереи . . . . въ томѣ IX.*
9. *О Польскомъ Банкѣ . . . . „ X.*
10. *О казенныхъ лѣсахъ, въ томахъ XI, XII, XIII и XIV.*
11. *О счетоводствѣ и контролѣ „ XV, XVI и XVII.*
12. *О доходѣ съ табаку . . . . . .* } *въ томѣ XVIII.*
13. *О доходѣ отъ выдѣлки сахара* }
14. *О доходѣ съ гильдейскаго сбора* }
15. *О казенныхъ имѣніяхъ, въ томахъ XIX и XX.*

Въ составъ Отдѣленія Финансовъ назначены были Статсъ-Референдаріи: Лескевичъ, Видаль и Стемповскій; по случаю же назначенія сего послѣдняго въ Сентябрѣ мѣсяцѣ 1865 года въ другую должность, мѣсто его занялъ Статсъ-Референдарій Маевскій.

Статсъ-Референдаріемъ Лескевичемъ сочинены историческія обозрѣнія: бюджетовъ Царства въ томѣ V, и объ окладныхъ податяхъ въ томѣ I, а также историческія введенія: о взысканіи казенныхъ недоимокъ и о ликвидаціонныхъ листахъ въ томѣ VI; историческія же введенія по прочимъ предметамъ доставлены были поименованными въ подлежащихъ Сборникахъ чиновниками, командированными отъ разныхъ вѣдомствъ.

Переводъ польскаго текста всего Сборника на русскій языкъ, а именно тѣхъ распоряженій, которыя не были изданы первоначально въ русскомъ текстѣ, порученъ былъ частнымъ переводчикамъ, окончательная же редакція изготовленныхъ переводовъ ввѣрена была чиновнику Учредительнаго Комитета, Кулишу, при содѣйствіи чиновника Министерства Финансовъ, Россета, и

5. *Przepisy budżetowe i rys historyczny budżetów . . . . tom V.*
6. *O dochodzie ze sprzedaży soli . . . . . „ VI.*
7. *Przepisy stemplowe . . . . . tomy VII i VIII.*
8. *O dochodzie z loteryi . . . . tom IX.*
9. *Bank Polski . . . . „ X.*
10. *Przepisy leśne . . tomy XI, XII, XIII i XIV.*
11. *O rachunkowości i kontrolli tomy XV, XVI i XVII.*
12. *O dochodzie z tytuniu i tabaki* } *tom XVIII.*
13. *„ z opłaty od wyrobu cukru* }
14. *„ „ gildyjnéj* }
15. *O dobrach rządowych . . . . tomy XIX i XX.*

Do składu Wydziału Skarbu powołani byli Referendarze Stanu: Leśkiewicz, Vidal i Stępowski, a gdy ten ostatni we Wrześniu 1865 roku przeszedł na inne urzędowanie, zajął jego miejsce Referendarz Stanu Majewski.

Referendarz Stanu Leśkiewicz napisał rysy historyczne: budżetów Królestwa w tomie V-m, oraz o podatkach stałych w tomie I-m, a także wstępy historyczne: o egzekucyi należności skarbowych i o dowodach likwidacyjnych w tomie VI-m; inne wstępy historyczne dostarczyli delegowani wymienieni w zbiorach właściwych.

Przełożenie całego Zbioru na język ruski, o ile pomieszczone rozporządzenia nie miały już uprzednio tekstu ruskiego, poruczono tłomaczom prywatnym, a ostateczną redakcyę przygotowanych przekładów powierzono urzędnikowi Komitetu Urządzającego Kuliszowi, przy pomocy urzędnika

чиновника Юридической въ Царствѣ Коммисіи, Крупович а.

Надзоръ за изданіемъ въ печати всего Сборника возложенъ былъ на Вице-Референдаріевъ: Вакре и Ловѣнецкаго.

Печатаніе Сборника начато въ Октябрѣ 1865, а окончено въ Сентябрѣ мѣсяцѣ 1868 года.

Ministerstwa Finansów, Rosseta, i urzędnika Kommissyi Prawnéj, Krupowicza.

Nadzór nad wydawnictwem całego Zbioru mieli Vice-Referendarze: Vacqueret i Łowieniecki.

Drukowanie Zbioru rozpoczęto w miesiącu Październiku 1865 roku, a ukończono we Wrześniu 1868 roku.

Госуд. публичная
и. т. р. ческая -
биб. тек. Р. ФСР
№ 1978г.